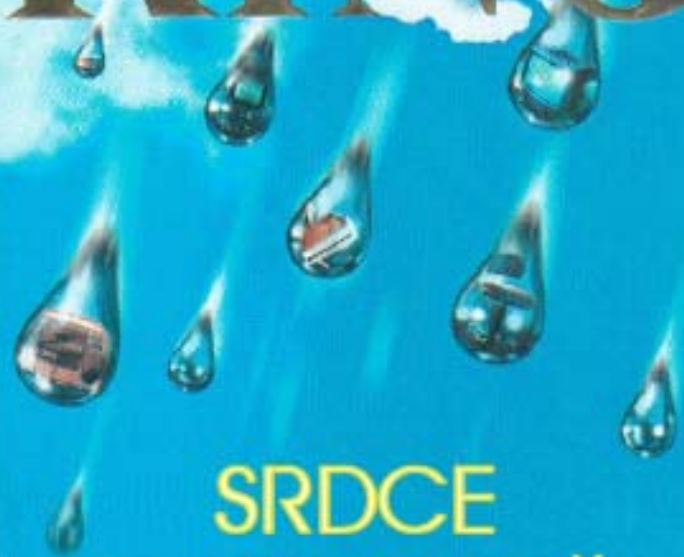


stephen
KING



**SRDCE
V ATLANTIDĚ**

Číslo 6: Co chcete?
Číslo 2: Informaci.
Číslo 6: Na čí jste straně?
Číslo 2: To bych vám napověděl. My chceme informaci.
Číslo 6: Tu nedostanete!
Číslo 2: Po dobrém nebo po zlém... dostaneme.

Zajatec

Simon zůstal stát na místě, malá hnědá postavička skrytá listím. I se zavřenýma očima pořád před sebou viděl hlavu svině. Její přivřené oči zakalil bezbřehý cynismus života dospělých. Ujišťovaly Simona, že všechno je na draka.

William Golding
Pán much

„Podělali jsme to.“

Bezstarostná jízda

1960: Měli klacek
zaostřený na obou koncích

**NIČEMNÍ MUŽI
VE ŽLUTÝCH
PLÁŠTÍCH**

CHLAPEC A JEHO MATKA. BOBBYHO NAROZENINY. NOVÝ NÁJEMNÍK. O ČASU A CIZÍCH LIDECH.

Otec Bobbyho Garfielda patřil k těm chlapíkům, kteří začnou plešatět, sotva překročí dvacítku a do pětačtyřiceti jsou úplně holohlaví. Randall Garfield byl této krajnosti ušetřen, jelikož v šestatřiceti zemřel na infarkt. Byl realitním agentem a naposledy vydechl na kuchyňské podlaze v cizím domě. Potenciální kupec byl v obývacím pokoji a snažil se odpojeným telefonem zavolat sanitku, zatímco Bobbyho táta umíral. Tehdy byly Bobbymu tři roky. Matně si vzpomínal na muže, který ho lechtá a pak ho hubičkuje na tváře a čelo. Byl přesvědčen, že to byl jeho táta. V ŽALU VZPOMÍNÁME, stálo na náhrobku Randalla Garfielda, ale Bobbyho máma vůbec nevypadala žalupně, a pokud šlo přímo o Bobbyho... inu, jak můžete vzpomínat na člověka, kterého si skoro nepamatujete?

Osm let po otcově smrti se Bobby prudce zamiloval do šestadvacetipalcového bicyklu Schwinn za výlohou obchodu Western Auto v Harwichi. Všeemožně své matce naznačoval, že tam to kolo mají, a nakonec jí ho přímo ukázal, když jednou večer šli pěšky z kina (dávali film Tma na vrcholu schodiště, kterému Bobby nerozuměl, ale stejně se mu líbil, zvláště to místo, kde se Dorothy McGuirová zhoupala v křesle a ukázala dlouhé nohy). Když procházeli kolem železářství, zmínil se Bobby ledabyle, že to kolo ve výloze by bylo určitě parádním dárkem k jedenáctým narozeninám nějakého šťastného kluka.

„Na to rychle zapomeň,“ řekla matka. „Nemůžu si dovolit koupit ti k narozeninám kolo. Víš, tvůj otec nám toho zrovna moc nezanechal.“

Randall byl mrtev od doby, kdy prezidentoval Truman, a Eisenhower nyní téměř končil své osmileté tažení, ale věta Tvůj otec nám toho zrovna moc nezanechal byla matčinou nejčastější odpovědí na všechno, co Bobby navrhoval a co by mohlo znamenat výdaj vyšší než jeden dolar. Větu obvykle doprovázel vyčítavý pohled, jako by jí muž utekl a nikoli zemřel.

Takže k narozeninám žádné kolo nebude. Bobby o tom zachmuřeně cestou domů uvažoval a potěšení z toho zvláštního, nesrozumitelného filmu, který právě viděli, z něj skoro vyprchalo. S matkou se nehádal, ani se ji nesnažil přemlouvát – tím by ji jen vyprovokoval k protiútok, a když Liz Garfieldová útočila, nebrala zajatce – ale Bobby dumal o ztraceném kole... a ztraceném otci. A někdy svého otce skoro nenáviděl. Někdy mu v té nenávisti bránil jen pocit, nejasný, ale velmi silný, že matka chce, aby ho nenáviděl. Když došli k parku Commonwealth a začali ho obcházet – o dva bloky dál zabočí vlevo na Broad Street, kde bydleli –, nedal na své obvyklé obavy a zeptal se na Randalla Garfielda.

„Copak nám nic nenechal, mami? Vůbec nic?“ Před týdnem nebo dvěma četl povídku o Nancy Drewové, kde bylo dědictví jakéhosi chudého dítěte schováno za starými hodinami v opuštěném sídle. Bobby si nemyslel doopravdy, že jim otec zanechal zlaťáky nebo vzácné známky, zastrčené někde v koutě, ale pokud *něco* zbylo, možná by to mohli v Bridgeportu prodat. Třeba v nějaké zastavárně. Bobby přesně nevěděl, jak se věci zastavují, ale věděl, jak ty obchody vypadají – ze štítu jim visí tři zlaté koule. A byl přesvědčen, že lidi v zastavárně by jim s radostí pomohli. Samozřejmě to byl jenom klukovský sen, ale Carol Cerberová, jež bydlela kousek od nich, měla úplnou sbírku panenek. Posílal jí je ze zámoří otec, který sloužil u námořnictva. Pokud otcové věci *dávali* – jakože dávali –, dalo se předpokládat, že otcové po sobě někdy i něco *zanechávali*.

Když tu otázku Bobby položil, procházeli zrovna kolem jedné z pouličních lamp, které stály na této straně parku Commonwealth, a Bobby viděl, že se matce změnil výraz kolem úst jako vždy, když se odvážil zeptat na svého zesnulého otce. Ta změna mu připomněla kabelku, kterou nosila: když se zatáhlo za šňůrky, otvor nahoře se stáhl.

„Povím ti, co nechal,“ řekla, když začali stoupat ulicí Broad Street Hill. Bobby už litoval, že se ptal, ale teď již bylo pozdě. Jakmile ji člověk rozjel, už se nedala zastavit, v tom to bylo. „Nechal nám životní pojistku, která propadla rok předtím, než zemřel. Ani jsem o tom nevěděla, ale když umřel, všichni – včetně pohřební služby – chtěli svůj díl z toho, co jsem neměla. Taky po sobě nechal hromadu nezaplacených účtů, o které jsem se nakonec dokázala postarat – lidi měli pochopení pro moji situaci, zvláště pan Biderman, to se jim musí nechat.“

To všechno byla stará písnička, stejně nudná jako trpká, ale pak pověděla Bobbymu cosi nového. „Tvůj otec,“ řekla, když došli k činžáku v půli Broad Street Hill, „nikdy neviděl čistou postupku, která by se mu nelíbila.“

„Co je to čistá postupka, mami?“

„Ale nic. Ale něco ti povím, Bobby: ne abych tě někdy nacytala, jak hraješ karty o peníze. Toho jsem si užila dost až do konce života.“

Bobby by se rád vyptával dál, ale rozmyslel si to. Další otázky by mohly vyvolat novou tirádu. Napadlo ho, že v tom filmu, který pojednával o nešťastných manželích a manželkách, ji rozčililo cosi, čemu on jako malý kluk nerozuměl. V pondělí ve škole se přeptá kamaráda Johna Sullivana, co to je čistá postupka. Bobby si myslel, že je to něco z pokeru, ale nebyl si jist.

„V Bridgeportu jsou místa, kde tahají z mužů peníze,“ řekla, když došli k domu, kde bydleli. „Hloupí muži tam chodí. Hloupí muži dělají nepořádek a obvykle jsou to ženy tohoto světa, které to později musí uklidit. Inu...“

Bobby věděl, co bude následovat. Matčin evergreen.

„Život není fér,“ prohlásila Liz Garfieldová, když brala do ruky klíč a chystala se odemknout dveře domu číslo 149 v Broad Street v městečku Harwich, stát Connecticut. Psal se duben 1960, noc vydechovala jarní vůně a vedle ní stál hubený chlapec s povážlivě zrzavými vlasy zděděnými po mrtvém otci. Matka se jeho vlasů nerada dotýkala. Při těch vzácných příležitostech, kdy se s ním mazlila, se dotýkala spíš jeho rukou nebo tváří. „Život není fér,“ opakovala. Otevřela dveře a oba vešli dovnitř.

Byla pravda, že s jeho matkou se nezacházelo jako s princeznou, a určitě bylo moc zlé, že jí manžel zemřel na linoleu v prázdném domě v šestatřiceti letech, ale Bobby si občas myslel, že všechno mohlo dopadnout ještě hůř. Například po něm mohly zůstat dvě děti místo jednoho. Nebo tři. Sakra, dokonce čtyři.

Nebo co kdyby musela vzít nějakou opravdu těžkou práci, aby je uživila? Sullyho máma pracovala v městské pekárně Tip-Top a v týdnech, kdy musela zatápnět v pecích, ji Sully-John a jeho dva starší bratři sotva viděli. Bobby také vídal ženy, které spěchaly z továrny na boty Peerless Shoe, když ve tři hodiny zahvízdala pišťala (Bobby odcházel ze školy v půl třetí), ženy, které všechny byly buď příliš hubené, nebo příliš tlusté, ženy s bledými tvářemi a prsty potřísněnými jakousi strašnou barvou podobnou staré krvi, ženy se sklopenýma očima, které v nákupních pytlících z obchodu Total Grocery nosily své pracovní boty a kalhoty. Loni na podzim, když šel na pouť s paní Cerberovou a Carol a malým Ianem (kterému Carol vždycky říkala Usoplený Ian), viděl za městem muže a ženy česající jablka. Když se na ně zeptal, paní Cerberová řekla, že to jsou takoví tažní ptáci – věčně na cestách, věčně sklízějící úrodu, která právě dozrála. Bobbyho matka mohla být jednou z nich, ale nebyla.

Byla sekretářkou pana Donalda Bidermana v městské realitní kanceláři Domov, společnosti, pro kterou Bobbyho otec pracoval, než dostal infarkt. Bobby se domníval, že tu práci získala, protože Donald Biderman měl Randalla rád a bylo mu jeho ženy líto – vdovy se synkem sotva plenkám odrostlým –, ale ona si vedla dobře a pracovala tvrdě. Dost často zůstávala přesčas. Bobby byl několikrát pohromadě se svou matkou a panem Bidermanem – nejjasněji si vzpomínal na podnikový piknik, ale pan Biderman je také vezl k zubaři v Bridgeportu, když si při lítání o přestávce ve škole vyrazil zub – a ti dva dospělí po sobě pokukovali. Někdy večer jí pan Biderman telefonoval a při těch rozhovorech mu říkala Done. Ale „Don“ byl starý a Bobby o něm moc nepřemýšlel.

Bobby pořádně nevěděl, co máma během dne (a po večerech) v kanceláři dělá, ale vsadil by se, že to bylo mnohem lepší než šití bot nebo trhání jablek nebo zatápnění v pecích pekárny Tip-Top o půl

čtvrté ráno. Bobby by se vsadil, že to bylo lepší o deset koňských délek. Jenže s jeho mámou platilo, že kdyby se jí člověk ptal na jisté věci, koledoval by si o potíže. Kdyby se například zeptal, jak si může dovolit troje nové šaty od Searse, z toho jedny hedvábné, ale už si nemůže dovolit tři měsíční splátky po jedenácti dolarech padesáti za kolo Schwinn z výlohy Western Auto (bylo červené a stříbrné a už jenom při pohledu na něj se Bobbymu svíralo břicho touhou). Kdyby se člověk zkusil zeptat na něco takového, říkal by si *fakticky* o potíže.

Bobby to neudělal. Prostě se rozhodl, že si na to kolo vydělá sám. Bude mu to trvat až do podzimu, možná až do zimy, a vystavený model možná do té doby z výlohy Western Auto zmizí. Ale on vytrvá. Člověk musel dřít do úmoru a jako mezek. Život nebyl snadný a život nebyl fér.



Když se poslední úterý v dubnu přikulily Bobbyho jedenácté narozeniny, máma mu dala malý plochý balíček zabalený ve stříbrném papíru. Uvnitř byla oranžová průkazka do knihovny. Do knihovny pro *dospělé*. Sbohem Nancy Drewová, Hardyovi hoši a Done Winslowe z námořnictva. Pozdravy všem ostatním příběhům plným tajemné zmatené vášně jako ve *Tmě na vrcholu schodiště*. Nemluvě o zkrvavených dýkách ve věžních komnatách. (V povídkách o Nancy Drewové a Hardyových hoších byla také tajemství a věžní komnaty, ale krve jen maloučko a nikdy žádná vášeň.)

„Jenom nezapomeň, že paní Keltonová z knihovny je moje přítelkyně,“ řekla máma. Mluvila jako obvykle suchým, varovným tónem, ale jeho radost ji potěšila – všimla si jí. „Jestli se pokusíš půjčit si něco šťavnatého, jako třeba *Peyton* nebo *Královská ulice*, dozvím se to.“

Bobby se usmál. Věděl, že by se to dozvěděla.

„Jestli tam bude ta druhá, slečna Přepřacovaná, a zeptá se, co tam děláš s oranžovou průkazkou, povíš jí, aby ji otočila na druhou stranu. Připsala jsem nad svůj podpis povolení.“

„Díky, mami. To je paráda.“

Usmála se, sklonila se a letmo mu suchými rty přejela po tváři, sotva se ho dotkla. „Jsem ráda, že jsi spokojený. Jestli se dostanu

domů dost brzo, zajdeme si do Colony na smažené škeble a zmrzlinu. Na dort si budeš muset počkat až do soboty. Jindy nemám čas ho upéct. Teď si obleč kabát a šup, šup, synáčku. Přijdeš pozdě do školy.“

Společně seběhli po schodech a vyšli na zápraží. U chodníku stálo městské taxi. Do okénka pro cestující se nakláněl jakýsi muž v popelínovém plášti a platil řidiči. Za ním ležela hromádka zavazadel a papírových sáčků, takových s uchy.

„To je určitě ten pán, který si zrovna najal pokoj ve třetím podlaží,“ poznamenala Liz. Její ústa se znovu stáhla jako na šňůrku. Stála na horním schodu, prohlížela si úzký mužův zadek, který trčel směrem k nim, než muž všechno s řidičem vyřídil. „Nedůvěřuju lidem, kteří si stěhují věci v papírových taškách. Podle mě osobní věci v papírové tašce vypadají prostě šupácky.“

„Má taky kufry,“ upozornil ji Bobby, ale nemusel matce zdůrazňovat, že tři kufříky nového nájemníka nejsou zrovna mnoho. Kufříky se k sobě nehodily. Všechny vypadaly, jako by je sem dokopal až z Kalifornie někdo, kdo měl špatnou náladu.

Bobby s mámou šli po betonovém chodníku. Městské taxi odjelo. Muž v popelínovém plášti se otočil. Pro Bobbyho spadali lidé do tří širokých kategorií: děti, dospělí a staří lidé. Staří byli dospělí s bílými vlasy. Nový nájemník patřil do třetí skupiny. Tvář měl hubenou a unavenou, ne však vrásčitou (jenom kolem světle modrých očí), ale měl ji zbrázděnou hlubokými rýhami. Bílé vlasy měl jemné jako chmýří, ustupovaly mu z čela plného jaterních skvrn. Byl vysoký a zvláště shrbený, Bobbymu připomněl Borise Karloffa ze strašidelných filmů, které dávali v pátek v půl dvanácté na WPIX. Pod popelínovým pláštěm měl levné šaty pracujícího člověka, které vypadaly, že jsou mu příliš velké. Na nohou měl ošoupané kordovánové střevíce.

„Ahoj, lidi,“ pozdravil a usmál se, ovšem jaksi namáhavě. „Jmenuji se Teodor Brautigan. Asi tu budu nějakou dobu bydlet.“

Podal ruku Bobbyho matce, která se jí dotkla jen na okamžik. „Jsem Elizabeth Garfieldová. Toto je můj syn Robert. Budete nás muset omluvit, pane Brattigane –“

„Jmenuji se Brautigan, paní, ale budu rád, když mi vy i váš chlapec budete říkat Tede.“

„Ano, víte, Robert přijde pozdě do školy a já do práce. Ráda jsem vás poznala, pane Brattigane. Pospěš si, Bobby. *Tempus fugit.*“

Vydala se z kopce do centra. Bobby se vydal do kopce (a pomaleji) k harwichské základní škole na Asher Avenue. Po třech nebo čtyřech krocích se zastavil a ohlédl se. Měl pocit, že máma se chovala k panu Brautiganovi nepěkně, nafoukaně. Nafoukané chování se považovalo v kroužku jeho přátel za nejhorší zlo. Carol nafoukané osoby nesnášela, stejně tak Sully-John. Pan Brautigan už bude nejspíš v půli cesty domů, ale jestli ne, Bobby se chtěl na něj usmát, aby poznal, že aspoň jeden člen rodiny Garfieldových není nafoukaný.

Jeho matka se také zastavila a ohlédla se. Ne proto, že by se chtěla na pana Brautigana ještě jednou podívat, něco takového vůbec nepřišlo Bobbymu na mysl. Ne, máma se dívala po svém synovi. Věděla ještě dřív než sám Bobby, že se ohlédne, a Bobby v tu ránu pocítil, jak jeho obvykle dobrácká povaha černá. Máma občas říkala, že v Sarasotě bude dřív sněžit, než ji Bobby přetrumfne, a nejspíš měla pravdu. Jak starý musí člověk být, aby matku přetrumfнул? Dvacet? Třicet? Nebo prostě musí čekat, dokud nezestárne *ona* a v hlavě se jí to nepomíchá?

Pan Brautigan se ještě nepohnul. Stál na chodníku s kufříky v rukou a s třetím pod pravou paží (ty tři papírové tašky si postavil na trávník u domu číslo 149), a hrbil se pod tou tíhou ještě víc než před chvílí. Stál přímo mezi nimi, jako závora nebo něco takového.

Oči Liz Garfieldové zalétly kolem něj k očím jejího syna. *Jdi, přikazovaly. Neopovaž se promluvit. Je tu nový, přijel kdoví odkud, a přivezl si půlku věcí v papírových taškách. Neříkej ani slovo, Bobby, a jdi.*

Ale to on neudělal. Snad proto, že dostal k narozeninám čtenářskou průkazku místo kola. „Rád jsem vás poznal, pane Brautigane,“ řekl Bobby. „Doufám, že se vám tu bude líbit. Na shledanou.“

„Ať se ti ve škole daří, synku,“ odpověděl pan Brautigan. „Hodně se uč. Tvá matka má pravdu – *tempus fugit.*“

Bobby se podíval na matku, aby viděl, jestli jeho drobná vzpoura bude odpuštěna vlivem této stejně drobné lichočky, ale mámina ústa nepovolila. Otočila se a bez dalšího slova zamířila dolů z kopce. Bobby se vydal svou cestou, rád, že s cizincem promluvil, i kdyby ho máma později přiměla, aby toho litoval.

Když docházel k domu Carol Gerberové, vytáhl oranžovou čtenářskou průkazku a podíval se na ni. Nebylo to zrovna kolo značky Schwinn, ale stejně to bylo prima. Vlastně přímo skvělé. Celý svět knih, který mohl prozkoumat, takže co na tom, jestli stála jenom dva nebo tři dolary? Neříkalo se, že úmysl se počítá?

Inu... aspoň jeho *máma* to říkala.

Otočil průkazku. Vzadu bylo její pevnou rukou napsáno: „*Každému, koho se to týká: Toto je čtenářská průkazka mého syna. Má mé svolení, aby si půjčil tři knihy týdně z oddělení pro dospělé v harwichské veřejné knihovně.*“ Podpis zněl *Elizabeth Penrose Garfieldová*.

Pod své jméno přidala jako P. S.: *Robert bude odpovídat za veškeré své poplatky na zpozděním.*

„Oslavenec!“ vykřikla Carol Cerberová, až se lekl, a vyběhla zpoza stromu, za kterým na něj v záloze čekala. Vrhla se mu kolem krku a prudce mu vlepila pusu na tvář. Bobby zrudl a rozhlédl se, jestli je někdo nevidí – panebože, i bez těch překvapivých pus bylo už tak dost těžké kamarádit se s holkou – ale bylo to v pořádku. Obvyklý ranní průvod žáků proudil po Asher Avenue nahoře na kopci, ale tady dole bylo ticho.

Bobby se poškrábal na tváři.

„Ale no tak, vždyť se ti to líbilo,“ zasmála se.

„Nelíbilo,“ řekl Bobby, i když líbilo.

„Co jsi dostal k narozeninám?“

„Čtenářskou průkazku,“ řekl Bobby a ukázal jí dárek. „Do oddělení *pro dospělé*.“

„Bezva!“ Byl to soucit, co zahlédl v jejích očích? Nejspíš ne. A když ano, tak co? „Tady máš. To je pro tebe.“ Podala mu obálku od Hallmarka s jeho jménem vpředu. Polepila ji také několika srdíčky a medvídky.

Bobby obálku trochu nervózně otevřel, ale utěšoval se, že přáníčko může vždycky zastrčit hluboko do zadní kapsy kalhot, jestli bude moc přeslazené.

Ale nebylo. Možná trochu dětinské (uvnitř byl namalovaný kluk se stetsonem a na koni, k tomu nápis VESELÉ NAROZENINY, FRAJERE písmeny, která měla vypadat jako ze dřeva), ale nebylo přeslazené. *S láskou Carol*, to trochu sladké bylo, ale byla to přece holka, co mohl člověk chtít?

„Díky.“

„Je to trochu dětské přání, já vím, ale ostatní byly ještě horší,“ řekla Carol věcně. Kousek dál v kopci na ně čekal Sully-John, a ze všech sil proháněl míček upoutaný k pálce hned pod pravou paží, hned pod levou, za zády. Nesnažil se ho protáhnout mezi nohama. Pokusil se o to jednou na školním hřišti a pořádně se praštil do koulí. Sully řval. Bobby a pár dalších kluků se smálo tak, až brečeli. Carol přiběhla i se třemi kamarádkami a vyptávala se, co se stalo, ale kluci nic neřekli – Sully-John také mlčel, i když byl bledý a skoro plakal. *Kluci jsou praštění*, prohlásila tehdy Carol, ale Bobby nevěřil, že si to myslí doopravdy. To by pak na něj tak nevyskočila a nedala mu tu pusu, a byla to pořádná pusa, mlaskavá. Vlastně lepší, než jaké mu dávala máma.

„Není to přání pro děti,“ řekl.

„Ne, ale *skoro* je,“ trvala na svém. „Napadlo mě, že ti vezmu přání pro dospělé, ale člověče, pro ně jsou *hrozně* přeslazené.“

„Já vím,“ řekl Bobby.

„Budeš přeslazený, až budeš velký, Bobby?“

„Doufám, že ne. A ty?“

„Ne. Já budu jako kamarádka mé mámy Rionda.“

„Rionda je hrozně tlustá,“ namítl Bobby.

„Jo, ale je bezvadná. Já se budu snažit taky být bezvadná, ale bez těch špeků.“

„K nám do baráku se stěhuje nový pán. Do té garsonky ve druhém patře. Máma říká, že je tam hrozné vedro.“

„Jo? Jak vypadá?“ Zahihňala se. „Je přeslazený?“

„Je starý,“ řekl Bobby a pak se na chvíli zamyslel. „Ale měl takový zvláštní obličej. Mámě se na pohled nelíbil, protože měl nějaké věci v nákupních taškách.“

Přidal se k nim Sully-John. „Všechno nejlepší k narozeninám, vole,“ řekl a poplácal Bobbyho po zádech. *Vole* bylo momentálně oblíbené slovo Sully-Johna. Carol měla *bezva*. Bobby momentálně žádné oblíbené slovo neměl, měl však pocit, že *nářez* má docela zvuk.

„Jestli budete mluvit sprostě, nebudu s vámi chodit,“ zamračila se Carol.

„Tak jo,“ řekl Sully-John smířlivě. Carol byla nadýchaná blondýnka, která bude vypadat jako jedna z dvojčat Bobbseyových, až trochu vyroste. John Sullivan byl vysoký, černovlasý a zelenooký. Typ Joea Hardyho. Bobby Garfield šel mezi nimi a na svou skleslost zapomněl. Měl narozeniny a byl se svými kamarády a život byl fajn. Zastrčil přáníčko od Carol do zadní kapsy a novou čtenářskou průkazku hluboko do přední kapsy, odkud nemohla vypadnout a odkud ji nemohl nikdo ukrást. Carol začala hopsat. Sully-John jí řekl, ať přestane.

„Proč?“ zeptala se Carol. „Ráda poskakuju.“

„Já rád říkám *vole*, ale nedělám to, když nechceš,“ odpověděl Sully-John rozumně.

Carol se podívala na Bobbyho.

„Poskakování – aspoň když tu není žádný provaz – je trochu dětinské, Carol,“ pravil Bobby omluvně a pak pokrčil rameny. „Ale můžeš, jestli chceš. Nám to nevadí, že, S-J?“

„Ne,“ řekl Sully-John a znovu začal zpracovávat míček pálkou. Zezadu dopředu, shora dolů, plesk-plesk-plesk.

Carol neposkakovala. Kráčela mezi nimi a předstírala, že je dívka Bobbyho Garfielda, že Bobby má řidičák a buick a že pojedou do Bridgeportu podívat se na WKBW Rock and Roli Extravaganza. Podle ní byl Bobby nesmírně bezva. Nejbezvadnější na něm bylo, že o tom neměl tušení.



Bobby přišel ze školy domů ve tři hodiny. Mohl být doma dřív, ale součástí jeho kampaně Za získání kola do Díkůvzdání byl sběr

vratných lahví, a tak pročesal křoví vedle Asher Avenue. Našel tři od Rheingold a jednu od Nehi. Nic moc, ale koukejte, osm centů bylo osm centů. „Všechno se načítá,“ znělo další mámino rčení.

Bobby si umyl ruce (pár lahví vypadalo pěkně nechutně), vytáhl si z ledničky svačinu, přečetl si pár starých komiksů se *Supermanem*, vzal si z ledničky další svačinu, pak se podíval na *Americké pódium*. Zavolal Carol a pověděl jí, že dávají v televizi Bobbyho Darina – podle Carol byl Bobby Darin strašně bezva, zvláště v tom, jak luskal prsty, když zpíval Queen of the Hop – ale ona už to věděla. Dívala se na něj se třemi nebo čtyřmi hloupými kamarádkami, bylo slyšet, jak se v pozadí neustále hihňají. Ten zvuk připomněl Bobbymu ptáky v obchodu se zvířaty. Dick Clark v televizi zrovna ukazoval, kolik tuku z mazových žláz odsaje *jediný* polštářek Stru-Dex Medicated Pad.

Ve čtyři hodiny zavolala máma. Řekla, že pan Biderman potřebuje, aby zůstala přesčas. Takže lituje, ale ta večere v Colony se nekoná. V lednici zůstal zbytek dušeného hovězího, mohl by si ho vzít a ona bude do osmi doma, aby ho uložila. A prokristapána, Bobby, nezapomeň zhasnout plyn, až si jídlo ohřeješ.

Bobby se vrátil k televizi trochu zklamaný, ale nijak překvapený. Dick zrovna ohlašoval přehlídku Rate-a-Record. Bobby si pomyslel, že ten chlapík uprostřed vypadá, že by potřeboval celoživotní zásobu polštářků Stri-Dex.

Sáhl do přední kapsy a vytáhl novou oranžovou čtenářskou průkazku. Nálada se mu znovu začala zlepšovat. Nemusel tu sedět u televize s hromádkou starých komiksů, když nebude chtít. Mohl jít do knihovny a vyzkoušet svou novou průkazku – svou novou průkazku *pro dospělé*. Za stolkem bude slečna Přepřacovaná, ta se ale ve skutečnosti jmenovala slečna Harringtonová a podle Bobbyho byla krásná. Voněla parfémem. Vždycky ho cítil z její kůže a vlasů, slabý a sladký jako příjemná vzpomínka. A i když bude Sully-John zrovna v této chvíli na hodině trombónu, po knihovně by k němu Bobby mohl jít a trochu si zaházet míčem.

Taky můžu vzít ty lahve ke Spicerovi, pomyslel si, musím si letos v létě vydělat na kolo.

Zčistajasna byl život velmi naplněný.



Sullyho máma pozvala Bobbyho na večeři, ale ten odmítl, že půjde domů. Rozhodně by si radši dal u paní Sullivanové pečení a křupavé brambůrky než to, co na něj čekalo doma, ale věděl, že první, co jeho matka po návratu z kanceláře udělá, bude, že se podívá do lednice a zkontroluje, jestli miska se zbytkem dušeného masa zmizela. Kdyby nezmizela, zeptala by se Bobbyho, co měl k večeři. Položila by tu otázku klidně, dokonce ledabyly. Kdyby jí řekl, že jedl u Sully-Johna, přikývla by, zeptala by se, co měli a jestli měli i zákusek a jestli paní Sullivanové poděkoval. Možná by si dokonce sedla k němu na pohovku a pojedla s ním misku zmrzliny a podívala se s ním na *Sugarfoot* v televizi. Všechno by bylo prima... jenomže zároveň nebylo. Nakonec by došlo k odplatě. Možná by počkala den nebo dva, možná i týden, ale *nakonec* by na ni došlo. Bobby to věděl, ale skoro nevěděl, že to ví. Máma určitě *musela* pracovat přesčas, ale zbytek dušeného hověziho, snědený o samotě o vlastních narozeninách, to byl také trest za to, že mluvil s tím novým nájemníkem, když s ním mluvit neměl. Kdyby se pokusil trestu vyhnout, prostě by se připočetl jako peníze na spořitelní knížce.

Když se Bobby vrátil od Sully-Johna, bylo čtvrt na sedm a stmívalo se. Nesl si na čtení dvě nové knihy, jednu s Perrym Masonem, která se jmenovala *Případ sametových drápků* a sci-fi román od Clifforda Simaka *Prstenec kolem Slunce*. Obě slibovaly stoprocentní nářez a slečna Harringtonová se s ním vůbec nezdržovala. Naopak, řekla mu, že čte nadprůměrně a že by měl vydržet.

Cestou domů od Sullyho si Bobby vymýšlel příběh, ve kterém on a slečna Harringtonová jeli na parníku a ten se potopil. Přežili jen oni dva a před utopením se zachránili jen díky záchrannému kruhu s nápisem *S. S. LUSITANIE*. Vlny je vyvrhly na malý ostrůvek s palmami a džunglí a sopkou, a když tak leželi na písku, slečna Harringtonová se třásla a říkala, že je jí zima, tak hrozná zima, jestlipak by ji nemohl laskavě obejmout a zahřát ji, což on samozřejmě udělat mohl a taky to udělal, bude mi potěšením, slečno Harringtonová, a pak z džungle vyšli domorodci a nejdřív vypadali přátelsky, ale potom se ukázalo, že to jsou lidožrouti, kteří žijí na svazích té sopky a zabíjejí svoje oběti na pasece lemované lebkami, takže to vypadalo s nimi

zle, ale zrovna když ho a slečnu Harringtonovou táhli ke kotli na vaření, sopka začala rachotit a –

„Ahoj, Roberte.“

Bobby zvedl hlavu a lekl se ještě víc, než když na něj Carol Cerberová vyběhla zpoza stromu a vlepila mu na tvář pusku k narozeninám. Byl to ten nový nájemník z jejich domu. Seděl na horním schodu k domovním dveřím a kouřil cigaretu. Staré ošoupané střevíce vyměnil za staré ošoupané sandály a sundal si popelínový plášť – večer byl teplý. Vypadal jako doma, připadalo Bobbymu.

„Á, pan Brautigan. Dobrý večer.“

„Nechtěl jsem tě polekat.“

„Nepo-“

„Myslím, že ano. Byl jsi tisíc mil daleko. A říkej mi Tede. Prosím tě.“

„Tak jo.“ Ale Bobby nevěděl, jestli si na Teda zvykne. Tykat dospělým (zvláště *starým* dospělým) bylo v rozporu nejen se zásadami jeho matky, ale i proti jeho zvyklostem.

„Ve škole to šlo? Naučil ses něco nového?“

„Jo, bylo to fajn.“ Bobby přešlápl a přehodil si nové knihy z ruky do ruky.

„Nechtěl by sis ke mně na chvilku sednout?“

„Jasně, ale nemůžu se dlouho zdržet. Mám něco na práci, víte.“ Hlavně povečeřet – zbytek dušeného hovězího už v duchu nabyl docela přitažlivé podoby.

„Rozhodně. Máš co na práci a *tempus fugit*.“

Když si Bobby sedal vedle pana Brautigana – Teda – na široký schod a čichal vůni jeho chesterfieldky, napadlo ho, že nikdy ještě neviděl člověka, který vypadal tak unaveně. To nemohlo být jenom tím stěhováním, že ne? Jak se může člověk unavit, když se mu všechny věci vešly do tří kufříků a tří nákupních tašek? Možná později přijedou stěhováci s nákladákem plným věcí, ale Bobby tomu nevěřil. Nahoře byl jenom jeden pokoj – sice veliký, ale pořád jenom pokoj s kuchyňkou na jedné straně a vším ostatním na druhé. Se Sully-Johnem tam zašli a pokoj si prohlédli, když se stará slečna Sidleyová po záchvatu mrtvice odstěhovala k dceři.

„*Tempus fugit* znamená čas letí,“ řekl Bobby. „Máma to často říká. Taky říká, že čas a příliv nepočkají na nikoho a čas hojí všechny rány.“

„Tvoje matka je žena mnoha přísloví, vid’?“

„Jo,“ souhlasil Bobby a najednou na něj při představě všech těch přísloví padla únava. „Mnoha přísloví.“

„Ben Jonson říkal, že čas je starý plešatý podvodník,“ řekl Ted Brautigan, zhluboka potáhl z cigarety a pak nosem vyfoukl dvojité proužek dýmu. „A Boris Pasternak říkal, že jsme zajatci času, rukojmí věčnosti.“

Bobby na něj hleděl jako uhranutý, na prázdné břicho na chvíli zapomněl. Velmi se mu zamlouval nápad, že čas je starý plešatý podvodník – byl naprosto a dokonale výstižný, i když nedokázal říct proč... ale copak právě ta neschopnost říct proč nepřispívala ke smělosti toho nápadu? Bylo to jako tajemství uvnitř vajíčka nebo jako stín za kalným sklem.

„Kdo je Ben Jonson?“

„Jeden Angličan, je už spoustu let mrtvý,“ řekl pan Brautigan. „Sebestředný a úplný cvok, co se týče peněz, to rozhodně, rovněž náchylný k flatulenci. Ale –“

„Co je to? Flatulence?“

Ted strčil jazyk mezi zuby a krátce, ale velmi realisticky napodobil pšouk. Bobby si zakryl pusou a zahihňal se do dlaně.

„Děti si myslí, že pšoukání je legrační,“ přikývl Ted Brautigan. „Jo. Ale pro člověka mého věku je to součást čím dál prapodivnějších životních náležitostí. Mimochodem, Ben Jonson vyslovil mezi pšouky spoustu moudrostí. Ne tolik jako *doktor Johnson* – přesněji Samuel Johnson –, ale stejně jich byla spousta.“

„A Boris...“

„Pasternak. Jeden Rus,“ řekl Brautigan bez zájmu. „Nijak důležitý, řekl bych. Můžu se podívat na ty tvoje knížky?“

Bobby mu je podal. Pan Brautigan (*Ted*, připomněl si, *máš mu říkat křestním jménem*) mu vrátil Perryho Masona, sotva se letmo podíval na titul. Román Clifforda Simaka podržel déle, nejdřív mžoural na obálku mezi křivkami cigaretového kouře, který mu stoupal mezi očima, a pak zalistoval. Přitom přikyvoval.

„Tohle jsem četl,“ řekl. „Než jsem sem přišel, měl jsem spoustu času na čtení.“

„Opravdu?“ nadchl se Bobby. „Je to dobré?“

„Jedna z jeho nejlepších,“ odpověděl pan Brautigan – Ted. Úkosem se podíval na Bobbyho, jedno oko otevřené, druhé stále přimhouřené před kouřem. Získal tím vzhled moudrý a zároveň tajuplný jako nějaká poněkud podezřelá postava z detektivky. „Ale víš určitě, že to dokážeš přečíst? Určitě ti není víc než dvanáct.“

„Je mi jedenáct,“ řekl Bobby. Měl radost, že si Ted myslel, že už je tak starý. „Dneska mám narozeniny. Dokážu to přečíst. Nebudu všemu rozumět, ale jestli je to dobrá knížka, bude se mi líbit.“

„Ty máš narozeniny!“ Ted vypadal překvapeně. Naposledy si potáhl z cigarety a pak nedopalek zahodil. Ten dopadl na betonový chodník a přitom z něj vylétlo několik jisker. „Přeju ti veselé narozeniny, milý Roberte, opravdu veselé.“

„Díky. Ale mnohem víc se mi líbí Bobby.“

„Tak tedy Bobby. Jdeš ven oslavovat?“

„Ne, máma musí dělat přesčas.“

„Nechtěl bys zajít ke mně nahoru? Moc tam toho nemám, ale otevřít konzervu umím. Taky bych možná našel nějaké cukroví –“

„Děkuju, ale máma mi tam něco nechala. Měl bych to sníst.“

„Chápu.“ A div divoucí, vypadal, jako by skutečně chápal. Ted vrátil Bobbymu *Prstenec kolem Slunce*. „V téhle knížce pan Simak nastolil myšlenku, že existuje spousta světů podobných tomu našemu. Ne jiných planet, ale jiných *Zemí, paralelních Zemí*, které tvoří kolem Slunce jakýsi prstenec. Fascinující představa.“

„Jo,“ řekl Bobby. O paralelních světech věděl z jiných knih. Taky z komiksů.

Ted Brautigan se teď na něj zamyšleně, zkoumavě díval.

„Co je?“ zeptal se Bobby náhle velmi sebevědomý. *Vidíš něco zeleného?* řekla by jeho matka.

Chvilku si myslel, že Ted neodpoví – zdálo se, že upadl do jakési hluboké a závratné propasti zamyšlení. Pak se trochu otrásl a narovnal se. „Nic,“ řekl. „Něco mě napadlo. Nechtěl by sis vydělat trochu peněz? Ne že bych měl na rozhazování, ale –“

„Jo! Krucipísek, jo!“ Na *to kolo*, vyhrkl málem, ale pak se zarazil. *Co je soukromé, má zůstat soukromé*, znělo další mámino úsloví. „Udělal bych, co budeš chtít!“

Ted Brautigan vypadal polekaně a zároveň pobaveně. Zdálo se, že se v něm otevřely jakési dveře k jiné tváři, a Bobby viděl, no jo, že ten děda byl kdysi mladík. Možná s trochu drzým kukučem. „Takové věci se nemají cizím lidem říkat,“ pokáral ho, „a i když jsme se už dostali k tykání – to je dobrý začátek – pořád se vůbec neznáme.“

„Řekl některý z těch Johnsonů něco o cizích lidech?“

„Nic se mi nevybavuje, ale na toto téma něco stojí v bibli: Vždyť jsem u tebe jen hostem, přichozím. Odvrat' ode mě svůj pohled, abych okřál, dřív než odejdu...“ Ted se odmlčel. Veselí se mu vytratilo z tváře a vypadal znovu starý. Pak domluvil, opět pevným hlasem: „... než odejdu a nebudu již. Kniha žalmů. Nemůžu si vzpomenout na číslo.“

„No,“ řekl Bobby, „nikoho bych nezabil nebo neoloupil, to se neboj, ale určitě bych si rád něco vydělal.“

„Rozmyslím si to,“ řekl Ted. „Dej mi trochu času.“

„Jasně. Ale jestli potřebuješ obstarat nějaké domácí práce nebo něco takového, jsem tvůj člověk. Klidně mi to můžeš rovnou říct.“

„Domácí práce? Možná. Ale tohle slovo bych nepoužil.“ Ted objal kostnatýma rukama ještě kostnatější kolena a zahleděl se přes trávník na Broad Street. Už se stmívalo. Nastávala Bobbyho nejoblíbenější část večera. Auta, která projížděla kolem, měla rozsvícená parkovací světla, a kdesi na Asher Avenue svolávala paní Sigsbyová svá dvojčata domů k večeři. V takový denní čas – a za svítání, když stál na záchodě a čural do mísy a slunce svítilo okénkem až do jeho přivřených očí – měl Bobby pocit, že je snem, který se zdá v cizí hlavě.

„Kde jste bydlel, než jste přišel sem, pane... Tede?“

„Někde, kde to nebylo tak pěkné,“ řekl. „Zdaleka ne tak pěkné. Jak dlouho tu bydlíš ty, Bobby?“

„Co se pamatuju. Od té doby, co mi umřel táta, to mi byly tři.“

„A znáš všechny v ulici? Aspoň v tomto bloku?“

„Jo, docela dobře.“

„Takže bys poznal cizince. Hosty. Tváře neznámých.“

Bobby se usmál a přikývl. „Mhm, asi jo.“

Čekal, kam to povede – bylo to zajímavé –, ale zřejmě byli u konce. Ted vstal, pomalu a opatrně. Bobby slyšel, jak mu v zádech zapraskaly kostičky, když se opřel o bedra a protáhl se, až se zašklebil.

„Jdeme,“ prohlásil. „Už se ochlazuje. Půjdu s tebou domů. Odemkneš ty, nebo já?“

Bobby se usmál. „Měl by sis vyzkoušet klíč, nemyslíš?“

Ted – už mu nedávalo takovou práci myslet na něj jako na Teda – vytáhl z kapsy klíčenku. Jediné klíče v ní byly od hlavního vchodu a pak od jeho garsonky. Oba byly lesklé a nové, zářivě zlaté. Bobbyho klíče byly poškrábané a matné. Kolik je Tedovi roků? napadlo ho znovu. Nejméně šedesát. Šedesátiletý mužský, a měl jenom dva klíče v kapse. To bylo divné.

Ted otevřel hlavní vchod a pak vešli do velké tmavé chodby se stojanem na deštníky a se starými obrazy Lewise a Clarka rozhlížejícími se po americkém Západě. Bobby šel ke dveřím bytu Garfieldových a Ted zamířil ke schodům. Na chvilku se tam zastavil s rukou na zábradlí. „Ta knížka od Simaka je skvělý příběh,“ řekl. „Ale není napsaná nijak mimořádně. Není špatná, to nechci říct, ale dej na mě, jsou lepší.“

Bobby čekal.

„Jsou také skvěle napsané knížky, které nemají moc dobrý příběh. Čti si někdy kvůli příběhu, Bobby. Nebuď jako ti knižní snobi, kteří to nedělají. Jindy si čti kvůli slovům – jazyku. Nebuď jako ti lenoši, kteří *tohle* nedělají. Ale až najdeš knížku, která má dobrý příběh a zároveň dobrý jazyk, tak si té knížky važ.“

„Je jich hodně, co myslíš?“ zeptal se Bobby.

„Víc než si knižní snobi a lenoši myslí. Mnohem víc. Třeba ti jednu dám. Jako opožděný dárek k narozeninám.“

„Nemusíš mi nic dávat.“

„Ne, ale třeba to udělám. A užij si narozenin.“

„Díky. Mám se bezva.“ Pak Bobby vešel do bytu, ohřál si jídlo (nezapomněl plynový hořák vypnout, když dušené hovězí začalo bublat, a také nezapomněl strčit hrnec do dřezu, aby se odmočil), a

pak povečeřel, sám, a četl si *Prstenec kolem Slunce* a televize mu dělala společnost. Sotva slyšel, jak Ghet Huntley a David Brinkley drmolí večerní zprávy. Ted měl pravdu, pokud šlo o tuto knížku: byla skvělá. Slova se mu taky líbila, ale to bylo zřejmě tím, že neměl ještě tolik zkušeností.

Rád bych napsal takový příběh, pomyslel si, když nakonec knížku zavřel a vrhl se na pohovku, aby se díval na Sugarfoot. *Zajímalo by mě, jestli bych to někdy dokázal.*

Možná. Možná ano. *Někdo* musí ty knížky přece psát, stejně jako někdo musí opravovat potrubí, když zamrzne, nebo vyměňovat žárovky v semaforu u parku Commonwealth, když prasknou.

Asi za hodinu, když si Bobby znovu sedl k *Prstenci kolem Slunce* a pustil se do čtení, přišla matka. Rtěnku měla v koutku úst trochu rozmazanou a trochu jí koukalo kombiné. Bobbyho napadlo, že ji na to upozorní, ale pak si vzpomněl, jak nesnášela, když jí někdo řekl, že „na jihu sněží“. Kromě toho na tom nezáleželo. Pracovní doba jí skončila a tady nikdo nebyl, jenom my kuřátka, jak někdy říkala.

Zkontrolovala, jestli z lednice zmizel zbytek dušeného hovězího, zkontrolovala sporák, jestli je zhasnutý hořák, zkontrolovala dřez, jestli se hrnec a miska odmáčejí v mýdlové vodě. Pak ho políbila na spánek, jen tak letmo, a odešla do ložnice, aby si svlékla pracovní šaty a punčochy. Vypadala nepřítomně, přepracovaně. Nezeptala se ho, jestli si užil narozenin.

Později jí ukázal práníčko od Carol. Máma na ně pohlédla, ale vlastně ho neviděla, pronesla, „Milé“ a vrátila mu ho. Potom mu řekla, aby se umyl, vyčistil si zuby a šel do postele. Bobby to udělal, o zajímavém rozhovoru s Tedem se nezmínil. V té její momentální náladě by ji to mohlo rozčilit. Nejlepší bylo nechat ji ponořenou v myšlenkách, nechat ji sobě samé, jak dlouho bude potřebovat, dát jí čas, aby k němu mohla připlout. Přesto cítil, jak na něj znovu padá smutná nálada, když si dočistil zuby a vlezl do postele. Někdy po ní přímo dychtil, ale ona to nevěděla.

Natáhl se z postele a zavřel dveře, takže k němu přestal doléhat zvuk jakéhosi starého filmu. Zhasl. A potom, zrovna když začal dřímat, k němu přišla, posadila se na postel a řekla, že je jí líto, že

byla dnes večer tak nevrla, ale v kanceláři byla spousta práce a je unavená. Někdy je to tam úplný blázinec, řekla. Přejela mu prstem po čele a pak ho tam políbila, až se zachvěl. Posadil se a objal ji. Na okamžik pod jeho dotekem ztuhla, ale pak se uvolnila. Dokonce ho krátce objala také. Napadlo ho, že teď by jí mohl o Tedovi říct. Aspoň něco.

„Mluvil jsem s panem Brautiganem, když jsem se vrátil z knihovny,“ řekl.

„S kým?“

„S tím novým pánem z druhého poschodí. Chtěl, abych mu říkal Tede.“

„Nic takového – žádné důvěrnosti! Husy jste spolu nepásli.“

„Říkal, že dát klukovi čtenářskou průkazku pro dospělé byl skvělý dárek.“ Ted nic takového neřekl, ale Bobby žil se svou matkou dost dlouho, aby věděl, co zabírá a co ne.

Trochu se uklidnila. „Řekl, odkud přišel?“

„Odněkud, kde to nebylo tak pěkné jako tady, tak to myslím říkal.“

„No, to toho moc neprozradil, že?“ Bobby ji stále objímal. Klidně by ji mohl objímat ještě hodinu, čichat vůni šampónu Bílý déšť a kolínské Aqua-Net a její dech provoněný tabákem, ale ona se mu vymanila a znovu ho uložila. „Myslím, že jestli to má být tvůj kamarád – tvůj *dospělý* kamarád – budu ho muset trochu poznat.“

„No –“

„Možná by se mi líbil víc, kdyby neměl všude po trávníku poházené ty nákupní tašky.“ Liz Garfieldovou to uklidnilo a Bobby byl spokojen. Den nakonec skončil velmi příjemně. „Dobrou noc, oslavenče.“

„Dobrou noc, mami.“

Vyšla z pokoje a zavřela dveře. Později v noci – mnohem později – měl pocit, že ji slyší z ložnice plakat, ale možná to byl jenom sen.

MANÉVRY KOLEM TEDA. KNIHY JSOU JAKO PUMPY. NA TO ZAPOMEŇ. SULLY VYHRAJE CENU. BOBBY DOSTANE PRÁCI. STOPY NIČEMNÝCH MUŽŮ.

Během dalších několika týdnů, kdy se blížilo léto, bylo stále teplejší počasí. Ted obyčejně kouřil na *zápraží*, když se Liz vracela z práce domů. Někdy tam byl sám a jindy s ním seděl Bobby, se kterým si povídal o knihách. Někdy tam byla i Carol a Sully-John, děti si házely na trávníku s míčem a Ted kouřil a díval se na ně. Někdy se zastavily i jiné děti – Denny Rivers s kluzákem spleným z balzy, se kterým šlo házet, nebo hloupý Francis Utterson, který vždycky projížděl kolem na koloběžce a odrážel se příliš velkou nohou, Angela Averyová a Yvonne Lovingová, které se ptaly Carol, jestli nechce zajít k Yvonne a hrát si s panenkami nebo hrát hru zvanou Ošetřovatelka v nemocnici – ale většinou tam byl jenom S-J a Carol, nejlepší Bobbyho kamarádi. Všechny děti říkali panu Brautiganovi Tede, ale když jim Bobby vysvětlil, proč by bylo lepší, kdyby mu říkali pane Brautigane, pokud bude jeho máma poblíž, Ted okamžitě souhlasil.

Když je řeč o Bobbyho mámě, ta patrně nedokázala jméno *Brautigan* vypustit z úst. Vždycky jí z toho vyšlo *Brattigan*. Možná to nedělala schválně. Bobbymu se začínalo pomalu ulevovat, pokud šlo o matčin názor na Teda. Bobby se totiž bál, že by mohla Teda nesnášet stejně jako paní Eversovou, jeho učitelku z druhé třídy. Mámě se paní Eversová nelíbila na první pohled, nelíbila se jí *velmi*, z důvodů, které Bobby neviděl ani nechápal, a matka pro ni neměla jediné dobré slovo za celý rok – paní Eversová se oblékala jako cuchta, paní Eversová si barvila vlasy, paní Eversová se příliš maluje, Bobby musí mámě okamžitě říct, jakmile se paní Eversová

opovází dotknout se ho byť jen prstem, protože vypadá jako ženská, co ráda štípe a šťouchá. To vše začalo po jediné rodičovské schůzce, na které paní Eversová řekla Liz, že Bobby si vede dobře ve všech předmětech. Toho roku se konaly ještě čtyři rodičovské schůzky, ale Bobbyho matka si pokaždé našla důvod, proč se jim vyhnout.

Liziny názory na lidi tuhly rychle jako beton. Když si pod něčí obrázek, který si v duchu utvořila, napsala ŠPATNÝ, skoro pokaždé to napsala inkoustem načisto. Kdyby paní Eversová zachránila šest dětí z hořícího autobusu, Liz Garfieldová by si určitě jen odfrkla a prohlásila, že ty děti nejspíš té staré vykulené krávě dlužily čtrnáct dní za mléko k svačině.

Ted se snažil ze všech sil, aby byl milý a přitom se na ni nelepil (lidé se k matce *opravdu* lepili, to Bobby věděl; sakra, někdy to dělal i on), a docela to zabíralo... ale jen do určité míry. Jednou se Ted a Bobbyho máma zabrali skoro na deset minut do hovoru o tom, jak je hrozné, že se Dodgers odstěhovali na druhou stranu země bez pořádného rozloučení, ale i když byli oba jejich velcí fanoušci, nepřeskočila mezi nimi skutečná jiskra. Nikdy z nich nebudou kamarádi. Máma cítila vůči Tedu Brautiganovi jinou nechuť než vůči paní Eversové, ale stejně jí na něm cosi vadilo. Bobby asi tušil, co to je; viděl jí to na očích to ráno, když se nový nájemník nastěhoval. Liz mu nedůvěřovala.

Stejně jako Carol Cerberová, jak se ukázalo později. „Někdy si říkám, jestli není na útěku,“ dumala jednou večer, když s Bobbym a S-J kráčela do kopce k Asher Avenue.

Předtím si asi hodinu házeli s míčem, přitom povídali s Tedem a teď mířili k Moonovu Potěšení u silnice pro zmrzlinu do kornoutu. S-J měl třicet centů a hostil je. Měl také svůj míček, který znovu vytáhl ze zadní kapsy. Za chvilku už jím zručně kroužil kolem těla, sem a tam a nahoru a dolů.

„Na útěku? Co blázníš?“ Bobbyho ten nápad polekal. Ale Carol měla na lidi nos. Dokonce i jeho matka si toho všimla. *To děvče není žádná krasavice, ale nic jí neunikne*, řekla jednou večer.

„Ani hnout, McGarrigle!“ zařval Sully-John. Zastrčil pátku s míčkem pod paži, poklesl v kolenou a vypálil z neviditelné pistole, a přitom stáhl pravý koutek úst, aby mohl vyrábět příslušné zvuky,

jakési hluboké hrdelní *eh-eh-eh*. „Nikdy mě nedostaneš živýho, poldo! Odpráskni je, Muggsy! Na Rica nikdo nemá! *A, Ježíši, dostali mě!*“ S-J se chytil za hrudník, zatočil se a padl mrtev na trávník paní Conlanové.

Paní Conlanová, mrzutá stará ježibaba, nejméně pětasedmdesátiletá, zakříčela: „Kluku! Týýý kluku! Alou odtud! Pomačkáš mi květiny!“

Žádný záhon se nenacházel v okruhu tří metrů od místa, kam Sully-John padl, ale chlapec okamžitě vyskočil. „Promiňte, paní Conlanová.“

Máchla po něm rukou a nechala jeho omluvu bez povšimnutí, ale pozorně sledovala, jak děti odcházejí pryč.

„Tos myslela vážně?“ ptal se Bobby. „To s tím Tedem?“

„Ne,“ řekla, „asi ne. Ale... všiml sis někdy, jak sleduje ulici?“

„Jo. Jako by někoho hledal, že?“

„Nebo jako by někoho vyhlížel,“ odpověděla Carol.

Sully-John se opět pustil do hrátek s pálkou. Za okamžik červený gumový míček létal znovu sem a tam. Sully přestal, jenom když procházeli kolem kina Asher Empire, kde dávali dva filmy s Brigitte Bardotovou, *Mládeži nepřístupno*, Řidičský průkaz nebo rodný list nutný, Žádné výjimky. Jedna z fotografií byla nová; ostatní byly staré z filmu *A Bůh stvořil ženu*, který se do kina neustále vracel jako úporný kašel. Na plakátech byla Brigitte, oděná pouze do ručníku a úsměvu.

„Moje máma říká, že je to veteš,“ poznamenala Carol.

„Jestli je tahleta veteš, tak bych byl hrozně rád vetešníkem,“ řekl S-J a zamrskal obočím jako Groucho.

„A *ty* si myslíš, že je veteš?“ zeptal se Bobby Carol.

„Já ani pořádně nevím, co to znamená.“

Když vyšli zpod markýzy kina (paní Godlowová – mezi dětmi v sousedství známá jako paní Godzilla – je podezíravě pozorovala ze skleněné budky pro pokladní), Carol se po Brigitte Bardotové v ručníku ohlédla. Těžko říct, jak se tvářila. Byla zvědavá? Bobby to nepoznal. „Ale je hezká, ne?“

„Jo, asi jo.“

„A člověk musí mít kuráž nechat se takhle okukovat, když má na sobě jenom ručník. Aspoň si to myslím.“

Sully-John ztratil zájem o *la femme Brigitte*, jakmile jim zmizela za zády. „Odkud Ted přišel, Bobby?“

„To nevím. O tom nikdy nemluví.“

Sully-John přikývl, jako by takovou odpověď očekával, a znovu zapálkoval míčkem. Nahoru a dolů, kolem dokola, sem a tam.



V květnu se začaly Bobbyho myšlenky točit kolem letních prázdnin. Na světě opravdu nebylo nic lepšího než to, čemu Sully říkal „Velké Prázdnno“. Bude se hodiny a hodiny poflakovat s kamarády po Broad Street a ve Sterling House na druhé straně parku – ve Sterling House se dala dělat spousta zajímavých věcí, třeba hrát baseball nebo každý týden jezdit na výlet na Patagonia Beach ve West Havenu – a taky bude mít spoustu času pro sebe. Samozřejmě na čtení, ale hlavně chtěl kus toho času věnovat nějaké brigádě. V kasičce s nápisem NA KOLO měl něco přes sedm šutráků, a sedm šutráků už byl začátek... ale nedalo se říct, že zrovna *skvělý* začátek. Tímhle tempem bude Nixon prezidentem dva roky předtím, než Bobby začne jezdit do školy na kole.

V jednom z těch dnů těsně před prázdninami mu Ted dal brožovanou knížku. „Pamatuješ, jak jsem ti říkal, že některé knihy mají dobrý příběh a jsou zároveň dobře napsané?“ zeptal se. „Tahle k nim patří. Opožděný dárek k narozeninám od nového přítele. Aspoň doufám, že jsem tvůj přítel.“

„To jsi. Můžu ti děkovat!“ Mluvil sice nadšeným tónem, ale Bobby si knihu bral trochu nedůvěřivě. Byl zvyklý na knížky do kapsy s jasně barevnými, křiklavými obálkami a svůdnými upoutávkami („Spadla do stoky... *A ŘÍTILA SE STÁLE HLOUBĚJI!*“). Tahle knížka neměla ani jedno, ani druhé. Obálka byla skoro celá bílá. V jednom rohu byla načrtnuta – sotva načrtnuta – skupina chlapců, stojících v kruhu. Knížka se jmenovala *Pán much*. Nad titulem nebyla žádná upoutávka, ani nenápadná, jako třeba „Příběh, na který nikdy nezapomenete“. Celkem vzato vypadala nevábně až odpudivě a naznačovala, že příběh, který se pod obálkou skrývá, bude obtížný. Bobby neměl nic proti obtížným knihám,

pokud patřily k povinné školní četbě. Avšak pokud jde o čtení pro zábavu, byl toho názoru, že takové příběhy by měly být snadné – že spisovatel by měl udělat pro čtenáře všechno, kromě toho, že mu bude hýbat očima podle řádků. Kdyby to neudělal, jaké potěšení by z knížky mohlo být?

Začal knihou listovat. Ted mu však jemně položil ruku na paži a zadržel ho. „Nedělej to,“ řekl. „Udělej mi tu laskavost a nedělej to.“

Bobby se na něj podíval, ale nerozuměl.

„Přistupuj k té knížce jako k neprozkoumané zemi. Neber si s sebou mapu. Prozkoumej ji a nakresli mapu sám.“

„Co když se mi nebude líbit?“

Ted pokrčil rameny. „Tak ji nedočteš. Knížka je jako pumpa. Nevydá nic, dokud jí nejdřív nedáš něco ty. Natáhneš do trubky svou vlastní vodu, pořádně zapumpuješ svou vlastní silou. Uděláš to, protože čekáš, že dostaneš víc, než kolik dáš... nakonec. Tohle bereš?“

Bobby přikývl.

„Jak dlouho bys pumpoval a zabíral, kdyby nic neteklo?“

„Moc dlouho asi ne.“

„Tahle knížka má asi dvě stovky stránek. Přečti prvních deset procent – takže dvacet stránek, už vím, že nejsi v matice tak dobrý jako v četbě –, a jestli se ti do té doby nezalíbí, jestli ti do té doby nedá víc, než kolik si bude brát, tak ji odlož.“

„Škoda, že nám to nedovolují ve škole,“ řekl Bobby. Myslel na jednu báseň od Ralpha Walda Emersona, kterou se měli naučit nazpaměť. „U prostého mostu, jenž nad proudem se klenul,“ začínala. S-J nazýval básníka Ralph Waldo Emerson.

„Škola je něco jiného.“ Seděli u Teda v kuchyni u stolu, dívali se ven na zadní dvorek, kde všechno kvetlo. Na Colony Street, která byla za dalším blokem, do vlahého jarního vzduchu pořád dokola štěkal pes paní O’Harové. Ted kouřil chesterfieldku. „A když mluvíme o škole, neber si tam s sebou tuhle knížku. Jsou v ní věci, které by se tvému učiteli nemusely líbit. Mohl by nastat buřec.“

„Co?“

„Rachot. A když máš průšvih ve škole, máš průšvih i doma – tohle ti určitě nemusím vykládat. A tvoje matka...“ Ruka, která

nedržela cigaretu, udělala drobné třepotavé gesto, kterému Bobby okamžitě porozuměl. *Tvoje matka mi nedůvěřuje.*

Bobby si vzpomněl, jak Carol říkala, že Ted je možná na útěku, a vzpomněl si také, jak matka říkala, že Carol nic neujde.

„Co je v ní, z čeho bych mohl mít průšvih?“ Díval se na *Pána much* s novým zájmem.

„Nic, co by stálo za řeč,“ řekl Ted suše. Zamáčkkl nedopalek v plechovém popelníku, odešel k malé ledničce a vytáhl dvě lahve limonády. Neměl tam žádné pivo nebo víno, jenom limonádu a sklenici smetany. „Trochu se tam mluví o oštěpu vraženém do zadku divokého prasete, a to je, myslím, nejhorší. Jenomže existuje určitý druh dospělých, kteří pro stromy nevidí les. Přečti si prvních dvacet stránek, Bobby. Už se neohlédneš nazpátek. To ti slibuju.“

Ted postavil limonády na stůl a otevřel je. Pak zvedl svou sklenici a cinkl jí o Bobbyho láhev. „Na tvé nové přátele na ostrově.“

„Jakém ostrově?“

Ted Brautigan se usmál a vyklepl z pomačkaného balíčku poslední cigaretu. „To zjistíš sám,“ řekl.



Bobby to zjistil a netrvalo mu ani dvacet stran, aby také zjistil, že *Pán much* je pekelná kniha, možná nejlepší, jakou v životě četl. Po deseti stránkách ho upoutala; po dvaceti stránkách byl v ní až po uši. Žil na ostrově s Ralfem, Jackem a Čuňasem a mrňousy; třásl se před Zvířetem, ze kterého se nakonec vyklubal hnijící pilot, kterému uvízl padák ve stromech; pozoroval, nejdřív zděšeně a potom s hrůzou, jak se parta neškodných školáků mění v divochy a nakonec se vydá na lov jediného ze svého středu, kterému se podařilo uchovat si zbytek lidskosti.

Dočetl tu knížku v sobotu, týden před koncem školního roku. Když přišlo poledne a Bobby se pořád nevynořil ze svého pokoje – žádní kamarádi, se kterými by si hrál, žádné sobotní kreslené grotesky, dokonce ani Veselé melodie od deseti do jedenácti – nakoukla k němu máma a řekla mu, aby vylezl z postele, zavřel konečně tu knížku a šel do parku nebo tak.

„Kde je Sully?“ zeptala se.

„V Dalhouse Square. Mají tam koncert školní kapely.“ Bobby se díval na matku stojící mezi dveřmi a na všechny obyčejné předměty kolem ní omámenýma, zmatenýma očima. Svět z té knihy byl pro něj tak živý, že mu skutečný svět připadal falešný a šedý.

„A co ta tvoje dívka? Jdi s ní na procházku do parku.“

„Carol není moje dívka, mami.“

„To je jedno. Prokristapána, Bobby, nechci přece, abys ji unesl a pak jste spolu utekli.“

„Ještě s nějakýma holkama přespala u Angie. Carol říká, že když takhle u někoho spí, zůstanou vzhůru a prokecají skoro celou noc. Vsadím se, že jsou ještě v posteli nebo si dávají snídani místo oběda.“

„Tak jdi do parku sám. Jsem z tebe nervózní. Když je sobota ráno a televize je vypnutá, mám pocit, že jsi mrtvý.“ Vešla do pokoje a vytrhla mu knížku z rukou. Bobby se díval jako zhyponotizovaný, jak listuje stránkami a tu a tam namátkou čte úryvky. Co když zahlédne tu část, kde chlapci mluví o tom, jak zarazí svoje oštěpy divokému praseti do zadku (jenomže to byli Angličané a říkali „prdel“, což Bobbymu připadalo ještě sprostší)? Jak to vezme? Bobby nevěděl. Žili spolu celý život, většinou jen oni dva, a přesto Bobby stále nedokázal předvídat, jak bude máma v té které situaci reagovat.

„Tu ti dal Brattigan?“

„Jo.“

„Jako dárek k narozeninám?“

„Jo.“

„O čem to je?“

„O partě kluků, co uvízli na ostrově. Potopila se jim loď. Myslím, že se to odehrává někdy po třetí světové válce. Ten chlap, co to napsal, to nikde neříká přesně.“

„Takže je to sci-fi.“

„Jo,“ souhlasil Bobby. Bylo mu trochu do smíchu. Pomyslel si, že *Pán much* je tak daleko od *Prstence kolem Slunce*, že už dál být nemůže, ale máma sci-fi nesnášela, a pokud ji něco mohlo odradit od nebezpečného listování, tohle určitě zabere.

Knížku mu vrátila a přešla k oknu. „Bobby?“ Nedívala se na něj, aspoň ne hned. Měla na sobě starou košili a sobotní kalhoty. Košili jí prosvítalo jasné polední slunce. Bobby viděl její boky a poprvé si všiml, jak je hubená, jako by snad zapomínala jíst. „Copak, mami?“

„Dal ti pan Brattigan ještě nějaké jiné dárky?“

„Jmenuje se *Brautigan*, mami.“

Zamračila se na svůj odraz v okně... vlastně se spíš mračila na jeho odraz. „Neopravuj mě, Bobby. Tak dal?“

Bobby se zamyslel. Několik zázvorových limonád, někdy tuňákovy sendvič, preclík z pekárny, kde pracovala Sullyho máma, ale žádný dárek. Jenom tu knížku, která patřila k nejlepším dárkům, jaké kdy dostal. „Páni, to ne, proč by to dělal?“

„Nevím. Především ale nevím, proč by ti nějaký člověk, kterého sotva znáš, vůbec nějaký dárek k narozeninám měl dávat.“ Založila si paže pod drobnými ostrými ňadry a dál se dívala z okna ven. „Pověděl mi, že dřív pracoval v Hartfordu v nějaké státní službě, ale teď je ve výslužbě. Řekl ti to taky?“

„Něco podobného.“ Ve skutečnosti Ted nikdy Bobbymu o své práci nic nevyprávěl a Bobbyho nenapadlo se ptát.

„Jaká to byla státní služba? Jaké ministerstvo? Zdravotnictví a sociálních věcí? Dopravy? Nejvyšší kontrolor?“

Bobby zavrtěl hlavou. Co to kruci byl kontrolor?

„Vsadím se, že byl ve školství,“ dumala. „Mluví jako člověk, který býval učitelem. Nemyslíš?“

„Možná jo.“

„Má nějaké koníčky?“

„To nevím.“ Určitě však četl, dvě ze tří tašek, které jeho matku tak urazily, byly plné brožovaných knih, které většinou vypadaly jako *hodně* obtížné.

Skutečnost, že Bobby neví nic o minulosti nového nájemníka, z jakéhosi důvodu mámu spíš uklidnila. Pokrčila rameny, a když znovu promluvila, zdálo se, že mluví spíš sama se sebou než s Bobbym. „Ale co, je to jenom knížka. A navíc brožovaná.“

„Prý by možná měl pro mě práci, ale zatím po mně nic nechtěl.“

Prudce se otočila. „Jestli tě bude chtít zaměstnat, jestli tě požádá, abys pro něj něco obstaral, nejdřív si o tom se mnou promluvíš. Rozumíš?“

„Jasně, rozumím.“ Překvapilo ho, že jí na tom tak záleží, a trochu znervózněl.

„Slib mi to.“

„Slibuju.“

„Slib mi to *pořádně*, Bobby.“

Poslušně položil ruku na srdce a řekl: „Slibuju své matce ve jménu Božím.“

Tím obvykle všechno končilo, ale tentokrát máma nevypadala spokojeně.

„Chtěl někdy... měl někdy...“ *Zarazila* se celá popletená, což pro ni vůbec nebylo typické. Tak někdy vypadaly děti, když je paní Bramwellová vyvolala k tabuli, aby z věty vybraly podstatná jména a slovesa, a ony to nedokázaly.

„Co jestli někdy, mami?“

„Ale nic!“ odsekla. „Jdi ven, Bobby, běž do parku nebo do Sterling House, už se na tebe nemůžu dívat.“

Tak proč jsi sem šla? pomyslel si (ale nahlas to samozřejmě neřekl). *Já tě neotravoval, mami. Já tě neotravoval.*

Bobby si zastrčil *Pána much* do zadní kapsy a zamířil ke dveřím. Když k nim došel, vrátil se. Máma pořád stála u okna, ale teď se na něj dívala. Nikdy se mu nepoštěstilo, že by v takové chvíli zahlédl v její tváři lásku. Nanejvýš zahlédl jakési zamyšlení, někdy (ale ne vždy) laskavé.

„Hele, mami.“ Chtěl ji poprosit o padesátník – půl šutráku. Za to by si mohl koupit v Colony Diner limonádu a dva párky v rohlíku. Párky z Colony měl moc rád, dávali je v opečených houskách s bramborovými lupínky a obložené plátky naložené zeleniny.

Její ústa znovu předvedla staženou kabelku a Bobby věděl, že dnes se žádné párky v rohlíku konat nebudou. „Nezačínej, Bobby, na to rychle zapomeň.“ *Na to rychle zapomeň* – jedno z jejích nejoblíbenějších úsloví. „Mám tenhle týden zaplatit tunu účtů, tak si vymaž z očí ty dolarové značky.“

Jenomže máma žádnou tunu účtů *neměla*, to byla ta věc. Tenhle týden ne. Bobby viděl účet za elektřinu i šek na nájemné, které přišly v obálce nadepsané *Pan Monteleone* už minulou středu. A nemohla tvrdit, že Bobby bude brzy potřebovat nové šaty, protože školní rok končil, nezačínal. Jediné peníze, o které si v poslední době řekl, bylo pět dolarů pro Sterling House – čtvrtletní příspěvek – a máma měla kolem toho spoustu řečí, i když věděla, že jsou v tom poplatky za plavání a Vlci a baseballové družstvo Lvů včetně pojištění. Kdyby to byl někdo jiný a ne vlastní máma, byl by si myslel, že je lakomá. Ale nic takového jí nemohl říct; řeči o penězích ji skoro vždycky rozčílily a začali se dohadovat, a zpochybňování jakéhokoli jejího názoru na peněžní záležitosti, dokonce i v těch nejmenších drobnostech, ji dokázalo vytočit k hysterickému jekotu. Když se dostala do takového stavu, šel z ní strach.

Bobby se usmál. „Tak jo, mami.“

Také se usmála a pak pokývla ke sklenici s nápisem NA KOLO. „Půjč si trochu z kasičky, nechceš? Udělej si radost. Nikomu to nepovím a později to můžeš vrátit.“

Udržel úsměv na rtech, ale dalo mu to práci. Jak snadno to řekla a vůbec ji nenapadlo, jak by se sama rozzuřila, kdyby jí Bobby navrhl, aby si trochu půjčila z peněz na elektřinu nebo na telefon nebo z peněz, které odkládala, aby si koupila „šaty do kanceláře“, jenom aby si mohl koupit párek v rohlíku a třeba kus koláče a la mode v Colony. Kdyby jí žoviálně řekl, že to nikomu nepoví a že to tam může později vrátit. Jo, to jistě, to by bylo facek.



Než došel do parku Commonwealth, špatná nálada Bobbyho skoro opustila a slovo *skrbilka* se mu vykouřilo z hlavy. Byl krásný den a Bobby si měl dočíst úžasnou knihu. Jak by mohl mít špatnou náladu a být našťvaný, když ho čekaly takové věci? Našel si zastrčenou lavičku a znovu otevřel *Pána much*. Musel ho dnes dočíst, musel zjistit, jak to dopadlo.

Posledních čtyřicet stránek mu zabralo hodinu a po tu dobu nevěděl o světě. Když konečně knížku zavřel, všiml si, že má klín plný drobných bílých kvítků. Měl jich také plné vlasy – seděl tu a nic nevěděl o vánici z jablečných květů.

Setřásl je a zadíval se přitom na hřiště. Kluci si tam hráli s míčem upoutaným na provaz, kopali do něj a přehazovali kolem středové tyče. Smáli se, honili se, váleli se v trávě. Mohli by takoví kluci někdy skončit tak, že by běhali nazí a uctívali shnilou prasečí hlavu? Lákalo ho zavrhnout takové představy jako fantazii jakéhosi dospěláka, který neměl rád děti (takových byla spousta, to Bobby věděl), ale potom se Bobby podíval na pískoviště a uviděl tam sedět nějakého malého kluka, který řval, jako by ho na nože bral, a nějaký větší kluk, který seděl vedle něj, si zatím nevzrušeně hrál s nákladákem, který vyškubl kamarádovi z rukou.

A jak ta knížka končila – šťastně, nebo nešťastně? Ještě před měsícem by mu taková otázka připadala bláznivá, ale Bobby vlastně nevěděl. V životě nečetl knížku, u které by nevěděl, jestli skončila dobře, nebo špatně, šťastně, nebo smutně. Ted by však věděl. Zeptá se Teda.

÷

Bobby pořád seděl na lavičce, když asi za čtvrt hodiny vběhl do parku Sully a zahlédl ho. „Heleme ho, parchanta starého!“ vykřikl Sully. „Šel jsem k vám a tvoje máma říkala, že jsi někde tady, nebo možná ve Sterling House. Tak jsi tu knížku konečně dočetl?“

„Jo.“

„Byla dobrá?“

„Jo.“

S-J zavrtěl hlavou. „Nikdy jsem nečetl knížku, která by se mi líbila, ale věřím ti.“

„Jaký byl koncert?“

Sully pokrčil rameny. „Foukali jsme, dokud všichni neodešli, takže hádám, že to pro nás dopadlo nakonec dobře. A hádej, kdo vyhrál týden v táboře Winiwinaia?“ Tábor Winnie byl koedukovaný tábor YMCA u jezera George v lesích na sever od Storrs. Harwichský výbor zájmových činností každý rok pořádal losování o týdenní pobyt.

Bobby pocítil žárlivost. „Nevykládej.“

Sully-John se zasmál. „Jo, kámo! Sedmdesát jmen v klobouku, *nejmíň* sedmdesát, a to jedno, který vytáhl ten starej plešatej parchant

Coughlin, znělo John L. Sullivan mladší, Broad Street 93. Matka si málem načurala do kalhotek.“

„Kdy jedeš?“

„Za čtrnáct dní po konci školního roku. Máma si zkusí vzít v pekárně volno ve stejnou dobu, aby mohla zajet k babičce a dědovi ve Wisconsinu. Pojede velkým chrtem.“ Velké prázdnno byly letní prázdniny. Velká šou byl *Ed Sullivan* v neděli večer. Velký chrt byl samozřejmě autobus Greyhound. Místní nádraží bylo kousek po ulici od kina Asher Empire a Colony Diner.

„Copak ty nechceš jet do Wisconsinu s ní?“ zeptal se Bobby, protože zvráceně zatoužil aspoň trochu zkazit kamarádovi radost ze štěstí, které ho potkalo.

„Trochu jo, ale radši pojedu na tábor a budu střílet z luku.“ Popadl Bobbyho kolem ramen. „Škoda, že nemůžeš jet se mnou, ty parchante čtenářská.“

To Bobbyho trochu uklidnilo. Podíval se znovu na *Pána much* a věděl, že ho brzy bude číst znovu. Možná už v srpnu, jestli bude nuda (v srpnu obvykle byla, i když v květnu tomu bylo těžko věřit). Pak se podíval na Sully-Johna, usmál se a také vzal S-J kolem ramen. „Nojo, seš šťastnej kačer,“ řekl.

„Říkej mi Donalde,“ souhlasil Sully-John.

Chvilku tak seděli na lavičce, navzájem se drželi kolem ramen, chvílemi na ně sněžily jabloňové květy, a dívali se, jak si děti hrají. Potom Sully řekl, že půjde na sobotní odpolední představení do kina Empire a že sebou radši hodí, jestli nechce zmeškat předfilm.

„Nechceš jít taky, Bobborino? Dávají *Černého škorpióna*. Příšer plno, až není kam si stoupnout.“

„Nemůžu, jsem švorc,“ řekl Bobby. To byla pravda (tedy pokud si odmyslíme sedm dolarů ve sklenici NA KOLO) a stejně dneska nechtěl jít do kina, i když slyšel nějakého kluka ve škole říkat, že *Černý škorpión* je fakt skvělejší, škorpióni zabíjeli lidi a probodávali je žihadly a úplně srovnali Mexico City se zemí.

Bobby se chtěl vrátit domů a promluvit si s Tedem o *Pánovi much*.

„Švorc,“ opakoval Sully smutně. „To je smutná skutečnost, Jacku. Já bych za tebe zaplatil, ale mám jenom pětatřicet centů.“

„Nech to být. Hele – kde máš pálku?“

Sully zesmutněl ještě víc. „Praskla guma. Nejspíš už je v pálkovém nebi.“

Bobby se zahihňal. Pálkové nebe, to byla legrační představa. „Koupíš si novou?“

„To pochybuju. U Woolworthe mají kouzelnickou soupravu, tu bych chtěl. Šedesát různých triků, píšou na krabici. Nevadilo by mi, kdybych se stal kouzelníkem, až vyrostu, Bobby, víš? Cestovat s poutí nebo cirkusem, nosit černý oblek a cylindr. Tahal bych z klobouku králíky a různé srágory.“

„Abys neměl v tom klobouku dost srágor od těch králíků,“ řekl Bobby.

Sully se zasmál. „Budu ale fešáckej parchant! Na to se fakt těším! Nemůžu se dočkat!“ Vstal. „Určitě nechceš jít taky? Možná bys kolem Godzilly proklouzl.“

V sobotu chodily do kina Impérium stovky dětí na představení, které se obvykle skládalo z filmu o zvířátkách, osmi nebo devíti kreslených grotesek, upoutávek na další filmy a filmových zpráv. Paní Godlowová málem šilela, když se je snažila postavit do fronty a umlčet, a vůbec nechápala, proč se v sobotu odpoledne ani ty v podstatě slušné děti nechovají jako ve škole. Také byla posedlá myšlenkou, že se desítky dětí starší dvanácti let pokoušejí dostat na představení pro děti mladší dvanácti let. Paní G. by na představení v sobotu odpoledne nejradši vyžadovala rodný list stejně jako na Brigitte Bardotovou, kdyby jí to někdo dovolil. Jelikož neměla takovou pravomoc, spokojila se s poštekáváním: „KDY SES NARODIL?“ na každé dítě, které mělo víc než sto šedesát centimetrů. V takovém rozruchu okolo se mohl člověk kolem ní snadno protáhnout a v sobotu odpoledne nikdo lístky netrhal. Ale Bobby dnes žádné obří škorpióny nechtěl. Uplynulý týden strávil se skutečnějšími příšerami, z nichž některé vypadaly skoro jako on.

„Ne, myslím, že se budu jenom tak poflakovat,“ řekl Bobby.

„Tak jo.“ Sully-John si vytáhl z černých vlasů několik jabloňových květů, pak se vážně zadíval na Bobbyho. „Říkej mi fešáckej parchante, Velký Bobe.“

„Sully, seš fešáckej parchant.“

„Jo!“ Sully-John vysoko vyskočil, máchl pěstí do vzduchu a zasmál se. „To teda jsem! Dneska fešáckej parchant! Zítra skvělej velkej fešáckej parchant a kouzelník! Vaúú!“

Bobby na lavičce se hroutil s nohama volně nataženýma a špičkami tenisek stočenými k sobě a řehtal se jako kůň. S-J byl hrozně srandovní, když se rozjel.

Sully už zamířil pryč, ale ještě se otočil. „Kámo, víš co? Když jsem šel do parku, zahlédl jsem pár divnejch lidí.“

„Co bylo na nich divného?“

Sully-John zavrtěl hlavou a tvářil se nejistě. „Já nevím,“ řekl. „Fakt nevím.“ Pak vykročil pryč za zpěvu písně *Za skoku*. To byla jeho oblíbená. Bobbymu se taky líbila. Danny and the Juniors byli skvělí.

Bobby otevřel knížku, kterou mu dal Ted (vypadala už důkladně očtená), a znovu si přečetl posledních pár stránek, tu část, kde se konečně objeví dospělí. Znovu ji začal hodnotit – byl ten konec šťastný, nebo smutný? – a Sully-John se mu vykouril z hlavy. Později ho napadlo, že kdyby se S-J náhodou zmínil, že ti divní lidé, které viděl, měli na sobě žluté pláště, možná by později leccos dopadlo úplně jinak.



„William Golding napsal o té knížce jednu zajímavou věc, myslím, že zrovna takovou, která by ti mohla povědět něco o tom konci... chceš ještě limonádu, Bobby?“

Bobby zavrtěl hlavou a s díky odmítl. Neměl zázvorovou limonádu zas tak rád. Pil ji většinou ze zdvořilosti, když byl s Tedem. Seděli znovu u stolu v Tedově kuchyni, pes paní O'Harové pořád štěkal (pokud Bobby věděl, Bowser *nikdy* nepřestával štěkat) a Ted pořád kouřil chesterfieldky. Bobby nakoukl domů na mámu, když se vrátil z parku, uviděl, že klimbá v posteli, a pak už pospíchal do druhého patra, aby se zeptal Teda na konec *Pána much*.

Ted přešel k ledničce... a pak se zarazil s rukou na dvířkách lednice, zahleděný do neznáma. Bobby si později uvědomil, že to byl první jasný projev čehosi, co nebylo na Tedovi v pořádku. Co bylo vlastně přímo porouchané a stále se to zhoršovalo.

„Člověk je cítí nejdřív vzadu v očích,“ pronesl konverzačním tónem. Mluvil zřetelně; Bobby slyšel každé slovo.

„Co cítí?“

„Člověk je cítí nejdřív vzadu v očích.“ Stále hleděl do prostoru s rukou na madle dvířek a Bobby se začal bát. Zdálo se, že cosi se vznáší ve vzduchu, cosi skoro jako pyl – lechtalo ho to na chloupcích v nose, hřbety rukou ho zasvědily.

Pak Ted otevřel ledničku a naklonil se dovnitř. „Určitě si nedáš?“ zeptal se. „Je dobrá a vychlazená.“

„Ne... ne, to je dobrý.“

Ted se vrátil ke stolu a Bobby pochopil, že se Ted rozhodl buď mlčky přejít to, co se právě stalo, nebo si to nepamatoval. Pochopil také, že Ted už je zase v pořádku, a to Bobbymu stačilo. Dospělí byli divní, nic víc. Někdy stačilo, když si člověk nevšimal toho, co dělali.

„Pověz mi, co napsal o tom konci. Pan Golding.“

„Pokud si vzpomínám, bylo to nějak takhle: Chlapce zachrání posádka bitevního křižníku, a to je pro ně velmi dobré, ale kdo zachrání tu posádku?“ Ted si nalil sklenici zázvorového piva, počkal, až spadne pěna, pak si dolil ještě trochu. „Pomůže ti to nějak?“

Bobby si to v duchu přebíral jako hádanku. Sakra, vždyť *to byla* hádanka. „Ne,“ řekl nakonec. „Pořád tomu nerozumím. Je nemusí nikdo zachraňovat – myslím posádku té lodi –, protože nejsou na ostrově. Taky...“ Vzpomněl si na děti na pískovišti, na to jedno, které řvalo zplna hrdla, zatímco jeho kolega si klidně hrál s ukradenou hračkou. „Ti muži na křižníku jsou dospělí. Dospělé nemusí nikdo zachraňovat.“

„Ne?“

„Ne.“

„Nikdy?“

Bobby si najednou vzpomněl na matku a na to, jaká je, pokud jde o peníze. Pak si vzpomněl, jak se jednou v noci probudil a slyšel ji plakat. Neodpověděl.

„Uvažuj o tom,“ řekl Ted. Zhluboka potáhl z cigarety, pak vyfoukl oblak dýmu. „O dobrých knížkách se dá po přečtení uvažovat.“

„Tak jo.“

„*Pán much* není moc jako Hardyovi hoši, co?“

Bobby si na okamžik velmi jasně představil, jak Frank a Joe Hardyovi běží džunglí s vlastnoručně vyrobenými oštěpy, hulákají, že zabijí prase a vrazí mu oštěpy do zadku. Vyprskl smíchy, a když se k němu Ted přidal, poznal Bobby, že nadobro skoncoval s Hardyovými hochy, Tomem Swiftem, Rickem Brantem a Bombou, dítětem džungle. *Pán much* s nimi udělal krátký proces. Bobby byl moc rád, že má čtenářskou průkazku pro dospělé.

„Ne,“ řekl, „to teda určitě není.“

„A dobré knížky neprozradí všechna svoje tajemství najednou. Budeš si to pamatovat?“

„Ano.“

„Skvělé. Ted' mi něco pověz – chtěl by sis u mě vydělat dolar týdně?“

Změna hovoru byla tak prudká, že Bobby chvilku nechápal. Pak se usmál a řekl: „Páni, jasně!“ Hlavou se mu míhaly číslice. Bobby byl v matematice dost dobrý, aby si spočítal, že s dolarem týdně mu přibude do září nejméně patnáct babek. Když připočte dosavadní úspory, k tomu rozumný odhad příjmů z vratných lahví a sem tam za stříhání trávníku u sousedů... kristepane, o Dni práce by se mohl prohánět na kole. „Co chceš, abych dělal?“

„S tím musíme být opatrní. Hodně opatrní.“ Ted tiše a tak dlouho přemýšlel, že se Bobby začal bát, že znovu začne mluvit o tom, jak cosi cítí vzadu v očích. Ale když Ted vzhlédl, nebylo po té divné prázdnotě v jeho očích ani stopy. Oči měl jasné, možná trochu smutné. „Nikdy bych nežádal svého přítele – zvláště mladého –, aby lhal svým rodičům, Bobby, ale v tomhle případě že poprosím, aby ses spolu se mnou dopustil mírně klamného manévru. Víš, co to je?“

„Jasně.“ Bobby si vzpomněl na Sullyho a jeho plány na cestování s cirkusem, kdy bude nosit tmavý oblek a tahat králíky z klobouku. „To dělá kouzelník, aby člověka ošidil.“

„Nezní to moc pěkně, když to tak řekneš, co?“

Bobby zavrtěl hlavou. Ne, když si odmyslíte pozlátko a světlo reflektorů, vůbec to nezní pěkně.

Ted upil zázvorového piva a otřel si z horního rtu pěnu. „Tvoje matka, Bobby. Ne že by mě vyloženě nesnášela, říkat něco takového

by bylo, myslím, nespravedlivé... ale myslím, že mě *skoro* nesnáší. Souhlasíš?“

„Asi jo. Když jsem jí říkal, že bys měl možná pro mě nějakou práci, začala být hrozně divná. Prý jí musím hlásit všechno, co po mně budeš chtít, než mi to dovolí.“

Ted Brautigan přikývl.

„Myslím, že to všechno začalo tím, že sis přivezl pár věcí v těch papírových taškách, když ses sem stěhoval. Já vím, že to zní divně, ale na nic jiného jsem nepřišel.“

Čekal, že se Ted třeba zasměje, ale ten zase jenom přikývl. „Možná v tom nic jiného není. Každopádně bych, Bobby, nechtěl, abys dělal něco, co si tvoje matka nepřeje.“

To znělo dobře, ale Bobby Garfield tomu tak docela nevěřil. Pokud to byla pravda, tak přece nebyly nutné klamné manévry.

„Pověz své matce, že se mi teď hodně rychle unaví oči. To je pravda.“ Jako by to chtěl dokázat, zvedl Ted pravou ruku k očím a promnul si jejich koutky palcem a ukazovákem. „Pověz jí, že bych si tě rád najal, abys mi každý den přečetl něco z novin, a za to ti zaplatím dolar týdně – tvůj kamarád Sully říká šutrák?“

Bobby přikývl... ale dolar týdně za předcítání o tom, jak si Kennedy vede v primárnkách a jestli Floyd Patterson v červnu vyhraje? A k tomu možná pro dobrou míru *Blondýnku* a *Dicka Tracyho*? Tomu by možná věřila máma nebo pan Biderman z realitní kanceláře, ale Bobby ne.

Ted si stále mnul oči, ruka mu překrývala úzký nos jako pavouk.

„Co ještě?“ zeptal se Bobby. Hlas, který mu vyšel z úst, zněl podivně hluše jako mámě, když jí slíbil, že si uklidí v pokoji, a ona se pak večer vrátila a zjistila, že na nic ani nesáhl. „Co to bude opravdu za práci?“

„Chci, abys koukal kolem sebe, to je všechno,“ řekl Ted.

„Koukal po čem?“

„Po ničemných mužích ve žlutých kabátech.“ Tedovy prsty stále mnuly koutky očí. Bobby si přál, aby toho nechal, bylo v tom cosi děsivého. Tlačilo ho snad něco za nimi, proto si je tak pořád mnul a hnětl? Něco, co rozptylovalo jeho pozornost a rušilo rozumný řád myšlení?

„Poničených mužích?“

Ted se zasmál, vesele a srdečně, takže si Bobby uvědomil, jak těžko mu jindy je.

„Ničemných,“ řekl Ted. „V dickensovském smyslu, myslím tím muže, kteří vypadají trochu hloupě... a zároveň nebezpečně. Takové muže, kteří zvracejí v uličkách a přitom si přihýbají z láhve alkoholu. Takové, kteří se opírají o telefonní sloupy a pískají na ženy, které jdou po druhé straně ulice, a přitom si utírají zátylek kapesníkem, který není nikdy úplně čistý. Muže, pro které je klobouk s peřím za krepou velmi vybraný doplněk. Muže, kteří vypadají, že znají správnou odpověď na všechny hloupé otázky, které život položí. Nemluví zrovna moc jasně, že? Říká ti to něco, vybaví se ti při tom něco?“

Ale ano. Svým způsobem to bylo podobné, jako když mu Ted popsal čas jako starého plešatého podvodníka: měl pocit, že to slovo nebo věta dokonale sedí, i když nedokázal říct proč. Vzpomněl si, že pan Biderman vždycky vypadal neoholený, i když byl stále cítit sladkou vodou po holení, která mu usychala na tvářích, že bylo úplně jasné, že se pan Biderman dloube v nose, když je sám v autě, nebo automaticky a bez přemýšlení kontroluje přihrádky na vrácené mince v každém telefonním automatu, který mine.

„Chápu,“ řekl.

„Dobře. Ani za sto let bych po tobě nechtěl, abys s takovými lidmi mluvil nebo se k nim přibližoval. Ale *chtěl* bych, abys měl oči otevřené, jednou za den obešel blok – Broad Street, Commonwealth Street, Colony Street, Asher Avenue a pak zase sem k číslu 149 – a prostě koukal, co uvidíš.“

Bobbymu to začalo zapadat do sebe. Na narozeniny – první den, který Ted strávil zde v čísle 149 – se ho Ted ptal, jestli zná všechny v ulici, jestli by poznal

(cizí tváře neznámých)

cizí lidi, kdyby se tu někdo takový objevil. Ani ne za tři týdny Carol Cerberová pronesla tu větu o tom, že by ji zajímalo, jestli Ted před něčím neutíká.

„Kolik jich je?“ zeptal se.

„Tři, pět, možná už víc.“ Ted pokrčil rameny. „Poznáš je podle dlouhých žlutých kabátů a olivové pleti... i když ta tmavší kůže je jenom maskování.“

„Co... myslíš něco jako samoopalovací mlíko?“

„Tak nějak. Jestli pojedou v autě, poznáš je podle něho.“

„Jaká značka? Jaký model?“ Bobby se cítil jako Darren McGavin v *Miku Hammerovi* a musel se napomenout, aby to nepřeháněl. Tohle nebyla televize. Ale stejně to bylo vzrušující.

Ted vrtěl hlavou. „Nemám ponětí. Ale stejně je poznáš, protože jejich auto bude stejné jako ty jejich žluté kabáty a špičaté boty a mastná voňavá brilantina, kterou si ulívávají vlasy: křiklavé a vulgární.“

„Ničemné,“ řekl Bobby – a ani se neptal.

„Ničemné,“ souhlasil Ted a přikývl. Usrkl piva, ohlédl se po věčně uštěkaném Browserovi kdesi ve vedlejší ulici... a chvílku tak zůstal, jako hračka s prasklou pružinou nebo stroj, kterému došlo palivo. „Oni mě cítí,“ řekl. „A já je taky cítím. Ach, co je to za svět.“

„Co chtějí?“

Ted se otočil znovu k němu, vypadal trochu polekaně. Jako by zapomněl, že tu Bobby je... nebo na chvíli zapomněl, kdo Bobby je. Pak se usmál, natáhl se a vzal Bobbyho za ruku. Jeho ruka byla velká, teplá a konejšivá; ruka muže. Když ji Bobby ucítil, jeho pochybnosti, pokud nějaké cítil, vyprchaly.

„Cosí určitého, co náhodou mám,“ řekl Ted. „Při tom zůstaneme.“

„Nejsou to policajti, že ne? Nebo lidi od vlády? Nebo –“

„Chceš vědět, jestli jsem na seznamu lidí hledaných FBI nebo komunistický agent jako z filmu *Vedl jsem tři životy?* Zlý chlap?“

„Vím, že nejsi zlý chlap,“ řekl Bobby, ale zrudlé tváře ho prozradily. Ale to, co si myslel, stejně na věci nic neměnilo. Zlý chlap se vám může líbit, můžete ho mít i rádi. Dokonce i Hitler měl matku, jak Bobbymu s oblibou říkala jeho máma.

„Nejsem zlý chlap. Nikdy jsem nevyloupil banku ani neukradl vojenské tajemství. Četl jsem až moc a upomínky zahazoval – kdyby existovala knihovnická policie, určitě by po mně šla – ale nejsem zlý chlap, jaké vidíš v televizi.“

„Ale ti muži ve žlutých kabátech zlí jsou.“

Ted přikývl. „Zlí skrz na skrz. A nebezpeční, jak říkám.“

„Už jsi je viděl?“

„Mockrát, ale tady ne. A na devadesát devět procent je neuvidíš ani ty. Já jenom chci, abys měl oči otevřené a koukal po nich. Dokážeš to?“

„Ano.“

„Bobby? Děje se něco?“

„Ne.“ Ale okamžik ho cosi trápilo – nic konkrétního se mu nevybavilo, jen jakýsi prchavý dojem.

„Víš to určitě?“

„Mhm.“

„Tak dobře. Takže otázka zní: mohl bys s dobrým svědomím – aspoň *čistým* svědomím – opomenout tuto část svých povinností, až o nich budeš se svou matkou mluvit?“

„Ano,“ řekl Bobby okamžitě, i když chápal, že taková věc bude znamenat velkou změnu v jeho životě... a bude riskantní. Své matky se dost bál a ten strach jen částečně pramenil z toho, jak moc se dokázala rozzlobit a jak dlouho dokázala svou zlobu živit. Jeho strach vyrůstal hlavně z nešťastného pocitu, že ho má ráda jen málo, a z potřeby chránit aspoň tu lásku, kterou mu věnovala. Ale Bobby měl Teda rád... a líbilo se mu, když cítil Tedovu ruku na své, tu teplou drsnou velkou dlaň, dotek jeho prstů s klouby ztloustlými jako uzly. A nebylo to vlastně lhaní. Jenom něco vynechá.

„Víš to doopravdy určitě?“

Jestli se chceš naučit lhát, Bobby-O, něco vynechat znamená dobrý začátek, zašeptal jakýsi vnitřní hlas. Bobby si ho nevšímal.

„Ano,“ řekl, „doopravdy určitě. Tede... ti chlapi jsou nebezpeční pro tebe, nebo někoho jiného?“ Myslel na svou mámu, ale myslel také na sebe.

„Mně by mohli být skutečně velmi nebezpeční. Jiným lidem – většine jiných lidí – nejspíš ne. Chceš vědět něco srandovního?“

„Jasně.“

„Většina lidí je ani nevidí, dokud nejsou těsně u nich. Skoro jako by měli moc zastřít lidem mysl, jako Stín v tom starém rozhlasovém pořadu.“

„Ty myslíš, že jsou... no...“ Měl pocit, že to slovo *nadpřirození nedokáže* asi vypravit.

„Ne, ne, vůbec ne.“ Mávl rukou nad tou otázkou dřív, než ji stačil opravdu vyslovit. Když Bobby ten večer ležel v posteli a nemohl usnout déle než obvykle, napadlo ho, že Ted se skoro bál, že to někdo vysloví nahlas. „Existuje spousta lidí, docela obyčejných, které nevidíme. Servírku, která jde z práce domů s hlavou sklopenou a pracovními střevíci v papírovém sáčku. Staré lidi, kteří si vyšli na odpolední procházku do parku. Mladé dívky s vlasy v natáčkách a tranzistorákem přehrávající hitparádu Petera Trippa. Ale děti je vidí. Děti je vidí všechny. A ty, Bobby, jsi pořád ještě dítě.“

„Ti chlapi nevypadají, že by se dali přehlédnout.“

„Myslíš jejich kabáty. Boty. Nápadná auta. Ale přesně ty věci způsobí, že někteří lidé – vlastně spousta lidí – se otočí na druhou stranu. Že si postaví zábranu mezi oči a mozek. Každopádně ti nedovolím riskovat. Jestli uvidíš ty muže v žlutých kabátech, *nepřibližuj se k nim*. Nemluv s nimi, i kdyby tě třeba oslovili. Nenapadá mě důvod, proč by to dělali, nevěřím, že by tě uviděli – stejně jako většina lidí pořádně nevidí je –, ale nevím o nich ještě spousta věcí. Teď mi pověz, co jsem právě řekl. Opakuj to. Je to důležité.“

„Nepřibližovat se k nim a nemluvit s nimi.“

„I kdyby tě oslovili,“ dodal trochu netrpělivě.

„I kdyby mě oslovili, dobře. Proč bych vůbec měl?“

„Vrátíš se sem a povíš mi, že jsou poblíž a kde jsi je viděl. Klidně půjdeš, dokud nebudeš mít jistotu, že jsi jim zmizel z dohledu, a pak poběžíš. Jako vítr. Jako by ti za patami hořelo.“

„A co uděláš ty?“ zeptal se Bobby, ale už to věděl. Možná nebyl tak chytrý jako Carol, ale nebyl ani úplný hlupák. „Odjedeš, vid’?“

Ted Brautigan pokrčil rameny a dopil sklenici zázvorového piva, ale do očí se Bobbymu nepodíval. „Rozhodnu se, až ta chvíle přijde. *Jestli přijde*. Pokud budu mít štěstí, tak ten pocit, co mám posledních pár dnů – pocit, že je cítím –, pomine.“

„Už se to někdy stalo?“

„Jistěže. A pojď si teď povídat o příjemnějších věcech.“

Další půl hodiny probírali baseball, potom hudbu (Bobby užasl nad zjištěním, že Ted nejenže zná písničky Elvise Presleyho, ale navíc se mu některé líbí), potom Bobbyho naděje a obavy týkající se sedmé třídy, do které nastoupí v září. To všechno bylo docela příjemné, ale Bobby cítil, že za každým tématem číhají ničemní muži. Ti ničemní muži byli tady v Tedově pokoji v druhém patře jako podivné stíny, které lze těžko zahlédnout.

Teprve když se Bobby chystal odejít, znovu o nich Ted promluvil. „Měl by ses dívat po některých věcech,“ řekl. „Znameních, že moji... moji staří přátelé jsou nablízku.“

„Jakých znameních?“

„Až budeš chodit po městě, dívej se po vývěskách o ztracených zvířatech na zdech, ve výkladních skříních, nalepených na telefonní sloupy v obytných čtvrtích. ‚Ztratila se šedá mourovatá kočka s černýma ušima, bílou náprsenkou a křivým ocasem. Volejte IRoquois 7-7661.‘ Nebo ‚Ztratil se malý voříšek, míšenec bígla, slyší na jméno Trixie, má ráda děti, našim se po ní stýská. Volejte IRoquois 7-0984 nebo ji přiveďte na Peabody Street č. 77. A podobné vývěsky.“

„Co to povídáš? Páni, ty tvrdíš, že oni zabíjejí lidem zvířata? Myslíš...“

„Myslím, že spousta těch zvířat vůbec neexistuje,“ řekl Ted. Mluvil unaveně a nešťastně. „I když je na té vývěsce malá, mizerně reprodukováná fotka, myslím, že jsou naprosto vymyšlená. Myslím, že ty plakátky jsou jakousi formou komunikace, i když netuším, proč ti muži, kteří je vylepují, nejdou prostě do restaurace Colony Diner a nepoví si to nad roštěnkou a bramborovou kaší. Kde tvoje matka nakupuje, Bobby?“

„V Total Grocery. Je to hned za realitní kanceláří pana Bidermana.“

„Chodíš tam s ní?“

„Někdy.“ Když byl menší, čekal tam na ni každý pátek, četl televizní program ze stojanu s časopisy, dokud se neukázala, a on miloval ta páteční odpoledne, protože začínal volný víkend, protože máma mu dovolila tlačit vozík a on si vždycky hrál, že je to

závodák, protože miloval *ji*. Ale nic z toho Tedovi neřekl. Byla to stará historie. Sakra, vždyť mu tehdy bylo jenom osm.

„Podívej se na nástěnku, kterou má každá samoobsluha u pokladen,“ řekl Ted. „Uvidíš na ní spoustu ručně psaných oznámení, na kterých bude stát něco jako MAJITEL PRODÁVÁ VŮZ. Dívej se na všechny ty lístečky, které někdo připíchl na nástěnku vzhůru nohama. Je ve městě ještě jiná samoobsluha?“

„Je tu taky A&P, u železničního nadjezdu. Máma tam nechodí. Říká, že řezník po ní vždycky zamilovaně kouká.“

„Můžeš si prohlédnout nástěnku i tam?“

„Jistě.“

„Tak zatím fajn. A teď – víš, jak si děti kreslí panáky na chodník?“

Bobby přikývl.

„Dívej se po těch, u kterých jsou někde poblíž nakreslené hvězdy nebo měsíce, obvykle křídou jiné barvy. Dívej se po ocasech draků, zavěšených na telefonních drátech. Ne přímo po dracích, ale jenom po ocasech. A...“

Ted se odmlčel a zamračeně se zamyslel. Když si vzal z balíčku na stole chesterfieldku a zapálil si, Bobby si docela rozumně, docela jasně a bez nejmenšího záchvěvu strachu pomyslel: *On je blázen, no jo. Úplný blázen.*

Ano, samozřejmě, o tom nebylo pochyb. Doufal jenom, že Ted dokáže být opatrný stejně jako bláznivý. Protože jestli máma uslyší Teda takhle mluvit, nikdy už Bobbymu nedovolí, aby se k Tedovi přiblížil. Co víc, určitě by poslala pro chlapy se svěrací kazajkou... nebo by požádala starého dobrého Dona Bidermana, aby to za ni zařídil.

„Znáš ty hodiny na náměstí, Bobby?“

„No jasně.“

„Možná začnou odbíjet hodiny nesprávně, nebo mezi celou. Taky se dívej v novinách po zprávách o drobném vandalismu v kostele. Moji přátelé nemají kostely rádi, ale nikdy neprovedou nic příliš pobuřujícího. Rádi si procvičují – promiň mi tu hříčku – ničemný charakter. Prozrazují se ještě jinými stopami, ale není nutné tě přetěžovat. Já osobně věřím, že nejjistější stopou jsou ty plakáty.“

„Jestli uvidíte Micku, přineste ji laskavě domů.“

„Přesně –“

„Bobby?“ To byl mámin hlas, a po něm následovalo šoupání jejích sobotních tenisek. „Bobby, jsi tam nahoře?“

MATEŘSKÁ MOC. BOBBY DĚLÁ SVOU PRÁCI. „SÁHL NA TEBE?“ POSLEDNÍ ŠKOLNÍ DEN.

Bobby a Ted se na sebe provinile podívali. Stáhli se k opačným stranám stolu, jako by prováděli něco bláznivého, místo aby o bláznivčinách jenom mluvili.

Ona pozná, že spolu máme tajnosti, pomyslel si Bobby sklesle. *Mám to napsané na čele.*

„Nemáš,“ řekl mu Ted. „Nic tam napsané nemáš. To je ta její moc, kterou nad tebou má, té věříš. Je to mateřská moc.“

Bobby na něj užasle civěl. *Četl jsi mi myšlenky? Ty jsi mi před chvilkou četl myšlenky?*

Máma už byla skoro na odpočívadle v druhém patře a nebyl čas na odpověď, i kdyby se k ní Ted chystal. Ale na obličejí mu nebylo nijak znát, že by *odpověděl*, kdyby měl čas. A Bobby okamžitě začal pochybovat o tom, co slyšel.

Pak se v otevřených dveřích objevila jeho matka a zkoumavým pohledem začala poletovat ze syna na Teda a znovu na syna. „Takže tady jsi,“ řekla. „Proboha, Bobby, copak jsi neslyšel, že tě volám?“

„Byla jsi tu dřív, než jsem se stačil ozvat, mami.“

Odfrkla. Na rtech se jí objevil drobný, nic neříkající úsměv – takzvaný automatický společenský. Její oči stále rejdivy sem a tam mezi nimi dvěma, sem a tam, pátraly po něčem neobvyklém, po něčem, co se jí nebude líbit, po něčem, co nebude v pořádku. „Neslyšela jsem tě, když jsi přišel zvenku.“

„Spala jsi v posteli.“

„Jak se dnes máte, paní Garfieldová?“ zeptal se Ted.

„Přímo sametově.“ Sem a tam rejdlil ten její pohled. Bobby netušil, co hledá, ale ten skleslý provinilý výraz mu určitě z obličejů zmizel. Kdyby ho zahlédla, už by o tom věděl; věděl by, že *ona* ví.

„Nedala byste si trochu limonády?“ zeptal se Ted. „Mám zázvorové pivo. Není to nic zvláštního, ale je studené.“

„To bych ráda,“ řekla Liz. „Díky.“ Vešla od dveří dovnitř a posadila se vedle Bobbyho ke kuchyňskému stolu. Nepřítomně ho poplácala po noze a přitom se dívala, jak Ted otevírá malou ledničku a vytahuje limonádu. „Tady nahoře ještě není horko, pane Brattigane, ale zaručuji vám, že příští měsíc to bude jiné. Radši si poříd'te větrák.“

„Dobrý nápad.“ Ted nalil zázvorové pivo do čisté sklenice, pak vestoje před ledničkou podržel sklenici proti světlu a počkal, až opadne pěna. Bobbymu připadal jako nějaký vědec z televizní reklamy, takový ten posedlý Výrobkem X a Y a tím, jak Roluids pohltil sedmapadesátinásobek své vlastní váhy žaludeční kyseliny, neuvěřitelné, ale přece pravda.

„Nemusíte mi nalévat plnou, to bude stačit,“ řekla trochu netrpělivě. Ted jí sklenici přinesl a ona ji pozvedla jako k připitku. „Výborně.“ Upila doušek a zašklebila se, jako by to byla rezná místo zázvorového piva. Pak přes okraj sklenice sledovala, jak si Ted sedá, odklepává popel a strká si cigaretu znovu do koutku úst.

„Jste tu zakutaní jako dva zloději,“ poznamenala. „Vysedáváte si tu u stolu, popijíte zázvorovku – máte tu útulno, jen což. O čem jste si dneska povídali?“

„O knížce, kterou mi dal pan Brautigan,“ řekl Bobby. Hlas měl přirozený a klidný, takový hlas neskrýval žádné tajemství. „O *Pánovi much*. Nemohl jsem přijít na to, jestli skončil šťastně, nebo smutně, tak jsem si řekl, že se ho zeptám.“

„Ano? A co říkal?“

„Že tak i tak. Pak mi řekl, abych o tom přemýšlel.“

Liz se zasmála, ne moc vesele. „Já o záhadách čtu, pane Brattigane, a přemýšlení si šetřím pro skutečný život. Ale já samozřejmě ještě nejsem v důchodu.“

„Nejste,“ souhlasil Ted. „Jste očividně v nejlepších letech.“

Podívala se na něj pohledem, který říkal *Lichotkama se nikam nedostaneš*. Bobby ho dobře znal.

„Také jsem nabídl Bobbymu menší práci,“ pokračoval Ted. „Souhlasil, že ji vezme... samozřejmě s vaším svolením.“

Při zmínce o práci se jí zachmuřilo čelo, při zmínce o svolení se vyhladilo. Natáhla ruku a letmo se dotkla Bobbyho zrzavých vlasů, což bylo gesto tak neobvyklé, že se Bobbymu mírně rozšířily oči. Její pohled při tom neopouštěl Tedovu tvář. Bobby si uvědomil, že matka tomu muži nejenže nedůvěřuje, ale nejspíš mu *nikdy* důvěřovat nebude. „Jakou práci jste měl na mysli?“

„Ted chce, abych –“

„Ticho,“ řekla a její oči stále vyhlížely přes okraj skleničky a upíraly se a Teda.

„Byl bych rád, kdyby mi četl noviny, třeba po odpoledních,“ řekl Ted a pak vysvětlil, že jeho oči už nejsou, co bývaly, a jak má každým dnem větší problémy s drobným písmem. Ale nerad by ztrácel přehled – prožíváme velmi zajímavou dobu, vidíte, paní Garfieldová? – a také by nerad přišel o sloupky Stewarta Alsopa a Waltera Winchella a dalších. Winchell psal samozřejmě drby, ale *zajímavé* drby, co myslíte, paní Garfieldová?

Bobby poslouchal a byl stále víc jako na trní, i když z výrazu matčina obličej a držení těla poznal – dokonce i ze způsobu, jakým upíjela zázvorové pivo –, že věří všemu, co jí Ted povídá. To bylo v pořádku, ale co když Ted bude mít zase výpadek? Co když začne blábolit o ničemných mužích ve žlutých kabátech nebo ocasech draků zamotaných v telefonních drátech a celou dobu přitom bude hledět do prázdna?

Ale nic takového se nestalo. Ted svou řeč zakončil tím, že by rád věděl, jak si vedou Dodgers – zvláště Maury Wills –, i když odjeli do L. A. Pronesl to tónem člověka, který je odhodlán říci pravdu, i když je ta pravda poněkud ostudná. Bobby si pomyslel, že to byl prima nápad.

„To by asi bylo pěkné,“ řekla matka (skoro neochotně, napadlo Bobbyho). „Zní to přímo pohádkově. Škoda, že takovou pohádkovou práci nemám taky.“

„Jsem přesvědčen, že si ve svém zaměstnání vedete výtečně, paní Garfieldová.“

Znovu po něm blýskla sžíravým pohledem, který říkal *Lichotky na mě neplatí*. „Za luštění křížovek mu budete muset zaplatit zvlášť,“ řekla a vstala, a i když Bobby té poznámce nerozuměl, strnul nad krutostí, kterou z ní vycítil, schovanou jako skleněný střep v koláčku. Připadalo mu, že se matka chce posmívat Tedovu slábnoucímú zraku a zároveň jeho inteligenci; jako by mu chtěla ublížit za to, že se chová k jejímu synovi pěkně. Bobby se pořád ještě styděl za to, že ji podvádí, a bál se, že mu na to přijde, ale teď byl také rád... skoro zlomyslně rád. Zasloužila si to. „Křížovky umí luštit výborně, můj Bobby.“

Ted se usmál. „O tom nepochybuji.“

„Pojď dolů, Bobe. Je načase nechat pana Brattigana odpočinout.“

„Ale –“

„Myslím, že bych si *opravdu* rád na chvíli lehl, Bobby. Trochu mě bolí hlava. Jsem rád, že se ti *Pán much* líbil. S tou prací můžeš začít zítra, jestli chceš, s hlavními články nedělních novin. Upozornuji tě, že to bude zkouška ohněm.“

„Dobře.“

Máma vyšla na podestu před Tedovými dveřmi. Bobby šel za ní. Ale matka se otočila a podívala se přes Bobbyho hlavu na Teda. „Nechcete s tím chodit na zápraží?“ zeptala se. „Čerstvý vzduch vám oběma udělá dobře. Bude to příjemnější než v tomhle těsném pokoji. A já budu moci poslouchat taky, když budu v obýváku.“

Bobby měl pocit, že si ti dva cosi sdělují. Telepaticky zrovna ne... vlastně to svým způsobem *byla* telepatie. Taková ta nudná, jakou provozují dospělí.

„Dobrý nápad,“ souhlasil Ted. „Na *zápraží* to bude nejlepší. Přeju ti dobré odpoledne, Bobby. Vám také, paní Garfieldová.“

Bobby málem odpověděl *Nashle, Tede*, ale v poslední chvíli ze sebe vypravil: „Nashle, pane Brautigane.“ Zamířil ke schodům s neurčitým úsměvem a zpocený jako člověk, který se právě vyhnul ošklivé nehodě.

Matka se neměla k odchodu. „Jak dlouho jste v důchodu, pane Brattigane? Nevadí vám, že se ptám?“

Bobby byl do té chvíle ochoten věřit, že matka nevyslovuje Tedovo jméno chybně naschvál; teď se mu rozsvítilo. Dějala to úmyslně. Samozřejmě že ano.

„Tři roky.“ Zamáčkkl cigaretu v přeplněném plechovém popelníku a okamžitě si zapálil další.

„Takže je vám... šedesát osm?“

„Vlastně šedesát šest.“ Dál mluvil mírným a vstřícným hlasem, ale Bobbyho napadlo, že ho takové otázky příliš nezajímají. „Dostal jsem důchod se všemi výhodami o dva roky dřív. Ze zdravotních důvodů.“

Neptej se ho, co mu je, mami, zasténal Bobby v duchu. Neopovaz se.

Neopovážila. Místo toho se zeptala, co v Hartfordu dělal.

„Účetního. Pracoval jsem v úřadu Nejvyššího kontrolora.“

„Domnívali jsme se s Bobbym, že jste měl něco společného se školstvím. Účetnictví! To zní velmi zodpovědně.“

Ted se usmál. Bobbyho napadlo, že je v tom cosi děsivého. „Za dvacet let jsem opotřeboval tři sečítačky. Pokud je toto zodpovědnost, paní Garfieldová, inu – měl jsem zodpovědnost. Apeneck Sweeney roztahuje kolena, písarka pokládá desku na gramofon s automatickou přenoskou.“

„Nerozumím vám.“

„Říkám tím, že jsem strávil spoustu let v zaměstnání, které nikdy nevypadalo nijak významně.“

„Možná by znamenalo mnohem víc, kdybyste měl dítě, kterému byste musel poskytnout jídlo, přístřeší a výchovu.“ Podívala se na něj s bradou mírně vystrčenou, což znamenalo, že pokud Ted chce o tom diskutovat, ona je připravena. Že s ním kvůli tomuto tématu půjde do ringu, pokud se mu ráčí.

Bobby s úlevou zjistil, že Ted do žádného ringu ani nikam poblíž nechce. „Nepochybně máte pravdu, paní Garfieldová. Naprostou.“

Ještě chvíli se na něj dívala se stejným výrazem, jako by se ptala, jestli to ví jistě, a dávala mu čas na rozmyšlenou. Když Ted neřekl už nic, usmála se. Byl to její vítězný úsměv. Bobby ji měl rád, ale najednou z ní byl také unavený. Byl unavený z toho, že znal její pohledy, její úsloví a tvrdohlavost.

„Děkuji vám za zázvorové pivo, pane Brattigane. Přišlo mi k chuti.“ A s tím odvedla syna dolů. Když se dostali na podestu v prvním patře, pustila jeho ruku a došla zbytek cesty napřed.

Bobby si myslel, že u večere budou probírat jeho novou práci, ale nestalo se tak. Zdálo se, že máma je kdesi daleko, v očích měla nepřítomný pohled. Dvakrát ji musel požádat o druhý plátek sekané, a když později večer zazvonil telefon, vyskočila z pohovky, na které seděli a dívali se na televizi, a běžela ho vzít. Skočila po telefonu jako Ricky Nelson v pořadu *Ozzie a Harriet*. Poslouchala, cosi řekla, pak se vrátila k pohovce a posadila se.

„Kdo to byl?“ zeptal se Bobby.

„Omyl,“ odpověděla Liz.



V tomto roce svého života Bobby Garfield stále očekával spánek s dětskou bezelstnou důvěrou: na zádech, s nohama roztaženýma, ruce zastrčené v chladivé tmě pod polštářem, takže mu lokty trčely vzhůru. V noci poté, co s ním Ted mluvil o ničemných mužích ve žlutých kabátech (*a nezapomeň na jejich auta, pomyslel si, jejich velká auta s nápadným lakem*), ležel Bobby v této pozici s pokrývkou staženou k pasu. Na úzký dětský hrudník dopadalo světlo měsíce, rozčtvrcené stíny okenních příčlí.

Kdyby byl o tom přemýšlel (jakože nepřemýšlel), čekal by, že Tedovi ničemní muži budou skutečnější, když zůstane o samotě potmě, jenom ve společnosti tikotu natahovacího Big Bena a mumlání nočních zpráv v televizi z vedlejšího pokoje. Tak to s ním bylo vždycky – bylo snadné smát se Frankensteinovi v televizi, dělat, jak je člověk vyplašený a křičet „Áááá, *Frankie!*“, kdykoli se ta příšera objevila, zvláště když u nich spal Sully-John. Ale potmě, když S-J začal chrápat (nebo v horším případě když byl Bobby sám), zdálo se, že nestvůra dr. Frankensteina je čím dál... ne zrovna skutečnější, ale... *pravděpodobnější*.

Ten pocit, že jsou pravděpodobní, se u Tedových ničemných mužů neobjevil. Snad jenom pomyšlení, že se ti lidé domlouvají prostřednictvím vývěsek o ztracených zvířátkách, mu připadalo potmě ještě bláznivější. Ale nijak nebezpečně bláznivé. Bobby si nemyslel, že Ted je opravdu, skrz na skrz blázen; jenom trochu moc

chytrý, až mu to bylo na škodu, zvlášť když teď neměl pořádně co na práci. Ted byl trochu... no... kristepane, trochu co? Bobby to nedokázal vystihnout. Kdyby ho napadlo slovo *výstřední*, byl by po něm s chutí a úlevou sáhl.

Ale... zdálo se, že mi čte myšlenky. Co ty na to?

Ale no tak, určitě se pletl, nic víc, cosi zaslechl a špatně to pochopil. Nebo mu Ted *opravdu* četl myšlenky, takovým tím v podstatě nezajímavým dospěláckým mimosmyslovým vnímáním, kterým mu sejmul provinilý výraz z obličeje jako mokrý obtisk ze skleničky. Bůh věděl, že jeho matka to pokaždé dokázala... aspoň dodneška.

Ale –

Žádné ale. Ted byl milý pán, který hodně věděl o knížkách, ale nebyl žádný čtenář myšlenek. Stejně jako Sully-John Sullivan nebyl žádný kouzelník a ani nebude.

„Je to jenom zastírací manévr,“ zamumlal Bobby. Vytáhl ruce zpod polštáře, zkřížil je v zápěstí a zavrtěl jimi. Přes hrudník osvětlený měsícem mu přeletěla holubice.

Bobby se usmál, zavřel oči a usnul.



Následující dopoledne seděl vpředu na *zápraží* a nahlas předčítal několik článků z harwichského nedělního *Journalu*. Ted trůnil na houpací lavičce, tiše poslouchal a kouřil chesterfieldky. Nalevo za ním z otevřených oken obývacího pokoje Garfieldových pohlávaly záclony. Bobby si představoval, jak máma sedí na židli tam, kde měla nejlepší světlo, košíček se šitím vedle sebe, poslouchá a obšívá sukně (sukně se znovu prodlužovaly, řekla mu asi před čtrnácti dny; jeden rok je zkracuje, na jaře zase vytahuje stehy a popouští je, a to všechno proto, že parta snobů v New Yorku a Londýně poručila, a proč se tím ona obtěžuje, to tedy vážně nechápe). Bobby netušil, jestli je tam doopravdy, otevřená okna a vlající záclony samy o sobě nic neznamenaly, ale stejně si to představoval. Až trochu zestárne, bude mít pocit, že si ji tam *vždycky* představoval – vždycky si představoval, že tam je – za dveřmi, za hrazením hřiště na místech, kde jsou stíny příliš tmavé, než aby tam bylo pořádně vidět, ve tmě na vrcholu schodiště.

Sportovní články, které četl, byly zajímavé (Maury Wills byl mazaný jako liška), hlavní články už méně, komentáře nudné, dlouhé a nesrozumitelné, plné fráží jako „fiskální odpovědnost“ a „ekonomické ukazatele indikují hospodářský pokles“. Bobbymu přesto nevadilo, když je předčítal. Koneckonců dělal svou práci, vydělával prašule, a spousta zaměstnání je nudných, aspoň občas. „Na chleba si člověk musí vydělat,“ říkávala jeho matka někdy, když ji pan Biderman zdržel v práci. Bobby byl hrdý, že dokáže vypustit z úst výrazy jako „ekonomické ukazatele indikují hospodářský pokles“. Kromě toho ta druhá práce – ta tajná – měla původ v Tedově bláznivé představě, že po něm jdou nějakí muži, a Bobbymu by bylo trapně, kdyby bral peníze jen za ni. Měl by pocit, že Teda nějak podvádí, i když s tím nápadem přišel Ted.

Byla to však součást jeho práce, byť bláznivá, a on s ní začal v neděli odpoledne. Bobby obcházel blok, zatímco máma si dávala šlofika, a díval se po ničemných mužích ve žlutých kabátech nebo po jejich stopách. Viděl spoustu zajímavých věcí – na Colony Street se jedna paní kvůli čemusi hádala s manželem, stáli těsně proti sobě jako Gorgeous George a Haystacks Calhoun těsně před wrestlingem. Nějaký kluk na Asher Avenue mlátil do kapslí očouzeným kamenem. Před Spicerovým obchodem na rohu Commonwealth a Broad Street se líbal kluk s holkou. Skříňový nákladák se zajímavým sloganem MŇAM DO BŘÍŠKA na boku – ale neviděl žádné žluté kabáty ani vývěsky o ztracených zvířatech na telefonních sloupech. Ani z jednoho telefonního drátu nevisel ani jediný dračí ocas.

Zastavil se u Spicerova pro lacinou žvýkačku a prohlédl si vývěsku, které vévodily fotografie kandidátek Miss Rhinegold. Uviděl dvě kartičky, na kterých kdosi nabízel auto na prodej, ale žádná nebyla vzhůru nohama. Byla tam další, která hlásala MUSÍM PRODAT BAZÉN, DOBRÝ STAV, VAŠE DĚTI BUDOU MÍT RADOST, a ta byla ohnutá, ale Bobby si řekl, že ohnuté se asi nepočítají.

Na Asher Avenue uviděl obrovský buick zaparkovaný u hydrantu, ale ten byl lahvově zelený, a Bobby si řekl, že tím pádem není tak řvavý a vulgární, i když měl na bocích v kapotě otvory, i po stranách mřížky chladiče, který vypadal jako rozšklebená tlama chromovaného sumce.

V pondělí cestou do školy a pak domů se znovu díval po ničemných mužích. Nic neviděl... ale Carol Cerberová, která šla s ním a S-J, si všimla, že se dívá. Matka měla pravdu, Carol opravdu nic neuniklo.

„Komoušští agenti pasou po plánech?“ zeptala se.

„Co?“

„Pořád se rozhlížíš. Koukáš i dozadu.“

Bobby měl chvilku chuť jim povědět, k čemu si ho Ted najal, ale pak si řekl, že by to byl špatný nápad. Možná by byl dobrý, kdyby sám věřil tomu, že je opravdu co vyhlížet – tři páry očí místo jednoho, včetně Carolina bystrozraku –, jenže on nevěřil. Carol a Sully-John věděli, že má každý den Tedovi číst noviny, a to bylo v pořádku. To stačilo. Kdyby jim pověděl o ničemných mužích, připadalo by mu jaksi, že se Tedovi vysmívá. Že ho zrazuje.

„Komoušští agenti?“ Sully se prudce otočil. „Jo, vidím je, vidím je!“ Stáhl pusu a začal vydávat ten štekavý zvuk *eh-eh-eh* (svůj oblíbený). Pak se zapotácel, upustil neviditelnou pistoli a chytil se za hrudník. „Dostali mě! Schytl jsem to! Pokračujte beze mě! Vyřídíte pozdravy Rose!“

„Já to vyřídím svý tlustý tetě,“ dloubla do něj Carol.

„Dívám se po klucích od svatého Gáby, nic víc,“ řekl Bobby.

To bylo přijatelné vysvětlení. Chlapci z vyšší a střední Steadfastské školy sv. Gabriela neustále vyvolávali půtky s kluky z harwichské základky, když se vraceli ze školy – najížděli na ně na kolech, pokřikovali, že kluci jsou slečinky, že holky „umějí rozbalit“... což podle Bobbyho určitě znamenalo líbání jazykem a osahávání na kozách.

„Ne, ti blbouni vždycky vylezou až později,“ řekl Sully-John. „Teď si doma nasazujou křížky a sčesávají si vlasy dozadu jako Bobby Rydell.“

„Nemluv sprostě,“ dloubla do něj Carol znovu.

Sully-John se zatvářil ublíženě. „Kdo mluví sprostě? Já jsem nemluvil sprostě.“

„Ale mluvil.“

„Nemluvil, Carol.“

„Mluvil.“

„Ne, pane, nemluvil.“

„Ano, pane, mluvil, řekl jsi blbouni.“

„To není žádné sprosté slovo. Blbouni jsou *ptáci!*“ S-J se podíval na Bobbyho, jako by hledal zastání, ale Bobby se díval po Asher Avenue, kudy pomalu projížděl cadillac. Byl veliký a určitě trochu nápadný, ale copak nebyl takový každý cadillac? Tenhle byl nalakovaný střízlivým světle hnědým lakem a nepřipadal Bobbymu vulgární. Kromě toho za volantem seděla žena.

„Jo? Ukaž mi obrázek blbouna v encyklopedii a možná ti uvěřím.“

„Měl bych ti jednu vrazit,“ řekl Sully přátelsky. „Ukázat ti, kdo je tu šéf. Já jsem Tarzan, ty jsi Jane.“

„Já jsem Carol, ty jsi Bulík. Tumáš.“ Carol vrazila do rukou S-J tři knihy – aritmetiku, *Dobrodružství pravopisu* a *Domek na prérii*. „Poneseš mi knížky, když mluvíš sprostě.“

Sully-John vypadal ještě ublíženěji. „Proč bych ti měl nosit ty pitomé knížky, i kdybych *mluvil* sprostě, a navíc jsem ani nemluvil?“

„To je pokání,“ prohlásila Carol.

„Co je to kruci pokání?“

„Když odčiníš něco, co jsi udělal špatně. Když mluvíš sprostě nebo lžeš, tak musíš činit pokání. Říkal mi to jeden kluk od svatého Gáby. Willie, tak se jmenoval.“

„Neměla bys s nima chodit,“ řekl Bobby. „Můžou být zlí.“ Věděl to z osobní zkušenosti. Těsně po vánočních prázdninách ho honili tři chlupci od svatého Gáby po Broad Street a vyhrožovali mu, že ho zbijí, protože se na ně „divně koukal“. Udělali by to, o tom byl Bobby přesvědčen, kdyby jejich vůdce neuklouzl v břečce a nepadl na kolena. Ostatní přes něj zakopli a Bobby tím získal dost času, aby vklouzl do hlavních dveří domu číslo 149 a otočil klíčem. Chlupci od svatého Gáby se ještě chvíli potloukali venku a pak odešli, ale na rozloučenou Bobbymu slíbili, že se „ještě potkají“.

„Nejsou to všichni darebáci, někteří jsou fajn,“ namítla Carol. Podívala se na Sully-Johna, který jí nesl knihy, a tajně se usmála do dlaně. S-J pro vás udělal všechno, pokud jste mluvili rychle a rozhodně. Hezčí by bylo, kdyby jí knížky nesl Bobby, ale to by k ničemu nebylo, pokud by jí to sám nenabídl. Jednoho dne to možná

udělá, Carol byla optimistka. Do té doby si vychutná, jak jde mezi nimi a ranní slunce svítí. Kradmo se podívala na Bobbyho, který se díval dolů na panáka namalovaného na chodníku. Byl tak milý a ani o tom nevěděl. To bylo na něm asi to nejmilejší.



Poslední týden školy ubíhal jako vždycky, strašlivě, k nevydržení pomalu. Za těch dnů počátkem června si Bobby myslel, že pach leštidla na parkety v knihovně je tak silný, že by udusil i červotoče, a zeměpis trval snad deset tisíc let. Koho zajímalo, kolik cínu se nachází v Paraguayi?

O přestávkách Carol vyprávěla o tom, jak v červenci pojede na týden na farmu tety Cory a strýce Raye v Pensylvánii. S-J neustále omílal ten týden na táboře, který vyhrál, a básnil o tom, jak tam každý den bude střílet z luku do terče a jezdit na kánoi. Bobby jim naopak vyprávěl o skvělém Maurym Willsovi, který možná dosáhne rekordní počet bodů, jaký do jejich smrti nikdo nepřekoná.

Máma byla stále přetaženější, vyskočila pokaždé, když zazvonil telefon, a pak k němu běžela, a zůstávala vzhůru i po nočních zprávách (a někdy i po filmu pro noční sovy, jak ji Bobby podezíral), a v jídle se jenom nimrala. Někdy vedla po telefonu dlouhé, napjaté rozhovory, a to vždycky stála zády k Bobbymu a mluvila potichu (jako by ji Bobby chtěl odposlouchávat). Někdy přišla k telefonu, začala vytáčet číslo, ale pak sluchátko spustila zase do vidlice a vrátila se na pohovku.

Při jedné takové příležitosti se jí Bobby zeptal, jestli zapomněla číslo, které chtěla volat. „Zdá se, že jsem zapomněla spoustu věcí,“ zamumlala a potom dodala: „Starej se o svůj dvorek, Bobby-O.“

Byl by si všímal víc a dělal si ještě větší starosti – máma hubla a znovu začínala kouřit, i když si předtím už dva roky cigaretu nevzala – jenomže Bobbyho myšlenky a čas byly plné spousty jiných věcí. Nejlepší z nich byla čtenářská průkazka pro dospělé, ze které se pokaždé, když ji použil, vyklubal zase o něco lepší, *geniálnější* dárek. Bobby měl pocit, že jenom sci-fi románů je v oddělení pro dospělé aspoň miliarda, kterou chce přečíst. Například takový Isaac Asimov. Pod jménem Paul French napsal Asimov sci-fi romány pro děti o kosmickém pilotovi, který se jmenoval Lucky Starr, a byly

docela dobré. Pod vlastním jménem napsal jiné romány, ještě lepší. Aspoň tři z nich byly o robotech. Bobby roboty miloval, podle jeho názoru byl robot Robby v *Zakázané planetě* jednou ze skvělých nesmrtelných filmových postav, naprostý nářez, a roboti pana Asimova byli skoro stejně dobří. Bobby tušil, že během léta s nimi stráví spoustu času. (Sully toho velkého spisovatele pojmenoval Asiblb, ale Sully samozřejmě knížkám skoro vůbec nerozuměl.)

Cestou do školy se díval po mužích ve žlutých kabátech nebo po jejich stopách. Cestou do knihovny po škole dělal totéž. Jelikož škola a knihovna ležely každá jinde, měl Bobby pocit, že stihne obejít pořádný kus Harwiche. Samozřejmě vůbec nečekal, že nějaké ničemné muže uvidí. Po večeri, za dlouhých světlých večerů, četl Tedovi noviny, buď na zápraží nebo u Teda v kuchyni. Ted se řídil radou Liz Garfieldové a pořídil si větrák, a zdálo se, že Bobbyho máma se už nestará o to, jestli Bobby předčítá panu „Brattiganovi“ venku na zápraží. Určitě to bylo tím, že sama měla stále víc starostí se svými dospělými záležitostmi, ale možná také začínala Tedovi trochu víc důvěřovat. Ne že by důvěra byla totéž co obliba. A ne že by přicházela lehko.

Jednou večer, když seděli na pohovce a sledovali *Wyatta Earpa*, se máma k němu otočila tak prudce, až se Bobby skoro lekl, a zeptala se: „Sáhl na tebe někdy?“

Bobby pochopil, nač se ptá, ale už mu unikalo, proč je tak nabroušená. „No jistě,“ odpověděl. „Někdy mě poplácá po zádech a jednou, když jsem mu četl noviny a jedno hodně těžké dlouhé slovo jsem popletl třikrát za sebou, tak mě dloubl do žeber, ale nikdy se nerozčiluje. Myslím, že na to ani nemá energii. Proč?“

„Jen tak,“ řekla. „Asi je fajn. Hlavu má někde v oblacích, o tom nepochybuj, ale nevypadá jako nějaký...“ Nedomluvila, jen sledovala, jak kouř z cigarety Kool stoupá ke stropu obývacího poje. Stoupal od řeřavého konce jako bledě šedá stužka a pak mizel, a Bobby si vzpomněl, jak postavy v *Prstenci kolem Slunce* od pana Simaka stoupají ve spirále do jiných světů.

Nakonec se k němu máma znovu otočila a řekla: „Jestli na tebe někdy sáhne tak, že se ti to nebude líbit, přijdeš mi to říct. Okamžitě. Slyšíš?“

„Jasně, mami.“ V pohledu měla cosi, co mu připomnělo, jak se jí jednou ptal, jak žena pozná, že bude mít dítě. *Žena každý měsíc krvácí*, řekla tehdy. *Když nekrvácí, pozná, že všechna ta krev jde dítěti*. Bobby se chtěl zeptat, kudy ta krev vytéká, když se žádné dítě nedělá (pamatoval se, jak mámě jednou z nosu tekla krev, ale žádné jiné příklady mateřského krvácení si nevybavil). Ale cosi v jejím pohledu ho přimělo, aby od tohoto tématu upustil. Teď se dívala úplně stejně.

Samozřejmě že se ho Ted dotkl ještě jinak: třeba ho pohladil tou svou velkou rukou po vlasech ostříhaných na jezka, jako když se pohladí štětiny. Někdy *chytil* Bobbymu nos mezi klouby prstů a zazpíval: *Vyslovuj řádně!*, když Bobby nějaké slovo popletl. Když promluvili oba *naráz*, zahákl malíček za Bobbyho malíček a řekl, *Platiš pivo, já platím colu*. Brzy to Bobby říkal s ním, s malíčky zaháknutými a hlasem tak vážným, jako když si lidé říkají o slánku nebo jak se jim daří.

Jenom jednou Bobbymu nebylo příjemné, když se ho Ted dotkl. Bobby zrovna dočetl poslední článek, který chtěl Ted slyšet – nějaký sloupkař blábolil o tom, že s Kubou není v nepořádku nic, co by staré dobré americké svobodné podnikání nespravilo. Nebe začínal zastírat soumrak. Pes paní O’Harové na Colony Street štěkal a štěkal, a ten štěkot zněl ztraceně a jaksi snově, spíš jako vzpomínka než něco, co se právě děje.

„No,“ řekl Bobby, když složil noviny a začal vstávat, „myslím, že se projdu kolem bloku a uvidím, co uvidím.“ Nechtěl to říct naplno, ale chtěl, aby Ted věděl, že se stále dívá po ničemných mužích ve žlutých kabátech.

Ted také vstal a přistoupil k němu. Bobby zesmutněl, když si všiml strachu v Tedově obličejí. Nechtěl, aby Ted věřil v ničemné muže tak moc, nechtěl, aby byl Ted moc velký blázen. „Vrať se před setměním, Bobby. Nikdy bych si neodpustil, kdyby se ti něco stalo.“

„Dám si pozor. A vrátím se dávno předtím, než bude tma.“

Ted si klekl na koleno (na podřep byl moc starý, jak si říkal Bobby) a vzal Bobbyho za ramena. Přitáhl Bobbyho k sobě, až se skoro opírali čely o sebe. Bobby cítil cigarety v Tedově dechu a

mazání z jeho kůže – mazal si klouby, protože ho bolely. Poslední dobou bolely i za teplého počasí, jak Ted říkal.

Takhle zblízka Ted nebudil strach, ale stejně to bylo jaksi děsivé. Bylo vidět, že i když Ted ještě není úplně starý, brzy bude. Nejspíš bude taky nemocný. Oči mu plavaly. Koutky úst se trochu třásly. Bobby si pomyslel, že je moc zlé, když Ted musí být nahoře ve druhém patře úplně sám. Kdyby měl manželku nebo někoho, třeba by vůbec neměl v hlavě toho brouka s ničemnými muži. Samozřejmě že kdyby měl manželku, Bobby by možná nikdy nečetl *Pána much*. To bylo sobecké pomyšlení, ale Bobby mu nedokázal zabránit.

„Ani stopy po nich, Bobby?“

Bobby zavrtěl hlavou.

„A nic necítíš? Tady?“ Zvedl pravou ruku z Bobbyho levého ramene a poklepal si na spánek, kde lehce tepaly dvě modré žíly. Bobby zavrtěl hlavou. „Nebo tady?“ Ted si stáhl koutek pravého oka. Bobby znovu zavrtěl hlavou. „Nebo tady?“ Ted si sáhl na žaludek. Bobby zavrtěl hlavou potřetí.

„Dobrá,“ usmál se Ted. Přejel levou rukou Bobbymu do zátylku. Spojila se s jeho pravou rukou. Zadíval se Bobbymu vážně do očí a Bobby mu pohled vážně vracel. „Řekl bys mi o tom, vid’? Nesnažil by ses... hm, já nevím... neranit mé city?“

„Ne,“ řekl Bobby. Líbilo se mu, když cítil Tedovy ruce na svém zátylku, ale zároveň se mu to nelíbilo. Takhle třeba kluk ve filmu bere holku kolem krku, než jí dá pusu. „Ne, řekl bych to, je to moje práce.“

Ted přikývl. Pomalu rozpletl prsty a nechal ruce klesnout. Vstal, opíraje se o stůl, a zašklebil se, když mu v jednom kolenu pořádně luplo. „Ano, řekl bys mi, jsi hodný chlapec. Tak běž, jdi na procházku. Ale drž se na chodníku, Bobby, a buď doma před setměním. Musíš být v těchto dobách opatrný.“

„Budu opatrný.“ Zamířil po schodech dolů.

„A jestli je uvidíš –“

„Poběžím domů.“

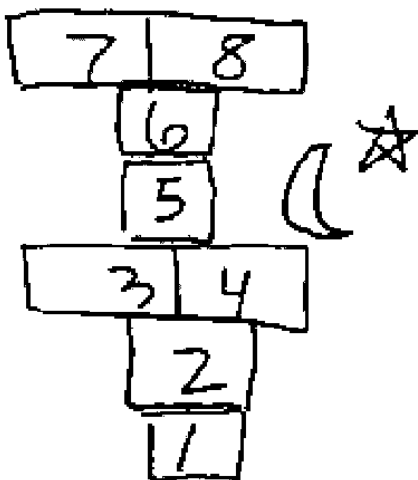
„Jo.“ Tedův obličej byl v kalném světle pochmurný. „Poběžíš, jako by ti za patami hořelo.“

Takže na nějaké dotyky došlo a matčiny obavy byly snad svým způsobem oprávněné – snad bylo těch dotyků příliš mnoho a některé nebyly správné. Možná ne tak, jak si matka myslela, ale stejně nesprávné byly. Stejně nebezpečné.

Ve středu před koncem školního roku Bobby uviděl, že z čísi televizní antény nad Colony Street visí pruh červené látky. Nebyl si jistý, ale hodně připomínal dračí ocas. Bobbyho nohy se rázem zastavily. Srdce mu zároveň zrychlovalo do takového tempa, jako když se Sully-Johnem závodili ze školy domů.

To je náhoda, i když je to dračí ocas, říkal si. Jenom všivá náhoda. To je jasné, ne?

Možná. Možná to tak bylo. Skoro už tomu uvěřil, když v pátek škola skončila a začaly prázdniny. Bobby šel toho dne domů sám. Sully-John zůstal ve škole na brigádě, kde pomáhal odnášet knihy do skladu, a Carol šla k Tině Lebelové, která slavila narozeniny. Těsně než přešel Asher Avenue a zamířil na Broad Street Hill, uviděl na chodníku skákacího panáka nakresleného fialovou křídou. Vypadal takto:



„Pane Bože, to ne,“ zašeptal Bobby. „To si snad děláš srandu.“ Padl na koleno jako průzkumník jezdeckta z filmové kovbojky, a vůbec si nevšímal dětí, které ho míjely cestou domů – některé pěšky, jiné na kole, několik na kolečkových bruslích, kolozubý Francis

Uttersson na rezavé červené koloběžce, rozchechtaný od ucha k uchu. Nikdo si ho skoro nevšiml; velké prázdniny právě začaly a skoro všichni byli omámeni vidmou nezměrných možností.

„Ale ne, ale ne, tomu nevěřím, *určitě* si děláš srandu.“ Natáhl ruku ke hvězdě a srpku měsíce – ty byly nakreslené žlutou, ne fialovou křídou – a skoro se jich dotkl, ale pak ruku stáhl. Červený fáborek zachycený na televizní anténě nemusel nic znamenat. Ale když se k němu přidalo toto, mohla to být pořád náhoda? Bobby nevěděl. Ale bál se... bál se, že...

Vstal a rozhlédl se, napůl čekal, že uvidí celou řadu dlouhých, křiklavě barevných vozů, které pojedou po Asher Avenue, budou projíždět pomalu, jak to auta dělají, když jedou za pohřebním vozem na hřbitov, se světly rozsvícenými, i když byl jasný den. Napůl čekal, že uvidí muže ve žlutých kabátech stát pod markýzou kina nebo před tavernou u Sukeyho, kde budou pokuřovat camelky a sledovat ho.

Žádná auta. Žádní muži. Jenom děti uhánějící domů ze školy. Zahlédl mezi nimi už i první děti od svatého Gáby, nápadné svými zelenými uniformními kalhotami a sukněmi.

Bobby se rozhlédl a vrátil se o tři bloky zpět po Asher Avenue, příliš zaměstnaný tím, co viděl nakreslené na chodníku, než aby si dělal starosti s darebáky od svatého Gáby. Na telefonních sloupech nebylo nic, jenom pár plakátů oznamujících večer s bingem v sále farnosti sv. Gabriela a jeden na rohu Asher a Tacomy oznamoval, že v Hartfordu bude rokenrolové představení s Clydem McPhatterem a Dwaynem Eddym, Mužem se Zvučící kytarou.

Když se dostal k redakci Asher Avenue News, takže se vlastně vrátil ke škole, začínal Bobby doufat, že zareagoval přehnaně. Přesto si prohlédl jejich vývěsku a pak se vydal po Broad Street k obchodu, kde si koupil další žvýkačku a prohlédl si také tamnější vývěsku. Nic podezřelého na žádné neviděl. Kartička inzerující bazén byla pryč, ale co má být? Ten pán ho nejspíš prodal. Proč jinak by se tam ty kartičky vůbec dávaly, kristepane?

Bobby odešel a zůstal stát na rohu, žvýkal a snažil se promyslet, co dělat dál.

Dospívání se od přírody děje po stupních, dostavuje se po roztřepených vrstvách a v nestejných plátech. Bobby Garfield

učinil první dospělé rozhodnutí svého života v den, kdy dokončil šestou třídu, jelikož došel k závěru, že říkat Tedovi o tom, co viděl, by možná byla chyba... aspoň prozatím.

Jeho přesvědčení, že ničemní muži neexistují, bylo otřeseno, ale Bobby ještě nebyl připraven vzdát se svého přesvědčení docela. S těmi důkazy, které dosud měl. Ted by se rozrušil, kdyby mu Bobby pověděl, co viděl, možná by se rozrušil natolik, že by naházel své věci do kufříků (a do papírových tašek zatím složených za malou ledničkou) a prostě odjel. Jestli po něm opravdu šli nějakí zlí lidé, útěk by dával smysl, ale Bobby nechtěl ztratit svého jediného dospělého přítele, jakého v životě měl, pokud ti lidé neexistovali. Tak se rozhodl, že počká a uvidí, co se stane, pokud se něco stane.

Té noci Bobby Garfield zažil na vlastní kůži další věc, která patří k dospělosti: ležel v posteli vzhůru ještě dlouho poté, co jeho budík Big Ben oznámil, že jsou dvě hodiny ráno, a civěl do stropu a uvažoval, jestli udělal správně.

4

TED MÁ OKNO. BOBBY JEDE NA PLÁŽ. MCQUOWN. AVÍZO.

Den po ukončení školního roku naložila máma Carol Cerberové svůj Ford Estate Wagon dětmi a odvezla je do Savin Rock, zábavního parku u moře asi dvacet mil vzdáleného od Harwiche. Anita Cerberová podnikala tuto akci už třetím rokem po sobě, takže pro Bobbyho, S-J, Carol, Carolina mladšího bratra a Caroliny kamarádky Yvonne, Angie a Tinu to byla starodávná tradice. Sully-John ani Bobby by nikam nejeli se třemi holkami, kdyby byli sami, ale když byli pohromadě, nevadilo jim to. Kromě toho se kouzlu Savin Rock dalo těžko odolat. Bude pořád ještě moc chladno a v oceánu se budou moci nanejvýš brodit, ale vyblbnou se na pláži a všechny atrakce budou otevřené – taky zábavní park. Loni Sully-John srazil tři pyramidy dřevěných lahví od mléka jenom třemi

míčky, takže vyhrál pro matku velkého růžového plyšového medvěda, který stále zaujímal čestné místo na televizi u Sullivanů. Dnes mu chtěl S-J vyhrát kamaráda.

Pro Bobbyho hodně znamenalo už to, že na chvíli vypadne z Harwiche. Kromě té hvězdy a měsíce načmáraných vedle skákacího panáka neviděl už nic, ale Ted ho pořádně vystrašil, když mu Bobby předčítal sobotní noviny, a vzápětí následovala ošklivá hádka s matkou.

Ta věc s Tedem se přihodila, zrovna když Bobby předčítal něčí komentář, který se vysmíval nápadu, že Mickey Mantle někdy zlomí rekord Babe Rutha v homerunech. Autor tvrdil, že na to nemá kuráž ani odhodlání. „Navíc má tento muž špatný charakter,“ četl Bobby. „Ten takzvaný Mick má větší zájem o noční kluby než –“

Ted měl znovu okno. Bobby to věděl, jaksi to vycítil ještě dřív, než zvedl od novin pohled. Ted hleděl bezduše z okna směrem ke Colony Street a chraptivému, jednotvárnému štěkotu psa paní O'Harové. To bylo podruhé, co se mu to toho rána stalo, ale první záchvat trval jenom několik vteřin (Ted se shýbl k otevřené lednici a strnul s očima upřenýma do ledového světla a nehýbal se... potom sebou škubl, otrásl se a sáhl po pomerančové šťávě). Tentokrát byl totálně mimo. Přímou v Mimoni, kámo, řekl by možná Kookie z komiksu *77 Sunset Strip*. Bobby zachrastil novinami, aby zjistil, jestli ho tak dokáže probudit. Nic.

„Tede? Je ti ne-“ Bobby si najednou s rostoucí hrůzou uvědomil, že se cosi děje se zornicemi Tedových očí. Bobby se na ně díval a ony se zatím roztahovaly a stahovaly. Jako by se Ted rychle nořil do nějakého černočerného prostoru a zase se vynořoval... a to všechno dělal, zatímco sedí zde, v plném slunci.

„Tede?“

V popelníku hořela cigareta, jenomže teď už z ní zbýval jen filtr a popel. Při pohledu na ni si Bobby uvědomil, že Ted musí být mimo sebe skoro celou dobu, co mu četl článek o Mantlovi. A co mu prováděly oči, ty zornice, co se mu roztahují a stahují, roztahují a stahují...

Má epileptický záchvat nebo něco podobného. Bože, někdy si spolknou jazyk, když je to popadne, že?

Zdálo se, že Tedův jazyk je tam, kam patří, ale ty oči... ty jeho oči...

„Tede! Tede, probud' se!“

Bobby oběhl stůl k Tedovi ještě dřív, než si uvědomil, že se pohnul. Popadl Teda za ramena a zatřásl jím. Jako by třásl kusem dřeva vyřezaným do podoby muže. Tedova ramena pod bavlněným tričkem byla tvrdá, hubená a nepoddajná.

„Probud' se! *Probud' se!*“

„Stahují se teď k západu.“ Ted se dál díval z okna těma divnýma pulsujícíma očima. „To je dobré. Ale možná se vrátí. Oni...“

Bobby zůstal stát s rukama na Tedových ramenou, polekaný a zděšený. Tedovy zornice se rozpínaly a stahovaly jako tepající srdce. „Tede, co se děje?“

„Nesmím se ani hnout. Musím být jako králík v křoví. Možná projdou kolem. Možná bude voda, bude-li to boží vůle, a oni možná projdou kolem. Všechny věci slouží...“

„Slouží čemu?“ Bobby skoro šeptal. „Čemu slouží, Tede?“

„Všechny věci slouží Paprsku,“ řekl Ted a jeho ruce se najednou sevřely kolem Bobbyho dlaní. Byly velmi chladné, ty ruce, a Bobbyho se na chvíli zmocnila černá, ochromující hrůza. Jako by ho chytila mrtvola, která pohybuje jenom rukama a zornicemi mrtvých očí.

Pak už se Ted na něj díval, a i když byly jeho oči polekané, byly už skoro normální. Rozhodně ne mrtvé.

„Bobby?“

Bobby si vyprostil ruce a položil je Tedovi kolem krku. Objal ho a Bobby při tom uslyšel v hlavě dunět zvony – velmi krátce, ale velmi jasně. Dokonce slyšel, jak se tón zvonění mění, stejně jako se mění hvízdání vlaku, který rychle projíždí. Jako by mu hlavou cosi vysokou rychlostí projíždělo. Slyšel dupot kopyt na tvrdém povrchu. Na dřevě? Ne, byl to kov, cítil prach, štípal ho a dusil v nose. Ve stejném okamžiku ho začalo píchat vzadu v očích.

„Šššš!“ Tedův dech v jeho uchu byl suchý jako pach toho prachu, a jaksi důvěrný. Ruce měl na Bobbyho zádech, opřené dlaněmi o lopatky, a držel ho v klidu. „Ani slovo! Ani myšlenku. Jenom na... baseball! Ano, baseball, jestli chceš!“

Bobby si vzpomněl na Mauryho Willse, jak nastupuje na svůj post, odměří tři kroky... potom čtyři... Wills se shýbl v pase, ruce visí, paty mírně pozvednuté ze země, může jít oběma směry, záleží na tom, co udělá nadhazovač... a když nadhazovač zamíří ke značce, Wills vyrazí k druhé, prudce a ve víru prachu a –

Pryč. Všechno zmizelo. Žádný zvon mu v hlavě nezvonil, žádné dunění kopyt, žádný pach prachu. Žádné bodání za očima. Cítil vůbec něco? Nebo si to jenom vymyslel, protože ho děsily Tedovy oči?

„Bobby,“ řekl Ted znovu Bobbymu rovnou do ucha. Pohyb Tedových rtů na kůži Bobbyho roztrásl. Potom: „Pane Bože, co to dělám?“

Odstřel Bobbyho, jemně, ale pevně. Ve tváři vypadal polekaně a trochu pobledle, ale oči měl zase normální a zornice klidné. V té chvíli se Bobby o nic víc nestaral. Cítil se ale divně – v hlavě měl tupý pocit, jako by se právě probudil z hlubokého spánku. Svět mu však zároveň připadal úžasně jasný, každý obrys a tvar zřetelně vystupoval.

„Bums,“ zasmál se Bobby roztřeseně. „Co se to stalo?“

„S tím si nemusíš dělat starosti.“ Ted se natáhl po cigaretě a vypadal překvapeně, když uviděl jenom nepatrný špaček, doutnající v popelníku, kde ho nechal. Shrnul ho kloubem prstu do popelníku. „Znovu jsem měl okno, co?“

„Jo, *tak nějak*. Báł jsem se. Myslel jsem, že máš epileptický záchvat nebo co. Tvoje oči –“

„To není epilepsie,“ řekl Ted. „A není to nebezpečné. Ale jestli se to znovu stane, bude nejlepší, když na mě nebudeš sahat.“

„Proč?“

Ted si zapálil novou cigaretu. „Proto. Slíbíš mi to?“

„Tak jo. Co je to Paprsek?“

Ted se na něj upřeně zadíval. „Mluvil jsem o Paprsku?“

„Říkal jsi ‚všechny věci slouží Paprsku‘. Myslím, že tak to bylo.“

„Snad ti to někdy povím, ale dneska ne. Dnes jdeš na pláž, vid’?“

Bobby polekaně vyskočil. Podíval se na Tedovy hodiny a uviděl, že je skoro devět. „Jo,“ přisvědčil. „Možná bych se měl začít chystat. Noviny bych ti mohl dočíst, až se vrátím.“

„Ano, dobře. Prima nápad. Musím napsat pár dopisů.“

Ale nemusíš, chceš se mě jenom zbavit dřív, než se začnu vyptávat na věci, na které nechceš odpovídat.

Ale pokud tomu tak opravdu bylo, počínal si Ted správně. Jak často říkala Liz Garfieldová, Bobby měl přichystány své vlastní ryby ke smažení. Ale přesto, když došel ke dveřím Tedova pokoje, pomyslení na červený pruh látky, který visel z televizní antény, a na srpek měsíce a hvězdu vedle nakresleného panáka ho přiměly, aby se neochotně otočil.

„Tede, něco tu –“

„Ničemní muži, ano, já vím.“ Ted se usmál. „Prozatím si s nimi nedělej hlavu, Bobby. Prozatím je všechno v pořádku. Nemíří tímto směrem, ani se tímto směrem nedívají.“

„Míří na západ,“ řekl Bobby.

Ted se na něj díval skrz stoupající cigaretový kouř, modré oči měl nehybné. „Ano,“ řekl, „a s trochou štěstí na západě *zůstanou*. Seattle by mi vyhovoval. Bav se u moře dobře, Bobby.“

„Ale já jsem viděl –“

„Možná jsi viděl jenom stíny. Každopádně teď není na hovory čas. Jenom nezapomeň, co jsem říkal – kdybych měl zase takové okno, zůstaň sedět a počkej, až to přejde. Kdybych se po tobě natahoval, drž se zpátky. Kdybych vstával, řekni mi, abych si sedl. V takovém stavu udělám, co řekneš. Jako bych byl v hypnóze.“

„Proč vlastně –“

„Už žádné otázky, Bobby. Prosím tě.“

„Je ti dobře? Opravdu dobře?“

„Jako v bavlnce. Už běž. Užívej dne.“

Bobby seběhl ze schodů a znovu užasl nad tím, jak ostře všechno vystupovalo: oslňující světlo padající oknem na podestu v patře, beruška lezoucí po okraji prázdné lahve od mléka před dveřmi bytu Proskyových, líbezné vysoké hučení v uších, které bylo jako hlas toho dne – první soboty letních prázdnin.



Když se ocitl doma, vytahal Bobby svá autíčka a nákladáky z různých skrýší pod postelí a vzadu ve skříni. Pár z nich – Matchbox Ford a modrý kovový popelářský vůz, který mu poslal pan Biderman

po mámě pár dnů poté, co měl Bobby narozeniny – bylo docela bezva, ale neměl nic, co by se vyrovnalo Sullyho benzínové cisterně nebo žlutému buldozeru Tonka. S tím buldozerem se v písku jezdilo zvlášť dobře. Bobby se těšil na nejméně hodinové urputné stavění silnic, zatímco poblíž se budou lámat vlny a kůže mu bude v jasném pobřežním slunci růžovět. Napadlo ho, že si takhle svoje auta posbíral naposledy někdy v zimě, tehdy se S-J strávili šťastné sobotní odpoledne po pořádné vánici, kdy stavěli v čerstvém sněhu v parku Commonwealth spletitý systém silnic. Teď už byl starší, bylo mu jedenáct, už byl na takové věci skoro starý. V tom pomýšlení bylo cosi smutného, ale zrovna teď smutný být nemusel, pokud nebude chtít. Jeho dny, kdy si hrál s autíčky, se možná rychle blížily ke konci, ale ten konec dnes nenastane. To ne, dnes ne.

Matka mu zabalila na výlet oběd, ale nedala mu žádné peníze, když o ně požádal – ani desetník na šatnu, které lemovaly břeh u zábavního parku. A ještě než si Bobby stačil pořádně uvědomit, co se děje, už byli v tom, čeho se bál nejvíc: v hádce o peníze.

„Padesát centů by stačilo,“ řekl Bobby. Slyšel ve svém hlase dětské fňukání, nenáviděl ho, ale nedokázal se zarazit. „Jenom půlku šutráku. No tak, mami, co říkáš? Udělej granda.“

Zapálila si koolku a škrtla přitom zápalkou tak prudce, až se ozvalo prasknutí, a podívala se na něj skrz dým zúženýma očima. „Už si vyděláváš vlastní peníze, Bobe. Většina lidí platí tři centy za noviny a tebe platí za to, že je čteš. Dolar týdně! Panebože! Když jsem byla malá holka –“

„Mami, ty peníze mám na kolo! Vždyť víš!“

Otočila se k zrcadlu, zamračila se a upravila si ramena halenky – pan Biderman ji požádal, aby přišla na několik hodin, i když byla sobota. Pak se otočila zase k němu, cigaretu stále sevřenou mezi rty, a zamračila se na něj.

„Ty pořád po mně chceš, abych ti to kolo koupila, co? *Pořád.* Řekla jsem ti, že si to nemůžu dovolit, ale ty to pořád chceš.“

„Ale nechci! Nechci to po tobě!“ Bobbymu se rozšířily oči zlostí a bolesti. „Mizerný půldolar na –“

„Padesátník sem, dva padesátníky tam – to se všechno sčítá, víš. Ty po mně chceš, abych ti koupila kolo tak, že ti budu dávat peníze

na všechno ostatní. Takže se nebudeš muset zříkat těch *ostatních* věcí, které chceš.“

„To není fér!“

Věděl, co řekne, ještě než to řekla, dokonce měl čas si pomyslet, že si naběhl. „Život není fér, Bobby-O.“ Otočila se znovu k zrcadlu a naposledy si popotáhla ramínko pod pravým rukávem halenky.

„Desetník na šatnu?“ zeptal se Bobby. „Nemohla bys aspoň –“

„Ano, ach, nejspíš ano,“ řekla a odsekávala každé slovo. Obvykle si dávala na tváře růž, než odcházela do práce, ale ta červeň, kterou dnes ráno měla ve tváři, nepocházela všechna z pudřenky a Bobby, i když měl zlost, věděl, že by měl být opatrný. Jestli ztratí nervy, stejně jako je dokázala ztrácet ona, zůstane třet v rozpáleném prázdném bytě na celý den se zákazem vystrčit nos třeba jenom na chodbu.

Matka popadla kabelku ze stolku u pohovky, zamáčkla cigaretu tak prudce, až roztrhla filtr, pak se otočila a podívala se na něj. „Kdybych ti řekla, ‚Páni, tento týden nemůžeme jíst, protože jsem viděla u Hunsickera střevice a já je prostě musím mít‘, co by sis pomyslel?“

Pomyslel bych si, že lžeš. A řekl bych, že jestli jsi na dně, mami, co ten katalog od Searse na horní polici ve tvé skříni? Ten, který má na stránkách s prádlem uprostřed nalepeny dolarové a pětidolarové bankovky – dokonce i deseti – a dvacetidolarové? Co ten modrý džbán v kredenci v kuchyni, co je zastrčený až do zadního rohu za omáčnick, co je prasklý, ten modrý džbán, kam strkáš čtvrtáky a kam je strkáš od doby, co umřel táta? A když je ten džbán plný, vyklopíš ty čtvrtáky a odneseš je do banky a vyměníš za bankovky a ty bankovky lepíš do katalogu, že? Ty bankovky si lepíš na stránky se spodním prádlem jako do knihy přání.

Ale nic takového neřekl, jenom si hleděl na tenisky a oči ho pálily.

„Musím si vybrat,“ řekla. „A jestli jsi dost starý, abys mohl pracovat, synáčku můj, budeš si muset taky vybírat. Myslíš, že jsem ráda, když tě odmítám?“

Asi ne, pomyslel si Bobby, díval se na tenisky a kousal se do rtu, který se chtěl rozklepat a začít vydávat nějaké blábolivé zvuky. *Asi ne, ale ani si nemyslím, že ti to vyloženě vadí.*

„Kdybychom byli Gotrockovi, dala bych ti na útratu na pláži pět dolarů – sakra, deset! Nemusel by sis půjčovat ze své pokladničky, když chceš pozvat svou dívku na houpačky –“

To není moje dívka! zakřičel Bobby v duchu na matku. *To není žádná moje dívka!*

„– nebo na indiánskou železnici. Ale kdybychom byli Gotrockovi, samozřejmě by sis vůbec na to kolo nemusel šetřit, vid’?“ Neustále stoupala hlasem. To, co jí v posledních měsících dělalo starosti, hrozilo, že vyvře ven, vypění jako limonáda a všechno rozleptá jako kyselina. „Nevím, jestli sis toho někdy všiml, ale tvůj otec nám toho zrovna moc nezanechal, a já dělám, co můžu. Krmím tě, šatím tě, zaplatila jsem, abys mohl v létě chodit do Sterling House a hrál baseball, zatímco já se topím v papírech v dusné kanceláři. Pozvali tě, abys jel s dalšími dětmi na pláž, jsem velmi ráda i za tebe, ale jak budeš svůj výlet financovat, to je tvoje věc. Jestli chceš jezdit na kolotočích, vezmi si z peněz, které máš v té sklenici, a užij si. Jestli ne, tak si hrej na pláži nebo zůstaň doma. Mně je to jedno. Já jenom chci, abys přestal kňučet. Nesnáším, když kňučíš. Je to jako...“ *Zarazila se, vzdychla, otevřela kabelku a vytáhla cigarety. „Nesnáším, když kňučíš,“ opakovala.*

Je to jako s tvým otcem. To skoro řekla, než se zarazila.

„Tak jak zazpíváš, skřivánku?“ zeptala se. „Skončil jsi?“

Bobby mlčel, tváře mu hořely, oči pálily, díval se na tenisky a soustředil se ze všech sil, aby se nerozbrečel. V této chvíli by stačil jediný dušený vzlyk, aby měl pro ten den domácí vězení; matka byla opravdu vzteklá, hledala jen důvod, aby to mohla udělat. A brekot nebyl jediné nebezpečí. Chtěl na ni zakřičet, že bude radši jako otec než jako ona, neoblomná stará držgrešle, která nepustí ani všivý desetník, a co má být, že jim toho zesnulý nijak skvělý Randall Garfield moc nezanechal? Proč to pokaždé říká, jako by to byla jeho vina? Kdo si ho vzal?

„Určitě, Bobby-O? Žádné mazané protiútoky?“ V hlase se jí objevil nejnebezpečnější tón ze všech – jakási břitká projasněnost. Znělo to, jako by měla dobrou náladu, kdyby ji člověk neznal.

Bobby se díval na tenisky a nic neříkal. Udržel všechen brekot a všechna zlostná slova v krku a neřekl nic. Rozhostilo se mezi nimi ticho. Cítil její cigaretu a za ní všechny cigarety včerejší noci a všechny cigarety vykouřené za jiných nocí, kdy se matka nedívala na televizi, ale skrz ni a čekala, až zazvoní telefon.

„Dobře, tak jsme si to snad vyjasnili,“ řekla, když mu dala patnáct vteřin, aby otevřel pusku a naběhl si. „Přeju ti pěkný den, Bobby.“ Vyšla ven, ani políbení mu nedala.

Bobby odešel k otevřenému oknu (po tváři mu teď tekly slzy, ale on si jich ani nevšiml), odtáhl záclonu a díval se, jak matka míří ke Commonwealthu a vysoké podpatky jí klapou. Několikrát se zhluboka, roztřeseně nadechl a pak zamířil do kuchyně. Podíval se ke kredenci, kde se za omáčníkem schovával modrý džbán. Mohl by si z něj vzít trochu peněz, matka je neměla přesně spočítané a nikdy by nezjistila, že jí chybějí tři nebo čtyři čtvrtáky, ale to on neudělá. Nemohl by je utratit s radostí. Nevěděl, jak to ví, ale bylo to tak. Věděl to i v devíti letech, když ten džbán plný drobných poprvé objevil. Takže zamířil do ložnice, spíš s lítostí než pocitem, že dělá něco správného, a zadíval se na sklenici s nápisem Na kolo.

Napadlo ho, že matka má pravdu – *mohl* si vzít něco z ušetřených peněz a utratit je v Savin Rock. Možná mu bude trvat o měsíc déle, než naschraňuje dost peněz na kolo, ale když dnes ty peníze utratí, bude se aspoň cítit dobře. A bylo v tom ještě cosi. Kdyby si nechtěl z té sklenice vybrat žádné peníze, ale prostě je schovávat na hromádce, byl by jako *ona*.

To rozhodlo. Bobby vylovil ze sklenice pět desetníků, strčil je do kapsy, zakryl je papírovým kapesníkem, aby necinkaly, pokud bude běhat, a pak si posbíral zbývající věci na pláž. Za chvíli si pískal a shora přišel Ted, aby se podíval, co Bobby dělá.

„Vyplouváš, kapitáne Garfielde?“

Bobby přikývl. „V Savin Rock je to docela bezva. Houpačky a tak, víš?“

„No jistě. Dobře se bav, Bobby, a z ničeho nespadni.“

Bobby zamířil ke dveřím, ale pak se ohlédl po Tedovi, který stál v sandálech na spodním schodu. „Nechceš jít ven a sednout si na zápraží?“ zeptal se Bobby. „V domě bude vedro, to se vsadím.“

Ted se usmál. „Možná. Ale asi zůstanu uvnitř.“

„Je ti dobře?“

„Dobře, Bobby. Nic mi není.“

Když Bobby přecházel ulici na stranu, kde bydleli Cerberovi, uvědomil si, že je mu Teda líto, když se tak musí bezdůvodně schovávat v dusném pokoji. A *určitě* to bylo bezdůvodně, no ne? Určitě. I kdyby někde venku byli ničemní muži, kteří kdesi projížděli (na *západě*, pomyslel si, míří na *západ*), co by mohli chtít po starém chlápkuvi na penzi, jako je Ted Brautigan?



Ze začátku ho hádka s matkou trochu tížila (baculatá, pěkná kamarádka paní Cerberové Rionda Hewsonová mu vyčetla, že je v „hnědé studovně“, bůhví co to mělo být, ale pak ho začala lechtat na bocích a v podpaží, dokud se Bobby v sebeobraně nezačal smát), ale když chvilku pobyli na pláži, ulevilo se mu, začal být víc sám sebou.

I když byl teprve začátek sezóny, v Savin Rock všechno jen žilo – kolotoč se točil, divoká myš burácela, malé děti pištěly, plechový rokenrol se řinul z tlampačů před zábavním domem, vyvolávači hulákali u svých stánků. Sully-John nedostal medvídka, kterého chtěl, protože shodil jenom dvě z posledních tří lahví od mléka (Rionda tvrdila, že některé mají na dně zvláštní *závaží*, aby se nepřevrátily, pokud nedostanou přímý zásah), ale chlapík ve stánku ho stejně odměnil pěknou cenou – legračním mravenečkem ze žlutého plyše. S-J ho bezmyšlenkovitě dal mámě Carol. Anita se smála a objala ho a řekla mu, že je nejlepší kluk na světě, kdyby byl o patnáct let starší, dopustila by se bigamie a vzala si ho. Sully-John zrudl, až zfialověl.

Bobby se pokusil házet kroužky na kůl, ale ze tří pokusů se mu nepodařil ani jeden. Na střelnici měl větší štěstí, zasáhl dva terče a vyhrál malého plyšového medvěda. Dal ho usoplenému Ianovi, který byl pro změnu docela hodný – nedostával žádné záchvaty, nepočural se, ani se nepokoušel praštit Sullyho nebo Bobbyho do koulí. Ian

přimáčkkl medvěda k sobě a podíval se na Bobbyho, jako by to byl Bůh.

„Je krásný a moc se mu líbí,“ řekla Anita, „ale nechceš ho vzít domů mámě?“

„Ne – ona na takové věci moc není. Ale rád bych jí vyhrál nějaký parfém.“

Se Sully-Johnem se vzájemně hecovali, kdo se odváží jít na divokou myš, a nakonec šli spolu, řvali jako beze smyslů, když se jejich vozík vrhal z každého kopce, a byli přesvědčeni, že budou žít věčně a zároveň že na místě umřou. Šli na šikmý vír a bláznivé šálky. S posledními patnácti centy se Bobby ocitl s Carol na Ferrisově kole. Jejich gondola se nahoře zastavila a mírně se pohupovala, takže mu bylo divně od žaludku. Po levé straně se Atlantik napřahoval proti pobřeží řadou bílých vln. Pláž byla stejně bílá a oceán měl neuvěřitelně modrou barvu. Z tlampačů se ozýval hlas Freddyho Cannona: ona je z Talahassee, ona má skvělý šasi.

„Všechno tam dole vypadá tak malé,“ řekla Carol. Hlásek měla taky tichý – to bylo neobvyklé.

„Neboj se, jsme úplně v bezpečí. Ferrisovo kolo by byla dětská projížďka, kdyby nesahalo tak vysoko.“

Carol byla v mnoha směrech z nich tří nejstarší – tvrdá a sebejistá, jako toho dne, kdy přinutila S-J, aby jí nesl knížky, protože mluvil sprostě – ale teď měla znovu skoro dětskou tvář: kulatou, trochu bledou, s velikýma, polekanýma modrýma očima. Bobby se bez přemýšlení naklonil, přitiskl jí pusu na pusu a políbil ji. Pak se odtáhl, s očima pořádně vykulenýma.

„Jsme tu úplně v bezpečí,“ zasmál se.

„Udělej to ještě!“ Byla to její první opravdová pusa, dostala ji v Savin Rock o první sobotě letních prázdnin a ona nedávala pozor. To si myslela, proto chtěla, aby to udělal ještě jednou.

„Radši ne,“ řekl Bobby. Ačkoliv... kdo by ho tady nahoře viděl a posmíval se mu, že je měkkota?

„Já ti to dovoluju a neříkej, že jsem na řadě první.“

„Povíš to někomu?“

„Ne, přísahám Bohu. Tak dělej, honem! Než sjedem dolů!“

Tak ji políbil znovu. Rty měla hladké a zavřené, horké sluncem. Pak se kolo znovu pohnulo a Bobby se odtáhl. Carol si jen na okamžik opřela hlavu o jeho hrud'. „Děkuju ti, Bobby,“ řekla. „Bylo to úplně krásné.“

„Taky si myslím.“

Trochu se od sebe odtáhli, a když jejich gondola zastavila a tetovaný pomocník zvedl bezpečnostní uzávěru, Bobby vstal a bez ohlížení se rozběhl k místu, kde stál S-J. Ale věděl, že líbání s Carol na Ferrisově kole bude to nejlepší, co toho dne zažil. Taky pro něj to byla první opravdová pusa a Bobby nikdy nezapomene, jaké byly její rty, když se k nim tiskl – suché, hladké a zahřáté sluncem. Byl to polibek, kterým bude posuzovat a poměřovat všechny další polibky v životě.



Kolem třetí hodiny jim paní Cerberová řekla, aby si začali sbírat věci; byl čas jet domů. Carol utrousila povinné „Ale, mami“, a začala se balit. Kamarádky pomáhaly. Dokonce i Ian trochu pomáhal (medvěda obaleného pískem odmítal odložit, i když nosil a podával věci). Bobby trochu čekal, že se Carol bude do večera držet u něj, a byl přesvědčen, že poví kamarádkám o líbání na Ferrisově kole (pozná to, až je uvidí v těsném chumlu, jak se hihňají s rukou na puse a pokukují po něm veselýma vědoucíma očima), ale Carol neudělala ani jedno, ani druhé. Několikrát ji však přistihl, že se na něj dívá, a několikrát přistihl sám sebe, že po ní pokukuje. Pořád myslel na její oči tam nahoře. Jak byly velké a vyděšené. A on jí dal pusu, rovnou a bez okolků. Bingo.

Bobby a Sully nesli většinu plážových tašek. „Hodní mezci! Hyjé!“ křikla Rionda se smíchem, když stoupali po schodech z pláže na dřevěný ochoz. Byla rudá jako rak pod vrstvou pleťového krému, kterým si namazala obličej a ramena, a stěžovala si Anitě Cerberové, že v noci nezamhouří ani oka, že jestli ji nebude budit spálená kůže, určitě neusne kvůli tomu dnešnímu jídlu.

„No, nemusela sis přece dávat čtyři řízky a dvě koblihy,“ řekla paní Cerberová nějak podrážděně, tak ji Bobby ještě neslyšel – asi byla unavená, řekl si. Taky jemu se trochu motala ze slunce hlava.

Spálená záda ho svědila a v ponožkách měl písek. Plážové tašky, které mu byly přiděleny, se kývaly a bouchaly o sebe.

„Ale jídlo v zábavním parku je tak *dobrééé*,“ bránila se Rionda smutně. Bobby se zasmál. Nemohl si pomoci.

Šli pomalu po břehu k nedlážděnému parkovišti, atrakcím už nevěnovali pozornost. Vyvolávači se na ně dívali, ale pak hledali čerstvé oběti. Lidé obložená taškami a klopýtající k parkovišti byli většinou beznadějní.

Úplně na konci uličky se stánky, nalevo, stál hubený muž ve volných modrých bermudách, tílku a buřince. Buřinka byla stará a odřená, ale fešácky nasazená na ucho. Také měla za stuhou zastrčenou umělou slunečnici. Byl to legrační chlapík a děvčata konečně měla možnost zakrýt si rukou pusou a zahihňat se.

Podíval se na ně s převahou muže, kterému se hihňali jiní kabrňáci, a usmál se na ně. Carol a její kamarádky se rozhihňaly ještě víc. Muž v buřince stále s úsměvem roztáhl ruce nad provizorním stolkem, za kterým stál – byl to jen kus dřevotřísky na dvou jasně oranžových kozách. Na dřevotřísece ležely tři karty s červeným rubem. Otočil je rychlými, půvabnými pohyby. Prsty měl dlouhé a úplně bílé, jak si Bobby všiml – nebyla na nich ani stopa slunce.

Karta, která ležela uprostřed, byla srdcová královna. Muž v buřince ji zvedl, všem ji ukázal, šikovně ji propletl mezi prsty sem a tam. „Najděte červenou dámu, *cherchez la femme rouge*, o to jde a jen to musíte udělat,“ řekl. „Je to snadné jako facka, je to lehké jako vánek, zvládnete to levou zadní.“ Pokynul Yvonne Lovingové. „Pojď sem, panenko, a ukaž jim, jak se to dělá.“

Yvonne, která se pořád hihňala a rudla ke kořínkům černých vlasů, se přimáčkla k Riondě a zamumlala, že nemá už peníze, všechno utratila.

„Žádný problém,“ řekl muž v buřince. „Je to jenom ukázka, panenko – chci, aby tvoje maminka a její hezká kamarádka viděly, jak je to snadné.“

„Žádná není moje máma,“ řekla Yvonne, ale vykročila k němu.

„Opravdu bychom měli jít, jestli se chceme vyhnout zácpě, Evvie,“ řekla paní Cerberová.

„Ne, počkej chvílku, je to legrace,“ řekla Rionda. „To jsou skořápky, ale se třemi kartami. *Vypadá* to snadné, přesně jak říká, ale když si člověk nedá pozor, úplně ztratí rozum a jde domů švorc.“

Muž v buřince se na ni káravě podíval, ale pak se na ni zešíroka galantně usmál. Byl to úsměv ničemného muže, pomyslel si Bobby najednou. Ne takového, kterého se Ted bál, ale stejně to byl ničema.

„Jak se mi to jeví,“ řekl muž v buřince, „někdy v minulosti jste se stala obětí rošťáka. Ovšem jak mohl být někdo tak krutý a provést šibalský kousek tak krásné urozené dámě, to je nad moje chápání.“

Ta krásná urozená dáma – nějakých sto šedesát centimetrů, sto kilo, ramena a obličej pomazané krémem Pond's – se spokojeně zasmála. „Nechte si ty řeči a ukažte tomu děcku, jak se to dělá. A ručíte za to, že je to legální?“

Muž za stolem zvrátil hlavu a také se zasmál. „Na konci téhle uličky je všechno legální, dokud vás nenachytají a nevyhodí... což, myslím, víte. Tak... jak se jmenuješ, panenko?“

„Yvonne,“ pípla hlasem, který Bobby sotva slyšel. Sully-John vedle něj všechno sledoval s velkým zájmem. „Někdy mi říkají Evvie.“

„Tak jo, Evvie, dívej se sem, krasavice. Co vidíš? Pověz mi jejich jména – vím, že to umíš, jsi chytrá holčička – a přitom ukazuj. Neboj se na ně sáhnout. Není na nich nic špatného.“

„Tahle na konci je kluk... tahle na druhém konci je král... a tohle je královna. Je uprostřed.“

„Správně, panenko. V kartách jako v životě, žena je často mezi dvěma muži. To je jejich moc a za takových pět šest let to zjistíš sama.“ Poklesl hlasem do tichého, skoro hypnotického drmolání. „Ted' se pořádně dívej a nespouštěj oči z karet.“ Otočil je rubem nahoru. „Tak, panenko, kde je královna?“

Yvonne Lovingová ukázala na červený rub uprostřed.

„Má pravdu?“ zeptal se muž v buřince skupinky diváků kolem stolu.

„Zatím,“ řekla Rionda a zasmála se tak hrozně, až se jí nezpevněné břicho pod šaty zatřásl.

Ničema v buřince, usmívaje se jejímu smíchu, cvrnkl do růžku karty uprostřed a ukázal tak červenou královnu. „Stoprocentně

sprrrávně, velmi dobře. Ted' se dívej! Dívej se pořádně! Je to závod mezi tvýma očima a mou rukou! Kdo vyhraje? To je otázka dne!“

Začal tři karty rychle přesouvat po dřevotřískovém stole a při tom prozpěvoval.

„Nahoru a dolů, dokola kolem, sem a tam, tam a sem, dívej se, nedej se, už jsou tu, jedna vedle druhé, tak už je máš tu, tu velkou zkoušku.“

Zatímco si Yvonne prohlížela tři karty, které byly znovu seřazeny vedle sebe, naklonil se Sully Bobbymu k uchu a řekl: „Nemusíš ani sledovat, jak je míchá. Královna má ohnutý roh. Vidiš?“

Bobby přikývl a pomyslel si, *Hodná holka*, když Yvonne váhavě ukázala na kartu vlevo – tu s ohnutým růžkem. Muž v buřince ji otočil a objevila se srdcová královna.

„Dobrá práce!“ prohlásil. „Máš bystré oko, panenke, opravdu bystré.“

„Děkuji,“ řekla Yvonne celá zrudlá a vypadala skoro jako Carol, když ji Bobby políbil.

„Kdyby sis na tohle kolo vsadila desetník, dal bych ti ted' dvacet centů,“ řekl muž v buřince. „Ptáš se proč? Protože je sobota, a já sobotě říkám počinkovej den! Nechtěla by ted' některá z mladých dam vsadit desetník v závodě mezi svýma mladýma očima a mýma unavenýma starýma rukama? Můžete říct manželům – šťastným to pánům, že vás mají, pokud to tak můžu říct – že pan Herb McQuown ze Savin Rock vám zaplatil dnešní parkovné. Nebo co takhle čtvrták? Ukažte na srdcovou královnu a já vám vrátím padesát centů.“

„Půl šutráku, jo!“ ozval se Sully-John. „Já mám čtvrták, pane, tak se do toho pusťte.“

„Johnny, je to hazard,“ ozvala se Carolina matka nejistě. „Já si opravdu myslím, že bych neměla dovolit –“

„Ale nech ho, ať se kluk poučí,“ řekla Rionda. „Kromě toho ho ten chlap třeba nechá vyhrát. Aby nás ostatní vtáhl do hry.“ Ani se nenamáhalo ztišit hlas, ale muž v buřince – pan McQuown – se na ni jen podíval a usmál se. Pak zaměřil pozornost na S-J.

„Tak se koukneme na tvý peníze, hochu – no tak, ukaž je.“

Sully-John mu podal čtvrták. McQuown je chvíli držel pozvednuté v odpoledním slunci, jedno oko přivřené.

„Jo, připadá mi dobrej,“ řekl a položil ho na desku nalevo od tří seřazených karet. Podíval se oběma směry – možná kvůli policistům – pak počastoval cynicky se usmívající Riondu mrknutím a pak se znovu soustředil na Sully-Johna. „Jak se jmenuješ, kamaráde?“

„John Sullivan.“

McQuownovi se rozšířily oči a posunul si buřinku na druhé ucho, takže se umělá slunečnice zakývala a komicky ohnula. „To jméno si pamatuje každý! Víš, o kom mluvím?“

„Jasně. Jednou možná taky budu bojovat,“ řekl S-J. Máchl pěstí do vzduchu nad provizorním stolem nejdřív nalevo a pak napravo od McQuowna. „Bác – BBC!“

„Bác – BBC, to jistě,“ řekl McQuown. „A jak jste na tom s očima, pane Sullivane?“

„Docela slušně.“

„Tak si je nachystej, protože závod začíná! A je to tady! Tvoje oči proti mým rukám! Nahoru a dolů, dokola kolem, sem a tam, kam královna přijde, nevím sám.“ Karty, které se tentokrát pohybovaly mnohem rychleji, zpomalily svůj pohyb a zastavily se.

Sully už začal ukazovat, ale pak se zamračil a stáhl ruku zpět. Teď tu ležely *dvě* karty s ohnutými růžky. Sully se podíval nahoru na McQuowna, který stál s rukama založenýma na špinavém tílku. McQuown se usmíval. „Jenom nespíchej, synku,“ řekl. „Ráno byla honička, ale teď si užíváme klidné odpoledne.“

Muži, kteří si myslí, že pířka za kloboukem jsou vkusná, vzpomněl si Bobby na Tedova slova. *Takoví muži, kteří zvracejí v uličkách a přitom si přihýbají z láhve kořalky v papírovém sáčku.* McQuown měl za kloboukem legrační umělou slunečnici místo pířka a nebyla vidět žádná láhev... ale v kapse jednu měl. Takovou malou. Bobby byl o tom přesvědčen. A jak se bude den blížit ke konci, obchody začnou váznout a dokonale přesná koordinace rukou a očí se stane méně důležitou, začne si McQuown přihýbat stále častěji.

Sully ukázal na kartu napravo. *Ne, S-J,* pomyslel si Bobby, a když McQuown kartu otočil, byl to pikový král. McQuown otočil kartu nalevo a ukázal křížového kluka. Královna byla opět uprostřed.

„Promiň, synku, tentokrát jsi byl trochu pomalejší, to není žádnéj zločin. Nechceš to zkusit ještě jednou, když už seš trochu zahřál?“

„Páni, já... to byly moje poslední prachy.“ Sully-John vypadal schlíple.

„To je jenom dobře, chlapče,“ ozvala se Rionda. „Jinak by tě obral o všechno a nechal tě tu stát v trenýrkách.“ Děvčata se rozesmála jako pominutá, S-J zrudl. Rionda si jich nevšímala. „Dost dlouho jsem pracovala na Revere Beach, když jsem bydlela v Massachusetts,“ řekla. „Já vám, děcka, ukážu, jak se to dělá. Dáme si to o dolar, chlape? Nebo je to pro vás moc velké cukrátko?“

„Ve vaší přítomnosti je jako z cukru všechno,“ řekl McQuown cituplně a chňapl po dolaru, jakmile se ocitl venku z peněženky. Podržel ho na světle, prozkoumal ho chladným zrakem a pak ho položil nalevo od karet. „Vypadá dobře,“ řekl. „Tak si zahrajeme, drahoušku. Jak se jmenujete?“

„Pudd'tane,“ odsekla Rionda. „Jestli se mě zeptáte znova, povím vám to samé.“

„Ri, nemyslíš, že –“ začala Anka Cerberová.

„Už jsem řekla, já tyhle kšeftíky znám,“ řekla Rionda. „Tak to rozjeďte, chlape.“

„Jak ráčíte,“ souhlasil McQuown a ruce se mu začaly jen míhat, jak přesouvaly karty s červenými hřbety (nahoru a dolů, dokola kolem, sem a tam, tam a sem), a nakonec je seřadily znovu vedle sebe. Tentokrát si Bobby užasle všiml, že všechny tři karty mají ohnuté růžky.

Riondin úsměv zmizel. Zvedla oči od řádky karet k McQuownovi, pak se znovu zadívala na karty, a potom na svou dolarovou bankovku, která ležela stranou a mírně se třepotala ve větříku, který se zvedl od moře. Nakonec se podívala znovu na McQuowna. „Tys mě převezl, kámo,“ řekla. „Co?“

„Ne,“ odpověděl McQuown. „Já vás *předběhl*. Tak... co říkáte?“

„Asi jenom to, že to byl opravdu dobrý dolar, se kterým jsem neměla žádné potíže, a vzdávám se ho s velkou lítostí,“ odpověděla Rionda a ukázala na prostřední kartu.

McQuown ji otočil, ukázal krále a schoval Riondin dolar v kapse. Královna byla tentokrát vlevo. McQuown, o dolar a čtvrták

bohatší, se usmíval na lidi z Harwiche. Umělá slunečnice zastrčená za kloboukem se kývala sem a tam ve slané vonícím vzduchu. „Kdo dál?“ zeptal se. „Kdo si chce zazávodit očima proti mé ruce?“

„Myslím, že už jsme se nazávodili dost,“ řekla paní Cerberová. Studeně se na muže za stolkem usmála, položila ruku dceři na rameno a druhou ruku na rameno svého ospalého synka a otočila je pryč.

„Paní Cerberová?“ ozval se Bobby. Okamžik uvažoval o tom, jak by asi bylo jeho matce, kdysi provdané za muže, který nikdy neviděl postupku, jež by se mu nelíbila, kdyby viděla svého syna stát zde, u chatrného stolku pana McQuowna, s těmi jeho riskantně zrzavými vlasy po Randym Garfieldovi zářícími ve slunci. Při tom pomýšlení se pousmál. Bobby už věděl, co je to postupka; to když barvy a čísla dávají smysl. Vyptal se na to. „Můžu to zkusit?“

„Ach, Bobby, já si opravdu myslím, že už nám to stačilo, ne?“

Bobby hmátl pod papírový kapesník, který si nacpal do kapsy, a vytáhl poslední tři nikláky. „Víc nemám,“ řekl a ukázal je nejdřív paní Cerberové a potom panu McQuownovi. „Stačí to?“

„Synku,“ řekl McQuown, „já tuhle hru hrál i o halíře a užil si ji.“

Paní Cerberová se podívala na Riondu.

„Ale co,“ řekla Rionda a štípla Bobbyho do tváře. „Tolik stojí jedno ostříhání, kristepane. Ať to prohraje a pak pojedeme domů.“

„Tak dobře, Bobby,“ vzdychla paní Cerberová. „Když musíš.“

„Polož ty nikláky sem, Bobe, ať na ně dobře vidíme,“ řekl McQuown. „Zdají se mi dobré, to tedy zdají. Připraven?“

„Asi ano.“

„Tak jedem na to. Dva chlapci a jedna dívka se dobře schovají. Chlapci jsou bezcenní. Najdi dívku a máš dvojnásobek peněz.“

Bledé obratné prsty otočily tři karty. McQuown mluvil a karty se jen míhaly. Bobby jejich pohyb po stole sledoval, ale nijak se nesnažil královnu vystopovat. To nebylo nutné.

„Tak už je tu máme, už zpomalujeme, už leží, už na tebe čekají.“ Tři karty ležely rubem nahoru znovu v řadě. „Pověz mi, Bobby, kde se skrývá?“

„Tady,“ řekl Bobby a ukázal nalevo.

Sully zaúpěl. „Je to ta *prostřední* karta, ty osle. Tentokrát jsem z ní nespustil oči.“

McQuown si Sullyho nevšimal. Díval se na Bobbyho. Bobby se díval na něj. Po chvíli McQuown natáhl ruku a otočil kartu, na kterou Bobby ukázal. Byla to srdcová královna.

„A kruci, jak to?“ vyjekl Sully.

Carol vzrušeně zatleskala a poskočila. Rionda Hewsonová vypískla a plácla ho do zad. „Teď jsi mu to natřel, Bobby! Výborně!“

McQuown se na Bobbyho podivně, zamyšleně usmál, pak sáhl do kapsy a vytáhl hrst drobných. „Nebylo to špatný, synku. Poprvé za celý den jsem prohrál. A to jsem se *nenechal* porazit, rozumíš.“ Vytáhl čtvrták a niklák a položil je vedle Bobbyho patnácti centů. „Nechceš je pustit zase z řetězu?“ Viděl, že Bobby neporozuměl. „Nechceš si zahrát znovu?“

„Můžu?“ zeptal se Bobby Anity Cerberové.

„Nechtěl bys přestat, dokud vyhráváš?“ zeptala se, ale oči jí svítily a vypadala, že úplně zapoměla na dopravní zácpu.

„Já *přestanu* včas,“ řekl jí.

McQuown se zasmál. „To je pyšný kohoutek! První fousy mu začnou růst někdy za pět let, ale už je to pyšný kohoutek. Tak tedy, Kohoutku Bobby, co myslíš, dáme si hru?“

„Jistě,“ řekl Bobby. Kdyby ho z naparování obvinila Carol nebo Sully-John, byl by silně protestoval – všichni jeho hrdinové, od Johna Wayne po Luckyho Starra z Vesmírné patroly byli skromní a říkali „To nestojí za řeč“, když zachránili svět nebo vlak. Ale nic ho nenutilo, aby se bránil před panem McQuownem, který byl ničemný muž v modrých šortkách a možná to byl také karetní podvodník. Naparování vůbec nepřišlo Bobbymu na mysl. Nemyslel si také, že se to podobá postupkám jeho otce.

Postupky byly o naději a odhadu – „poker bláznů“, jak to řekl Charlie Yearman, školník v harwichské základní škole, který s radostí vyprávěl Bobbymu všechno o hře, kterou S-J a Denny Rivers neznali – ale v tomto případě o žádný odhad nešlo.

Pan McQuown se na něj ještě chvíli díval. Zdálo se, že Bobbyho klidná sebedůvěra mu dělá starosti. Pak zvedl ruku, posunul si klobouk, natáhl ruce a zavrtěl prsty jako králík Bugs předtím, než

začal hrát na klavír v Carnegie Hall v jedné z Veselých melodií. „Tak zaostří oči, Kohoutku. Tentokrát to na tebe rozbalím naplno, se všemi chody.“

Karty se rozléty jako růžový film. Bobby zezadu uslyšel, jak Sully-John mumlá, „Svatá vráno!“ Carolina kamarádka Tina řekla vrcholně vyčítavým tónem, „To je moc *rychle*.“ Bobby se znovu díval, jak se karty pohybují, ale jen proto, že cítil, že se to od něj očekává. Pan McQuown se tentokrát neobtěžoval s žádnými říkankami, což byla úleva.

Karty se usadily. McQuown se podíval na Bobbyho a pozvedl obočí. Mírně se usmíval, ale rychle dýchal a na horním rtu se mu perlil pot.

Bobby okamžitě ukázal na kartu napravo. „To je ona.“

„Jak to víš?“ zeptal se pan McQuown a úsměv se vytratil. „Jak to sakra víš?“

„Prostě tak,“ řekl Bobby.

Místo aby kartu obrátil, otočil McQuown hlavu a zadíval se uličkou mezi stánky. Úsměv vystřídal nevrlý výraz – stažené rty a vráska mezi obočím. Dokonce i umělá slunečnice za kloboukem vypadala nespokojeně, poskakovala nějak chmurně a ne vesele. „Po tomhle míchání ještě nikdo neuhodl,“ řekl. „Tohle míchání ještě *nikdy* nikdo neuhodl.“

Rionda se natáhla přes Bobbyho a obrátila kartu, na kterou ukázal. Byla to srdcová královna. Tentokrát zatleskaly všechny děti. Při tom potlesku se vráska mezi obočím pana McQuowna prohloubila.

„Jestli dobře počítám, dlužíte tomu Kohoutkovi Bobbymu devadesát centů,“ řekla Rionda. „Zaplatíte?“

„Čekáte, že ne?“ odsekl pan McQuown a stočil zamračený pohled na Riondu. „Co máte dál v úmyslu? Volat policajty?“

„Možná bychom měli prostě jít,“ řekla Anita Cerberová nervózně.

„Volat policajty? To mě nenapadlo,“ řekla Rionda a nevšímala si Anity. Nespouštěla oči z McQuowna. „Mizerných devadesát centů z vaší kapsy a vypadáte jako Baby Huey s podělanýma kalhotama. Ježíš se rozplakal.“

Bobby však věděl, že nejde jen o peníze. Pan McQuown už prohrál mnohem víc než teď. Někdy, když prohrál, to bylo „tempo“, jindy zase „aut“. Teď zuřil kvůli tomu *míchám*. McQuownovi se nelíbilo, že nějaký kluk vyhrál nad jeho mícháním.

„Já udělám jednu věc,“ prohlásila Rionda, „povím každému tady v té uličce, koho to bude zajímat, že jste držgrešle. Devadesátcentovej McQuown, tak vám budu říkat. Myslíte, že to pomůže vašemu kšeftu?“

„Rád bych ten kšeft předal vám,“ zamručel pan McQuown, ale sáhl do kapsy, vytáhl další hrst drobných – tentokrát větší – a rychle odpočítal Bobbyho výhru. „Tumáš,“ řekl. „Devadesát centů. Běž si koupit martini.“

„Opravdu jsem jenom hádal, víte,“ řekl Bobby, když shrábl peníze do ruky a pak je strčil do kapsy, kde zůstaly viset jako *závaží*. Ranní hádka s matkou teď vypadala nesmírně hloupě. Vrátil se domů s více penězi, než s kolika odcházel, a nic to neznamenal. Nic. „Umím dobře hádat.“

Panu McQuownovi se ulevilo. Určitě by jim neublížil – možná to byl ničemný muž, ale nepatřil k těm, kteří lidem ubližují. Nikdy by nepodrobil ty chytré dlouhoprsté ruce tomu ponížení, že by je balil do pěsti – ale Bobby nechtěl, aby byl po jejich odchodu nešťastný. Chtěl, aby to byl „aut“, jak by řekl pan McQuown.

„Jo,“ řekl McQuown. „Umíš fakticky dobře hádat. Nechceš to zkusit potřetí, Bobby? Čeká tě bohatství.“

„Opravdu už musíme jít,“ vyhrkla paní Cerberová spěšně.

„A kdybych to zkusil znovu, prohrál bych,“ řekl Bobby. „Děkuju vám, pane McQuowne. Byla to dobrá hra.“

„Jo, jo. Tak už mazej, kluku.“ Pan McQuown už byl jako ostatní vyvolávači v uličce, zahleděný jinam. Vyhlížející čerstvou krev.



Cestou domů se na něj Carol a její kamarádky neustále obdivně dívaly. Sully-John také, s jakousi zmatenou úctou. Bobbymu z toho nebylo dobře. V jednu chvíli se Rionda otočila a důkladně se na něj zahleděla. „Ty jsi jen tak nehádal,“ pravila.

Bobby se na ni opatrně díval a radši neodpovídal.

„Ty jsi měl avízo.“

„Co je to avízo?“

„Můj táta moc nesázal, ale tu a tam mu cosi vnušlo nějaké číslo. Říkal tomu avízo. *Pak* si vsadil. Jednou vyhrál padesát dolarů. Nakoupil jídla na celý měsíc. To se stalo i tobě, vid'?“

„Asi ano,“ řekl Bobby. „Možná jsem měl avízo.“



Když přišel domů, máma seděla na zápraží, s nohama složenýma pod sebou. Převlékla se už do svých sobotních kalhot a mrzutě se dívala na ulici. Mávla na Carolinu mámu, když projížděla kolem. Dívala se, jak Anita zatáčí na příjezdovou cestičku ke svému domu a jak Bobby vystupuje. Bobby věděl, co si máma myslí: manžel paní Cerberové je u námořnictva, ale aspoň *má* manžela. Anita Cerberová měla také auto. Liz chodila po svých, nebo jela autobusem, když musela někam dál, nebo taxíkem, pokud musela jet do Bridgeportu.

Ale Bobby si nemyslel, že se na něj ještě zlobí, a to bylo dobré.

„Měl ses v Savinu dobře, Bobby?“

„Skvěle!“ řekl a pomyslel si: *Co se děje, mami? Tebe nezajímá, jak jsem se na pláži měl. Na co opravdu myslíš?* Ale to nemohl říct.

„Dobře, poslouchej, kamaráde... mrzí mě, že jsme se ráno pohádali. Já *nenávidím*, když musím v sobotu do práce.“ Poslední slovo skoro vyplivla.

„To nic, mami.“

Dotkla se jeho tváře a zavrtěla hlavou. „Ta tvoje světlá pleť! Ty se nikdy neopálíš, Bobby-O. Ty ne. Pojd' domů a já ti to opálení trochu natru olejíčkem.“

Šel za ní dovnitř, stáhl si tričko a zůstal stát před ní, zatímco máma se posadila na pohovku a mazala mu voňavým dětským olejem záda a paže a krk – dokonce i tváře. Bylo to příjemné a Bobby si znovu pomyslel, jak moc ji má rád, jak moc má rád, když se ho dotýká. Uvažoval, co by si asi pomyslela, kdyby věděla, že na Ferrisově kole dal Carol pusu. Usmála by se? Bobby si nemyslel, že by se usmála. A kdyby věděla o McQuownovi a kartách –

„Neviděla jsem tvého kamaráda shora,“ řekla a zašroubovala víčko lahvičky s olejem. „Vím, že je nahoře, protože slyším z jeho rádia zápas Yankees, ale nemyslíš, že by vyšel aspoň na *zápraží*, kde je chladněji?“

„Myslím, že na to nemá chuť,“ řekl Bobby. „Mami, je ti něco?“

Polekaně se na něj podívala. „Nic, Bobby.“ Usmála se a Bobby jí úsměv oplatil. Dalo to práci, protože si vůbec nemyslel, že mámě nic není. Vlastně si byl docela jist, že jí něco je.

Měl prostě takové avízo.

Tu noc Bobby ležel na zádech s nohama roztaženýma do rohů postele a s očima otevřenýma, a hleděl do stropu. Okno měl také otevřené, záclony poletovaly v jemném vánku a z nějakého jiného otevřeného okna sem doléhal zpěv The Platters. „Tak tedy v posledních hodinách dne spolu se procházíme pod modrým nebem.“ Kdesi v dálce hučelo letadlo, houkal klakson.

Riondin táta tomu říkal avízo a jednou uhodl číslo za padesát dolarů. Bobby s ní souhlasil – *avízo, jisté, měl jsem avízo* – ale nemohl si vybrat číslo v loterii, které by pak vyšlo. Šlo o to...

Šlo o to, že pan McQuown pokaždé věděl, kde ta královna skončila, a tak jsem to věděl i já.

Jakmile si to Bobby uvědomil, všechno ostatní zapadlo na své místo. Bylo to jasné, opravdu, ale on se bavil, a... no... člověk nepochybuje o tom, co ví, ne? Mohl by pochybovat o avízu – o pocitu, který přichází rovnou z nebe – ale nepochybuje o tom, co ví.

Ale jak to, že *věděl*, že jeho matka lepí peníze do stránek s prádlem v katalogu Sears, který leží na horní polici u ní ve skříni? Jak vůbec věděl, že tam ten katalog je? Nikdy mu o něm neřekla. Nikdy mu neřekla ani o tom modrém džbánu, do kterého dávala čtvrtáky, ale on o něm samozřejmě věděl celé roky, nebyl slepý, i když měl někdy pocit, že matka si myslí, že je. Ale ten katalog? Čtvrtáky se kutálely a měnily v bankovky, bankovky se pak lepily do katalogu. O takové věci se nijak nemohl dozvědět, ale jak tak ležel v posteli a poslouchal, jak Earth Angel vystřídal Twilight Time, věděl, že tam ten katalog je. Věděl to, protože to věděla *ona*, a ona na to myslela vědomě. A na tom Ferrisově kole věděl, že Carol chce, aby ji znovu políbil, protože to byla její první opravdová pusa od kluka a ona zrovna nedávala pozor. Bylo po všem dřív, než si pořádně uvědomila, co se děje. Ale když věděl takové věci, neznamenal to, že zná budoucnost.

„Ne, to je prostě čtení myšlenek,“ zašeptal a pak se celý roztrásl, jako by se jeho opálení proměnilo v led.

Pozor, Bobby-O – jestli si nedáš pozor, skončíš jako cvok, jako Ted s těmi jeho ničemnými muži.

V dálce na náměstí začaly hodiny odbíjet deset. Bobby otočil hlavu a zadíval se na budík na stolku. Big Ben tvrdil, že je teprve za osm minut deset.

Dobře, takže hodiny ve městě se trochu předbíhají, nebo ty moje se trochu opožďují. Skvělé, McNeale. Spi.

Chvíli si myslel, že neusne, ale byl to perný den – dohadování s matkami, peníze získané na karetním podvodníkovi, líbání na Ferrisově kole – a už příjemně začínal dřímat.

Možná to je moje dívka, pomyslel si Bobby. Možná že to přece jenom je moje dívka.

Ve vzduchu se stále chvěl poslední předčasný úder městských hodin, když Bobby usnul.

**BOBBY ČTE NOVINY. HNĚDÝ, S BÍLOU NÁPRSENKOU.
VELKÁ ŠANCE PRO LIZ. TÁBOR BROAD STREET. TĚŽKÝ
TÝDEN. VZHŮRU DO PROVIDENCE.**

V pondělí, když máma odešla do práce, vyrazil Bobby nahoru číst Tedovi noviny (i když oči měl ve skutečnosti dost dobré, aby si je četl sám, ale Ted říkal, že si zvykl na Bobbyho hlas a luxus, že mu někdo předčítá, zatímco se holí). Ted stál v malé koupelně s otevřenými dveřmi, škrábal si pěnu z obličeje a Bobby mu zkusmo předčítal různé titulky z různých oddílů novin.

„VIETNAMSKÉ ÚTOKY SE STUPŇUJÍ?“

„Před snídaní? Díky, ale to ne, díky.“

„VOZÍKY V OHRADĚ, MÍSTNÍ OBYVATEL ZATČEN?“

„První odstavec, Bobby.“

„Včera odpoledne se v Pond Lane v Harwichi objevila policie u rezidence Johna T. Andersena a ten jim prozradil, jaký má koníček: údajně jde o sbírání nákupních vozíků ze samoobsluhy. ‚Mluvil moc zajímavě,‘ řekl policista Kirby Malloy z harwichského policejního oddělení, ‚ale nebyli jsme tak docela přesvědčeni, že ke všem svým vozíkům ve sbírce přišel poctivě.‘ Z více než padesáti nákupních vozíků na zadním dvorku pana Andersena jich bylo nejméně dvacet ukradeno z harwichské samoobsluhy A&P a obchodu Total Grocery. Bylo mezi nimi dokonce několik vozíků ze samoobsluhy IGA ve Stansbury.“

„Stačí,“ řekl Ted, opláchl si břitvu v horké vodě a pak zvedl čepel k namydlenému krku. „Bujarář maloměstský humor jako reakce na dojemný případ nutkavých krádeží.“

„Nerozumím ti.“

„Pan Anderson vypadá jako člověk, který trpí nějakou neurózou – jinými slovy duševními problémy. Myslíš, že duševní problémy jsou k smíchu?“

„Páni, to ne. Je mi líto lidí, co se jim rozmontují kolečka.“

„Jsem rád, že to říkáš. Znal jsem lidi, kterým se kolečka nejen rozmontovala, ale přímo se poztrácela. Po pravdě řečeno, bylo jich docela dost, těch lidí. Často jsou dojemní, někdy budí úctu a někdy strach, ale nejsou k smíchu. VOZÍKY V OHRADĚ, to jistě. Co je tam ještě?“

„HVĚZDIČKA ZAHYNULA PŘI AUTOMOBILOVÉ NEHODĚ V EVROPĚ?“

„Uch, to ne.“

„YANKEES ZÍSKAJÍ HRÁČE PRO VNITŘNÍ POLE PŘI JEDNÁNÍ SE SENÁTORY?“

„Nic z toho, co Yankees dělají se Senátory, mě nezajímá.“

„ALBINI SI VYCHUTNÁVÁ ROLI OUTSIDERA?“

„Ano, přečti to, prosím tě.“

Ted pozorně poslouchal, zatímco si přeopatrně holil krk. Bobbymu ten článek připadal naprosto nezajímavý – přece jenom nepojednával o Floyd Pattersonovi nebo Ingemaru Johanssonovi (Sully říkal švédskému boxerovi těžké váhy „Ingoušek“) – ale i tak četl pečlivě. Příští týden ve středu večer v Madison Square Garden se měl odehrát dvanáctikolový zápas mezi Tommym „Hurikánem“ Haywoodem a Eddiem Albinim. Oba soupeři měli dobré skóre, ale věk byl považován za důležitý, možná rozhodující faktor: favorit Haywood se svými třiadvaceti proti Eddiemu Albinimu se šestatřiceti. Vítěz možná bude na podzim bojovat o titul mistra těžké váhy, nejspíš v době, kdy Richard Nixon vyhraje ve volbách a stane se prezidentem (Bobbyho máma říkala, že to tak určitě dopadne a že to bude dobře – Kennedy byl sice katolík, ale byl prostě příliš mladý a poněkud horkokrevný).

V tom článku Albin říkal, že chápe, proč má roli outsidera – začíná trochu stárnout a někteří lidé si myslí, že má nejlepší za sebou, protože v posledním zápase se Sugar Boy Mastersem prohrál na technický K.O. A samozřejmě ví, že Haywood ho překonává a údajně je na tak mladého kluka hodně *chytrý*. Ale tvrdě trénuju, říkal

Albini, hodně skáču přes švihadlo a trénuju s chlapíkem, který se pohybuje a útočí jako Haywood. Článek byl plný slov jako *zápas a odhodlaný*. Albiniho popisovali jako „plného kuráže“. Bobby poznal, že podle autora čeká Albiniho tvrdý knokaut a že je mu Albiniho líto. Hurikán Haywood nemohl s reportérem mluvit, ale jeho manažer, nějaký pán jménem I. Kleindienst (Ted Bobbymu řekl, jak se to jméno vyslovuje), říkal, že to nejspíš bude poslední zápas Eddieho Albiniho. „Býval výborný, ale jeho doba je pryč,“ řekl I. Kleindienst. „Jestli Eddie vydrží šest kol, pošlu toho svýho kluka do postele bez večere.“

„Irving Kleindienst je ka-mai,“ řekl Ted.

„Co?“

„Blázen.“ Ted se díval z okna, kde štěkal pes paní O’Harové. Neměl okno, jak se mu občas stávalo, ale byl nepřítomný.

„Ty ho znáš?“ zeptal se Bobby.

„Ne, ne,“ řekl Ted. Nejdřív se zdálo, že ho ten nápad vylekal, potom pobavil. „Vím o něm.“

„Mně to připadá, že ten Albini bude na kaši.“

„To nikdy nevíš. Tím je to zajímavější.“

„Jak to myslíš?“

„Nijak. Přejdi na komiksy, Bobby. Chci Flash Gordona. A určitě mi pověz, co má na sobě Dale Ardenová.“

„Proč?“

„Protože podle mě je opravdu prima kost,“ řekl Ted a Bobby vyprskl smíchem. Nemohl si pomoci. Někdy byl Ted fakticky číslo.

÷

O den později, cestou ze Sterling House, kde zrovna vyplnil zbytek formulářů pro letní baseball, narazil Bobby na pečlivě napsaný plakátek, připíchnutý na jilm v parku Commonwealth.

PROSÍM, POMOZTE NÁM NAJÍT PHILA!
PHIL je náš WELSH CORGI!
PHILOVI je 7 LET!
PHIL je HNĚDÝ, s BÍLOU NÁPRSENKOU!
OČI má JASNÉ a INTELIGENTNÍ!
ŠPIČKY uší má ČERNÉ!

Přinese MÍČEK,
když mu řeknete HONEM, PHILE!
VOLEJTE Housitonic 5-8337!
(NEBO)
PŘIVEĎTE HO na Highgate Avenue 745!
Tam bydlí RODINA SAGAMOROVÝCH!

Fotografie Phila tam nebyla.

Bobby hleděl na plakátek docela dlouho. Cosi v něm se chtělo rozběhnout domů a povědět to Tedovi – nejen toto, ale také o té hvězdě a srpku měsíce, které viděl nakreslené křídou vedle skákacího panáka. Cosi jiného v něm však zdůraznilo, že v parku jsou vyvěšeny všemožné věci – na jiném jilmu naproti místu, kde zrovna stál, viděl plakát na koncert, který se bude konat na náměstí – a byl by *cvok*, kdyby kvůli tomu Teda vyhnal. Ty dvě myšlenky se spolu hádaly, až mu připadaly jako dva dřevěné klacíky, které se o sebe třou a hrozí, že mu zapálí mozek.

Nebudu o tom přemýšlet, řekl si a zamířil od plakátu pryč. A když jakýsi hlas v hloubi duše – nebezpečně *dospělý* hlas – protestoval, že je *placen* za to, aby o takových věcech přemýšlel, že takové věci *poví*, řekl Bobby tomu hlasu, aby ztichl. A ten hlas poslechl.

Když došel domů, matka seděla zase na lavičce na *zápraží*, tentokrát spravovala rukáv domácích šatů. Vzhlédla a Bobby si všiml napučených váček pod očima a zarudlých víček. V jedné ruce držela složený papírový kapesník.

„Mami –?“

Co se stalo? dokončil otázku v duchu... ale dokončit ji nahlas by bylo nemoudré. Nejspíš by si tím způsobil potíže. Bobbymu se už nevracely ty záchvaty jasnozřivosti, jaké měl na výletě do Savin Rock, ale *znal* ji – věděl, jak se na něj dívá, když se zlobí, jak se ruka s kapesníkem svírá skoro do pěsti, jak se nadechuje a narovnává, připravena se pohádat, pokud jí někdo zkříží cestu.

„Co?“ zeptala se. „Zplodila tvoje hlava ještě něco kromě vlasů?“

„Ne,“ řekl. I jemu zněl vlastní hlas neobratně a jaksi stydlivě. „Byl jsem v Sterling House. Jsou tam vyvěšené seznamy na baseball. Jsem na léto znovu Vlk.“

Přikývla a trochu se uvolnila. „Do příštího roku to určitě dotáhneš ke Lvům.“ Zvedla košíček se šitím z lavičky a položila ho na zem, a poklepala na prázdné místo. „Posad’ se ke mně na chvílku, Bobby. Něco ti musím říct.“

Bobby se znepokojeně posadil – přece jenom plakala a mluvila velmi vážně – ale ukázalo se, že nejde o nic zvláštního, aspoň pokud zatím viděl.

„Pan Biderman – Don – mě pozval, abych jela s ním a panem Cushmanem a panem Deanem na seminář do Providence. Je to pro mě veliká šance.“

„Co je to seminář?“

„Taková konference – lidé se tam sjedou, aby se poučili o nějakém tématu, a pak to spolu rozebírají. Tady ten je o nemovitostech v šedesátých letech. Moc mě překvapilo, že mě Don pozval. Bill Cushman a Curtis Dean, *oni* samozřejmě pojedou, to jsem věděla, jsou to agenti. Ale že Don pozval *mě*...“ Na chvílku se odmlčela, pak se otočila k Bobbymu a usmála se. Podle Bobbyho to byl opravdový úsměv, ale divně se hodil k těm zarudlým víčkům. „Už strašně dlouho si přeju, abych se taky stala agentkou, a teď, zčista jasna... je to pro mě veliká šance, Bobby, a mohlo by to pro nás znamenat velkou změnu.“

Boby věděl, že jeho máma chce prodávat nemovitosti. Měla o nich knihy a skoro každý večer si z nich kousek četla a často si v nich podtrhávala. Ale jestli to byla taková velká šance, proč ji rozplakala?

„No, to je dobře,“ řekl. „Paráda. Doufám, že se hodně dozvíš. Kdy to je?“

„Příští týden. Všichni čtyři odjedeme v úterý brzy ráno a vrátíme se ve čtvrtek kolem osmé večer. Všechna jednání jsou v hotelu Warwick, tam budeme bydlet – Don tam objednal pokoje. Nebydlela jsem v hotelu nejméně dvanáct let. Jsem trochu nervózní.“

A z té nervozity pláčeš? uvažoval Bobby. Možná ano, pokud je člověk dospělý – zvláště *žena*.

„Chci, aby seš zeptal S-J, jestli u něj můžeš v úterý a středu přespát. Paní Sullivanová určitě –“

Bobby zavrtěl hlavou. „To nejde.“

„Pročpak ne?“ Liz na něj zaměřila pronikavý pohled. „Paní Sullivanová ještě nikdy nic nenamítala, když jsi u nich byl. Doufám, že sis to u ní nějak nerozlil, nebo ano?“

„Ne, mami. Ale S-J vyhrál týden v táboře Winnie.“ Když mu to „Winnie“ vycházelo z úst, měl chuť se usmát, ale ovládl se. Matka se na něj pořád tak upřeně dívala... a nezačíná se jí v očích objevovat panika? Nebo něco podobného?

„Co je to tábor Winnie? O čem to mluvíš?“

Bobby vysvětlil, že S-J vyhrál týden zadarmo v táboře Winiwinaia a že paní Sullivanová pojedje v té době na návštěvu k rodičům ve Wisconsinu – plány už jsou v posledním stadiu, Velký šedý pes a tak dál.

„Krucifix, já mám prostě smůlu,“ sykla máma. Skoro nikdy nenadávala, protože podle ní bylo nadávání a „neslušná mluva“ jazykem hlupáků. Teď zaťala ruku do pěsti a udeřila do opěrky lavičky. „Hergot krucifix!“

Chvilku seděla a přemýšlela. Bobby také přemýšlel. Dalším kamarádem v ulici byla Carol, ale pochyboval, že by máma zavolala Anitě Cerberové a zeptala se, jestli by u nich mohl zůstat. Carol byla holka a to hrálo jistou roli, když došlo na přespání. U některých matčiných přátel? Háček byl v tom, že žádné opravdové *neměla*... kromě Dona Bidermana (a možná těch druhých dvou, kteří pojedou na seminář do Providence). Jen spoustu známých, které pozdravila, když se vracela pěšky ze samoobsluhy nebo šla v pátek večer do kina ve městě, ale žádnému nemohla zavolat a poprosit ho, aby u sebe nechal párkrát přespát jejího jedenáctiletého syna. Neměla ani příbuzné, aspoň ne takové, o kterých by Bobby věděl.

Podobně jako lidé, kteří putují po sbíhavých stezkách, se i Bobby a jeho matka postupně dostali ke stejnému bodu. Bobby tam došel dřív, ale jen o vteřinu nebo dvě.

„A co Ted?“ zeptal se, ale pak se skoro plácl přes pusy. Ruka se mu skutečně trochu zvedla z klína.

Matka pozorovala, jak se ta ruka pokládá zpět, a na rtech se jí znovu objevil ten starý cynický úsměšek, který byl vidět vždy, když trousila úsloví jako: *Člověk musí spolýkat spoustu špíny, než umře, nebo: Dva lidé se dívají skrz mříže vězení, jeden vidí bláto a druhý hvězdy*, a samozřejmě věčně oblíbené: *Život není fěr*.

„Myslíš, že nevím, že mu říkáš Tede, když jste spolu?“ zeptala se. „Musíš si myslet, že беру pilulky na hloupost, Bobby-O.“ Podívala se do ulice. Kolem pomalu projížděl Chrysler New Yorker – s blatníky ve tvaru ploutví, s širokou mřížkou chladiče a celý blýskavý chromém. Bobby sledoval, jak šustí kolem. Muž za volantem byl postarší a bělovlasý a měl na sobě modré sako. Bobby si pomyslel, že je s ním nejspíš všechno v pořádku. Byl starý, ale žádný ničema.

„Možná by to šlo,“ řekla Liz nakonec. Mluvila zamyšleně, spíš sama sobě než k synovi. „Půjdem si promluvit s Brautiganem a uvidíme.“

Když šel Bobby za ní po schodech do druhého patra, uvažoval, jak dlouho matka ví, jak se správně vyslovuje Tedovo jméno. Týden? Měsíc?

Od začátku, hlupáku, pomyslel si. Od prvního dne.



Bobby měl zpočátku představu, že Ted by mohl zůstat ve svém pokoji v druhém patře a Bobby v bytě v přízemí. Oba by měli otevřené dveře, a kdyby někdo z nich něco potřeboval, mohl by zavolat.

„Myslím, že by Kilgallenovi nebo Proskyovi neměli radost, až bys ve tři hodiny ráno křičel na pana Brautigana, že máš noční můru,“ řekla Liz příkře. Kilgallenovi a Proskyovi bydleli ve dvou malých bytech v prvním patře. Liz a Bobby se s žádnými z nich nestýkali.

„Nebudu mít žádné noční můry,“ řekl Bobby, kterého hluboce pokořilo, že se s ním zachází jako s malým děckem. „Žádné *střečkování*.“

„Na to nejsme zvědaví,“ řekla máma přísně. Seděli u stolu v Tedově kuchyni, dospělí kouřili, Bobby měl před sebou zázvorovou limonádu.

„Není to ten správný nápad,“ řekl mu Ted. „Jsi správný kluk, Bobby, zodpovědný a rozvážný, ale v jedenácti jsi podle mě moc mladý, abys zůstal úplně sám.“

Bobby zjistil, že je mu milejší, když ho příliš mladým nazývá přítel a ne matka. Také musel připustit, že by mohlo být strašidelné, probudit se někdy po půlnoci a jít na záchod a vědět, že je v bytě jediným živáčkem. Dokázal by to, o tom nepochyboval, ale jo, bylo by to strašidelné.

„Co takhle pohovka?“ zeptal se. „Dá se roztáhnout a je z ní postel, ne?“ Nikdy ji tak nepoužívali, ale Bobby byl přesvědčen, že mu matka kdysi říkala, že to jde. Měl pravdu a tím byl problém vyřešen. Matka nejspíš nechtěla, aby Bobby spal u ní v posteli (natož „Brattigan“), a *opravdu* nechtěla, aby Bobby byl v tomto rozpáleném pokoji ve druhém patře – tím si byl Bobby jist. Matka nejspíš tak usilovně hledala řešení, že přehlédla to, které se nabízelo jako první.

Bylo tedy rozhodnuto, že Ted příští týden stráví úterní a středeční noc na roztahovací pohovce u Garfieldů v obývacím pokoji. Bobby byl tou vyhlídkou nadšen: bude mít dva dny pro sebe – tři, když počítá úterý – a v noci, kdy tu může být strašidelně, s ním někdo bude. Žádná paní na hlídání, ale dospělý přítel. Nebylo to stejné, jako když Sully-John odjede na týden na tábor Winnie, ale trochu ano. *Tábor Broad Street*, pomyslel si Bobby, a skoro se nahlas zasmál.

„Bude legrace,“ řekl Ted. „Udělám svoje slavné dušené fazole s párkem.“ Natáhl ruku a pocuchal Bobbymu ježka.

„Jestli si budete dělat fazole s párkem, možná by nebylo od věci donést si *tohle* dolů,“ řekla máma a ukázala prsty, ve kterých držela cigaretu, na Tedův větrák.

Ted a Bobby se zasmáli. Liz Garfieldová se pousmála svým cynickým úsměvem, dokouřila cigaretu a típla ji v Tedově popelníku. Když to udělala, všiml si Bobby znovu, jak má opuchlá víčka.

Když se Bobby a matka vraceli po schodech dolů, vzpomněl si Bobby na plakát, který viděl v parku – o tom ztraceném corgiem, který vám přinese MÍČEK, když mu řeknete HONEM, PHILE. Měl by o tom plakátu Tedovi říct. Měl by říct Tedovi o všem. Ale kdyby to udělal a Ted se odstěhoval, kdo by s ním příští týden zůstal? Co by se

stalo s Tábořem Broad Street, dvěma kamarády, kteří pojíždají k večeři Tedovy slavné dušené fazole s párkem (možná u televize, což máma málokdy dovolila) a pak zůstanou vzhůru tak dlouho, jak budou chtít?

Bobby si něco slíbil: příští pátek Tedovi všechno poví, až se jeho matka vrátí z konference nebo semináře nebo co to je. Podá úplné hlášení a Ted udělá, co potřebuje. Třeba se tu ještě zdrží.

Po tomto rozhodnutí se Bobbymu úžasně vyčistila hlava, a když o dva dny později zahlédl na nástěnce u smíšeného zboží kartičku NA PRODEJ vzhůru nohama – kdosi prodával pračku se sušičkou – dokázal ji skoro ihned vypudit z myšlenek.



Ale i tak to byl pro Bobbyho Garfielda těžký týden, opravdu těžký. Uviděl další dvě vývěsky, kterými kdosi hledal ztracené psy, jednu ve městě a druhou na Asher Avenue, půl míle za kinem (blok, ve kterém bydlel, nebyl dost dlouhý. Zjistil, že při svým průzkumných výletech se jeho záběr stále rozšiřuje). A Ted začal mít ta divná okna stále častěji. Trvala také déle, když přišla. Někdy mluvil, když byl v tom nepřítomném stavu, a nebylo to vždycky anglicky. Když přece jen mluvil anglicky, pak to nedávalo pokaždé smysl. Většinou si Bobby myslel, že Ted patří k těm nejrozumnějším, nejchytřejším, *nejbezvadnějším* lidem, s jakými se setkal. Ale když se takto ztratil, bylo to děsivé. Aspoň že máma to nevěděla. Bobby nebyl přesvědčen, že by byla kdovíjak nadšená z představy, že ho tu nechá s chlapíkem, který občas vypne a začne mluvit nesmysly v angličtině nebo nesrozumitelně mumlat v jakémsi cizím jazyce.

Po jednom takovém záchvatu, kdy Ted skoro minutu a půl nic nedělal, jenom nevidomě hleděl do prostoru a nereagoval na Bobbyho stále poplašenější otázky, napadlo Bobbyho, že Ted možná vůbec není ve své hlavě, ale v nějakém jiném světě – že opustil Zemi, stejně jako ti lidé v *Prstenci kolem Slunce*, kteří zjistili, že mohou následovat spirály na dětském vlčku a dostat se kamkoliv.

Ted držel mezi prsty chesterfieldku, když se mu to stalo. Popel se dloužil a nakonec odpadl na stůl. Když se hořící konec dostal nebezpečně blízko k Tedovým kloubnatým prstům, Bobby mu ji

jemně vzal a chystal se ji odložit na přetékající popelník, když se Ted konečně probral.

„Kouříš?“ zamračil se. „Sakra, Bobby, na kouření jsi ještě moc mladý.“

„Zrovna jsem ji chtěl místo tebe típnout. Myslel jsem...“ Bobby pokrčil rameny, najednou se zastyděl.

Ted se podíval na první dva prsty na pravé ruce, kde měl dvě věčné žluté skvrny od nikotinu. Zasmál se – bylo to spíš krátké hýknutí, které postrádalo humor. „Myslel sis, že se popálím, že?“

Bobby přikývl. „O čem přemýšlíš, když se takhle ztratíš? Kam chodíš?“

„To se těžko vysvětluje,“ odpověděl Ted a pak Bobbyho požádal, aby mu přečetl horoskop.

Přemýšlení o Tedových stavech v transu ho rozptylovalo. To, že nemluvil o věcech, které měl podle dohody s Tedem a za jeho peníze hledat, ho rozptylovalo ještě víc. Výsledkem bylo, že Bobby – obvykle docela slušný pákkař – odpálil toho odpoledne za Vlky ve Sterling House jen čtyřikrát. Také ztratil čtyři hry na loď u Sullyho doma, kde si o deštivém pátku hráli.

„Co je to kruci s tebou?“ ptal se Sully. „To už je potřetí, co hlásíš čtverečky, které jsi už odehrál. Taky jsem ti musel řvát přímo do ucha, abys mi odpověděl. Co je?“

„Nic.“ To řekl. *Všechno*. To cítil.

Carol se v tom týdnu Bobbyho také několikrát zeptala, jestli mu něco není. Paní Cerberová se zeptala, jestli mu „neuletěly včely“, Yvonne Lovingová chtěla vědět, jestli není hluchý, a pak se rozvihňala, až málem praskla.

Jediná osoba, která si nevšimla Bobbyho zvláštního chování, byla jeho máma. Liz Garfieldovou stále víc zaměstnávala její cesta do Providence, po večerech telefonovala s panem Bidermanem nebo z některým z druhých dvou mužů, kteří měli jet (jeden z nich byl Bill Cushman; Bobby si jméno toho druhého pána přesně nepamatoval), rozkládala šaty na posteli, až byla postel skoro celá zakrytá, pak nad nimi zlostně zavrtěla hlavou a vracela je do skříně, domlouvala si kadeřnici a pak jí volala zpátky a ptala se, jestli si může doobjednat

manikúru. Bobby ani pořádně nevěděl, co to manikúra je. Musel se zeptat Teda.

Zdalo se, že ji ty přípravy vzrušují, ale zároveň byla jaksi zachmuřená. Byla jako voják, který se chystá ztécť nepřátelský břeh, nebo jako parašutista, který má brzy vyskočit z letadla a přistát za nepřátelskými liniemi. Jeden z těch jejích večerních telefonátů vypadal jako šeptaná hádka – Bobby měl pocit, že s panem Bidermanem, ale nebyl si jist. V sobotu šel Bobby za ní do ložnice a viděl, jak si prohlíží dvoje nové šaty – parádní šaty, jedny s tenkými ramínky a druhé úplně bez ramínek, jenom se šňůrkou kolem krku jako u plavek. Krabice, ve kterých přišly, ležely zpřeházené na zemi, trčel z nich hedvábný papír. Máma stála nad těmi šaty a shlížena na ně s výrazem, který Bobby ještě nikdy neviděl: měla veliké oči, svráštělé obočí, napjaté bílé tváře, na kterých svítily červené skvrny. Jednu ruku měla u úst a Bobby slyšel drobné tvrdé cvakání, protože si kousala nehty. Koolka dýmila v popelníku na prádelníku, očividně si jí nikdo nevšímal. Matčiny velké oči poletovaly sem a tam mezi těmi šaty.

„Mami?“ ozval se Bobby a máma nadskočila – doslova nadskočila do vzduchu. Pak se k němu prudce otočila, ústa stažená do šklebu.

„Ježíši Kriste!“ zavrčela skoro. „Neumíš *klepat*?“

„Promiň,“ řekl a začal couvat z místnosti. Matka zatím nikdy nic o klepání neříkala. „Mami, není ti něco?“

„Nic!“ Zahlédla cigaretu, popadla ji a zuřivě potáhla. Vyfoukla dým tak prudce, že Bobby skoro čekal, že uvidí, jak jí kouř proudí nejen z nosu a úst, ale také z uší. „Bylo by mi líp, kdybych našla koktejlové šaty, ve kterých bych nevypadala jako kráva Elsie. Kdysi jsem měla velikost šest, víš to? Než jsem si vzala tvého otce, měla jsem velikost šest. Teď se na mě podívej! Kráva Elsie! Moby Dick, *krucinál*“

„Mami, ty nejsi tlustá. Poslední dobou spíš vypadáš –“

„Jdi ven, Bobby. Nech matku o samotě, buď tak laskav. Bolí mě hlava.“

V tu noc ji slyšel znovu plakat. Druhého dne viděl, že si pečlivě balí jedny z těch šatů do kufru – ty s těmi tenkými ramínky. Ty druhé

putovaly zpátky do krabice z obchodu. VEČERNÍ ŠATY OD LUCIE Z BRIDGEPORTU, stálo na víku elegantním písmem kaštanově hnědé barvy.

V pondělí večer pozvala Liz Teda Brautigana, aby s nimi povečeřel. Bobby měl moc rád matčinu sekanou a obvykle si říkal o přídavek, ale tentokrát mu dalo práci, aby spolykal aspoň kousek. Báł se, že Ted upadne do transu a matka z toho dostane záchvat. Jeho strach byl zbytečný. Ted příjemně pohovořil o svém dětství v New Jersey, a když se ho Bobbyho máma zeptala, také o své práci v Hartfordu. Bobbymu připadalo, že Ted radši mluví o účetnictví než o sáňkování v dětství, ale zdálo se, že si toho máma nevšimla. Ted si o druhý plátek sekané *řekl*.

Když byli po jídle a stůl byl uklizen, dala Liz Tedovi seznam telefonních čísel včetně toho na doktora Gordona, na kancelář letních aktivit v Sterling House a do hotelu Warwick. „Jestli nastanou nějaké problémy, chci, abyste mi o nich řekl. Domluveno?“

Ted přikývl. „Jistě.“

„Bobby? Žádné zvláštní starosti?“ Na okamžik mu položila ruku na čelo, jak to dělávala, když si stěžoval, že je rozpálený.

„Ne. Užijeme si. Vidíte, pane Brautigane?“

„Ale no tak, říkej mu Tede,“ vyštěkla skoro Liz. „Když bude spát u nás v obýváku, asi bych mu taky měla říkat Tede. Smím?“

„Jistěže smíte. Od této chvíle jsem pro vás Ted.“

Usmál se. Bobby si pomyslel, že je to milý úsměv, otevřený a přátelský. Nechápal, jak by mu mohl někdo odolat. Ale jeho matka mohla a taky odolala. Dokonce i teď, když Tedovi úsměv oplácela, viděl Bobby, jak se jí ruka s kapesníkem svírá a rozvírá starým známým gestem úzkostné nespokojenosti. Bobbymu v té chvíli vytanulo na mysli jedno z jejích nejoblíbenějších rčení: *Tomu (nebo jí) důvěřuju asi stejně, jako dokážu házet piánem*.

„A já jsem od této chvíle Liz.“ Natáhla ruku přes stůl a pak si potřásla rukama jako lidé, kteří se poprvé setkali... jenomže Bobby věděl, že matka má už ohledně Teda Brautigana jasno. Kdyby nebyla zahrnuta do rohu, nikdy by mu Bobbyho nesvěřila. Ani za milión let.

Otevřela kabelku a vytáhla obyčejnou bílou obálku. „Uvnitř je deset dolarů,“ řekla a podala obálku Tedovi. „Očekávám, že budete

chtít aspoň jednou povečeřet venku, chlapi – Bobbymu se líbí v Colony Diner, jestli vám to vyhovuje –, a třeba budete chtít jít také do kina. Nevím, co jiného by se ještě mohlo vyskytnout, ale lepší je mít malý polštářek, co myslíte?“

„Lepší je důkladná příprava, než potom litovat,“ souhlasil Ted a zastrčil obálku pečlivě do přední kapsy kalhot, „ale myslím, že za tři dny deset dolarů rozhodně neprojíme. Co myslíš, Bobby?“

„Páni, to ne, to nevím, jak bychom to zvládli.“

„Kdo neplýtvá, neupadne do bídy,“ prohlásila Liz – další její oblíbené rčení, z téže příhrádky jako *Blázen se brzy se svými penězi rozloučil*. Vyklepla cigaretu z balíčku na stolku vedle pohovky a zapálila ji rukou, která nebyla tak docela klidná. „Budete se mít skvěle, chlapi. Nejspíš mnohem lépe než já.“

Když se tak Bobby díval na její okousané, zubaté nehty, pomyslel si: *To je nabeton*.



Máma měla jet s ostatními do Providence vozem pana Bidermana a druhého dne v sedm hodin ráno Liz a Bobby Garfieldovi stáli na zápraží a čekali, až auto přijede. Ve vzduchu se chvělo to časné zamžené ticho, které znamenalo, že přišly horké letní dny. Z Asher Avenue se ozývalo houkání a hukot ranní špičky, ale tady na Broad Street jen chvílemi projelo auto nebo dodávka. Bobby slyšel sykotání kropítek zalévajících trávník a z druhé strany bloku nekonečný štěkot Bowsera paní O’Harové. Bowser štěkal pořád stejně, ať byl červen nebo leden. Bobbymu Garfieldovi připadal Bowser neměnný jako Bůh.

„Nemusíš tu venku čekat se mnou, víš,“ řekla Liz. Měla na sobě lehký plášť a kouřila cigaretu. Měla na tváři víc make-upu než obvykle, ale Bobby měl stejně dojem, že pod jejíma očima rozeznává stíny – prožila další bezesnou noc.

„Mně to nevádí.“

„Doufám, že se nic nestane, když tě tu nechávám s ním.“

„Nemusíš si vůbec dělat starosti. Ted je správný chlap, mami.“

Jenom zabručela.

Pod kopcem se zablýskl chrom a mercury pana Bidermana (jeho vůz nebyl vyloženě vulgární, ale stejně to byla úplná loď) zabočil z Commonwealthu na jejich ulici a vyjízďel k číslu 149.

„Už je tady, už je tady,“ vyhrkla máma nervózně a vzrušeně. Shýbla se. „Dej mi pusu, Bobby. Kdybych ti dala pusu já, rozmazala bych si rtěnku.“

Bobby jí položil ruku na paži zlehka ji políbil na tvář. Začichal a ucítil její vlasy, její parfém, kterým se navoněla, pudr na tváři. Už nikdy ji pak nepolíbil se stejnou neskrývanou láskou.

Neurčitě se na něj pousmála, ale nedívala se na něj, dívala se na obrovitý mercury pana Bidermana, který půvabně přejížděl ulici a zahýbal k chodníku před domem. Sáhla po dvou kufrech (Bobbymu to připadalo hodně na dva dny, i když ty krásné šaty zabraly v jednom z nich spoustu místa), ale on už je držel za ucha.

„Jsou moc těžké, Bobby – spadneš na schodech.“

„Ne, nespadnu,“ řekl.

Nepřítomně se na něj podívala, pak mávla na pana Bidermana a zamířila k autu, vysoké podpatky jí při tom klapaly. Bobby ji následoval a snažil se nešklebit pod tíhou kufrů... co to do nich dala, šaty, nebo cihly?

Aspoň že je dokázal přenést na chodník bez zastavování a odpočinku, a tam je postavil. To už byl pan Biderman z auta venku, nejdřív letmo políbil jeho matku na tvář a pak vytrásl klíček, kterým se otevíral kufr auta.

„Jakpak se máme, sportovče, jak se vede?“ Pan Biderman Bobbymu vždycky říkal sportovce. „Šoupni je dozadu a já je mrsknu dovnitř. Ženský vždycky musej s sebou vláčet celej krám, co? No, znáš to starý pořekadlo – nemůžeš s nima žít, a mimo stát Montana je nemůžeš ani zastřelit.“ Vycenil zuby v úsměvu, který Bobbymu připomněl Jacka v *Pánovi much*. „Chceš, abych jeden vzal?“

„Už je mám,“ řekl Bobby. Zachmuřeně se vlekl panu Bidermanovi v patách, ramena ho bolela, zátylek páli a potil se.

Pan Biderman otevřel kapotu, vytrhl Bobbymu kufry z rukou a zastrčil je k ostatním zavazadlům. Máma zatím nahlížela do zadního okénka a hovořila s dalšími dvěma muži, kteří s nimi jeli. Smála se

čemusi, co jeden z nich řekl. Bobbymu ten smích zněl opravdově asi jako dřevěná noha.

Pan Biderman zaklapl víko kufru a shlédl na Bobbyho. Měl úzká ramena a široký obličej. Tváře měl vždycky zarudlé. Cestičkami, které zanechal hřeben, prosvítala růžová kůže. Nosil malé kulaté brýle se zlatými obroučkami. Bobbymu připadal jeho úsměv stejně opravdový jako matčin smích.

„Budeš hrát letos v létě baseball, sportovce?“ Don Biderman pokrčil kolena a napřáhl se neviditelnou pálkou. Bobby si pomyslel, že vypadá jako pitomec.

„Ano, pane. Jsem u Vlků ve Sterling House. Doufal jsem, že to dotáhnu na Lvy, ale...“

„Dobrá, dobrá.“ Pan Biderman se důležitě podíval na hodinky – široký zlatý pružný pásek oslnivě blýskal v ranním slunci – a pak poplácal Bobbyho po tváři. Bobby se musel vědomě napomínat, aby pod jeho rukou neucukl. „Tak my musíme tuhle krasavici rozpochybovat! Musím s ní opatrně, sportovče. Díky, žes nám půjčil mámu.“

Otočil se a doprovodil Liz kolem auta k místu spolujezdce. Přitom držel ruku na jejích zádech. Bobbymu se to líbilo ještě míň, než když se musel dívat, jak ji ten chlap líbá na tvář. Pohlédl na obtloustlé muže v obleku na zadním sedadle – ten druhý se jmenoval Dean, vzpomněl si Bobby – právě ve chvíli, kdy do sebe významně šťouchali loktem. Oba se culili.

Tady něco nehraje, pomyslel si Bobby, a když pan Biderman otevřel matce dveře a ona tlumeně poděkovala a vklouzla dovnitř, držíc si přitom šaty, aby si je nepomačkala, měl chuť říct jí, aby nejezdila, Rhode Island je moc daleko, *Bridgeport* by byl moc daleko, měla by zůstat doma.

Neřekl však nic, jenom stál na chodníku a pan Biderman zavřel u mámy dveře a odcházel k místu řidiče. Otevřel dveře, zaváhal a pak zase předvedl tu pitomou pantomimu s pálkou. Tentokrát k tomu ještě oslovsky zavrtěl zadkem. *To je ale nimrod*, pomyslel si Bobby.

„Neprováděj nic, co bych neprovedl já, sportovče,“ řekl.

„A když jo, pojmenuj to po mně,“ zahalekal ze zadního sedadla Cushman. Bobby nevěděl, co to přesně znamená, ale určitě to musela

být nějaká legrace, protože Dean se zasmál a pan Biderman na něj spiklenecky mrkl.

Matka se vykláněla směrem k němu. „Bud' hodný, Bobby,“ řekla. „Vrátím se ve čtvrtek večer kolem osmé – nejpозději v deset. Určitě ti tu bude dobře?“

Ne, vůbec mi tu nebude dobře. Nejezdi s nimi, mami, nejezdi s panem Bidermanem a těmi dvěma rozšklebenými panáky, kteří sedí za tebou. S těmi dvěma nimrody. Prosím tě, nejezdi.

„Ale jasně že jo,“ řekl pan Biderman. „Je to sportovec. Že jo, sportovce?“

„Bobby?“ zeptala se a na pana Bidermana se nepodívala. „Víš to určitě?“

„Jo,“ odpověděl. „Jsem sportovec.“

Pan Biderman se pronikavě zachechtal – *Zabijte toho vepře, podřežte mu krk*, napadlo Bobbyho – a zařadil rychlost. „Providence, nebo smrt!“ vykřikl a auto se rozjelo od chodníku, přešlo na druhou stranu Broad Street a zamířilo k Asher Street. Bobby stál u silnice a mával, zatímco vůz míjel dům Carol i Sully-Johna. Měl pocit, jako by se mu do srdce zapíchla kost. Jestli to bylo nějaké tušení – avízo – tak už nikdy takové nechtěl zažít.

Na rameno mu dopadla ruka. Ohlédl se a uviděl, že za ním stojí Ted v županu a pantoflích a kouří cigaretu. Vlasy, které teprve čekalo ranní seznámení s kartáčem, mu trčely kolem uší v komických bílých štrápcích.

„Takže to byl ten šéf,“ řekl. „Pan... Bidermeyer, že?“

„Biderman.“

„A jak se ti líbí, Bobby?“

Bobby řekl potichu, ale zřetelně a hořce: „Tomu důvěřuju asi stejně, jako dokážu házet piánem.“

**STARÝ ÚCHYL. TEDOVA VEČERE. ZLÝ SEN. VESNICE
ZATRACENÝCH. VYKŘIČENÁ ČTVRŤ.**

Asi hodinu poté, co viděl matku odjíždět, odešel Bobby na hřiště B za Sterling House. Pořádné zápasy se měly hrát až odpoledne, zkoušelo se jen odpalování přízemních míčů a falše, ale i to bylo lepší než nic. Na hřišti A na severu se menší děti hemžily ve hře, která vzdáleně připomínala baseball. Na hřišti C na jihu několik středoškoláků hrálo cosi, v čem už se dal poznat baseball se všim všudy.

Chvíli poté, co městské hodiny odbily poledne a chlapci se rozběhli pátrat po stánku s párky v rohlíku, zeptal se Bill Pratt: „Kdo je tamten divnej chlap?“

Ukazoval na lavičku ve stínu, a i když měl Ted na sobě trenčkot, starý plstěný klobouk a tmavé brýle, Bobby ho okamžitě poznal. S-J by ho určitě poznal taky, kdyby S-J nebyl na táboře Winnie. Bobby skoro zvedl ruku a zamával, ale pak se zarazil, protože Ted byl v převleku. Přesto vyšel ven, aby se podíval, jak jeho kamarád z přízemí hraje. I když to nebyl opravdový zápas, cítil Bobby, jak mu do krku stoupá jakýsi směšný knedlík. Máma se na něj přišla podívat jenom jednou za ty dva roky, co hrál – loni v srpnu, když se jeho tým dostal do Šampionátu tří měst – a i tehdy odešla po čtvrté směně, ještě než Bobby dokončil sérii odpalů, které zápas vyhrály, jak se nakonec ukázalo. *Někdo tu musí pracovat, Bobby-O*, odpověděla tehdy, když se odvážil výčitky. *Tvůj otec nám toho zrovna moc nezanechal, víš*. To byla samozřejmě pravda – máma musela pracovat a Ted byl v důchodu. Jenomže Ted se musel schovávat před ničemy ve žlutých kabátech, a to byla práce na plný úvazek.

Skutečnost, že neexistovali, nehrála roli. Ted *věřil*, že existují... ale stejně musel jít ven, aby se podíval, jak Bobby hraje.

„Nejspíš nějaký starý uchyl, kterej by ho nejradši vykouril nějakýmu malýmu klukovi,“ ozval se Harry Shaw. Harry byl malý a tvrdý kluk, který procházel životem s bradou vystrčenou na míli dopředu. Když byl Bobby s Billem a Harrym, najednou se mu zastesklo po Sully-Johnovi, který odjel na tábor Winnie autobusem v pondělí ráno (v nekřesťanských pět hodin). S-J neměl v sobě moc zloby a byl laskavý. Někdy si Bobby myslel, že to je na Sullym nejlepší – laskavost.

Z hřiště C se ozvalo řízné prásknutí pátky – nesmlouvavý plný úder, který zatím nedokázal napodobit žádný z chlapců na poli B. Následoval divoký pochvalný řev, po kterém se Bill, Harry a Bobby trochu nervózně ohlédli.

„To jsou kluci od svatého Gáby,“ poznamenal Bill. „Myslej si, že jim hřiště C patří.“

„Blbí kaťatolíci,“ řekl Harry. „Kaťatolíci jsou ňoumové – sejmul bych každého.“

„Co takhle rovnou patnáct nebo dvacet?“ zeptal se Bill a Harry ztichl. Vpředu nahoře se jako zrcadlo třpytil stánek s párky. Bobby sáhl do kapsy pro dolar. Ted mu ho dal z obálky, kterou jim nechala matka, a pak zastrčil obálku za opékač topinek a řekl Bobbymu, aby si z ní vzal, až bude potřebovat. Bobby byl z takové důvěry téměř u vytržení.

„Dívej se na to z té světlejší stránky,“ řekl Bill. „Možná že ti kluci od svatého Gáby zmlátěj toho starýho úchyla.“

Když došli ke stánku, koupil si Bobby jenom jeden párek místo dvou, jak si plánoval. Nějak ho přešla chuť. Když se vrátili na hřiště B, kde už se objevili trenéři Vlků s vozíky s výbavou, byla lavička, kde seděl Ted, prázdná.

„Jedem, jedem!“ volal trenér Terrell a tleskal. „Kdo si tu chce trochu zahrát baseball?“



Ten večer vařil Ted u Garfieldů v troubě svoje slavné jídlo. Znamenalo to další párky, ale v létě roku 1960 mohl jíst Bobby Garfield párky třikrát denně a další ještě po večeři.

Předčítal Tedovi noviny a Ted zatím kuchtil. Ted chtěl slyšet jenom několik odstavců o blížícím se zápase Patterson-Johansson, kterému všichni říkali souboj století, ale chtěl slyšet každé slovo z článku o zítřejším klání Albini-Haywood v Garden v New Yorku. Bobbymu to připadalo divné, ale byl příliš spokojený, než aby to komentoval, natož si stěžoval.

Nemohl si vzpomenout, že by někdy strávil večer bez své matky, a zastesklo se mu, ale zároveň cítil úlevu, že je aspoň na chvíli pryč. V bytě už několik týdnů, možná měsíců, vládlo zvláštní napětí. Bylo jako hučení elektřiny, tak všudypřítomné, že si na ně člověk zvykne a už si neuvědomuje, nakolik patří k jeho životu, dokud neztichne. Ta myšlenka mu připomněla další matčino rčení.

„Na co myslíš?“ zeptal se Ted, když Bobby přišel pro talíře.

„Že změna je stejně dobrá jako odpočinek,“ odpověděl Bobby. „To říká máma. Doufám, že se má stejně dobře jako já.“

„Taky doufám, Bobby,“ řekl Ted. Sklonil se, otevřel troubu a podíval se, jak to s večerí vypadá. „Taky doufám.“



Večeře byla skvělá, s fazolemi z konzervy B&M – jedinými, které Bobbymu opravdu chutnaly – a exotickými kořeněnými párky nikoli ze samoobsluhy, ale od řezníka kousek za náměstím. (Bobby se domyslel, že je tam Ted koupil, když byl v „převleku“.) To vše se podávalo s křenovou omáčkou, která v ústech jen zazvonila a pak se z ní člověk mírně zpotil v obličejí. Ted si dal dvě porce; Bobby tři a zapil je spoustou sklenic hroznového džusu.

Ted měl během jídla jednou okno, nejdřív říkal, že *je* cítí vzadu za očima, a pak přešel do jakéhosi cizího jazyka nebo nesmyslné hatmatilky, ale byla to krátká příhoda a ani v nejmenším nenarušila Bobbyho apetit. Okna prostě k Tedovi patřila, jako šouravá chůze a nikotinové skvrny mezi prvnými dvěma prsty na pravé ruce.

Společně uklidili, Ted strčil zbytek fazolí do lednice a umyl talíře, Bobby utíral a uklízel nádobí, protože věděl, kam co patří.

„Nechtělo by se ti zítra jet se mnou do Bridgeportu?“ zeptal se Ted, když pracovali. „Mohli bychom jít do kina – na první odpolední představení – a pak musím něco vyřídít.“

„Páni, jo!“ zajásal Bobby. „Co chceš vidět?“

„Jsem otevřen veškerým návrhům, ale myslel jsem na *Vesnici zatracených*, to je britský film. Je podle jednoho moc pěkného sci-fi románu od Johna Wyndhama. Vyhovovalo by ti to?“

Nejdřív byl Bobby tak vzrušený, že ani nemohl mluvit. Viděl reklamu na *Vesnici zatracených* v novinách – všechny ty strašidelné děti se svítícíma očima –, ale vůbec ho nenapadlo, že by ji někdy skutečně mohl *vidět*. Určitě to nebyl film pro sobotní odpolední představení, které by se dávalo v Harwichi na Náměstí nebo v Asher Empire. V těchto kinech odpoledne dávali většinou filmy o příšerách, kovbojky nebo válečné filmy s Audiem Murphym. A i když ho matka brala obvykle s sebou, když šla večer do kina, neměla ráda sci-fi (Liz se líbily trudnomyslné zamilované příběhy jako *Tma na vrcholu schodiště*). Také kina v Bridgeportu nebyla jako ten starožitný starý Harwich nebo jaksi strohý Empire s holou, nezdobenou markýzou. Kina v Bridgeportu byla jako pohádkové hrady – měla obrovská plátna (mezi promítáním je zakrývaly záhyby sametových opon), stropy, kde svítla drobná světla jako hojnost galaxií, oslnivé elektrické světelné válce na stěnách... a *dva balkony*.

„Bobby?“

„Že se ptáš!“ řekl nakonec a napadlo ho, že dnes asi vůbec neusne. „To by se mi moc líbilo. Ale nebojíš se... vždyť víš...“

„Pojedeme taxíkem místo autobusem. Potom můžu zatelefonovat pro další taxík, až pojedeme domů. Bude to fajn. Myslím, že tamti stejně táhnou pryč. Necítím je tak jasně.“

Jenomže Ted při těch slovech uhnul pohledem a Bobbymu připadal jako člověk, který se snaží namluvit si cosi, čemu tak docela nevěří. Pokud ta jeho stále častější okna něco znamenala, musel mít dobrý důvod pro to, aby se tak tvářil, pomyslel si Bobby.

Nech toho, ti ničemové nejsou, nejsou o nic opravdovější než Flash Gordon a Dale Ardenová. Ty věci, které chtěl, abys hledal, jsou jenom... prostě jenom věci. Nezapomeň, Bobby: prostě obyčejné věci.

Když po večeři uklidili, oba se posadili a podívali se na *Hronci* s Ty Hardinem. Nepatřil k nejlepším takzvaným „kovbojkám pro dospělé“ (nejlepší byl *Cheyenne* nebo *Maverick*), ale nebyl ani špatný. V půli filmu Bobby pustil středně hlasitý pšouk. Tedova

večeře začala účinkovat. Kradmo se podíval, jestli si Ted neucpává nos a nešklebí se. Ne, ten se díval na televizi, vypadal velmi zaujatě.

Když se objevila reklama (nějaká herečka prodávala ledničky), zeptal se Ted, jestli by nechtěl sklenici zázvorové limonády. Bobby souhlasil. „Napadlo mě, že bych si mohl vzít jeden alka-seltzer, které jsem viděl v koupelně, Bobby. Možná jsem se trochu přejedl.“

Když Ted vstával, upustil dlouhý, sonorní pšouk, který zněl jako trombon. Bobby si zakryl rukama pusu a zahihňal se. Ted se na něj žalostně usmál a odešel z pokoje. Hihňání přivodilo Bobbymu další pšouky, takovou menší troubivou řadu, a když se Ted vrátil se šumící sklenicí alka-seltzeru v jedné ruce a s napěněnou sklenicí zázvorového piva Hires v druhé, smál se Bobby tak hrozně, až mu po tvářích tekly slzy a sbíraly se mu dole na čelisti jako dešťové kapky.

„To by nás mělo napravit,“ řekl Ted, a když se sklonil, aby Bobbymu podal limonádu, zezadu z něj vyšlo hlasité houknutí. „Zrovna mi ze zadku vylétla husa,“ poznamenal věčně a Bobby se rozesmál tak strašně, že už nedokázal sedět v křesle. Sklouzl z něj a zůstal ležet na zemi jako hromádka bez kostí.

„Hned se vrátím,“ řekl mu Ted. „Potřebujeme ještě něco.“

Nechal otevřené dveře mezi bytem a chodbou, takže Bobby ho slyšel stoupat do schodů. Než se Ted dostal do druhého patra, podařilo se Bobbymu vlézt zpátky do křesla. Měl pocit, že se v životě tak nenasmál. Upil limonády a znovu se upšoukl. „Husa mi zrovna vyletěla... vyletěla ze...“ Ale nedokázal to dopovědět. Zvrátil se v křesle a zavyl smíchem a házel hlavou sem a tam.

Schody zavrzaly, Ted se vracel. Když vešel do bytu, držel pod paží svůj větrák, elektrickou šňůru úhledně omotanou kolem něj. „Tvoje matka měla v tomhle pravdu,“ řekl. Když se sklonil, aby přístroj zapojil, vylétla mu ze zadku další husa.

„Jako obyčejně,“ řekl Bobby a to jim oběma připadlo legrační. Seděli v obývacím pokoji s větrákem, který se kýval sem a tam a čeřil stále hustší vzduch. Bobbyho napadlo, že jestli se brzy nepřestane smát, praskne mu hlava.

Když skončil *Hronci* (to už Bobby úplně ztratil pojem, o čem film je), pomohl Tedovi roztáhnout pohovku. Postel, která byla schovaná uvnitř, nevypadala nijak skvěle, ale Liz na ni nastlala

několik prostěradel a dek a Ted řekl, že to bude dobré. Bobby si vyčistil zuby, pak vykoukl ze dveří své ložnice na Teda, který seděl na konci pohovky-postele a díval se na zprávy.

„Dobrou noc,“ řekl Bobby.

Ted se po něm podíval a Bobby si chvíli myslel, že Ted vstane, přejde pokoj, obejmě ho a dá mu pusku. Místo toho Ted neobratně naznačil salutování. „Vyspi se dobře, Bobby.“

„Díky.“

Bobby zavřel dveře do ložnice, zhasnul světlo, vlezl si do postele a natáhl paty do rohů matrace. Jak se tak díval vzhůru do tmy, vzpomněl si na to ráno, kdy ho Ted vzal za ramena a pak spojil svoje uzlovaté staré ruce za jeho zátylkem. Toho dne byly jejich tváře skoro tak blízko jako tehdy s Carol na Ferrisově kole těsně předtím, než se políbili. Toho dne se pohádal s matkou. Toho dne se dozvěděl o penězích nalepených v katalogu. Také toho dne vyhrál devadesát centů na panu McQuownovi. *Běž si koupit martini*, řekl tehdy pan McQuown.

Pocházelo to od Teda? Vzniklo to avízo z toho, jak se ho Ted dotkl?

„Jo,“ zašeptal Bobby do tmy. „Jo, myslím, že nejspíš jo.“

Ale co když se mě tak dotkne znovu?

Bobby o tom stále uvažoval, když usnul.



Zdálo se mu, že nějakí lidé honí jeho matku džunglí – Jack a Čuñas, ti zdivočelí chlapci, a Don Biderman, Cushman a Dean. Jeho matka měla na sobě nové šaty z obchodu Večerní šaty od Lucie, ty černé s tenkými ramínky, jenomže místy je potrhaly trny a větve. Punčochy měla na cáry. Vypadaly jako cáry mrtvé kůže, visící z nohou. Oči měla jako hluboké upoceně díry svítící hrůzou. Chlapci, kteří ji honili, byli nazí. Biderman a ostatní dva měli na sobě pracovní oblek. Všichni měli tvář pomalovanou červenými a bílými pruhy; všichni potřásali kopím a křičeli *Zabijte tu svini, podřežte jí krk! Zabijte tu svini, vypijte jí krev! Zabijte tu svini, vyřežte jí střeva!*

Probudil se do šera za svítání, celý roztřesený, a šel se vyčurat. Než se vrátil do postele, už si přesně nevzpomínal, co se mu zdálo. Spal ještě dvě hodiny a probudil se do báječné vůně slaniny a vajec.

Oknem do ložnice šikmo pronikaly paprsky letního slunce a Ted vařil snídani.



Vesnice zatracených byla posledním a nejlepším filmem v dětství Bobbyho Garfielda. Byl to první a nejlepší film z toho, co přišlo po dětství – temné období, kdy mu bylo často mizerně a pořád byl zmatený a byl z něj jakýsi Bobby Garfield, o kterém měl pocit, že ho pořádně nezná. Ten policista, který ho poprvé zatkl, měl světlé vlasy a ve chvíli, kdy ho policista odváděl z místního obchůdku s potravinami, do kterého se Bobby vloupal (to už s matkou bydleli na předměstí severně od Bostonu), si Bobby vzpomněl na všechny ty blondřaté děti z *Vesnice zatracených*. Ten policista mohl být jedním z nich, kdyby ty děti vyrostly.

Film dávali v Criterionu, dokonalém ztělesnění všech bridgeportských snových paláců, na které Bobby myslel předchozího večera. Film byl černobílý, ale kontrast byl ostrý, vůbec ne rozmazaný jako na zenitu u nich v bytě, a podívaná to byla *ohromná*. Stejně jako zvuky, zvláště ta elektronická hudba, která hrála, když děti z Midwiche začaly opravdu používat svou moc.

Bobby byl z toho příběhu u vytržení, neuplynulo ani pět minut a už pochopil, že je to *skutečný* příběh, stejně jako *Pán much* byl skutečný příběh. Lidé vypadali jako opravdoví, takže ty vymyšlené části byly o to strašidelnější. Napadlo ho, že Sully-Johna by to nudilo, kromě závěru. S-J měl rád obří škorpióny bourající Mexico City nebo Rodana dupajícího po Tokiu. Mimo tento okruh byl jeho zájem o to, čemu říkal „filmy se stvůrama“, omezený. Ale Sully tu nebyl a poprvé od chvíle, kdy odjel, byl Bobby rád.

Přijeli včas na představení v jednu a kino bylo skoro prázdné. Ted (s plstěným kloboukem a tmavými brýlemi složenými v náprsní kapse u košile) koupil velký sáček kukuřice, krabičku bonbonů, pro Bobbyho colu a pro sebe zázvorovou limonádu (*jak jinak!*). Každou chvíli Bobbymu podal kukuřici nebo sladkost a Bobby si bral, ale sotva si uvědomoval, že jí, natož *co* jí.

Film začínal tím, že všichni v té britské vesnici Midwich usnuli (muž, který zrovna řídil traktor, když se to stalo, zahynul, stejně jako žena, která padla tváří na zapálený hořák u sporáku). Dozvěděla se to

armáda a ta poslala průzkumný letoun na obhlídku. Pilot usnul, jakmile se ocitl ve vzdušeném prostoru Midwiche, a letadlo havarovalo. Voják s provazem kolem pasu vešel deset nebo dvanáct kroků do vesnice a pak se zhroutil v hlubokém spánku. Když ho přitáhli zpátky, probudil se, jakmile se ocitl za „spací linií“, která byla namalována napříč silnicí.

Všichni v Midwichi se nakonec probudili a zdálo se, že je všechno v pořádku... jenomže za několik týdnů místní ženy zjistily, že jsou těhotné. Staré ženy, mladé ženy, dokonce dívky ve věku Carol Cerberové, všechny byly těhotné, a mimina, která porodily, byly ty strašidelné děti z plakátu, ty s těmi světlými vlasy a svítivýma očima.

I když to ve filmu nebylo řečeno, domyslel se Bobby, že Děti zatracených musel zplodit nějaký jev z okolního vesmíru, jako ti lidé ze zámočků v *Invazi lupičů těl*. Každopádně rostly rychleji než normální děti, byly super chytré, dokázaly přinutit lidi, aby dělali, co ony chtějí... a byly nemilosrdné. Když se jeden otec pokusil ukáznit své Dítě zatracených, všechny děti se semkly dohromady a nasměrovaly myšlenky na toho otravného dospělého (oči jim svítily, elektronická hudba tak pulsovala, že Bobbymu na ruku naskákala husí kůže, zatímco popíjel colu), až si ten chlapík přiložil brokovnici k hlavě a zabil se (to ve filmu neukázali a Bobby byl rád).

Hlavní hrdina se jmenoval George Sanders. Jeho žena porodila také jedno z těch blondatých dětí. S-J by se Georgeovi posmíval, nazval by ho „praštěným blbem“ nebo „pohádkovým dědečkem“, ale pro Bobbyho to byla vítaná změna oproti hrdinům, jako byl Randolph Scott, Richard Carlson a Audie Murphy, toho nemohl vynechat. George byl opravdu trochu nářez, takový podivínský Angličan. Slovy Dennyho Riverse, starý George věděl, jak zachovat chladnou hlavu. Nosil zvláštní bezvadné kravaty a sčesával si vlasy hladce k lebce. Nevypadal zrovna, že by dokázal zmlátit bandu hospodských rváčů nebo tak, ale byl to jediný chlapík v Midwichi, se kterým Děti zatracených měly co do činění, vlastně ho přetáhly, aby jim dělal učitele. Bobby si nedokázal představit, že by Randolph Scott nebo Audie Murphy cokoliv naučili bandu super chytrých dětí z vesmíru.

Na konec George Sanders byl taky ten, kdo se jich zbavil. Zjistil, že dokáže Dětem zabránit, aby mu četly myšlenky – aspoň na chvíli –, pokud si představuje, že má v hlavě cihlovou zeď a všechny nejtajnější myšlenky jsou za ní. A když se všichni rozhodli, že Děti musejí pryč (bylo možné je naučit matiku, ale už ne to, proč je špatné trestat někoho tím, že ho donutíte sjet s autem z útesu), strčil si Sanders do kufříku časovanou bombu a odnesl ji do třídy. To bylo jediné místo, kde Děti – Bobby neurčitě chápal, že jsou jenom nadpřirozenou verzí Jacka Merridewa a jeho lovců v *Pánovi much* – byly všechny pohromadě.

Vycítily, že Sanders před nimi cosi skrývá. V závěrečné napínavé části filmu bylo vidět, jak ze zdi, kterou si Sanders postavil v hlavě, létají cihly, a létají pořád rychleji, jak na něj Děti zatracených dorážejí a snaží se zjistit, co to skrývá. Nakonec odhalily obraz bomby v kufříku – osm nebo devět dynamitových patron napojených na budík. Bylo vidět, jak se ty jejich strašidelné zlaté oči rozšiřují poznáním, ale neměly čas nic udělat. Bomba vybuchla. Bobbym otřásko, že hlavní hrdina zemřel – Randolph Scott v odpoledních sobotních představeních v kině Empire nikdy neumíral, ani Audie Murphy nebo Richard Carlson – ale pochopil, že George Sanders položil život Za Všeobecné Dobro. Měl dojem, že pochopil ještě něco: Tedovy výpadky.

Zatímco Ted a Bobby pobývali v Midwichi, vybral se v jižním Connecticutu horký a zářivý den. Bobbymu se po opravdu dobrém filmu svět nikdy zvláště nelíbil; chvíli měl pocit, že svět je špatný vtip, plný lidí s tupým pohledem, nicotnými plány a vadami v obličejích. Někdy si myslel, že kdyby svět měl *zápletku*, bylo by to mnohem lepší.

„Brautigan a Garfield protestují!“ zvolal Ted, když opustili stín pod markýzou kina (na poutači pověšeném vpředu na markýze stálo **RAČTE DÁL, UVNITŘ JE CHLÁDEK**). „Tak co myslíš? Líbilo se ti to?“

„Bylo to skvělé,“ řekl Boby. „Fantastické. Díky, že jsi mě na to vzal. To byl prakticky nejlepší film, jaký jsem v životě viděl. Když bral ten dynamit... Myslel sis, že na ně vyzraje?“

„No... nezapomeň, že jsem tu knížku četl. A ty si ji přečteš, co myslíš?“

„Ano!“ Bobby měl po pravdě řečeno najednou nutkání vyrazit zpět do Harwiche, proběhnout celou vzdálenost od connecticutské hlavní silnice až po Asher Avenue v tom rozpáleném slunci, aby si mohl *Midwichské kukačky* okamžitě půjčit na svou novou průkazku pro dospělé. „Napsal ještě nějaké sci-fi romány?“

„John Wyndham? Ach ano, docela dost. A nepochybně ještě napíše. Na spisovatelích sci-fi a záhadných příběhů je pěkné to, že jen málokdy si dávají mezi knihami pětiletou pauzu. To je výsada seriózních spisovatelů, kteří pijí whisky a mají pletky.“

„A ty ostatní jsou taky tak dobré jako ten film?“

„Den trifiků je dobrý. Kraken se probouzí ještě lepší.“

„Co je to kraken?“

Došli na roh ulice a čekali, až jim na přechodu naskočí zelená. Ted udělal strašidelný, vykulený obličej, opřel se o kolena a shýbl se k Bobbymu. „Je to nhethvoor,“ napodobil docela slušně Borise Karloffa.

Šli dál, nejdřív mluvili o filmu a pak o tom, jestli ve vesmíru může nebo nemůže být skutečně život, a potom o těch zvláštních bezvadných kravatách, které George Sanders ve filmu nosil (Ted mu řekl, že takové kravatě se říká plastron). Když si Bobby konečně začal všimát okolí, došli už do části Bridgeportu, kde ještě nikdy nebyl – když jezdil do města s mámou, drželi se v centru, kde byly velké obchody. Zdejší obchody byly malé a namačkané na sebe. V žádném se neprodávalo to, co v obchodních domech: šaty a přístroje a boty a hračky. Bobby viděl vývěsní štíty zámečnicků, peněžních služeb, knižních antikvariátů. *RODOVÝ PISTOLE*, stálo na jedné ceduli. *SPOL. WO TUKOVÉ NUDLE*, stálo vedle. *ÚPRAVY FOTOGRAFIÍ*, hlásala třetí cedule. Vedle *WO TUKOVÝCH NUDLÍ* byl obchod, kde se prodávaly *SPECIÁLNÍ SUVENÝRY*. Tato ulice se jaksi přízračně podobala uličce se stánky v Savin Rock, a to natolik, že Bobby skoro čekal, že na rohu uvidí stát pána s provizorním stolkem a hracími kartami s růžovým rubem.

Bobby se pokoušel nakouknout do výlohy *SPECIÁLNÍCH SUVENÝRŮ*, když šli kolem, ale byla zakrytá bambusovými žaluziemi.

V životě neslyšel o obchodu, který by si zakrýval výlohu během otvírací doby. „Kdo by si kupoval zvláštní suvenýr z Bridgeportu, co myslíš?“

„No, podle mě tu ve skutečnosti suvenýry neprodávají,“ řekl Ted. „Nejspíš prodávají předměty sexuální povahy, jen máloco z toho bude naprosto legální.“

Bobby měl na toto téma spoustu otázek – asi miliardu –, ale měl pocit, že by měl být zticha. Před zastavárnou se třemi zlatými koulemi pověšenými nad dveřmi se zarazil a požíval se na tučt břitev, které byly s pootevřenými čepelemi vyloženy na sametu. Byly naaranžovány do kruhu a výsledný dojem byl zvláštní a (pro Bobbyho) krásný: pohled na ně byl jako pohled na jakousi součástku smrtonosného stroje. Rukojeti břitev byly mnohem exotičtější než rukojeť té, kterou používal Ted. Jedna vypadala jako ze slonoviny, druhá jako rubín lemovaný tenkými zlatými linkami, třetí jako křišťál.

„Kdyby sis některou koupil, holil by ses stylově, ne?“ zeptal se Bobby.

Myslel si, že se Ted usměje, ale nebylo tomu tak. „Když si lidé kupují takové břitvy, tak se jimi neholí, Bobby.“

„Jak to?“

Ted mu to nepověděl, ale koupil mu v řeckém lahůdkářství k svačině gyros. Prodávali ho v přeloženém kousku domácího chleba, ze kterého vytékala divná bílá omáčka, jež Bobbymu dost připomínala obsah beďaru. Přinutil se ochutnat, protože Ted tvrdil, že je to velmi dobré. Ukázalo se, že je to nejlepší sendvič, jaký kdy jedl, stejně masitý jako hotdog nebo hamburger z Colony Diner, ale s jakousi zvláštní chutí, kterou žádný hamburger nebo hotdog nemá. Bylo skvělé jíst na chodníku, procházet se při tom s přítelem, rozhlížet se a nechat se obhlížet.

„Jak se říká tady té čtvrti?“ zeptal se Bobby. „Má nějaké jméno?“

„Kdo ví, v dnešní době?“ pokrčil Ted rameny. „Říkávalo se jí Řecké město. Pak přišli Italové, Portorikánci a teď Negros. Jeden spisovatel, jmenuje se David Goodis – patří k těm, které učitelé na vysoké nikdy nečtou, génius brožovaných vydání ze samoobsluhy – tomu říká vykřičená čtvrť. Podle něj má každé město takovou čtvrť,

kde si můžeš koupit sex nebo marihuanu nebo papouška, který prostě mluví, kde muži vysedávají na schodech a klábosí jako tamti muži na druhé straně ulice, kde ženy neustále ječí na děti, aby mazaly domů, pokud nechtějí dostat nařezáno, a kde se víno vždycky prodává v papírovém sáčku.“ Ted ukázal do strouhy, kde skutečně ležel hnědý sáček a z něj vyčuhovalo hrdlo láhve. „Je to prostě vykřičená čtvrť, jak říká David Goodis, kde nepotřebuješ příjmení a můžeš si koupit skoro všechno, pokud máš v kapse hotovost.“

Vykřičená čtvrť, pomyslel si Bobby a pozoroval trojici mladíků s olivovou pletí a v bundách, kteří je sledovali, když procházeli kolem. *Toto je kraj břítev a speciálních suvenýrů.*

Kino Criterion a obchodní dům Muncie's nikdy nevypadaly tak vzdálené. A Broad Street? Ta by i s celým Harwichem mohla být v jiné sluneční soustavě.

Nakonec došli k podniku, který se jmenoval Rohová kapsa, Pool a biliár, Herní automaty, Čepovaný Rhinegold. Také tu byl nápis hlásající RAČTE DÁL, UVNITŘ JE CHLÁDEK. Když pod ním Ted a Bobby procházeli, vyšel ze dveří nějaký mladík v košili s krátkým rukávem a třásněmi a s kloboukem, jaký nosil Frank Sinatra. V jedné ruce držel dlouhé, úzké pouzdro. *To má tágo*, pomyslel si Bobby polekaně a užasle. *On si nosí tágo v pouzdru, jako by to byla kytara nebo co.*

„Jdeš to roztočit, kocoure?“ zeptal se Bobbyho a usmál se. Bobby mu úsměv oplatil. Kluk s tágovým pouzdem naznačil prstem pistoli a namířil na Bobbyho. Bobby také udělal z prstu pistoli a také namířil. Kluk přikývl, jako by říkal: *Jo, jasně, ty to roztočíš, já to roztočím*, a přešel ulici a cestou luskal prsty volné ruky a houpal se do rytmu hudby, která mu zněla v hlavě.

Ted se podíval ulicí jedním směrem, potom druhým směrem. Vpředu řádily tři malé černé děti ve sprše z pootevřeného hydrantu. Za nimi, ve směru, odkud přišli, sundávali dva mladíci – jeden bílý, druhý možná Portorikán – poklice z kol starého fordu, pracovali rychle a vážně jako lékaři při operaci. Ted se na ně podíval, vzdychl, pak se podíval na Bobbyho. „Kapsa není nic pro malého kluka, i když je bílý den, ale nemíním tě nechat venku na ulici. Pojd’.“ Vzal Bobbyho za ruku a zavedl ho dovnitř.

V KAPSE. ROZDĚLIL SE O POSLEDNÍ KOŠILI. PŘED WILLIAMEM PENNEM. FRANCOUZSKÁ SEXY-KOČIČKA.

Jako první Bobbyho udeřil do nosu pach piva. Byl hutný, jako by tu lidé popíjeli od dob, kdy pyramidy byly teprve ve stadiu plánování.

Za druhé to byl zvuk televize, kde nebyl vyladěný *Bandstand*, ale jedna z těch odpoledních mýdlových oper (matka takovým pořadům říkala „Ach Johnne, ach Maršo“), a ťukání kulečnickových koulí. Teprve poté, co zaregistroval tyto vjemy, přispěly také oči svou troškou, protože si nejdřív musely zvyknout. Bylo tu velmi šero.

A místnost to byla dlouhá, jak Bobby viděl. Napravo byl jakýsi klenutý průchod a za ním místnost, která vypadala, že nemá konce. Většina kulečnickových stolů byla zakryta, ale některé stály v oslnivých ostrovech světla, kolem líně popocházeli muži, každou chvíli se zastavili a hráli. U stěny seděli na vysokých sedačkách další muži, sotva viditelní, a dívali se. Jeden si nechával čistit boty. Vypadal asi na tisíc let.

Přímo vpředu byla veliká místnost plná hracích strojů Gottlieb s tivoli: miliarda červených a oranžových světel chrlila ostré barvy z velikého nápisu, který hlásal POKUD DVAKRÁT ZATŘESETE STEJNÝM AUTOMATEM, POŽÁDÁME VÁS, ABYSTE ODEŠEL. Mladý muž s dalším sinatrovským kloboukem na hlavě – očividně šlo o schválenou pokrývku hlavy pro zlé motorkáře, kteří zde bydleli – se skláněl nad Hraniční patrolou a horečně pracoval táhly. Ze spodního rtu mu visela cigareta, kouř mu stoupal kolem obličeje a vln sčesaných vlasů. Kolem pasu měl uvázanou bundu, obrácenou naruby.

Po levé straně chodby byl bar. Právě odtud se ozývala televize a linul se pach piva. Seděli tam tři muži, obklopení prázdnými

stoličkami, shrbení nad sklenicemi. Nevypadali jako ti šťastní pijáci piva, jaké ukazují v reklamách. Bobbymu připadali jako nejosamělejší lidé na zemi. Uvažoval, proč si aspoň nesednou k sobě a nepovídají si.

Kousek od nich stál stůl. Ze dveří za ním se vyvalil tlustý muž a Bobby na okamžik zaslechl tichý zvuk rádia. Tlustýoch měl v ústech doutník a na sobě košili s palmami. Luskal prsty jako ten frajer s tágovým pozdrmem a pod vousy si zpíval něco jako: „Ču-ču-čou, ču-ču-ka-čou-čou, ču-ču-čou-čou!“ Bobby tu melodii poznal: Tequilla od The Camps.

„Co seš zač, kámo?“ zeptal se tlustýoch Teda. „Neznám tě. A tenhle tu nemá co dělat. Neumíš číst?“ Píchl tlustým palcem se špinavým nehtem k dalšímu nápisu, tentokrát postaveným na stole: BUĎ 21, NEBO VEN!

„Vy mě neznáte, ale myslím, že znáte Jimmyho Girardiho,“ řekl Ted zdvořile. „Řekl mi, že bych měl za vámi zajít... tedy pokud jste Len Files.“

„Jsem Len,“ souhlasil muž. Okamžitě se choval mnohem příjemněji. Natáhl ruku tak bílou a baculatou, že vypadala jako rukavice, kterou nosí v kreslených filmech Mickey a Donald a Goofy. „Tak vy znáte Jimmyho? Ztracenej Jimmy! Jeho děda si támhle nechává leštit boty. Poslední dobou si nechává ty svoje lodě leštit každou chvíli.“ Len Files na Teda mrkl. Ted se usmál a potřásl muži rukou.

„To je váš kluk?“ zeptal se Len Files a naklonil se přes stůl, aby se na Bobbyho pořádně podíval. Bobby ucítil v jeho dechu mátové bonbony Sen-Sen a doutníky a z jeho těla pot. Límeček košile měl plný lupů.

„To je můj přítel,“ řekl Ted a Bobby měl pocit, že snad pukne štěstím. „Nechtěl jsem ho nechávat na ulici.“

„Jo, pokud nechcete platit, abyste ho dostal zpátky,“ souhlasil Len Files. „Někoho mi připomínáš, kluku. Jak je to možný?“

Bobby zavrtěl hlavou, trochu polekaný myšlenkou, že vypadá jako někdo, koho zná Len Files.

Tlustý muž si ani nevšiml, že Bobby vrtí hlavou. Narovnal se a znovu se podíval na Teda. „Nemůžu tam pouštět děti, pane...?“

„Ted Brautigan.“ Natáhl ruku. Len Files jí potřásl.

„Víte, jak to chodí, Tede. Lidi v takovýmhle podnikání, jako mám já, mají policajti v merku.“

„Jistěže. Ale on počká tady – vid', Bobby?“

„Jasně,“ řekl Bobby.

„A náš obchod nebude trvat dlouho. Ale je to dobrý obchod, pane Filesi –“

„Len.“

Len, no jasně, pomyslel si Bobby. Jenom Len. Protože tady byla vykřičená čtvrt'.

„Jak říkám, Lene, je to dobrý obchod, který chci uzavřít. Myslím, že budete souhlasit.“

„Jestli znáte Jimmyho, tak víte, že nedělám v halířích a šestácích,“ řekl Len. „Halíře a šestáky nechávám negrům. O čem to mluvíme? Je to Patterson – Johansson?“

„Albini – Haywood. Zítra večer v Garden.“

Lenovi se rozšířily oči. Pak se jeho tlusté a neholené tváře roztáhly v úsměvu. „Páni, páni, páníčkové. Tohle musíme prozkoumat.“

„To rozhodně musíme.“

Len Files obešel stůl, vzal Teda za paži a zamířil s ním do místnosti s kulečnickovými stoly. Pak se zastavil a obrátil se. „Říkají ti Bobby, když seš doma a máš kopyta na stole, kámo?“

„Ano, pane.“ *Ano, pane, Bobby Garfield*, byl by řekl kdekoli jinde... jenomže tady byla vykřičená čtvrt' a on měl pocit, že Bobby bude stačit.

„Takže, Bobby, já vím, že tamty mašiny s tivoli se ti pozdávají, a v kapse se ti válí nějakej ten čtvrt'ák, ale udělej to, co se nepovedlo Adamovi, a odolej pokušení. Zvládneš to?“

„Ano, pane.“

„Nebude to trvat dlouho,“ řekl mu Ted a pak nechal Lena Filese, aby ho odvedl klenutým průchodem vedle. Prošli kolem mužů na vysokých stoličkách a Ted se zastavil a promluvil s tím, který si nechával leštit boty. Vedle Jimmyho dědy vypadal Ted Brautigan mladě. Starý pán vzhlédl a Ted cosi řekl. Oba se na sebe zasmáli. Jimmyho děda měl docela silný smích na tak starého člověka. Ted

natáhl obě ruce a jemně a láskyplně poplácal zažloutlé tváře. To Jimmyho dědu znovu rozesmálo. Pak Ted nechal Lena, aby ho zatáhl kolem dalších mužů na dalších židlích do přístěnku, zakrytého závěsem.

Bobby stál u stolku jako přikovaný, ale Len neřikal nic o tom, že se nesmí rozhlížet, a tak se rozhlížel – všemi směry. Stěny byly plné pивních inzerátů a kalendářů s obrázky dívek skoro bez šatů. Jedna přelézala plot na venkově. Jiná vylézala z packarda se sukni skoro v klíně, takže jí byly vidět podvazky. Za stolem byly další nápisy, obsahující většinou nějaké nepříjemné sdělení (JESTLI SE VÁM NELÍBÍ V NAŠEM MĚSTĚ, HLEDEJTE JÍZDNÍ ŘÁD, NEPOSÍLEJTE KLUKA DĚLAT MUŽSKOU PRÁCI, NIC TAKOVÝHO JAKO OBĚD ZADARMO NEEEXISTUJE, ŠEKY NEPŘIJÍMÁME, ŽÁDNÉ ÚVĚRY, KAPESNÍKY NA SLZY PODNIK NEPOSKYTUJE), a velký červený knoflík označený POLICIE. Ze stropu visely na smyčce zaprášeného drátu celofánové balíčky, některé s nápisem ŽENŠENOVÝ KOŘEN LÁSKY a jiné ŠPANĚLSKÉ POTĚŠENÍ. Bobby uvažoval, jestli to jsou nějaké vitamíny. Proč by prodávali v takovém podniku vitamíny?

Mládenec v místnosti s herními automaty udeřil z boku do Hraniční patroly, odstoupil a vystrčil na stroj prst. Pak se odlou dal do chodby a cestou si upravoval klobouk. Bobby udělal z prstu pistolí a zamířil na něj. Mladík vypadal překvapeně, ale pak se usmál a udělal totéž, než vykročil ke dveřím. Cestou si rozmotával svázané rukávy bundy.

„Tady je zakázáný nosit klubovou bundu,“ vysvětlil, když si všiml zvědavě vykulených očí Bobbyho. „Nesměj se tu ukazovat ani barvy, sakra. Pravidla podniku.“

„Aha.“

Mladík se usmál a zvedl ruku. Na hřbetě ruky měl modrým inkoustem nakreslený ďábelský trojzubec. „Mám ale znamení, bratříčku. Vidíš?“

„Páni, jo.“ Tetování. Bobby omdléval závistí. Mládenec si toho všiml a jeho úsměv se rozšířil do šklebu plného bílých zubů.

„Ďáblové, kurva, *mano*. Nejlepší klub. Ulice mají pod palcem Ďáblové, kurva. Všichni ostatní jsou sračičky.“

„Ulice tady ve čtvrti.“

„Kurva že jo, kde jinde? Tak tě pic, bratříčku. Líbíš se mi. Vypadáš dobře. A ten ježour je kurva dobrej.“ Otevřel dveře, dovnitř zavanul horký vzduch a pouliční ruch a mládenec zmizel.

Bobbyho pozornost upoutal proutěný košíček na stole. Naklonil ho, aby viděl dovnitř. Byl plný klíčenek s visačkami z umělé hmoty – červenými, modrými a zelenými. Bobby jednu zvedl, aby si přečetl zlatý nápis:

ROHOVÁ KAPSA
BILIÁR, POOL, HRACÍ AUTO.
KENMORE 8-2127.

„Klidně si ji vem, chlapče.“

Bobby se tak lekl, že skoro košík s kroužky shodil na podlahu. Ta paní prošla stejnými dveřmi jako Len Files a byla ještě mohutnější – skoro jako cirkusová tlustá žena –, ale chodila lehce jako balerína. Bobby vzhlédl a ona se tyčila rovnou nad ním. Byla to Lenová sestra, určitě.

„Promiňte,“ zamumlal Bobby a vrátil kroužek, který zvedl, a odstrčil košík od okraje stolu špičkami prstů. Možná by se mu ho podařilo odstrkat tak daleko, že by na druhé straně spadl, kdyby ho ta tlustá paní jednou rukou nezarazila. Usmívala se a nevypadala ani trošku rozzlobeně, takže se Bobbymu nesmírně ulevilo.

„Opravdu, nedělám si srandu, měl by sis jednu vzít.“ Zvedla klíčenku. Měla zelenou visačku. „Jsou to jenom laciné cetky, ale jsou zadarmo. Dáváme je jako reklamu. Jako sirky, víš, jenomže nebudu dávat krabičku sirek malému klukovi. Přece nekouříš, ne?“

„Ne, paní.“

„To je dobrý začátek. Taky se drž dál od pití. Tumáš. Vezmi si to. Neodmítej, co je na tomhle světě zadarmo, hochu, nepotuluje se toho tady moc.“

Bobby si vzal klíčenku se zelenou visačkou. „Děkuju vám, paní. Je pěkná.“ Strčil klíčenku do kapsy, ale věděl, že se jí bude muset zbavit – kdyby takovou věc našla matka, neměla by radost. Měla by dvacet otázek, jak by řekl Sully. Možná i třicet.

„Jak se jmenuješ?“

„Bobby.“

Čekal, jestli se ho zeptá na příjmení, a byl v koutku duše blažený, že se nezeptala. „Já jsem Alanna.“ Podala mu ruku plnou prstenů. Třpytily se jako světélka na tivoli. „Seš tu s tatínkem?“

„S přítelem,“ řekl Bobby. „Podává si sázku na zápas Haywood – Albini.“

Alanna se zatvářila polekaně a zároveň pobaveně. Naklonila se dopředu a přitiskla si k červeným rtům prst. Udělala na Bobbyho *Pšššt* a při tom z ní zavanul silný pach kořalky.

„Slovo *sázka* tady nevyslovuj,“ poučila ho. „Tady se hraje biliár. Vždycky si to pamatuj a pak se ti povede dobře.“

„Tak jo.“

„Ty jsi pěkný čertík, Bobby. A vypadáš...“ Odmlčela se. „Znám tvého otce? Je to možné?“

Bobby zavrtěl hlavou, ale nejspíš – kohosi připomínal i Lenovi. „Můj táta je mrtvý. Umřel dávno.“ To dodával pokaždé, aby neuváděl lidi do rozpaků.

„Jak se jmenoval?“ Ale než to stačil říct, řekla to Alanna Filesová sama – vyšlo to z jejích namalovaných úst jako kouzelné slůvko. „Jmenoval se Randy? Randy Garret, Randy Greer, tak nějak?“

Bobby zůstal na okamžik tak ohromený, že ani nedokázal promluvit. Měl pocit, jako by mu z plic unikl veškerý vzduch. „Randall Garfield. Ale jak...“

Blaženě se zasmála. Ňadra se jí natřásala. „No, hlavně podle tvých *vlasů*. Ale taky těch *pih*... a taky podle toho skokanskýho můstku...“ Naklonila se dopředu a Bobby zahlédl kopečky hladkých bílých prsou, které vypadaly veliké jako kanystry. Lehce mu přejela prstem po nose.

„On sem chodil hrát kulečnick?“

„Ne. Říkal, že to s klackem moc neumí. Pil pivo. Taky někdy...“ Udělala rychlé gesto – jako by snímala z neviditelného balíčku karet. Bobbymu to připomnělo McQuowna.

„Jo,“ řekl Bobby. „Nikdy nepotkal postupku, která by se mu nelíbila, to mi říkali.“

„O tom nic nevím, ale byl to milej chlap. Mohl sem přijít v pondělí večer, kdy je tu pokaždý jako v hrobě, a za nějakou

půlhodinu všechny rozesmál. Hrál tu písničku od Jo Stafforda, nemůžu si vzpomenout na jméno, a přinutil Lennieho, aby zapnul jukebox. Byl fakt milej, hochu, proto si ho hlavně pamatuju. Milej chlap se zrzavejma vlasama, to je vzácný zboží. Nekoupil by opilýmu skleničku, v tom byl zásadovej, ale jinak by se s tebou rozdělil o poslední vlastní košili. Stačilo mu říct.“

„Ale já myslím, že přišel o spoustu peněz,“ řekl Bobby. Užasl nad tím, že vede takový rozhovor – že potkal někoho, kdo znal jeho otce. Měl však za to, že člověk něco zjistí právě takto, naprosto náhodou. Člověk jde prostě kolem, myslí jen na své záležitosti, a zčistajasna ho převálcuje minulost.

„Randy?“ Vypadala překvapeně. „Ne. Chodil se sem napít tak třikrát týdně – víš, když byl náhodou někde poblíž. Dělal v nemovitostech nebo u pojišťovny nebo něco prodával –“

„Nemovitosti,“ řekl Bobby. „Byly to nemovitosti.“

„– a sem docházel do nějaké kanceláře. Asi pro nebytové prostory, když dělal v nemovitostech. Víš určitě, že to nebyly lékařské potřeby?“

„Ne, nemovitosti.“

„Zvláštní, jak funguje paměť,“ řekla. „Něco si zapamatuješ jasně, ale většinou čas ubíhá a ze zelené je modrá. Ale všechny ty fajnovější podniky tady už každopádně skončily.“ Smutně zavrtěla hlavou.

Bobbyho nezajímalo, proč to s touto čtvrtí šlo z kopce. „Ale když přece jenom *hrál*, tak prohrál. Pořád se snažil doplnit postupku.“

„To ti říkala matka?“

Bobby ztichl.

Alanna pokrčila rameny. Při takovém úkonu se na ní vpředu odshora až dolů děly zajímavé věci. „No, to je jenom mezi váma... ale koukni, možná tvůj táta rozhazoval prachy jinde. Já jenom vím, že tady jednou nebo dvakrát do měsíce poseděl s chlapama, který znal, hrál tak do půlnoci a pak šel domů. Kdyby nějak moc vyhrával nebo prohrával, nejspíš bych si to pamatovala. Ale nepamatuju, takže většinou, když hrál, toho nejspíš zavčas nechal. Tím pádem to z něho

mimochodem dělá dobrýho pokerovýho hráče. Lepšího než většina tam těch.“ Zakroutila očima směrem, kterým odešel Ted a její bratr.

Bobby se na ni díval stále zmateněji. *Tvůj otec nám toho zrovna moc nezanechal*, říkávala jeho matka s oblibou. Byla tu ta propadlá životní pojistka, hromada nesplacených účtů. *Věděla jsem toho málo*, řekla matka zrovna letos na jaře a Bobby začínal mít pocit, že se to hodí i na něj: *Věděl jsem toho málo*.

„Byl to takový pěkný chlap, tvůj táta,“ pokračovala Alanna, „nos jako Bob Hope a vůbec. Myslím, že ty se na to můžeš taky těšit – seš mu podobnej. Máš děvče?“

„Ano, paní.“

Copak ty nesplacené účty byly vymyšlené? Bylo to možné? Že by ta životní pojistka byla ve skutečnosti vybrána a někde uložena, možná na bankovním účtu a ne mezi stránkami katalogu Sears? To bylo hrozné pomýšlení. Bobby si neuměl představit, proč by matka chtěla, aby si Bobby myslel, že jeho táta byl

(ničema, ničema se zrzavými vlasy)

špatný člověk, pokud takový ve skutečnosti nebyl, ale cosi na tom nápadu mu připadalo... pravdivé. Uměla se rozzlobit, jeho máma, v tom to bylo. Dokázala se *strašně* rozzlobit. A pak mohla říct cokoliv. Bylo možné, že jeho otec – kterému jeho matka ani jednou, co si Bobby pamatoval, neřekla Randy – dal příliš mnoha lidem příliš mnoho vlastních košil, a tím pádem se Liz Garfieldová rozzlobila. Liz Garfieldová košile nedávala, své ani jiné. V tomhle světě bylo nutno si vlastní košile šetřit, protože život nebyl fér.

„Jak se jmenuje?“

„Liz.“ Byl jako omámený, jako když vyšel z tmavého kina do jasného slunce.

„Jako Liz Taylorová.“ Alanna vypadala potěšeně. „Tvoje dívka má pěkné jméno.“

Bobby se trochu rozpačitě zasmál. „Ne, moje *matka* je Liz. Moje přítelkyně se jmenuje Carol.“

„Je hezká?“

„Je to opravdová kost,“ usmál se a zavrtěl rukou v zápěstí. Potěšilo ho, že Alanna zaburácela smíchem. Natáhla se přes stůl,

maso v nadloktí jí při tom viselo jako fantastická hrouda těsta, a štípla ho do tváře. Trochu to bolelo, ale líbilo se mu to.

„Roztomilej kluk! Můžu ti něco říct?“

„Jasně, co?“

„Když si chlap chce trochu zahrát karty, tak ještě kvůli tomu není Hun Attila. To víš sám, ne?“

Bobby přikývl trochu váhavě, ale za chvílku mnohem důrazněji.

„Tvoje máma je máma, já neříkám nic proti ničí mámě, protože taky mám tu svou ráda, ale ne všechny mámy schvalují karty nebo kulečník nebo... takovýhle podniky. Je to věc názoru, ale nic víc. Chápeš, o co jde?“

„Ano,“ řekl Bobby. Chápal, o co jde. Cítil se moc zvláště, chtělo se mu smát se a zároveň brečet. To mu připadalo, aspoň prozatím, mnohem důležitější než všechny lži, které mu matka třeba napovídala. *Můj táta tu byl, možná stál zrovna na tom místě, kde teď stojím já.* „Jsem rád, že vypadám jako on,“ vyhrkl.

Alanna s úsměvem přikývla. „Prostě jsi sem přišel, jen tak rovnou z ulice. Kdopak by řekl, že je to možný?“

„To nevím. Ale díky, že jste mi o něm pověděla. Děkuju mockrát.“

„Hrál by tu písničku od Jo Stafforda celou noc, kdybys ho nechal,“ řekla Alanna. „A ne aby ses tu někam zatoulal.“

„Ne, paní.“

„Ne, Alanno.“

Bobby se usmál. „Alanno.“

Poslala mu vzdušnou hubičku, jak to někdy dělala matka, a zasmála se, když ji Bobby jakoby chytil. Pak se vrátila dveřmi tam, odkud přišla. Bobby viděl, že to za nimi vypadá jako obývací pokoj. Na jedné stěně visel velký kříž.

Sáhl do kapsy, zahákl prst do klíčenky (napadlo ho, že je to speciální suvenýr z vykřičené čtvrti) a představoval si, jak jede po Broad Street na kole značky Schwinn z obchodu Western Auto. Mířil do parku. Na hlavě měl čokoládově hnědý klobouk s úzkou krepou, posunutý do týla. Vlasy měl dlouhé a svázané do ohonu – už žádný ježek, nic takového tě nečeká, Jacku. Kolem pasu měl uvázanou bundu se svými barvami. Na hřbetu ruky měl modré tetování,

napíchané hluboko a navždy. Před hřištěm B na něj bude čekat Carol. Bude se dívat, jak Bobby jede, a bude si myslet: *Ach, ty jsi blázen*, až smykem zabrzdí, takže vyletí sprška šterku a dopadne jí na tenisky (ale ne na ni). Blázen, ano. Zlý motorkář a zlý frajer.

Len Files a Ted už se vraceli a oba vypadali spokojeně. Len vlastně vypadal jako kocour, který právě sežral kanára (jak často Bobbymu říkala matka). Ted se zastavil, aby znovu krátce pohovořil se starým pánem, který přikyvoval a usmíval se. Když se Ted a Len vrátili na chodbu, zamiřil Ted k telefonnímu automatu hned za dveřmi, Len ho však vzal za paži a nasměroval ho ke stolu.

Když se Ted za něj postavil, vjel Len Bobbymu prsty do vlasů. „Já vím, jak vypadáš,“ řekl. „Došlo mi to, když jsem byl vzadu. Tvůj táta byl –“

„Garfield. Randy Garfield.“ Bobby vzhlížel k Lenovi, který se tolik podobal své sestře, a pomyslel si, jak je divné a zároveň krásné, být takhle spojený s pokrevním příbuzným. Spojený tak těsně, že i lidé, kteří vás neznají, vás někdy dokážou v davu rozeznat. „Měl jste ho rád, pane Files?“

„Koho, Randyho? Jasně, byl to skvělejší chlap.“ Jenomže Len Files to říkal nějak neurčitě. Nejspíš si Bobbyho otce nevšiml tak jako jeho sestra, řekl si Bobby. Len si nejspíš nezapamatoval to s tou písničkou Jo Stafforda nebo jak by Randy Garfield dal člověku poslední košili. Ale opilci by skleničku nekoupil, to by neudělal. „Tvůj kámoš je taky třída,“ pokračoval Len přesvědčivěji. „Mám rád lidi lepší úrovně a takoví mě mají rádi taky, ale skutečný střelce jako on tu moc často nemívám.“ Otočil se k Tedovi, který krátkozrace listoval v telefonním seznamu. „Zkuste Circle Taxi. Kenmore 6-7400.“

„Díky,“ řekl Ted.

„Není zač.“ Len se protlačil kolem Teda a prošel dveřmi za stolem. Bobby znovu krátce zahlédl obývací pokoj a velký kříž. Když se dveře zavřely, podíval se Ted na Bobbyho a řekl: „Člověk vsadí pět stovek na zápas a pak nemusí telefonovat z automatu jako ostatní šmukové. To je věc, vid’?“

Bobby měl pocit, že se zalkne. „Ty jsi vsadil *pět set dolarů* na Hurikána Haywooda?“

Ted vyklepl z krabičky chesterfieldku, strčil ji do usměvavých úst a zapálil si. „Panebože, to ne,“ řekl. „Na Albinho.“

Když zavolal taxík, vzal Ted Bobbyho k baru a poručil pro oba *zázvorovou* limonádu. *On neví, že nemám zázvorovku rád*, pomyslel si Bobby. Měl pocit, jako by to byl další kousek skládačky – Tedovy skládačky. Obsloužil je sám Len, neříkal nic o tom, že by Bobby neměl sedět u baru, že je sice milej kluk, ale s tou svou nezletilostí tu smrdí. Bylo vidět, že telefonát zadarmo nebylo to jediné, co člověk dostane, když si vsadí pět set dolarů na zápas. A ani vzrušení nad tou sázkou nedokázalo rozptýlit Bobbyho jednu otupělou jistotu, která mu zkalila hodně radosti ze zprávy, že jeho otec přece jenom nebyl tak špatný člověk. Ta sázka měla vydělat peníze na útěk. Ted odcházel.



Taxík měl obrovské zadní sedadlo. Řidič byl hluboce zabrán do rozhlasového přenosu zápasu Yankees, a to do takové míry, že chvílemi komentátorům odpovídal.

„Files a jeho sestra znali tvého otce, vid’?“ Vlastně se neptal.

„Jo. Zvlášt’ Alanna. Podle ní to byl opravdu milý chlap.“ Bobby se odmlčel. „Ale máma si to nemyslí.“

„Tvoje matka nejspíš viděla tu jeho stránku, kterou Alanna Filesová nezahlédla,“ odpověděl Ted. „Víc než jednu. Lidé jsou v tomhle jako diamanty, Bobby. Mají mnoho stran.“

„Ale máma říkala...“ Bylo to příliš složité. Vlastně mu nikdy nic pořádně *neřekla*, spíš jen naznačovala. Nevěděl, jak Tedovi říct, že jeho matka má také různé stránky a kvůli některým bylo těžké uvěřit věcem, o kterých nikdy nemluvila otevřeně. A když už na to přišlo, nakolik doopravdy chtěl znát pravdu? Jeho otec byl koneckonců mrtvý. Jeho matka nikoliv a on s ní musel žít... a musel ji mít rád. Neměl nikoho jiného, koho by měl rád, dokonce ani Teda. Protože –

„Kdy jedeš?“ zeptal se Bobby potichu.

„Až se vrátí tvoje matka.“ Ted vzdychl, vyhlédl z okna, pak se podíval na své ruce, složené na koleni nohy přehozené přes druhou nohu. Na Bobbyho se nepodíval, ještě ne. „Nejspíš v pátek ráno. Peníze si budu moci vybrat nejdřív zítra večer. Vsadil jsem čtyři ku

jedné na Albinho, to dělá dva tisíce. Můj dobrý kamarád Lennie bude muset volat do New Yorku, aby to pokryl.“

Přejeli most kanálu a vykřičená čtvrt' zůstala za nimi. Teď se ocitli v části města, do které Bobby cestoval i s matkou. Muži na ulici měli pláště a kravaty. Ženy měly punčochy místo ponožek. *Žádná* nevypadala jako Alanna Filesová a Bobbyho napadlo, že většinou z nich ani není cítit kořalka, když udělají Pšššt. Aspoň ne ve čtyři odpoledne.

„Já vím, proč jsi nevsadil na Pattersona – Johanssona,“ řekl Bobby. „Protože nevíš, kdo vyhraje.“

„*Myslím*, že tentokrát to bude Patterson,“ řekl Ted, „protože tentokrát je na Johanssona připravený. Mohl jsem vsadit dvě babky na Floyda Pattersona, ale pět stovek? Abys vsadil pět stovek, musíš buď vědět, nebo být blázen.“

„Ten zápas Albin – Haywood je podplacený, že?“

Ted přikývl. „Poznal jsem to, když jsi mi četl, že je v tom zapletený Kleindienst, a domyslel si, že Albin má vyhrát.“

„Už jsi vsadil víckrát na zápasy, kde dělal manažera pan Kleindienst?“

Ted chvíli nic neříkal, jenom se díval z okna. V rádiu kdosi odpálil Whiteu Fordovi. Ford míček chytil a hodil nejdřív Mooseovi Skowronovi. Chyběly jim dva body do konce osmé směny. Ted nakonec řekl: „Mohl by to být Haywood. Nebylo to pravděpodobné, ale mohl by. Potom... viděl jsi toho starého pána v tom podniku? Toho, co si nechal čistit boty?“

„Jasně, popleskal jsi ho po tváři.“

„To je Arthur Girardi. Files ho nechává, aby se tam potloukal, protože míval spojení. To si myslí Files – že *míval*. Teď je to prostě starý pán, který si tam chodívá v deset vyleštit boty a pak zapomene a ve tři si je přijde nechat vyleštit znovu. Files si myslí, že je to prostě starý pán, který už neví, kde má jehla ouško, jak se říká. Girardi ho nechává, ať si myslí, co chce. Starý Girardi tam chodí kvůli klimatizaci. A spojení pořád má.“

„Spojení s Jimmym.“

„Se všemožnými lidmi.“

„Pan Files nevěděl, že je ten zápas podplacený?“

„Ne, nebyl si jistý. Myslel jsem, že to bude vědět.“

„Ale věděl to starý Girardi. A věděl, který půjde přes palubu.“

„Ano. Měl jsem štěstí. Hurikán Haywood půjde k zemi v osmém kole. Příští rok, až budou sázky lepší, se to Hurikánovi vrátí.“

„Vsadil bys, kdyby tam pan Girardi nebyl?“

„Ne,“ odpověděl Ted bez rozmýšlení.

„Tak jak bys sehnal peníze? Až pojeděš pryč?“

Ted při těch slovech vypadal sklesle – *Až pojeděš pryč*. Pohnul se, jako by chtěl vzít Bobbyho kolem ramenou, ale pak se zarazil.

„Vždycky se najde někdo, kdo něco ví,“ řekl.

Už byli na Asher Avenue, stále v Bridgeportu, ale jen asi míli od městských hranic Harwiche. Bobby, i když věděl, co se stane, sáhl po Tedově velké ruce se skvrnami od nikotinu.

Ted přesunul kolena ke dveřím a ruce posunul s nimi. „Radši ne.“

Bobby se nemusel ptát proč. Lidé vyvěšují cedulky s nápisem NEDOTÝKAT SE, ČERSTVĚ NATŘENO, protože když položíte ruku na něco čerstvě natřeného, přilepí se vám barva na kůži. Mohli byste ji umýt nebo by se časem sama odrolila, ale chvíli by tam zůstala.

„Kam půjdeš?“

„To nevím.“

„Je mi mizerně,“ řekl Bobby. Cítil, jak mu do koutků očí stoupají slzy. „Jestli se ti něco stane, je to moje vina. Viděl jsem něco, ty věci, o kterých jsi mi říkal, abych je vyhlížel, ale nic jsem neřekl. Nechtěl jsem, abys odjel. Tak jsem si říkal, že jsi cvok – ne ve všem, jenom v tom s těmi ničemy, o kterých sis myslel, že tě pronásledují – a nic jsem neřekl. Dal jsi mi práci a já ji zvorál.“

Tedova paže se znovu zvedla. Ale spustila se níž a spokojila se s tím, že letmo poplácala Bobbyho po noze. Tony Kubek na stadionu Yankees zrovna zvládl dva přeběhy. Diváci začínali šílet.

„Ale já to věděl,“ řekl Ted mírně.

Bobby na něj zíral. „Co? Nerozumím.“

„Cítil jsem, jak se blíží. Proto jsou ty moje transy čím dál častější. Ale lhal jsem si stejně jako ty. Ze stejných důvodů. Myslíš, že se mi chce zrovna teď od tebe odjíždět, Bobby? Když je tvoje matka tak zmatená a nešťastná? Při vší úctě mě ani tak nezajímá její

blaho, nevycházíme spolu od první vteřiny, kdy jsme se spatřili, ale je to tvoje matka a –“

„Co je to s ní?“ zeptal se Bobby. Vzpomněl si, že musí mluvit potichu, ale vzal Teda za paži a zatřásl jí. „Pověz mi to! Ty to víš, já vím, že to víš! Je to pan Biderman? Je to něco s panem Bidermanem?“

Ted se díval z okna ven, čelo zamračené, rty pevně stažené. Nakonec vzdychl, vytáhl cigarety a jednu si zapálil. „Bobby,“ řekl, „pan Biderman není dobrý člověk. Tvoje matka to ví, ale ví taky, že někdy musíme vycházet s lidmi, kteří nejsou dobří. Musí s ním vyjít, abyste mohli slušně žít, to si myslí, a dělá to. V minulém roce udělala věci, na které není pyšná, byla však opatrná. V jistém směru musí být stejně opatrná jako já a bez ohledu na to, jestli ji mám rád nebo ne, za tohle ji obdivuji.“

„Co udělala? K čemu ji přinutil?“ Bobbymu se v hrudi pohnulo cosi studeného. „Proč ji pan Biderman vzal do Providence?“

„Na konferenci o nemovitostech.“

„To je všechno? To je *všechno*?“

„To nevím. Ani *ona* nevěděla. Nebo snad překryla to, co ví a čeho se bojí, svými nadějemi. Opravdu nevím. Někdy to poznám – někdy něco poznám velmi jasně a přímo. V první chvíli, kdy jsem tě uviděl, jsem věděl, že chceš kolo, že je pro tebe velmi důležité a že si chceš letos v létě vydělat peníze. Obdivoval jsem tvé odhodlání.“

„Dotkl ses mě schválně, vid’?“

„No jistě. Aspoň poprvé. Udělal jsem to, abych tě trochu poznal. Ale přátelé nešpehují. Opravdové přátelství ctí soukromí. Kromě toho, když se dotýkám, trochu se ztrácím – vytvářím jakési okno. Myslím, že to víš. Když jsem se tě dotkl podruhé... doopravdy dotkl, držel tě, víš, co myslím... to byla chyba, ale nijak hrozná. Chvilku jsi věděl víc, než bys měl, ale to vprchalo, ne? Kdybych ale pokračoval... dotýkal se a dotýkal, jak to lidé dělají, když jsou si blízcí... došlo by to k bodu, kde by se věci začaly měnit. Kde by to nevprchalo.“ Pozvedl skoro vykouřenou cigaretu a znechuceně se na ni podíval. „Člověk jich vykouří příliš mnoho a pak je chycený na celý život.“

„Nestalo se vámě něco?“ zeptal se Bobby, i když věděl, že Ted mu to nedokáže říct. Tedův dar, ať to bylo, co bylo, tak daleko nesahal.

„To nevím. Já –“

Ted najednou ztuhl. Díval se oknem ven na cosi vpředu. Zamáčkl cigaretu v popelníku na opěrce a udělal to tak tvrdě, že mu na hřbet ruky vylétly jiskry. Nezdálo se, že si toho všiml. „Kristepane,“ zamumlal. „Ach, kristepane, Bobby, jsme v tom.“

Bobby se naklonil přes něj, aby se podíval z okna, a myslel na to, co mu zrovna povídal Ted – *dotýkal se a dotýkal, jak to lidé dělají, když jsou si blízcí* – i když vykukoval na Asher Avenue.

Před nimi byla křižovatka tří silnic, Asher Avenue, Bridgeport Avenue a Connecticutské odbočky, které se spojovaly na místě, kterému se říkalo Puritan Square. Troleje svítily v odpoledním slunci. Dodávky netrpělivě houkaly, zatímco čekaly, až na ně přijde řada a budou moci proklouznout zácpou. Dopravu řídil upocený policista s pišťalkou v ústech a s bílými rukavicemi na ruku. Vlevo od silnice stál Gril William Penn, slavná restaurace, která měla mít nejlepší steaky v Connecticutu (pan Biderman tam vzal všechny zaměstnance, když agentura prodala Waverley Estate, a Bobbyho máma se vrátila domů asi s tuctem zápalek s reklamou Grilu William Penn). Jeho sláva vyplývala z toho, jak jednou Bobbymu říkala matka, že bar byl za městskými hranicemi Harwiche, zatímco pozemek restaurantu patřil k Bridgeportu.

Před ním, úplně na kraji Puritan Square, stál automobil DeSoto tak fialové barvy, jakou nikdy neviděl – v jakou by ani *nevěřil*. Barva byla tak ostrá, že z pohledu na ni bolely oči. Že bolela celá *hlava*.

Jejich auta budou jako jejich žluté pláště a špičaté boty a mastná parfémovaná mast, kterou si ulívávají vlasy: křiklavá a vulgární.

Fialové auto bylo přeplácané chromovými šipkami a proužky. Mělo zástěrky u blatníků. Ozdoba na kapotě byla obrovská; třpytila se v mlžném světle jako falešný drahokam. Pneumatiky byly masivní a s bílými pruhy a poklice měly křídlové matice. Vzadu trčela anténa jako bič. Na špičce visel mývalí ocas.

„Ničemové,“ zašeptal Bobby. O tom opravdu nebylo pochyb. Bylo to Desoto, ale zároveň se nepodobalo žádnému autu, jaké v

životě viděl, bylo cizí jako nějaký asteroid. Když přijeli blíž k ucpané křižovatce, uviděl Bobby, že polstrování má kovovou, masařkovitě zelenou barvu – ta barva přímo řvala, jak neladila s fialovým lakem auta. Volant byl obalený bílou kožešinou. „Páni drazí, jsou to oni!“

„Musíš svou mysl odvést jinam,“ poručil Ted. Popadl Bobbyho za ramena (vpředu buráceli Yankees a řidič nevěnoval svým dvěma pasažérům na zadním sedadle žádnou pozornost, aspoň za to díky Bohu) a tvrdě jím zatřásl, než ho pustil. „Musíš svou mysl odvést pryč, rozumíš?“

Rozuměl. George Sanders si postavil cihlovou zeď, za kterou schovával svoje myšlenky a plány před Děťmi. Bobby už jednou použil Mauryho Willse, ale měl pocit, že tentokrát ho baseball nevytrhne. Co jiného?

Bobby viděl asi tři nebo čtyři bloky od Puritan Square trčet nad chodníkem markýzu kina Asher Empire, a najednou uslyšel zvuk pátky s míčkem, se kterou si hrál Sully-John: vep-vep-vep. *Jestli je tohle veteš*, říkal S-J, *tak chci být vetešníkem*.

Bobbyho myšlenky zaplnil plakát, který tehdy viděli: Brigitte Bardotová (*francouzská sexy-kočička*, tak jí říkaly noviny) oblečená pouze do ručniku a úsměvu. Vypadala trochu jako žena vystupující z auta v jednom tom kalendáři v Rohové kapse, ta s tou sukní až v klíně a s vykukujícími podvazky. Brigitte Bardotová však byla hezčí. A byla *opravdová*. Na vkus Bobbyho Garfielda byla samozřejmě moc stará (*Jsem tak mladý a ty tak stará*, zpíval Paul Anka z tisíců tranzistoráků, *to mi drahá, říkali*), ale stejně byla krásná, a kočka se může dívat na královnu, to jeho matka také pořád říkala: kočka se může dívat na královnu. Bobby ji viděl stále zřetelněji, když se usazoval na sedadle, a jeho oči získávaly ten kalný, vzdálený pohled, jaký měly Tedovy oči, když upadal do transu. Bobby viděl její blond vlasy ještě mokré ze sprchy, svah prsou pod ručником, dlouhá stehna, nalakované nehty na nohou, stojících nad slovy Pouze pro dospělé, řidičský průkaz nebo rodný list podmínkou. Cítil její mýdlo – lehké a květinové vůně. Cítil

(Nuit en Paris)

její parfém a slyšel z vedlejšího pokoje její rádio. Byl to Freddy Cannon, to bebopové letní vtělení Savin Rock: „Ta tancuje jako drak, ča-ča-dú-ba-dag, dupe jenom tak, roky-roky-roky-rak...“

Uvědomoval si – slabě, vzdáleně, jako z jiného světa schovaného vysoko ve spirále roztočeného vlčka – že taxík, ve kterém jeli, se zastavil rovnou vedle restaurace Gril William Penn, přímo vedle chorobně fialového Desota. Bobby to auto skoro slyšel ve své hlavě. Kdyby mělo hlas, bylo by křičelo: *Zastřelte mě, jsem moc fialové! Zastřelte mě, jsem moc fialové!* A nedaleko od něj Bobby vycítil je. Byli v té restauraci, dávali si odpolední steak. Oba si ho dávali na stejný způsob, krvavý. Než odejdou, možná nechají u telefonního automatu přilepenou vývěsku o ztraceném psu nebo ručně psanou kartičku s oznámením AUTO NA PRODEJ: samozřejmě vzhůru nohama. Byli uvnitř, ničemové ve žlutých kabátech a bílých botách, popíjeli martini mezi sousty skoro syrového jelena, a kdyby zaměřili své myšlenky tímto směrem...

Ze sprchy proudila pára. B. B. se vytáhla na nahé špičky s nalakovanými nehty a rozevřela ručník a proměnila ho nakrátko v křídla, než ho nechala spadnout. A Bobby uviděl, že to vůbec nebyla Brigitte Bardotová. Byla to Carol Cerberová. *Člověk musí mít kuráž, nechat se takhle okukovat, když má na sobě jenom ručník*, říkala, a teď nechala spadnout i ten ručník. Viděl ji takovou, jak bude vypadat za osm nebo deset let.

Bobby se na ni díval, nemohl se dívat jinam, nemohl ji nemilovat, ztracený ve vůních jejího mýdla a jejího parfému, ve zvuku jejího rádia (Fred Cannon udělal místo The Platters – *Nebeské stíny noci padají*), v pohledu na její drobné nalakované nehty na nohou. Srdce se mu roztočilo jako vlček, jeho spirálové linky stoupaly a mizely v jiných světech. V jiných světech než tento.

Taxík se začal plazit vpřed. Ta čtyřdveřová fialová hrůza zaparkovaná u restaurace (parkovala v zóně pro dodavatele, uvědomil si Bobby, ale co *jim* na tom záleželo?) začala mizet vzadu. Taxík ale znovu prudce zastavil a řidič potichu zaklel, protože těsně kolem nich projel přes Puritan Square trolejbus. Ničemné Desoto zůstalo za nimi, ale odrazy jeho chrómu plnily kabinu roztancovanými světelnými prasátky. A najednou Bobby ucítil za

očima divoké bodání. Po něm následovala záclona krouťících se černých nití, která mu zastřela výhled. Dokázal se přimknout ke Carol, ale připadalo mu, že se teď na ni dívá skrz nějaké rušivé pole.

Cítí nás... nebo cítí aspoň něco. Prosím tě, Bože, dostaň nás odtud. Prosím tě, dostaň nás pryč.

Řidič zahlédl mezi auty mezeru a proklouzl jí. Za okamžik už slušným tempem uháněli po Asher Avenue. Bodání za očima začalo ustupovat. Černé nitky v poli vnitřního vidění se začaly rozplétat, a když zmizely, uviděl Bobby, že ta nahá dívka vůbec není Carol (aspoň teď už ne), dokonce ani Brigitte Bardotová, ale jenom ta kalendářová dívka z Rohové kapsy, svlečená donaha Bobbyho fantazií. Hudba z jejího rádia zmizela. Vůně mýdla a parfému byly pryč. Život z ní vyprchal; byla to jenom... jenom...

„Jenom obrázek namalovaný na cihlové zdi,“ řekl Bobby. Napřímil se.

„Říkals něco, chlapče?“ zeptal se řidič a vypnul rádio. Bylo po zápase. Mel Allen prodával cigarety.

„Nic,“ odpověděl Bobby.

„Asi sis trochu klimbnul, co? Vlečeme se, je vedro... takhle je to pokaždý, přesně jak říká Hatlo. Zdá se, že tvůj kámoš je pořád v limbu.“

„Ne,“ ozval se Ted a protáhl se. „Doktor je doma.“ Narovnal si záda a zamžikal, když v nich zapraskalo. „Ale trochu jsem si zdřímł.“ Vyhlédl zadním oknem, ale Gril William Penn už byl z dohledu. „Předpokládám, že Yankees vyhráli?“

„Roznesli ty zatracený indiány na kopytech,“ zasmál se řidič. „Nechápu, jak jste mohli usnout, když hrají Yankees.“

Zabočili na Broad Street a za dvě minuty taxík zastavil před číslem 149. Bobby se na dům podíval, jako by očekával, že uvidí jinou barvu omítky nebo snad přistavěné křídlo. Měl pocit, jako by byl pryč deset let. Svým způsobem tomu asi tak bylo – copak neviděl Carol Cerberovou úplně velkou?

Ožením se s ní, rozhodl se Bobby, když vystupoval z auta. Pes paní O'Harové na Colony Street štěkal a štěkal, jako by mu odporoval a odmítal všechny lidské sny: *haf, haf, haf*.

Ted se sklonil k řidičovu okénku s peněženkou v ruce. Vytáhl dvě dolarovky, zauvažoval, pak přidal třetí. „Drobné si nechte.“

„Jste džentlas,“ poznamenal taxikář.

„Je to *střelec*,“ opravil ho Bobby a usmál se, když taxík vyjel.

„Pojďme dovnitř,“ řekl Ted. „Není pro mě bezpečné, když jsem venku.“

Vyšli po schodech na verandu a Bobby svým klíčem otevřel dveře do chodby. Pořád myslel na to přízračné bodání za očima a na ty černé nitě. Ty nitě byly obzvláště hrozné, měl pocit, jako by měl oslepnout. „Viděli nás, Tede? Nebo nás cítili, nebo co to dělají?“

„To víš, že ano... ale myslím, že nevěděli, jak blízko jsme.“ Když vešli do bytu Garfieldových, sundal si Ted sluneční brýle a zastrčil je do kapsy u košile. „Musel ses krýt velmi dobře. Páni! Tady je ale vedro!“

„Proč si myslíš, že nevěděli, že jsme blízko?“

Ted znehybněl, přestože právě otevíral okno, a klidně se ohlédl po Bobbym. „Kdyby věděli, to fialové auto by stálo za námi, jakmile bychom tu zastavili.“

„To nebylo auto,“ řekl Bobby a také začal otevírat okno. Moc to nepomohlo; vzduch, který proudil dovnitř, zdvíhal záclony v neslyšných závanech, ale byl skoro stejně horký jako vzduch, který vězel v bytě celý den. „Nevím, co to bylo, ale jenom to *vypadalo* jako auto. A co jsem z *nich* vycítil –“ I v tom horku se Bobby zachvěl.

Ted vzal větrák, přešel k oknu u police s Lizinými cetkami a postavil ho na parapet. „Maskují se, jak nejlíp můžou, ale stejně je cítíme. Dokonce i lidé, kteří nevědí, co jsou zač, je často vycítí. Něco z toho, co je pod tím maskováním, prosakuje ven, a to, co je pod tím, je ošklivé. Doufám, že se nikdy nedozvíš, jak ošklivé.“

Bobby v to také doufal. „Odkud přicházejí, Tede?“

„Z temného místa.“

Ted si klekl, zapojil větrák do zásuvky a zapnul ho. Vzduch, který větrák vtáhl do místnosti, byl trochu chladnější, ale ne tak jako v Rohové kapse nebo kině Criterion.

„Z jiného světa, jako v *Prstenci kolem Slunce*? Je to tak, že?“

Ted byl stále na kolenou a držel elektrickou šňůru. Vypadal, jako by se modlil. Bobbymu připadal také vyčerpaný – na dně, skoro na umření. Jak mohl těm ničemům utéct? Vypadal, že by nedokázal doběhnout ani k samoobsluze a nezhroutit se.

„Ano,“ řekl nakonec. „Přicházejí z jiného světa. Z jiného kde a jiného kdy. To je všechno, co ti můžu říct. Není pro tebe bezpečné, abys věděl víc.“

Ale Bobby se musel zeptat ještě na něco. „Ty jsi také přišel z některého jiného světa?“

Ted se na něj vážně podíval. „Přišel jsem z Teanecku.“

Bobby na něj chvíli zíral, pak se rozesmál. Ted, který stále klečel u větráku, se k němu přidal.

„Na co jsi myslel v tom taxíku, Bobby?“ zeptal se Ted, když se konečně dokázali uklidnit. „Kam seš uchýlil, když ta potíže začala?“ Odmlčel se. „Co jsi viděl?“

Bobby si vzpomněl na dvacetiletou Carol s nehty na nohou nalakovanými na růžovo, nahou Carol s ručníkem u nohou a párou stoupající kolem ní. Pouze pro dospělé, řidičský průkaz podmínkou. Žádné výjimky.

„To nemůžu říct,“ řekl nakonec. „Protože... no...“

„Protože některé věci jsou soukromé. Rozumím.“ Ted vstal. Bobby mu chtěl pomoci, ale Ted ho mávnutím zahnal. „Třeba bys chtěl jít ven a chvíli si hrát,“ řekl. „Později – řekněme kolem šesté? – si znovu nasadím tmavé brýle a zajdeme do Colony Diner na sousto k večeři.“

„Ale žádné fazole.“

Koutky Tedových úst sebou cukly v náznaku úsměvu. „Rozhodně žádné fazole, fazole *verbotten*. V deset hodin zavolám přítele Lena a uvidím, jak dopadl zápas. Co?“

„Ti ničemové... budou teď hledat i mě?“

„Nikdy bych ti nedovolil vykročit ze dveří, kdybich si to myslel,“ odpověděl Ted překvapeně. „Tobě se nic neděje a já se postarám, aby se ti ani nic *nestalo*. Tak už běž. Zahřej si házenou nebo s kroužky nebo co je ti libo. Mám něco na práci. Jenom se do šesti vrať, ať nemám starost.“

„Tak jo.“

Bobby odešel do svého pokoje a vhodil čtyři čtvrtáky, které si vzal do Bridgeportu, zpátky do sklenice Na kolo. Rozhlédl se po pokoji a viděl tam všechno novými očima: kovbojský přehoz, na jedné stěně obrázek jeho matky a podepsanou fotografii – kterou získal za nastřádaná víčka z krabic s vločkami – od Claytona Moora v masce, v rohu kolečkové brusle (jedna měla rozbitou přezku), stůl u zdi. Pokoj vypadal nyní menší – nebylo to ani tak místo, kam se dá přijít, jako spíš místo, odkud se dá odejít. Uvědomil si, že dorůstá svou oranžovou čtenářskou průkazku, a nějaký hořký hlásek v nitru proti tomu protestoval. Křičel ne, ne, ne.

**BOBBY SE ZPOVÍDÁ. MALÁ CERBEROVÁ
A MALÝ CUCÁK. RIONDA. TED TELEFONUJE. POKŘIK
LOVCŮ.**

V parku Commonwealth si malé děti hrály s míčem. Hřiště B bylo prázdné, na hřišti C si několik výrostků v oranžových tričkách školy sv. Gabriela zkoušelo baseball s menším počtem hráčů. Carol Cerberová seděla na lavičce se švihadlem v klíně a dívala se na ně.

Všimla si, že jde Bobby, a usmála se. Ale úsměv vzápětí zmizel. „Bobby, co je ti?“

Bobby si nijak zvlášť neuvědomoval, že mu *něco* je, dokud to Carol neřekla, ale ten její starostlivý výraz mu všechno připomněl a odzbrojil ho. Ničemové byli skutečností a prožil hrůzu z toho, jak těsně je minuli, když se vraceli z Bridgeportu. Měl starost o matku. A hlavně Ted. Věděl velmi dobře, proč ho Ted vystrnadil z domu a co Ted zrovna teď dělá: balí kufříky a ty papírové tašky. Jeho přítel odjíždí.

Bobby se rozbrečel. Nechtěl se tak rozklepat zrovna před holkou, zvlášť před *touhle*, ale nemohl si pomoci.

Carol chvilku vypadala užasle – polekaně. Pak vstala z lavičky, přišla k němu a objala ho. „To nic není,“ řekla. „To nic není Bobby, nebřeč, všechno se spraví.“

Bobby, skoro slepý slzami a vzlykající ještě hůř – jako by mu v hlavě zuřila letní bouřka – se nechal odvést do křoví, kde na ně nebylo vidět z hřišť ani z chodníků. Sedla si s ním do trávy, ale nepouštěla ho, jednou rukou mu projížděla upocené zježené vlasy. Chvilku nic neřikala a Bobby nedokázal mluvit; mohl jenom vzlykat, až ho krk páčil a oči v důlcích bolely.

Nakonec se intervaly mezi vzlykáním začaly dloužit. Napřimil se a otřel si obličej rukou, a zhroutil se a zastyděl, když si všiml, co setřel: nejen slzy, ale také sopl a sliny. Musel ji celou potřísnit.

Zdalo se, že Carol to nevadí. Sáhla mu na mokrý obličej. Bobby se před jejími prsty odtáhl, znovu vzlykl a podíval se dolů do trávy. Jeho zrak, čerstvě omytý slzami, byl skoro nadpřirozeně ostrý; viděl každé stéblo a pampelišku.

„To nic,“ řekla, ale Bobby se pořád moc styděl, než aby se na ni podíval.

Chvilku mlčky seděli a potom Carol řekla: „Bobby, budu tvoje holka, jestli chceš.“

„Ty jsi moje holka,“ řekl Bobby.

„Tak mi pověz, co se stalo.“

A Bobby se uslyšel, jak jí všechno vypráví, počínaje dnem, kdy se Ted přistěhoval a matce se okamžitě znelíbil. Pověděl jí o prvních Tedových výpadech, o ničemech a jejich znameních. Když se dostal k tomuto místu, Carol se dotkla jeho ruky.

„Co je?“ zeptal se. „Ty mi nevěříš?“ V krku měl pořád ten bolavý knedlík, který se dělá po záchvatu pláče, ale už mu bylo líp. Jestli mu nevěří, nebude se na ni zlobit. Vlastně by jí to vůbec nevyčítal. Byla to však ohromná úleva, všechnu tu tíhu shodit z hrudi. „To nevadí. Já vím, jak šíleně to musí –“

„Viděla jsem ty divné panáky nakreslené po celém městě,“ řekla. „Taky Yvonne a Angie. Mluvily jsme o nich. Měly vedle sebe nakreslené hvězdičky a měsíce. Někdy taky komety.“

Strnule se na ni zahleděl. „Děláš si legraci?“

„Ne. Holky se vždycky po panácích dívají, nevím proč. Zavří pusy, než ti do ní vletí moucha.“

Sklapl ústa.

Carol spokojeně přikývla, pak vzala jeho ruku do dlaní a propletla si s ním prsty. Bobby užasl, jak dokonale všechny ty prsty do sebe zapadly. „Teď mi dopověz zbytek.“

Pověděl a skončil tím úžasným dnem, který právě prožil: film, cesta do Rohové kapsy, jak v něm Alanna poznala jeho otce, těsné vyvážnutí cestou domů. Pokusil se vysvětlit, že to fialové Desoto vůbec nebylo skutečné auto, jenom tak vypadalo. Nejvíce se svým

pocitům přiblížil, když řekl, že měl pocit, jako by to auto bylo živé, jako nějaká zlá verze pštrosa, na kterém někdy jezdil dr. Doolittle z knížek o mluvících zvířatech, které všichni v druhé třídě milovali. Jediné, co Bobby neprozradil, bylo, kam schoval své myšlenky, když taxík projížděl kolem Grilu William Penn a začaly ho píchat oči.

Chvilí bojoval, ale pak přidal to nejhorší: bál se, že odjezd jeho matky do Providence s panem Bidermanem a těmi dalšími muži byla chyba. *Velká* chyba.

„Myslíš, že k ní chová něžné city?“ zeptala se Carol. To už se vraceli k lavičce, kde Carol nechala ležet švihadlo. Bobby ho zvedl a podal jí ho. Pak se pomalu vydali z parku k Broad Street.

„Jo, možná,“ řekl Bobby zachmuřeně. „Nebo aspoň...“ A teď došel k tomu, čeho se bál, i když to nemělo jméno ani pořádný tvar; jako by se cosi hrozivého schovávalo pod kusem plátna. „Aspoň ona si to myslí.“

„Požádá ji o ruku? To by byl tvůj nevlastní otec.“

„Panebože!“ Bobby se zamyslel, jaké by to bylo, mít Dona Bidermana jako nevlastního otce, a zalitoval z celého srdce, že tu věc Carol vytahovala na světlo. Bylo to odporné pomyšlení.

„Jestli ho miluje, měl by sis na to zvyknout.“ Carol mluvila tónem starší, zkušené ženy, který se Bobbymu vůbec nezamlouval; nejspíš se letos v létě příliš často dívala s mámou na Ach Johne, ach Marsho. Ale přízračné bylo, že by mu bylo jedno, jestli máma miluje pana Bidermana, a to bylo všechno. Byla by to tragédie, to jistě, protože pan Biderman byl slizoun, ale bylo by to pochopitelné. Ale dělo se toho víc. Matčina přílišná opatrnost na peníze – její *lakota* – k tomu patřila, stejně jako to, co ji přimělo znovu kouřit a nutilo ji někdy v noci do pláče. Taky rozdíl mezi Randallem Garfieldem podle jeho matky, tím nespolehlivým mužem, po kterém zbyly nesplacené účty, a Randallem Garfieldem podle Alanny, milým chlapíkem, který si rád pouštěl jukebox nahlas... dokonce i to k tomu možná patřilo. (Opravdu existovaly nějaké nesplacené účty? Opravdu existovala propadlá pojistka? Proč by matka v takových věcech lhala?) To byly věci, o kterých s Carol nemohl mluvit. Ne že by nechtěl; nevěděl prostě *jak*.

Začali stoupat do kopce. Bobby vzal švihadlo za jeden konec a tak šli vedle sebe, švihadlo táhli mezi sebou po chodníku. Najednou se Bobby zastavil a kamsi ukázal. „Podívej se.“

Z elektrických drátů, které kousek před nimi křížovaly ve výšce ulici, visel žlutý ocas draka. Křivka provázku ověšeného papírky tvořila otazník.

„Jo, vidím,“ řekla Carol zaraženě. Znovu vykročili. „Měl by dnes odjet, Bobby.“

„Nemůže. Dnes večer je ten zápas. Jestli Albini vyhraje, Ted dostane peníze v tom kulečnickovém podniku zítra večer. Myslím, že je potřebuje jako sůl.“

„To jistě,“ řekla Carol. „Stačí se podívat na jeho šaty a je jasné, že je skoro na dně. Vsadil si nejspíš poslední peníze.“

Jeho šaty – něčeho takového si všimne jenom holka, pomyslel si Bobby a už už otvíral ústa, aby jí to řekl. Než stačil něco říct, kdosi za nimi řekl: „Ale koukněte na to. To je ta malá Cerberová a malej cucák. Jakpak se máte, dětičky?“

Ohlédli se. Na kolech k nim do kopce pomalu jeli tři chlapci od svatého Gáby v oranžových tričkách. Na nosičích měli naloženou baseballovou výbavu. Jeden z chlapců, uhrovatý pořízek se stříbrným křížkem pověšeným na řetízku kolem krku, měl baseballovou pálku strčenou do podomácku vyrobeného pouzdra zavěšeného na zádech. *Myslí si, že je Robin Hood*, pomyslel si Bobby, ale bál se. Byli to velcí kluci, středoškoláci, kluci z *církevní školy*, a kdyby se rozhodli, že ho pošlou do nemocnice, tak do té nemocnice poputuje. *Mladí ničemové v oranžových tričkách*, pomyslel si.

„Ahoj, Willie,“ řekla Carol jednomu z nich – ne tomu pořízkovi s pouzdem na pálku na zádech. Vypadala klidně, dokonce vesele, ale Bobby zaslechl ustrašený podtón, třepotající se jako ptačí křídlo. „Dívala jsem se, jak hraješ. Dobře jsi chytal.“

Ten, se kterým mluvila, měl ošklivou, neforemnou tvář pod houštinou kaštanově hnědých vlasů sčesaných dozadu a mužské tělo. Kolo značky Huffy, na kterém jel, vypadalo pod ním směšně malé. Bobbyho napadlo, že vypadá jako troll z pohádky. „Ty tomu rozumíš, malá Cerberová?“ zeptal se.

Všichni tři chlapci je dohnali a drželi se jich. Pak dva z nich – ten s tím křížem na krku a ten, kterému Carol říkala Willie – trochu přidali, postavili se na šlapátkách a pořádně zabrali. Bobby si s rostoucími obavami uvědomil, že jsou s Carol obklíčeni. Cítil z těch chlapců v oranžových tričkách směs potu a vitalisu.

„Co seš zač, cucáku?“ zeptal se třetí chlapec od svatého Gáby Bobbyho. Naklonil se nad říditky kola, aby se lépe podíval. „Ty seš Garfield? Seš, co? Billy Donahue tě hledá už od minulý zimy. Chce ti vyrazit zuby. Možná bych ti jich měl pár vyrazit rovnou tady, aby měl trochu nadděláno.“ Bobby cítil, jak se mu v břiše začíná roztahovat odporný plízivý pocit – cosi jako hadi v košíku. *Nebudu už brečet*, poručil si. *Ať se stane, co chce, nebude znovu brečet, i když mě pošlou do nemocnice. A budu se ji snažit ochránit.*

Ochránit ji před těmi velkými kluky? To byl vtip.

„Proč jsi tak zlý, Willie?“ zeptala se Carol. Hovořila pouze k tomu chlapci s kaštanově hnědými vlasy. „Nejsi zlý, když jsi sám. Proč musíš být zlý teď?“

Willie zrudl. Tím pádem vypadal, také díky těm rudě hnědým vlasům – měl je mnohem tmavší než Bobby –, že od krku nahoru hoří. Bobby uhodl, že není rád, když jeho přátelé vědí, že se umí chovat jako člověk, když nejsou poblíž.

„Drž hubu, Cerberová,“ zavrčel. „Nechceš sklapnout a začít líbat svého přítele, dokud má všechny zuby?“

Třetí chlapec měl na bocích zavěšený motorkový opasek a prastaré boty Snap-Jack pokryté prachem z baseballového hřiště. Byl za Carol. Teď dojel blíž, stále vestoje na stupačkách, a popadl Carol oběma rukama za ohon. Zatáhl.

„Au!“ Carol skoro vykřikla. Překvapením a také bolestí. Odtáhla se tak zprudka, že skoro upadla. Bobby ji chytil a Willie – který uměl být milý, když nebyl se svými kamarády, jak tvrdila Carol – se zasmál.

„Proč jsi to udělal?“ zaječel Bobby na kluka s motorkovým opaskem, a sotva mu ta slova vylétla z úst, zmocnil se ho pocit, že už je tisíckrát slyšel. To všechno bylo jako obřad, věci, které se říkají, než začne pořádné škubání a rány a začnou létat pěsti. Znovu si vzpomněl na *Pána much* – na Ralfa, který utíká od Jacka a ostatních.

Jenomže na Goldingově ostrově byla džungle. Neměli s Carol kam utéct.

Teď řekne: „Protože se mi chtělo.“ To teď přijde.

Ale než to stačil chlapec s opaskem říct, řekl to místo něj Robin Hood s podomácku vyrobeným toulcem na zádech. „Protože se mi chtělo. Co s tím uděláš, cucáku?“ Najednou vyrazil rukou jako had a udeřil Bobbyho do tváře. Willie se znovu zasmál.

Carol k němu vyrazila. „Willie, prosím tě –“

Robin Hood se natáhl, chytil Carol zepředu za tričko a zmáčkl. „Ještě nemáš kozy? Ne, nic moc. Seš pořád jenom malá Cerberová.“ Strčil do ní. Bobby, kterému stále zvonilo v hlavě po té face, ji zachytil a znovu ji nenechal upadnout.

„Zmlátíme toho pitomečka,“ prohlásil chlapec s opaskem. „Nelíbí se mi jeho ksicht.“

Stahovali se blíž, kola bicyklů jednotvárně vrzala. Potom Willie nechal svoje kolo padnout jako mrtvého poníka a hmátl po Bobbym. Bobby pozvedl pěsti v chabém pokusu napodobit Floyda Pattersona.

„Aleale, chlapci, copak se tu děje?“ zeptal se kdosi za nimi.

Willie přitáhl pěst k tělu. Stále ji držel pozvednutou, ale ohlédl se. Stejně jako Robin Hood a chlapec s motorkovým opaskem. U chodníku parkoval starý modrý studebaker s rezivými rozhrkanými díly karoserie a magnetickým Ježíšem na přístrojové desce. Před ním stála Rionda, přítelkyně Anity Cerberové, vpředu na hrudníku nesmírně klenutá a v bocích nesmírně široká. Letní oblečení nikdy nebylo jejím přítelem (dokonce i v jedenácti letech to bylo Bobbymu jasné), ale v té chvíli vypadala jako bohyně v tříčtvrtečních kalhotách.

„Riondo!“ zavolala Carol – sice nezakřičela, ale daleko k tomu neměla. Prodrala se kolem Willieho a chlapce s motorkovým opaskem. Ani jeden se ji nepokusil zastavit. Všichni tři chlapci od svatého Gáby hleděli na Riondu. Bobby zjistil, že stále civí na napřaženou pěst Willieho. Někdy se Bobby ráno probouzel s pindíkem tvrdým jako kámen a postaveným rovně jako raketa startující na měsíc. Když se odešel vyčurat, změkkl a povolil. Willieho napřažená paže teď také tak měkla, pěst na konci se rozdělovala znovu do prstů, a při tom srovnání bylo Bobbymu do úsměvu. Odolal

tomu pokušení. Kdyby ho uviděli, že se teď usmívá, nemohli by nic dělat. Ale později... jiný den...

Rionda vzala Carol kolem ramenou a přitiskla ji k mohutným nadržům. Prohlížela si chlapce v oranžových tričkách a *usmívala se*. Usmívala se a nijak se to nesnažila skrývat.

„Willie Shearman, že?“

Ještě před chvílí napřažená paže sklesla Williemu k boku. Cosi zamumlal a shýbl se pro kolo.

„Richie O'Meara?“

Chlapec s motorkovým opaskem se díval na svá chodidla v zaprášených teniskách a také cosi zamumlal. Tváře mu jenom hořely.

„Každopádně *jeden* z kluků O'Mearových, je vás taková spousta, že ztrácím přehled.“ Její pohled zalétl k Robinu Hoodovi. „A kdo jsi ty, mladíku? Nejsi Dedham? Vypadáš trochu jako Dedham.“

Robin Hood se díval na své ruce. Na jednom prstu měl třídílný prsten, začal jím v tu chvíli otáčet.

Rionda stále držela Carol kolem ramenou. Carol se držela jednou rukou Riondy kolem pasu, kam až dosáhla. Šla zároveň s Riondou, ale neřídila se na chlapce, když Rionda vystoupila z ulice na proužek trávníku mezi obrubníkem a chodníkem. Ta nespouštěla oči z Robina Hooda. „Měl bys mi odpovědět, když s tebou mluvím, hochu. Nebude těžké najít tvou matku, jestli se mi bude chtít. Stačí, abych se zeptala otce Fitzgeralda.“

„Harry Doolin, se menuju,“ zahučel chlapec konečně. Vrtěl prstenem na ruce ještě rychleji.

„No, ale byla jsem blízko, ne?“ zeptala se Rionda příjemně a udělala další dva tři kroky dopředu. Dostala se tak na chodník. Carol se bála jít k těm chlapcům tak blízko, tak se ji snažila zadržet, ale Rionda si toho nevšímala. „Dedhamové a Doolinové, všichni jsou mezi sebou povídání a poženění. Už od kdovíkolikátého kolena.“

Žádný Robin Hood, ale kluk se jménem Harry Doolin s hloupým, podomácku vyrobeným pouzdem na zádech. Žádný Marlon Brando z *Divocha*, ale mladý Richie O'Meara, který bude mít harleye, jenž by mu ladil s tím motorkovým opaskem, až tak za pět let... pokud vůbec někdy. A Willie Shearman, který se neodvažoval být milý k dívce, když byl se svými přáteli. Zpátky na

jejich skutečnou velikost je stačila srazit jedna obtlouklá žena v tříčtvrtečních kalhotách a krátkém tričku, která přispěchala na pomoc nikoli na bílém koni, ale v studebakeru ročník 1954. To pomyšlení mělo Bobbyho uklidnit, ale nějak se to nestalo. Přistihl se, že myslí na to, co napsal William Golding, že ty chlapce na ostrově zachránila posádka bitevního křižníku... ale kdo zachrání tu posádku?

To bylo hloupé, jestli někdo potřeboval zachránit, tak Rionda Hewsonová v té chvíli tak rozhodně nevypadala, ale ta slova stále Bobbyho pronásledovala. Co když žádní dospělí *nejsou*? Co když je celá ta idea dospělých jen iluze? Co když jsou jejich peníze ve skutečnosti jenom hrací kuličky, jejich podniky jen výměnným obchodem s baseballovými kartami, jejich války jenom hry s pistolkami v parku? Co když jsou uvnitř těch obleků a šatů pořád jenom usmrkané děti? Kristepane, to nebylo možné, nebo ano? To bylo příliš hrozné pomyšlení.

Rionda se stále dívala na chlapce od svatého Gáby s tvrdým a poněkud nebezpečným úsměvem. „Vy tři byste přece neotravovali mladší a menší děti, než jste vy, ne? A navíc děvče, které je jako jedna z vašich malých sestřiček?“

Chlapci mlčeli, už ani nemumlali. Jenom šoupali nohama.

„To jste určitě nedělali, protože by to byla zbabělost, no řekněte, že ne?“

Znovu jim dala možnost, aby odpověděli, a spoustu času, aby si poslechli vlastní mlčení.

„Willie? Richie? Harry? Přece jste je neotravovali, nebo ano?“

„Jasně že ne,“ řekl Harry. Bobby měl pocit, že jestli bude vrtět tím prstenem ještě rychleji, prst mu určitě chytne.

„Kdybych si myslela něco takového,“ usmívala se Rionda nebezpečně, „musela bych promluvit s otcem Fitzgeraldem, že? A otec by měl nejspíš pocit, že musí promluvit s vašimi rodiči, a *vaši* otcové by nejspíš měli pocit, že jsou povinni vám zahřát zadek... a to byste zasloužili, chlapci, že? Za otravování slabých a malých.“

Tři chlapci, obkročmo usazení na svých směšných malých bicyklech, stále mlčeli.

„Otravovali tě, Bobby?“ zeptala se Rionda.

„Ne,“ odpověděl Bobby okamžitě.

Rionda strčila prst Carol pod bradu a zvedla jí hlavu. „Otravovali tebe, zlato?“

„Ne, Riondo.“

Rionda se na ni usmála, a i když Carol stály slzy v očích, úsměv jí oplatila.

„Tak jo, chlapani, asi jste z toho venku,“ řekla Rionda. „Ti dva tvrdí, že jste jim neudělali nic, co by vám způsobilo jedinou horkou chvilku ve zpovědnici. Řekla bych, že jim dlužíte aspoň poděkování, co vy na to?“

Chlapani od svatého Gáby začali cosi mumlat. *Prosím tě, nech to být*, prosil ji Bobby v duchu. *Nenuť je, aby nám opravdu děkovali. Nenamáčej jim do toho nos.*

Možná že Rionda jeho myšlenky slyšela (Bobby už měl dobrý důvod věřit, že jsou takové věci možné). „No, tohle možná vynecháme,“ řekla. „Běžte domů, hoši. A Harry, až uvidíš Moiru Dedhamovou, vyříd' jí, že Rionda pořád chodí na Bingo do Bridgeportu každý týden, kdyby se někdy chtěla svézt.“

„Vyřídím, jasně,“ řekl Harry. Nasedl na kolo a odjel do kopce s pohledem pořád upřeným na chodník. Kdyby šli z protisměru nějakí chodci, nejspíš by je přejel. Oba kamarádi ho následovali, znovu se zvedli ze sedel a šlapali, aby ho dohonili.

Rionda se za nimi dívala a úsměv jí pomalu bledl. „Irčouni mizerný,“ zahučela nakonec, „s těma je věčně kříž. Pcha, dobře že jsme se jich zbavili. Carol, opravdu ti nic není?“

Carol řekla, že opravdu není.

„Bobby?“

„Taky nic.“ Musel sebrat veškeré sebeovládání, aby se nezačal rovnou před ní třást jako hromádka brusinkového želé, ale když se dokázala nesesypat Carol, on to snad dokáže taky.

„Nasedni do auta,“ řekla Rionda Carol. „Svezu tě domů. Ty běž sám, Bobby – přeběhni ulici a běž rovnou dovnitř. Ti kluci na tebe a mou holčičku Carol do zítřka zapomenou, ale dnes večer byste udělali nejlíp, kdybyste se drželi doma.“

„Tak jo,“ řekl Bobby, ale věděl, že ti kluci do zítřka nezapomenou, ani do konce týdne nebo do konce léta. Budou si

muset s Carol dávat pozor na Harryho a jeho kamarády hodně dlouho. „Ahoj, Carol.“

„Ahoj.“

Bobby škobrtal přes Broad Street. Na druhé straně zůstal stát a díval se, jak Riondino staré auto odjíždí k činžáku, kde bydleli Cerberovi. Když Carol vystoupila, ohlédla se a zamávala. Bobby také zamával, pak vystoupal po schodech domu číslo 149 a vešel dovnitř.

Ted seděl v obývacím pokoji, kouřil cigaretu a četl časopis *Life*. Na obálce byla Anita Ekbergová. Bobby nepochyboval, že Ted má kufříky a papírové tašky sbaleny, ale tady po nich nebylo ani stopy. Nejspíš je nechal nahoře ve svém pokoji. Bobby byl rád. Nechtěl se na ně dívat. Už tak bylo dost zlé, když věděl, že tam jsou.

„Co jsi dělal?“ zeptal se Ted.

„Nic moc,“ řekl Bobby. „Myslím, že si lehnu do postele a budu si číst, než bude večer.“

Odešel do svého pokoje. Na podlaze u postele ležely na hromádce tři knížky z oddělení pro dospělé harwichské veřejné knihovny – *Kosmičtí inženýři* od Clifforda D. Simaka, *Tajemství římského klobouku* od Elleryho Queena a *Dědicové* od Williama Goldinga. Bobby si vybral *Dědice* a lehl si s hlavou v nohách postele a nohama v ponožkách na polštáři. Na obálce knihy byli jeskynní lidé, ale byli nakresleni skoro abstraktně – na obálce dětské knihy by člověk takové jeskynní lidi nezahlédl. Mít čtenářskou průkazku pro dospělé bylo moc fajn... ale jaksi už ne tolik, jak se zdálo zpočátku.

÷

Havajské oko bylo v devět a Bobby by obvykle byl jako uhranutý (jeho matka prohlašovala, že pořady jako *Havajské oko* a *Nedotknutelní* jsou pro děti příliš násilnické a obvykle mu nedovolila se na ně dívat), ale dnes večer se mu myšlenky neustále někde toulaly. Ani ne šedesát mil odtud se do sebe pustí Eddie Albiní a Hurikán Haywood. Dívka v kostýmu Gillette Blue Blades, oblečená v modrých plavkách a s modrými střevičky na podpatku bude obcházet ringem před začátkem každého kola a bude ukazovat ceduli s modrým číslem. 1... 2... 3... 4...

V půl desáté už Bobby nepoznal, kdo je v televizi soukromé očko, nemluvě o tom, kdo zavraždil bohatou blondýnu. *Hurikán Haywood půjde k zemi v osmém kole*, řekl mu Ted; starý Girardi to věděl. Ale co když se něco pokazilo? Nechtěl, aby Ted odjel, ale jestli musel, nesnesl by Bobby pomyšlení, že by odjel s prázdnou peněženkou. To by se určitě nemohlo stát... nebo mohlo? Bobby viděl jednou v televizi pořad, kde měl jeden boxer jakoby jít k zemi, ale pak se rozmyslel. Co když se to stalo dnes večer? Složit se pod falešným knokautem bylo zlé, byl to podvod – nekecej, Sherlocku, jak jsi na to přišel? – ale jestli Hurikán Haywood *nepodváděl*, bude mít Ted velké problémy; „sakrozní problémy“, jak by řekl Sully-John.

Podle hodin na stěně v obývacím pokoji bylo půl desáté. Jestli Bobby počítal správně, právě probíhalo rozhodující, osmé kolo.

„Jak se ti líbí *Dědicové*?“

Bobby byl tak hluboce ponořený do myšlenek, že při zvuku Tedova hlasu nadskočil. Keenan Wynn v televizi zrovna stál před buldozerem a říkal, že by pro camelku ušel celou míli.

„Jsou mnohem těžší než *Pán much*,“ řekl. „Je to o dvou malých rodech jeskynních lidí, a jeden rod je chytřejší. Ale ten druhý rod, ten hloupý, to jsou hrdinové. Skoro jsem to vzdal, ale teď to začíná být zajímavější. Myslím, že to dočtu.“

„Ten rod, se kterým ses seznámil jako s prvním, ten s tou malou holčičkou, to jsou neandrtálci. Ten druhý rod – jenomže to jsou ve skutečnosti kmeny, Golding si potrpí na kmeny – jsou cromagnonci. Ti cromagnonci jsou dědicové. To, co se děje mezi těmi dvěma skupinami, naplňuje definici tragédie: události směřují k nešťastnému rozuzlení, kterému se nelze vyhnout.“

Ted pokračoval, mluvil o Shakespearových hrách a Poeových básních a románech od nějakého Theodora Dreisera. Jindy by to Bobbyho zajímalo, ale dnes večer neustále v myšlenkách bloudil k Madison Square Garden. Viděl v duchu ring, prudce osvětlený jako těch několik kulečnickových stolů v Rohové kapse. Slyšel křičet diváky, když se do toho Haywood pustil a zasypal překvapeného Eddieho Albinho levými a pravými háky. Haywood nemínil ten zápas vzdát; stejně jako ten boxer v televizi, místo toho ukáže svému

protivníkovi skutečný svět bolesti. Bobby přímo cítil pot a slyšel těžký dusot rukavic dopadajících na maso. Oči Eddieho Albinho se proměnily ve dvě nuly... kolena povolují... diváci vstávají a ječí...

„– idea osudu jako síly, které se nedá uniknout, se dá vystopovat zřejmě u Řeků. Měli jednoho dramatika, jmenoval se Euripides, který –“

„Zavolej tam,“ řekl Bobby, a i když v životě neměl cigaretu (do roku 1964 se propracuje ke kartónu za týden), hlas mě stejně chraptivý jako Ted pozdě v noci, když celý den kouřil chesterfieldky.

„Prosím, Bobby?“

„Zavolej panu Filesovi a zjisti, jak dopadl zápas.“ Bobby se díval na hodiny. Devět čtyřicet devět. „Jestli to trvalo jenom do osmého, už je po všem.“

„Souhlasím, že je po zápase, ale kdybych zavolaal Filesovi tak brzy, mohl by nabýt podezření, že jsem něco věděl,“ řekl Ted. „Ani z rádia – tento zápas se nevysílá, jak oba víme. Radši počkáme. Je to bezpečnější. Ať uvěří, že jsem člověk spolehlivých předtuch. Zavolám v deset, jako bych čekal, že výsledek rozhodne rozhodčí a ne knockaut. A mezitím, Bobby, si nedělej starosti. Říkám ti, že je to procházka po pláži.“

Bobby už nadobro přestal sledovat *Havajské oko*. Prostě seděl na pohovce a poslouchal breptání herců. Nějaký muž křičel na tlustého havajského policistu. Nějaká žena v bílých plavkách vběhla do příboje. Auto honilo jiné auto za doprovodu bubnů. Ručičky na hodinách se plazily, trmácely se k desítce a dvanáctce jako horolezci zápasící s posledními stovkami metrů Mount Everestu. Muž, který zavraždil bohatou blondýnu, byl zabit, když přebíhal ananasové pole, a *Havajské oko* konečně skončilo.

Bobby nepočkal na upoutávky dílů z příštího týdne; vypnul televizi a řekl: „Zavolej, jo? Prosím tě, zavolej.“

„Za okamžik,“ řekl Ted. „Myslím, že jsem to přehnal s tou zázvorovou limonádou. Nádrže se mi s věkem patrně scvrkly.“

Odšoural se do koupelny. Nastala nekonečná pauza a potom konečně následoval zvuk moči padající do mísy. „Áááá!“ ulevil si Ted. Zdálo se, že je nesmírně spokojený.

Bobby už nevydržel sedět. Vstal a začal přecházet po obývacím pokoji. Byl přesvědčen, že Tommy „Hurikán“ Haywood se právě v této chvíli nechává fotografovat ve svém rohu ringu v Garden, sice zmlácený, ale celý rozzářený, když mu blesky cákají bílé světlo do tváře. Dívka v kostýmu Gillette Blue Blades bude s ním, ona ho drží kolem ramenou a on ji kolem pasu, a Eddie Albini, skleslý a zapomenutý, zatím sedí ve svém rohu, omámené oči napuchlé, že skoro nevidí, pořád ještě trochu otřesený po nakládačce, kterou utřžil.

Než se Ted vrátil, propadal Bobby zoufalství. *Věděl*, že Albini zápas prohrál a jeho přítel přišel o pět set dolarů. Zůstane Ted, když zjistí, že je na mizině? Možná... ale kdyby to udělal a přišli ti ničemové...

Bobby svíral a rozvíral pěsti a pozoroval, jak Ted zvedá sluchátko a vytáčí číslo.

„Uvolni se, Bobby,“ řekl mu Ted. „Bude to v pořádku.“

Ale Bobby se nemohl uvolnit. Břicho měl plné drátů. Ted držel sluchátko u ucha beze slova snad celou věčnost.

„Proč *te neberou*?“ zašeptal Bobby pronikavě.

„Zazvonilo to teprve dvakrát, Bobby. Nechceš se – haló? Tady je Brautigan. Ted Brautigan. Ano, paní, dneska odpoledne.“ Bylo to neuvěřitelné, ale Ted na Bobbyho mrkl. Jak mohl být tak klidný? Bobby měl pocit, že kdyby byl na Tedově místě, nedokázal by ani udržet telefon u ucha, natož mrknout. „Ano, paní, je tu.“ Ted se otočil k Bobbymu a bez zakrývání mluvítko řekl: „Alanna chce vědět, jak se má tvoje dívka.“

Bobby se pokusil promluvit, ale jenom zasípal.

„Bobby říká, že dobře,“ pověděl Ted Alanne, „jako o letních prázdninách. Můžu mluvit s Lenem? Ano, počkám. Ale povězte mi prosím o tom zápase.“ Nastala pauza, která se táhla donekonečna. Ted se netvářil vůbec nijak. A když se nakonec otočil k Bobbymu, mluvítko zakryl. „Říká, že Albini dostal v prvních pěti kolech docela naklepáno, v šestém a sedmém se jakž tak držel, pak zčistajasna dal pravý hák a Haywood zůstal v osmém ležet. Hurikán už ani nehlesl. To je překvapení, co?“

„Ano,“ řekl Bobby. Rty měl jako znečitlivělé. Byla to pravda, všechno. V pátek večer touto dobou už bude Ted pryč. Se dvěma tisíci dolary v kapse se dá utéct ničemům daleko. Se dvěma tisíci v kapse se dá jezdit s Velkým šedým psem od jednoho třpytivého moře ke druhému.

Bobby odešel do koupelny a vymáčkl si na kartáček zubní pasu Ipana. Jeho strach, že Ted si vsadil na špatného hráče, pomínil, ale smutek z nevyhnutelné ztráty zůstával a stále rostl. Nikdy by nevěřil, že něco, co se ještě ani nestalo, může tak bolet. *Za týden už si nevzpomenu, co bylo na něm tak bezva. Ode dneška za rok už si na něho ani nevzpomenu.*

Byla to pravda? Panebože, byla to pravda?

Ne, pomyslel si Bobby. V žádném případě. To nedopustím.

Ted ve vedlejšíh pokoji hovořil s Lenem Filesem. Zdálo se, že je to docela přátelský hovor, který probíhá tak, jak Ted očekával... ano, Ted říkal, že vsadil podle své předtuchy, hodně silné, takové, na kterou si musíte vsadit, pokud nechcete ztratit sami před sebou tvář. Jistě, peníze můžou být zítra o půl desáté večer, pokud se přítelova matka do osmi vrátí. Pokud se opozdí, Len k němu zajede v deset nebo v půl jedenácté. Vyhovovalo to tak? Ted se znovu zasmál, takže se zdálo, že to tlustému Lenniemu Filesovi vyhovuje úplně dokonale.

Bobby odložil kartáček do skleničky na policičce pod zrcadlem a pak sáhl do kapsy u kalhot. Bylo v ní cosi, co jeho prsty nerozeznaly, nepatřilo to k obvyklé kapsové veteši. Vytáhl klíčenku se zelenou visačkou, svůj speciální suvenýr z jedné části Bridgeportu, o které jeho matka nic nevěděla. Z vykřičené čtvrti.

ROHOVÁ KAPSA

BILIÁR, POOL, HRACÍ AUTO.

KENMORE 8-2127.

Už by jí nejspíš schoval (nebo se jí nadobro zbavil), najednou ho však něco napadlo. Ten večer sice nemohlo Bobbyho Garfielda nic doopravdy rozveselit, ale tohle bylo aspoň něco: dá ten kroužek na klíče Carol Cerberové, samozřejmě s vysvětlením, že nesmí jeho mámě říct, kde k němu přišla. Věděl, že Carol má aspoň dva klíče, které by si na něj mohla dát – klíč od bytu a od deníku, který jí Rionda dala k narozeninám. (Carol byla o tři měsíce starší než

Bobby, ale nikdy se nad ním kvůli tomu nepovyšovala.) Když jí dá tu klíčenku, bude to trochu, jako by ji žádal, aby s ním chodila. Nebude se muset kvůli tomu ani červenat až po uši a upadat do rozpaků, až to bude říkat; Carol už bude vědět. To bylo na tom právě bezva.

Bobby položil klíčenku na polici vedle skleničky na kartáčky, pak odešel do ložnice, aby si oblékl pyžamo. Když vyšel, Ted seděl na pohovce, kouřil cigaretu a díval se na něj.

„Bobby, není ti něco?“

„Snad ne. Nesmí mi nic být, ne?“

Ted přikývl. „To platí asi pro nás oba.“

„Uvidím tě ještě někdy?“ zeptal se Bobby a v duchu Teda prosil, aby nemluvil jako Osamělý jezdec, aby nezačal s těmi kýčovitými řečmi jako *Ještě se někdy setkáme, parde...* protože to nebyly řeči, to bylo moc laskavé slovo. Blbosti, to bylo výstižnější. Nemyslel, že mu Ted někdy lhal, a nechtěl, aby začínal zrovna teď, když byli skoro u konce.

„To nevím.“ Ted si prohlížel zapálený konec cigarety, a když zvedl zrak, všiml si Bobby, že mu oči plavou v slzách. „Nemyslím si to.“

Ty slzy Bobbyho dorazily. Přeběhl pokoj a chtěl, *potřeboval* Teda obejmout. Jenomže se zarazil, když Ted polekaně zvedl paže a zkřížil je na hrudníku přes volné staříčké tričko.

Bobby zůstal stát na místě s rukama stále přichystanýma k objetí. Pomalu je spustil. Žádné objímání, žádné doteky. Bylo to pravidlo, ale to pravidlo bylo zlé. To pravidlo byl špatné.

„Napišeš?“ zeptal se.

„Budu ti posílat pohlednice,“ odpověděl Ted po chvílce rozmýšlení. „Ale ne přímo tobě – to by mohlo být pro nás oba nebezpečné. Co mám dělat? Máš nějaký nápad?“

„Posílej je Carol,“ řekl Bobby. Vyhrkl to naprosto bez rozmýšlení.

„Kdy jsi jí řekl o těch ničemech, Bobby?“ V Tedově hlasu nezazněla výčitka. Proč by taky měla? Odjížděl, ne? Ten novinář, který napsal zprávu o zloději nákupních vozíků, by to klidně mohl pro noviny pojednat pod takovýmto názvem: BLÁZNIVÝ STAŘEC PRCHÁ PŘED ÚTOKEM MIMOZEMŠŤANŮ. Lidé by si to navzájem

předčítali u ranní kávy a vloček a smáli by se. Co to tehdy Ted povídal? Bujarý maloměstský humor, nebylo to tak? Ale pokud to bylo tak směšné, proč to bolelo? Proč to tolik bolelo?

„Dnes,“ řekl chabě. „Viděl jsem ji v parku a všechno to prostě nějak... ze mě vylítlo.“

„To se stává,“ řekl Ted vážně. „Znám to dobře; někdy přehrada prostě praskne. A možná je to nejlepší. Povíš jí, že možná jejím prostřednictvím navážu s tebou spojení?“

„Jo.“

Ted si poklepával prstem o rty a přemýšlel. Pak přikývl. „Nahoru na pohlednice, které budu posílat, napíšu *Milá C.* místo *Milá Carol*. Dolů se podepíšu *Přítel*. Tak oba budete vědět, kdo píše. Ujednáno?“

„Jo,“ souhlasil Bobby. „Bezva.“ Nebylo to bezva, nic z toho nebylo bezva, ale půjde to.

Najednou zvedl ruku, přitiskl rty k prstům a foukl přes ně. Ted, usazený na pohovce, se usmál, chytil tu pusu a vlípl si ji na vrásčitou tvář. „Už běž radši do postele, Bobby. Byl to rušný den a je pozdě.“

Bobby šel spát.

÷

Nejdřív si myslel, že je to stejný sen jako dřív – Biderman, Cushman a Dean honí mámu džunglí na ostrově Williama Goldinga. Pak si Bobby uvědomil, že stromy a liány jsou namalované na tapetě a že cestička pod matčinými uhánějícími nohama je hnědý koberec. Žádná džungle, ale hotelová chodba. Tak si jeho mozek představoval hotel Warwick.

Pan Biderman a ti druzí dva nimrodi ji však pořád honili. A teď už také chlapci od svatého Gáby – Willie, Richie a Harry Doolin. Všichni měli na obličejích namalované červené a bílé pruhy. A všichni měli na sobě ostře žluté kabátce, na kterých bylo nakresleno červené oko:



Kromě kabátců byli nazi. Jejich pohlaví se natřásalo a hopsalo v hustých chomáčích ochlupení. Všichni kromě Harryho Doolina potřásali oštěpem; Harry měl baseballovou pátku. Byla zaostřená na obou koncích do špice.

„Zabijte tu mrchu!“ ječel Cushman.

„Vypijte jí krev!“ řval Don Biderman a mrštil svým oštěpem na Liz Garfieldovou zrovna v okamžiku, kdy zahrnula za roh. Oštěp se zabodl do jedné stěny polepené tapetou s motivem džungle, jen zadrnčel.

„Zapíchněte jí to do té špinavé kundy!“ zakřičel Willie – ten Willie, který uměl být milý, pokud nebyl s kamarády. Červené oko na hrudi zíralo. Penis o něco níž také jakoby zíral.

Utíkej, mami! snažil se volat Bobby, ale neozvala se žádná slova. Neměl ústa, neměl tělo. Byl tam, a přesto tam nebyl. Letěl vedle matky jako její stín. Slyšel, jak lapá po dechu, viděl její roztřesená, ustrašená ústa a roztrhané punčochy. Elegantní šaty měla také roztržené. Jedno ňadro měla poškrábané, až z něj tekla krev. Jedno oko měla skoro zavřené. Vypadala, jako by podstoupila několik kol s Eddiem Albinim nebo Hurikánem Haywoodem... možná s oběma najednou.

„Já tě přeříznu!“ hulákal Richie.

„Sežerem tě zaživa!“ souhlasil Curtis Dean (z plných plic).

„Napijem se tvojí krve, vyvrhnu ti střeva!“

Máma se po nich ohlédla a nohy (kdesi ztratila střevíčky) jí škobrtly. *Nedělej to, mami*, zasténal Bobby. *Prokristapána, neohlížej se.*

Jako by ho uslyšela, otočila Liz znovu hlavu dopředu a pokusila se běžet ještě rychleji. Proběhla kolem plakátu na zdi:

PROSÍM POMOZTE NÁM NAJÍT
NAŠE OBLÍBENÉ PRASÁTKO!

LIZ je náš MASKOT!

LIZ JE 34 LET!

Je to MRZUTÁ SVINĚ, ale MÁME JI RÁDI!

Udělá, co chcete, když řeknete „SLIBUJU“

(nebo)

„JSOU V TOM PRACHY“!
VOLEJTE Housitonic 5-8337
(nebo)

PŘIVEĎTE JI do GRILU WILLIAM PENN!
Ptejte se po NIČEMECH V ŽLUTÝCH KABÁTECH!

Heslo: „JÍME TO SYROVÉ!“

Máma si toho plakátu taky všimla, a když jí tentokrát kotníky škobrtly o sebe, *upadla*.

Vstávej, mami! zakřičel Bobby, ale ona nevstávala – možná nemohla. Místo toho se plazila po hnědém koberci a ohlížela se, vlasy jí visely přes tváře a čelo v upocených pramenech. Zádá šatů měla utržená a Bobby viděl její holou zadnici – spodní kalhotky zmizely. A co hůř, zadní stranu stehen měla od krve. Co jí to udělali, pane Bože, co to jeho matce udělali?

Don Biderman vyšel zpoza rohu *před* ní – našel zkratku a odřízl ji. Ostatní mu byli v patách. Teď stál klacek panu Bidermanovi rovnou nahoru jako někdy ráno Bobbymu, než vstal a odešel na záchod. Jenomže klacek pana Bidermana byl *obrovský*, vypadal jako kraken, trífíd, *monstrum*, a Bobby si pomyslel, že už asi ví, odkud se vzala krev na matčiných stehnech. Nechtěl, ale myslel si, že to ví.

Nechte ji na pokoji! snažil se zaječet na pana Bidermana. *Nechte ji na pokoji, nemáte toho dost?*

Šarlatové oko na žlutém kabátci pana Bidermana se najednou ještě víc rozevřelo... a zadívalo se stranou. Bobby byl neviditelný, jeho tělo bylo o jeden svět na stoupající spirále vlčka níž... ale červené oko ho uvidělo. To červené oko vidělo *všechno*.

„Zabijte tu svini, vypijte jí krev!“ řekl pan Biderman zdušeným hlasem, který Bobby skoro nepoznával, a vykročil.

„Zabijte tu svini, vypijte jí krev!“ přidal se Bill Cushman a Curtis Dean.

„Zabijte tu svini, vyvrhněte střeva, sežerte jí maso,“ skandoval Willie a Richie, kteří dobíhali nimrody. Stejně jako u mužů se i jejich klacky proměnily v oštěpy.

„Sežerte ji, vypijte ji, vyvrhněte ji, *ošukejte* ji!“ zpíval Harry.
Vstávej, mami! Uteč! Nenech je!

Zkusila to. Ale sotva se zvedla z kolenou na nohy, Biderman na ni skočil. Ostatní se hnali za ním a vrhli se na ni také, a když jejich ruce začaly trhat zbytky jejích šatů z těla, Bobby si pomyslel: *Chci odtud pryč, chci se vrátit po vlčku do svého světa, ať se zastaví a roztočí se na opačnou stranu, abych se mohl vrátit dolů do svého pokoje ve svém světě...*

Jenomže tu nebyl žádný vlček, a i když se snové výjevy začaly lámat a temnět, Bobby to věděl. Nebyl to vlček, ale věž, nehybné vřetenno, po kterém se pohybuje a navíjí se na něj veškerá existence. Věž pak zmizela a milosrdnou chvíli nebylo vidět nic. Když otevřel oči, ložnice byla plná slunce – letního slunce o čtvrtéčním ránu posledního června v prezidentském období pana Eisenhowera.

OHAVNÝ ČTVRTEK

O Tedu Brautiganovi se dalo říct jedno: uměl vařit. Snídaně, kterou strčil před Bobbyho – lehce míchaná vajíčka, topinku, křupavou slaninu – byla mnohem lepší než to, co dělala k snídani jeho matka (její specialitou byly obrovské palačinky bez chuti, které si namáčeli do sirupu značky Teta Jemima), a bylo to stejně dobré jako jídlo, které se dalo koupit v Colony Diner nebo v Harwichi. Jediný problém byl, že Bobby neměl na jídlo chuť. Nemohl si vzpomenout na podrobnosti snu, ale věděl, že to byla noční můra a že v některém místě toho snu určitě brečel – když se probudil, měl mokrý polštář. Jenomže ten sen nebyl jediným důvodem, proč se cítil dnes ráno tak mizerně a sklesle; sny nebyly koneckonců skutečnost. Tedův odjezd skutečný bude. A bude neodvolatelný.

„Odjedeš rovnou z Rohové kapsy?“ zeptal se Bobby, když si Ted sedal naproti němu se svým talířem vajec a slaniny. „Odjedeš, vid’?“

„Ano, to bude nejbezpečnější.“ Pustil se do jídla, ale pomalu a nijak nadšeně. Taky mu bylo mizerně. Bobby byl rád. „Řeknu tvé matce, že mi onemocněl bratr v Illinois. Víc nebude potřebovat vědět.“

„Pojedeš Velkým šedým psem?“

Ted se pousmál. „Nejspíš vlakem. Jsem docela zámožný muž, nezapomeň.“

„Kterým vlakem?“

„Lepší bude, když ti podrobnosti nepovím, Bobby. To, co nevíš, ani nepovíš. Ani tě nikdo nepřinutí povědět.“

Bobby o tom chvilku uvažoval, pak se zeptal: „Vzpomeneš si na ty pohlednice?“

Ted napíchl kousek slaniny, pak ho ale znovu položil na talíř. „Pohlednice, spousty pohlednic. Slibuju. Ted' už o tom nebudeme mluvit.“

„Tak o čem bychom měli mluvit?“

Ted o tom přemýšlel, pak se usmál. Jeho úsměv byl milý a otevřený, když se usmíval, Bobby viděl, jak Ted musel vypadat ve dvaceti letech, a jak býval silný.

„O knihách, samozřejmě,“ řekl Ted. „Budeme mluvit o knihách.“

÷

Chystal se strašlivě parný den, to bylo jasné už v devět hodin ráno. Bobby pomohl s nádobím, utíral a uklízel, a pak se posadili v obývacím pokoji, kde se Tedův větrák snažil ze všech sil popohánět unavený vzduch, a hovořili o knihách... nebo spíš *Ted* hovořil o knihách. A dnes ráno, kdy je nerozptyloval zápas Albini – Haywood, Bobby dychtivě poslouchal. Nerozuměl všemu, co Ted říká, ale pochopil dost, aby si uvědomil, že knihy vytvářejí svůj vlastní svět a že harwichská veřejná knihovna tím světem není. Knihovna byla pouhými dveřmi do toho světa.

Ted mluvil o Williamu Goldingovi a o tom, čemu říkal „dystopická fantasy“, pokračoval *Strojem času* od H. G. Wellse, naznačil spojení mezi Morlocky a Eloi na straně jedné, a Jackem a Ralfem z Goldingova ostrova na straně druhé. Mluvil o tom, co nazval Jediná omluva literatury“, což podle něj bylo zkoumání otázek nevinnosti a zkušenosti, dobra a zla. Ke konci této improvizované přednášky se zmínil o románu *Vymítač ďábla*, který se zabýval oběma otázkami („v populárním kontextu“), a pak se najednou zarazil. Potrásl hlavou, jako by si ji chtěl pročistit.

„Co se stalo?“ Bobby usrkl zázvorové limonády. Pořád mu moc nechutnala, ale byla to jediná limonáda v chladnici. Kromě toho byla studená.

„Co si to myslím?“ Ted si přejel rukou po čele, jako by ho najednou rozbolela hlava. „Ten přece ještě nebyl napsán.“

„Jak to myslíš?“

„Ale nijak. Zatoulal jsem se. Nechceš jít na chvíli ven? Protáhnout si nohy? Mohl bych si na chvíli lehnout. Včera v noci jsem se moc nevyspal.“

„Tak jo.“ Bobby si řekl, že trocha čerstvého vzduchu – byť *horkého* čerstvého vzduchu – mu snad udělá dobře. A i když poslouchat Tedovo povídání bylo zajímavé, začínal mít pocit, že se stěny bytu kolem něj svírají. To bylo tím, že věděl o Tedově odjezdu, řekl si Bobby. Bylo to smutné vědomí.

Když se vrátil do svého pokoje pro baseballovou rukavici, hlavou mu prolétla myšlenka na klíčenku z Rohové kapsy – dá ji Carol, aby věděla, že budou spolu chodit. Pak si vzpomněl na Harryho Doolina, Richieho O'Mearu a Willieho Shearmana. Budou někde venku, určitě, a jestli ho nachytají samotného, nejspíš z něho vymlátí duši. Poprvé po dvou nebo třech dnech Bobby zjistil, že mu chybí Sully. Sully byl malý kluk jako on, byl však tvrdý. Doolin a jeho kamarádi by ho mohli zmlátit, ale Sully-John by je donutil, aby za tu výsadu zaplatili. Jenže S-J byl na táboře, v tom to bylo.

Bobbyho vůbec nenapadlo, aby zůstal doma – nemohl se před týpkou jako Willie Shearman schovávat celé léto, to by bylo zbabělé –, ale když vycházel z domu, připomněl si, že musí být opatrný, musí se po nich dívat. Pokud je uvidí první, nebude problém.

S chlapci od svatého Gáby na mysli Bobby odešel z domu číslo 149 a už si na klíčenku nevzpomněl, na ten svůj speciální suvenýr z vykřičené čtvrti. Ležela na koupelnové policičce vedle jeho skleničky na kartáček, přesně tam, kde ji minulý večer nechal.



Zdálo se, že prochodil celý Harwich – od Broad Street po park Commonwealth (na hřišti C dnes nebyli žádní chlapci od svatého Gáby; bylo tam družstvo Americké ligy, cvičilo se v odpalování a odhánění mračen much ve žhavém slunci), od parku po náměstí, od náměstí k vlakovému nádraží. Když stál v malém novinovém stánku pod železničním nadjezdem a díval se na brožované knížky (pan Burton, který trafikou vedl, nechal člověka chvíli dívat, pokud nesahal na „zboží“, jak říkal), spustila městská píšťala a oba je polekala.

„Matko boží, co to má bejt?“ vyjel pan Burton rozhořčeně. Rozsypal plátky žvýkaček po celé podlaze, takže se pustil do jejich sbírání, šedá pracovní zástěra z něj visela. „Je teprvá čtvrt na dvanáct!“

„Je brzo, to je fakt,“ souhlasil Bobby a za chvíli ze stánku odešel. Courání pro něj ztratilo své kouzlo. Zamířil na River Avenue, zastavil se v pekařství Tip-Top, kde si koupil půl bochníku včerejšího chleba (dva centy) a zeptal se Georgieho Sullivana, jak se má S-J.

„Má se fajn,“ odpověděl nejstarší Sullyho bratr. „V úterý jsme dostali pohled, kde píše, že se mu stejská po rodině a chce se vrátit domů. Ve středu jsme dostali další, kde píše, že se učí potápět. Na tom dnešním píše, že se má jako nikdy v životě a chce tam zůstat až do smrti.“ Zasmál se, ten urostlý irský dvacetiletý mládenec s mohutnými irskými pažemi a rameny. „Chtít může, ale mámě by se po něm sakra stejskalo, kdyby tam zůstal. Budeš tím krmit kachny?“

„Jo, jako vždycky.“

„Ať tě neštípnu do prstů. Ty zatracený kačeny z řeky přenášejí nemoci. Taky –“

Radniční hodiny na náměstí začaly odbíjet poledne, i když bylo teprve tři čtvrtě.

„Co se to dneska děje?“ divil se Georgie. „Nejdřív brzo houkají a pak se pomínou i ty pitomý městský hodiny.“

„Možná je to tím vedrem,“ poznamenal Bobby.

Nedůvěřivě se na Bobbyho podíval. „No... je to vysvětlení jako každý jiný.“

Jo, pomyslel si Bobby, když vycházel ven. Ale o dost bezpečnější, než by některá mohla být.



Bobby šel po River Avenue, cestou ukusoval chleba. Než si našel lavičku poblíž řeky Housatonic, většina koupeného chleba už zmizela v břiše. Kachny dychtivě vypluly z rákosí a Bobby jim začal házet drobký zbývajícího pečiva a jako vždy se bavil tím, jak se vrhaly po soustech a zakláněly hlavu, aby mohly polknout.

Po chvíli na něj přišla ospalost. Díval se na řeku, na sítě odraženého světla, třepotající se na hladině, a byl ještě ospalejší. Minulou noc sice spal, ale neodpočinul si. Teď si zdříml s rukama plnými chlebových drobků. Kachny sežraly, co bylo na trávě, a pak se stahovaly blíž k němu a potichu, zadumaně káchaly. Hodiny na náměstí odbily dvě, i když bylo dvanáct hodin dvacet minut, takže

lidé ve městě vrtěli hlavou a ptali se jeden druhého, co se to propána děje. Bobby dřímával stále hlouběji, a když na něj padl stín, neviděl ho ani neslyšel.

„Hej, chlapče.“

Ten hlas byl tichý a napjatý. Bobby sebou škubl a polekaně se posadil, dlaně se mu otevřely a zbývající drobnosti se vysypaly. V břiše se mu zase začali svíjet ti hadi. To nebyl Willie Shearman nebo Richie O'Meara nebo Harry Doolin – i když se sotva probudil, tohle věděl – ale Bobby skoro litoval, že to není některý z nich. Nebo i všichni tři. Nakládačka nebyla to nejhorší, co se mohlo člověku přihodit. Ne, nebyla to nejhorší. Kristepane, proč musel *usnout*?

„Chlapče.“

Kachny šlapaly Bobbymu po nohou a štěbetaly nad tou nečekanou nadílkou. Jejich křídla se třepotala a otírala se mu o kotníky a lýtka, ale cítil to jen vzdáleně, velmi vzdáleně. Na trávě před sebou viděl stín mužské hlavy. Ten muž stál za ním.

„Chlapče.“

Pomalou a ztuhle se Bobby otočil. Ten muž bude mít žlutý kabát a někde na něm bude oko, upřené červené oko.

Ale muž, který za ním stál, měl na sobě letní hnědý oblek, sako mírně vyduté bříškem, které začínalo přerůstat v pořádné břicho, a Bobby okamžitě věděl, že to přece jen není jeden z nich. Necítil za očima žádné bodání, žádné černé nitě mu nekřížily zorné pole... ale hlavní věc byla, že tohle není žádné *stvoření*, které jenom předstírá, že je člověk; *byl* to člověk.

„Co je?“ zeptal se Bobby tichým, dušeným hlasem. Pořád nemohl uvěřit, jak mohl tak usnout, takhle se úplně ztratit. „Co chcete?“

„Dám ti dva dolary, když mi dovolíš, abych ti ho vykoupil,“ řekl muž v hnědém obleku. Sáh do kapsy saka a vytáhl peněženku. „Můžeme jít tamhle za strom. Nikdo nás neuvidí. A bude se ti to líbit.“

„Ne,“ řekl Bobby a vstal. Nebyl si tak docela jist, o čem to ten člověk v hnědém obleku mluví, ale jakousi představu měl. Kachny se rozutekly, ale chleba byl příliš velké pokušení, kterému neodolaly, a

tak se vrátily a zobaly a hemžily se Bobbymu kolem tenisek. „Musím už domů. Moje matka –“

Muž přistoupil blíž, peněženku stále v ruce. Jako by se rozhodl dát ji Bobbymu celou, dva všivé dolary vem d'as. „Nemusíš mi to dělat, já to jenom udělám tobě. No tak, co říkáš? Dám ti tři dolary.“ Muži se už chvěl hlas, poskakoval nahoru a dolů po škále, v jednom okamžiku jako by se smál, vzápětí skoro kvílel. „Za tři dolary můžeš chodit měsíc do kina.“

„Ne, opravdu, já –“

„Bude se ti to líbit, všem mým chlapcům se to líbí.“ Hmátl po Bobbym a najednou si Bobby vzpomněl, jak ho Ted držel za ramena, jak mu Ted dával ruce do zátylku, jak ho Ted přitahoval blíž, až byli skoro tak blízko, že by se mohli políbit. To nebylo jako teď... ale přesto bylo. Jaksi to tak bylo.

Bobby se bez rozmýšlení shýbl a popadl jednu kachnu. Zvedl ji jako překvapený rozkáchaný chomáč peří, křídel, rozkmitaných nožek a zobáků, sotva zahlédl jedno černé oko jako korálek, a pak ji vhodil na muže v hnědém obleku. Muž zaječel a zvedl ruce, aby si kryl obličej, a upustil peněženku.

Bobby utekl.



Zrovna procházel náměstím, už mířil domů, když zahlédl na telefonním sloupu u cukrárny plakát. Přešel k němu, přečetl si ho a zmocnila se ho tichá hrůza. Nevzpomínal si na sen z minulé noci, ale bylo v něm také cosi takového. Tím si byl jist.

VIDĚLI JSTE BRAUTIGANA?

Je to STARÝ VOŘÍŠEK, ale MÁME HO RÁDI!

BRAUTIGAN má BÍLOU SRST a MODRÉ OČI!

Je PŘÁTELSKÝ!

Bude VÁM ŽRÁT ZBYTKY Z RUKY!

Zaplatíme VELMI VELKOU ODMĚNU

(\$\$\$\$)

JESTLI JSTE VIDĚLI BRAUTIGANA!

VOLEJTE Housitonic 5-8337!

(NEBO)

PŘIVEĎTE BRAUTIGANA na Highgate Avenue č. 745!
Bydlí tam RODINA SAGAMOROVÝCH!

Tohle není dobrý den, pomyslel si Bobby a sledoval, jak se jeho vlastní ruka natahuje a strhává plakát z telefonního sloupu. Za ním zahlédl modrý ocas draka, visící ze žárovky na markýze harwichského kina. *Tohle vůbec není dobrý den. Vůbec jsem neměl vycházet z domu. Vlastně jsem měl zůstat v posteli.*

Housitonic 5-8337, přesně jako na tom plakátě o welshcorgim Philovi... jenomže jestli byla v Harwichi centrála Housitonic, Bobby o ní nikdy neslyšel. Některá čísla byla na centrále Harwich. Další na Commonwealth. Ale Housitonic? Ne. Tady ne, ani v Bridgeportu.

Zmačkal plakát a vhodil ho do koše na rohu s nápisem UDRŽUJTE ČISTOTU, ale na druhé straně našel další takový plakát. Cestou našel třetí, nalepený na poštovní schránku na rohu ulice. Všechny strhal. Ničemové se buď blížili, nebo byli zoufalí. Možná obojí. Ted nemohl dneska vůbec vycházet – Bobby mu to bude muset říct. A bude se muset připravit na útěk. To mu taky poví.

Bobby to vzal přes park, skoro utíkal, jak spěchal domů, a stěží zaslechl tichý, udýchaný výkřik, který se ozval odněkud zleva, když míjel hřiště: „Bobby...“

Zastavil se a podíval se ke skupince stromů, kam ho včera odvedla Carol a kde se rozbřečel. A když se ten udýchaný výkřik ozval znovu, uvědomil si, že je to *ona*.

„Bobby, jestli jsi to ty, prosím tě, pomoz mi...“

Seběhl z betonového chodníku a vnořil se do houštiny. Jakmile ji uviděl, vypadla mu baseballová rukavice z ruky. Byl to model Alvin Dark, ta rukavice, a už se nenašla. Někdo šel kolem a prostě ji sebral, a co má být? S postupujícím dnem mu ta jeho všivá baseballová rukavice dělala nejmenší starost.

Carol seděla pod stejným jilmem, kde ho včera utěšovala. Kolena měla přitážená k tělu. V obličeji byla popelavě bledá. Pod očima měla černé kruhy z šoku, takže vypadala jako mýval. Z jedné nosní dírky jí tekla krev. Levou paži měla položenou před tělem, tím pohybem si těsně přitahovala košili k rašicím poupatům, ze kterých za nějaký rok nebo dva budou prsa. Loket té paže držela v pravé dlani.

Na sobě měla kratáasy a volnou košili s dlouhými rukávy – takovou, která se jednoduše přetáhne přes hlavu. Později bude Bobby klást vinu za to, co se stalo, hlavně té její hloupé košili. Určitě si ji vzala, aby se nespálila; to byl jediný důvod, na který přišel, proč nosila dlouhé rukávy v tak vražedném vedru. Vybrala si ji sama, nebo ji do ní navlékla paní Cerberová? A záleželo na tom? *Ano*, bude si Bobby myslet, až bude mít na přemýšlení čas. *Záleželo na tom, to si sakra piš, že na tom záleželo.*

Ale prozatím byla ta halena s dlouhými rukávy na okraji jeho zájmu. Jediná věc, které si v prvním okamžiku všiml, byla levá paže Carol. Zdálo se, že nemá jedno, ale dvě ramena.

„Bobby,“ řekla a dívala se na něj lesklýma omámenýma očima. „Oni mi něco udělali.“

Byla samozřejmě v šoku. On sám už byl v šoku a jednal pouze instinktivně. Pokusil se ji zvednout, ale Carol vykřikla bolestí – panebože, to byl zvuk.

„Doběhnu pro pomoc,“ řekl a usadil ji zpět. „Jenom tu sed’ a nehýbej se.“

Jenže Carol vrtěla hlavou – opatrně, aby si nehnula rukou. Modré oči měla skoro černé bolestí a hrůzou. „Ne, Bobby, ne, nenechávej mě tu, co když se vrátí? Co když se vrátí a udělají mi něco ještě horšího?“ Něco z toho, co se přihodilo toho dlouhého horkého čtvrtka, se mu vykourilo z hlavy, ztratilo se to ve vlně šoku, ale tohle navždycky zůstalo jasné: Carol, která k němu zvedá obličej a říká: *Co když se vrátí a udělají mi něco ještě horšího?*

„Ale... Carol...“

„Můžu chodit. Jestli mi pomůžeš, tak půjdu.“

Bobby ji opatrně vzal kolem pasu, jen doufal, že zase nevykřikne. To by bylo špatné.

Carol se pomalu postavila, opírala se při tom zády o kmen stromu. Když vstávala, levá paže se jí trochu pohnula. To divné dvojité rameno se vyboulilo a povolilo. Carol zasténala, ale nevykřikla, díky Bohu.

„Měla bys být v klidu,“ řekl Bobby.

„Ne, chci odtud pryč. Pomoz mi. Ach panebože, to bolí.“

Jakmile stála, vypadala trochu lépe. Vyšli z lesíka pomalým, vážným krokem bok po boku, jako pár, který kráčí k oltáři. Když vyšli ze stínu stromů, připadal jim den ještě víc horký a oslepujivě jasný. Bobby se rozhlédl a nikoho neviděl. Kdesi v hloubi parku parta malých dětí (nejspíš Vlaštovek nebo Červenek ze Sterling House) zpívala písničku, ale kolem baseballových hřišť bylo naprosto pusto: žádné děti, žádné matky s kočárky, ani stopa po policistovi Raymerovi, místním strážníkovi, který člověku občas koupil zmrzlinu nebo pytlík buráků, když měl dobrou náladu. Všichni byli doma, schovaní před vedrem. Pomalým tempem, Bobby s rukou kolem Carolina pasu, se sunuli po chodníku, který ústil na rohu Commonwealthu a Broad Street. Broad Street Hill byl pustý jako park; dláždění se tetelilo jako vzduch nad spalovačem odpadků. V dohledu nebyl jediný chodec nebo auto.

Dostali se na chodník a Bobby už se chtěl Carol zeptat, jestli dokáže přejít ulici, když Carol pronesla pronikavým šeptem: „Ach, Bobby, já omdlím.“

Polekaně se na ni podíval a uviděl, že se jí oči obracejí v sloup a objevuje se lesklé bělmo. Zakymácela se jako strom těsně před porážkou. Bobby se shýbl, úplně bez rozmýšlení, a chytil ji kolem stehů a zad, když jí kolena povolila. Stál po její pravé straně, takže to mohl udělat, aniž by jí provedl s levou rukou něco horšího, než už se jí stalo. A Carol, i když v bezvědomí, si pořád chránila pravou rukou svůj levý loket, takže paži udržela skoro v klidu.

Carol Cerberová byla vysoká jako Bobby, možná o něco vyšší, a skoro stejně těžká. Nebylo pravděpodobné, že ji unese v náručí po Broad Street, byť klopytavě, ale lidé v šoku jsou schopni neuvěřitelných siláckých kousků. Bobby ji nesl a vůbec neklopýtal; on s ní v tom rozpáleném červnovém slunci běžel. Nikdo ho nezastavil, nikdo se nezeptal, co je s tou holčičkou, nikdo mu nenabídl pomoc. Slyšel od Asher Avenue auta, ale tato část světa vypadala přízračná jako Midwich, kde všichni najednou usnuli.

Vůbec ho nenapadlo, aby odnesl Carol k její matce. Cerberovi bydleli výš v kopci, ale to nebyl ten důvod. Bobby dokázal myslet jenom na Teda. Musel ji odnést k Tedovi. Ted si poradí.

Jeho nadpřirozená síla začala ochabovat, když stoupal po schodech k jejich domu. Zapotácel se a Carolino groteskně zdvojené rameno bouchlo do zábradlí. Carol mu v náručí ztuhla a vykřikla a přivřeně oči se otevřely dokořán.

„Už jsme skoro tu,“ řekl jí udýchaným šeptem, který se moc nepodobal jeho hlasu. „Už jsme skoro tu, promiň, že jsem tě bouchl, ale jsme skoro –“

Dveře se otevřely a ven vyšel Ted. Měl na sobě šedé kalhoty a tílko. Ke kolenům mu visely smyčky kšand. Vypadal překvapeně a ustaraně, ale ne polekaně.

Bobbymu se podařilo vystoupit na poslední schod a pak se zhoupl vzad. Jednu hrozivou chvíli si myslel, že spadne dolů a možná si rozbije o betonový chodník hlavu. Pak ho chytil Ted a udržel ho.

„Dej mi ji,“ řekl.

„Běž nejdřív na druhou stranu,“ funěl Bobby. Paže se mu chvěly jako kytarové struny a ramena měl jako v ohni. „To je ta špatná strana.“

Ted je obešel a postavil se vedle Bobbyho. Carol se na ně dívala, pískově světlé vlasy jí visely na Bobbyho zápěstí. „Oni mi cosi udělali,“ zašeptala Tedovi. „Willie... prosila jsem ho, aby je zastavil, ale on neposlechl.“

„Nemluv,“ řekl Ted. „Budeš v pořádku.“

Vzal ji od Bobbyho, jak jemně to šlo, ale nezabránili tomu, aby se jí levá paže trochu zavrtěla. Dvojité rameno se pod bílou halenou pohnulo. Carol zasténala, pak se rozplakala. Z pravé nosní dírky jí začala znovu téct krev, na kůži se objevila jediná zářivě červená kapka. Bobbymu se na okamžik vybavil záblesk snu z předchozí noci: to oko. To červené oko.

„Podrž mi dveře, Bobby.“

Bobby je otevřel dokořán. Ted pronesl Carol chodbou do bytu Garfieldových. Ve stejném okamžiku Liz Garfieldová sestupovala po železných schodech od harwichské zastávky vlaku přijíždějícího z New Yorku, New Havenu a Hartfordu na Main Street, kde bylo stanoviště taxíků. Pohybovala se pomalu a odhodlaně jako chronický invalida. V obou rukou vlekla kufry. Pan Burton, majitel novinového

stánku, stál náhodou ve dveřích a kouřil. Díval se, jak Liz schází ze schodů, shrnula si závoj malého kloboučku a opatrně si osušuje obličej cípem kapesníku. Při každém doteku sebou šklubla. Měla make-up, tlustou vrstvu, ale nepomohlo to. Líčení jenom upoutalo pozornost na to, co se jí stalo. Ten závojíček byl lepší, i když zakrýval jen horní část obličejce, a tak ho znovu spustila. Přistoupila k prvnímu taxíku a řidič vystoupil, aby jí pomohl s kufry.

Burton uvažoval, kdo jí to provedl. Doufal, že tomu, kdo jí to udělal, právě v této chvíli masírují hlavu urostlí policajti pendrekama. Člověk, který provede něco takového ženě, si nezaslouží nic lepšího. Člověk, který provede něco takového ženě, nemá co pohledávat na svobodě. To byl Burtonův názor.



Bobby si myslel, že Ted položí Carol na pohovku, ale nestalo se tak. V obývacím pokoji byla jedna židle s rovným opěradlem a na tu se posadil s Carol na klíně. Držel ji tak, jako držel Santa Claus v Grantově obchodním domě malé děti, které přišly k jeho trůnu.

„Co ti ještě udělali? Kromě ramene?“

„Praštili mě do břicha. A do boku.“

„Do kterého?“

„Do pravého.“

Ted jí jemně na té straně zvedl halenu. Bobby jen zasykl, když uviděl modřinu, která se rýsovala šikmo přes hrudní koš. Okamžitě poznal obrys baseballové pátky. Věděl, čí to byla pátky: Harryho Doolina, toho uhrovatého pořízka, který se považoval za Robina Hooda ve fantastické krajině, která se mu prostírala v hlavě. Načapal Carol spolu s Richiem O'Mearou a Williem Shearmanem v parku a Harry ji zpracovával pátkou, zatímco Richie a Willie ji drželi. Všichni tři se smáli a říkali jí malá Cerberová. Možná to začalo jako vtip, a vymklo se jim to z ruky. Nestalo se něco podobného v *Pánu much*? Že se věci trochu vymkly z ruky?

Ted se dotkl Carolina pasu; jeho kloubnaté prsty se roztáhly a pak pomalu přejížděly po boku vzhůru. Dělal to s hlavou nakloněnou, jako by spíš naslouchal, než se dotýkal. Možná tomu tak bylo. Carol vyjekla, když se dostal k modřině.

„Bolí?“ zeptal se Ted.

„Trochu. Ne tak moc jako ra-rameno. Zlomili mi ruku, že?“

„Ne, to bych neřekl,“ odpověděl Ted.

„Slyšela jsem, jak to ruplo. Oni taky. V tu chvíli utekli.“

„Nepochybuji, že jsi to slyšela. Určitě.“

Slzy jí tekly po tvářích a v obličeji byla pořád bledá, ale už vypadala klidněji. Ted jí zvedl halenu k podpaží a podíval se na tu modřinu. *Ví stejně jako já, čím jí to udělali*, pomyslel si Bobby.

„Kolik jich bylo, Carol?“

Tři, pomyslel si Bobby.

„T-tři.“

„Tři chlapci?“

Přikývla.

„Tři chlapci proti jedné malé holčičce. Ti se tě tedy museli bát. Museli si myslet, že jsi lev. Jsi lev, Carol?“

„Moc ráda bych byla,“ řekla Carol. Pokusila se o úsměv. „Moc ráda bych zařvala a zahrnala je na útěk. Oni mě m-m-mlátili.“

„Já vím. Já vím.“ Jeho ruka jí sjela po boku níž a zakryla modřinu od pátky na hrudním koši. „Nadechni se.“

Modřina se vklenula Tedovi do dlaně; Bobby viděl její fialový obrys mezi prsty žlutými od nikotinu. „*Tohle bolí?*“

Zavrtěla hlavou.

„Ani když dýcháš?“

„Ne.“

„Ani když se ti žebra opírají o mou ruku?“

„Ne. Jenom to cítím. Ale bolí mě tohle...“ Letmo se podívala na strašlivý tvar svého dvojitého ramene, a pak pohled odvrátila.

„Já vím, chudinko Carol. Chudinko malá. K tomu se dostaneme. Kam tě ještě praštili? Říkala jsi do břicha?“

„Ano.“

Ted jí zvedl halenu vpředu. Byla tam další modřina, ale tahle nevypadala tak hluboká a fialová. Jemně ji prohmatal prsty, nejdřív nad pupkem a potom pod ním. Carol řekla, že ji tam nic nebolí jako v tom rameni, že to břicho jenom cítí jako žebra.

„Neuhodili tě do zad?“

„N-ne.“

„Do hlavy nebo do krku?“

„M-m, jenom do boku a do břicha a pak mě praštili do ramene a ruplo to a oni to uslyšeli a utekli. Dřív jsem si myslela, že Willie Shearman je milý.“ Žalostně se na Teda podívala.

„Otoč hlavu, Carol... dobře... teď na druhou stranu. Nebolí to, když ji otáčíš?“

„Ne.“

„A víš určitě, že tě do hlavy vůbec nepraštili?“

„Ne. Tedy ano, vím to určitě.“

„Máš štěstí, děvče.“

Bobby uvažoval, jak si sakra Ted může myslet, že má Carol štěstí. Připadalo mu, že její levá paže není jen zlomená; připadala mu utržená. Najednou si vzpomněl na pečená kuřata k nedělnímu obědu a na zvuk, který se ozve, kdy se utrhne stehno. Žaludek se mu sevřel. Na okamžik si myslel, že vyzvrací snídani a včerejší chleba, který jediný měl k obědu.

Ne, poručil si. Ted' ne, to nemůžeš. Ted má už tak dost problémů a ty mu nemusíš přidávat další.

„Bobby?“ Tedův hlas byl jasný a ostrý. Mluvil jako člověk, který zná víc řešení než problémů, a to byla úleva, panečku. „Není ti něco?“

„Ne.“ A snad to byla pravda. Žaludek se začal uklidňovat.

„Prima. Udělal jsi dobře, když jsi ji sem přinesl. Dokážeš se držet ještě chvilku?“

„Jo.“

„Potřebuji nůžky. Najdeš nějaké?“

Bobby odešel do matčiny ložnice, otevřel horní zásuvku prádelníku a vytáhl její proutěný košík na šití. Uvnitř byly středně velké nůžky. Rozběhl se s nimi zpátky do pokoje a ukázal je Tedovi. „Budou stačit?“

„Budou,“ řekl a vzal si je. Potom řekl Carol: „Zničím ti halenu, Carol. Promiň, ale musím se ti teď podívat na to rameno a nechci ti ubližovat víc, než je nutné.“

„To nevadí,“ řekla a znovu se pokusila usmát. Bobby trochu užasl nad její statečností. Kdyby takhle vypadalo jeho rameno, nejspíš by bečel jako ovce chycená v ostnatém plotě.

„Až půjdeš domů, můžeš si půjčit tričko od Bobbyho. Vid', Bobby?“

„Jasně, pár nových blech mi nevadí.“

„Vtip-nýý,“ řekla Carol.

Ted opatrně rozstříhl halenu na zádech a pak vpředu. Když to udělal, stáhl obě části haleny jako skořápku z vajíčka. Na levé straně dával velký pozor, ale Carol stejně chraptivě vykřikla, když jí Tedovy prsty přejely po rameni. Bobby vyskočil a jeho srdce, které se už uklidňovalo, se znovu rozběhlo.

„Promiň,“ zamumlal Ted. „Ach je. Podívej se na to.“

Carolino rameno bylo ošklivé, ale ne tak zlé, jak se Bobby bál – možná že máloco je zlé, jakmile se na to pořádně podíváte. To druhé rameno bylo výš než normálně a kůže tam byla napnutá tak pevně, že Bobby nechápal, jak to, že se ještě neroztrhla. Měla taky zvláštní fialkovou barvu.

„Jak je to špatné?“ zeptala se Carol. Dívala se opačným směrem na druhou stranu pokoje. Její drobná tvář měla ten sklíčený, vyhladovělý pohled dítěte z UNICEF. Pokud Bobby věděl, po tom jediném letmém pohledu se vůbec na své zraněné rameno nepodívala. „Dostanu na celé léto sádry, že?“

„Myslím, že vůbec nepůjdeš do sádry.“

Carol se zvědavě podívala Tedovi do tváře.

„Není to zlomené, děvče, jenom vykloubené. Kdosi tě udeřil do ramene –“

„Harry Doolin –“

„– a to tak tvrdě, že vyrazil hlavici kloubu levé paže z jamky. Myslím, že ji můžu vrátit na místo. Dokážeš vydržet chvíličku pořádné bolesti, když budeš vědět, že hned potom bude všechno zase dobré?“

„Ano,“ odpověděla okamžitě. „Spravte to, pane Brautigane. Prosím vás, spravte to.“

Bobby se na něj trochu nejistě podíval. „Opravdu to umíš?“

„Ano. Podej mi svůj pásek.“

„Co?“

„Pásek. Dej mi ho.“

Bobby vytáhl svůj opasek – docela nový, který dostal na Vánoce – z poutek u kalhot a podal ho Tedovi, jenž si ho vzal, aniž odtrhl zrak od Caroliných očí. „Jak se jmenuješ dál, zlatíčko?“

„Cerberová. Říkali mi malá Cerberová, ale já nejsem malá.“

„To určitě nejsi. A teď to dokážeš.“ Vstal, posadil ji na židli a pak si před ní klekl jako muž ze starého filmu, který se chystá své milé nabídnout sňatek. Složil Bobbyho pásek ve svých velkých rukou nadvakrát a pak ho strkal do její zdravé ruky, až pustila levý loket a sevřela prsty kolem smyček řemene. „Dobře. Teď si ho strč do pusy.“

„Strčit si Bobbyho pásek do pusy!“

Ted se jí stále upřeně díval do očí. Začal jí hladit nezraněnou paži od lokte k zápěstí. Jeho prsty přejely po předloktí... zastavily se... zvedly se a vrátily se k lokti... přejely znovu po předloktí. *Jako by ji hypnotizoval*, pomyslel si Bobby, ale žádné „jako“ v tom nebylo. Teď ji *skutečně* hypnotizoval. Jeho zornice začaly zase s tím přízračným divadlem, rostly a smršťovaly se... rostly a smršťovaly se... rostly a smršťovaly se. Jejich pohyb byl v dokonalé harmonii s pohybem prstů. Carol mu hleděla do obličejce s pootevřenými rty.

„Tede... tvoje oči...“

„Ano, ano.“ Vypadal netrpělivě, jako by ho nezajímalo, co jeho oči provádějí. „Bolest stoupá vzhůru, Carol, věděla jsi to?“

„Ne...“

Jeho oči v jejích očích. Jeho prsty na její paži, sunoucí se dolů a pak nahoru. Dolů... a pak nahoru. Jeho zornice jako pomalý tep srdce. Bobby viděl, jak se Carol na židli uvolňuje. Stále držela opasek v ruce, a když ji Ted přestal hladit a dotkl se hřbetu její ruky, zvedla ruku bez protestů k obličejce.

„Ach ano,“ řekl, „bolest stoupá vzhůru od svého zdroje k mozku. Až ti budu vracet rameno do jamky, vznikne spousta bolesti – ale ty ji většinu zachytíš v ústech, až ti bude stoupat do mozku. Zakousneš ji zuby a podržíš ji v Bobbyho opasku, takže jenom trocha té bolesti se bude moci dostat až do hlavy, kde všechno bolí nejvíc. Rozumíš mi, Carol?“

„Ano...“ Její hlas zněl ze stále větší dálky. Vypadala velmi malá, jak tak seděla na židli s rovným opěradlem, jenom v kraťasech a s

teniskami na nohou. Bobby si všiml, že zornice ledových očí se znovu ustálily.

„Strč se ten opasek do pusy.“

Zastrčila ho mezi rty.

„Skousni, až to zabolí.“

„Až to zabolí.“

„Chyt' tu bolest.“

„Chytím.“

Ted ji naposledy pohladil svým velkým ukazovákem od lokte po zápěstí a pak se podíval na Bobbyho. „Popřej mi štěstí,“ řekl.

„Hodně štěstí,“ vyhrkl Bobby horlivě.

Carol Cerberová, zasněná, vzdálená, pronesla: „Bobby hodil na toho muže kachnu.“

„Opravdu?“ zeptal se Ted. Nesmírně opatrně sevřel do levé ruky Carolino levé zápěstí.

„Bobby si myslel, že ten muž je ničema.“

Ted pohlédl na Bobbyho.

„Ne tamten ničema,“ řekl Bobby. „Jenom... ale, to nic.“

„Ale stejně,“ řekl Ted, „jsou velmi blízko. Hodiny na radnici, městská píšťala –“

„Slyšel jsem,“ řekl Bobby zachmuřeně.

„Nebudu čekat, až se tvá matka večer vrátí – neodvážím se. Strávím den v kině nebo v parku nebo někde jinde. Pokud to nepůjde jinak, jsou ještě v Bridgeportu hotýlky. Carol, jsi připravena?“

„Připravena.“

„Až bolest vystoupí, co uděláš?“

„Chytím ji. Zakousnu ji do Bobbyho opasku.“

„Hodná holka. Deset vteřin a bude ti mnohem líp.“

Ted se zhluboka nadechl. Potom natáhl pravou ruku, až se vznášela těsně nad fialkově zbarvenou boulí na Carolině rameni.

„Bolest se blíží, zlatíčko. Buď statečná.“

Nebylo to deset vteřin, ani pět. Bobbymu se zdálo, že se to stalo jedním rázem. Hrana Tedovy pravé ruky zatlačila přímo do boule vystupující v Carolině napjaté kůži. Zároveň jí prudce trhl zápěstím. Carol zařala čelisti, jak se zakousla do Bobbyho opasku. Bobby

zaslechl, jak cosi vrzlo, jako mu někdy vrzalo v krku, když si ho přeležel a pak otočil hlavu. A boule na Carolině paži zmizela.

„Bingo!“ vykřikl Ted. „Vypadá to dobře! Carol?“

Otevřela pusu. Bobbyho opasek jí vypadl do klína. Bobby uviděl, že v kůži se objevila řádka drobných důlků; Carol kůži prokousla téměř naskrz.

„Už to nebolí,“ řekla užasle. Přejela si pravou rukou k místu, kde už kůže začínala nabírat tmavší fialový odstín, dotkla se podlitiny a šklubla sebou.

„Asi tak týden to bude bolet,“ upozornil ji Ted. „A nesmíš tou rukou nic házet nebo zvedat aspoň čtrnáct dní. Jinak by se ti to mohlo znovu vykloubit.“

„Budu opatrná.“ Ted se Carol na svou paži podívala. Neustále se zlehka, opatrně dotýkala podlitiny.

„Kolik bolesti jsi chytla?“ zeptal se jí Ted, a i když byl ve tváři stále vážný, pomyslel si Bobby, že v jeho hlase zaslechl úsměv.

„Většinu,“ řekla. „Skoro to nebolelo.“ Jakmile to však vyslovila, bezvládně se svezla v křesle. Oči měla otevřené, ale nevidomé. Carol podruhé omdlela.



Ted Bobbymu řekl, aby namočil ručník a přinesl mu ho. „Studenou vodou,“ řekl. „Vyždímej ho, ale ne moc.“

Bobby odběhl do koupelny, sebral zinku z police u vany a namočil ji ve studené vodě. Dolní půlka koupelnového okna byla z mléčného skla, ale kdyby se podíval ven horní půlkou, uviděl by, že před domem zastavuje matčin taxík. Bobby se nepodíval; soustředil se na práci. Nevzpomněl si ani na klíčenku, i když ležela na polici přímo před jeho očima.

Když se Bobby vrátil do pokoje, Ted seděl znovu na židli s Carol na klíně. Bobby si všiml, jak moc má opálené ruce ve srovnání s kůží jinde na těle, která byla čistě, hladce bílá (kromě míst, kde vyvstávaly modřiny). *Vypadá, jako by měla na rukou navlečené nylonové punčochy*, pomyslel si trochu pobaveně. Carol se začal jasnit zrak a postřehla Bobbyho, když k ní šel, ale pořád ještě nevypadala nijak skvěle – vlasy měla rozčuchané, obličej celý pocený a mezi nosem a koutkem úst jí usychal čůrek krve.

Ted si vzal žínku a začal jí otírat tváře a čelo. Bobby si klekl vedle opěrky. Carol se trochu narovnala a vděčně nastavovala tvář chladné a mokré žínce. Ted jí otřel krev pod nosem, potom odložil žínku na stolek. Shrnul Carol upocené vlasy z čela. Když jí několik pramenů sklouzlo zpátky, natáhl ruku, aby vlasy shrnul znovu.

Než to stačil udělat, rozrazily se venkovní dveře. Chodbou zazněly kroky. Ruka na Carolině vlhkém čele ztuhla. Bobbyho oči se setkaly s Tedovým pohledem a prolétla mezi nimi jediná myšlenka, silně telepatická, obsahující jediné slovo: *Oni*.

„*Ne,*“ řekla Carol, „*to nejsou oni, Bobby, to je tvoje m-*“

Dveře od bytu se otevřely a mezi nimi stanula Liz s klíčem v jedné ruce a kloboukem – s tím se závojíčkem – v druhé. Za ní zely dveře otevřené do rozpáleného venkovního světa. Na rohožce na zápraží stály vedle sebe dva kufry, kam je postavil taxikář.

„Bobby, kolikrát ti musím říkat, abys zamykal ty zatracené –“

Dál se nedostala, zmlkla. V následujících letech si Bobby bude ten okamžik zas a znovu přehrávat a uvidí stále jasněji to, co spatřila jeho matka, když se vrátila ze svého strastiplného výletu do Providence: její syn klečel u židle, na které seděl ten starý muž, kterého nikdy neměla ráda ani mu pořádně nedůvěřovala, a držel na kolenou malou holčičku. Ta holčička vypadala jako omámená. Vlasy měla spleené a zpocené. Halenu měla strženou – ležela ve dvou kusech za podlaze –, a i když měla Liz oči tak napuchlé, že je sotva otevřela, viděla na Carol modřiny: jednu na rameni, druhou na žebrech, třetí na břiše.

A Carol a Bobby a Ted Brautigan ji uviděli v tom okamžitém strnutí času stejně ostře: dvě černé oči (Lizino pravé oko bylo opravdu jen třpytem v hloubi otoku bezbarvého masa), spodní ret, který byl nateklý a na dvou místech rozseknutý a stále se skvrnami zaschlé krve jako ošklivou starou rtěnkou, nos, který ležel nakřivo a na kterém narostl jakýsi nepatřičný hrbol, takže vypadal skoro jako karikatura čarodějnického nosu.

Ticho, chvilka zamyšleného ticha za horkého letního odpoledne. Kdesi venku se ozvala rána z výfuku. Někde nějaký kluk zakřičel: „*Dělejte, kluci!*“ A od Colony Street sem doléhal zvuk, který si Bobby bude nejsilněji spojovat se svým dětstvím obecně a s tímto

čtvrtkem zvlášť: pes paní O'Harové se dál prošťekával dvacátým stoletím: *raf-raf, raf-raf-raf*.

Jack ji dostal, pomyslel si Bobby. Jack Merridew a jeho přátelé nimrodi.

„Panebože, co se stalo?“ zeptal se jí a protrhl tak ticho. Nechtěl to vědět; musel to vědět. Rozběhl s k ní a už začínal brečet strachy, ale také žalem: její tvář, její zubožená tvář. Vůbec nevypadala jako jeho máma. Vypadala jako nějaká stará žena, která nepatřila do stinné Broad Street, ale do vykřičené čtvrti, kde lidé pijí víno z lahví v papírových sáčcích a nemají příjmení. „Co ti udělal? Co ti ten darebák udělal?“

Nevšímalá si ho, zdálo se, že ho vůbec neslyší. Chytila ho však; chytila ho za ramena tak pevně, až cítil, jak se mu její prsty boří do těla, tak pevně, až to bolelo. Chytila ho a pak ho odstrčila stranou, aniž se na něj podívala. „Pusť ji, ty špinavce,“ řekla hlubokým chraptivým hlasem. „Okamžitě ji pusť.“

„Paní Garfieldová, prosím vás, neměla byste to chápat špatně.“ Ted zvedl Carol z klína – i v této chvíli dával pozor, aby se nedotkl jejího zraněného ramene – a pak vstal. Trochu si vytřepal nohavice kalhot, takové rozpačité malé gesto, pro Teda tak typické. „Byla zraněna, víte. Bobby ji našel –“

„*Hajzle!*“ zakřičela Liz. Napravo od ní stál stůl a na něm váza. Popadla tu vázu a mrskla s ní po Tedovi. Ted se shýbl, ale příliš pomalu, aby se jí vyhnul docela. Dno vázy ho udeřilo do temene, váza se odrazila jako oblázek od hladiny rybníka, vrazila do stěny a rozbila se.

Carol zaječela.

„Mami, ne!“ zařval Bobby. „On nic špatného neudělal! On vůbec nic špatného neudělal!“

Liz si ho nevšímalá. „Jak ses opovažoval na ni sahat? Učil jsi to snad mého syna? Učil, že? Tebe nezajímá, co jsou zač, hlavně že jsou *mladí!*“

Ted k ní udělal krok. Prázdné smyčky šlí se mu houpaly vedle nohou. Bobby viděl, jak mu řídkými vlasy na temeni, kam ho udeřila váza, prosakuje krev.

„Paní Garfieldová, ujišťuji vás –“

„*Ujišťuj si tohle, ty špinavý hajzle!*“ Vázu už zahodila, takže na stole nic nezbylo. Popadla tedy přímo stůl a hodila jím. Dopadl Tedovi na hrudník a Ted se zapotácel. Byl by upadl na zem, nebýt židle s vysokým opěradlem. Ted na ni dopadl, ale zíral na Liz rozšířenýma, užaslýma očima. Ústa se mu chvěla.

„On ti pomáhal?“ zeptala se Liz. Ve tváři byla bílá jako smrt. Modřiny vystávaly jako mateřská znamení. „*Učil jsi mého syna, aby ti pomáhal?*“

„Mami, on jí nic neudělal!“ zakřičel Bobby. Popadl ji kolem pasu. „On jí nic neudělal, on –“

Popadla ho jako tu vázu, jako ten stůl, a Bobby si později pomyslí, že Liz v té chvíli měla sílu jako on, když nesl Carol z parku ulicí do kopce. Mrštila jím na druhou stranu pokoje. Bobby narazil do zdi. Hlava mu šklubla vzad a udeřila do hodin, které spadly na zem a navždy se zastavily. Před očima mu proletěly černé tečky, takže si okamžik popleteně vzpomněl

(už jdou už se blíží na těch plakátech je jeho jméno)

na ty ničemy. Pak sklouzl na podlahu. Snažil se tomu zabránit, ale podlomila se mu kolena.

Liz se na něj podívala, zdálo se, že bez valného zájmu, pak se podívala znovu na Teda, který seděl na židli se stolkem v klíně, jehož nohy mu trčely do obličejce. Z tváři mu už kapala krev a vlasy měl víc rudé než bílé. Pokusil se promluvit, ale z úst mu vyšel jen suchý, úporný kašel starého kuřáka.

„Špinavče. Špinavče špinavý. Za dva centy bych ti stáhla kalhoty a rovnou ti ten špinavý krám utrhla.“ Otočila se a podívala se znovu na svého schouleného syna, a když Bobby uviděl výraz v tom jednom oku, které sotva zahlédl – pohrdání, výčitku –, rozbřečel se ještě víc. Neřekla *Ty taky*, ale viděl to v tom oku. Pak se obrátila znovu k Tedovi.

„Víš co? Půjdeš do vězení.“ Ukázala na něj prstem a Bobby i přes slzy uviděl, že nehet, který na prstu byl, když odjížděla v autě pana Bidermana, zmizel. Na jeho místě byl krvavá potrhaná jizva. Hlas měla jaksi zastřený, jako by se roztékal, když opustil ten napučený spodní ret. „Ted’ zavolám policii. Jestli máš dost rozumu, zůstaneš tu sedět, než to udělám. Budeš držet hubu a sedět, ani se

nehneš.“ Její hlas stoupal stále výš a výš. Ruce, poškrábané a v kloubech opuchlé a s polámanými nehty se sbalily do pěstí, kterými mu zahrozila. „Jestli utečeš, doženu tě a rozpáru tě nejdelším dranžírákem. Jen to zkus. Takže se ani nehni, *Brattigane*. Jestli se chceš dožít vězení, ani se nehni.“

Telefon stál na stolku u pohovky. Šla k němu. Ted seděl se stolkem v klíně, po tváři mu tekla krev. Bobby se choulil vedle spadlých hodin, těch, které matka dostala s obchodními známkami. Z okna sem doléhal spolu s vánkem, jež zvedal Tedův větrák, štěkot psa: *raf-raf-raf*.

„Nevíte, co se tu stalo, paní Garfieldová. To, co se stalo vám, je hrozné a máte veškeré mé sympatie... ale to, co se stalo vám, se nestalo Carol.“

„Drž hubu.“ Nepslovala, ani se nepodívala jeho směrem.

Carol se rozběhla k Liz, natáhla k ní ruce, ale pak se zarazila. Oči v bledém obličejí se jí rozšířily. Otevřela ústa. „Oni vám stáhli šaty?“ Napůl zašeptala, napůl zasténala. Liz přestala vytáčet číslo, pomalu se otočila a podívala se na ni. „Proč vám stáhli šaty?“

Zdalo se, že Liz přemýšlí, jak odpovědět. Zdalo se, že přemýšlí usilovně. „Zmlkni,“ řekla nakonec. „Prostě zmlkni, ano?“

„Proč vás honili? Kdo vás bil?“ Carol se roztřásl hlas. „Kdo vás bil?“

„Zmlkni!“ Liz pustila sluchátko a přimáčkla si ruce k uším. Bobby se na ni díval stále vyděšeněji.

Carol se otočila k němu. Po tvářích se jí koulely další slzy. V těch očích bylo poznání – *poznání*. Takové, jaké cítil Bobby, když se ho pan McQuown snažil ošidit.

„Oni ji honili,“ řekla Carol. „Když zkusila odejít, oni ji honili a donutili ji, aby se vrátila.“

Bobby to věděl. Dohnali ji na té hotelové chodbě. Viděl to. Nemohl si vzpomenout kde, ale viděl to.

„*At' s tím přestanou! At' to nevidím!*“ vykřikla Carol. „*Ona je bije, ale nemůže utéct! Ona je bije, ale nemůže utéct!*“

Ted sesunul stolec z klína a pracně se postavil. Oči mu plály. „Chyť se jí, Carol! Pevně se jí chyť! Pak to přestane!“

Carol se zdravou rukou chytila Liz kolem pasu. Liz se zapotácela, skoro upadla, protože se jedním střevícem zachytila za nohu pohovky. Zůstala zpřímená, ale telefon spadl na kobereček k Bobbyho teniskám a protivně zabzučel.

Chvíli se nic nepohnulo – jako by hráli na sochy a hráč zrovna zaječel *Stát!* Nejprve se pohnula Carol, pustila se pasu Liz Garfieldové a odstoupila. Zpocené vlasy jí visely do očí. Ted zamířil k ní a natáhl ruku, jako by jí chtěl sáhnout na rameno.

„Nedotýkej se jí,“ řekl Liz, ale mluvila mechanicky, bez síly. To, co jí blesklo hlavou, když spatřila holčičku na klíně Teda Brautigana, trochu vybledlo, aspoň na chvíli. Vypadala vyčerpaně.

Přesto Ted ruku spustil k tělu. „Máte pravdu,“ řekl.

Liz se zhluboka nadechla, zadržela dech, vydechla. Podívala se na Bobbyho, pak pohled odvrátila. Bobby si přál z celého srdce, aby mu pomohla, aby ho trochu podepřela a maličko mu pomohla na nohy, ale ona se otočila ke Carol. Bobby se postavil vlastními silami.

„Co se tu stalo?“ zeptala se Liz Carol.

Carol sice stále plakala a mluvila trhaně, jak lapala po dechu, ale pověděla Bobbyho mámě, jak ji tři velcí kluci zastihli v parku a jak to nejdřív vypadalo jenom jako další jejich vtip, trochu horší, než tomu bylo dosud, ale pořád jenom vtip. Potom ji Harry začal opravdu bít a ostatní ji drželi. To prasknutí v rameni je vyděsilo, a tak utekli. Pověděla Liz, jak ji za pět nebo deset minut našel Bobby – nevěděla, jak dlouho to bylo, protože měla hrozná bolest – a odnesl ji sem. A o tom, jak jí Ted spravil ruku, a že jí nejdřív dal Bobbyho pásek, aby do něj zachytila bolest. Shýbla se, zvedla pásek a ukázala Liz drobné stopy po zubech, celá pyšná a zároveň rozpačitá. „Nechytila jsem všechnu, ale chytila jsem jí hodně.“

Liz jen letmo pohlédla na pásek a hned se otočila k Tedovi. „Proč jsi jí roztrhal tričko, šéfe?“

„Ale ono *není* roztrhané!“ vykřikl Bobby. Najednou na ni dostal vztek. „On ho *rozstříhal*, aby se jí mohl podívat na rameno a spravit ho, ale aby jí to nebolelo. Přinesl jsem mu nůžky, kristepane! Proč jsi tak hloupá, mami? Proč se nepodíváš –“

Bez otáčení se rozmáchla a Bobbyho dokonale zaskočila. Hřbetem ruky ho zasáhla ze strany do tváře; ukazovákem ho přímo

bodla do oka, až mu hlavou projel prudký zášleh bolesti. Bobbymu přestaly téct slzy, jako by pumpa, která je ovládala, najednou dostala krat'as.

„Neříkej, že jsem hloupá, Bobby-O,“ řekla. „Na takové řeči nejsem zvědavá.“

Carol se ustrašeně dívala na čarodějnici se zahnutým nosem, která vyšla z taxíku v šatech paní Garfieldové. Paní Garfieldové, která utíkala a bojovala, když už utíkat nemohla. Ale nakonec si vzali, co od ní chtěli.

„Neměla jste Bobbyho bít,“ řekla Carol. „Není jako ti muži.“

„Je to tvůj chlapec?“ Zasmála se. „Jo? Tak si to užij! Ale prozradím ti jedno tajemství, zlatíčko – je stejný jako jeho táta a tvůj táta a všichni ostatní. Běž do koupelny. Umyju tě a najdu ti něco na oblečení. *Kristepane*, to je svinčík!“

Carol se na ni ještě chvíli dívala, pak se otočila a odešla do koupelny. Její holá záda vypadala drobná a zranitelná. A bílá. Tak bílá ve srovnání s jejíma hnědýma rukama.

„Carol!“ zavolal za ní Ted. „Už je to lepší?“ Bobby si pomyslel, že nemluví o paži. Tentokrát ne.

„Ano,“ řekla bez otáčení. „Ale pořád ji slyším, z dálky. Křičí.“

„Kdo křičí?“ zeptala se Liz. Carol jí neodpověděla. Vešla do koupelny a zavřela dveře. Liz se na dveře chvíli dívala, jako by se chtěla přesvědčit, že Carol už nevyjde, a pak se otočila k Tedovi. „Kdo křičí?“

Ted se na ni jen ostražitě díval, jako by každou chvíli čekal další útok mezikontinentální balistické střely.

Liz se začala usmívat. Byl to úsměv, který Bobby znal: úsměv typu „Ztrácím trpělivost“. Copak jí snad ještě nějaká zbývala? S těma černýma očima, zlomeným nosem a opuchlým rtem jí ten úsměv dodal hrůzyplného výrazu: nebyla to jeho matka, ale šílenec.

„Ty seš ale hodný Samaritán, co? Kolik šáhnutí sis ukradl, když jsi jí tu ruku spravoval? Ještě tam celkem nic nemá, ale vsadím se, že seš pořádně přesvědčil, co? Nikdy nepromeškáš příležitost, co? No tak, svěř se svý mámě.“

Bobby se na ni díval stále zoufaleji. Carol jí všechno řekla – celou pravdu – a *nebylo to k ničemu*. K ničemu! Panebože!

„V této místnosti je jeden nebezpečný dospělý,“ řekl Ted, „ale já to nejsem.“

Z počátku vypadala nechápavě, pak užasle, nakonec zuřivě. „Co si to dovoluješ? *Co si to dovoluješ?*“

„*On nic neudělal!*“ zakřičel Bobby. „*Copak jsi neslyšela, co říkala Carol? Copak jsi –*“

„Drž hubu,“ řekla, ani se na něj nepodívala. Dívala se jenom na Teda. „Policajti se budou o tebe moc zajímat, řekla bych. Don zavolal do Hartfordu, v pátek, než... předtím. Požádala jsem ho o to. Má tam přátele. Ty jsi nikdy nepracoval pro stát Connecticut, v žádném kontrolním úřadě, vůbec nikde. Byl jsi ve vězení, že?“

„Svým způsobem asi ano,“ řekl Ted. Vypadal už klidněji, přestože mu po tváři stékala krev. Vytáhl z kapsy u košile cigarety, podíval se na ně, pak je zastrčil zpátky. „Ale ne v takovém, jaké myslíte.“

A ne na tomto světě, pomyslel si Bobby.

„Za co to bylo?“ zeptala se. „Za děláni dobře školačkám z nižšího stupně?“

„Mám něco cenného,“ řekl Ted. Zvedl ruku a poklepal si na spánek. Prst, kterým to udělal, se potřísnil od krve. „Existují další lidé jako já. A existují lidé, kteří mají za úkol nás chytat, držet nás a využívat pro... no, prostě využívat, zůstaneme při tom. Já a ještě dva další jsme utekli. Jednoho chytili, druhého zabili. Jenom já zůstávám na svobodě. Tedy, pokud...“ rozhlédl se, „... tomuhle říkáte svoboda.“

„Jsi blázen. Bláznivý starý Brattigan, praštěnější než sváteční koláč. Zavolám policii. Ať rozhodnou oni, jestli tě strčí zpátky za mříže, odkud jsi utekl, nebo do blázince v Danbury.“ Sklonila se, hmátla po shozeném telefonu.

„Mami, ne!“ řekl Bobby a natáhl po ní ruku. „Ne-“

„*Bobby, ne!*“ okřikl ho Ted ostře.

Bobby se stáhl, podíval se nejdřív na mámu, která pokládala telefon na stůl, potom na Teda.

„Ne teď, když je taková,“ řekl mu Ted. „V tomhle stavu nemůže přestat kousat.“

Liz Garfieldová se na Teda zářivě, téměř nepopsatelně usmála – *Slušný pokus, ty darebáku* – a vzala sluchátko z vidlice.

„Co se děje?“ zavolala Carol z koupelny. „Už můžu vylézt?“

„Ještě ne, drahoušku,“ odpověděl jí nahlas Ted. „Ještě chvílku.“

Liz několikrát zmáčkla tlačítko pro přerušení hovoru. Počkala, zaposlouchala se, vypadala spokojeně. Začala vytáčet. „Podíváme se, co jsi zač,“ řekla. Mluvila divným, důvěrným tónem. „To by mělo být docela zajímavé. A co jsi provedl. To by mohlo být ještě zajímavější.“

„Jestli zavoláte policii, zjistí taky, co vy jste zač a co vy jste udělala,“ řekl Ted.

Přestala vytáčet číslo a podívala se na něj. Byl to úskočný postranní pohled, jaký ještě u ní Bobby neviděl. „O čem to proboha mluvíš?“

„O pošetilé ženě, která si měla vybrat lépe. O pošetilé ženě, která poznala svého šéfa dost, aby měla dost rozumu – která ho poslouchala i ty jeho kumpány dost často, aby měla rozum, aby věděla, že každý seminář, na který jedou, se většinou týká pití a sexy večírků. Možná taky trochu drog. O pošetilé ženě, která dopustila, aby vlastní chtivost přemohla zdravý rozum –“

„Co ty víš, jaké to je, být sám?“ vykřikla. „*Musím vychovávat syna!*“ Podívala se na Bobbyho, jako by si poprvé po nějaké době uvědomila, že musí vychovávat syna.

„Kolik z toho chcete, aby slyšel váš syn?“ zeptal se Ted.

„Nevíš nic. Nemůžeš.“

„Vím *všechno*. Otázka je, kolik chcete, aby věděl Bobby? Kolik chcete, aby věděli sousedé? Jestli přijede policie a zadrží mě, dozvedí se, co vím, to slibuji.“ Odmlčel se. Zornice mu zůstaly v klidu, ale oči mu jakoby rostly. „Vím *všechno*. Věřte mi – a nesnažte se to vyzkoušet.“

„Proč bys mi tak ubližoval?“

„Když budu mít na vybranou, tak to neudělám. Ran už jste utřzila dost, svou vinou i od jiných. Nechte mě odejít, nic víc po vás nežádám. Stejně jsem byl na odchodu. Nechte mě odejít. Neudělal jsem nic, jen jsem se snažil pomoci.“

„Ach ano,“ zasmála se. „Pomocť. A posadíš si ji prakticky nahou na klín. *Pomocť.*“

„Pomohl bych i vám, kdybych –“

„No jistě, a vím jak.“ Znovu se zasmála.

Bobby chtěl něco říct, ale všiml si, že ho Tedovy oči varují, aby to nedělal. Za koupelnovými dveřmi byla slyšet voda tekoucí do umyvadla. Liz sklonila hlavu a přemýšlela. Nakonec hlavu zvedla.

„Dobře,“ řekla, „udělám tohle. Pomůžu Bobbyho malé přítelkyni, aby se umyla. Dám jí aspirin a najdu jí něco na sebe, ať může jít domů. Přitom jí položím pár otázek. Jestli budou ty odpovědi správné, můžeš odejít. Ráda se zbavím takové špíny.“

„Mami –“

Liz zvedla ruku jako dopravní policista a umlčela ho. Hleděla na Teda, který jí pohled oplácel.

„Doprovodím ji pěšky domů, nespustím ji z očí, dokud neprojde dveřmi. Co řekne své matce, to bude jejich věc. Mým úkolem je doprovodit ji v pořádku domů, nic víc. Až to udělám, půjdu pěšky do parku a na chvílku se posadím do stínu. Včera jsem měla mizernou noc.“ Nadechla se a suše a žalostně vydechla. „Moc mizernou. Takže půjdu do parku, sednu si do stínu a budu přemýšlet, co bude dál. Jak zaženu od sebe a od něho bídu.“

Jestli tě tu najdu, až se vrátím z parku, zlato, tak tu policii *zavolám...* a *tohle* se nesnaž vyzkoušet. Říkej si, co chceš. Nikdo na to nebude brát ohledy, pokud řeknu, že jsem vešla do svého bytu o pár hodin dřív, než jsi čekal, a načapala tě s rukou v kalhotkách jedenáctileté holky.“

Bobby hleděl na svou matku mlčky a otřeseně. Ona ten pohled neviděla; dívala se stále na Teda, upírala na něj své opuchlé oči.

„Jestli se však vrátím a ty budeš pryč, i s taškami a kufry, nebudu muset nikoho volat a nic říkat. *Tout fini.*“

Já půjdu s tebou! pomyslel Bobby na Teda. *Ničemové mi nevadí. Radši budu mít tisíc ničemů ve žlutých kabátech v patách – milion –, než abych s ní musel dál žít. Nenávidím ji!*

„Tak co?“ zeptala se Liz.

„Dohodnuto. Během hodiny budu pryč. Nejspíš ještě dřív.“

„Ne!“ vykřikl Bobby. Když se to ráno probudil, už se s Tedovým odchodem smířil – byl smutný, ale smířený. Teď to znovu začalo bolet. A ještě víc než předtím. „Ne!“

„Buď zticha,“ řekla matka, ale stále se na něj nepodívala.

„Je to jediná cesta, Bobby. Vždyť víš.“ Ted se podíval na Liz. „Postarejte se o Carol. Já si promluvím s Bobbym.“

„Ty tu nemáš co rozkazovat,“ řekla Liz, ale šla. Když přecházela pokojem do koupelny, všiml si Bobby, že kulhá. Z jednoho střevice se jí ulomil podpatek, ale Bobby si myslel, že to není jediný důvod, proč nemůže chodit pořádně. Krátce zaklepal na koupelňové dveře a bez čekání na odpověď vklouzla dovnitř.

Bobby přeběhl pokoj, ale když se pokusil Teda obejmout, starý muž ho vzal za ruce, krátce je stiskl, pak je vrátil Bobbymu na hrudník a pustil je.

„Vezmi mě s sebou,“ vyhrkl Bobby horečně. „Budu se s tebou po nich dívat. Dvoje oči uvidí víc než jedny. Vezmi mě s sebou!“

„To nejde, ale můžeš jít se mnou až do kuchyně, Bobby. Carol není jediná, kdo se potřebuje trochu umýt.“

Ted vstal ze židle a chvíli se kymácel. Bobby natáhl ruce, aby ho zachytil, ale Ted znovu jeho ruce odstrčil, jemně, ale pevně. Bolelo to. Ne tolik, jako když mu matka nepomohla (ani se na něj nepodívala), když jím mrštila o zeď, ale dost.

Šel s Tedem do kuchyně, nedotýkal se ho při tom, ale byl dost blízko, aby ho zachytil, kdyby padal. Ted neupadl. Podíval se na svůj zamlžený odraz v okně nad dřezem, vzdychl, pak pustil vodu. Namočil si utěrku a začal si stírat krev z tváře a tu a tam kontroloval svůj odraz v okně.

„Tvoje matka tě teď potřebuje víc než kdy dřív,“ řekl. „Potřebuje někoho, komu může důvěřovat.“

„Ta mi nedůvěřuje. Myslím, že mě ani nemá ráda.“

Tedova ústa se stáhla a Bobby pochopil, že narazil na jakousi pravdu, kterou Ted zahlédl v matčině mysli. Bobby *věděl*, že ho nemá ráda, *věděl* to, tak proč se mu zase hrnou do očí slzy?

Ted se po něm natáhl, ale zřejmě si vzpomněl, že je to špatný nápad, a znovu se začal omývat. „Dobrá,“ řekl. „Možná tě *nemá*

ráda. Jestli je to pravda, tak ne kvůli tomu, co jsi udělal. Je to kvůli tomu, co jsi.“

„Kluk,“ řekl hořce. „Blbej *kluk*.“

„A syn svého otce, na to nezapomínej. Ale Bobby... ať tě má ráda nebo ne, přesto tě miluje. Zní to jako z pohlednice k narozeninám, já vím, ale je to pravda. Miluje tě a potřebuje tě. Jsi to, co potřebuje. Zrovna jí někdo moc ublížil –“

„Za to si může sama!“ vyjel. „Věděla, že něco nehraje! Sám jsi to říkal! Věděla to už celé týdny! *Měsíce!* Ale ona z té práce neodešla! Věděla to, a stejně s nimi jela do Providence! *Stejně s nimi jela!*“

„Krotitel lvů taky ví, a stejně vejde do klece. Vejde tam, protože v ní leží jeho výplata.“

„Dostala peníze,“ Bobby ta slova skoro vyplivl.

„Očividně jich nebylo dost.“

„Ta nikdy nebude mít dost,“ řekl Bobby a věděl, že je to pravda, jakmile to vypustil z úst.

„Miluje tě.“

„To mě nezajímá! Já ji nemiluju!“

„Ale miluješ. Budeš. Musíš. Je to ka.“

„Ka? Co je to?“

„Osud.“ Ted si skoro očistil vlasy od krve. Zastavil vodu a naposledy zkontroloval svůj duchařský odraz v okně. Za sklem se prostíralo horké léto, mladší, než Ted Brautigan ještě někdy bude. Mladší, než ještě někdy bude Bobby, když už na to přijde. „*Ka* je osud. Máš o mě starost, Bobby?“

„To přece víš,“ řekl Bobby a znovu se rozbřečel. Později mu připadalo, že nic jiného ani nedělal. Bolely ho od pláče oči, „Moc a moc.“

„Tak se snaž být své matce přítelem. Kvůli mně, když ne kvůli sobě. Zůstaň s ní a pomoz jí, aby se jí ta rána zahojila. A já ti tu a tam pošlu pohlednici.“

Znovu se vraceli do obývacího pokoje. Bobbymu začínalo být líp, ale litoval, že ho Ted nemůže vzít kolem ramenou. Litoval toho víc než čeho jiného.

Otevřely se dveře do koupelny. Nejdřív vyšla Carol, nezvykle stydlivá a s očima upřenýma na chodidla. Měla namočené vlasy, sčesané dozadu a stažené gumičkou do ohonu. Na sobě měla starou halenku Bobbyho matky; byla jí tak velká, že jí sahala skoro po kolena jako šaty. Červené šortky nebyly vůbec vidět.

„Běž na verandu a počkej,“ řekla Liz.

„Tak jo.“

„Nepůjdeš domů beze mě, vid’?“

„Ne!“ řekla Carol a sklopený obličej se jí naplnil strachem.

„Dobře. Zůstaň tam u mých kufrů.“

Carol zamířila k chodbě, ale pak se otočila. „Děkuju, že jsi mi spravil ruku, Tede. Doufám, že z toho nebudeš mít potíže. Nechtěla jsem –“

„Běž ven na tu *verandu*, sakra,“ vyštěkla Liz.

„– nikomu dělat potíže,“ dopověděla Carol tichounce, skoro jako když v kresleném filmu šeptá myš. Pak vyšla a Lizina halenka kolem ní plácala tak, že jindy by to bylo k smíchu. Liz se otočila k Bobbymu, a když se na ni Bobby pořádně podíval, srdce mu pokleslo. Znovu zuřila. Rozbitý obličej a krk jí zalával jasně červený ruměnc.

Ach kristepane, co zase? pomyslel si Bobby. Pak matka zvedla zelenou klíčenku a Bobby věděl.

„Kdes to sebral, Bobby-O?“

„Já... to...“ Ale nedokázal nic vymyslet: žádnou výmluvu, žádnou lež, dokonce ani pravdu. Najednou byl Bobby strašně unavený. Jediné, co teď na světě chtěl, bylo vplížit se do svého pokoje, schovat se pod deky v posteli a usnout.

„To jsem mu dal já,“ pravil Ted mírně. „Včera.“

„Tys vzal mého syna do sázkařského brlohu v Bridgeportu? Do hráčského doupěte v Bridgeportu?“

Na té klíčence není napsáno sázkařský brloh, pomyslel si Bobby. Není tam napsáno ani hráčské doupě... protože to je proti zákonu. Ona ví, co se tam děje, protože tam chodil můj otec. A jaký otec, takový syn. To se říká, jaký otec, takový syn.

„Vzal jsem ho do kina,“ řekl Ted. „Na *Vesnici zatracených*, dávali to v Criterionu. On se díval na film a já si zatím došel do Rohové kapsy něco vyřídit.“

„Vyřídit co?“

„Vsadil jsem si na zápas.“ Bobbyho srdce pokleslo ještě níž a on si pomyslel: *Co je to s tebou? Proč jsi nezašel? Kdybys věděl, co si myslí o takových věcech –*

Ale on to *věděl*. Samozřejmě.

„Vsadil sis na zápas.“ Přikývla. „Aha. Takže jsi nechal mého syna samotného v kině v Bridgeportu, aby sis mohl vsadit na zápas.“ Divoce se zachechtala. „Ach jo, nejspíš bych ti měla být vděčná, co? Přinesl jsi mu takový pěkný suvenýr. Jestli se někdy rozhodne taky sázet nebo prohrát peníze v kartách jako jeho otec, aspoň bude vědět, kam jít.“

„Nechal jsem ho dvě hodiny v kině,“ řekl Ted. „Vy jste ho nechala se mnou. Zdá se, že přežil obojí, ne?“

Liz chvíli vypadala, jako by dostala facku, vzápětí jako by se chtěla rozplakat. Pak se jí tvář vyhladila a ztratila veškerý výraz. Sevřela zelenou klíčenku do pěsti a strčila ji do kapsy šatů. Bobby věděl, že už ji nikdy neuvidí. Bylo mu to jedno. Už ji nikdy *nechtěl* vidět.

„Bobby, běž k sobě do pokoje,“ řekla.

„Ne.“

„*Bobby, běž k sobě do pokoje!*“

„Ne! Nepůjdu!“

Carol, stojící ve slunci na rohožce vedle kufrů Liz Garfieldové a s vlající starou blůzou Liz Garfieldové, se při zvuku zvýšených hlasů rozplakala.

„Běž do svého pokoje, Bobby,“ řekl Ted tiše. „Rád jsem tě potkal a rád jsem tě poznal.“

„*Poznal,*“ opakovala Bobbyho máma vztekle a dvojsmyslně, ale Bobby jí nerozuměl a Ted si jí nevšímal.

„Běž do svého pokoje,“ opakoval.

„Nestane se ti nic? Víš, co myslím.“

„Nestane.“ Ted se usmál, políbil si prsty a odffoukl polibek k Bobbymu. Bobby ho chytil a sevřel do pěsti, sevřel ho pevně. „Povede se mi docela dobře.“

Bobby odešel pomalu ke dveřím do svého pokoje, s hlavou sklopenou a očima upřenýma na špičky tenisek. Už byl skoro tam, když si pomyslel: *To nejde, nemůžu ho takhle pustit.*

Rozběhl se k Tedovi, vrhl se mu kolem krku a zasypal mu obličej polibky – čelo, tváře, bradu, rty, tenká a hedvábná víčka. „Tede, mám tě moc rád!“

Ted se vzdal a pevně ho objal. Bobby cítil slabou vůni pěny, kterou se holil, a silnější aroma chesterfieldek. Byly to vůně, které si s sebou ponese dlouho stejně jako vzpomínky na to, jak se ho dotýkaly Tedovy velké ruce, jak ho hladily po zádech, braly do dlaní jeho hlavu. „Bobby, já tě mám taky moc rád,“ řekl.

„*Ale kristepane!*“ Liz skoro křičela. Bobby se k ní otočil a uviděl Dona Bidermana, jak ji tlačí do rohu. Kdesi vyhrával orchestr Bennyho Goodmana One O’Clock Jump z hi-fi soupravy, vytočené na maximum. Pan Biderman měl ruku napřaženou jako k úderu. Pan Biderman se jí ptal, jestli chce ještě, jestli to tak má ráda, že může dostat ještě víc, jestli to tak má ráda. Bobby skoro ucítil v ústech, jak zděšeně pochopila.

„Ty jsi opravdu *nevěděla*, že?“ řekl. „Aspoň ne všechno, ne všechno, co chtěli. Oni si mysleli, že víš, ale tys nevěděla.“

„Běž okamžitě do svého pokoje, nebo zavolám policii a řeknu jim, aby poslali hlídkové auto,“ řekla matka. „Nežertuju, Bobby-O.“

„Já vím, že ne,“ řekl Bobby. Odešel do svého pokoje a zavřel dveře. Nejdřív si myslel, že mu nic není, ale pak se ho zmocnil pocit, že bude zvracet nebo že omdlí, možná obojí. Přešel k posteli nejistým, klopýtavým krokem. Chtěl se na ni jenom posadit, ale lehl si napříč, jako by mu z břicha a zad utekly všechny svaly. Zkusil zvednout nohy, ale ty mu zůstaly ležet, svaly z nich také zmizely. Najednou měl před očima obrázek Sully-Johna v plavkách, jak leze po žebříku na plovací vor, utíká na konec prkna a skáče do vody. Přál si, aby byl teď se S-J. Kdekoli, jen ne tady. Kdekoliv, jen ne tady. Úplně jedno kde, jen ne tady.

Když se Bobby probudil, světlo v pokoji už bylo kalnější, a když se podíval na podlahu, sotva rozeznal stín stromu, který stál před oknem.

Byl mimo – spal nebo byl v bezvědomí – tři hodiny, možná čtyři. Byl celý zpocený a necítil nohy; vůbec je nevytáhl na postel.

Ted' to zkusil, ale sprška jehel a špendlíků, která následovala, ho donutila vykřiknout. Raději se svezl na podlahu a jehly a špendlíky se mu rozběhly po stehnech až do rozkroku. Seděl tam s koleny přitáženými k tělu, záda ho bolela, v nohách mu mravenčilo, hlavu měl jako škopek. Stalo se cosi hrozného, ale z počátku si nemohl na nic vzpomenout. Jak tak seděl opřený o postel a zahleděný na Claytona Moora v hráčské masce, začalo se mu všechno vybavovat. Carol s vykloubeným ramenem a jeho matka, zbitá a skoro šílená, mu potřásá zelenou klíčenkou před obličejem a zuří. A Ted...

Ted už bude touhle dobou pryč a to bylo nejspíš dobře, ale to pomyšlení moc bolelo.

Vstal a dvakrát obešel pokoj. Podruhé se zastavil u okna a podíval se ven a mnul si zátylek, ztuhlý a zpocený. Kousek dál v ulici dvojčata Sigsbyových, Dina a Diana, skákaly přes provaz, ale ostatní děti byly doma, nejspíš šly na večeři nebo už spát. Kolem projelo auto s rozsvícenými parkovacími světly. Bylo ještě později, než si prvně myslel; padaly nebeské stíny noci.

Znovu obešel pokoj, snažil se vyhnat mravence z nohou, cítil se jako vězeň přecházející v cele. Dveře neměly zámek – stejně jako u mámina pokoje – ale stejně se cítil jako pták v kleci. Báł se vyjít ven. Matka ho nezavolala k večeři, a i když měl hlad – aspoň trochu –, báł se vyjít ven. Báł se toho, jaká bude... a jestli ji tam vůbec najde. Co když se rozhodla, že má konečně dost Bobbyho, toho hloupého ulhaného Bobbyho, syna svého otce? I kdyby tam byla a vypadala zase normálně... existovalo vůbec něco normálního? Lidé měli občas za svými tvářemi cosi strašlivého. To už poznal.

Když došel k zavřeným dveřím svého pokoje, zastavil se. Pod nimi ležel kousek papíru. Sklonil se a zvedl ho. Světla bylo pořád ještě dost, takže ho snadno přečetl.

Milý Bobby –

Ve chvíli, kdy tohle budeš číst, už budu pryč... ale vezmu tě s sebou ve svých myšlenkách. Prosím tě, miluj svou matku a pamatuj, že ona miluje tebe. Byla dnes odpoledne vystrašená, raněná a zahanbená, a když v takovém stavu někoho vidíme, vidíme ho v tom nejhorším světle. Nechal jsem ti něco ve svém pokoji. Nezapomenu na svůj slib.

*S láskou
Ted*

Ty pohlednice, to byl ten slib. Posílat mi pohlednice.

Bobby, kterému už bylo líp, složil vzkaz, který mu Ted podstrčil do pokoje, než odjel, a otevřel dveře.

Obývací pokoj byl prázdný, ale byl uklizen. Vypadal skoro jako obvykle, pokud člověk nevěděl, že na stěně vedle televize měly viset hodiny; teď na jejich místě zůstala jenom skoba, trčela ze zdi a nic nedržela.

Bobby si uvědomil, že slyší matku chrápat v jejím pokoji. Chrápala vždycky, ale tohle bylo syté chrápaní, jaké vydávají staré osoby nebo opilci chrápající ve filmu. *To je tím, že jí ublížili*, pomyslel si Bobby, a na okamžik si vzpomněl

(jakkak se máš, sportovče)

na pana Bidermana a ty dva nimrody na zadním sedadle, jak do sebe šťouchají loktem a šklebí se na sebe. *Zabijte tu svini, podřežte jí krk*, pomyslel si Bobby. Nechtěl na to myslet, ale nemohl si pomoci.

Přešel po špičkách obývací pokoj, potichu jako Jack v obrově hradu, otevřel dveře na chodbu a vyšel ven. Po špičkách vyšel po schodech do prvního patra (šel těsně kolem zábradlí, protože v jednom příběhu Hardyových hochů se dočetl, že když jdete takhle, schody tolik nevržou), a do druhého vyběhl.

Tedovy dveře byly otevřené; pokoj za nimi byl skoro prázdný. Těch několik vlastních věcí, které si tu pověsil – obraz muže rybařícího při západu slunce, obraz Man Magdalény omývající Ježíšovi nohy, kalendář –, zmizelo. Popelník na stole byl prázdný, ale vedle něj stála jedna Tedova papírová taška. Uvnitř byly čtyři brožované knihy: *Farma zvířat*, *Noc lovce*, *Ostrov pokladů* a *O*

myších a lidech. Z boku bylo na papírové tašce napsáno Tedovým rozřeseným, ale dokonale čitelným rukopisem: Nejdřív si přečti toho Steinbecka. „Chlapi jako my,“ říká George, když vypráví Lenniemu příběh, který chce Lennie pořád slyšet. Kdo jsou chlapi jako my? Kdo to byl pro Steinbecka? Kdo je to pro tebe? Na to se zeptej sám sebe.

Bobby si vzal knížky, ale tašku tu nechal – bál se, že kdyby máma uviděla jednu Tedovu papírovou tašku, zase by dostala záchvat vzteku. Podíval se do lednice, ale neviděl nic, jenom skleničku francouzské hořčice a krabičku sody na pečení. Znovu ledničku zavřel a rozhlédl se. Vypadalo to, jako by tu nikdo nikdy nebydlel. Kromě –

Přešel k popelníku, podržel ho u nosu a zhluboka vdechl. Pach chesterfieldek byl silný a dokonale mu přivolał Teda zpět, Ted tu sedí u stolu a mluví o *Pánovi much*, Ted stojí u zrcadla v koupelně a holí se tou děsivou břitvou a poslouchá otevřenými dveřmi, jak mu Bobby předčítá komentáře, kterým Bobby nerozumí.

Ted nechal na papírové tašce poslední otázku: Chlapi jako my. Kdo jsou chlapi jako my?

Bobby se znovu nadechl, vtáhl několik vloček popela a musel se ovládnout, aby nekýchł, zadržel tu vůni v sobě, zapamatoval si ji, jak nejlépe uměl, zavřel oči, a oknem sem doléhalo neodmyslitelné štěkání psa, který volal šerem jako ve snu: *raf-raf-raf, raf-raf-raf.*

Postavil popelník na stůl. Nutkání kýchnout ho přešlo. *Budu kouřit chesterfieldky, rozhodl se. Budu je kouřit celý život.*

Vrátil se dolů, knížky před sebou, a znovu šel po vnější straně schodiště, když scházel z prvního patra do haly. Vklouzl do bytu, po špičkách přešel obývacím pokojem (jeho matka pořád chrápala, ještě hlasitěji než předtím) a vrátil se do svého pokoje. Zastrčil knížky pod postel – *hluboko*. Jestli je máma najde, řekne, že mu je dal pan Burton. To byla lež, ale kdyby řekl pravdu, knížky by mu sebrala. Kromě toho mu už lhaní nepřipadalo tak špatné. Lhaní mohla být holá nutnost. Časem se může stát dokonce i potěšením.

Co dál? Zakručení v břicho rozhodlo. Následovat bude několik chlebů s burákovým máslem a želé.

Zamířil do kuchyně, po špičkách prošel kolem pootevřených dveří do matčiny ložnice, aniž o tom přemýšlel, ale pak se zarazil. Převalovala se. Nepravidelně zachrápala a cosi zamumlala ze spaní. Mluvila potichu a sténavě a Bobby jí nerozuměl, ale uvědomil si, že jí *nemusí* rozumět. Stejně ji slyšel. A leccos viděl. Její myšlenky? Sny? Ať to bylo cokoli, bylo to ohavné.

Podařilo se mu udělat další tři kroky ke kuchyni, ale pak zahlédl cosi tak strašného, že mu dech ztuhl v krku jako kus ledu: VIDĚLI JSTE BRAUTIGANA? JE TO STARÝ VOŘÍŠEK, ALE MÁME HO RÁDI!

„Ne,“ zašeptal. „Ach, mami, ne.“

Nechtěl jít tam, kde byla ona, ale jeho nohy se tím směrem stejně stočily. Šel s nimi jako rukojmí. Díval se, jak se jeho ruka napřahuje, roztahuje prsty a strká do dveří od ložnice, aby se otevřely.

Postel měla pořád ustlanou. Ležela na přehozech v šatech, s kolenem přitaženým skoro k hrudi. Viděl okraj její punčochy a podvazek a to mu připomnělo tu paní na obrázku v kalendáři v Rohové kapse, tu, která vystupovala z auta a měla sukni vyhrnutou skoro do klína... jenomže ta paní, co vystupovala z packardu, neměla nad okrajem punčochy žádné ošklivé modřiny.

Tam, kde neměla v obličeji podlitiny, byla zardělá. Vlasy měla spleené potem. Tváře měla umazané slzami a líčidly. Když Bobby vkročil do pokoje, pod nohou mu vrzlo prkno. Matka vykřikla a Bobby strnul v přesvědčení, že se jí otevrou oči.

Jenomže se neprobudila, jen se od něj převalila ke zdi. Zde, v jejím pokoji, nebyla změt myšlenek a obrazů, která z ní vycházela, o nic jasnější, jen víc a ostřeji čpěla jako pot prýstící z kůže nemocného člověka. To všechno podbarvoval Benny Goodman hrající One O'Clock Jump a chuť krve stékající jí do krku.

Viděli jste Brautigana, pomyslel si Bobby. Je to starý voříšek, ale máme ho rádi. Viděli jste...

Než si lehla, stáhla rolety a v pokoji byla hustá tma. Bobby udělal ještě krok, pak se zastavil u stolku se zrcadlem, před kterým někdy sedávala a líčila se. Ležela tam její kabelka. Bobby si vzpomněl, jak ho Ted objímal – bylo to objetí, které Bobby chtěl, potřeboval tak strašně moc. Ted mu hladil záda, bral do dlaní jeho hlavu. *Když se dotýkám, vytvářím jakési okno*, říkal mu Ted cestou

taxíkem z Bridgeportu. A teď, když stál před matčinou toaletkou s pěstmi zaťatými, se Bobby opatrně podíval tím oknem do matčiny mysli.

Zahlédl ji, jak se vrací vlakem domů, schoulená a s pohledem upřeným ven celých těch deset tisíc yardů mezi Providence a Harwichem, aby její tvář zahlédlo co nejméně lidí. Uviděl, jak si všimla jasně zelené klíčenky na polici pod zrcadlem, když si Carol oblékala její starou halenu. Viděl, jak doprovází Carol domů a celou cestu jí pokládá otázky, jednu za druhou, pálí je jako kulky ze samopalu. Carol, příliš otřesená a unavená, než aby něco tajila, na všechny odpověděla. Bobby viděl, jak matka jde – *belhá se* – do parku Commonwealth, slyší její myšlenku: *Kdyby se z té noční můry dalo aspoň něco získat, aspoň něco, cokoliv* –

Uviděl, jak sedí na lavičce ve stínu a po chvíli vstává, jde do obchodu pro prášek na bolení hlavy a limonádu na zapití, než se vrátí domů. A potom, těsně předtím, než z parku odešla, zahlédla cosi přilepeného na stromě. Ta cosi byla vylepena po celém městě. Možná jich několik minula už cestou do parku, ale byla tak zabraná do myšlenek, že si ničeho nevšimla.

Znovu se Bobby cítil jako cestující ve vlastním těle, nic jiného. Pozoroval, jak se jeho ruka natahuje, uviděl, jak dva prsty (ty, na kterých se za pár let objeví žluté skvrny těžkého kuřáka) dělají nůžkovitý pohyb a chytají to, co trčí nahore z kabelky. Bobby papír vytáhl, rozložil ho a přečetl první dva řádky ve slabém světle, kterém sem padalo dvěma:

VIDĚLI JSTE BRAUTIGANA?
Je to STARÝ VOŘÍŠEK, ale MÁME HO RÁDI!

Očima přeskočil níž k řádkům, které jeho matku nepochybně upoutaly a vyhnaly jí ostatní myšlenky z hlavy:

Zaplatíme VELMI VELKOU ODMĚNU
(\$\$\$\$)

Tady měla to, po čem toužila, v co doufala, za co se modlila. Zde byla VELMI VELKÁ ODMĚNA.

A zaváhala snad? Napadlo ji: „Počkat, počkat, můj kluk má toho starého kulišáka moc rád!“

Ne.

Člověk *nemůže* váhat. Protože život je plný Donů Bidermanů a život není fér.

Bobby po špičkách odešel z pokoje s plakátkem v ruce, našlapoval od ní pryč velikými kroky a ztuhl, když mu pod nohama zavržalo prkno, ale pak pokračoval dál. Matčino mumlání za zády znovu přešlo v tiché chrápání. Bobby došel do obývacího pokoje a zavřel za sebou dveře, podržel přitom otočný knoflík tak dlouho, dokud nebyly dveře pevně zavřené, protože nechtěl, aby západka cvakla. Pak se rozběhl k telefonu a teprve teď, když byl od ní pryč, si uvědomil, že mu srdce uhání o závod a v krku má pachůť starých drobných. Všechny pocity hladu zmizely.

Zvedl sluchátko, rychle a kradmo se ohlédl, by se ujistil, že máminy dveře jsou pořád zavřené, a pak vytočil číslo, ani se nemusel dívat na plakátek. To číslo se mu vypálilo do hlavy: Housitonic 5-8337.

Když číslo vytočil, rozhostilo se ticho. Ani to ho nepřekvapilo, protože žádná ústředna Housitonic v Harwichi nebyla. A pokud mu byla po celém těle zima (kromě koulí a chodidel, které byly podivně horké), bylo to tím, že se bál o Teda. Nic víc. Jenom –

Zrovna když se Bobby chystal zavěsit, ozvalo se kamenné cvaknutí. A potom řekl jakýsi hlas: „Jo?“

To je Biderman! pomyslel si Bobby zdivočele. *Kristepane, to je Biderman!*

„Jo?“ opakoval ten hlas. Ne, nepatřil Bidermanovi. Na Bidermana byl moc hluboký. Byl to hlas nimroda, o tom nebylo pochyb, a zatímco mu teplota kůže dál padala k absolutní nule, uvědomil si Bobby, že ten muž na druhém konci drátu má ve své skříni nějaký žlutý kabát.

Najednou ho začaly pálit oči a vzadu za nimi ho začalo bodat. *To je rodina Sagamorových?* chtěl se původně zeptat, a kdyby se dozvěděl, že ano, chtěl je požádat, aby nechali Teda na pokoji. Chtěl

jim povědět, že on, Bobby Garfield, pro ně něco udělá, jenom když nechají Teda být – udělá cokoli, o co požádají. Ale když se mu teď naskytla možnost, nedokázal říct nic. Až do této chvíle vlastně v ty ničemné muže tak docela nevěřil. Teď na druhém konci drátu bylo cosi, co nemělo nic společného s životem, jak mu rozuměl Bobby Garfield.

„Bobby?“ řekl ten hlas a v jeho tónu byla znát jakási lichotná radost, smyslné poznání. „Bobby,“ opakoval, tentokrát bez otazníku. Bobbymu začaly před očima proudit tečky. Obývací pokoj v bytě se najednou zaplnil černou vánicí.

„Prosím...“ zašeptal Bobby. Sebral veškerou vůli a donutil se dokončit větu. „Prosím, nechte ho jít.“

„Ne, to nejde,“ pověděl mu ten hlas z prázdnoty. „Patří Králi. Neplet' se do nám do cesty, Bobby. Neplet' se do toho. Ted je náš pes. Jestli nechceš být taky náš pes, neplet' se do toho.“

Cvak.

Bobby ještě chvíli držel sluchátko u ucha, potřeboval se třást, ale na to mu byla velká zima. Píchání za očima však začalo ustupovat a nitky stínící zrak začaly splývat do všeobecného šera. Nakonec sluchátko odtáhl od hlavy a už je chtěl odložit, ale pak se zarazil. Na děrovaném sluchátku byly desítky drobných červených kroužků. Jako by ten hlas z druhého konce způsobil telefonu krvácení.

Bobby, rychle a potichu poňukávající, vrátil sluchátko do vidlice a odešel do svého pokoje. *Neplet' se do toho*, řekl mu člověk na čísle rodiny Sagamorových. *Ted je náš pes*. Ale Ted nebyl žádný pes. Byl to člověk a byl to Bobbyho přítel.

Mohla jim říct, kde bude dnes večer, napadlo Bobbyho. *Myslím, že to Carol věděla. Jestli to věděla, a jestli to řekla mámě –*

Bobby popadl sklenici s úsporami Na kolo. Vybral z ní všechny peníze a odešel z bytu. Uvažoval, jestli má matce nechat vzkaz, ale neudělal to. Mohla by znovu zavolat Housitonic 5-8337 a povědět tomu nimrodovi s hlubokým hlasem, co její Bobby-O provádí. To byl jeden důvod, proč nenechávat vzkaz. Ten druhý tkvěl v tom, že pokud by stačil varovat Teda včas, mohl by s ním odjet. Teď ho Ted bude *muset* vzít s sebou. A jestli ho ničemní muži zabijí nebo unesou? No, to bylo skoro totéž jako útěk, ne?

Bobby se naposledy rozhlédl bytem a jak tak poslouchal matčino pochrupování, v srdci a hlavě ho přece jenom píchlo. Ted měl pravdu: přes to všechno ji měl stále rád. Pokud existovalo ka, pak do něj patřila i láska k ní.

Stejně doufal, že už ji nikdy neuvidí.

„Sbohem, mami,“ zašeptal Bobby. Za okamžik už utíkal po Broad Street Hill do houstnouceho šera a rukou v kapse svíral smotek bankovek, aby je nevytrousil.

**ZNOVU VE VYKŘIČENÉ ČTVRTI. CHLAPCI Z ROHU.
NIČEMNÍ MUŽI VE ŽLUTÝCH KABÁTECH. VÝPLATA.**

Zavolal si taxík z automatu ve Spicerově obchodu, a zatímco na něj čekal, strhl vývěsku o ztraceném BRAUTIGANOVÍ z venkovní nástěnky. Také odstranil obráceně pověšenou kartičku inzerující Rambler ročník 57, který prodává majitel. Zmačkal je a hodil do popelnice u dveří, ani se neobtěžoval ohlédnout se a zjistit, jestli ho starý pan Spicer, který byl mezi dětmi v západní části Harwiche pověstný svou špatnou náladou, při tom vidí.

Dvoječata Sigsbyova tu také byla, provaz už odložila, aby mohla hrát panáka. Bobby přešel k nim a prohlédl si kresby



vedle skákací mřížky. Klekl si a Dina Sigsbyová, která měla hodit svůj kamínek na sedmičku, se zastavila a podívala se na něj. Diana si zakryla špinavými prsty pusy a zahihňala se. Bobby si jich nevšímal a oběma rukama rozmazal ty kresby, až z nich zůstaly nezřetelné šmouhy. Když skončil, vstal a oprášil si ruce. Pouliční světlo na maličkém parkovišti pro tři auta u Spicera se rozsvítilo. Bobby a děvčata najednou vrhli stín mnohem delší, než byli sami.

„Proč jsi to udělal, ty pitomý Bobby Garfielde?“ rozčilila se Dina. „Bylo to hezké.“

„Přinášejí smůlu,“ řekl Bobby. „Proč nejste doma?“ Ne že by netušil. Odpověď jim svítila v hlavě jako pивní reklamy ve Spicerově výloze.

„Máma se hádá s tátou,“ řekla Diana. „Prý má ženskou.“ Zasmála se a sestra se k ní přidala, ale oči měly vyděšené. Připomněly Bobbymu ta dvojčata v *Pánovi much*.

„Běžte domů, než se úplně setmí,“ řekl.

„Máma říkala, abychom zůstaly venku,“ odsekla Dina.

„Tak je hloupá a váš otec taky. Běžte!“

Vyměnily si pohled a Bobby pochopil, že je vyděsil ještě víc. Nestaral se o to. Díval se, jak sbírají svoje švihadla a utíkají do kopce. Za pět minut parkovištěm přešlo světlo z reflektorů taxíku, který si zavolal, a vůz zajel vedle obchodu.

„Hm,“ řekl taxikář. „To teda nevím, jestli mám brát malého kluka za tmy do Bridgeportu, i když máš na jízdny.“

„To je v pořádku,“ řekl Bobby a usadil se vzadu. Jestli ho ten taxikář bude chtít vyhodit, bude si muset v kufru najít páčidlo. „Čeká tam na mě dědeček.“ Ale ne v Rohové kapse, to se Bobby už rozhodl. Nepojede tam v taxíku. Někdo by tam na něj mohl číhat. „U společnosti Wo, tukové nudle. Je to na Narragansett Avenue.“ Rohová kapsa byla také na Narragansett. Jméno ulice si nezapamatoval, ale snadno ji našel ve Žlutých stránkách, když zavolal taxík.

Řidič už se chystal vyjet na ulici. Ale znovu se zastavil. „Na tý ohavný ulici? Kristepane, to není čtvrť pro dítě. Ani za bílýho dne.“

„Bude tam na mě čekat dědeček,“ opakoval Bobby. „Říkal, abych vám dal půl šutráku spropitné. Padesát centů, víte.“

Taxikář ještě chvíli otálel. Bobby se snažil vymyslet ještě jiný způsob, jak ho přesvědčit, ale na nic nepřišel. Potom muž vzdychl, spustil praporek a rozjel se. Když míjeli dům číslo 149, Bobby se podíval, jestli se v jejich bytě svítí. Nesvítilo, ještě ne. Posadil se rovně a čekal, až Harwich zmizí za nimi.



Taxikář se jmenoval Roy DeLois, stálo to na jeho taxametru. Cestou do Bridgeportu neřekl ani slovo. Byl smutný, protože musel vzít Peta k veterináři a nechat ho uspat. Petovi bylo čtrnáct. Byl na kolii starý. Byl to jediný přítel Roye DeLoise. *Jen si dej, kluku, sněž to, to je na mě,* říkával Roy DeLois, když Peta krmil. Totéž říkal každý večer. Roy DeLois byl rozvedený. Někdy si zašel do

striptérského klubu v Hartfordu. Bobby zahlédl stíny tanečnic, většinou s pírkou a dlouhými bílými rukavicemi. Petův obraz byl ostřejší. Roy DeLois byl v pořádku, když se vracel od veterináře, ale když uviděl Petovu misku doma v komoře, zhroutil se pláčem.

Projeli kolem restaurace Gril William Penn. Ze všech oken proudilo jasné světlo a ulice byla po obou stranách po délce tří bloků lemovaná auty, ale Bobby neviděl žádná bláznivá Desota nebo jiná auta, která by vypadala jako chatrně maskované živoucí bytosti. Vzadu za očima ho také nebodalo; neobjevily se žádné černé nitky.

Taxík přešel most přes kanál a už byli ve vykřičené čtvrti. Z činžovních domů s požárními schodišti křížujícími zdi jako železné blesky se hlasitě rozléhala španělsky znějící hudba. Hloučky mladíků s lesklými sčesanými vlasy postávaly na rozích ulic, hloučky rozesmátých děvčat postávaly na jiných rozích. Když taxík zastavil na červenou, přiloudal se jakýsi muž s hnědou kůží, boky se mu houpaly jako olej v gabardénových kalhotách pod opaskem ostře bílých trenýrek, a nabídl se, že špinavým hadrem, který držel v ruce, umyje taxíku přední sklo. Roy DeLois zavrtěl krátce hlavou a v okamžiku, kdy mu naskočila zelená, vyrazil pryč.

„Zatracení španěláci,“ zahučel. „Ty by měli vykázat ze země. Nemáme svých vlastních negrů dost?“

Narragansett Street vypadala v noci jinak – trochu děsivěji a taky trochu slavnostněji. Zámečníci... účetnické služby... několik barů, ze kterých bylo slyšet smích a jukeboxovou muziku a odkud proudili chlapi s pivními lahvemi v rukou... RODOVÝ PISTOLE... a ano, těsně za Rodem a vedle obchodu, kde se prodávaly SPECIÁLNÍ SUVENÝRY, byla SPOL. WO TUKOVÉ NUDLE. Odtud to byly nejvyšší čtyři bloky do Rohové kapsy. Bylo teprve osm hodin. Bobby měl spoustu času.

Když Roy DeLois zastavil u chodníku, bylo na taxamtru osmdesát centů. Připočteno třicetiprocentní spropitné to dělalo pořádnou díru do rozpočtu Na kolo, ale Bobbymu to bylo jedno. Nikdy nebude dělat z peněz takovou vědu jako ona. Kdyby stačil Teda varovat, než ho chytí ničemní muži, bude Bobby spokojeně chodit pěšky až do smrti.

„Nechce se mi tě tu tak nechávat,“ řekl Roy DeLois. „Kde máš dědu?“

„Aha, ten tu bude hned,“ řekl Bobby a snažil se vyloudit veselý tón a skoro se mu to podařilo. Bylo opravdu úžasné, co všechno člověk dokáže, když je zahrán do rohu.

Podal mu peníze. Roy DeLois chvilku váhal, než si peníze vzal. Přemýšlel o tom, že ho odveze zpátky ke Spicerovi, *ale jestli ten kluk nemluví o tom dědečkovi pravdu, co tu dělá?* přemýšlel Roy DeLois. *Na nějaký číslo je moc mladej.*

Se mnou je všechno v pořádku, vyslal k němu Bobby myšlenku... a ano, zdálo se, že to jde – aspoň trochu. *No tak, přestaňte se strachovat, se mnou je to v pořádku.*

Roy DeLois si nakonec vzal pomačkanou dolarovku a tři desetníky. „To je fakt moc,“ řekl.

„Můj děda říkal, abych nikdy nebyl lakomec jako někteří lidi,“ řekl Bobby a vystoupil z taxíku. „Možná byste si měl pořídit nového psa. Víte, štěně.“

Royovi DeLoisovi bylo možná padesát, ale byl tak překvapený, že vypadal mnohem mladší. „Jak...“

Potom Bobby vycítil, že se rozhodl, že se nebude starat o žádné jak. Roy DeLois zařadil rychlost a odjel a nechal Bobbyho před společností Wo Tukové nudle.

Stál tam, dokud nezmizela koncová světla taxíku, pak pomalu zamířil k Rohové kapse a zastavil se na dost dlouho, aby se podíval do zaprášené výlohy SPECIÁLNÍCH SUVENÝRŮ. Bambusové žaluzie byly vytaženy, ale jediný vystavený speciální suvenýr byl keramický popelník ve tvaru záchodu. Na sedátku byla rýha pro cigaretu. ZAPARKUJ SI ZADEK, stálo na nádržce. Bobby to považoval za docela vtípné, ale ne zrovna vhodné do výlohy. Trochu doufal, že tu budou věci sexuální povahy. Zvlášť když slunce zapadlo.

Kráčel dál, kolem TISKÁRNY a OPRAVNÝ BOT NA POČKÁNÍ a VTIPNÝCH KARET PRO KAŽDOU PŘÍLEŽITOST. Vpředu byl další bar, na rohu další mladíci a hudba The Cadillacs: *Brrrr, černý kalhoty, vypadáš skvěle, tařko, když je navlíkneš, můžeš vyrazit.* Bobby přešel ulici, loudal se s hlavou vraženou mezi ramena a rukama v kapsách.

Naproti baru byla restaurace s donáškou, s potrhanou markýzou stále zakrývající namydlená okna. Bobby vklouzl do jejího stínu a šel dál, jednou se přimáčkkl ke zdi, když kdosi zakřičel a rozbila se láhev.

Když došel k příštímu rohu, znovu šikmo přešel ulici, takže se vrátil na stranu, kde byla Rohová kapsa.

Cestou se snažil vyladit svou mysl na okolí a vycítit Teda, ale nic se nestalo. Bobby nebyl nijak překvapený. Kdyby *on* byl na Tedově místě, byl by šel třeba do bridgeportské veřejné knihovny, kde by se mohl potloukat, aniž by si ho někdo všiml. Až by knihovna zavřela, šel by se třeba trochu najíst a tím by zabil zase trochu času. Nakonec by si zavolal jiný taxík a přijel by si vyzvednout peníze. Bobby si nemyslel, že je tu někde poblíž, ale neustále měl smysly nastražené. Naslouchal tak usilovně, že se nedíval a vrazil do nějakého člověka.

„Hej, cabrón!“ zasmál se muž, ale nebyl to příjemný smích. Chytil Bobbyho za ramena a nepustil. „Kam si myslíš, že jdeš, *putino*?“

Bobby zvedl hlavu a uviděl čtyři mladíky, takové, které by jeho máma nazvala pouliční flákači, a ti stáli před podnikem BODEGA. Byli to Portorikánci a všichni měli na sobě ostře nažehlené kalhoty. Zpod manžet jim dole vykukovaly špičky černých bot. Měli také černé hedvábné kabátky s nápisem DIABLOS na zádech. Písmeno I mělo tvar d'áblových vidlí. Na té vidlici bylo cosi povědomého, ale Bobby neměl čas o tom přemýšlet. S pokleslým srdcem si uvědomil, že se dostal mezi čtyři členy nějakého gangu.

„Promiňte,“ řekl sípavým hlasem. „Opravdu, já... omlouvám se.“

Odtáhl se od rukou, které mu svíraly ramena, a chtěl mladíka obejít. Udělal jediný krok a chytil ho jiný mladík. „Kampak, *tío*?“ zeptal se. „Kampak jdeme, *tío mio*?“

Boby se vyprostil, ale čtvrtý mladík ho odtláčil zpátky k tomu druhému. Ten ho znovu sevřel, tentokrát už ne tak jemně. Bylo to, jako by ho obklíčil Harry a jeho kamarádi, jenomže horší.

„Máš nějaký prachy, *tío*?“ zeptal se třetí. „Protože tady se platí mýtný, víš.“

Všichni se zasmáli a přistoupili ještě blíž. Bobby cítil jejich kořenné vody po holení, vlasové pomády, svůj vlastní strach. Neslyšel jejich duševní hlasy, ale potřeboval to snad? Nejspíš ho zmlátí a ukradnou mu peníze. Jestli bude mít štěstí, nic jiného mu neprovedou... ale štěstí mít nemusí.

„Chlapečku,“ zaspíval skoro čtvrtý mladík. Natáhl ruku, chytil Bobbyho za krátké vlasy a zatáhl tak tvrdě, až Bobbymu vhrkly slzy do očí. „Maličký *muchacho*, co máš za prachy, co? Kolik starejch dobrejch *dinero*? Jestli něco máš, tak tě pustíme. Jestli nic nemáš, zvochlujem ti koule.“

„Nech ho být, Juane.“

Ohlédli se – Bobby taky – a uviděli, že k nim přichází pátý mladík, také v bundě Diablos, také s ostře nažehlenými kalhotami. Na nohou měl sandály místo špičatých bot a Bobby ho okamžitě poznal. Byl to ten mládenec, který hrál Hraniční patrolu v Rohové kapse, když si Ted podával sázku. Nebylo divu, že mu ta vidlice připadala známá – ten kluk ji měl vytetovanou na ruce. Bundu měl naruby a uvázanou kolem pasu (*tady nechťejí žádný klubový znaky*, říkal Bobbymu), ale znamení Diablos měl na sobě stejně.

Bobby se pokusil nahlédnout do mysli nově příchozího, ale uviděl jen matné obrysy. Jeho schopnost znovu vyhasínala, stejně jako v den, kdy je paní Cerberová vzala do Savin Rock; chvílku poté, co odešli od stánku pana McQuowna na konci uličky, to přešlo. Tentokrát to avízo trvalo déle, ale stejně už také končilo.

„Hele, Dee,“ řekl chlapec, který zatáhl Bobbyho za vlasy. „Zrovna jsme chtěli toho chlapečka trochu vytrást. Aby zaplatil za to, že prošel územím Diablos.“

„Toho ne,“ řekl Dee. „Znám ho. Je to můj compadre.“

„Mně připadá jako mazánek odněkud z centra,“ prohodil ten, který Bobbymu říkal *cabrón* a *putino*. „Naučím ho, že má být uctivej.“

„Žádný učení od tebe nepotřebuje,“ řekl Dee. „Nechceš, abych poučil já tebe, Moso?“

Moso ustoupil, i když zamračeně, a vytáhl z kapsy cigaretu. Jeden kamarád mu připálil a Dee odtáhl Bobbyho kousek dál.

„Co tady děláš, *amigo*?“ zeptal se a chytil Bobbyho za rameno tetovanou rukou. „To je pitomost, chodit sem sám, a seš sakra *loco*, když sem lezeš sám a v noci.“

„Když já musím,“ řekl Bobby. „Musím najít toho pána, se kterým jsem tu byl včera. Jmenuje se Ted. Je starý a hubený a dost

vysoký. Chodí trochu nahrbeně, jako Boris Karloff – víš, ten chlap ze strašidelných filmů?“

„Znám Borise Karloffa, ale neznám žádného podělaného Teda,“ řekl Dee. „Nikdy jsem ho neviděl. Kámo, měl by seš vocad' vypařit.“

„Musím jít do Rohové kapsy,“ trval na svém Bobby.

„Zrovna jsem tam byl,“ řekl Dee. „Neviděl jsem tam žádného Borise Karloffa.“

„Je ještě moc brzo. Myslím, že tam bude mezi půl desátou a desátou. Musím tam být, až přijde, protože ho honí nějáci lidi. Nosí žluté kabáty a bílé boty... jezdí ve velikých nápadných autech... jedno z nich je fialové Desoto a –“

Dee ho popadl a otočil zády proti dveřím zastavárny tak prudce, že si Bobby okamžik myslel, že Dee nakonec přece jenom své kamarády nezradí. Uvnitř zastavárny byl starý muž s brýlemi posunutými na plešatou hlavu, a ten se podrážděně rozhlédl, ale pak se vrátil k rozečteným novinám.

„Ti *jefes* v dlouhých žlutých kabátech,“ vydechl Dee. „Viděl jsem je. Viděli je taky ostatní. Neradím ti, aby seš s nima zaplítal, *chico*. Něco mi na nich nehraje. Nevypadají normálně. Vedle nich ti zlí hoši z okolí Malloryho saloonu vypadají jako dobráci.“

Cosí v Deeově výrazu připomnělo Bobbymu Sully-Johna a vzpomněl si, jak S-J říkal, že zahlédl pár divných lidí před parkem Commonwealth. Když se Bobby zeptal, co bylo na nich divného, Sully řekl, že pořádně neví. Ale Bobby věděl. Sully viděl ničemné muže. Už tehdy čenichali kolem.

„Kdy jsi je viděl?“ zeptal se Bobby. „Dneska?“

„Kocoure, nehoň mě,“ řekl Dee. „Byl jsem tam jenom dvě hodiny a většinou jsem trčel v koupelně a krášlil se pro ulici. Viděl jsem je vycházet z Rohové kapsy, byli dva – myslím, že především. A pozdějc v tom divným zapadáku.“ Chvilku přemýšlel, potom zavolał: „Hej, Juane, přesuň svý kejty sem.“

Mladík, který Bobbyho tahal za vlasy, se dolouдал k nim. Dee s ním začal mluvit španělsky. Juan odpovídal a Dee reagoval ještě stručněji, ukazoval na Bobbyho. Juan se shýbl nad Bobbym, s rukama na kolenou svých ostře nažehlených kalhot.

„Tys ty chlapy viděl, jo?“

Bobby přikývl.

„Jednu partu ve velkém fialovém Desoto? Jednu partu v chrysleru? Jednu partu v Oldsu 98?“

Bobby věděl jenom o Desotu, ale přikývl.

„Ty auta nejsou opravdový auta,“ řekl Juan. Pohlédl úkosem na Deea, jestli se nesměje. Dee se nesmál; jenom Juanovi pokynul, aby pokračoval. „Je to něco jiného.“

„Já myslím, že je to živé,“ řekl Bobby.

Juanovi se rozsvítily oči. „Jo! Jako živý! A ti chlapi –“

„Jak vypadali? Viděl jsem jenom jedno jejich auto, ale ne je.“

Juan se pokusil o popis, ale nedokázal to, aspoň ne v angličtině. Místo toho se vrátil ke španělštině. Dee něco přeložil, ale byl dost roztržitý. Stále víc hovořil s Juanem a Bobbyho si nevšímal. Ostatní mládenci z rohu – a ti chlapi byli opravdu pouliční flákači, jak Bobby viděl – se stáhli blíž a také přidali svou trošku. Bobby jejich řečem nerozuměl, ale pochopil, že jsou vystrašení, všichni. Byli to docela drsní chlapi – tady musí být člověk drsný, aby vůbec přežil den – ale ničemní muži je přesto všechny vystrašili. Bobby zachytil poslední jasný obraz: vysokou krácející postavu v plášti hořčičné barvy sahajícím do půli lýtek, v takovém plášti, jaký někdy muži nosí ve filmech jako *Přestřelka v O.K. Corralu* nebo *Sedm statečných*.

„Viděl jsem čtyři vycházet od holiče, kde mají vzadu bordel,“ řekl jeden, kterému všichni říkali Filio. „To oni dělají, ti chlapi, chodí různě do podniků a vyptávají se. Vždycky nechají jedno to svoje velký auto u chodníku s běžícím motorem. Člověk by řekl, že tady v té čtvrti je to pitomost, nechat auto s běžícím motorem u chodníku, ale kdo by kradl *takovej* zatracenej krám?“

Nikdo, to Bobby věděl. Kdyby se o to někdo pokusil, volant by se mohl proměnit v hada a uškrtit ho; sedadlo by se mohlo proměnit v pohyblivý písek a utopit ho.

„Vždycky je jich celá parta,“ pokračoval Filio, „všichni mají ty dlouhý žlutý kabáty, i když je vedro, že by se daly smažit vajíčka na chodníku, sakra. Všichni mají ty pěkný bílý botky – špičatý, víte přece, že si vždycky všimnu, co mají lidi na nohách, jsem na to vysazenej – a myslím... myslím...“ Odmlčel se, nabral dech a řekl cosi Deeevi španělsky.

Bobby se zeptal, co říkal.

„Prej se jejich boty nedotýkaly země,“ odpověděl Juan. Oči měl vykulené. Nebylo v nich žádné pohrdání nebo nedůvěra. „Prý mají velkýho červeného chryslera, a když do něho nasedají, ty jejich pitomý boty se nedotýkaj země.“ Juan zkřížil dva prsty před ústy, plivl na ně a pak se pokřížoval.

Chvíli nikdo nic neříkal a pak se Dee vážně shýbl znovu nad Bobbym. „Tohle jsou ti chlapi, co hledají tvýho kámoše?“

„Správně,“ řekl Bobby. „Musím ho varovat.“

Napadla ho šílená myšlenka, že se Dee nabídne a doprovodí ho do Rohové kapsy a že se k němu přidá i zbytek Diablos. Mohli by jít po ulici a luskat unisono prsty jako Tryskáči ve *West Side Story*. Byli by to teď jeho přátelé, kluci z gangu, kteří mají náhodou v jádru dobré srdce.

Samozřejmě se nic takového nestalo. Stalo se to, že Moso se odlouдал pryč, zpátky k místu, kde do něj Bobby vrazil. Ostatní ho následovali. Juan se zdržel tak dlouho, aby mu řekl: „Narazíš na ty *caballeros* a budeš mrtvej *putino, tío mío*.“ Zbýval jenom Dee a Dee řekl: „Má pravdu. Měl by seš vrátit do svýho světa, kámo. Ať se tvůj *amigo* postará sám o sebe.“

„Nemůžu,“ řekl Bobby. A potom opravdu zvědavě: „Ty bys mohl?“

„Proti normálním chlapům možná ne, ale tohle nejsou normální chlapi. Poslouchals nás?“

„No,“ řekl Bobby. „Ale nejde to.“

„Ty cvoku malej. *Poco loco*.“

„Asi jo.“ Cítil se jako blázen, to tedy ano. *Poco loco*. Bláznivý jako myš z kadibudky, řekla by jeho matka.

Dee zamířil pryč a Bobby cítil, jak se mu svírá srdce. Ten velký kluk došel k rohu – jeho kamarádi na něj čekali na druhé straně ulice – pak se otočil, udělal z prstu pistoli a ukázal jí na Bobbyho. Bobby se usmál a také tak ukázal.

„*Vaya con dios, mi amigo loco*,“ řekl Dee a pak se odlouдал na druhou stranu ulice, s límcem gangové bundy vyhrnutým do zátylku.

Bobby se otočil na opačnou stranu a znovu vyrazil, a vyhýbal se kalužím světla, které vrhaly bzučící neónové nápisy, a snažil se držet ve stínu, jak to jen šlo.



Naproti Rohové kapse, na druhé straně ulice, byla márnice – POHŘEBNÍ SLUŽBA DESPEGNI, stálo na zelené markýze. Ve výloze visely hodiny, jejichž ciferník lemoval mrazivý kruh z modrého neonu. Pod hodinami byl nápis ČAS A PŘÍLIV NA NIKOHO NEPOČKAJÍ. Podle hodin bylo za deset minut půl deváté. Měl pořad čas, spoustu času, a za Kapsou uviděl uličku, kde by mohl počkat poměrně v bezpečí, ale Bobby nemohl prostě zaparkovat a počkat, i když věděl, že by to bylo moudré. Kdyby byl opravdu moudrý, vůbec by sem totiž nechodil. Nebyl žádnou moudrou starou sovou. Byl vystrašený kluk, který potřeboval pomoc. Pochyboval, že v Rohové kapse nějakou najde, ale třeba se pletl.

Bobby prošel pod nápisem RAČTE DÁL, UVNITŘ JE CHLÁDEK. Nikdy v životě nepotřeboval klimatizaci méně; byla horká noc, ale jemu byla po celém těle zima.

Pane Bože, jestli jsi, prosím tě, pomoz mi teď... a pomoz mi, abych měl štěstí.

Bobby otevřel dveře a vešel dovnitř.



Pach piva byl mnohem silnější a čerstvější a místnost s automaty tivoli byla plná rámusu, řinkotu a blikajících světél. Kde předtím hrál tivoli jenom Dee, tam teď byla aspoň dvacítko chlapů, všichni kouřili, všichni v tílku a frajerských sinatrovských kloboucích, všichni s lahvemi piva postavenými na skleněných poklopech automatů Gottlieb.

Okolí stolu Lena Filese bylo také světlejší než předtím, protože v baru se víc svítilo (a všechny stoličky byly obsazeny), stejně jako v místnosti s tivoli. Kulečnickový sál, který byl ve středu skoro temný, byl nyní osvětlený jako operační sál. U každého stolu se nakláněli muži, obcházel stůl a hráli v modré mlze cigaretového kouře. Židle podél stěn byly všechny obsazeny. Bobby zahlédl starého Girardiho s nohama na stoličce pro leštění bot, a –

„Co ty tu doprdele děláš?“

Bobby se otočil, polekaný tím hlasem a otřesený tím, že zaslechl to slovo z ženských úst. Byla to Alanna Filesová. Dveře do obytné místnosti za stolem se zrovna zavíraly. Dnes večer měla na sobě bílou hedvábnou halenu, která odhalovala ramena – pěkná, smetanově bílá a oblá jako ňadra – a horní část ohromného hrudníku. Pod bílou halenou byly nejprostornější červené kalhoty, jaké Bobby v životě viděl. Včera byla Alanna laskavá, usměvavá... skoro se mu smála, ale takovým způsobem, který Bobbymu nevalil. Dnes večer vypadala k smrti vystrašená.

„Promiňte... já vím, že tu nemám co dělat, ale potřebuju najít svého přítele Teda a myslel jsem... myslel jsem, že...“ Slyšel, jak se mu vlastní hlas scvrkává jako puštěný balónek poletující po místnosti.

Stala se jakási strašlivá chyba. Bylo to jako sen, který se mu někdy zdál, v němž seděl v lavici a učil se gramatiku nebo přírodopis nebo prostě četl nějaký příběh a všichni se mu začali smát a on si uvědomil, že si před odchodem zapomněl obléct kalhoty a že sedí v lavici a všechno mu kouká ven a každý se na to dívá, holky a učitelé a prostě všichni.

Řinčení zvonků v herně neustalo docela, ale zřídlo. Proud hovoru a smíchu od baru skoro úplně vyschl. Cvakání kulečnickových koulí utichlo. Bobby se rozhlédl a ucítil, jak se mu břichem začínají znovu plazit ti hadi.

Nedívali se na něj všichni, ale skoro všichni. Starý Girardi na něj hleděl očima, které vypadaly jako díry vypálené do špinavého papíru. A i když to okno v Bobbyho mysli už bylo skoro zakalené – pokryté mýdlovou pěnou –, cítil, že hodně lidí tady ho jakoby očekávalo. Pochyboval, že to přímo věděli, a i kdyby věděli, netušili by proč. Jako by spali, jako ti lidé z Midwiche. Ničemní muži zde byli. Ti ničemní muži je –

„Vypadni, Randy,“ zašeptala Alanna chraptivě. Jak byla ustrašená, oslovila Bobbyho otcovým jménem. „Vypadni, dokud můžeš.“

Starý Girardi sklouzl ze stoličky. Jeho vroubkované sako zachytilo o jednu podnožku a roztrhlo se, když vykročil, ale on si

nevšímal, jak se hedvábná podšívka vznáší vedle jeho kolena jako malý padák. Jeho oči vypadaly jako vypálené díry víc než dřív. „Chyťte ho,“ řekl starý Girardi nejistým hlasem. „Chyťte toho kluka.“

Bobby viděl dost. Tady nečekala žádná pomoc. Zašátral po dveřích a rozrazil je dokořán. Cítil, jak se lidé za ním dávají do pohybu, byli však pomalí. Příliš pomalí.

Bobby Garfield vyběhl do noci.



Uběhl skoro celé dva bloky, než ho píchání v boku donutilo, aby nejdřív zpomalil a pak zastavil. Nikdo ho nepronásledoval a to bylo dobré, ale jestli Ted půjde do Rohové kapsy vybrat si peníze, tak je s ním konec, ámen, je *kaput*. Ted už si nemusel dávat pozor jenom na ničemné muže, ale také na starého Girardiho a všechny ostatní, a Ted to nevěděl. Otázkou bylo, co s tím Bobby může dělat?

Rozhlédl se a uviděl, že průčelí obchodů zmizela; ocitl se mezi skladišti. Tyčila se jako obří tváře, z nichž byly vymazány skoro všechny rysy. Byly tu cítit ryby a piliny a jakýsi neurčitý shnilý pach, který možná pocházel ze starého masa.

Nemohl dělat *nic*. Byl jenom kluk a bylo to mimo jeho moc. Bobby si to uvědomoval, ale také si uvědomoval, že nemůže nechat Teda nakráččet do Rohové kapsy a aspoň se nepokusit o to, aby ho varoval. Nebylo v tom nic z Hardyovic hochů – ani hrdinského. Prostě to nemohl nechat být, aniž by se nepokusil. A byla to jeho matka, která ho vehnala do takového postavení. *Jeho vlastní matka*.

„Nenávidím tě, mami,“ zašeptal. Byla mu pořád zima, ale potil se po celém těle; každý centimetr těla měl mokrý. „Nezajímá mě, co ti udělal Don Biderman a ti druzí chlapi, jsi mrcha a nenávidím tě.“

Bobby se otočil a vydal se pomalu zpět tam, odkud přišel, znovu ve stínu. Dvakrát zaslechl, jak se blíží lidé, příkřčil se proto mezi dveřmi a udělal se maličkým, dokud neprošli kolem. Dělat se maličkým bylo snadné. V životě se necítil menší.



Tentokrát do té uličky zabočil. Na jedné straně ležely vyhozené plechovky a na druhé hromady kartonů plné vratných lahví, které

páchly pivem. Věže kartonů byly o půl stopy vyšší než Bobby, a když se za ně schoval, nebylo ho z ulice vůbec vidět. Během čekání se mu cosi teplého a chlupatého otřelo o kotník a Bobby málem zaječel. Zadusil však ten výkřik v krku, podíval se dolů a uviděl špinavého kocoura, který k němu vzhlížel zelenýma svítivýma očima.

„Vypadni, Macku,“ zašeptal Bobby a ohnal se po něm nohou. Kocour vycenil zuby jako jehly, zasyčel a pak se odlouдал hlouběji do uličky, proplétal se mezi hromadami odpadků a rozbitého skla, ocas pohrdavě zdvižený. Skrz cihlovou zeď Bobby slyšel tupé dunění jukeboxu z Rohové kapsy. Mickey a Sylvia zpívali *Láska je divná*. Byla skutečně divná. Velká a divná svízel.

Ze svého úkrytu už Bobby neviděl na hodiny v pohřební službě, takže ztratil ponětí o tom, jak dlouho nebo jak krátce v uličce pobývá. Za puchem piva a odpadků, který v uličce vládl, probíhal na ulici letní pouliční život. Lidé na sebe pokřikovali, někdy se smáli, jindy zlobili, někdy anglicky, jindy některým z tuctu jiných jazyků. Ozvala se řada jakýchsi ran, při kterých ztuhl – nejdřív ho napadlo, že to jsou výstřely – ale pak poznal kapsle, nejspíš piškoty, a trochu se zase uklidnil. Kolem projížděla auta, spousta jich měla nápadné ozdoby na kolech a kapotě s chromovanými trubkami a skleněnými výfuky. Jednou se ozvalo cosi, co znělo jako rvačka a pokřik čumilů. Jednou kolem prošla paní, která byla asi opilá a smutná a tak krásně temným hlasem zpívala *Kde ti chlapci jsou*. Jednou se ozvaly policejní sirény, přiblížily se a pak zase utichly.

Bobby přímo nedřímával, ale upadl do jakéhosi snění s otevřenýma očima. Žili s Tedem na jakési farmě, možná na Floridě. Měli dlouhou pracovní dobu, ale Ted dokázal pořádně máknout na tak starého člověka, zvláště když teď přestal kouřit a trochu se mu vrátil dech. Bobby chodil do školy pod jiným jménem – Ralf Sullivan – a večer sedávali na verandě, pojídali, co Ted uvařil, a pili ledový čaj. Bobby mu předčítal z novin, a když šli do postele, spali tvrdě a jejich spánek byl klidný, nerušený zlými sny. Když šli v pátek nakupovat do smíšeného zboží, Bobby si prohlédl nástěnku, jestli tam nevisí oznámení o ztraceném psu nebo kočce nebo jestli tam není obráceně připíchnutý inzerát na prodej. Ale nikdy nic nenašel. Ničemní muži

ztratili Tedovu stopu. Ted už nebyl ničí pes a oba byli na své farmě v bezpečí. Žádný otec a syn nebo děda a vnuk, prostě přátelé.

Chlapi jako my, pomyslel si Bobby ospale. Opíral se o cihlovou zeď, hlava mu padala dopředu, až se bradou skoro dotýkala hrudi. *Chlapi jako my, proč by nemělo být místečko pro chlapy jako my?*

Uličku zaplavila světla. Pokaždé, když se to stalo, vyklouzl Bobby *zpoza* stohu kartonů. Tentokrát to skoro neudělal – chtěl mít zavřené oči a přemýšlet o farmě –, ale přinutil se podívat a uviděl masivní žlutou ploutev blatníku taxíku, který zrovna zastavoval před Rohovou kapsou.

Bobbyho zaplavil adrenalin a rozsvítil mu v hlavě světla, o kterých dosud neměl tušení. Prosmýkl se kolem hromady krabic tak těsně, že dvě horní shodil. Nohou kopl do prázdné plechovky, až se odrazila od zdi. Skoro šlápl na cosi chlupatého a syčícího – znovu ta kočka. Bobby ji odkopl a vyběhl z uličky. Když zahýbal k Rohové kapse, uklouzl na jakémsi slizu a upadl na koleno. Uviděl hodiny v pohřební službě s chladně modrým lemováním: 9.45. Taxík stál u chodníku před dveřmi do Rohové kapsy. Ted Brautigan stál pod nápisem RAČTE DÁL, UVNITŘ JE CHLÁDEK a platil řidiči. Když byl tak skloněný k řidičovu okénku, vypadal Ted jako Boris Karloff ještě víc.

Naproti taxíku, u pohřební služby, parkoval mohutný oldsmobile červený jako Alanniny kalhoty. Předtím tam nebyl, to věděl Bobby určitě. Neměl tak docela pevné tvary. Při pohledu na něj mu chtěly slzet nejen oči; chtěly slzet i myšlenky.

Tede! snažil se Bobby zakřičet, ale žádné volání se neozvalo – dokázal jenom chrastivě zasípat. *Proč je necítí?* divil se Bobby. *Jak to, že to neví?*

Možná že ho ničemní muži dokázali nějak blokovat. Nebo ho třeba blokovali lidé uvnitř Rohové kapsy. Starý Girardi a ostatní. Ničemní muži je možná proměnili v lidské houby, které dokážou vsáknou varovné signály, které Ted obyčejně cítí.

Ulici zaplavila další světla. Když se Ted narovnal a taxík odjel, *zpoza* rohu se vyřítilo fialové Desoto. Taxík musel strhnout volant, aby se mu vyhnul. Pod pouličními lampami vypadalo Desoto jako obrovský chuchvalec sražené krve ozdobený chromém a sklem.

Světlo mety se mu pohybovaly a mihotaly jako světla pod vodou... a pak *mrkly*. Vůbec to nebyly světlo mety. Byly to oči.

Tede! Pořád se nic neozývalo, jenom suchý šepot, a Bobby jako by nemohl vstát. Už si ani nebyl jist, jestli vůbec *chce* vstát. Zaplavoval ho hrozný strach, ochromující jako chřipka a otupující jako křečovitý břichabol. Projíždět kolem krvavého Desota před Grilem William Penn bylo zlé; uvíznout ve světle jeho přibližujících se reflektorů bylo tisíckrát horší. Ne – *miliónkrát* horší.

Uvědomoval si, že si roztrhl kalhoty a koleno má do krve odřené, slyšel, jak z některého okna v ulici vyje Little Richard, a pořád viděl ten modrý kruh kolem hodin v pohřební službě jako falešný obraz vtisknutý sítnici po oslnění bleskem, ale nic nevypadalo reálné. Ulice najednou vypadala jenom jako mizerně namalovaná kulisa. Za ní byla nějaká netušená skutečnost, a ta skutečnost byla *temná*.

Mřížka chladiče Desota se pohybovala. *Šklebila se. Ta auta nejsou ve skutečnosti auta*, řekl Juan. *Je to něco jiného*.

Bylo to něco jiného, jen co je pravda.

„Tede...“ Tentokrát se mu to podařilo trochu hlasitěji... a Ted uslyšel. Otočil se k Bobbymu a rozšířily se mu oči, a v tu chvíli se Desoto přehouplo přes chodník za ním a jeho rozpálené rozpohybované reflektory Teda zaměřily a protáhly jeho stín, stejně jako se prodloužily stíny Bobbyho a malých Sigsbyových, když se na Spicerově parkovišti rozsvítilo pouliční světlo.

Ted se prudce otočil k Desotu a jednou rukou si před tou září zastínil oči. Ulici zametly další světelné kužely. Tentokrát se od skladišť blížil cadillac, chorobně nazelenalý cadillac, který vypadal aspoň míli dlouhý, cadillac s chladičem jako vyceněnými zuby a boky, které se pohybovaly jako plicní laloky. Přehoupal se přes obrubník těsně za Bobbym a zastavil ani ne na stopu za jeho zády. Bobby uslyšel tiché funění. Uvědomil si, že motor cadillaku dýchá.

Dveře všech tří aut se otvíraly. Vystupovali z nich muži – nebo aspoň cosi, co na první pohled vypadalo jako muži. Bobby jich napočítal šest, potom osm a nakonec počítat přestal. Všichni měli na sobě dlouhé hořčičně zbarvené kabáty – typ, kterému se říká protiprachový – a každý měl na pravé přední klopě zirájící karmínové oko, které si Bobby pamatoval ze snu. Domyslel si, že ty

červené oči jsou odznaky. Tvorové, kteří je nosili, byli... co? Policajti? Ne. Nějaké komando jako z filmu? To bylo trochu pravděpodobnější. Občanská hlídka? Taky blízko, ale pořád to nebylo správně. Byli to –

To jsou strážci zákona, regulátoři. Jako z toho filmu, který jsme loni se S-J viděli v kině Empire, ten s Johnem Paynem a Karen Steeleovou.

To bylo ono – ach ano. Ze strážců zákona ve filmu se vyklubala banda padouchů, ale nejdřív si člověk myslel, že to jsou duchové nebo příšery či něco takového. Bobbyho napadlo, že tihle strážci zákona jsou příšery.

Jeden z nich chytil Bobbyho za paži. Bobby vykřikl – ten dotek byl to nejstrašnější, co zatím v životě zažil. Ve srovnání s tímto kontaktem vypadalo to, jak jím matka hodila o zeď, jako naprosto nepodstatná záležitost. Při doteku ničemného muže měl pocit, jako by ho uchopil termofor, kterému narostly prsty... a ty se neustále měnily. Nejdřív měl pocit, že ho v podpaží drží prsty, potom drápy. Prsty... drápy. Prsty... drápy. Ten odporný hmat mu prosakoval do masa, šířil se zároveň nahoru i dolů. *To je Jackův klacek*, pomyslel si bláznivě. *Ten zaostřený na obou koncích.*

Bobbyho to táhlo k Tedovi, kterého obklopili ostatní. Klopýtal na nohou příliš slabých, než aby se na nich dalo chodit. Myslel si, že dokáže Teda varovat? Že spolu utečou po Narrangansett Avenue a přitom budou trochu poskakovat, jak to dělávala Carol? To bylo docela směšné, že?

Kupodivu Ted nevypadal vystrašeně. Stál v půlkruhu ničemných mužů a jediný pocit, který se mu ve tváři projevoval, byla starost o Bobbyho. Ta věc, která držela Bobbyho – chvíli rukou, vzápětí odpornými pulzujícími gumovými prsty, hned nato svazkem drápů – ho najednou pustila. Bobby se zapotácel a otočil se dokola. Jeden z okolostojících pronikavě, štěkavě vykřikl a bouchl ho doprostřed zad. Bobby odletěl dopředu a Ted ho chytil.

Bobby, vzlykající hrůzou, si přitiskl obličej na Tedovu košili. Ucítil uklidňující vůně Tedových cigaret a pěny na holení, ale nebyly tak silné, aby překryly puch, který vycházel z ničemných mužů –

masitý, nahnílý puch – a pronikavější vůni, jako když se pálí whisky, která vycházela z jejich aut.

Bobby vzhlédl k Tedovi. „To byla matka,“ řekl. „To moje matka jim to řekla.“

„Není to její vina, i když si můžeš myslet cokoli,“ odpověděl Ted. „Prostě jsem se zdržel moc dlouho.“

„Ale byly to pěkné prázdniny, Tede, že?“ zeptal se jeden ničema. Mluvil jakýmsi odporným bzučením, jako by měl hlasivky obalené brouky – kobylkami nebo snad cvrčky. Možná to byl ten, se kterým Bobby mluvil do telefonu, který říkal, že Ted je jejich pes... ale možná mluvili všichni stejně. *Jestli nechceš být taky náš pes, neplet se do toho*, řekl mu tamten do telefonu, ale on sem stejně přišel, a teď... ach, a teď...

„Nebyly špatné,“ odpověděl Ted.

„Doufám, že sis aspoň vrznul,“ řekl další, „protože další šance se ti nejspíš nenaskytne.“

Bobby se rozhlédl. Ničemové stáli rameno vedle ramene, obklopovali je, uzavřeli je v pachu svého potu a červivého masa, zatarasili jim výhled na ulici svými žlutými kabáty. Měli tmavou kůži, hluboké oči, červené rty (jako by jedli třešně)... ale nebyli tím, nač vypadali. Vůbec ne. Jejich tváře nezůstávaly tvářemi, to za prvé; líce, brady a vlasy se pořád snažily jaksi vybědnout z vlastních obrysů (jedině tak si dokázal Bobby vyložit to, co vidí). Pod tmavou kůží byla kůže bílá jako jejich špičaté boty. *Ale rty mají červené*, pomyslel si Bobby, *rty mají pořád červené*. A jejich oči byly stále černé, ale nebyly to opravdové oči, ale jeskyně. A jsou *tak vysocí*, uvědomil si. *Tak vysocí a hubení. V mozku nemají takové myšlenky, jaké máme my, a v srdci žádné city, jako jsou ty naše*.

Z druhé strany ulice k nim dolehlo dušené chlemtavé zamručení. Bobby se tím směrem podíval a uviděl, že jedna pneumatika oldsmobilu se proměnila v černošedé chapadlo. Natáhlo se, lapilo obal od cigaret a stáhlo se zpět. Za okamžik bylo chapadlo znovu pneumatikou, ale cigaretový obal z ní trčel jako nespoknuté sousto.

„Připraven k návratu, kámo?“ zeptal se jeden z ničemů Teda. Sklonil se k němu, záhyby jeho žlutého kabátu ztuhle zachrastily,

červené oko na klopě zíralo. „Připraven k návratu a konat svou povinnost?“

„Půjdu,“ odpověděl Ted, „ale ten chlapec zůstane tady.“

Na Bobbym se usadily další ruce a zátylek mu pohladila jakási živoucí větev. Znovu jím projelo to zvučení, cosi jako úlek a zároveň nevolnost. Vystoupilo mu do hlavy a rozbzučelo se mu tam jako úl. V tom šíleném bzučení zaslechl nejdřív jeden zvon, rychle bimbající, a potom spoustu zvonů. Svět zvonů v jakési příšerné černé noci plné horkých vichrů. Nejspíš cítil místo, odkud pocházeli ti ničemní muži, jakési cizí místo triliony mil daleko od Connecticutu a jeho matky. Vesnice hořely pod neznámými souhvězdími, lidé křičeli a ten dotek na jeho krku... ten ohavný dotek...

Bobby zaúpěl a zabořil hlavu znovu Tedovi do košile.

„Chce být s tebou,“ zabzučel jeden nepopsatelný hlas. „Myslím, že ho vezmeme s sebou, Tede. Nemá přirozenou schopnost Bořitele, ale stejně... všechny věci slouží Králi, jak víš.“ Ty nepopsatelné prsty ho znovu pohladily.

„Všechny věci slouží *Paprsku*,“ pronesl Ted suchým, nabádavým hlasem. Učitelským hlasem.

„Dlouho už nebudou,“ zasmál se ničemný muž. Při tom zvuku povolila Bobbyho střeva.

„Vezměte ho,“ ozval se jiný hlas. Znělo v něm cosi velitelského. Všichni mluvili dost podobně, ale tohle byl ten, který mluvil do telefonu. Bobby si tím byl jist.

„Ne!“ řekl Ted. Jeho ruce na Bobbyho zádech se sevřely pevněji. „Zůstane zde!“

„Kdo jsi, že chceš rozkazovat?“ zeptal se ničemný muž, který jim velel. „Kolik hrdosti jsi získal během toho krátkého období svobody, Tede! Kolik *zpupnosti*! Ale brzy budeš zase s ostatními ve stejném pokoji, kde jsi strávil tolik let, a jestli řeknu, že ten chlapec *půjde, tak půjde*.“

„Jestli ho vezmete s sebou, budete si dál muset brát to, co ode mě potřebujete,“ řekl Ted. Mluvil velmi tiše, ale velmi pevně. Bobby ho objal co nejsilněji a zavřel oči. Nechtěl se na ty ničemné muže dívat, už nikdy. Nejhorší na nich bylo, že jejich dotek byl svým způsobem jako Tedův: otevíral okno. Ale kdo by se chtěl takovým oknem

dívat? Kdo by chtěl vidět vysoké postavy s červenými rty a nohama jako nůžky, jakými opravdu byli? Kdo by chtěl vidět majitele toho rudého Oka?

„Jsi Bořitel, Tede. Byl jsi k tomu stvořen, zrozen. A když ti povíme, abys bořil, tak budeš bořit, u Boha.“

„Můžete mě donutit, nejsem takový blázen, abych si myslel, že to nedokážete... ale jestli ho tu necháte, dám vám, co potřebujete bez donucování. A mám toho víc, co bych vám mohl dát, než si umíte... no, možná si to *umíte* představit.“

„Chci toho chlapce,“ řekl ničemný muž, který velel, ale mluvil už zamyšleně. Možná i nejistě. „Chci ho jako krasavce, jako dárek Králi.“

„Pochybuji, že by ti Karmínový král poděkoval za bezvýznamného krasavce, pokud mu to zkříží plány,“ řekl Ted. „Jeden pistolník –“

„Pistolník, pche!“

„Jenže on a jeho přátelé už došli k hranicím Konečného světa,“ řekl Ted a teď mluvil zamyšleně on. „Pokud vám dám, co chcete, a nebudu vás nutit, abyste si to brali, tak možná dokážu všechno urychlit o padesát let, možná víc. Jak říkáte, jsem Bořitel, jsem k tomu stvořen a zrozen. Není nás mnoho. Potřebujete každého a nejvíc potřebujete mě. Protože jsem nejlepší.“

„Lichotíš si... a přeceňuješ svou důležitost pro Krále.“

„Opravdu? To bych se divil. Dokud se Paprsky nezboří, zůstane Temná věž stát – to ti určitě nemusím připomínat. Stojí jeden chlapec za to riziko?“

Bobby neměl vůbec tušení, o čem to Ted mluví, ale nestaral se o to. Věděl jenom, že se na chodníku před kulečnickovým klubem v Bridgeportu rozhoduje o směru jeho dalšího života. Slyšel šustot kabátů ničemných mužů; cítil jejich pach; když se ho Ted znovu dotýkal, cítil je ještě zřetelněji. To strašné bodání za očima také začalo. Jaksi přízračně ladilo s bzukotem v hlavě. Před očima mu pluly temné skvrny a on si byl najednou jist, co znamenají, k čemu tu jsou. V *Prstenci kolem Slunce* od Clifforda Simaka bral lidi do jiných světů vlček, stačilo sledovat jeho spirály. Bobby měl však podezření, že ve skutečnosti to dělaly ty skvrny. Ty černé skvrny. Byly živé...

A hladové.

„Ať se rozhodne sám chlapec,“ řekl nakonec vůdce ničemných mužů. Jeho prst ve tvaru živé větve znovu pohladil Bobbymu zátylek. „Má tě moc rád, Teddy. Jsi jeho *te-ka*. Vid’? To znamená osudový přítel, Bobby-O. Že je ten starý prokouřený medvídek právě tím? Tvým osudovým přítelem?“

Bobby neřikal nic, jenom si tiskl studený bolavý obličej k Tedově košili. Už litoval z celého srdce, že sem chodil – byl by zůstal doma schovaný pod postelí, kdyby znal pravdu o těch ničemných mužích – ale ano, Ted byl nejspíš jeho *te-ka*. Nevěděl nic o takových věcech jako osud, byl jenom kluk, ale Ted byl jeho přítel. *Chlapi jako my*, pomyslel si Bobby zbědované. *Chlapi jako my*.

„Tak jak se cítíš, když nás vidíš?“ zeptal se ničemný muž. „Chtěl bys jít s námi, abys byl blízko starého dobrého Teda? Vidál ho třeba každý lichý víkend? Diskutoval se svým drahým *te-ka* o *literatuře*? Naučil se jíst, co jíme my, a pít, co pijeme my?“ Znovu ho ty ohavné prsty hladily. Bzučení v Bobbyho hlavě zesílilo. Červené skvrny ztloustly a najednou vypadaly jako prsty – prsty, které mu kynou. „Jíme to horké, Bobby,“ zašeptal ničema. „A pijeme to také horké. Horké... a sladké. Horké... a sladké.“

„Nech toho,“ vyštěkl Ted.

„Nebo bys raději zůstal se svou matkou?“ pokračoval bzučivý hlas a nevšímal si Teda. „Určitě ne. Takový chlapec tvých zásad. Takový chlapec, který objevil radosti přátelství a *literatury*. Určitě půjdeš s tímhle sípavým starým *ka-mai*, že? Rozhodni se, Bobby. A hned, a s vědomím, že to, k čemu se rozhodneš, tomu věrný zůstaneš. Dnes a navždy.“

Bobbymu se vybavila pomatená vzpomínka na karty s růžovým rubem, které se míhaly pod McQuownovými dlouhými bílými prsty: *Sem a tam, tam a sem, dívej se, nedej se, už je máš tu, tu velkou zkoušku*.

Já to nedokážu, pomyslel si Bobby. *Já tou zkouškou neprojdou*.

„Pusťte mě, pane,“ řekl zuboženě. „Prosím vás, neberte mě s sebou.“

„I když to znamená, že tvůj *te-ka* se bude muset obejít bez tvé báječné a osvěžující společnosti?“ Ten hlas se usmíval, ale Bobby

pod usměvavou slupkou přímo cítil vědoucí pohrdání, a oťrásl se. Úlevou, protože pochopil, že ho přece jenom asi nechají běžet, ale i hanbou, protože věděl, co dělá – plazí se, svíjí se, doprošuje se. Všechno to, co správní chlapi ve filmech a knížkách, které měl rád, nikdy nedělali. Ale ti správní chlapi ve filmech a knížkách nikdy nestáli před ničím podobným ničemu ve žlutých kabátech nebo hrozným černým tečkám. A to, co Bobby viděl tady, před Rohovou kapsou, nebylo nejhorší. Co kdyby viděl zbytek? Co kdyby ho ty černé tečky zatáhly do světa, kde viděl ty muže ve žlutých kabátech v jejich pravé podobě? Co kdyby v tělech, která nosili v tomto světě, uviděl tamty postavy?

„Ano,“ řekl a rozbřečel se.

„Co ano?“

„I když bude muset jít beze mě.“

„Aha. A i když to znamená, že se vrátíš ke své matce?“

„Ano.“

„Teď už možná chápeš svou mrchu matku trochu lépe, vid’?“

„Ano,“ řekl Bobby potřetí. Už skoro skučel. „Asi ano.“

„To stačí,“ zasáhl Ted. „Nech toho.“

Ale ten hlas toho nenechal. Ještě ne. „Naučil ses, jak být zbabělcem, Bobby... vid’?“

„Ano!“ vykřikl s obličejem pořád přimáčknutým k Tedově košili. „*Jsem mimino, malý ubrečený mimino, ano ano ano! Mně je to fuk! Jenom mě pusťte domů!*“ Zhluboka, trhaně se nadechl a zaječel. „*Já chci mámu!*“ Bylo to vytí vystrašeného malého kluka, který nakonec zahlédl na zvíře z vody, to zvíře ze vzduchu.

„Dobrá,“ řekl ničema. „Když to bereš *takhle*. Za předpokladu, že tvůj medvídek potvrdí, že půjde pracovat dobrovolně a nebudeme ho muset přikovat k veslu jako předtím.“

„Slibuji.“ Ted Bobbyho pustil. Bobby zůstal, kde byl, tiskl se k Tedovi jako smyslů zbavený a mačkal tvář Tedovi k hrudi, až ho Ted jemně odstrčil.

„Jdi dovnitř, Bobby. Řekni Filesovi, ať tě odveze domů. Řekni mu, že jestli to udělá, nechají ho moji přátelé na pokoji.“

„Promiň, Tede. Chtěl jsem jít s tebou. *Myslel* jsem, že půjdu. Ale nemůžu. Promiň.“

„Neměl bys být na sebe tvrdý.“ Ale Ted měl v očích unavený pohled, jako by věděl, že od dnešního večera Bobby nedokáže být na sebe jiný.

Dva žlutokabátníci chytili Teda za paže. Ted se podíval na toho, který stál za Bobbym – který hladil Bobbymu zátylek tím hrozným klackovitým prstem. „To nemusejí dělat, Game. Půjdu sám.“

„Pusťte ho,“ poručil Gam. Ničemové, kteří drželi Teda, spustili ruce. Potom se Gamův prst naposledy dotkl Bobbyho zátylku. Bobby dušeně zakvílel. Pomyslel si: *Jestli to udělá ještě jednou, zblázním se, nedokážu tomu zabránit. Začnu ječet a nedokážu se zarazit. I když mi pukne hlava, budu ječet dál.* „Jdi dovnitř, chlapče. Odejdi dřív, než si to rozmyslím a odvedu tě.“

Bobby se klopýtavě vydal k Rohové kapse. Dveře byly dokořán, ale prázdné. Vstoupil na jediný schod, pak se otočil. Kolem Teda se shlukli tři ničemové, ale Ted kráčel ke krvavě rudému Desotu po svých.

„Tede!“

Ted se otočil, usmál se a chtěl zamávat. Ale ten, který si říkal Gam, skočil k němu, chytil ho, prudce ho otočil a smýkl jím do auta. Když Gam zabouchával dveře u Desota, zahlédl Bobby, jen na okamžik, uvnitř toho dlouhého žlutého kabátu jakousi neuvěřitelně vysokou, neuvěřitelně hubenou bytost s tělem bílým jako padlý sníh a rty rudými jako čerstvá krev. Hluboko v očních jamkách svítily v zornicích divoké jiskry světla a tancovaly temné skvrny, a ty zornice se nadouvaly a smršťovaly jako ty Tedovy. Rudé rty se stáhly a vycenily zuby jako jehly, před kterými by se i ten kocour z uličky musel schovat. Mezi zuby vyjel ven černý jazyk a obscénně se zavrtěl na rozloučenou. Potom ten tvor ve žlutém kabátu oběhl kapotu fialového Desota, tenké nohy mu přitom vrzaly a hubená kolena pumpovala, a vrhl se za volant. Oldsmobil na druhé straně ulice nastartoval, jeho motor zněl jako řev probuzeného draka. Možná to *byl* drak. Vyjel ze svého místa šikmo přes chodník, cadillac udělal totéž. Živá světla zaplavila Narragansett Avenue pulzující září. Desoto se stočilo do protisměru, blatníkem vyškrtlo spršku jisker z dlažby a Bobby na okamžik zahlédl v zadním okně Desota Tedovu tvář. Bobby zvedl ruku a zamával. Myslel si, že Ted také

zvedl ruku, ale nebyl si jist. Znovu se mu hlava zaplnila zvukem dusajících kopyt.

Už nikdy Teda Brautigana neviděl.



„Vypadni, hochu,“ řekl Len Files. Obličej měl sýrovitě bílý a jakoby mu visel z lebky, podobně jako jeho sestře viselo maso v nadloktí. Světla z automatů Gottlieb v malém klenutém průchodu za ním blikala a mihotala se, ale nikdo je nepozoroval; frajerští kocouři, kteří se sešli na večerní partičku tivoli do Rohové kapsy, se krčili za Lenem Filesem jako děti. Napravo od Lena stáli hráči poolu a biliáru a spousta z nich svírala tága jako palice. Starý Girardi stál stranou u automatu na cigarety. Tágo neměl; z jedné uzlované stařecké ruky mu visela malá automatická pistole. Bobbyho nepostrašila. Po Gamovi a jeho přátelích ve žlutých kabátech měl pocit, že v této chvíli ho nedokáže vystrašit vůbec nic. Stále byl přestrašený.

„Nahod' tam zpátečku a odpal, chlapče. Okamžitě.“

„Radím ti dobře, utíkej, hochu.“ To byla Alanna, která také stála za stolem. Bobby na ni pohlédl a pomyslel si: *Vsadím se, že kdybych byl starší, něco bych ti dal. To bych se vsadil.* Všimla si jeho pohledu – toho, co v něm bylo – a odvrátila oči, zrudlá, polekaná a zmatená.

Bobby se podíval znovu na jejího bratra. „Chcete mít ty pány zase tady?“

Lenův povislý obličej se ještě víc protáhl. „Děláš si srandu?“

„Tak jo,“ řekl Bobby. „Dejte mi, co chci, a já půjdu pryč. Už nikdy mě neuvídníte.“ Odmlčel se. „Ani je.“

„Copak chceš, hochu?“ zeptal se starý Girardi nejistým hlasem. Bobby dostane vše, oč si řekne. Starému Girardimu to probleskovalo hlavou jako velký zářivý nápis. Jeho mysl byla nyní stejně jasná jako v dobách, kdy patřila mladému Girardimu, chladná a vypočítavá a nepřijemná, ale vedle Gama a jeho strážců vypadala nevinná. Nevinná jako zmrzlina.

„Potřebuju svézt domů,“ řekl Bobby. „To za prvé.“ Potom – a říkal to spíš starému Girardimu než Lenovi – jim sdělil za druhé.



Lenovo auto byl buick: veliký, dlouhý a nový. Nápadný, ale ne vulgární. Prostě auto. Za jízdy jim hrála taneční hudba ze čtyřicátých let. Len cestou do Harwiche promluvil jen jednou. „Ne abys to přelad'oval na rokenrol. Dost se těch sraček naposlouchám v práci.“

Projeli kolem kina a Bobby uviděl, že nalevo od pokladny stojí Brigitte Bardotová v životní velikosti vystřižená z lepenky. Pohlédl na ni, ale žádný zájem v něm nevzbudila. Měl pocit, že už je na B. B. moc starý.

Odbočili z Asher Avenue. Buick klouzal po Broad Street Hill jako šepot ze zakrytých úst. Bobby ukázal, v kterém domě bydlí. Teď se v bytě svítilo, jen co je pravda; každé světlo zářilo. Bobby se podíval na hodiny zabudované do přístrojové desky buicku a uviděl, že je skoro jedenáct.

Když buick zajížděl k chodníku, Len Files znovu našel jazyk. „Kdo to byl, chlapče? Kdo byli ti gonifs?“

Bobby se skoro usmál. Připomnělo mu to, jak na konci skoro každého dílu *Osamělého tuláka* někdo pronesl: *Kdo byl ten maskovaný muž?*

„Ničemové,“ řekl Lenovi. „Ničemové v žlutých kabátech.“

„Nechtěl bych být v tyhle chvíli tím tvým kámošem.“

„Ne,“ řekl Bobby. Projel jím náhlý třas jako poryv větru. „Já taky ne. Díky za svezení.“

„Není zač. Ale ode dneška tě už nechci v podniku ani vidět. Máš doživotní zákaz.“

Buick – přímo loď, detroitský parník, ale nic sprostého – odšustil pryč. Bobby se díval, jak se otáčí do protisměru a pak míří do kopce kolem domu, kde bydlela Carol. Když auto zmizelo za rohem, podíval se Bobby nahoru na hvězdy – hromady miliard světél, rozlité světelný most. Hvězdy a za nimi další hvězdy, otáčející se v černotě.

Je Věž, pomyslel si. Ta drží všechno pohromadě. Jsou Paprsky, které ji nějak chrání. Je Karmínový král, a Bořitelé, kteří ničí Paprsky... Bořitelé nechtějí, ale to je nutí, aby to dělali. Ten Karmínový král.

Byl už Ted zpátky u ostatních Bořitelů? uvažoval Bobby. Je už znova u svého vesla, do kterého se opřel?

Promiň, pomyslel si a vydal se po chodníku k verandě. Vzpomněl si, jak tam sedával s Tedem a četl mu z novin. Prostě pár chlapů. Chtěl jsem jít s tebou, ale nemohl jsem. Nakonec jsem nemohl.

Zastavil se dole na schodech, zaposlouchal se, jestli na Colony Street štěká pes. Neozvalo se nic. Pes usnul. Byl to zázrak. Bobby se pousmál a znovu vykročil do schodů. Matka musela slyšet, jak druhý schod *zavrzal* – dost hlasitě –, protože vykřikla jeho jméno, a pak se ozvaly její spěšné kroky. Bobby stál na verandě, když se dveře rozlétly a matka vyběhla, pořád v šatech, které měla na sobě, když přijela z Providence. Vlasy jí visely kolem obličeje v nepořádných kudrnách a spletencích.

„Bobby!“ vykřikla. „Bobby, ach, Bobby! Díky Bohu! Díky Bohu!“

Popadla ho do náruče a otáčela se s ním pořád dokola jako v tanci, a slzami mu zmáčela tvář.

„Nevzala bych si od nich peníze,“ brebentila. „Zavolali mi a chtěli vědět adresu, aby mi mohli poslat šek, a já řekla, zapomeňte na to, to byl omyl, byla jsem celá špatná a rozrušená, odmítla jsem to, Bobby, odmítla jsem to, řekla jsem jim, že od nich peníze nechci.“

Bobby viděl, že lže. Kdosi podstrčil pod dveře do chodby obálku s jejím jménem. Nebyl to šek, ale tři sta dolarů hotově. Tři sta dolarů za vydání jejich nejlepšího Bořitele; tři sta všivých šutráků. Byli ještě větší lakomci než ona.

„Řekla jsem, že je nechci, slyšels mě?“

Odnášela ho do *bytu*. Vážil skoro padesát kilo a byl pro nic moc těžký, ale ona ho stejně nesla. Jak tak brebentila, uvědomil si Bobby, že se aspoň nebudou muset dohadovat s policií; nakonec jim nezavolala. Prostě tady jen seděla, tahala se za pomačkanou sukni a nesouvisle se modlila, aby se vrátil domů. Milovala ho. Tepalo jí to myslí jako křídla ptáka lapeného ve stodole. Milovala ho. Moc to nepomáhalo... ale trochu ano. I když to byla past, trochu to pomáhalo.

„Řekla jsem, že je nechci, že je nepotřebujeme, že si můžou svoje peníze nechat. Řekla jsem... pověděla jsem jim...“

„To je dobrý, mami,“ řekl. „To je dobrý. Postav mě na zem.“

„Kde jsi byl? Nestalo se ti něco? Nemáš hlad?“

Odpověděl na její otázku v opačném pořadí. „Mám hlad, ano, ale nic mi není. Jel jsem do Bridgeportu. Dostal jsem tohle.“

Sáhl do kapsy kalhot a vytáhl zbytek peněz určených na kolo. Jeho dolarovky a drobné se však promíchaly s nepořádným balíčkem deseti-,dvaceti- a padesátidolarovek. Matka na ty peníze zírala, zatímco bankovky přšely na stůl u pohovky, její zdravé oko bylo stále větší a větší, až se Bobby bál, že by jí mohlo vypadnout z důlku. Druhé oko zůstávalo přivřené pod boulí černomodrého otoku. Vypadala jako zbitý starý pirát, který se kochá čerstvě vykopaným pokladem, ale bez tohoto výjevu by se Bobby dokázal obejít... a navíc ho nikdy tak docela neopustí během patnácti let, které uplynou mezi touto nocí a nocí, kdy matka zemře. Ale cosi v něm, cosi nového a ne moc příjemného si ten výjev *užívalo* – jak ji to dělá starou, ošklivou a směšnou, tu osobu, která je hloupá a hamižná zároveň. *To je moje máma, pomyslel si ve stylu Jimmyho Durantea. To je moje máma. Voba jsme ho vydali, ale dostal jsem zaplácáno líp než ty, co, mámo? Jo! Hopsa!*

„Bobby,“ zašeptala roztrápeně. Vypadala jako pirát a mluvila jako výherce v soutěži Billa Culenna *Správná cenovka*. „Ach, Bobby, tolik peněz! Odkud jsou?“

„Z Tedovy sázky,“ řekl Bobby. „Tohle je výhra.“

„Ale Ted... nebude chtít –“

„Ten už je potřebovat nebude.“

Liz sebou škubla, jako by jí v některé podlitině najednou píchlo. Potom začala shrabovat peníze na hromádku a zároveň bankovky třídila. „Já ti to kolo koupím,“ řekla. Prsty se jí pohybovaly s rychlostí zkušeného skořápkáře. *Tohle míchání nikdo nepřekoná*, pomyslel si Bobby. *Tohle míchání nikdo nikdy nepřekonal*. „Hned ráno. Jakmile otevřou ve Western Auto. Pak zajdeme –“

„Já žádné kolo nechci,“ řekl. „Z tohohle ne. Ani od tebe.“

Ztuhla s rukama plnými peněz a Bobby cítil, jak se jí okamžitě zmocňuje vztek jako červená a elektrická kytka. „Žádné poděkování, co? Já blázen čekala nějaký vděk. Ať tě bůh zatratí, jestli nejsi přesně jako tvůj otec!“ Znovu natáhla ruku s roztaženými prsty. Tentokrát to

však bylo jiné v tom, že Bobby věděl, že to přijde. Zasáhla ho do slabin naposledy.

„Co ty o tom víš?“ zeptal se Bobby. „Napovídala jsi mi o něm tolik lží, že už si nepamatuješ pravdu.“

A bylo to tak. Nahlédl do ní a uviděl, že z Randalla Garfielda nezbylo skoro nic, jenom krabice se jménem... jeho jménem a vybledlým obrázkem, který mohl patřit skoro komukoli. To byla krabice, ve které přechovávala věci, jež ji zraňovaly. Nepamatovala si, že se mu líbila písnička Jo Stafforda. Nepamatovala si (pokud to vůbec někdy věděla), že Randy Garfield byl opravdu milý chlap, který by se s každým rozdělil o poslední košili. V krabici, kterou schovávala, nebylo pro takové věci místo. Bobby si pomyslel, že to musí být strašné, potřebovat takovou krabici.

„Nekoupil by opilému panáka,“ řekl. „Věděla jsi to?“

„O čem to *mluvíš*?“

„Nemůžeš mě donutit, abych ho nenáviděl... a nemůžeš mě donutit, abych já byl on.“ Sbalil pravou dlaň do pěsti a pozvedl ji do úrovně hlavy. „Nebudu jeho duch. Povídej sama sobě lži o účtech, které neplatil, a pojistce, kterou nechal propadnout, a o všech těch postupkách, které se snažil doplnit, ale nepovídej je mně. Mně už ne.“

„Nezvedej na mě ruku, Bobby-O. Nikdy na mě nezvedej ruku.“

Místo odpovědi zvedl druhou ruku, také sbalenou do pěsti. „Klidně. Chceš mě praštit? Praštím tě taky. Můžeš dostat ještě víc. Jenomže tentokrát si to zasloužíš. Tak do toho.“

Zaváhala. Bobby cítil, že se její vztek vytrácí tak rychle, jak se objevil, a to, co ho nahradilo, byla hrozná tma. V ní uviděl strach. Strach ze syna, strach, že by jí mohl něco udělat. Dnes večer ne – s těmi jeho umazanými chlapeckými pěstičkami. Ale malí chlapci vyrostou.

Ale byl o tolik lepší než ona, aby na ni mohl hledět svrchu a naparovat se? Byl vůbec o *něco* lepší? V duchu uslyšel ten odporný bzučivý hlas, který se ho ptal, jestli se chce vrátit domů, i když to znamená, že Ted bude muset odjet bez něj. *Ano*, řekl tehdy Bobby. Ted' už ji chápeš o něco líp, co? zeptal se Gam a Bobby znovu řekl, že ano.

A když matka poznala jeho kroky na verandě, objevila se v jejích myšlenkách pouze láska a úleva. Ty byly skutečné.

Bobby povolil pěsti. Natáhl se a vzal ji za ruku, která byla stále napřažená k políčku... i když už ne tak přesvědčivě. Ruka se nejdřív vzpírala, ale Bobby z ní nakonec napětí vypudil. Políbil ji. Podíval se na matčin zubožený obličej a políbil jí ruku znovu. Znal ji tak dobře, ale nechtěl ji znát. Toužil, aby se to okno v jeho mysli zavřelo, toužil, aby zmlčnělo, a tím by láska byla nejen možná, ale přímo nezbytná. Čím méně člověk ví, tím více může věřit.

„Já jenom nechci to kolo,“ řekl. „Víš? Prostě je to tím kolem.“

„A co chceš?“ zeptala se. Hlas měla nejistý, smutný. „Co ode mě chceš, Bobby?“

„Palačinky,“ řekl. „Hromadu.“ Pokusil se usmát. „Mám hrooorný hlad.“

Udělal dost palačinek pro oba, a tak jedli snídaní o půlnoci, vsedě naproti sobě u kuchyňského stolu. Vynutil si, že jí pomůže s nádobím, i když už táhlo na jednu hodinu. Proč ne? zeptal se jí. Příští den se nejde do školy, může spát, jak dlouho chce.

Když vypouštěla vodu z dřezu a Bobby uklízel poslední příbory, začal na Colony Street do tmy nového dne štěkat pes: *raf-raf-raf*. Bobbyho pohled se setkal s matčinýma očima, zasmáli se a vědět bylo na chvíli dobré.



Nejdřív si lehl do postele postaru, na záda s nohama roztaženýma do rohů postele, ale starý způsob už mu nevyhovoval. Připadal si příliš zranitelný, jako by cokoli, čemu by se zachtělo zabít nějakého chlapce, mohlo prostě vyrazit ze skříně a rozpárat mu pařátem odhalené břicho. Překulil se na bok a uvažoval, kde je Ted. Natáhl ruku, hmatal po něčem, co by mohl být Ted, ale nebylo tam nic. Stejně jako předtím, na té ulici před Rohovou kapsou. Bobby si přál, aby dokázal pro Teda plakat, ale nešlo to. Ještě ne.

Venku se tmou jako sen neslo zvonění městských hodin: jediné osamělé *bim*. Bobby se podíval na světélkující ručičky Big Bena na stole a uviděl, že stojí na jedničce. To bylo dobré.

„Jsou pryč,“ řekl Bobby. „Ti ničemové jsou pryč.“

Ale spal na boku s koleny přitaženými k hrudi. Noci, kdy spal rozvalený na zádech, byly pryč.

**VLCI A LVI. BOBBY NA PÁLCE. POLICISTA RAYMER.
BOBBY A CAROL. ZLÉ ČASY. OBÁLKA.**

Sully-John se vrátil z tábora opálený, plný nezhojených komářích štípanců a s miliónem příhod k vyprávění... jenomže Bobby jich mnoho neslyšel. Bylo to léto, kdy se dávné a bezstarostné kamarádství mezi Bobbym, Sullym a Carol rozpadlo. Někdy šli spolu do Sterling House, ale tam už se rozcházeli do různých kroužků. Carol se zapsala s kamarádkami na ruční práce, softball a badminton, Bobby a Sully do safari a na baseball.

Sully, jehož obratnost pomalu dozrávala, přešel od Vlků ke Lvům. A zatímco všichni chlapeci jezdili na plavání a turistické vycházky společně, usazení v korbě omlácené staré dodávky ze Sterling House, s plavkami a obědy v papírových sáčcích, S-J stále častěji sedával s Ronniem Olmquistem a Dukem Wendellem, se kterými byl na táboře. Vyprávěli pořád stejné historky o kradení prostěradel z postelí a posílání malých kluků na sběr špačků, až Bobbyho znudili. Člověk by myslel, že Sully byl na táboře padesát let.

Čtvrtého července Vlci a Lvi hráli výroční zápas proti sobě. Za těch patnáct let od konce druhé světové války nevyhráli Vlci ani jednou, ale v roce 1960 dokázali aspoň sehrát pořádný zápas – hlavně díky Bobbymu Garfieldovi. Dokonce i bez rukavice Alvin Dark se mu podařilo ve středním poli skvěle chytit míč. (Když vstával a slyšel potlesk, letmo zatoužil po matce, která na výroční prázdninový výjezd do Lake Canton nepřijela.)

Bobbyho poslední zásah přišel ve chvíli, kdy se Vlci naposledy střídali na pálce. Prohrávali o dva s jedním běžcem na druhé metě. Bobby odpálil míč hluboko do levého pole, a když vyrazil k první

metě, uslyšel, jak S-J za ním na území chytače zamručel „Dobrý odpal, Bobe!“ *Byl to dobrý odpal, ale Bobby měl možnost závěrečného přeběhu a měl se zastavit na druhé metě. Místo toho se však pokusil přeběh protáhnout. Děti pod třináct let skoro nikdy nedokážou vrátit míč zpátky do pole přesně, ale tentokrát Sullyho kamarád z tábora Duke Wendell prudce hodil z levého pole míč dalšímu Sullyho kamarádovi z tábora Ronniemu Olmquistovi. Bobby se smykem pokusil na metu dosáhnout, ale cítil, jak ho Ronnieho rukavice plácla do kotníku o zlomek vteřiny předtím, než se jeho teniska mety dotkla.*

„Seššš-AUT!“ zakřičel rozhodčí, který přiběhl od domácí mety, aby měl dobrý výhled. Kamarádi a příbuzní Lvů na postranních čarách hystericky zajásali.

Bobby vstal a hrozivě se zahleděl na rozhodčího, asi dvacetiletého rádce ze Sterling House, s píšťalkou a bílou šmouhou oxidu zinečnatého na nose. „Stihl jsem to!“

„Promiň, Bobe,“ řekl mladík už bez té neosobní masky rozhodčího, znovu jako rádce. „Byl to dobrý odpal a skvělý smyk, ale byl jsi aut.“

„Nebyl! Ty podvádíš! Proč podvádíš?“

„Vyhodte ho!“ zavolal něčí táta. „Tady není nikdo na takový kecý zvědavej!“

„Běž se posadit, Bobby,“ řekl rádce.

„Já jsem *doběhl!*“ zakřičel Bobby. „Doběhl jsem úplně v pohodě!“ Ukázal na muže, který před chvílí radil, aby ho vyhodili ze hry. „Zapltil ti, abychom prohráli? Tamten tlust'och?“

„Nech toho, Bobby,“ řekl rádce. Vypadal tak hloupě s tou rádiou z nějakého přihloupělého spolku na vysoké a s tou píšťalkou! „Varuju tě.“

Ronnie Olmquist se otočil, jako by ho ta hádka znechutila. Bobby ho taky nenáviděl.

„Seš obyčejnej podvodník,“ zuřil Bobby. Dokázal zadržet slzy, které mu vhrkly do koutků očí, ale hlas se mu trásl.

„Tak to by stačilo,“ řekl rádce. „Běž si sednout a vychladni. Běž –“

„Seš *čurák* podvodnickej. Přesně to seš.“

Nějaká paní kousek od třetí mety vyjekla a otočila se.

„Tak dost,“ řekl rádce nevzrušeně. „Odejdi ze hřiště. Okamžitě.“

Bobby došel do půli čáry mezi třetí a domácí metou, šoupal přitom teniskami a pak se otočil. „Mimochodem se ti na nos vydělal nějaký pták. Určitě seš moc blbej na to, aby sis to uvědomil. Měl by ses utíít.“

V duchu mu to znělo legračně, ale když to řekl nahlas, znělo to hloupě a nikdo se nezasmál. Sully stál rozkročmo na domácí metě, veliký jako dům a vážný jako infarkt v tom svém ubohém vystrojení. V jedné ruce mu visela maska, celá poslepovaná páskou. Byl celý rudý a zlostný. Vypadal také jako chlapec, který už nikdy nebude Vlč. S-J byl na táboře, kradl prostěradla a zůstával dlouho vzhůru a vyprávěl strašidelné historky u táboráku. Bude už vždycky Lev a Bobby ho nenáviděl.

„Co je s tebou?“ zeptal se Sully, když se Bobby ploužil kolem. Obě lavičky ztichly. Všichni kluci se na něj dívali. Dívali se na něj také všichni rodiče. Dívali se na něj, jako by byl cosi nechutného. Bobby se domyslel, že nejspíš takový je. Ale ne z těch důvodů, jaké si mysleli oni.

Hádej co, S-J, možná žes byl na tom táboře, ale já byl ve vykřičené čtvrti. Pořádně hluboko.

„Bobby?“

„Nic mi není,“ odsekl, ani nezvedl hlavu. „Co je ti po tom? Stěhuju se do Massachusetts. Možná že je tam míň pitomejch podvodníků.“

„Poslouchej, kámo –“

„Ale, šetří dech,“ řekl Bobby a vůbec se na něj nepodíval. Díval se na svoje tenisky. Prostě se díval na svoje tenisky a šel dál.

÷

Liz Garfieldová si nenacházela přátele („Jsem obyčejná hnědá můra, žádný společenský motýlek,“ říkala občas Bobbymu), ale v prvních několika letech, kdy pracovala v realitní kanceláři, docela dobře vycházela se spolupracovnicí Myrou Calhounovou. (V Lizině jazyce měly stejnou optiku, pochodovaly podle stejného bubeníka, byly naladěny na stejnou vlnu atd.) V těch dnech byla Myra Bidermanovou sekretářkou a Liz dělala poskoka celé kanceláři,

pobíhala mezi agenty, sjednávala jim schůzky a vařila kávu, psala korespondenci. V roce 1955 Myra najednou, bez vysvětlení z kanceláře odešla. Začátkem roku 1956 Liz postoupila na její místo Bidermanovy sekretářky.

Liz a Myra zůstaly v kontaktu, posílaly si pohlednice z dovolené a občas dopis. Myra – která byla „svobodná dáma“, jak říkala Liz – se přestěhovala do Massachusetts a otevřela si tam malou realitní kancelář. Koncem června 1960 jí Liz napsala a zeptala se, jestli by se nemohla stát u Nemovitosti Calhoun partnerkou – z počátku pouze mladší partnerkou, samozřejmě. Má trochu peněz, které by mohla přivést. Nebylo jich mnoho, ale ani pětaticet stovek dolarů není kapka v moři.

Možná že slečna Calhounová prošla stejným mlýnkem jako Bobbyho máma, možná ne. Důležité bylo, že souhlasila – dokonce poslala jeho mámě kytici květin a Liz byla poprvé za řadu týdnů šťastná. Možná poprvé skutečně šťastná za celé roky. Důležité bylo, že se odstěhují z Harwiche do Danvers v Massachusetts. Pojedou v srpnu, takže Liz bude mít spoustu času, aby svého Bobby-O, svého nezvykle tichého a často zachmuřeného Bobby-O, zapsala do nové školy.

Důležité také bylo, že Bobby-O Liz Garfieldové musel ještě něco vyřídit, než odjede z Harwiche.



Byl moc mladý a malý, než aby to mohl udělat přímo. Bude muset být opatrný a bude si muset počínat potajmu. To Bobbymu vyhovovalo; už nijak netoužil chovat se jako Andie Murphy nebo Randolph Scott ve filmech, které dávali v kině v sobotu odpoledne, a kromě toho někteří lidé potřebovali zákeřně přepadnout, aby věděli, jaké to je. Úkryt, který si vybral, byl lesík, kam ho Carol zavedla, když se tehdy celý sesypal a rozbřečel; vhodné místo, kde si počká na Harryho Doolina, pana Robina Hooda, ujíždějícího roklinou.

Harry dostal práci na částečný úvazek ve skladišti obchodu Total Grocery. Bobby to věděl už řadu týdnů, vídal ho tam, když chodil s mámou nakupovat. Bobby také viděl, že Harry chodí domů ve tři hodiny, kdy mu končí směna. Harry chodil obvykle s jedním nebo více kamarády. Nejčastěji mu poskoka dělal Richie O'Meara; Willie

Shearman patrně z života Robina Hooda vypadl, stejně jako Sully vypadl z Bobbyho života. Ale ať už šel Harry Doolin sám, nebo s kamarády, vždycky si cestu domů zkracoval přes park Commonwealth.

Bobby se tam začal odpoledne potulovat. Baseball se hrál už jen dopoledne, protože přes den bylo opravdu vedro, a ve tři hodiny byla hřiště A, B a C prázdná. Dřív nebo později půjde Harry z práce kolem těch prázdných hřišť sám, bez Richieho nebo jiných kumpánů. A do té doby Bobby trávil tu hodinu mezi třetí a čtvrtou odpoledne každý den v lesíku, kde kdysi brečel s hlavou schovanou Carol na klíně. Někdy si četl knížku. Ta o Georgeovi a Lenniem ho znovu rozplakala. *Chlapi jako my, co pracují na rančích, jsou nejosamělejší chlapi na světě.* Tak to viděl George. *Chlapi jako my, které v budoucnu nic nečeká.* Lennie si myslel, že si koupí farmu a budou pěstovat králíky, ale ještě než se Bobby dostal na konec příběhu, věděl, že žádná farma nebo králíci na George a Lennieho nečekají. Proč? Protože lidé potřebují nějaké zvíře, které loví. Našli si Ralfa nebo Čuňase nebo nějakého velikého hloupého nemotoru Lennieho a pak se proměnili v ničemné muže. Oblíklí si žluté kabáty, naostřili si klacky na obou koncích a vydali se na lov.

Ale chlapi jako my mají někdy kousek vlastní páteře, pomyslel si Bobby, když čekal na den, kdy se Harry ukáže sám. *Někdy přece.*

Ukázalo se, že tím dnem je šestý srpen. Harry se loudal parkem k rohu Broad Street a Commonwealth, na sobě měl pořád červenou zástěru z obchodu – nimrod zparchantělý – a hlasem, který by mohl tavit šrouby, si prozpěvoval Pasáka Kudlu. Bobby, nedbaje chrastění větví hustých stromů, se vydal za ním a blížil se k němu zezadu, měkce našlapoval po chodníku a baseballovou pálku napřáhl, až když byl natolik blízko, aby měl jistotu. Když pálku pozvedl, vzpomněl si na Teda, který řekl: *Tři chlapci proti jedné malé holčičce. Museli si myslet, že jsi lev.* Ale Carol samozřejmě žádný lev nebyla; on také ne. Sully byl lev, ale Sully tu nebyl tehdy ani teď. Ten, kdo se plížil za Harrym Doolinem, nebyl ani Vlk. Byl jenom hyena, a co má být? Zasloužil si snad Harry Doolin něco lepšího?

Ne, pomyslel si Bobby a rozmáchl se pálkou. Dopadla se stejně uspokojujícím temným buchnutím, které pocítil v Lake Canton, když

se mu podařil třetí a nejlepší odpal, ten, který šel hodně vlevo. Rána do zátylku Harryho Dolina sedla ještě lépe.

Harry vykřikl bolestí a překvapením a letěl dopředu na zem. Když se převalil, Bobby ho okamžitě vzal pálkou po noze, tentokrát se trefil těsně pod levé koleno. „Auuuu!“ zaječel Harry. Slyšet křičet Harryho Doolina bylo velmi uspokojujivé; přímo božské. „Auuu, to bolí! To bolí!“

Nemůžu ho nechat vstát, pomyslel si Bobby a chladnokrevně si vybíral další cíl pro pátku. *Je dvakrát větší než já, jestli ho jednou minu a nechám ho vstát, roztrhá mě na kusy. Ten mě zabije, sakra.*

Harry se snažil uniknout, zarýval tenisky do štěrků, vyrýval zadkem stopu, pracoval lokty. Bobby se rozmáchl pálkou a udeřil ho do břicha. Harry přišel o dech, povolil lokty a dopadl na záda. Oči měl omámené, plné slz lesknoucích se sluncem. Uhry mu vyvstávaly jako veliké fialové a červené skvrny. Jeho ústa – byla úzká a zlá v ten den, kdy je zachránila Rionda Hewsonová – se proměnila ve velký uvolněný rozřesený otvor. „Auuu, nech toho, vzdávám se, vzdávám se, kristepane!“

Nepoznal mě, uvědomil si Bobby. *Slunce mu svítí do očí a on vůbec neví, kdo to je.*

To nestačilo. „To není uspokojujivé, chlapci!“ říkali rádcí z tábora Winnie, když nebyli spokojeni s inspekcí v chatkách – Sully mu to říkal, ne že by to Bobbyho zajímalo. Koho by sakra zajímaly inspekce v chatkách a výroba peněženek z korálků?

Ale *tohle* ho sakra zajímalo, to tedy ano, proto se naklonil blíž k Harryho rozšklebenému obličejí. „Pamatuješ se na mě, Robině Hoode?“ zeptal se. „Pamatuješ, že? Já jsem ten malej cucák.“

Harry přestal řvát. Zahleděl se vzhůru na Bobbyho a konečně ho poznal. „Dostanu... tě...“ vypravil ze sebe.

„Na to ti seru,“ odpověděl Bobby, a když se Harry pokusil chytit ho za kotník, kopl ho Bobby do žeber.

„Auuuu!“ vykřikl Harry Doolin podle předchozího scénáře. To je mizera! Přehlídka Mladých nimrodů! *Nejspíš mě to bolí víc než tebe*, pomyslel si Bobby. *Kopat lidi, když máte tenisky, to je pěkná blbost.*

Harry se převalil. Když se hrabal na nohy, Bobby se rozmáchl jako na homerun a vzal pálkou Harryho přímo přes zadek. Ozval se

zvuk, jako když se klepe tlustý koberec – *nádherný* zvuk! Tuto chvíli by mohlo vylepšit pouze to, kdyby se na chodníku rozplácl také pan Biderman. Bobby přesně věděl, kam by rád praštil *jeho*.

Ale půlka bochníku je lepší než nic. Tak to aspoň říkala jeho matka.

„To je za malou Cerberovou,“ řekl Bobby. Harry ležel znovu rozplácnutý na chodníku a vzlykal. Z nosu mu tekl hustý zelený hlen. Jednou rukou se chabě snažil vetřít si do brnění zadku trochu citu.

Bobbyho ruce znovu pevně sevřely konec pátky omotaný páskou. Chtěl ji pozvednout a naposledy Harryho udeřit, už ne do holeně nebo zad, ale do hlavy. Chtěl uslyšet, jak Harrymu praskne lebka, cožpak by svět nebyl bez něho lepší? Takový irský spratek. Takový malý ničema –

Uklidni se, Bobby, ozval se Tedův hlas. Stačilo to, tak se uklidni. Ovládej se.

„Ještě jednou se jí dotkneš, a já tě zabiju,“ řekl Bobby. „Ještě jednou se mě dotkneš, a zapálím ti barák. Nimrode zsranej.“

Dřep si k Harrymu, když mu to povídal. Pak vstal, rozhlédl se a odešel. Když v půlce Broad Street potkal dvojčata Sigsbyovic, hvízdal si.



V letech, která následovala, si Liz Garfieldová téměř zvykla na to, že doma otevírá policistům. První návštěvu u nich učinil pan Raymer, tlustý místní policista, který občas kupoval dětem buráky od stánkaře v parku. Když zazvonil u dveří přízemního bytu v domě číslo 149 v Broad Street večer šestého srpna, nevypadal policista Raymer šťastně. Přišel s ním Harry Doolin, který asi týden nemohl sedět na nepolstrovaných židlích, a také Harryho matka Mary Doolinová. Harry vystoupal po schodech na verandu jako stařec, s rukama založenýma v bedrech.

Když Liz otevřela, stál vedle ní Bobby. Mary Doolinová na něj ukázala a vykřikla: „To je on, to je ten kluk, kterej zbil mého Harryho! Zatkněte ho! Konejte svou povinnost!“

„Co je to s vámi, Georgi?“ zeptala se Liz.

Policista Raymer chvíli neodpovídal. Podíval se z Bobbyho (sto šedesát centimetrů, padesát kilo) na Harryho (sto šedesát tři centimetrů, osmdesát kilo). Jeho veliké vlhké oči byly plné nedůvěry.

Harry Doolin byl hloupý, ale ne zas tolik, aby ten pohled nepochopil. „Zaskočil mě. Dostal mě zezadu.“

Raymer se shýbl k Bobbymu, popraskané ruce se zarudlými klouby si opřel o lesklá kolena kalhoty uniformy. „Tady Harry Doolin tvrdí, že jsi ho zmlátil v parku, když šel domů z práce.“ Raymer vyslovoval práce jako *páce*. Bobby na to nikdy nezapomněl. „Říká, že ses schovával a pak ho zvochloval tou pálkou, než se stačil votočit. Co ty na to, mladej? Povídá pravdu?“

Bobby, který vůbec nebyl hloupý, si tu scénu předem promyslel. Chtěl Harrymu v tom parku říct, že odplata je odplata a co se stalo, stalo se, že jestli Harry někomu cekne o tom, že ho Bobby zmlátil, tak Bobby poví, že Harry s kamarády ublížili Carol, a mnohem hůř. Potíž byla v tom, že Harryho kamarádi by to popřeli; bylo to slovo Carol proti slovu Harryho, Richieho a Willieho. Takže Bobby musel odkráčēt beze slova a doufat, že ponížení – zmlátil ho přece kluk o polovinu menší než on – Harrymu zavře ústa. Nezavřelo, a při pohledu na úzký obličej paní Doolinové, našpulené bledé rty a zuřivé oči Bobby pochopil důvod. Dostala to z něj, to bylo vše. Přesněji řečeno to z něj vypáčila.

„Ani jsem se ho nedotkl,“ řekl Bobby Raymerovi a pevně se při těch slovech podíval policistovi do očí.

Mary Doolinová otřeseně vyjekla. Dokonce i Harry, pro kterého ve věku šestnácti let muselo být lhaní způsobem života, vypadal překvapeně.

„Á, taková děsná nestydatost!“ zakřičela paní Doolinová. „Nechte mě s ním promluvit! Já z něho dostanu, jak to bylo, to bych se na to podívala!“

Už se po Bobbym chtěla natáhnout, ale Raymer ji jednou rukou odsunul, vůbec však nezvedl hlavu a neodtrhl z Bobbyho oči.

„Tak hochu – proč by halama jako Harry Doolin říkal takový věci o prckovi jako ty, kdyby to nebyla pravda?“

„Neříkejte mému klukovi halama!“ zařičela paní Doolinová. „Nestačí, že ho zmlátil jako žito tendle zbabělec? Proč –“

„Držte hubu,“ řekla Bobbyho máma. Promluvila poprvé od chvíle, kdy se zeptala policisty Raymera, oč jde, a hlas měla chladný jako ocel. „Ať odpoví sám.“

„Má na mě vztek už od loňské zimy, proto,“ řekl Bobby Raymerovi. „Honil mě ještě s nějakými dalšími kluky ze svatého Gáby po kopci. Harry uklouzl na ledu a spadl a celý se zmáčel. Říkal, že mě dostane. Asi si myslí, že teď má dobrou možnost.“

„Ty lháři!“ zvolal Harry. „To jsem tě nehonil já, to byl Billy Donahue! To –“

Zmlkl a rozhlédl se. Šlápl do toho pořádně; na tváři mu bylo vidět, že si to matně uvědomuje.

„Nebyl jsem to já,“ řekl Bobby. Mluvil klidně, díval se Raymerovi do očí. „Kdybych zkusil zmlátit tak velkého kluka, udělal by ze mě placku.“

„Lháři přijdou do pekla!“ křičela Mary Doolinová.

„Kde jsi byl dnes kolem půl čtvrté odpoledne, Bobby?“ zeptal se Raymer. „Můžeš mi odpovědět?“

„Tady,“ řekl Bobby.

„Paní Garfieldová?“

„Ale ano,“ řekla klidně. „Byl tu se mnou celé odpoledne. Umývala jsem v kuchyni podlahu a Bobby čistil lišty. Chystáme se na stěhování a chci, aby to v bytě vypadalo hezky, až odjedeme. Bobby trochu odmlouval – jak už to chlapci dělají – ale svou práci odvedl. A potom jsme si dali ledový čaj.“

„Lhářko!“ zakřičela paní Doolinová. Harry se pouze tvářil užasle. „*Otřesná* lhářko!“ Znovu se vrhla vpřed s rukama nataženýma zhruba směrem ke krku Liz Garfieldové. Policista Raymer ji znovu bez jediného pohledu odstrčil. Tentokrát trochu hruběji.

„Můžete mi odpřisáhnout, že byl s vámi?“ zeptal se policista Raymer Liz.

„Přísahám.“

„Bobby, vůbec ses ho nedotkl? Přísaháš?“

„Přísahám.“

„Přísaháš před Bohem?“

„Přísahám před Bohem.“

„Já tě dostanu, Garfielde,“ řekl Harry. „Já ti zmasakruju ty tvoje malý červený k-“

Raymer se otočil tak prudce, že kdyby Harryho nechytla matka za loket, možná by Harry ze schodů spadl a znovu si pohmoždil staré modřiny a udělal si nové.

„Zavři tu svou hnusnou pitomou klapačku,“ řekl Raymer, a když se paní Doolinová chystala promluvit, ukázal Raymer na ni. „Vy také, Mary Doolinová. Možná že když chcete proti někomu vznášet obvinění z ublížení na zdraví, měla byste začít s tím svým zatraceným manželem. To byste sehnala víc svědků.“

Zůstala na něj beze slova koukat, vzteklá a zaražená.

Raymer spustil ruku, kterou na ni ukazoval, jako by mu najednou ztěžkla. Přejel očima z Harryho a Mary (ani jeden nebyl zvlášť půvabný) na Bobbyho a Liz, kteří stáli na chodbě. Pak od všech čtyř couvl, sundal si čepici, poškrábal se na zpoceně hlavě a znovu si čepici nasadil. „Něco shnilého je ve státě dánském,“ řekl nakonec. „Někdo tu lže rychlejc, než kluše kůň.“

„On –“ „Ty –“ Harry a Bobby promluvili naráz, ale policista George Raymer nechtěl nic slyšet ani od jednoho.

„*Držte hubu!*“ zařval tak hlasitě, že nějaký starý pár, který procházel kolem na druhé straně ulice, se otočil a podíval se po nich. „Prohlašuji případ za uzavřený. Ale jestli se vyskytnou mezi váma dvěma –“ ukázal na chlapce, „– nebo *váma* dvěma –“ ukázal na matky, „– nějaké problémy, spláče někdo nad vejždělkem. Moudrému napověz, jak se říká. Harry, potřásl bys mladému Robertovi rukou a řekl, že je všechno v pořádku? Udělal bys to mužné gesto? Á... myslím, že ne. Svět je smutný, zatracený místo. Jdeme, Doolinovi. Doprovodím vás domů.“

Bobby a jeho matka se dívali, jak všichni tři scházejí po schodech, Harry přitom kulhal tak přehnaně, že se potácel jako námořník. Na chodníku mu paní Doolinová najednou vlepila pohlavek. „Nedělej to horší, než to je, ty smrade!“ řekla. Harry potom vykročil líc, ale stejně se potácel od levoboku na pravobok. Pro Bobbyho bylo to poslední kulhání nezvratným důkazem. Nejspíš to *byl* nezvratný důkaz. Ta poslední rána, co šla Harrymu přes zadek, byla pořádná šlupka.

Když byli znovu v bytě, zeptala se Liz stejně chladným hlasem: „Byl to jeden z těch kluků, kteří ublížili Carol?“

„Ano.“

„Dokážeš se mu držet z cesty, dokud se neodstěhujeme?“

„Snad jo.“

„Dobře,“ řekla a dala mu pusy. Líbala ho málokdy, a když už to udělala, bylo to nádherné.



Necelý týden předtím, než se stěhovali – to už se byt začal plnit kartónovými krabicemi a nabývat zvláštního, obnaženého vzhledu – narazil Bobby v parku na Carol Cerberovou. Procházela se pro změnu úplně sama. Mockrát ji viděl na procházce s kamarádkami, ale to nebylo dobré, to nechtěl. Teď byla konečně sama, a teprve když se ohlédla a on uviděl strach v jejích očích, poznal, že se mu vyhýbala.

„Bobby,“ promluvila. „Jak se máš?“

„Nevím,“ řekl. „Asi dobře. Moc jsem tě neviděl.“

„Nepřišel jsi k nám.“

„Ne,“ řekl. „Ne, já jsem –“ Co? Co by měl říct? „Měl jsem dost práce,“ řekl chabě.

„Aha. Tak.“ Dokázal si poradit s tím, že je k němu chladná. Ale nedokázal si poradit se strachem, který se snažila před ním skrýt. Strachem, který z něj měla. Jako by byl pes, který by ji mohl kousnout. Bobbymu se v hlavě vynořila bláznivá představa, že padá na všechny čtyři a začíná štěkat.

„Stěhuju se.“

„Sully mi říkal. Ale nevěděl přesně, kam. Asi už nejste takoví kamarádi jako dřív.“

„Ne,“ řekl Bobby. „Ne jako dřív. Ale tu máš.“ Sáhł do zadní kapsy a vytáhl složený papír ze školního sešitu. Carol se na něj nedůvěřivě podívala, sáhla po něm, ale pak ruku stáhla.

„Je to jenom moje adresa,“ řekl. „Jedeme do Massachusetts. Do města, co se jmenuje Danvers.“

Bobby jí podával složený papír, ale Carol si ho pořád nebrala, a Bobbymu bylo do breku. Vzpomněł si, jak s ní byl nahoře na Ferrisově kole, a že to tam bylo jako na vrcholu celého světa plného

světla. Vzpomněl si na ručník, který se otevíral jako křídla, na chodidla s drobnými namalovanými nehty, na vůni parfému. „Ta tancuje jako drak, ča-ča, důba-důba-dag,“ zpíval Freddy Cannon v rádiu ve vedlejší místnosti, a byla to Carol, byla to Carol, byla to Carol.

„Říkal jsem si, že bys mohla napsat,“ pravil. „Nejspíš se mi bude stýskat, v tom novým městě, a vůbec.“

Carol si nakonec papír vzala a strčila ho do kapsy šortek, ale nepodívala se na něj. *Nejspíš ho zahodí, až přijde domů*, pomyslel si Bobby, ale bylo mu to jedno. Aspoň že si ho vzala. To bude dostatečný odrazový můstek pro chvíle, až bude potřebovat zaměstnat myšlenky... a poblíž ani nemusejí být žádní ničemové, aby to měl člověk zapotřebí, jak zjistil.

„Sully říká, že seš změnil.“

Bobby neodpověděl.

„Vlastně to říká *hodně* lidí.“

Bobby pořád neodpovídal.

„Ty jsi zmlátil Harryho Doolina?“ zeptala se a chytila studenou rukou Bobbyho za zápěstí. „Udělals to?“

Bobby pomalu přikývl.

Carol se mu vrhla kolem krku a políbila ho tak prudce, až se jim srazily zuby. Ústa se oddělila s hlasitým mlasknutím. Bobby nepolíbil jinou dívku na ústa další tři roky... a nikdy v životě už ho nikdo takto nepolíbil.

„Dobře!“ zašeptala pronikavě. Skoro zavrčela. „*Dobře!*“

Pak se rozběhla k Broad Street, jen se jí nohy – hnědé sluncem a strupaté po mnoha hrách a mnoha pádech – míhaly.

„Carol!“ zavolal za ní. „Carol, počkej!“

Utíkala dál.

„Carol, já tě miluju!“

To se tedy zastavila... nebo se možná zastavila proto, že doběhla ke Commonwealth Avenue a musela se rozhlédnout, jestli něco nejede. V každém případě se na okamžik zastavila, sklonila hlavu a ohlédla se. Oči měla dokořán a pusou pootevřenou.

„Carol!“

„Musím jít domů, musím udělat salát,“ zavolala a utekla od něj. Přeběhla ulici a vyběhla z jeho života, a už se podruhé neohlédla. Možná to tak bylo dobře.



Odstěhoval se s mámou do Danversu. Bobby chodil do danverské základní školy, našel si pár kamarádů a o něco víc nepřátel. Začaly rvačky a zanedlouho i záškoláctví. V **poznámce** k první školní zprávě o prospěchu paní Riversová napsala: „*Robert je nesmírně bystrý chlapec. Jsou s ním však nesmírné problémy. Mohla byste mě navštívit, paní Garfieldová?*“

Paní Garfieldová přišla a paní Garfieldová byla nápomocna, jak jen mohla, ale nemohla mluvit o příliš mnoha věcech: o Providence, o jisté vývěsce o ztraceném psu a o tom, jak přišla k penězům, kterými si koupila nový podnik a nový život. Obě ženy se shodly, že Bobbyho stále víc cosi trápí; že se mu stýská po starém městě a také starých přátelích. Nakonec své potíže překoná. Byl příliš nadaný a příliš bystrý, než aby se to nepovedlo.

Liz se v nové kariéře realitní agentky dařilo. Bobbymu se docela dařilo v angličtině (dostal jedna plus z referátu, ve kterém srovnával Steinbeckovu knihu *O myších a lidech* s Goldingovým *Pánem much*), ale v ostatních předmětech neprosplával. Začal kouřit cigarety.

Carol mu čas od času *napsala* – váhavé, skoro opatrné dopisy, ve kterých mluvila o škole, kamarádkách a víkendovém výletu do New York City, kam je vzala Rionda. K dopisu, který přišel v březnu 1961 (pokaždé psala na papír s vroubkovaným okrajem a s roztancovanými medvídky po stranách) bylo připojeno strohé P. S.: *Myslím, že máma a táta se rozvedou. Zapsal se na další „turnus“ a ona pořád brečí.* Většinou se však držela veselejších věcí: učila se nadhazovat, k narozeninám dostala nové brusle, pořád si myslí, že Fabián je roztomilý, i když Yvonna a Tina si myslí opak, byla na twistovém večírku a tancovala všechny kousky.

Pokaždé, když Bobby otevřel její dopis a vytáhl ho z obálky, pomyslel si: *Tenhle je poslední. Už o ní neuslyším. Děti nikdy nepišou dopisy moc dlouho, i když to slibují. Děje se spousta nových věcí. Čas běží tak rychle. Moc rychle. Zapomene na mě.*

Ale on jí v tom pomáhat nebude. Po každém dopisu, který od ní přišel, si sedl a napsal odpověď. Vyprávěl jí o domě v Brookline, který matka prodala za pětadvacet tisíc dolarů – jediná provize dělala tolik, co její šestiměsíční plat v předchozím zaměstnání. Vyprávěl jí o jedničce plus z anglické slohovky. Vyprávěl jí o kamarádovi Morriem, který ho učil hrát šachy. Nevyprávěl jí, že někdy s Morriem chodí rozbíjet okna, že jezdí na kole (Bobby si nakonec našetřil tolik, aby si ho mohl koupit) tak rychle, aby mohli jen prosvištět kolem starých činžáků na Plymouth Street a cestou házet kamení z košíků. Přeskočil příběh o tom, jak řekl panu Hurleyovi, zástupci ředitele z danverské základní školy, aby si políbil růžovou prdel, a jak mu pan Hurley nato vrazil facku a řekl, že je drzý fracek a že ho má plné zuby. Nesvěřil se, že začal krást v obchodech nebo že byl opilý (jednou s Morriem, pak už sám) nebo že někdy chodí po kolejičkách a uvažuje, jestli by nebylo nejlepší nechat se přejet Jihopobřežním expresem a tím to rychle skoncovat. Jenom závan naftových výparů, stín, který padne do tváře, a pak nic. Ale možná by to tak rychlé nebylo.

Každý dopis, který Carol napsal, končil stejně:

***Hrozně se mi stýská.
Tvůj přítel
Bobby.***

Pak uplynuly týdny bez jediné zprávy – aspoň pro něj – a pak se objevila další obálka se srdíčky a medvídky nalepenými na zadní straně, další list vroubkovaného papíru, další povídání o bruslení a nadhazování a nových botách a o tom, jak jí pořád nejdou zlomky. Každý dopis byl jako pracný nádech milované osoby, jejíž smrt se nevyhnutelně blíží. Ještě jeden nádech.

Dokonce i Sully-John mu napsal několik dopisů. Přestaly chodit začátkem roku 1961, ale Bobby byl celý užaslý a dojatý, že se Sully vůbec snažil. Bobby v jeho dětsky velikém rukopisu s příšernými chybami rozpoznal snahu dobrosrdečného dospívajícího chlapce, který bude dělat sport a stejně radostně prohánět holky, chlapce, který se ztratí v houštinách interpunkce se stejnou lehkostí, s jakou se proplétá obrannými liniemi nepřátelských fotbalových týmů. Bobby

téměř viděl toho muže, který čekal na Sullyho v sedmdesátých a osmdesátých letech, čekal na něj stejně, jako člověk čeká na taxík: prodavač aut, který si nakonec zařídí vlastní podnik. Poctivý John, samozřejmě; Harwichský Chevrolet Poctivého Johna. Přes opasek mu bude viset mohutné břicho a na zdi kanceláře spousta medailí a bude trénovat mladé sportovce a pokaždé, když se sejde s kamarády, začne svým *Poslouchejte, chlapi*, a bude chodit do kostela a pochodovat v průvodech a bude v městské radě a vůbec. Bude to dobrý život, říkal si Bobby – farma a králíci, místo klacku zaostřeného na obou koncích. I když se ukázalo, že na Sullyho ten klacek přece jenom čeká. Čekal v provincii Dong Ha zároveň se starou *mamasan*, která nikdy úplně neodejde.



Bobbymu bylo čtrnáct, když ho policista natchytal, jak vychází z obchodu se dvěma kartony piva (Narrangansett) a třemi kartony cigaret (Chesterfield, přirozeně; jedenadvacet skvělých tabáků dá dvacet skvělých pokouřeníček). Byl to ten světlolvasý policista z *Vesnice zatracených*.

Bobby policistovi řekl, že se dovnitř nevloupal, že byl otevřený zadní vchod a on prostě *vešel* dovnitř, ale policista si posvítil baterkou na zámek, který visel ze starých dřevěných zárubní nakřivo, napůl vypáčený. *A co tohle?* zeptal se policista a Bobby pokrčil rameny. Když už seděli v autě (policista nechal Bobbyho sedět vpředu vedle sebe, ale nedovolil mu dát si čouda, když se Bobby zeptal), začal policista vyplňovat formulář v bloku. Zeptal se, toho zakaboněného, hubeného kluka vedle sebe, jak se jmenuje. Ralf, odpověděl Bobby. Ralf Garfield. Ale když zastavili před domem, kde teď s mámou bydleli – v celém domě, v přízemí a v patře, zažívali dobré časy – pověděl policistovi, že lhal.

„Ve skutečnosti se jmenuju Jack,“ řekl.

„Fakt?“ opáčil světlolvasý policista z *Vesnice zatracených*.

„Ano,“ přikývl Bobby. „Jack Merridew Garfield. To jsem já.“



Dopisy od Carol Cerberové přestaly chodit v roce 1963, což byl také rok, kdy Bobbyho poprvé vyloučili ze školy a zároveň rok, kdy

poprvé zavítal do Massachusettského nápravného zařízení pro mládež v Bedfordu. Důvodem této návštěvy bylo držení pěti marihuanových cigaret, kterým Bobby a jeho kamarádi říkali joysticky. Bobby byl odsouzen k devadesáti dnům, posledních třicet mu prominuli za dobré chování. Přečetl spoustu knih. Někteří kluci mu tam říkali Profesor. Bobbymu to nevadilo.

Když se dostal z polepšovny, policista Grandelle – který měl v Danversu na starosti mládež – se u nich zastavil a zeptal se, jestli je Bobby připraven nabrat správný kurz a neuhnout z cesty. Bobby řekl, že je, že se poučil, a nějakou dobu se zdálo, že je to pravda. Potom na podzim roku 1964 zmlátil jednoho chlapce tak strašně, že museli toho kluka odvézt do nemocnice, ale nebylo jisté, jestli se někdy zcela zotaví. Ten kluk nechtěl dát Bobbymu kytaru, tak ho Bobby zmlátil a vzal si ji. Bobby na tu kytaru hrál (nijak valně) u sebe v pokoji, když ho sebrali. Řekl Liz, že si tu kytaru, akustickou silverstonku, koupil v zastávárně. Liz brečela mezi dveřmi, když policista Grandelle odváděl Bobbyho k policejnímu autu zaparkovanému u chodníku. „Umyju si nad tebou ruce, jestli toho nenecháš!“ zakřičela za ním. „Myslím to vážně! Udělám to!“

„Tak si je umyj,“ řekl a nasedl dozadu. „Dělej, mami, umyj si je hned, ušetříš čas.“

Cestou do města policista Grandelle řekl: „Myslel jsem, že nabereš správněj kurz a neuhneš z cesty, Bobby.“

„Já taky,“ řekl Boby. Tentokrát si pobyl v Bedfordu půl roku.



Když se dostal ven, prodal lístek na vlak a odjel stopem domů. Když vešel dovnitř, matka mu nevyšla naproti a nepozdravila ho. „Přišel ti dopis,“ řekla ze ztemnělé ložnice. „Máš ho na stole.“

Bobbymu se srdce prudce rozbouchalo, jakmile tu obálku uviděl. Srdce a medvídci zmizeli – byla na ně už moc velká –, ale Carolin rukopis okamžitě poznal. Zvedl dopis a roztrhl ho. Uvnitř byl jediný list papíru – s vroubkovaným okrajem – a ještě jedna menší obálka. Bobby si rychle přečetl zprávu od Carol, poslední, jakou od ní dostal.

Milý Bobby,

Jak se máš? Já se mám dobře. Dostal jsi něco od svého starého přítele, toho, který mi tehdy správil ruku. Přišlo to mně, protože asi nevěděl, kde jsi. Napsal mi, abych ti to poslala. Tak to posílám. Pozdravuj mámu.

Carol

Žádné zprávy o dobrodružství při nácviu nadhazování. Žádné zprávy o tom, jak jí jde matika. Žádné zprávy ani o chlapcích, ale Bobby uhodl, že jich nejspíš pár vystřídala.

Zvedl zalepenou obálku roztřesenýma a ochromenýma rukama. Srdce mu bouchalo jako nikdy. Na přední straně bylo měkkou tužkou napsáno jediné slovo: jeho jméno. Byl to Tedův rukopis. Okamžitě ho poznal. Vyschlo mu v ústech, neuvědomoval si, že se mu oči zalily slzami, a rychle roztrhl obálku, která nebyla o nic větší než ty, ve kterých si děti v první třídě posílají valentinky.

Nejdřív se z ní vyřinula nejsladší vůně, jakou Bobby poznal. Připomněla mu, jak ho objímala matka, když byl malý, vůni jejího parfému a deodorantu a laku na vlasy; připomněla mu, jak v létě voněl park Commonwealth; připomněla mu, jakou vůni vydávaly knihy v harwichské knihovně, kořeněnou, tlumenou a zároveň jaksi třaskavou. Slzy se mu přelily přes víčka a stékaly mu po tvářích. Zvykl si na pocit, že je starý. Když se cítil znovu mladý – poznal, že se *může* cítit znovu mladý –, byl to pro něj hrozný šok a propadl zmatku.

Uvnitř nebyl žádný dopis, žádný vzkaz, vůbec nic psaného. Když Bobby obálku naklonil, na stůl se snesly růžové lístky té nejtmaší, nejhlubší červeně, jakou v životě viděl.

Krev ze srdce, pomyslel si vzrušeně, aniž věděl proč. Najednou si poprvé po letech vzpomněl, jak člověk může svou mysl odvést jinam, jak ji může prostě propustit na vycházku. A už když si to pomyslel, pocítil, jak se jeho myšlenky pozvedají. Ty růžové lístky svítily na poškrábaném stole jako rubíny, jako tajemné světlo tryskající z tajného srdce světa.

Není jen jediný svět, pomyslel si Bobby. *Není jediný. Jsou jiné světy než tento, milióny světů, a všechny se otáčejí na hřídeli Věže.*

A pak si pomyslel: *Znovu jim utekl. Znovu je volný.*

Ty okvětní lístky ho nezanechaly na pochybách. Znamenaly veškeré přitakání, jaké člověk vůbec potřebuje; veškerá smíš, veškerá můžeš, veškerá je to pravda.

Sem a tam, tam a sem, pomyslel si Bobby, ale věděl, že už ta slova kdesi slyšel, ale nevzpomínal si kde, ani nevěděl, proč se mu vybavila právě teď. Ale nezajímalo ho to.

Ted byl na svobodě. Nikoli v tomto světě a čase, tentokrát utíkal jiným směrem... ale aspoň v *nějakém* světě.

Bobby sebral lístky do dlaně, každý vypadal jako drobná hedvábná mince. Držel je v dlaních jako krev, pak je pozvedl k tváři. Mohl by se v té sladké vůni utopit. Byl v nich Ted, jasný jako den s tou jeho divnou topornou chůzí, dětským bílým chmýřím místo vlasů a žlutými skvrnami od nikotinu na ukazováku a prostředníku pravé ruky. Ted s těmi svými nákupními taškami.

Stejně jako v den, kdy potrestal Harryho Doolina za to, že ublížil Carol, uslyšel i teď Tedův hlas. Tehdy si ho z velké části představoval. Tentokrát měl Bobby pocit, že je skutečný, jako by se vryl do těch růžových lístků, které mu ho teď vydaly.

Jenom klid, Bobby. To by stačilo, jenom klid. Ovládej se.

Dlouho seděl u stolu a tiskl si ty růžové lístky k tváři. Nakonec je opatrně, aby ani jeden neztratil, vrátil do malé obálky a přeložil roztržený okraj.

Je na svobodě. Je... někde. A vzpomněl si.

„Vzpomněl si na mě,“ řekl Bobby. „Vzpomněl si na mě.“

Vstal, odešel do kuchyně a postavil na čaj. Potom odešel do matčina pokoje. Ležela v posteli, byla jen v kombiné s koleny přitáženými k sobě, a Bobby viděl, že začíná vypadat staře. Odvrátila od něj tvář, když se k ní posadil, chlapec velký skoro jako muž, ale dovolila mu, aby ji vzal za ruku. Držel ji a hladil a čekal, až konvice začne pískat. Po chvíli se k němu otočila a podívala se na něj. „Ach Bobby,“ řekla. „Strašně jsme to zvorali, oba. Co budeme dělat?“

„Co můžeme,“ řekl a nepřestával jí hladit ruku. Zvedl ji ke rtům a políbil dlaň tam, kde se její čára života a čára srdce nakrátko propletly a pak se znovu rozdělily. „Co můžeme.“

1966: Kámo, nachechtali jsme se
jako blázni

SRDCE V ATLANTIDĚ

1.

Když jsem v roce 1966 přišel na univerzitu v Maine, byla na starém stejšnu, který jsem podědil po bratrovi, pořád Goldwaterova nálepka, otrhaná a vybledlá, ale dokonale čitelná (AuH2O-4-USA). Když jsem v roce 1970 z univerzity odcházel, žádné auto jsem neměl. Zato jsem měl vousy, vlasy po ramena a batůžek s nálepkou RICHARD NIXON JE VÁLEČNÝ ZLOČINEC. Na knoflíku na límci denimové bundy stálo NEJSEM ŽÁDNÝ BOHATÝ SYNEK. Vysoká je asi vždycky období změn, poslední velká křeč dětství, ale pochybuji, že někdy došlo k tak mohutným změnám, jimž čelili studenti, kteří přišli do kampusů koncem šedesátých let.

Většina z nás teď o těch letech moc nemluví, ne proto, že by se na ně nepamatovala, ale protože jazyk, kterým jsme tehdy mluvili, se ztratil. Když se snažím o šedesátých letech mluvit – když se snažím o nich aspoň *přemýšlet* –, překoná mě hrůza a rozjaření. Vidím zvonové kalhoty a kristusky. Cítím marihuanu a pačuli, kadidlo a žvýkačky. A slyším, jak Donovan Leitch zpívá svou sladkou a hloupou písničku o světařině Atlantida, jejíž text mi za probdělých nocí pořád připadá hluboký. Čím jsem starší, tím těžší je vynechat hloupost té písničky a chytit se té její líbeznosti. Musím si připomínat, že jsme tehdy byli menší, tak malí, že jsme mohli žít svoje zářivě barevné životy pod houbami a přitom věřit, že to jsou stromy, přístřeší pod střechou nebe. Vím, že to nedává pořádný smysl, ale líp to nesvedu: ať žije Atlantida.

2.

V posledním ročníku jsem bydlel mimo kampus v LSD Acres, polorozpadlých chatkách u Stillwater River, ale když jsem v roce 1966 na univerzitu nastupoval, bydlel jsem v Chamberlain Hall, která patřila do komplexu tří kolejí: Chamberlain (muži), King (muži) a Franklin (ženy). Byla tam také jídelna, Holyoke Commons, která

stála trochu stranou od ubytoven – nedaleko, možná dvě stě metrů, ale daleko nám to připadalo za zimních večerů, kdy foukal silný vítr a teplota klesla pod nulu. Dost daleko na to, aby se Holyoke říkalo Palác na pláních.

Na vysoké jsem se hodně naučil, ale v učebnách nejméně. Naučil jsem se líbat dívky a zároveň si natahovat gumu (nezbytná, ovšem často zanedbávaná dovednost), jak vyzunknout půllitr piva, aniž bych se pozvracel, jak si ve volném čase vydělat peníze navíc (psaním zápočtových prací pro kluky, kteří měli víc peněz než já, což byla většina), jak nebýt republikánem, i když jsem pocházel z dlouhé linie republikánů, jak vyjít do ulic s transparentem nad hlavou za skandování *Raz dva tři čtyři, nepůjdem do zasraný války a Hej, LBJ, kolik jsi dnes zabil kluků*. Naučil jsem se, že člověk se má snažit dostat se po větru od slzáku a pomalu dýchat skrz kapesník nebo šátek, pokud to jde. Naučil jsem se, že když dojde na obušky, nejlepší je svalit se na bok, přitáhnout kolena k hrudi a chránit si zátylek rukama. V Chicagu v roce 1968 jsem se dozvěděl, že policajti z člověka můžou vymlátit duši, ať se chrání, jak chce.

Ale než jsem se to všechno naučil, dozvěděl jsem se o radostech a nebezpečí srdcí. Na podzim roku 1966 bylo ve druhém patře koleje Chamberlain šestnáct pokojů s dvaatřiceti kluky. Do ledna 1967 se devatenáct z nich buď odstěhovalo nebo vyletělo, takto oběti srdcí. Zachvátila nás ten podzim jako prudce nakažlivá chřipka. Myslím, že naprosto imunní byli na dvojce jenom tři kluci. Jeden byl můj spolubydlící, Nathan Hoppenstand. Druhý David „Dearie“ Dearborn, proktor na našem patře. Třetí byl Stokely Jones III., kterému se mezi osazenstvem Chamberlain Hall brzy začalo říkat Raz-dva. Někdy mám pocit, že vám chci vyprávět o něm. Jindy si ale myslím, že chci vyprávět o Skipu Kirkovi (kterému se později samozřejmě říkalo kapitán Kirk), který byl v těch letech mým nejlepším přítelem. Někdy si myslím, že chci vyprávět o Carol. Často jsem přesvědčen, že chci vyprávět přímo o šedesátých letech, což se mi vždycky zdálo nemožné. Ale než začnu o čemkoli z toho povídat, povím vám radši o srdcích.

Skip jednou říkal, že whist je bridž pro narkomany a srdce jsou bridž pro *opravdové* narkomany. Ode mě se žádný důvod nedozvíte,

jen takový, který nevystihuje podstatu. Srdce jsou zábava, to je ta podstata, ale když se hraje o peníze – pětník za bod, tak se počítalo na Chamberlainu Tři –, rychle se stanou návykové. Ideální počet hráčů je čtyři. Všechny karty se rozdají a pak se hraje na štychy. Každý hráč může mít v ruce až šestadvacet bodů: třináct srdcových karet po jednom bodu a pikovou královnu (říkali jsme jí Mrcha), která se počítá sama za třináct. Hra končí, když jeden ze čtyř hráčů dosáhne stovky bodů. Vítězem je hráč s nejnižším skóre.

Při našich maratonech ostatní tři hráči platili podle toho, jaký byl rozdíl mezi jejich a vítězným skóre. Pokud byl rozdíl například mezi mým a Skipovým skóre dvacet bodů, musel jsem mu zaplatit dolar, podle kurzu pětník za bod. Všivé drobné, řekli byste dnes, ale tehdy se psal rok 1966 a dolar nebyl žádný drobák pro pracující studenty, kteří bydleli na dvojce v Chamberlainu.

3.

Docela jasně si vzpomínám, kdy epidemie srdcí začala: o prvním říjnovém víkendu. Vzpomínám si, protože první kolo testů v semestru právě skončilo a já přežil. Přežit, to bylo pro většinu kluků z dvojky na Chamberlainu podstatné; byli jsme na vysoké díky různým stipendiím, půjčkám (většinou, včetně mě, díky zákonu o národním vzdělávání) a brigádám při studiu. Bylo to jako jízda na Mýdlovém derby ve voze, který byl splený místo stlučený hřebíky, a i když se naše zaopatření lišilo – většinou podle toho, jak jsme byli obratní při vyplňování formulářů a jak pilně se naši středoškolští poradci kvůli nám snažili –, zůstával jeden tvrdý životní fakt. Stručně ho vystihovala nástěnná výšivka, která visela v salonku v druhém patře, kde se hrály naše turnaje v srdcích. Vyrobita ji matka Tonyho DeLuccy, řekla mu, aby ji pověsil někam, kde ji bude vidět každý den, a poslala ho s ní na vysokou. Jak míjel podzim roku 1966 a nastupovala zima, výšivka paní DeLuccové jakoby svítila jasněji a jasněji s každým rozdáváním, s každým zdvihem Mrchy, s každým večerem, kdy jsem se svalil do postele, aniž jsem otevřel učebnice, s

poznámkami neprostudovanými, s referáty nenapsanými. Jednou nebo dvakrát se mi o ní zdálo:

2,5.

To bylo vyšito na tom kusu látky velkými červenými písmeny. Paní DeLuccová věděla, co to znamená, a my také. Kdybyste bydleli v některé obvyklé koleji – v Jacklinu, Dunnu, Pease nebo Chadbournu –, mohli byste si udržet místo v ročníku 1970 s průměrem 1,6... tedy pokud by vám táta s mámou nepřestali platit účty. Nezapomeňte, že tohle byla státem dotovaná kolej; nemluvíme o Harvardu nebo Wellesley. Ale pro studenty, kteří se snažili vyjít se stipendiem a půjčkami, bylo 2,5 čarou v prachu. Průměr pod 2,5 – jinými slovy sestup z průměru tři na minus tři – znamenal, že se váš závoďák skoro jistě rozpadl. „Ozvi se, hochu, nashle,“ jak říkával Skip Kirk.

V prvním kole testů jsem si vedl slušně, zvlášť na kluka, který byl téměř nemocný steskem po domově (v životě jsem nebyl z domova tak dlouho, jenom jediný týden na táboře s košíkářským družstvem, ze kterého jsem se vrátil z vymknutým zápěstím a divnou houbou mezi prsty na nohou a pod varlaty). Měl jsem pět předmětů a ze všech jsem dostal dvojku, kromě angličtiny. Z té jsem dostal jedničku. Můj lektor, který se později rozvedl a skončil tak, že si vydělával ve Sproul Plaza v kampusu Berkeley, napsal vedle jedné mé odpovědi: „Váš příklad onomatopoeie je skutečně skvělý“. Poslal jsem ten test domů matce a otci. Matka mi poslala pohlednici s jediným slovem („Bravo!“) horečně naškrábaným na zadní straně. Když si na to vzpomenu, nečekaně mě to zabolí, skutečně téměř fyzicky to zabolí. Nejspíš to bylo naposledy, co jsem táhl domů školní úlohu se zlatou hvězdičkou nalepenou v rohu.

Po prvním kole zkoušek jsem si spočítal, jaký průměr můžu dál mít, a vyšlo mi 3,3. Nikdy se to tak daleko už nedostalo a koncem prosince jsem si uvědomil, že můj výběr je najednou velmi prostý: buď přestanu hrát karty a možná přežiju do příštího semestru s nedotčeným křehkým balíčkem finanční výpomoci, nebo budu dál lovit Mrchu pod výšivkou paní DeLuccové v salóнку ve druhém patře až do Vánoc a pak nadobro odjedu zpátky do Gates Falls.

Mohl bych dostat práci v tamnější tkalcovně. Můj otec tam dělal dvacet let až do té nehody, která ho stála oči, a on by mi to místo sehnal. Matka by měla zlost, ale nestála by mi v cestě, kdybych jí řekl, že to chci. Když končil den, byla vždycky největší realistkou v rodině. I když ji naděje a zklamání málem dohnaly k šílenství, byla realistka. Nějakou dobu by truchlila nad tím, že jsem nedokázal na univerzitě obstát, a já bych se nějakou dobu cítil provinile, ale oba bychom to překonali. Koneckonců jsem chtěl být spisovatelem, žádným pitomým učitelem angličtiny, a měl jsem pocit, že jenom nafoukaní spisovatelé potřebují vysokou, aby mohli dělat svou práci.

Nechtěl jsem se ale nechat ani vyhodit. Zdálo se mi, že je to špatný počátek dospělosti. Páchlo to neúspěchem a celé to moje whitmanovské mudrování nad tím, že spisovatel by měl psát mezi lidem, páchlo zdůvodňováním neúspěchu. A přesto mě ten salónek ve druhém patře volal – pleskání karet, někdo se ptá, jestli se tohle kolo hraje doleva, nebo doprava, někdo jiný se ptá, kdo má dvojičku (partička srdcí začíná tím, že se hraje dvojkou křížovou, kartou, které se mezi námi feťáky z druhého patra říkalo dvojička). Měl jsem sny, ve kterých Ronnie Malenfant, první opravdový magor do morku kostí, se kterým jsem se setkal od chvíle, kdy jsem unikl rváčům z nižší střední, začal hrát piky jednu za druhou a křičet svým pronikavým, rezavým hlasem: „Teď začne hon na Mrchu! Začne lov na Píču!“ Myslím, že skoro pokaždé víme, co je v našem nejlepším zájmu, ale někdy to, co vidíme, znamená velmi málo ve srovnání s tím, co cítíme. Je to tvrdé, leč pravdivé.

4.

Můj spolubydlící srdce nehrál. Můj spolubydlící neměl žádnou užitnou hodnotu pro nevyhlášenou válku ve Vietnamu. Můj spolubydlící psal každý den domů své dívce, která chodila do posledního ročníku Konsolidované střední školy Wisdom. Postavte vedle Nata Hoppenstanda sklenici vody – bude vypadat živá.

Bydleli jsme na pokoji č. 302 vedle schodiště, naproti proktorova bytu (doupěte strašného Dearieho) a na druhém konci chodby, která

vedla do salónku s karetními stolky, stojacími popelníky a výhledem na Palác na pláních. Naše rozdělení do dvojic dávalo tušit – aspoň mně –, že veškeré makabrozní představy o ubytovacím univerzitním oddělení mohou být docela dobře pravdivé. V dotazníku, který jsem v dubnu 1966 na oddělení předal (tehdy bylo mou největší starostí, kam bych měl vzít Annmarii Soucieovou po promoci na oběd), jsem tvrdil, že jsem a) kuřák, b) mladý republikán, c) budoucí slavný folkový kytarista, d) noční pták. Ubytovací oddělení mě ve své pochybné moudrosti dalo dohromady s Natem, nekouřícím budoucím dentistou, jehož rodina patřila k aroostockým okresním demokratům (skutečnost, že Lyndon Johnson byl demokrat, nijak nevylepšovala Natův názor na americké vojáky pobíhající po Jižním Vietnamu). Já jsem měl nad postelí plakát s Humphreym Bogartem; Nate si nad svou postel pověsil fotografie svého psa a své dívky. Dívka byla bledničkovité stvoření oblečené do mažoretkové uniformy školy Wisdom a svírala taktovku jako palici. Jmenovala se Cindy. Pes byl Rinty. Dívka i pes se do aparátu cenili úplně stejně. Bylo to surrealistické až k posrání.

Natův nejhorší nedostatek, aspoň pokud se Skipa a mě týkalo, byla sbírka desek, které přechovával na polici pečlivě seřazené podle abecedy pod Cindy a Rintym a hned nad svým hezoučkým maličkým gramofonem RCA Swingline. Měl tři desky od Mitche Millera (*Zpívejte s Mitchem, Znovu si zazpívejte s Mitchem, Mitch a jeho banda zpívají Johna Henryho a další americké oblíbené lidovky*), *Seznamte se s Trini Lopezovou*, jedno LP od Deana Martina (*Dino rozhoupá Vegas!*), desku od Gerryho a Pacemakers, první album od Dave Clark Five – možná technicky nejmizernější rockovou nahrávku všech dob – a spoustu dalších stejného zrna. Všechny si nepamatuju. To je asi dobře.

„Nate, ne,“ řekl Skip jednou večer. „Ach prosím tě, to ne.“ To bylo krátce před vypuknutím srdcové mánie – možná jen několik dnů.

„Ach prosím tě co?“ zeptal se Nate, aniž zvedl hlavu od toho, co zrovna dělal u stolu. Zdálo se, že veškerý svůj čas, pokud zrovna nespí, tráví buď v učebně, nebo u stolu. Někdy jsem ho nachytl, jak se dloubá v nose a pokradmu si otírá holuby (po jejich pečlivé a

důkladné inspekci) zesponu o prostřední šuplík. Byla to jeho jediná neřest... pokud ovšem pomínete jeho příšerný hudební vkus.

Skip si prohlížel Natova alba, což dělal naprosto bezostyšně v každém pokoji, do kterého vešel. Teď držel jedno album v ruce. Vypadal jako lékař studující mizerný rentgenový snímek... na kterém je vidět šťavnatý (a skoro jistě zhoubný) nádor. Stál mezi Natovou a mou postelí, na sobě měl sako své střední školy a baseballovou čepici s nápisem Dexterská střední škola. Během studií na vysoké, a potom jen málokdy, jsem se nestkal s mužem, kterého bych považoval za tak americky hezkého jako byl Kapitán. Skip vypadal, že si není svého pěkného zevnějšku vědom, ale nemohl si to neuvědomovat naprosto a totálně, jinak by si nevrzнул tak často. Byla to doba, kdy si vrzнул skoro *každý*, samozřejmě, ale i podle měřítek té doby byl Skip na roztrhání. Ale na podzim roku 1966 to ještě nezačalo. Na podzim roku 1966 Skipovo srdce stejně jako moje patřilo srdcím.

„To je špatný, kamaráde zlatá,“ řekl Skip něžným, vyčítavým tónem. „Promiň, ale tohle je síra.“

Seděl jsem také u stolu, kouřil palmalku a hledal stravenku. Věčně jsem ten blbej krám ztrácel.

„Co je síla? Proč se mi díváš na desky?“ Nate měl před sebou otevřenou botaniku. Na kus milimetrového papíru si kreslil jakýsi list. Modrou prváčkou čepičku měl postrčenou do týla. Jsem přesvědčen, že Nate Hoppenstand byl jediný prvák, který skutečně nosil ten pitomý modrý hadr až do chvíle, kdy maineský nešťastný fotbalový tým konečně skóroval... což bylo asi týden před Děkuvzdáním.

Skip si dál prohlížel desku. „Tohle naprdí do Satanovy prdele. Fakt že jo.“

„Nesnáším, když tak mluvíš!“ vykřikl Nate, ale stejně dál tvrdohlavě hleděl do knížky. Skip *věděl*, že Nate nesnáší, když tak mluví, právě proto tak mluvil. „O čem to vůbec meleš?“

„Je mi líto, že tě uráží moje mluva, ale nemohu se zdržet komentáře. Nemohu. Protože tohle je mizerné. Mě to bolí, kámo. Kurva to bolí.“

„Co?“ Nate konečně zvedl hlavu, vyrušený od svého listu, pečlivě vykresleného jako mapa v silničním atlasu Randa McNallyho. „CO?“

„Tohle.“

Na obalu alba, které Skip držel, byla dívka s drzým obličejem a pyšnými malými ňadry, které jí trčely z krátké blůzy, a patrně tančila na palubě rychlého člunu. Jednu ruku měla zvednou, dlaň otočenou ven, a drže mávala. Na hlavě měla zešikma provokativně posazenu námořnickou čepici.

„Vsadím se, že jsi jedinej vysokoškolák v Americe, kterej si do školy přinesl *Dianne Renneová zpívá námořnické písně*,“ řekl Skip. „To je chyba, Nate. Tohle patří do tvýho pokojíku, stejně jako tvoje vídeňský kalhotky, který sis určitě bral na všechny školní oslavy a návštěvy v kostele.“

Pokud vídeňský kalhotky znamenaly polyesterové kalhoty Sansabelt s tou přízračnou a nepochopitelnou přezkou na zadku, tak jsem Nata podezíral, že si vzal velkou část své sbírky s sebou... vlastně měl jedny na sobě i v té chvíli. Nic jsem ale neřekl. Zvedl jsem zarámovanou fotku své dívky a zahlédl jsem za ní stravenku. Popadl jsem ji a nacpal do kapsy levisek.

„Je to dobrá deska,“ pravil Nate důstojně. „Je to velmi dobrá deska. Má... švih.“

„Tak švih, jo?“ opakoval Skip a odhodil desku Natovi na postel. (Odmítal Natovy desky vracet na polici, protože věděl, že tím dožene Nata k nepřičetnosti.) „Chlapec mu-oj řek lodi ahoj, a vydal se na móóře modrý? Jestli to odpovídá tvý definici dobrého, tak mi připomeň, abych ti nikdy nedovolil mi dávat nějaký zasraný léky.“

„Budu dentistou a ne doktorem,“ řekl Nate a pečlivě odsekával každé slovo. Na krku mu začínaly vyvstávat žíly. Pokud jsem věděl, tak Skip Kirk byl jedinou osobou v Chamberlain Hall, možná v celém kampusu, která se dokázala dostat pod tlustou yankeeskou kůži mého spolubydlícího. „Jsem v pre-dentním ročníku, víš, co znamená to dent? Znamená to *zuby*, Skipe! Znamená to –“

„Připomeň mi, abych ti nikdy nedovolil dělat mi nějaký zasraný plomby.“

„Proč to musíš pořád říkat?“

„Co?“ zeptal se Skip, který to věděl, ale chtěl, aby to Nate řekl. Nate to nakonec udělá a v obličeji strašně zrudne, až to nakonec udělá. To Skipa fascinovalo. Všechno na Natovi Skipa fascinovalo. Kapitán mi jednou říkal, že byl přesvědčen, že Nate je mimozemšťan vyslaný z planety Hodnej kluk.

„Zasraný,“ řekl Nate Hoppenstand a okamžitě zružověl. Za chvíli vypadal jako postava od Dickense, jako vážný mladý muž nakreslený Bozem. „To.“

„Měl jsem špatné životní modely,“ vysvětlil Skip. „Bojím se pomyslet na tvou budoucnost, Nate. Co když se Paul Anka zmůže na zasraný comeback?“

„Nikdy jsi tuhle desku neslyšel,“ řekl Nate, sebral *Diane Reeneovou* z postele a zastrčil ji mezi Mitche Millera a *Stella Stevensová je zamilovaná!*

„To bych se z toho zesral,“ řekl Skip. „No tak, Pete, jdeme na jídlo. Mám takovej hlad, že bych se posral.“

Vzal jsem si s sebou geologii – příští úterý měl být test. Skip mi ji vytrhl z ruky a hodil ji zase na stůl, shodil fotku mé holky, která nechtěla šukat, ale když měla náladu, dokázala odvést pomalou, mučivě příjemnou ruční práci. Nikdo neodvede takovou ruční práci jako katolička. V životě jsem změnil názor na spoustu věcí, ale na tohle nikdy.

„Proč jsi to udělal?“ zeptal jsem se.

„Nebudeš u toho zasranýho stolu číst,“ řekl. „Ani když pojídáš tu břečku. Ve kterým chlívě seš narodil?“

„Vlastně jsem se, Skipe, narodil v rodině, kde lidé *čtou* u stolu. Víím, že těžko pochopíš, že se leccos dá dělat jinak, než jak to dělá Kirk, ale je to tak.“

Zatvářil se nečekaně vážně. Vzal mě za loket, podíval se mi do očí a řekl: „Aspoň při jídle nestuduj. Jo?“

„Tak jo.“ V duchu jsem si vyhradil právo studovat, kdy se mi bude sakra chtít nebo budu muset.

„Jestli upadneš do toho zlozvyku, dostaneš vředy. Vředy zabily mýho tátu. Prostě se nedokázal přestat cpát a makat.“

„Aha,“ řekl jsem. „To je mi líto.“

„Nic si z toho nedělej, bylo to dávno. Tak jdeme. Než nám snědí všechno zasraný tuňákovy překvapení. Jdeš taky, Natebo?“

„Musím dodělat ten list.“

„Vyser se na list.“

Kdyby to řekl kdokoli jiný, Nate by se na něj podíval jako na cosi, co našel pod shnilou kládou, a mlčky by se vrátil k práci. V tomto případě Nate chvíli uvažoval, potom vstal a opatrně si sundal sako z háčku na dveřích, kam si ho vždycky věšel. Oblékl se. Upravil si čapku na hlavě. Dokonce ani Skip se neodvažoval mít poznámky o vytrvalosti, s jakou Nate nosil prváckou čapku. (Když jsem se Skipa zeptal, kam zmizela ta jeho – to bylo třetího dne na škole a druhý den poté, co jsme se seznámili – řekl: „Vytřel jsem si s ní zadek a vyhodil tu sračku na strom.“ Asi to nebyla pravda, ale stejně jsem si nikdy nebyl úplně jist.)

Oddusali jsme po schodech o dvě patra níž a vyšli do mírného říjnového šera. Ze všech tří kolejí vycházeli studenti k Holyoke Commons, kde jsem devětkrát do týdne pracoval. Byl jsem u talířů, nedávno jsem povýšil od příborů. Jestli se budu snažit a budu hodnej kluk, bude ze mě hlavní skládač, než se Díkůvzdání přehoupne. Chamberlain, King a Franklin Hall byly na kopci. Palác na pláních také. Než k němu studenti došli, museli projít po asfaltových cestičkách, které se zanořily do rokle podobné dlouhému korytu, a pak se setkali na jediné široké dlážděné cestě a znovu šlapali do kopce. Holyoke byla ze všech čtyř budov největší, svítila v tom šeru jako křižník na oceánu.

Té rokline, kde se scházely asfaltové chodníky, se říkalo Bennetův tah – pokud jsem věděl proč, tak jsem to dávno zapomněl. Kluci z Kingu a Chamberlainu přicházeli po dvou chodnicích, děvčata z Franklinu po tom třetím. Tam, kde se chodníky setkávaly, setkávali se i kluci a holky, bavili se a smáli se a pokukovali po sobě otevřeně i potajmu. Pak šli společně po široké dlážděné cestě, které se říkalo Bennetova promenáda, do jídelny.

Opačným směrem s hlavou skloněnou a s obvyklým uzavřeným výrazem na bledém, drsném obličejí, se davem prodíral Stokely Jones III. Byl vysoký, ale člověk si to ani neuvědomil, protože se vždycky hrbil nad berlemi. Vlasy, dokonale leskle černé bez jediného

viditelného světlejšího pramene, mu visely do čela jako hřebíky, schovávaly mu uši a vyznačovaly mu přes bledé tváře několik šikmých pruhů jako inkoustem.

Tehdy letěl beatlesovský účes, což pro většinu kluků znamenalo akorát sčesat si vlasy pečlivě dolů a ne nahoru, a tím schovat čelo (a často i bohatou úrodu uhrů). Stokea Jonese nekorunovalo nic tak polovičatého. Jeho polodlouhé vlasy si prostě dělaly, co chtěly. Záda měl shrbená, jako by se už neměla narovnat, a možná se už ani narovnat nemohla. Oči měl obvykle upřené k zemi, jako by sledovaly kroky berlí. Pokud se ty oči náhodou zvedly a setkaly se s vaším pohledem, mohli jste se polekat jejich pronikavé inteligence. Byl to novoanglický Heathcliff, jenomže od pasu dolů to byla ubohá kostra. Nohy, při cestě do školy obvykle zasunuté do mohutných kovových výztuh, se sice mohly pohybovat, ale jen chabě, jako tykadla umírající olihně. Od pasu nahoru byl naopak statný. Ta kombinace byla bizarní. Stoke Jones byl jako reklama na svalnatce, ve které se však jaksi pomíchalo PŘEDTÍM a POTOM a spojilo se do jednoho těla. Chodil na každé jídlo, jakmile se Holyoke otevřela, a už po třech týdnech prvního semestru jsme všichni věděli, že to dělá nikoli proto, že je handicapovaný, ale protože chce být jako Greta Garbo sám.

„Seru na něj,“ řekl Ronnie Malenfant, když jsme šli jednou na snídani – před chvílí Jonese jenom pozdravil a Jones se prostě probelhal kolem a ani nekývl hlavou. Ale potichu si cosi mumlal, všichni jsme to slyšeli. „Poskakující kripl kreténský.“ Takový byl Ronnie, vždy plný soucitu. Myslím, že mu to kouzlo osobnosti a *joie de vivre* dalo dětství v zaplivaných putykách v mizerných čtvrtích Lewistonu.

„Stoke, co je?“ zeptal se Skip tehdy večer, když se Jones hnal na berlích kolem. Stoke všude chodil stejným zarputilým tempem, vždy svou horní půlkou Bluta Blutarského nakloněnou vpřed, takže vypadal jako příďová figura na lodi, Stoke pokaždé odpověděl naser si tomu, co mu opatlalo dolní půlku, Stoke na to věčně vystrkoval prostředník, Stoke se díval těma chytrýma divokýma očima a říkal naser si taky, strč si to do prdele, sedni si na to a roztoč se, vysrkní si mě brčkem.

Neodpověděl, ale přece jenom na chvíli zvedl hlavu a zahleděl se na Skipa. Pak spustil bradu a hnal se dál. Z urousaných vlasů a po stranách obličeje mu crčel pot. Potichu si mumlal: „Raz-dva, raz-dva, raz-dva,“ jako by si udával tempo... nebo říkal, jak rychle by se s námi všemi vypořádal... nebo možná obojí. Byl z něj cítit kyselý čpavý pach potu, to pokaždé, protože nikdy nechodil pomalu, zdálo se, že ho *uráží* chodit pomalu, ale bylo v tom ještě cosi. Ten pot páchl, ale nijak pronikavě. V tom pachu však bylo cítit ještě cosi, mnohem méně příjemného. Na střední škole jsem závodně běhal (v prvním ročníku na vysoké jsem byl donucen volit mezi palmalkami a čtvrtkou, a já si vybral hřebíky do rakve) a přesně tuto pachovou kombinaci jsem už cítil, obvykle když se donutil běhat nějaký kluk s chřípkou nebo zaníceným krkem. Jediný pach, který se tomu podobá, vydává elektrický transformátor, který příliš dlouho pracuje na příliš vysoký výkon.

A už nás minul. Stoke Jones, kterého Ronnie Malenfant brzy překřtil na Raz-dva, pro ten večer osvobozený od nožních výztuh a už na zpáteční cestě na kolej.

„Hele, co je to?“ zeptal se Nate. Zastavil se a ohlédl se. Skip a já jsme se taky zastavili a podívali se. Už jsem se chtěl Nata zeptat, co má na mysli, ale pak jsem to uviděl. Jones měl na sobě džínové sako. Na zádech měl nakreslený jakýsi kruh, vyvedený snad černým fixem, sotva viditelný v hasnoucím světle toho večera počátkem podzimu.

„To nevím,“ řekl Skip. „Vypadá to jako vrabčí stopa.“

Kluk s berlemi se vnořil do davu, který mířil na další společnou večeři o dalším čtvrtěčním večeru v dalším říjnu. Většina kluků byla hladce oholená; většina dívek měla na sobě sukni a halenky s kulatým bílým límečkem. Vycházející měsíc byl skoro v úplňku a vrhal na ně oranžové světlo. Rozkvět věku hippies byl ještě dva roky daleko a nikdo z nás tří si neuvědomoval, že poprvé spatřil znamení míru.

5.

Sobotní snídaně byla jedním z jídel, při němž jsem chodil do Holyoke mýt nádobí. Byla to dobrá směna, protože v sobotu ráno nebylo v jídelně nikdy moc rušno. Carol Cerberová, která měla na starosti příbory, stála na začátku pohyblivého pásu. Já byl druhý. Měl jsem za úkol sbírat talíře z táců, které se sunuly na pásu, opláchnout je a skládat na vozík vedle sebe. Pokud byl pás přeplněný, což se stávalo skoro při každé večeři ve všední den, prostě jsem skládal talíře na sebe, se vším svinstvem, a oplachoval je později, až se tempo zpomalilo. Další v řadě vedle mě byl skleničkář nebo skleničkářka, ti sbírali sklenice a šálky a strkali je do zvláštních roštů pro myčku. V Holyoke se nepracovalo špatně. Každou chvíli nějaký vtipálek o citlivosti Ronnieho Malenfanta vrátil nesnědenou klobásu nebo párek s nasazeným kondomem nebo se vrátila ovesná kaše s nápisem OŠUKÁM TĚ vyvedeným pečlivě natrhanými kousky ubrousku (jednou byla na polévkové míse plné studené omáčky na sekanou napsána zpráva POMOC UVĚZNILI MĚ NA KRAVÍ KOLEJI), a člověk by nevěřil, jaká prasata můžou studenti být – talíře byly plné kečupu, sklenice na mléko byly nacpané bramborovou kaší, zelenina rozházená – ale fakt to nebyla špatná práce, zvláště v sobotu ráno.

Jednou jsem se podíval za Carol (která vypadala neobyčejně pěkně na to, že bylo tak časně) a uviděl Stokea Jonese. Seděl zády k podávacímu okénku, ale nebylo možno přehlédnout berle opřené vedle židle ani ten zvláštní znak nakreslený na zádech saka. Skip měl pravdu. Vypadal jako vrabčí stopa (teprve skoro za rok jsem poprvé slyšel kohosi v televizi říkat, že je to „stopa velikého amerického kuřete“).

„Víš, co to je?“ zeptal jsem se Carol a ukázal na znak.

Dlouho se dívala, pak zavrtěla hlavou. „Ne. To musí být nějaký tajný vtípek.“

„Stoke je mrzutý brouk.“

„Páni, ty jsi básník a ani o tom nevíš.“

„Nech toho, Carol, ničíš mě.“

Když nám směna skončila, doprovodil jsem ji na její kolej (říkal jsem si, že jsem prostě zdvořilý, že když jdu s Carol Cerberovou k Franklin Hall, v žádném případě tím nejsem nevěrný Annmarii Soucieové, která zůstala v Gates Falls), a pak jsem se loudal k Chamberlainu a uvažoval, kdo by mohl vědět, co ta vrabčí stopa znamená. Dochází mi teprve dnes, že mě vůbec nenapadlo, abych se zeptal přímo Jonese. A když jsem došel na své patro, uviděl jsem věc, která dokonale změnila tok mých myšlenek. Někdy po půl sedmé ráno, kdy jsem odešel s očima sotva rozlepenýma, abych zaujal své místo za Carol u pohyblivého pásu, kdosi pomazal holicí pěnou dveře Davida Dearborna – pěkně kolem dokola, na otočném knoflíku a dole pěkně tlustou čáru. V té tlusté vrstvě dole byl otisk bosé nohy, který mě přiměl k úsměvu. Dearie otevře dveře, oděný pouze do ručníku, a chce zamířit do koupelny, a *buch!*, fujtajks!

Pořád s úsměvem jsem zašel do čísla 302. Nate cosi psal u stolu. Když jsem si všiml, jak má kolem notesu ochranně obtočenou paži, pochopil jsem, že píše dopis Cindy.

„Někdo pomazal Dearimu dveře pěnou na holení,“ řekl jsem cestou ke svým policím, odkud jsem si vzal učebnici geologie. Měl jsem v plánu jít do salónku ve druhém patře a trochu studovat na test, který mě čekal v úterý.

Nate se snažil o vážný a nesouhlasný výraz, ale stejně se usmál. Snažil se v té době vypadat neustále upjatě, ale pokaždé mu kousek scházel. Během let se mu to asi dařilo lépe, což je škoda.

„Měl jsi ho slyšet ječet,“ poznamenal Nate. Chrochl smíchem, pak si přistrčil pěstičku k ústům, aby zadusil každou další nepřístojnost. „A *nadával* – na minutu se dostal až do Skipovy ligy.“

„Když dojde na nadávky, tak podle mě nikdo na Skipovu ligu nemá.“

Nate se na mě díval s ustaranou vráskou mezi obočím. „Tys to neudělal, že ne? Protože vím, že jsi brzo vstával –“

„Kdybych se chystal vyzdobit Deariemu dveře, vzal bych si na to toaletní papír,“ řekl jsem. „Já si pěnu na holení šetřím na vlastní obličej. Mám nízký rozpočet stejně jako ty. Pamatuješ?“

Ustaraná vráska se vyhladila a Nate znovu vypadal jako zpěváček na kůru. Teprve v té chvíli jsem si uvědomil, že tam sedí

jenom v trenýrkách a té hloupé modré čepičce. „To je dobře,“ řekl, „protože David řval, že toho, kdo to udělal, dostane a postará se, aby ten kluk dostal podmínku.“

„Podmínku za to, že mu někdo namazal pitomé dveře? To pochybuju, Nate.“

„Je to děs, ale asi to myslel vážně,“ řekl Nate. „Někdy mi David Dearborn připomíná ten film o tom šíleném kapitánovi lodi. Hrál tam Humphrey Bogart. Víš, který myslím?“

„Jo, *Vzpouru na lodi Caine*.“

„Mhm. A David... inu, řekněme o něm prostě, že udělování podmínek je smyslem existence proktora.“

V univerzitním řádu bylo vyloučení nejsilnější zbraní, vyhrazenou pro přestupky, jako je krádež, napadení nebo držba či užívání drog. Podmínečné propuštění bylo o stupínek níž, trestalo se jím, když si někdo vzal na pokoj dívku (a vízt ji tam po dívčí večerce znamenalo převážit trest směrem k vyloučení, i když tomu dneska těžko někdo uvěří), měl na pokoji alkohol, podváděl při zkouškách, opisoval. Každý z posledně jmenovaných přestupků také mohl mít za následek vyloučení, což se v případech podvádění často stávalo (zvlášť když se to stalo při pololetních nebo závěrečných zkouškách), ale většinou to skončilo podmíněným propuštěním, které se s člověkem táhlo celý semestr. Nechtělo se mi věřit, že proktor z koleje by se snažil dostat z děkana Garretsena takový trest za několik neškodných šplíchnutí holicím krémem... ale Dearie byl Dearie, šťoura, který trval na týdenních inspekcích na pokojích, při nichž si nosil stoličku, aby mohl zkontrolovat horní police v každém z dvaatřiceti šatníků, za něž podle svého názoru patrně taky nesl odpovědnost. Tento nápad pochytil nejspíš ve vojenské přípravce, kterou miloval stejně věrně, jako Nate miloval Cindy a Rinty. Také hlásil – to stále patřilo k oficiálním pravidlům školy, i když mimo vojenskou přípravku se na to většinou zapomínalo – kluky, kteří si pořádně neuklízeli. Když se sešlo dost hlášení, člověk skončil s podmínkou. Teoreticky mohl vyletět ze školy, ztratit odklad, dostat povolávací rozkaz a nakonec se krčit před kulkami ve Vietnamu, protože opakovaně zapomínal vynášet smetí nebo si zamést pod postelí.

David Dearborn byl taky závislý na stipendiu a půjčkách a jeho práce proktora byla – teoreticky – úplně stejná jako ta moje u nádobí. Ale Dearie měl jinou teorii. Dearie byl přesvědčen, že stojí o fous výš než ostatní, že je jedním z mála, tím hrdým, tím statečným. Víte, jeho rodina pocházela z pobřeží, z Falmouthu, kde ještě v roce 1966 platilo víc než padesát přísných puritánských zákonů. S jeho rodinou se cosi stalo, utrpěla pád jako rodina ze staré divadelní hry, ale Dearie se stále oblékal jako absolvent falmouthské přípravné školy, školní svetr a v neděli oblek. Nikdo se nemohl víc lišit od Ronnieho Malenfanta, s tou jeho nevymáchanou hubou, předsudky a geniálním nadáním pro matematiku. Když se míjeli na chodbě, bylo skoro vidět, jak se Dearie odtahuje od Ronnieho, kterému padaly zrzavé vlasy do obličeje, jenž vypadal, jako by prchal sám před sebou, od vypouklého čela po neexistující bradu. Mezi čelem a bradou byly Ronnieho věčně zakysané oči a kapající nos... nemluvě o rtech tak červených, že skoro vypadaly jako namalované nějakou lacinou lesklou šminkou.

Dearie neměl Ronnieho rád, ale Ronnie nemusel té nepřízni čelit sám; zdálo se, že Dearie nemá rád *žádného* z kluků, které měl na patře na starosti. Ani my ho neměli rádi a Ronnie ho vyloženě nesnášel. Nechuť Skipa Kirka hraničila s pohrdáním. Byl s Deariem ve vojenské přípravce (aspoň do listopadu, kdy Skip z kurzu odešel) a říkal, že Deariemu nešlo vůbec nic kromě líbání zadků. Skip, který byl svého času málem jmenován do celostátního baseballového družstva jako starší středoškolák, nemohl našemu proktorovi přijít na jméno kvůli jedné specialitě – Dearie totiž nepůjčoval, říkal Skip. Pro Skipa to byl nejhorší hřích. Člověk musel půjčovat. I kdyby byl zrovna švorc, musí sakra půjčit.

Neměl jsem rád Dearieho jako všichni ostatní. Dokázal jsem se srovnat se spoustou lidských nedostatků, ale nesnáším šťouraly. Ale zároveň ve mně budil trochu soucit. Neměl vůbec smysl pro humor, to za prvé, a podle mého přesvědčení je to stejně závažná vada jako to, co se stalo s dolní půlkou těla Stokea Jonese. Za druhé mám pocit, že se Dearie neměl moc rád.

„Podmínka vůbec nebude aktuální, pokud nenajde pachatele,“ řekl jsem Nateovi. „A i když ho najde, sakra pochybuju, že by ji

chtěl děkan Garretsen napařit jenom za to, že někdo nastříkal proktorovi dveře pěnou.“ Jenomže Dearie dokázal být vytrvalý. Možná byl vychován v úpadku, ale měl v sobě cosi, co prozrazovalo vyšší podolek. To byla samozřejmě další věc, kterou jsme my ostatní na něm museli nesnášet. „Klusáček“, tak mu Skip říkal, protože Dearie při vojenských cvičeních na fotbalovém hřišti pořádně neběhal, jenom tak rychle klusal.

„Jenom pokud jsi to nebyl ty,“ řekl Nate a já se skoro zasmál. Nate Hoppenstand tam seděl v trenkách a čepičce, dětský hrudník úzký, holý a plný pih, a vážně na mě hleděl nad těmi svými hubenými žebry. Nate si hrál na tatínka.

Ztišil hlas a řekl: „Myslíš, že to udělal Skip?“

„Ne. Kdybych musel hádat, kdo by na tomhle patře považoval za děsnej fór natřít proktorovi dveře pěnou na holení, tak bych řekl –“

„Ronnie Malenfant.“

„Přesně tak.“ Ukázal jsem na Natea prstem jako pistolí a mrkl.

„Viděl jsem, že jdeš do Franklinu s tou blondýnou,“ řekl. „Carol. Je pěkná.“

„Jenom jsem ji doprovodil,“ odsekl jsem.

Nate tam seděl v trenýrkách a čepičce a usmíval se, jako by věděl svoje. Možná věděl. Líbila se mi, to ano, ale moc jsem o ní nevěděl – jenom že pocházela z Connecticutu. Moc pracujících studentů tady z jiných států nebylo.

Zamířil jsem chodbou do salonku, učebnici geologie pod paží. Byl tam Ronnie, s čapkou na hlavě se zvednutým kšiletem, takže vypadala trochu jako fedora novinářského reportéra. Seděli tam s ním další dva kluci z našeho patra, Hugh Brennan a Ashley Rice. Ani jeden nevypadal, že si užívá to nejúžasnější sobotní dopoledne, ale když mě Ronnie uviděl, rozzářily se mu oči.

„Pete Riley!“ zvolal. „Přesně ten člověk, kterého jsem hledal! Umíš hrát srdce?“

„Ano. Naštěstí taky umím studovat.“ Zvedl jsem svou učebnici a už si myslel, že nejspíš skončím v salonku v prvním poschodí... tedy pokud jsem doopravdy chtěl něco udělat. Protože Ronnie nedokázal držet hubu. Bylo jasné, že není *schopen* ji držet. Ronnie Malenfant byl originál motorová huba.

„Ale no tak, jenom jednu hru do stovky,“ lákal mě. „Hrajeme niklák za bod a tady ti dva hrajou, jako když starci šukaj.“

Hugh a Ashley se usmáli jako pitomci, jako by zrovna vyslechli poklonu. Ronnieho urážky byly tak surové a přímé, tak nacucané vitriolem, že je většina kluků brala jako vtip, možná i jako zastřené komplimenty.

Nebyly ani jedno, ani druhé. Ronnie myslel vážně každé nelaskavé slovo, které kdy vyslovil.

„Ronnie, v úterý mám test a já těm geosynklinálám fakt nerozumím.“

„Vyser se na geosynklinály,“ řekl Ronnie a Ashley Rice se zahihňal. „Máš přece ještě kus dneška, celej zítřek a celý pondělí na ty kurvy geosynklinály.“

„V pondělí mám přednášky a zítra jdeme se Skipem do města. Mají v metodistickém kostele veřejné zpěvy a –“

„Nech toho, přestaň, ušetři můj bolavý kulky a nevykládej mi o těch lidovejch sračkách. Michael mi může naveslovat s tou svou posranou lodí rovnou do prdele, jasný? Poslouchej, Pete –“

„Ronnie, já fakticky –“

„Vy dva blbouni se ani nehnete, sakra.“ Ronnie se na Ashleyho a Hughu zlověstně požíval. Ani jeden se s ním nehádal. Nejspíš jim bylo osmnáct jako nám všem, ale každý, kdo byl někdy na vysoké, vám potvrdí, že každé září se objevili velmi mladí osmnáctiletí kluci, zvláště v zemědělských státech. Právě u těch mladých měl Ronnie úspěch. Uctivě k němu vzhlíželi. Půjčoval si jejich stravenky, ve sprchách je plácal ručníkem, vyčítal jim, že podporují záměry reverenda Martina Luthera Černého (který podle Ronnieho jezdil na protestní shromáždění v jaguáru), půjčoval si od nich peníze a na každou žádost o sirku odpovídal slovy „Můj zadek a tvůj ksicht, opičáku“. Přes to všechno Ronnieho milovali... *právě proto*. Milovali ho, protože byl tak... *vysokoškolský*.

Ronnie mě popadl kolem krku a pokusil se mě vytáhnout na chodbu, aby se mnou mohl mluvit v soukromí. Já jsem k němu rozhodně s úctou nevzhlížel a trochu mě odpuzoval divoký puch, který mu vycházel z podpaždí, takže jsem mu sevřel prsty, ohnul je a ruku mu odtrhl. „To nedělej, Ronnie.“

„Au, jau, au, tak jo, tak jo, tak jo! Jenom pojď na minutku ven, jo? A nech toho, to bolí! Kromě toho si to právě touhle rukou dělám! Ježíši! Doprdle!“

Pustil jsem mu ruku (a uvažoval, jestli si ji umyl poté, co se naposledy udělal), ale nechal jsem se vytáhnout na chodbu. Tam mě vzal za paže a naléhavě se rozhovořil, přitom na mě kulil napuchlé oči.

„Ti kluci neumějí hrát,“ zašeptal spiklenecky, sotva jsem ho slyšel. „Jsou to hrozní zaostalci, Petesky, ale hrozně rádi hrajou. Přímo tu hru milují, chápeš? Já ji teda nemiluju, ale na rozdíl od nich hrát *umím*. Taky jsem švorc a dnes v Haucku dávají pár filmů s Bogartem. Jestli z nich dokážu vymáčknout dvě babky –“

„S Bogartem? Nedávají taky *Vzpouru na lodi Caine*?“

„Přesně tak, *Vzpouru na lodi Caine* a *Maltézského sokola*, Bogie v nejlepší formě, sakra, přímo se na tebe směje, zlatíčko. Jestli z těch zaostalců vymáčknu dvě babky, budu moct jít. Jestli z nich vymáčknu čtyři, zavolám nějaké břehulce z Franklinu, vezmu ji s sebou a možná mi ho pak i vykouří.“ To byl celý Ronnie, vždycky třeslutě romantický. Představoval jsem si ho jako Sama Spadea v *Maltézském sokolovi*, jak říká Mary Astorové, aby si klekla a začala cucat. Ta představa stačila, aby mě začala bolet hlava.

„Ale je tu velký problém, Pete. Srdce ve třech jsou riskantní. Kdo se odváží riskovat, když si člověk pořád musí dělat starosti s tou jednou přebytečnou kartou?“

„Jak hrajete? Hra končí při stovce, kdo prohraje, platí vítězi?“

„Jo. A jestli se přidáš, přihraju ti půlku z toho, co vyhraju. A vrátím ti, co prohraješ.“ Rozzářil se svatým úsměvem.

„Co když já porazím tebe?“

Ronnie vypadal chvíli naprosto nechápavě, ale pak se usmál od ucha k uchu. „V tomhle životě se to nestane, drahoušku. Já jsem na karty kadet.“

Podíval jsem se na hodinky, potom dovnitř na Ashleyho a Hughu. Opravdu nevypadali, že by byli důstojnými protivníky, Bůh jim požehnej. „Něco ti povím,“ řekl jsem. „Jednu hru do stovky. Pětník za bod. Nikdo nic nevrací. Zahrajeme si, pak budu studovat a všichni budou mít pěkný víkend.“

„Přesně tak.“ Když jsme se vraceli do salonku, dodal: „Mám tě rád, Pete, ale kšeft je kšeft – tvoji teplí kamarádi na střední tě ještě nikdy nevyjebali tak, jak ti to teď udělám já.“

„Neměl jsem na střední žádné teplé přátele,“ řekl jsem. „Většinu víkendů jsem strávil v Lewistonu, kde jsem píchal tvoji sestru.“

Ronnie se zasmál, posadil se, zvedl balíček karet a začal míchat. „Načnul jsem ji docela dobře, ne?“

Člověk se nemohl dostat níž než chlapeček paní Malenfantové, v tom to bylo. Zkoušeli to mnozí, ale pokud vím, nikomu se to nikdy nepodařilo.

6.

Ronnie byl pobožnůstkář s nevymáchanou hubou, podlézavec se silnou osobností, a k tomu ten věčný opičí puch, ale karty hrát uměl, to mu musím přiznat. Nebyl takový génius, za jakého se prohlašoval, aspoň ne v srdcích, kde k výhře potřebujete kus štěstí, ale byl dobrý. Když se naplno soustředil, dokázal si zapamatovat skoro každou kartu, kterou se hrálo... proto taky nejspíš neměl rád srdce ve třech, kde karta přebývá. Když volná karta nebyla, byl Ronnie na koni.

Stejně jsem si to první dopoledne vedl slušně. Když se Hugh Brennan dostal přes stovku v první hře, kterou jsme hráli, měl jsem třiatřicet bodů oproti Ronnieho osmadvaceti. Srdce jsem nehrál dva nebo tři roky a poprvé jsem je hrál o peníze, tak jsem si řekl, že nějaký ten dvacetník je malá cena za tak nečekanou zábavu. To kolo stálo Ashleyho dva dolary a padesát centů. Nešťastný Hugh musel vyklopit tři šedesát. Zdálo se, že Ronnie nakonec přece jen vyhrál dost i na rande, i když jsem si pomyslel, že ta dívka by musela být fakt velká Bogartova fanyнка, aby ho Ronniemu vykouřila. Nebo mu aspoň dala pusu na rozloučenou, když na to přijde.

Ronnie se nafukoval jako vrána hlídající čerstvou mršinu na silnici. „Mám to,“ řekl. „Je mi vás líto, kluci, ale mám to, Riley. Jak zpívají Doors v ty písničke, muži nevědí, ale malá děvčátka chápou.“

„Seš nemocnej, Ronnie,“ řekl jsem.

„Chci hrát znova,“ prohlásil Hugh. Myslím, že P. T. Barnum měl pravdu, každou minutu se *opravdu* rodí nějaký takový Hugh. „Chci svý prachy zpátky.“

„No,“ protáhl Ronnie a ukázal v širokém úsměvu špatné zuby, „já jsem ochotnej dát ti aspoň šanci.“ Podíval se na mě. „Co říkáš ty, kámo?“

Moje geologie ležela zapomenutá na pohovce za mnou. Chtěl jsem svůj čtvrtáček zpátky a k tomu něco navrch, aby to pěkně cinkalo. Ještě víc jsem chtěl dát Ronniemu za vyučenou. „Rozdávěj,“ řekl jsem a potom, poprvé a pak nejméně tisíckrát v následujících obtížných týdnech, jsem položil otázku: „Jedeme vlevo, nebo vpravo?“

„Nová hra, jedeme vpravo. Blboune.“ Ronnie se uchechtl, protáhl se a spokojeně sledoval, jak se karty míhají. „Bože, já tuhle hru miluju!“

7.

Právě ta druhá hra mě opravdu dostala. Tentokrát místo Hughy vysprintoval ke stovce Ashley, nadšeně podporován Ronniem, který házel Mrchu Ashovi na nedovtipnou hlavu při každé příležitosti. Já jsem v té hře dostal královnu jenom dvakrát. Poprvé jsem si ji podržel po čtyři po sobě jdoucí štychy, kdy jsem s ní mohl bombardovat Ashleyho. Nakonec, zrovna když jsem si začínal myslet, že si ji nakonec budu muset vyžrat sám, ztratil Ashley vedení a v čele stanul Hugh Brennan. Měl vědět, že jsem v tomhle kole dutý, už od začátku rozdávání, ale Hughové tohoto světa vědí málo. Proto nejspíš Ronnieové tohoto světa tak rádi s nimi hrají karty. Završil jsem štych Mrchou, chytil se za nos a zatroubil na Hughu. Tak jsme v těch zvláštních šedesátých letech říkali „Búú!“

Ronnie se mračil. „Proč jsi to udělal? Mohl jsi s ní vyjebat toho cucáka!“ Kývl na Ashleyho, který se na nás díval poněkud nepřítomně.

„Jo, ale nejsem zase tak hloupý.“ Poklepal jsem na papír s výsledky. Ronnie nabral třicet bodů, já třicet čtyři. Druzí dva byli

daleko za námi. Otázka nezněla, který z Ronnieho křenů prohraje, ale který z těch dvou, kdo umějí hrát, vyhraje. „Nevadilo by mi, kdybych ty filmy s Bogiem viděl sám, víš. *Zlatičko*.“

Ronnie znovu ukázal ty svoje pochybné zuby. Hrál už pro celou galerii, přitáhli jsme půl tuctu diváků. Mezi nimi i Skipa a Natea. „Ty to chceš hrát takhle? Tak jo. Roztáhni prdel, hlupáku, ať ti ho tam můžu narvat.“

O dvě kola později jsem mu ho tam narval já. Ashley, který začal poslední kolo s devadesáti osmi body, bleskově přesáhl stovku. Diváci mlčeli jako zařezaní, zvědaví, jestli opravdu dokážu Ronnieho porazit se šesti – počtem srdcí, které potřeboval nabrat, abych ho o jedno porazil.

Ronnie ze začátku vypadal dobře, hrál pod všechno, co šlo na stůl, držel se na distanc. Když máte v srdcích dobré nízké karty, jste prakticky neprůstřelní. „Riley je v háji!“ informoval obecenstvo. „Fakticky v prdeli!“

Já si to taky myslel, ale aspoň jsem měl v ruce pikovou královnu. Kdybych ji mohl vynést, ještě bych vyhrál. Nedostal bych od Ronnieho moc, ale druzí dva by ždíмали krev: bylo mezi nimi víc než pět babek. A Ronnie by protáhl obličej. To jsem chtěl nejmíc, vidět, jak splaskává a pak se protahuje. Chtěl jsem ho utřít.

Došlo na poslední tři štychy. Ashley vynesl šestku srdcovou. Hugh pětku. Já trojku. Viděl jsem, jak Ronnieho úsměv mizí, když vynesl devítku a vzal štych. Náskok se mu snížil na pouhé tři body. Ale ještě lepší bylo, že musel vynášet. V ruce mi zbýval křížový kluk a piková královna. Kdyby měl Ronnie nízkou kříží a vynesl ji, musel bych si Mrchu vyžrat sám a pak přestát to jeho nafukování, pořádně sžíravé. Ale jestli to bude naopak...

Zahrál pětku károvou. Hugh vynesl dvojku károvou, takže se dostal níž, a Ashley, jehož úsměv prozrazoval, že netuší, co sakra dělá, zahrál prázdnou kartu.

V pokoji bylo ticho jako v hrobě.

Pak jsem s úsměvem štych dokončil – *Ronnieho* štych – a vhodil na ostatní tři karty pikovou královnu. Kolem stolu to potichu vzdychlo, a když jsem zvedl hlavu, uviděl jsem, že původních pět diváků se rozrostlo skoro na tucet. Mezi dveřmi se opíral David

Dearborn, ruce založené na hrudi, a mračil se na nás. Za ním, na chodbě, byl ještě kdosi. Opíral se o berle.

Předpokládám, že Dearie si už prostudoval svou ohmatanou knížku předpisů – *Kolejní řád na Maineské univerzitě, vydání 1966-1967* – a byl celý zklamaný, když tam nenašel nic proti kartám, i když se při nich sázelo. Ale musíte mi věřit, když vám říkám, že jeho zklamání nebylo ničím ve srovnání s Ronniem.

Na světě jsou lidé, kteří umějí prohrávat, ale také ti, kteří jsou z toho špatní, naštvaní, skleslí, uplakaní... a pak jsou to totální zabedněnci. Ronnie patřil právě k nim. Tváře mu zrůžověly a kolem boláků skoro zřialověly. Rty se mu ztenčily do pouhého stínu a já viděl, jak mu čelisti pracují, protože si kouše rty.

„Panejo,“ řekl Skip. „Koukněte se, kdo do toho šlápl.“

„Proč jsi to udělal?“ vyjel Ronnie a vůbec si Skipa nevšiml – nevšiml si nikoho v místnosti, jenom mě. „Proč jsi to udělal, ty hlavo vyjebaná?“

Ta otázka mě pobavila a – dovoluňte mi, abych to přiznal – jeho vztek mi lahodil. „No,“ řekl jsem, „podle Vincea Lombardiho vítězství není všechno, vítězství je jenom jedno. Zaplat', Ronnie.“

„Seš teplouš,“ řekl. „Seš parchant teplouš. Kdo rozdával?“

„Ashley,“ řekl jsem. „A jestli chceš tvrdit, že jsem podváděl, tak to řekni rovnou. Pak ten stůl obejdu, chytím tě, než stačíš utýct, a vymlátím z tebe duši.“

„Na mým patře nebude nikdo z nikoho mlátit duši!“ pronesl Dearie ostře od dveří, ale nikdo si ho nevšiml. Všichni se dívali na Ronnieho a mě.

„Neřekl jsem, že seš podvodník, jenom jsem se ptal, kdo rozdával,“ řekl Ronnie. Skoro bylo vidět, s jakým úsilím se snaží ovládnout, spolknout knedlík, který jsem mu nacpal do krku, a přitom se usmívat, ale v očích mu stály slzy vzteku (byly veliké a jasně zelené, ty oči byly Ronnieho dobrou vlastností), a hrany čelistí pod lalůčky se mu dál bouřily a povolovaly. Jako by měl po stranách obličje dvě srdce. „Koho to zajímá, vyhrál jsi o deset bodů. To je padesát centů, to je teda k posrání.“

Na střední škole jsem nebyl žádné eso jako Skip Kirk – diskusní kroužek a atletika byly moje jediné mimoškolní aktivity – a v životě

jsem ještě nikomu neřekl, že z něj vymlátím duši. Ale zdálo se, že není špatné začít u Ronnieho, a Bůh ví, že jsem to myslel vážně. Myslím, že to věděli všichni. V pokoji se mohutně vzedmul mladický adrenalin; byl přímo cítit, v nose i v ústech. Něco ve mně – něco velkého – chtělo, aby skučel ještě víc. Cosi ve mně chtělo to do něho narvat, chtělo mu to narvat rovnou do zadku.

Na stole se objevily peníze. Dearie přišel blíž, mračil se ještě víc než předtím, ale nic neřekl... aspoň o tomhle. Místo toho se zeptal, jestli mu někdo z přítomných napatlal na dveře holicí pěnu, nebo ví, kdo to udělal. Všichni jsme se na něj zadívali a uviděli, že mezi dveře vstoupil Stoke Jones, když Dearie vešel do salonku. Stoke visel na berlič a všechny nás pozoroval jasnýma očima.

Na chvilku se rozhostilo ticho a pak řekl Skip: „Víš určitě, že nejsi náměšičnej a žes to neudělal sám, Davide?“ Všichni zařvali smíchy a Dearie zrudl. Barva mu stoupala od krku do tváří a přes čelo až ke kořínkům krátce ostříhaných vlasů – pro Dearieho nebyl žádný ležerní beatlesovský účes, děkuji pěkně.

„Všem vyřídíte, že neradím, aby se to opakovalo,“ řekl Dearie. Počínal si jako malý Bogart a ani si to neuvědomoval. „Nedovolím, aby někdo podryval mou autoritu.“

„Ale vyser se na to,“ zamumlal Ronnie. Zvedl karty a nespokojeně je míchal.

Dearie udělal tři velké kroky do salónku, popadl Ronnieho za ramena košile Ivy League a škulb jím. Ronnie sám vstal, aby se mu košile neroztrhla. Dobrých košil neměl nazbyt, jako nikdo z nás.

„Cos mi to řekl, Malenfant?“

Ronnie se rozhlédl a uviděl to, co nejspíš viděl celý život: nikde žádná pomoc, žádný soucit. Jako obvykle byl na to sám. A neměl poněti proč.

„Nic jsem neřekl. Nebud' tak paranoidní, Dearborne, sakra.“

„Omluv se.“

Ronnie se v jeho sevření zavrtěl. „Nic jsem *neřekl*, proč bych se měl pro nic za nic omlouvat?“

„Stejně se omluv. A chci slyšet opravdovou lítost.“

„Nechte toho,“ řekl Stoke Jones. „Všichni. Měli byste se vidět. Pitomost na entou.“

Dearie se na něj překvapeně podíval. Asi všichni jsme byli překvapení. Možná že i Stoke byl překvapený.

„Davide, ty ses prostě naštvál, že ti někdo pomazal dveře,“ řekl Skip.

„To máš pravdu. Naštval jsem se. A chci, aby ses mi omluvil, Malenfant.“

„Nechte toho,“ řekl Skip. „Ronniemu se akorát trochu zapařil límeček z toho, že prohrál. On ti ty blbý dveře nepomazal.“

Podíval jsem se na Ronnieho, abych zjistil, jak prožívá tu vzácnou příležitost, kdy se ho někdo zastane, a uviděl jsem v jeho zelených očích výmluvný záblesk – skoro cuknutí víček. V té chvíli jsem byl skoro přesvědčen, že Ronnie ty dveře Deariemu *pomazal*. Kdo jiný z mých známých by to dělal?

Kdyby si toho provinilého mrknutí Dearie všiml, určitě by dospěl ke stejnému závěru. Ale on se díval na Skipa. Skip mu pohled klidně vracel a po několika vteřinách, aby to vypadalo jako jeho nápad (aspoň pro něj, když ne pro nás), pustil Dearie Ronnieho košili. Ronnie se oklepal, vyhladil si pomačkaná ramena a pak začal po kapsách lovit drobné, aby mě vyplatil.

„Promiň,“ řekl Ronnie. „Nevím, co ti našasilo kalhoty, ale promiň. Promiň, sakra, promiň, kurva, promiň mi to, doprdele. Dobrý?“

Dearie couvl. Před chvílí jsem cítil adrenalin. Mám dojem, že Dearie stejně zřetelně cítil, jak se k němu valí vlny nepřátelství. Dokonce i Ashley Rice, který vypadal jako zavalitý medvídek z dětských omalovánek, se díval na Dearieho nehybným, nepřátelským pohledem. Básník Gary Snyder by takovou situaci možná nazval baseball špatné karmy. Dearie byl proktor – první strajk. Snažil se naše poschodí vést, jako by to byla pobočka jeho milovaného vojenského tábora – druhý strajk. A byl pitomý druhák v době, kdy druháci stále věřili, že buzerování prváků patří k jejich svatým povinnostem. Třetí strajk, Dearie, jsi aut.

„Rozhlaste, že nebudu snášet na svém patře žádný středoškolský svinstvo,“ řekl Dearie (bylo to *jeho* patro, jestli chápete). Stál tam hrdě vztyčený v univerzitním triku a khaki kalhotách – *vypasovaných* khaki kalhotách, i když byla sobota. „Tohle *není* střední škola,

pánové. Tohle je Chamberlain Hall na Maineské univerzitě. Doby cvrnkání do podprsének minuly. Přišla doba, kdy se musíte chovat jako vysokoškoláci.“

Myslím, že tohle byl důvod, proč mě v třídní ročence 1966, Gates Falls, vyhlásili jako třídního klauna. Scvkl jsem podpatky a vystříhl pěkné, ostré, britské zasalutování, takové, při kterém je dlaň otočena spíš vpřed. „Ano, pane!“ vykřikl jsem. Diváci se nervózně zasmáli, Ronnie se chraplavě zařehotal, Skip se usmál. Skip pokrčil rameny, povytáhl na Dearieho obočí, zvedl ruce k nebi. *Vidíš, cos dostal?* říkalo to gesto. *Když se budeš chovat jako vůl, lidi budou s tebou jako volem jednat.* Myslím, že dokonale výmluvné gesto je vždycky němé.

Dearie se podíval na Skipa také mlčky. Pak se podíval na mě. Neměl ve tváři žádný výraz, oči měl skoro nehybné, ale zalitoval jsem, že jsem si pro jednu tu šaškárnu neodpustil. Rození šašci mají tu potíž, že devětkrát z deseti provedou takovou věc dřív, než mozek stačí zařadit jedničku. Vsadím se, že v dávných dobách, kdy králové byli srdnatí, pověsili za koule nejednoho dvorního šaška. Ve *Smrti krále Artuše* se o tom nedočtete, ale myslím, že to tak určitě bylo – *tomuhle* se zasměj, ty šašku počmáraná. V každém případě jsem poznal, že jsem si právě vyrobil nepřítele.

Dearie se otočil v téměř dokonalém půlobratu a vypochoďoval ze salonku. Ronnie protáhl ústa v úšklebku, kterým jeho nehezká tvář ještě víc zošklivěla. Byl to škleb zlosynův v divadelním melodramatu. Udělal na Dearieho ztuhlá vzdalující se záda masturbační gesto. Hugh Brennan se zahihňal, ale nikdo se doopravdy nezasmál. Stoke Jones zmizel, nepochybně znechucený.

Ronnie se rozhlédl, oči mu svítily. „Tak,“ řekl. „Já mám pořád chuť. Pětník za bod, kdo chce hrát?“

„Já,“ řekl Skip.

„Já taky,“ řekl jsem a ani se nepodíval směrem, kde ležela moje učebnice.

„Srdce?“ zeptal se Kirby McClendon. Byl to nejvyšší kluk na patře, možná jeden z nejvyšších kluků na škole – nejméně sto devadesát pět, a měl dlouhý, smutný obličej bladhouna. „Jasně. Dobrá hra.“

„A co my?“ kvíkl Ashley.

„Jo!“ přidal se Hugh. Vyprávějte nenasytům o trestu.

„U tohohle stolu nemáte co dělat,“ řekl Ronnie téměř laskavě, aspoň na jeho zvyklosti. „Nechcete hrát s někým jiným?“

Ashley a Hugh to udělali. Ve čtyři hodiny byly všechny stolky v salonku obsazeny čtveřicemi prváků z druhého patra, kluků závislých na stipendiu, kteří si museli kupovat jen použité učebnice, a všichni hráli srdce, pětník za bod. V naší koleji začala šílená sezóna.

8.

O sobotách večer jsem měl zase službu při mytí nádobí v Holyoke. Přestože jsem se začal zajímat o Carol Cerberovou, snažil jsem se vyměnit si směnu s Bradem Witherspoonem – Brad měl nedělní snídani a ranní vstávání nesnášel skoro stejně jako Skip – ale Brad odmítl. To už hrál taky a přišel o dva dolary. Přímo dychtil po tom, aby si je vynahrádl. Jenom zavrtěl hlavou a vytáhl z ruky piku. „Proženem tu Mrchu!“ zvolal a přízračně mi připomněl Ronnieho Malenfantu. Na Ronniem bylo nejzákeřnější to, že ho rády napodobovaly slabošské povahy.

Opustil jsem místo u původního stolku, kde jsem strávil zbytek dne, a moje místo okamžitě zaujal mladík, který se jmenoval Kenny Auster. Měl jsem skoro devítidolarový náskok (hlavně proto, že Ronnie se odstěhoval k jinému stolku, abych mu nezkracoval zisky) a měl jsem se tedy cítit dobře, jenomže tomu tak nebylo. Nebylo to těmi penězi, bylo to hrou. Chtěl jsem hrát dál.

Nespokojeně jsem šel po chodbě, nahlédl do pokoje a zeptal se Natea, jestli se chce najíst dřív s kuchyňským personálem. Jenom zavrtěl hlavou a mávl rukou, aniž zvedl hlavu od dějepisu. Když lidé mluví o studentském aktivismu v šedesátých letech, musím si připomínat, že většina lidí prošla tou šílenou dobou podobně jako Nate. Drželi hlavu skloněnou a oči upírali do učebnic dějepisu, zatímco historie se odehrávala všude kolem nich. Ne že by si Nate vůbec nic neuvědomoval nebo že by byl věčně zavřený ve studijních koutcích za postranními čarami. Však ještě uvidíte.

Šel jsem k Paláci na pláních, zapínal si sako před studeným vzduchem, skoro mrazivým. Bylo čtvrt na pět. Jídelna se oficiálně otevírala až v pět, takže chodníky, které se spojovaly na Bennetově tahu, byly skoro prázdné. Byl tam však Stoke Jones, shrbený nad berlemi a zadumaně si prohlížející cosi na chodníku. Nepřekvapilo mě, že ho vidím; pokud měl člověk nějakou tělesnou vadu, mohl jít na dlabanec o hodinu dřív než ostatní studenti. Pokud se pamatují, byla to jediná zvláštní výhoda, kterou handicapovaní dostávali. Pokud jste to měli s tělem na levačku, museli jste jíst s kuchyňskou posluhou. Ta vrabčí stopa na zádech jeho kabátu vyvstávala v slábnoucím světle velmi jasně, velmi černě.

Když jsem se k němu dostal blíž, uviděl jsem, na co to hledí – na učebnici *Úvod do sociologie*. Upustil ji na vybledlé červené dlaždice Bennettovy promenády a snažil se vymyslet, jak by ji mohl zvednout, aniž by přistál na obličeji. Pořád do knížky dloubal špičkou berle. Stoke měl dvoje, možná dokonce troje různé berle; tohle byly ty, kde mu předloktí obemykala řada sestupných ocelových límců. Slyšel jsem, jak si potichu mumlá „raz-dva, raz-dva“, a přitom neúčinně posouval knížku sem a tam. Když se belhal na berlích kolem, jeho „raz-dva“ znělo odhodlaně. V této situaci to znělo zoufale. V době, kdy jsem Stokea znal (nebudu mu říkat Raz-dva, i když mnoho Ronnieho nohsledů to do konce semestru začne dělat), fascinovalo mě, v kolika jemných rozdílných nuancích se může „raz-dva“ vyslovit. To bylo předtím, než jsem zjistil, že Navajové mají čtyřicet různých způsobů, jak říct *mrak*. Vlastně to bylo předtím, než jsem zjistil spoustu jiných věcí.

Uslyšel, že přicházím, a otočil hlavu tak prudce, že skoro přepadl. Natáhl jsem ruku, abych ho zachytil. Ucukl přede mnou, vypadal přitom, jako by v tom svém starém armádním vlněném kabátu plaval.

„Vypadni ode mě!“ Jako by čekal, že do něj strčím. Zvedl jsem ruce, abych mu ukázal, že jsem neškodný, a shýbl se. „A nesahej na moji knížku!“

To jsem nekomentoval, jenom jsem učebnici zvedl a zastrčil mu ji pod paži jako noviny.

„Nepotřebuju, abys mi pomáhal!“

Už jsem mu chtěl něco odseknout, ale znovu jsem si všiml, jak bílé má tváře kolem těch rudých skvrn uprostřed a jak má vlasy mokré potem. Znovu jsem ho ucítil – to aroma přetíženého transformátoru – a uvědomil jsem si, že ho také *slyším*: jeho chraptivé, zahleněné dýchání. Pokud Stoke Jones zatím nezjistil, kde je ošetřovna, nepochybně ji brzy vyhledá.

„Nenabízela jsem ti, že tě vezmu na záda, kristepane.“ Pokusil jsem se vyloudit úsměv a cosi v tom smyslu se mi podařilo. Sakra, proč bych se neměl usmívat? Copak jsem neměl v kapse devět babek, které tam ještě ráno nebyly? Podle měřítek Chamberlainu Tři jsem byl boháč.

Jones se na mě podíval těma svýma tmavýma očima. Ztenčily se mu rty, ale po chvíli přikývl. „Jasný. Chápu. Díky.“ Potom se vydal tím svým vražedným tempem do kopce. Nejdřív měl docela slušný náskok, ale pak ho začalo stoupání zmáhat a Jones zpomalil. Jeho chraptivý dech zněl hlasitěji a rychleji. Jasně jsem to slyšel, když jsem ho dohnal.

„Proč to nebereš trochu piánko?“ zeptal jsem se.

Netrpělivě se po mně podíval, jako bych ho obtěžoval. „Proč mi nepolíbíš?“

Ukázal jsem na tu jeho ohmatanou knížku. „Znovu ti vypadne.“

Zastavil se, posunul si ji v podpaží, pak se znovu zavěsil na berle, shrbený jako našťvaná volavka, a zahleděl se na mě skrz černé prameny vlasů. „Běž,“ řekl. „Nepotřebuju pečovatelku.“

Pokrčil jsem rameny. „Nedělal jsem ti chůvu, jenom jsem chtěl společnost.“

„Já ne.“

Zamířil jsem svou cestou, našťvaný bez ohledu na devět babek. My třídní klauni si neděláme kamarády na každém kroku – dva nebo tři nám stačí na celý život –, ale nereagujeme moc dobře ani na opruzený zadek. Naším cílem je množství známých, které můžeme rozesmát.

„Riley,“ ozvalo se za mnou.

Otočil jsem se. Napadlo mě, že se přece jenom rozhodl trochu roztát. Jak jsem se mýlil.

„Jsou gesta a gesta,“ řekl. „Mazat proktorovi dveře holicím krémem je o stupeň lepší než mazat sopol na lavici malé Susie, protože nedokážeš vymyslet, jak jinak jí vyznat lásku.“

„*Já* jsem Deariemu ty dveře nepomazal,“ řekl jsem ještě našťvaněji.

„Jo, ale hraješ karty s pitomcem, který to udělal. Dodáváš mu důvěryhodnost.“ Myslím, že jsem to slovo slyšel v rozhovoru poprvé a v sedmdesátých a kokainových osmdesátých letech to slovo čekala neuvěřitelně slizká kariéra. Většinou v politice. Myslím, že *důvěryhodnost* zemřela studem kolem roku 1986, zrovna když protiváleční demonstranti šedesátých let a nebojácní bojovníci za rasovou rovnost objevovali podřadné obligace, Život Marthy Stewartové a StairMaster. „Proč marníš čas?“

To byl direkt, který mnou stačil otrást, a já řekl něco, co mi s odstupem let připadá neuvěřitelně hloupé. „Mám spoustu času, který můžu marnit.“

Jones přikývl, jako by nečekal nic víc a nic lepšího. Znovu vyrazil a minul mě svým obvyklým tempem, s hlavou skloněnou, zády shrbenými, zpocenými vlasy visícími do čela, ohmatanou knihu pevně vmáčknutou pod paži. Čekal jsem, jestli mu znovu nevypadne. Až se to stane, tentokrát ho nechám, aby do ní dloubal berlou třeba navěky.

Ale knížka mu nevyklouzla, a když jsem uviděl, že došel ke dveřím Holyoke, opřel se do nich a konečně se vrhl dovnitř, vyrazil jsem svou cestou. Když jsem naplnil svůj tác, posadil jsem se s Carol Cerberovou a ostatními studenty z naší mycí party. Seděl jsem od Stokea Jonese co nejdál, což mi vyhovovalo. On také seděl stranou od ostatních handicapovaných studentů, pokud si vzpomínám. Stoke Jones seděl stranou od všech. Clint Eastwood o berlích.

9.

Pravidelní strážníci se začali objevovat v pět hodin. Ve čtvrt na šest už naše parta u mytí nádobí měla plné ruce práce a tak to zůstalo hodinu. Spousta lidí jela na víkend domů, ale ti, kdo zůstávali, se v

sobotu večer objevovali všichni. Podávaly se fazole, párky a kukuřičný chleba. Jako dezert bylo želé. V Paláci na pláních se jako dezert vždy podávalo želé. Pokud se kuchař rozšoupl, mohl člověk dostat želé s kousičky ovoce.

Carol se starala o příbory, a zrovna když největší frmol začal polevovat, otočila se od pojízdného pásu a třásla se smíchem. Tváře jí červeně svítily. Po pásu se k nám blížila Skipova práce. Později večer se přiznal, ale já to věděl hned. I když byl na vysoké a jeho osudem bylo učit na staré dobré dexterské střední dějepis a koučovat baseball, dokud nepadne mrtev po infarktu chlastem nacucaného srdce ve věku devětapadesáti let, Skip měl být umělcem... nejspíš by taky byl, kdyby nepocházel z pěti generací farmářů, kteří říkali *no jó* a *dycinky*. Byl teprve druhým nebo třetím člověkem ve své rozvětvené rodině (Skip jednou říkal, že jejich náboženstvím je irský alkoholismus), který se dostal na vysokou. Klan Kirkových si dokázal představit v rodině učitele – jen tak tak –, ale rozhodně ne malíře nebo sochaře. A Skip v osmnácti nedohlédl dál než oni. Věděl jen, že se nehodí tak docela do dírky, do které se snaží nasoukat, a to ho zneklidňovalo. Nutilo ho to vcházet do jiných pokojů, než byl ten jeho, koukat se na desky a kritizovat u všech hudební vkus.

Do roku 1969 získal lepší představu o tom, kdo a co je. To byl rok, kdy vyrobil z papíroviny tablo vietnamské rodiny, které se zapálilo na konci mírového shromáždění před Foglerovou knihovnou, zatímco The Youngbloods hráli z půjčených reproduktorů Get Together a hippies na částečný úvazek se natřásali do rytmu jako kmenoví válečníci po lovu. Vidíte, jak je to v mojí hlavě všechno pomíchané? Byla to Atlantida, jen to vím jistě, hluboko pod hladinou oceánu. Ta papírová rodina hořela, hippies skandovali „Napalm! Napalm! Neřádstvo z nebes!“ a k tomu tancovali, a po chvíli sportovci a členové spolků z vysoké začali házet různé věci. Nejdřív vajíčka. Potom kamení.

Nebyla to žádná papírová rodina, nad kterou se Carol rozesmála, až se toho večera na podzim roku 1966 musela otočit od pásu s nádobím; byl to nadržžený párkový muž, který stál na Matterhornu z dušených fazolí. Z příslušného místa mu trčel tenounký párek. V ruce držel maličkou univerzitní vlajku, na hlavě měl prváčkou

čepičku vytvořenou z poskládaného kousku modrého ubrousku. Vpředu na tácu byla pečlivě vyvedena zpráva z drobků kukuřičného chleba: JEZTE VÍCE MAINESKÝCH FAZOLÍ!

V době, kdy jsem sloužil u mycí linky v Paláci, kolem mě na pásu projela pěkná řádka jedlých uměleckých výtvorů, ale myslím, že tohle byl nepřekonatelný šampión. Stoke Jones by to nepochybně nazval mařením času, ale podle mě by se v tomto případě mýlil. Všechno, co má tu moc vás rozesmát i po třiceti letech, žádným mařením času není. Myslím, že něco takového má velmi blízko k nesmrtnosti.

10.

V půl sedmé jsem si odpíchl, sešel po rampě za kuchyní s posledním pytlem odpadků a vhodil ho do jedné ze čtyř popelnic, vyrovnaných za jídelnou jako ocelové dodávky.

Když jsem se otočil, uviděl jsem, že na rohu budovy stojí Carol Cerberová a několik dalších lidí, kouří a dívají se, jak vychází měsíc. Ti druzí dva zamířili pryč, zrovna když jsem k nim docházel a cestou si vytahoval z kapsy palmalky.

„Hele, Pete, jez víc maineských fazolí,“ zasmála se Carol.

„Jo.“ Zapálil jsem si cigaretu. Potom, aniž jsem to nějak rozebíral, jsem řekl: „V Haucku dnes večer dávají pár filmů s Bogartem. Začínají v sedm. Stihneme to. Nechceš jít?“

Kouřila, chvíli neodpovídala, ale pořád se usmívala a já věděl, že řekne ano. Před chvílí jsem toužil jenom po tom, abych se vrátil do salónku ve druhém patře a hrál srdce. Ale teď, když jsem byl od té hry daleko, mi karty připadaly mnohem méně důležité. Byl jsem tak rozzuřený, že jsem říkal něco o vymlácení duše z těla Ronnieho Malenfantu? Asi ano – ta vzpomínka byla dost jasná –, ale když jsem tady tak stál v tom chladném ovzduší vedle Carol, jenom obtížně jsem chápal, proč jsem se tak rozzuřil.

„Doma mám kluka,“ řekla nakonec.

„Znamená to ne?“

Zavrtěla hlavou, pořád se malinko usmívala. Kouř z její cigarety jí stoupal kolem tváře. Vlasy, už vyproštěné ze síťky, kterou dívky musely u nádobí nosit, se jí lehce zavlnily na čele. „To je informace. Pamatuješ na ten pořad *Zajatec*? Číslo šest, chceme... *informaci*.“

„Doma mám holku,“ řekl jsem. „Další informace.“

„Mám ještě jinou práci, doučuju matiku. Slíbila jsem, že dnes večer budu tu holku z prvního patra hodinku doučovat. Diferenciální počet. Algoritmy. Je beznadějná a pořád kňučí, ale je to šest dolarů za hodinu.“ Carol se zasmála. „To začíná být dobré, sdělujeme si informace jako blázni.“

„Ale pro Bogieho to nevypadá dobře,“ řekl jsem. Nevadilo mi to. Věděl jsem, že Bogieho uvidíme. Myslím, že jsem také věděl, že nás v budoucnu čeká románek. Budilo to ve mně podivně lehký pocit, jakési nadlehčení v břišní krajině.

„Mohla bych Esther z Haucku zavolat a říct jí, že počty budou v deset místo v devět,“ řekla Carol. „Esther je smutný případ. Vůbec nechodí ven. Většinou posedává s natáčkami ve vlasech a píše domů dopisy o tom, jak je škola těžká. Mohli bychom vidět aspoň první film.“

„To vypadá dobře,“ souhlasil jsem.

Vydali jsme se k Haucku. To byly časy, jen co je pravda. Člověk nepotřeboval najímat chůvu k dětem, vyvenčit psa, nakrmit kočku, ani zapínat poplašné zařízení. Prostě šel ven.

„Je to něco jako rande?“ zeptala se po chvíli.

„No,“ zamyslel jsem se, „řekl bych, že by mohlo být.“ To už jsme šli kolem East Annex a chodníky se plnily další mládeží, která mířila do hlediště.

„Dobře,“ řekla, „protože jsem si nechala kabelku na pokoji. Nemůžu za sebe zaplatit.“

„Neboj se, jsem boháč. Dneska jsem vyhrál v kartách.“

„V pokeru?“

„Srdcích. Znáš je?“

„Děláš si srandu? Když mi bylo dvanáct, byla jsem v létě tři týdny na táboře Winiwinaia u jezera George. Byl to tábor YMCA – pro chudé děti, jak tomu říkala máma. Prakticky každý den přšelo a my jsme věčně hráli srdce a lovili Mrchu.“ Oči jí zabloudily kamsi

do dálky jako lidem, kteří klopýtnou o nějakou vzpomínku jako o střevec ve tmě. „Najít dámu v černém. *Cherchez la femme noire.*“

„To je ta hra, správně,“ řekl jsem, ale věděl jsem, že chvíli jsem tu pro ni vůbec nebyl. Když se vrátila, usmála se a vytáhla si z kapsy džínů cigarety. Tehdy jsme hodně kouřili. Všichni. Tehdy se mohlo kouřit i v čekárnách nemocnice. Řekl jsem to své dceři a ta mi nechtěla věřit.

Vytáhl jsem si taky cigarety a oběma jsem připálil. Byla to dobrá chvíle, jak jsme se tak na sebe dívali přes plamen zapalovače Zippo. Nebylo to tak sladké jako polibek, ale pěkné. Znovu jsem v sobě pocítil tu lehkost, ten pocit, že se nadlehčuji. Někdy se náš rozhled rozšíří a naplní se nadějí. Někdy si člověk pomyslí, že vidí za roh, a možná tomu tak je. Jsou to dobré chvíle. Zavřel jsem zapalovač a šli jsme dál, kouřili, hřebety našich rukou byly blízko, ale nedotýkaly se.

„O kolika penězích mluvíme?“ zeptala se. „Je to dost na útěk do Kalifornie, nebo by to nestačilo?“

„Devět dolarů.“

Zasmála se a vzala mě za ruku. „Máme rande, souhlasím,“ řekla. „Můžeš mi koupit taky popcorn.“

„Dobře. Zajímá tě, který film dávají dřív?“

Zavrtěla hlavou. „Bogie je Bogie.“

„Máš pravdu,“ řekl jsem, ale doufal jsem, že to bude *Maltézský sokol*.

Byl. V půli, zrovna když Peter Lorre prováděl svůj poněkud zlověstně veselý obrat a Bogie na něj zíral se zdvořilou, pobavenou nedůvěrou, jsem se podíval na Carol. Dívala se na mě. Sklonil jsem se a políbil ji na kukuřičně máslovou pusou při černobílém měsíčním světle prvního geniálního filmu Johna Hustona. Rty měla sladké a vstřícné. Trochu jsem se odtáhl. Pořád se na mě dívala. Ten úsměv se znovu vrátil. Pak mi nabídla ze svého sáčku s popcornem, já se revanšoval svou krabičkou bonbonů, a dodívali jsme se na zbytek filmu.

11.

Cestou zpátky ke komplexu kolejí Chamberlain-King-Franklin jsem ji skoro bez přemýšlení vzal za ruku. Propletla si prsty s mými docela přirozeně, ale napadlo mě, že cítím jakousi rezervovanost.

„Vrátíš se na *Vzpouru na lodi Caine*?“ zeptala se. „Mohl bys, jestli máš útržek lístku. Nebo bych ti mohla dát svůj.“

„Ne, musím se učit geologii.“

„Vsadím se, že místo toho budeš nakonec hrát celou noc karty.“

„To si nemůžu dovolit,“ řekl jsem. A myslel jsem to vážně. Chtěl jsem se vrátit a učit se. Opravdu.

„*Osamělí bojovníci*, aneb *Život chlapce na stipendiu*,“ řekla Carol. „Srdcervoucí román od Charlese Dickense. Zapláčete, když se statečný Peter Riley vrhne do řeky poté, co zjistí, že mu stipendijní oddělení sebralo štípkó.“

Zasmál jsem se. Byla velmi vtipná.

„Jsem na stejné lodi, víš. Jestli to pohnojíme, možná bychom mohli spáchat sebevraždu zároveň. Do Penobscotu s námi. Sbohem, krutý světě.“

„Co vlastně dělá holka z Connecticutu na Maineské univerzitě?“ zeptal jsem se.

„To je trochu složitě. A jestli máš v plánu mě někdy v budoucnu svést, měl bys vědět, že jsem příliš mladá. Osmnáct mi bude až v listopadu. Přeskočila jsem sedmou třídu. To byl rok, kdy se mi rozvedli rodiče a já byla na dně. Zbývalo mi buď se pořádně učit, nebo se stát jednou z těch harwichských středoškolaček, co postávají na rohu. To jsou ty, co maturují z francouzáků a obvykle skončí těhotné v šestnácti. Víš, jaké myslím?“

„Jistě.“ V Gates byly k vidění, jak postávají v rozhřívaných hloučcích před Frankovou fontánou nebo mléčným barem a čekají, až kolem pojedou kluci v ojetých fordkách nebo plymouthech, rychlých autech s ohromnými blatníky a obtisky na zadních oknech, na kterých stálo FRAM a KVAKERSKÝ STÁT. Ty dívky byly k vidění už jako ženy na druhém konci Hlavní ulice, o deset let starší a o dvacet kilo těžší, jak popíjejí pivo a panáky v hospodě u Chuckyho.

„Stala se ze mě šprtka. Můj otec byl u námořnictva. Odešel od nich kvůli invaliditě a přestěhoval se sem do Maine... Damariscotty, na pobřeží.“

Přikývl jsem a vzpomněl si na chlapce Dianě Renneové, který říkal loď ahoj a přidal se k náá-áá-mořnictvu.

„Bydlela jsem s matkou v Connecticutu a šla na harwichskou střední. Přihlásila jsem se na šestnáct různých škol a přijaly mě všechny kromě tří... ale...“

„Ale očekávaly, že si to budeš platit sama, a tys nemohla.“

Přikývla. „Myslím, že mi to pěkné stipendium ušlo o nějakých dvacet bodů SAT. Neškodila by ani nějaká mimoškolní činnost, ale já se příliš soustředila na učení. A tehdy jsem byla docela udělaná do Sully-Johna...“

„To je tvůj kluk, že?“

Přikývla, ale ne tak, že by ji ten Sully-John zajímal. „Jediné dvě školy, které nabízely realistické stipendium, byly v Maine a univerzita v Connecticutu. Rozhodla jsem se pro Maine, protože tou dobou jsem moc dobře nevycházela s matkou. Hodně jsme se hádaly.“

„S otcem vycházíš líp?“

„Skoro se nevidáme,“ řeka suše a věčně. „Žije s tou ženou, která... no, hodně pijí a hádají se, zůstaneme při tom. Ale je občanem státu, jsem jeho dcera a tohle je vysoká, která poskytuje štípko místním. Nedostala jsem všechno, co potřebuju – connecticutská univerzita nabízela lepší podmínky, upřímně řečeno – , ale nebojím se trochy práce. Stojí to za to, prostě vypadnout.“

Zhluboka se nadechla nočního vzduchu a zase vydechla bělavou páru. Byli jsme skoro u Franklinu. V hale jsem zahlédl kluky, sedící na tvrdých plastových židlích, kteří čekali, až shora sejdou jejich dívky. Vypadalo to docela jako sešlost pěkných výlupků. *Stojí to za to, prostě vypadnout*, řekla. Mínila tím matku, město a střední školu, nebo v tom byl i její kluk?

Když jsme došli k širokým dvoukřídlovým dveřím u její koleje, objal jsem ji a sklonil se, abych ji znovu políbil. Opřela se mi rukama o hrudník a zarazila mě. Neodtáhla se, jenom mě zarazila. Dívala se mi do tváře, usmívala se tím svým drobným úsměvem. Napadlo mě,

že bych se do toho úsměvu mohl zamilovat – byl to takový úsměv, na který si vzpomenete, když se uprostřed noci probudíte. Na ty modré oči a světlé vlasy taky, ale hlavně na ten úsměv. Rty se zvedaly jen trošku, ale koutky úst se jí prohloubily natolik, aby se v nich udělaly dolíčky.

„Můj kluk se ve skutečnosti jmenuje John Sullivan,“ řekla. „Jako ten boxer. Teď mi pověz, jak se jmenuje tvoje dívka.“

„Annmarie,“ řekl jsem a nijak jsem si nedával záležet na tom, jak to zní. „Annmarie Soucie. Letos je v posledním ročníku střední školy v Gates Falls.“ Pustil jsem Carol. Když jsem to udělal, odtáhla si ruce z mého hrudníku a chytila mě za ruce.

„Je to informace,“ řekla. „Informace, nic víc. Pořád mě chceš políbit?“

„Přikývl jsem. Chtěl jsem to víc než dřív.“

„Tak jo.“ Pozvedla tvář, zavřela oči a pootevřela rty. Vypadala jako dítě, které čeká pod schody, až ji tatínek políbí na dobrou noc. Bylo to tak roztomilé, že jsem se skoro zasmál. Místo toho jsem se shýbl a políbil ji. Vrátila mi ten polibek nadšeně a s potěšením. Nedotýkali jsme se jazykem, ale stejně to byl důkladný, zvědavý polibek. Když se odtáhla, tváře měla zarudlé a oči jasné. „Dobrou noc. Díky za ten film.“

„Chceš si to ještě někdy zopakovat?“

„To si musím rozmyslet,“ řekla. Usmívala se, ale oči měla vážné. Nejspíš myslěla na svého kluka; já tedy na Annmarii myslel. „Ty bys možná měl taky. Uvidím tě v pondělí v jídelně. Kdy máš službu?“

„Při obědě a večeři.“

„Já mám snídani a oběd. Takže se uvidíme při obědě.“

„Jez víc maineských fazolí,“ řekl jsem. To ji rozesmálo. Vešla dovnitř. Díval jsem se za ní, stál jsem venku s vyhrnutým límcem a s rukama v kapsách a s cigaretou mezi rty a cítil jsem se jako Bogie. Díval jsem se, jak cosi říká dívce ve vrátnici, a pak spěchá nahoru a pořád se směje.

Vracel jsem se k Chamberlainu za svitu měsíce, odhodlaný pořádně se pustit do geosynklinál.

12.

Do salónku ve druhém patře jsem vešel jenom kvůli své učebnici geologie; přísahám, že je to pravda. Když jsem se tam dostal, všechny stolky – a jeden nebo dva další, které někdo unesl z jiných pater – byly obsazeny čtveřicemi bláznů, kteří hráli srdce. Dokonce i v rohu byla jedna parta, kluci tam seděli na zemi a upřeně hleděli do karet. Vypadali jako zblblí jogíni. „Lovíme Čuzu!“ hlaholil Ronnie Malenfant na celý pokoj. „My tu mrchu zmršíme, pánové!“

Zvedl jsem učebnici geologie z pohovky, kde ležela celý den a noc (kdosi na ni sedl a skoro ji zarazil mezi dva polštáře, ale ta holka byla moc velká, než aby se schovala docela), a podíval se na ni pohledem, jakým se člověk může dívat na nějaký předmět neznámého účelu. V hledišti Haucku, kde jsem seděl vedle Carol Cerberové, ta bláznivá karetní sešlost vypadala jako sen. Teď mi jako sen připadala Carol – Carol se svými doličky a klukem s boxerským jménem. Pořád jsem měl v kapse šest babek a bylo směšné být zklamaný jenom proto, že pro mě není místo v žádné hře, která se zrovna hrála.

Učit se, to musím. Spřátelit se s geosynklinálou. Utábořím se v salónku v prvním patře nebo si třeba najdu tichý koutek v suterénu.

Už jsem odcházel z *Historickou geologií* pod paží, když Kirby McClendon zahodil karty a zařval: „Doprdele! Jsem na dně! A jenom proto, že jste mě pořád přebíjeli tou zasranou pikovou královnou! Dám vám klidně směnky, kluci, ale já jsem úplně švorc, čestný slovo.“ Vyšel ven kolem mě, ani se neohlédl, a když procházel dveřmi, sklonil hlavu – vždycky jsem si myslel, že být takhle vysoký je určitě svého druhu prokletí. Za měsíc byl Kirby na dně v mnohem širším smyslu, z univerzity ho vzali polekaní rodiče, protože se duševně zhroutil a měl za sebou nezdařený pokus o sebevraždu. Nebyla to první ani poslední oběť srdcovské mánie onoho podzimu, ale jediná, která se pokusila skoncovat život tím, že snědla dvě lahvičky dětského aspirinu s pomerančovou příchutí.

Lennie Doria se po něm ani neohlédl. Zahleděl se totiž na mě. „Nechceš si přísednout, Riley?“

Proběhl krátký, ale naprosto čestný zápas o mou duši. Potřeboval jsem se učit. *Naplánoval* jsem si, že se budu učit, a pro kluky závislé na stipendiu, jako jsem byl já, to byl dobrý plán, rozhodně rozumnější než vysedávat v zakouřené místnosti a zahušťovat všeobecnou mlhu kouřem ze svých palmalek.

Takže jsem řekl: „Jo, proč ne?“ a posadil se a hrál srdce až skoro do jedné ráno. Když jsem se konečně dostrachal na pokoj, Nate ležel v posteli a četl bibli. To dělal každý večer před spaním. To byla jeho třetí cesta tím, čemu vždycky říkal Slovo Boží, jak mi pověděl. Došel k Nehemiášově knize. Podíval se na mě s klidným, zvědavým výrazem – výrazem, který se nikdy moc neměnil. Když teď o tom tak přemýšlím, *Nate* se nikdy moc neměnil. Byl v předentálním a toho se držel; k poslednímu vánočnímu přání mi přiložil fotografii své nové ordinace v Houltonu. Na fotce jsou tři mudrci stojící kolem jesliček na zasněženém trávníku před ordinací. Za Marií a Josefem je nápis na dveřích: NATHANIEL HOPPENSTAND, D.D.S. Vzal si Cindy. Jsou stále svoji a jejich tři děti jsou skoro dospělé. Představuji si, že Rinty zemřel a za něj nastoupila náhrada.

„Vyhrás?“ zeptal se Nate. Mluvil skoro stejným tónem, jaký za několik let používala moje manželka, když jsem se vrátil domů přiořilý po čtvrtěční partičce pokeru.

„Vlastně ano.“ Přistál jsem u stolku, kde hrál Ronnie, a prohrál tři ze zbývajících šesti dolarů, pak jsem přešel k dalšímu stolku, kde jsem je vyhrál zpátky a kromě nich pár dalších. Ale vůbec jsem se nedostal do blízkosti geosynklinál ani tajemství tektonických desek.

Nate měl na sobě červenobílé pružované pyžamo. Myslím, že byl jediný, s kým jsem kdy bydlel na koleji, ať už mužem nebo ženou, kdo nosil pyžamo. Samozřejmě byl taky jediný, kdo měl desku *Diane Renneová zpívá námořnické písně*. Když jsem se začal svlékat, Nate vklouzl mezi deky a natáhl se za sebe, aby zhasl studijní lampičku na svém stole.

„Probral sis tu geologii?“ zeptal se, když se jeho půlka pokoje ponořila do stínu.

„Mám ji na háku,“ řekl jsem. Po letech, když jsem se vracel z těch pozdních pokerových sedánek a moje manželka se ptala, jak

jsem opilý, úplně stejným veselým tónem jsem říkal: „Dal jsem si jenom pár skleniček“.

Vrhl jsem se do postele, zhasl světlo a skoro ihned usnul. Zdálo se mi, že hraju srdce. Ronnie Malenfant rozdával; Stoke Jones stál mezi dveřmi salónku, shrbený nad berlemi, a pozoroval mě – pozoroval nás všechny – zamračeným a nesouhlasným pohledem puritána z massachusettské kolonie. V tom snu ležela na stole spousta peněz, stovky dolarů v pomačkaných pětidolarovkách a dolarovkách, poukázkách, dokonce i v několika osobních šecích. Díval jsem se na ně, potom jsem se podíval ke dveřím. Vedle Stokea tam teď stála Carol Cerberová. Po druhé straně stál Nate, oblečený ve svém sladkém pyžamu.

„Chceme informaci,“ řekla Carol.

„Tu nedostanete,“ odpověděl jsem – v tom televizním programu tak vždycky zněla replika Patricka McGoohana.

Nate řekl: „Nechal jsi otevřené okno, Pete. V pokoji je zima a všude se ti válí papíry.“

Na to jsem nedokázal vymyslet vhodnou odpověď, tak jsem zvedl karty, které jsem dostal, a rozložil je v ruce. Třináct karet, a všechno to byly pikové královny. Každá byla *la femme noire*. Každá byla Mrcha.

13.

Válka ve Vietnamu pokračovala dobře – říkal to Lyndon Johnson cestou Jižním Pacifikem. K několika menším zádrhelům nicméně došlo. Vietkong sestřelil tři americké vrtulníky Huey prakticky na zadním dvorku Saigonu; kousek od Velkého S vymlátilo odhadem tisíc vojáků Vietkongu duši z nejméně dvojnásobného počtu jihovietnamských řádných vojáků. V mekongské deltě americké dělové čluny potopily sto dvacet vietkongských říčních hlídkových člunů, které však, jak se nakonec ukázalo – jejda –, byly naloženy velkým počtem uprchlých dětí. V říjnu toho roku Amerika ztratila svůj čtyřstý letoun v této válce, F-105 Thunderchief. Pilot se bezpečně katapultoval. Jihovietnamský premiér Nguyen Cao Ky v

Manile prohlásil, že není darebák. Ani členové jeho kabinetu, jak říkal, a skutečnost, že asi tak tucet jeho členů rezignovalo, zrovna když byl Ky na Filipínách, byla jen náhoda.

Bob Hope v San Diegu dělal show pro kluky v armádě, kteří čekali na odjezd. „Chtěl jsem Bingovi zavolat a poslat ho s váma,“ říkal Bob, „ale ten prokouřenej děložuk si nechal vymazat číslo ze seznamu.“ Chlapci v armádě řvali smíchy.

V rádiu kralovali ? and the Mysterians. Jejich písnička 96 slz byla neuvěřitelný hit. Žádný jiný už neměli.

Dívky tancující hula-hula v Honolulu zdravily prezidenta Johnsona.

Generální tajemník OSN U Thant se hádal s americkým zástupcem Arthurem Goldbergem, aby USA přestaly, aspoň dočasně, bombardovat Severní Vietnam. Arthur Goldberg se spojil s Velkým bílým otcem na Havaji, aby mu tlumočil Thantovu žádost. Velký bílý otec, možná ještě s lei na krku, řekl v žádném případě, přestaneme, až přestane Vietkong, ale mezitím vypláceme 96 slz. *Nejméně 96.* (Johnson krátce, neohrabaně zakřepčil s dívkami tančícími hula-hula, vzpomínám si, že jsem se na to díval ve *Zprávách Huntley-Brinkley*, a myslel jsem si, že tancuje jako každý jiný běloch, jakého znám... což náhodou byli *všichni* lidé, které jsem znal.)

Mírový pochod v Greenwich Village rozehnala policie. Účastníci neměli povolení, prohlásila policie. Protestující proti válce v San Francisku, kteří nesli plastové lebky na klaccích a obličejy měli nabílené jako skupina mimů, byli rozprášeni pomocí slzného plynu. V Denveru policie strhla tisíce plakátů oznamujících protiválečné shromáždění v Chautauqua Parku v Boulderu. Policie objevila nějaký zákon, zakazující vyvěšování takových plakátů. Šéf denverské policie prohlásil, že ten zákon nezakazuje plakáty, které oznamují filmy, sběr starého šatstva, odpolední čaje nebo odměny za informaci vedoucí k objevení ztracených zvířat. Šéf vysvětlil, že *takové* plakáty nejsou politické.

Na našem dvorku se v East Annex, kde Coleman Chemicals pořádal nábor, uskutečnil protest vsedě. Coleman, stejně jako Dow, vyráběl napalm. Jak se ukázalo, Coleman vyráběl taky Agent Orange, botulinovou směs a antrax, ale to nikdo nevěděl, dokud

společnost nevyhlásila v roce 1980 bankrot. V maineském časopise *Campus* se objevila malá fotografie účastníků protestní akce, které odváděli pryč. Větší fotka ukazovala, jak jednoho účastníka táhne ze dveří East Annex kampusový policista, zatímco další policista stojí poblíž a drží berle – dotyčný účastník byl Stoke Jones, samozřejmě, ve vlněném kabátě s tou vrabčí stopou na zádech. Jsem si jist, že policisté s ním zacházeli docela slušně – v tomto bodě války byli protestující ještě spíš novinkou než obtížnou sběří – ale ta kombinace velkého policajta a kulhajícího chlapce byla jaksi děsivá. Vzpomněl jsem si na ni mnohokrát v letech 1968 až 1971, kdy slovy Boba Dylana „hra zdrsňela“. Největší fotka v tomto vydání, přes půlku strany, ukazovala kluky z vojenské přípravy v uniformě, pochodující na prosluněné fotbalové hřiště pod pohledem hustých zástupů. MANÉVRY PŘITAHUJÍ REKORDNÍ POZORNOST, hlásal titulek.

Podíváme-li se na zprávy z domova, pak jakýsi Peter Riley dostal z geologického testu čtyřku a o dva dny později čtyři plus ze sociologického testu. V pátek se mi vrátil jednostránkový esej, který jsem naškrábal těsně před angličtinou v pondělí ráno. Téma znělo Kravaty (pro a proti) vyžadované u mužů v restauracích. Rozhodl jsem se, že budu psát proti. Toto malé výkladové cvičení bylo ohodnoceno velkou červenou trojkou, první trojkou, kterou jsem z angličtiny dostal od chvíle, kdy jsem s řadou jedniček ze středoškolské angličtiny a skórem 740 bodů v testu SAT nastoupil na univerzitu. Ta červená trojka mnou otřásla víc než čtyřky z testů a zároveň mě rozzuřila. Pan Babcock nahoru připsal: „Tvá obvyklá srozumitelnost tě neopustila, ale v tomto případě slouží jen k tomu, aby ukázala, co znamená bezmasé jídlo. Tvůj humor, i když obratný, není zdaleka vtipný. Ta trojka je vlastně dárek. Rozbředlé.“

Napadlo mě, že za ním po hodině zajdu, ale pak jsem ten nápad zavrhl. Pan Babcock, který nosil motýlka a veliké brýle s rohovinovou obroučkou, dal během těch čtyř týdnů jasně najevo, že známkové loudily považuje za nejnižší formu akademického života. Taky bylo poledne. Pokud se rychle najím v Paláci na pláních, mohl bych být do jedné zpátky v Chamberlainu. Všechny stolky v salónku (a všechny čtyři rohy místnosti) budou do tří odpoledne plné, ale v jednu ještě stihnu najít místo. Tou dobou jsem měl skoro dvacet

dolarů k dobru a měl jsem v plánu strávit výnosný říjnový víkend, který by mi napakoval kapsy. Také jsem měl v plánu jít v sobotu večer tancovat do Lengyll Gym. Carol souhlasila, že půjde se mnou. Hráli The Cumberlands, populární kampusová skupina. Zahrají taky (pravděpodobně *několikrát*) svou verzi 96 slz.

Hlas svědomí, který už promlouval tónem Natea Hoppenstanda, navrhoval, že bych udělal dobře, kdybych aspoň kus víkendu věnoval knížkám. Měl jsem přečíst dvě kapitoly geologie, dvě kapitoly sociologie, čtyřicet stran dějepisu (středověk v kostce), k tomu odpovědět na pár otázek ohledně obchodních cest.

Dostanu se k tomu, žádný strach, dostanu, řekl jsem tomu hlasu. V neděli bude studijní den. S tím můžeš počítat, můžeš na to vsadit krk. A v neděli jsem opravdu chvíli četl o zájmových skupinách, jedincích mimo skupiny a skupinových sankcích. Mezi jednotlivými partičkami jsem si o nich něco přečetl. Potom to začalo být zajímavé a moje ohmataná knížka skončila na podlaze pod pohovkou. Když jsem šel v neděli večer do postele – *pozdě* v noci –, napadlo mě, že nejenom že se moje výhry scvrkly, místo aby narůstaly (zdálo se, že Ronnie mě přímo vyhledává), ale že jsem se nedostal moc daleko s učením. Taky jsem nevyřídil jistý telefonát.

Jestli mi tam chceš opravdu položit ruku, řekla Carol a usmívala se tím zvláštním drobným úsměvem, když to povídala, úsměvem, který se projevoval spíš dolíčky a pohledem v očích. *Jestli mi tam chceš opravdu položit ruku*.

Asi v polovině sobotní tancovačky jsme si šli ven zakouřit. V tu noc nebyla zima a u cihlové severní zdi Lengyllu se za svitu měsíce vycházejícího nad Chadbourne Hall objímalo a líbalo nejméně dvacet párů. Carol a já jsme se k nim přidali. Za chvíli jsem už měl ruku pod jejím svetrem. Palcem jsem přejížděl po hladké bavlně košíčku podprsenky a ohmatával tuhý výstupek bradavky. Moje teplota stoupala. Cítil jsem, že její teplota stoupá taky. Podívala se mi do tváře, nepouštěla se mě přitom a řekla: „Jestli mi tam chceš opravdu položit ruku, myslím, že bys měl někomu zavolat, ne?“

Na *to je čas*, pomyslel jsem si, když jsem upadal do spánku. *Spousta času na učení, spousta času na telefonování. Spousta času.*

14.

Skip Kirk zvorál test z antropologie – nakonec u půlky odpovědí hádal a dostal padesát osm bodů. Z pokročilých počtů dostal tři méně, a to jen díky tomu, že na střední škole v posledním ročníku probírali něco ze současné látky. Chodili jsme na stejné přednášky sociologie a Skip dostal z testu čtyři minus, protože uhrál sotva sedmdesát.

Nebyli jsme jediní, kdo měl takové potíže. Ronnie vyhrával v srdcích, za deset dnů karbanu si polepšil o padesát babek, pokud jste mu věřili (to nikdo, i když jsme věděli, že vyhrává), ale v zapsaných předmětech prohrával. Test z francouzštiny neudělal, zkazil malou písemku z angličtiny v předmětu, na který jsme spolu chodili („Koho sakra zajímají kravaty, já chodím do mekáče,“ řekl.) a s odřenýma ušima prolezl testem v nějakém dalším historickém předmětu, protože si těsně před hodinou prolétl čísi poznámky.

Kirby McClendon se přestal holit a začal si mezi rozdáváním kousat nehty. Také začal vynechávat značný počet přednášek. Jack Frady přesvědčil svého poradce, aby mu dovolil odhlásit se ze statistiky I, i když oficiálně bylo dávno po termínu. „Trochu jsem brečel,“ řekl mi věčně jednou v noci, když jsme v salóнку honili Mrchu až do časných ranních hodin. „Naučil jsem se to v divadelním klubu.“ Lennie Doria u mě zaklepal o pár večerů později, kdy jsem se bifloval (Nate už nejméně hodinu *zařezával*, spal spánkem spravedlivých a naučených) a zeptal se mě, jestli nemám zájem o sepsání referátu o Crispovi Attikovi. Slyšel, že takové věci dělám. Zaplatil bych slušnou cenu, říkal Lennie, zrovna vyhrál v kartách deset babek. Řekl jsem, že lituju, ale nemůžu mu pomoci. Sám jsem musel odevzdat několik referátů. Lennie přikývl a zmizel.

Ashleyovi Riceovi se po celém obličejí vyrazilo strašné akné, Mark St. Pierre prodělal záchvat náměsíčnosti, když jedné katastrofální noci přišel skoro o dvacet dolarů, a Brad Witherspoon se porval s klukem z přízemí. Ten kluk pronesl nějaký nevinný vtípek – později i Brad připustil, že byl nevinný –, ale Brad, který byl právě během čtyř kol třikrát prebit Mrchou a toužil si jenom dojít k

automatu v přízemí pro colu, aby svažil vyprahlé hrdlo, vůbec neměl nevinnou náladu. Otočil se, hodil neotevřenou colu do nedalekého popelníku a začal kluka mlátit. Rozbil mu brýle a rozviklal zub. Takže Brad Witherspoon, obvykle nebezpečný asi jako cyklostyl v knihovně, byl první z nás, kterému napařili podmíněčné propuštění.

Myslel jsem na to, že zavolám Annmarii a řeknu jí, že jsem potkal dívku, se kterou chodím, ale připadalo mi, že je to moc pracné – psychicky příliš náročné – vzhledem ke všemu ostatnímu. Místo toho jsem dostal dopis, kde mi psala, jak se jí po mně stýská a jak mi dělá na Vánoce „něco zvláštního“. Což určitě znamenalo svetr, takový ten se soby. Svetry se soby byly specialitou Annmarie (kromě té pomalé hladivé ruční práce). Přiložila svou fotku, na které byla v krátké sukni. Při pohledu na ni se mě nezmocnil chtíč, ale únava a pocit viny a pronásledování. Carol ve mně taky budila pocit pronásledování. Chtěl jsem s tím pocitem bojovat, nic víc, nechtěl jsem sakra měnit celý život. Ani její, když na to přijde. Ale líbila se mi, to byla pravda. Hodně. Ten její úsměv a chytrý humor. *To začíná být dobré*, řekla, *sdělujeme si informace jako blázni*.

Asi tak za týden jsem se vracel z Holyoke, kde jsem s Carol pracoval u nádobí od oběda, a uviděl, že chodbou v druhém patře jde pomalu Frank Stuart s kufrem v rukou. Frank byl ze západního Maine, z jednoho malého nezačleněného městečka, kde jsou prakticky jenom stromy, a mluvil tak silným yankeeským přízvukem, že by se dal krájet. Srdce uměl hrát jen tak tak, obyčejně býval druhý nebo třetí, když někdo jiný přesáhl stovku, ale byl to sakra milej kluk. Pořád s úsměvem na tváři... až do toho odpoledne, kdy jsem ho zastihl, jak schází s kufrem po schodech.

„Ty se stěhuješ do jiného pokoje, Franku?“ zeptal jsem se, ale už v té chvíli mi to bylo jasné – z výrazu jeho tváře, vážné, bledé a skloněné k zemi.

Zavrtěl hlavou. „Vracím se domů. Dostal jsem dopis od mámy. Říká, že v jednom z těch velkých letovisek u jezera kus od nás hledají správce. Řekl jsem, že se mi to hodí. Jenom tu marním čas.“

„To teda ne!“ Otrásl to mnou. „Kristepane, Frankie, vždyť se tu vysokoškolsky vzděláváš!“

„Nevzdělávám, v tom to je.“ Na chodbě bylo šero a plno stínů; venku přšelo. Stejně jsem ale zahlédl, jak Frankovi do tváří stoupá červeň – myslím, že se styděl. Asi proto si zařídil odjezd takhle odpoledne, kdy na koleji skoro nikdo nebyl. „Nedělám vůbec nic, jenom mastím karty. A ani to mi moc nejde. Taky jsem pozadu ve všech předmětech.“

„Přece nemůžeš být *takhle* pozadu! Je teprve pětadvacátýho října!“

Frank přikývl. „Já vím. Ale já se neučím tak lehko jako někdo. Ani na střední jsem se neučil lehko. Musím se pořádně opřít a makat, jako když se vrtá díra do ledu. A já to nedělal, a když neuděláš do ledu díru, okouna nechytíš. Já jedu, Pete. Nechám toho, než mě v lednu vyrazej.“

Šel dál, namáhavě vlekl po schodech kufr, který držel za ucha. V šeru se vznášelo jeho bílé tričko; když prošel kolem okna, uplakaného deštěm, krátce ostříhané vlasy mu zasvítily jako zlato.

Když došel na podestu v prvním patře a jeho kroky začínaly znít ozvěnou, doběhl jsem ke schodištní šachtě a podíval se dolů. „Frankie! Hej, Franku!“ Kroky se zastavily. Ve stínech jsem viděl jeho kulatý obličej, otočený nahoru ke mně, a nezřetelný obrys jeho truhlice.

„Franku, a co vojna? Jestli odejdeš ze školy, tak tě vezmou na vojnu!“

Dlouho se nic nedělo, jako by si rozmýšlel odpověď. Neodpověděl, aspoň ne ústy. Odpověděl nohama. Znovu zaduněly kroky. Franka jsem už nikdy neviděl.

Vzpomínám si, jak jsem vyděšeně stál u schodů a myslel si: *To se mohlo stát mně... možná se mi to děje*, ale pak jsem tu myšlenku zahnal.

Pohled na Franka s kufrem byl varování, řekl jsem si, a já se tím varováním chtěl řídit. Budu se činit. Jen jsem se tak vznášel ve vodách a teď přišel čas znovu zapnout motory. Ale z chodby jsem zaslechl, jak Ronnie vesele ječí, že honí Mrchu, že chce tu děvku vyhnat z pelechu, a já si řekl, že radši začnu až večer. Dnes večer bude dost času znovu ty ochablé motory nahodit. Odpoledne si

zahraju jednu partičku srdcí na rozloučenou. Nebo dvě. Nebo čtyřicet.

15.

Teprve po letech mi došlo, v čem spočívalo jádro mého posledního rozhovoru s Frankem Stuartem. Řekl jsem mu, že nemůže být tak brzo tak pozadu, a on mi odpověděl, že se to stalo proto, že se neučí lehko. Oba jsme se mylili. *Bylo* možné katastrofálně se opozdit za krátkou dobu, a stalo se to studijním typům, jako jsem byl já, Skip a Mark St. Pierre stejně jako dřívějším. V koutku duše jsme se museli držet představy, že můžeme lenořit a pak zaspurtovat, lenořit a pak zaspurtovat, protože takovým způsobem většina z nás prošla střední školou v našich ospalých městečkách. Ale jak zdůraznil Dearie Dearborn, tohle nebyla střední škola.

Řekl jsem vám, že z dvaatřiceti studentů z našeho patra v Chamberlainu, kteří začali podzimní semestr (třiatřiceti, když počítáte Dearieho... ale ten byl vůči kouzlu srdcí imunní), zůstalo jenom patnáct, kteří začali jarní semestr. To však neznamená, že těch devatenáct, kdo odešli, byli všechno pitomci, to v žádném případě. Vlastně ti nejchytřejší kluci, kteří byli na dvojce v Chamberlainu na podzim roku 1966, se taky odstěhovali dřív, než se vyhazov stal reálnou hrozbou. Steve Ogg a Jack Frady, kteří měli pokoj hned vedle Natea a mě, odešli na Chadbourne v prvním listopadovém týdnu, přičemž na svých žádostech uvedli „rozptylování“. Když se jich ubytovací referent zeptal, o jaké rozptylování jde, řekl, že obvyklé – celonoční vyrušování, zubní pasta ve vlasech, vyostřené vztahy s několika chlapy. Mimochodem oba dodali, že se v salóнку možná příliš hrají karty. Slyšeli, že na Chadu je klidnější prostředí, že patří ke dvěma nebo třem „intelligentním“ koležím v kampusu.

Otázky ubytovacího referenta se daly předvídat, takže odpovědi byly pečlivě nazkoušeny jako na ústní vystoupení při řečnickém semináři. Steve ani Jack nechtěli, aby téměř nekonečné partičky srdcí skončily; mohli by si tím vysloužit hořkou pilulku od těch, kdo jsou toho názoru, že lidé si mají hledět svého. Chtěli jen z toho

ztraceného Chamberlainu vypadnout, dokud ještě měli čas spasit svoje stipendium.

16.

Nepovedené testy a neúspěšné písemné referáty byly jenom nepříjemné patálie. Pro Skipa a mě a spoustu našich karbanických kamarádů bylo druhé kolo písemek vyložená katastrofa. Ze slohové práce z angličtiny, která se psala ve škole, jsem dostal jedna méně a z evropských dějin čtyřku, ale zatrhávací testy ze sociologie a geologie jsem nezvládl – socku o kousek a geolku o hodně. Skip neudělal písemky z antropologie, koloniálních dějin a sociologie. Z výpočtového testu dostal trojku (ale říkal mi, že už i tam pod ním praská led) a dvojku z písemky, která se psala ve škole. Shodli jsme se, že život by byl mnohem jednodušší, kdyby se všechny zkoušky odbývaly ve formě slohovek psaných ve škole, které se nutně musely konat daleko od salónku ve druhém patře. Jinými slovy se nám stýskalo po střední škole, ani jsme o tom nevěděli.

„Tak jo, to by stačilo,“ řekl mi Skip jednou v pátek večer. „Já to skládám, Petere. Kašlu na to, jestli jsem správný vysokoškolák nebo jestli si pověším diplom nad krb v tom svém pokoji plným bordelu, ale ať se poseru, jestli se chci vrátit do Dexteru a flákat se na kuželkách s ostatními hňupy, dokud mě strýček Sam nepovolá.“

Seděl na Nateově posteli. Nate byl v Paláci na pláních a dával si páteční rybu. Bylo pěkné vědět, že někdo z dvojky v Chamberlainu má chuť k jídlu. Takový rozhovor bychom stejně nemohli vést před Natem; můj myší spolubydlící byl přesvědčen, že si v při posledních písemkách vedl docela dobře, dostal samé trojky a dvojky. Nic by *neřekl*, kdyby nás slyšel takhle mluvit, ale byl by se na nás díval pohledem, který by říkal, že nám chybí kuráž. Že jsme morálně slabí, i když to nemusí být naše chyba.

„Souhlasím s tebou,“ řekl jsem, a potom se z chodby ozval bolestný výkřik („Áááá... *doprdele!*“), který jsme okamžitě poznali: někdo zrovna schytil Mrchu. Naše pohledy se setkaly. Nemůžu mluvit za Skipa, aspoň ne určitě (i když to byl na vysoké můj

nejlepší kamarád), ale já si pořád myslel, že máme čas... a proč bych si to neměl myslet? Pro mě byl čas vždycky.

Skip se začal culit. Já se začal culit. Skip se začal hihňat. Já se začal hihňat s ním.

„Seru na to,“ řekl.

„Jenom dneska večer,“ přidal jsem se. „Zítř ráno půjdeme spolu do knihovny.“

„Pustíme se do učení.“

„Na celý den. Ale teď...“

Vstal. „Půjdeme honit Mrchu.“

Udělalí jsme to. A nebyli jsme jediní. To není vysvětlení, já vím; jenom říkám, co se stalo.

Druhý den při snídani u pásu na nádobí, kde jsme pracovali, řekla Carol: „Slyšela jsem, že na vaší koleji se strašně hrajou karty. Je to pravda?“

„Asi jo,“ řekl jsem.

Ohlédla se po mně a usmála se tím svým úsměvem – tím, na který si vždycky vzpomenu, když myslím na Carol. Na který myslím pořád. „Srdce, honíte Mrchu?“

„Srdce,“ souhlasil jsem. „Honíme Mrchu.“

„Slyšela jsem, že některým klukům to začíná přerůstat přes hlavu. Že začínají mít potíže s prospěchem.“

„Může být,“ řekl jsem. Po pásu se neblížilo žádné nádobí, ani jediný tác. Všiml jsem si, že nával nikdy není, když ho člověk potřebuje.

„A co *tvůj* prospěch?“ zeptala se. „Vím, že mi do toho nic není, ale chci jenom –“

„Informaci, jo, já vím. Jde mi to dobře. Kromě toho s hraním končím.“ Znovu mě počastovala tím úsměvem, a já na něj opravdu pořád někdy myslím. Vy byste mysleli taky. Ty důlky, mírně prohnutý dolní ret, který věděl tolik pěkného o líbání, roztancované modré oči. To byly doby, když žádná dívka neviděla do chlapecké koleje dál než na chodbu... a platilo to samozřejmě i naopak. Přesto jsem měl na chvílku pocit, v říjnu a listopadu roku 1966, že Carol viděla hodně, mnohem víc než já. A samozřejmě nebyla šílená – aspoň ne tehdy. Válka ve Vietnamu se stala *jejím* šílenstvím. Mým

taky. A Skipovým. A Nateovým. Srdce nebyla nic, opravdu, jen několika záchvěvy země, při kterých se zatřesou dveře v závěsech a zacinkají sklenky na polici. To vražedné zemětřesení, apokalypsa, která strhne celý kontinent, se teprve blížilo.

17.

Barrymu Margeauxovi a Bradu Witherspoonovi chodily na pokoj derryské noviny *News* a oba jejich výtisky obvykle oběhly kolečko po druhém poschodí, než uplynul den – jejich zbytky jsme našli v salóňku, když jsme se usazovali k večerní partičce srdcí, stránky měly potřhané a zpřeházené, křížovku vyplněnou třemi nebo čtyřmi různými rukopisy. Na zrnitých fotkách Lyndona Johnsona, Ramsey Clarka a Martina Luthera Kinga byly dokreslené kníry (kdosi, nikdy jsem nezjistil kdo, s neochvějnou pravidelností přikresloval viceprezidentovi Humphreymu veliké kouřící rohy a pod něj drobnými kapitálkami připisoval ĎÁBEL HUBERT). *News* se zaměřovaly na válku, dodávaly každodenním vojenským událostem pozitivní nádechy a jakékoli zprávy o protestech strkaly do koutků... obvykle pod Společenský kalendář.

Jenomže my jsme čím dál častěji debatovali ne o filmech nebo holkách nebo škole, když se karty míchaly a rozdávaly; stále častěji jsme mluvili o Vietnamu. Bez ohledu na to, jak dobré byly zprávy nebo jak vysoké počty vietkongských vojáků padly, vždycky se objevil aspoň jeden obrázek ztýraných amerických vojáků, kteří padli do léčky, nebo plačících vietnamských dětí, které se dívají na svou zapálenou vesnici. Poblíž spodního okraje „denního vražedného sloupku“, jak říkal Skip, byl vždycky zastrčen nějaký ten zneklidňující detail, jako ta věc o dětech, které byly zmasakrovány, když jsme zaútočili na vietkongské lodě v Deltě.

Nate samozřejmě karty nehrál. Nedebatoval ani o kladech a záporech války – pochybuji, že tušil víc než já, že Vietnam byl kdysi francouzský, nebo co se stalo *monsieurs*, kteří měli tu smůlu a byli v opevněném městě Dien Bien Phu v roce 1954, nemluvě o tom, kdo mohl rozhodnout, že je čas, aby se prezident Diem odebral do

velkého rýžového nebe, aby mohl nastoupit Nguyen Cao Ky a generálové. Nate jenom věděl, že se s těmi Vietnamci nehádá, že v nejbližší budoucnosti se neocitnou na Mars Hillu nebo v Presque Isle.

„Copak jsi v životě neslyšel o dominovém efektu, pidimozku?“ zeptal se Natea jednou odpoledne malý prvák Nicholas Prouty. Můj spolubydlící chodíval do salónku v druhém poschodí málokdy, dával přednost klidnějším salónku v prvním, ale toho dne tam na chvíli zaskočil.

Nate se podíval na Nicka Proutyho, syna lovce krabů, který se stal oddaným učedníkem Ronnieho Malenfanta, a vzdychl. „Když někdo začne s dominem, odcházím z místnosti. Myslím, že je to nudná hra. To je můj dominový efekt.“ Podíval se na mě. Odvrátil jsem pohled co nejrychleji, ale stejně jsem se nestačil vyhnout vzkazu, který ke mně vysílal: co je to sakra s tebou? Když odešel, odšoural se ve vytahaných sandálech do pokoje č. 302, aby se trochu učil – jinými slovy, aby změnil svůj předentální kurs na dentální.

„Riley, tvůj spolubydlící je kráva, víš to?“ zeptal se Ronnie. V koutku úst měl zastrčenou cigaretu. Jednou rukou zapálil sirku, to byla jeho specialita – vysokoškoláci, kteří jsou příliš oškliví a příliš drsní, aby měli dívku, mají všemožné speciality – a připálil si.

Ne, kámo, pomyslel jsem si, Nate je v pořádku. To my jsme kráva. Na okamžik jsem byl skutečně zoufalý. V tom okamžiku jsem si uvědomil, že jsem v hrozném srabu a že nemám vůbec ponětí, jak z toho ven. Uvědomoval jsem si, že se na mě dívá Skip, a napadlo mě, že kdybych popadl karty, vhodil je Ronniemu do obličeje a vykráčel z místnosti, Skip by se ke mně přidal. Nejspíš plný úlevy. Pak ten pocit minul. Minul tak rychle, jak přišel.

„Nate je v pohodě,“ řekl jsem. „Má jenom divný myšlenky, nic víc.“

„Nějaký divný *komunistický* myšlenky, ty má,“ řekl Hugh Brennan. Jeho starší bratr byl u námořnictva a naposledy o sobě dal vědět z Jihočínského moře. Hugh neměl pro bojovníky za mír pochopení. Jako goldwaterovský republikán bych měl mít stejný názor, ale Nate se mi začal dostávat pod kůži. Měl jsem všemožné předžvýkané vědomosti, ale žádný pořádný argument ve prospěch

války... ani čas, abych si nějaký vypracoval. Měl jsem moc práce se svou sociologií, natož abych se pouštěl do americké zahraniční politiky.

Jsem si docela jist, že jsem tehdy večer skoro zavolał Annmarii Soucie. Telefonní budka naproti salóнку byla prázdna, kapsu jsem měl plnou drobných po posledním vítězství v srdcových válkách a já najednou dospěl k závěru, že přišla ta Chvíle. Zpaměti jsem vytočil její číslo (i když o posledních čtyřech číslicích jsem musel přemýšlet – bylo to 8146 nebo 8164?) a zastrčil do zdičky tři čtvrtáky, když si o ně spojovatelka řekla. Nechal jsem telefon zazvonit jen jednou, pak jsem práskl sluchátkem do vidlice a vybral si čtvrtáky, když jsem uslyšel, že zacinkaly v přihrádce na vrácené mince.

18.

Asi za den nebo za dva – těsně před Halloweenem – sehnal Nate album jednoho chlapíka, o kterém jsem slyšel jenom matně: Phila Ochse. Folkař, ale ne ten ubrnkaný bendžový typ, který vystupoval v *Hootenanny*. Obal desky, na které byl rozcuchaný trubadúr usazený na kraji chodníku v New Yorku City, se divně vyjímal mezi obaly ostatních Nateových desek – Dean Martin, ve smokingu a trochu namazaný, Mitch Miller s tím svým bodrým úsměvem, Dianě Reneeová v té své halence a fešáčkou námořnickou čapkou. Ochsova deska se jmenovala *Já už nepochoduju* a Nate ji hodně hrál, když se dny krátily a chladly. Taky jsem si ji začal přehrávat, Nate proti tomu zřejmě nic neměl.

V Ochsově hlasu byl jakýsi potlačovaný vztek. Myslím, že se mi to líbilo z toho důvodu, že většinou jsem já sám něco pořádně potlačoval. Byl jako Dylan, ale méně složitý ve výrazu a zřetelnější v tom vzteku. Nejlepší písnička na albu – taky nejvíc rozčilovala – byla titulní. V té písničce Ochs nejenže naznačoval, ale přímo a rovnou říkal, že válka za to nestojí, válka za to nikdy nestojí. I když za to stojí, tak za to nestojí. Tato myšlenka, doplněná obrazem mladých mužů, kteří odcházejí od Lyndona a jeho vietnamské posedlosti, a jsou jich tisíce a desetitisíce, vzrušil mou představivost

způsobem, který neměl nic společného s dějinami, politikou nebo racionálním myšlením. Musel jsem zabít milión mužů a teď mě chtějí zase zpátky, ale já už nepochoduju, zpíval Phil Ochs z repráku Nateova maličkého gramofonu Swingline. Prostě toho nechte, jinými slovy. Nedělejte to, co říkají, nedělejte to, co chtějí, přestaňte hrát jejich hru. Je to stará hra, a v té ta Mrcha honí vás.

A možná, aby člověk ukázal, že to myslí vážně, začne nosit symbol svého odporu – něco, nad čím se budou ostatní nejdřív podívat a potom se k tomu možná přidají. Bylo to pár dní po Halloweenu, kdy nám Nate Hoppenstand ukázal, co z toho symbolu bude. Ten objev začal jedněmi pomačkanými zahozenými novinami v salóнку ve druhém patře.

19.

„Doprdele, koukněte na tohle,“ řekl Billy Marchant. Harvey Twiller míchal karty u Billyho stolku, Lennie Doria sečítal skóre a Billy využíval příležitosti, aby rychle prolístoval místní zprávy v *News*. Nad ním se nakláněl Kirby McClendon – neoholený, vysoký a nervózní, už na půl cesty k té příhodě s dětským aspirinem.

Billy se od něj odtáhl a zamával si rukou před obličejem. „Ježíši, Kirby, kdy seš naposledy sprchoval? O svátku Kryštofa Kolumba? Čtvrtého července?“

„Já se kouknu,“ řekl Kirby a nevšímal si ho. Sebral mu noviny. „Sakra, to je Raz-dva!“

Ronnie Malenfant vstal tak rychle, že převrátil židličku, fascinovaný myšlenkou, že se Stoke dostal do novin. Když se vysokoškoláci objevili v derryských *News* (samozřejmě kromě sportovní stránky), vždycky to znamenalo, že jsou v průšvih. Ostatní se shlukli kolem Kirbyho, Skip a já taky. Byl to Stokely Jones II, všechna čest, a nebyl sám. V pozadí, s obličejí skoro rozplynulými v shlucích teček, stáli...

„Kristepane,“ řekl Skip, „myslím, že je to Nate.“ Vypadal, že ho to pobavilo a zároveň ohromilo.

„A hned před ním stojí Carol Cerberová,“ řekl jsem divným, šokovaným hlasem. Poznal jsem to sako s nápisem HARWICKSKÁ STŘEDNÍ ŠKOLA na zádech; poznal jsem ty blond vlasy visící přes límec svázané do ohonu; poznal jsem ty vybledlé džíny. A poznal jsem tu tvář. Dokonce i když byla napůl odvrácená a zastíněná nápisem USA PRYČ Z VIETNAMU!, tu tvář jsem poznal. „To je moje holka.“ To bylo poprvé, co jsem to vyslovil v souvislosti s Carol, i když jsem tak na ni myslel nejméně několik týdnů.

POLICIE ROZEHNALA SKUPINU REBELŮ, stálo pod fotografií. Neuváděli žádná jména. V článku vedle stálo, že asi deset demonstrujících z Maineské univerzity se shromáždilo před Federální budovou v centru Derry. Nesli transparenty a asi hodinu pochodovali kolem vchodu do kanceláře Vojenské správy a zpívali písně a „skandovali slogany, některé obscenní“. Někdo zavolal policii, ta nejprve pouze přihlížela, chtěla dovolit demonstrantům volný průchod, ale pak se objevila jiná skupina demonstrantů – většinou stavebních dělníků, kteří měli polední pauzu. Začali skandovat své slogany, a i když se *News* nezmiňovaly, jestli byly obscenní, umím si představit, že obsahovaly výzvy k návratu do Ruska, návrhy, kde si mají uskladnit svoje transparenty, když je zrovna nepoužívají, a návody, jak se dostanou k nejbližšímu holiči.

Když demonstranti začali pokřikovat na stavební dělníky a stavební dělníci začali házet ovoce ze svého oběda na demonstranty, policie zakročila. Vzhledem k tomu, že demonstranti neměli povolení (derryští policisté zřejmě nikdy neslyšeli o právu Američanů na pokojná shromáždění), obklíčili mládež a odvedli je na policejní stanici na Witcham Street. Pak je prostě pustili. „Chtěli jsme je jenom vyvést z té špatné atmosféry,“ citovali jednoho policistu. „Kdyby se tam vrátili, byli by ještě pitomější, než vypadají.“

Fotografie se opravdu nijak zvlášť nelišila od těch, které byly pořízeny v East Annex během protestů proti Coleman Chemicals. Byli na ní policisté, kteří odvádějí demonstranty, zatímco stavební dělníci (za nějaký ten rok budou všichni nosit na přilbách malé americké vlaječky) se culili a posmívali se a ukazovali pěsti. Jednoho policistu zachytili, zrovna když se natahoval po Carol; Nate, který

stál za ní, je patrně neupoutal. Další dva policajti odváděli Stoeke Jonese, který stál zády k fotoaparátu, ale vzhledem k berlím jsme si ho nemohli splést. Pokud někdo potřeboval další identifikační znak, pak to byla ta ručně malovaná vrabčí stopa na saku.

„Koukněte se na toho zmrda tupýho!“ zaječel Ronnie. (Ronnie, který proletěl ze dvou písemek z posledních čtyř, měl tolik drzosti, že někoho nazval tupý zmrda.) „Jako kdyby neměl nic lepšího na práci!“

Skip si ho nevšímal. Já taky ne. Ronnieho vztekání už pro nás vybledlo a přestalo nás zajímat, ať už se týkalo čehokoliv. Fascinoval nás pohled na Carol... a na Natea Hoppenstanda, který stál za ní a díval se, jak demonstranty odvádějí. Nate byl upravený jako vždy, v košili Ivy League a džínách s manžetami a puky, Nate stál blízko těch rozšklebených stavebních dělníků, kteří potřásali pěsti, ale vůbec si ho nevšímal. Nevšímal si ho ani policisté. Ani jedna skupina netušila, že můj spolubydlící se nedávno stal fanouškem podvratného zpěváka pana Phila Ochse.

Vyklouzl jsem, zamířil k telefonu a zavolał Franklin Hall, první patro. Vzal to kdosi ze salónku, a když jsem chtěl Carol, ta dívka řekla, že tam Carol není, že se šla učit do knihovny s Libby Sextonovou. „To je Pete?“

„Jo,“ řekl jsem.

„Máš tu vzkaz. Nechala ho na zrcadle.“ To byla v té době obvyklá kolejní praxe. „Prý ti potom zavolá.“

„Tak jo. Díky.“

Skip stál před telefonní budkou a netrpělivě na mě kýval, abych vyšel. Šli jsme chodbou za Natem, i když jsme věděli, že oba ztratíme místa u stolků, kde jsme hráli. V tomto případě zvědavost přehlušila posedlost.

Nateův obličej se nijak nezměnil, když jsme mu noviny ukázali a zeptali se ho na včerejší demonstraci, ale jeho obličej se nikdy moc neměnil. Přesto jsem cítil, že je nešťastný, možná dokonce zoufalý. Nechápal jsem proč – všechno nakonec dopadlo dobře; nikdo nešel do vězení, ani nebyl v novinách jmenován.

Zrovna jsem si říkal, že možná toho vidím až příliš v jeho obvykle tichém chování, když Skip řekl: „Co tě žere?“

V hlase mu zazněla jakási hrubá účast. Nateův spodní ret se zachvěl, ale pak se uklidnil. Naklonil se nad uklizeným stolem (já jsem na svém stole měl asi devatenáct geologických vrstev) a vyškubl z krabičky, kterou měl vedle přehrávače, papírový kapesník. Dlouho a zprudka smrkal. Když skončil, už se znovu ovládal, ale viděl jsem mu v očích tu potlačovanou nespokojenost. Cosi ve mně – cosi zlého – to vidělo s radostí. S radostí jsem poznal, že se člověk nemusí stát karetním feťákem, aby měl problémy. Lidská povaha umí být někdy pěkně hnusná.

„Jel jsem tam se Stokem a Harrym Swidrowskim a pár dalšíma klukama,“ řekl Nate.

„Byla Carol s vámi?“ zeptal jsem se.

Nate zavrtěl hlavou. „Myslím, že jela s partou George Gilmana. Celkem nás bylo pět aut.“ Neměl jsem tušení, kdo je to George Gilman, ale to mi nezabránilo, abych vůči němu nepocítil pořádné bodnutí žárlivosti. „Harry a Stoke jsou ve Výboru odporu. Gilman taky. Prostě jsme –“

„Výboru odporu?“ zeptal se Skip. „Co to je?“

„Takový klub,“ vzdychl Nate. „Oni si myslí, že je to něco víc – zvlášť Harry a George, to jsou praví buřiči – ale je to jenom další klub, opravdu, jako Maineská maska.“ Nate říkal, že on osobně jel s nimi, protože bylo úterý a on neměl v úterý odpoledne přednášky. Nikdo nic nenařizoval; nikdo nevyžadoval přísahy věrnosti ani nerozdával prezenční listiny; nikdo na nikoho netlačil, aby pochodoval, a nebyl v tom ani náznak toho paravojenského baretového zápalu, který se později vplížil do protiválečného hnutí. Carol a kluci, se kterými jela, se smáli a mlátili se svými transparenty, když odcházeli z parkoviště, jak tvrdil Nate. (Smáli se. Smála se s Georgem Gilmanem. Pocítil jsem další žárlivé bodnutí.)

Když se dostali k Federální budově, někteří lidé demonstrovali, pochodovali v kruhu před dveřmi kanceláře Vojenské správy a někteří lidé stáli. Nate byl z těch, kteří stáli. Když nám to vyprávěl, jeho obvykle hladká tvář se stáhla v další krátké křeči čehosi, co by u méně vyrovnaného chlapce mohlo být skutečné zoufalství.

„Já *chtěl* s nimi pochodovat,“ řekl. „Celou dobu jsem čekal, že s nimi budu pochodovat. Bylo to vzrušující, šest se nás nacpalo do

saabu Harryho Swidrowskiho. Fakticky vodvaz. Hunter McPhail... znáte ho, kluci?“

Skip i já jsme zavrtěli hlavou. Myslím, že jsme oba poněkud užasli nad zjištěním, že majitel desek *Seznamte se s Trini Lopezovou* a *Diane Reneeová zpívá námořnické písně* má tajný život včetně spojení s lidmi, kteří přitahují policisty a novináře.

„On a George Gilman založili Výbor. Hunter držel Stokeovy berle venku z okna saabu, protože jsme je nedostali dovnitř, a všichni jsme zpívali Už nebudu pochodovat a mluvili o tom, jak bychom možná opravdu mohli zastavit válku, kdyby se nás dalo dost dohromady – tedy všichni jsme mluvili o takových věcech, kromě Stokea. Ten je dost potichu.“

Tak, pomyslel jsem si. Dokonce i s nimi je docela potichu... nejspíš až na chvíle, kdy se rozhodne, že je vhodné udělit menší lekci důvěryhodnosti. Ale Nate nepřemýšlel o Stokeovi; Nate přemýšlel o Nateovi. Dumal nad tím, jak jeho nohy nevysvětlitelně odmítly nést jeho srdce tam, kam očividně chtěl jít.

„Celou cestu si myslím, budu s nimi pochodovat, budu s nimi pochodovat, protože je to správné, aspoň si myslím, že je to správné... a jestli se po mně někdo ožene, nebudu se chovat násilnicky, přesně jako ti chlapi v bufetu. Ti chlapi vyhráli, tak my možná taky vyhrájeme.“ Podíval se na nás. „Chci říct, že jsem o tom vůbec nepochyboval. Víte?“

„Jo,“ řekl Skip. „Vím.“

„Ale když jsme se tam dostali, nedokázal jsem to. Pomáhal jsem podávat cedule s nápisy STOP VÁLCE a USA PRYČ Z VIETNAMU a PŘIVEZTE CHLAPCE DOMŮ... Carol a já jsme pomohli Stokeovi tu jeho připevnit, aby mohl pochodovat s cedulí i s berlemi... ale já jsem si žádný nedokázal vzít. Stál jsem na chodníku s Billem Shadwickem a Kerrym Morinem a jednou holkou, jmenovala se Lorie McGinnisová... je to moje partnerka v botanické laboratoři...“ Vytáhl Skipovi z ruky stránku novin a zahleděl se do ní, jako by si chtěl znovu potvrdit, že ano, že se to všechno opravdu stalo; pán Rintyho a přítel Cindy skutečně šel na protiválečnou demonstraci. Vzdychl a pak upustil noviny na podlahu. Tolik se mu to nepodobalo, že mě z toho zabořilo v hlavě.

„Myslel jsem, že budu s nimi pochodovat. Chci říct, proč jinak jsem tam přijel? Celou cestu až z Orona jsem o tom vůbec nepochyboval, víte.“

Podíval se na mě jaksi úpěnlivě. Přikývl jsem, jako bych rozuměl.

„Ale pak jsem to neudělal. Nevím proč.“

Skip se posadil k němu na postel. Našel jsem album Phila Ochse a nasadil ho na talíř. Nate se podíval na Skipa, pak pohled odvrátil. Nateovy ruce byly stejně drobné a úhledné jako celý jeho zbytek, až na nehty. Nehty měl zubaté, okousané až na kůži.

„Tak jo,“ řekl, jako kdyby se ho Skip zeptal nahlas. „Vím proč. Báł jsem se, že je zatknou a mě zatknou s nimi. Že se v novinách objeví fotka, jak mě zatýkají, a že ji naši uvidí.“ Dlouhá odmlka. Chudák Nate se snažil dopovědět zbytek. Držel jsem jehlu nad první drážkou roztočené desky a čekal, jestli to dokáže. Nakonec ano. „Že ji uvidí moje *matka*.“

„Nic se nestalo, Nate,“ řekl Skip.

„To bych neřekl,“ odpověděl Nate roztřeseně. „To bych opravdu neřekl.“ Nepodíval se Skipovi do očí, jenom tam seděl na posteli s těmi svými vystouplými žebírky a holou bílou yankeeskou kůží, která svítila mezi pyžamovými kalhotami a prváčkou čapkou, a díval se na svoje okousané nehty. „Nerad se hádám kvůli válce. Harry ano... i Lorlie... George Gilman, páni, George nikdo nedokáže umlčet a ostatní ve Výboru jsou většinou stejní. Ale když dojde na řeči, jsem spíš jako Stoke než oni.“

„Nikdo není jako Stoke,“ řekl jsem. Vzpomněl jsem si na den, kdy jsem ho potkal na Bennetově promenádě. *Proč to nevezmeš piánko?* ptal jsem se. *Proč mi nepolíbíš?* odpověděl pan Důvěryhodný.

Nate si prohlížel nehty. „Já si *myslím*, že Johnson posílá americké kluky na smrt pro nic za nic. Nejde o imperialismus nebo kolonialismus, jak je přesvědčený Harry Swidrowski, není to vůbec žádný *ismus*. Johnsonovi se to v hlavě všechno pomíchalo, Davy Crockett a Daniel Boone a newyorští Yankees, nic víc. A jestli si to *myslím*, měl bych to říct. Měl bych se to pokusit zastavit. To mě učili v kostele, ve škole, dokonce i v tom zatraceném skautu. Člověk

se má držet zpříma. Když vidí, že se děje něco špatného, třeba že velký kluk mlátí malého, měl by se ho zastat a aspoň se ho pokusit zarazit. Ale já se bál, že moje matka uvidí fotku, jak mě zatýkají, a bude plakat.“

Nate zvedl hlavu a my jsme uviděli, že sám pláče. Jenom trochu; měl mokrá víčka a řasy, nic víc. Ale na něho to byla velká věc.

„Zjistil jsem jednu věc,“ řekl. „Co to má Stoke Jones na zádech toho saka.“

„Co?“ zeptal se Skip.

„Je to kombinace dvou semaforových znaků britského námořnictva. Podívejte se.“ Nate vstal a srazil holé paty. Zvedl levou paži rovnou ke stropu a pravou spustil k zemi, takže vytvořily přímku. „To je N.“ Potom podržel paže v pětačtyřicetistupňovém úhlu k tělu. Viděl jsem, že ty dva znaky, když se položí na sebe, vytvoří znak, který si Stoke namaloval na záda svého starého vlněného kabátu. „To je D.“

„N-D,“ řekl Skip. „A co?“

„Ta písmena znamenají jaderné odzbrojení. Ten symbol vymyslel v padesátých letech Bertrand Russell.“ Nakreslil ho na zadní stranu svého notesu: ☸ „Říkal tomu mírový znak.“

„Pěkné,“ poznamenal Skip.

Nate se usmál a prsty se utřel pod očima. „To jsem si taky myslel,“ souhlasil. „Je to skvělá věc.“

Spustil jsem jehlu na desku a pak jsme poslouchali, jak Phil Ochs *zpívá*. Zanořili jsme se do toho, jak jsme říkali my Atlantidaňané.

20.

Salónek v prostředku dvojky v Chamberlainu se stal mým Jupiterem – děsivou planetou s obrovskou gravitační silou. Přesto jsem toho večera odolal, radši jsem vklouzl k telefonu a zavolał znovu Franklin. Tentokrát jsem Carol zastihl.

„Nic se mi nestalo,“ zasmála se trochu. „Je mi fajn. Jeden z těch poldů mi dokonce říkal mladá dámo. Páni, Pete, taková ohleduplnost.“

Kolik ohleduplnosti ti prokázal ten Gilman? chtěl jsem se zeptat, ale už v osmnácti jsem věděl, že tak se to nedělá.

„Měla jsi mi zavolat,“ řekl jsem. „Možná bych šel s tebou. Vzali bychom moje auto.“

Carol se začala smát, což bylo sladké, ale zaskočilo mě to. „Co je?“

„Představovala jsem si, jak jedeme na protiválečnou demonstraci ve stejšnu, který má na nárazníku Goldwaterovu nálepku.“

To asi *bylo* trochu divné.

„Kromě toho,“ pokračovala, „umím si představit, že máš jiné věci na práci.“

„Co to má znamenat?“ Jako bych nevěděl. Skrz sklo budky a salónku jsem viděl, jak většina mých spolubydlících z patra hraje karty, zahalená cigaretovým dýmem. A i tady, přes zavřené dveře, jsem slyšel pronikavý chechtot Ronnieho Malenfant. Honíme Mrchu, chlapi, cherchezujeme tu *la* píču *noire*, a my ji z křoví vyženeme.

„Studium nebo karty,“ řekla. „Doufám, že studium. Jedna z holek na našem patře chodí s Lenniem Doriou – aspoň chodila, dokud měl na to čas. Ona tomu říká pekelná karetní hra. Začínám být otravná?“

„Ne,“ řekl jsem, ale jistý jsem si nebyl. Možná jsem potřeboval, aby mě někdo otravoval. „Carol, určitě se nic nestalo?“

Na dlouho se odmlčela. „Ne,“ řekla nakonec. „Určitě nic.“

„Ti stavební dělníci, co se tam ukázali –“

„Většinou jenom držkovali,“ řekla. „Neboj se. Opravdu.“

Ale nepřipadalo mi, že se nic nestalo, nebyla tak docela svá... a musel jsem si dělat starosti s tím Georgem Gilmanem. Ten mi dělal větší starosti než Sully, vzdálený přítel.

„Jsi v tom Výboru, o kterém mi Nate vykládal?“ zeptal jsem se jí. „V tom Výboru odporu nebo jak?“

„Ne,“ řekla. „Tady aspoň zatím. George mě požádal, abych vstoupila. To je kluk, se kterým chodím na jedny přednášky. George Gilman. Znáš ho?“

„Slyšel jsem o něm,“ řekl jsem. Svíral jsem sluchátko moc pevně, ale nezdálo se, že bych ho chtěl pustit.

„Právě ten mi řekl o té demonstraci. Jela jsem s ním a ještě s pár dalšími. Já jsem...“ Na okamžik se odmlčela, potom se s upřímnou zvědavostí zeptala: „Ty na něj žárlíš, že?“

„No,“ řekl jsem opatrně, „strávil s tebou odpoledne. Na *to* tedy asi žárlím.“

„Tak nežárlí. Je chytrý, hodně, ale má taky strašný vlasy a veliké těžké oči. Holí se, ale zdá se, že pokaždé nějaké místo vynechá. *Ten* není zrovna přitažlivý, to mi věř.“

„Tak co je na něm?“

„Uvidím tě? Chci ti něco ukázat. Nebude to trvat dlouho. Ale mohlo by pomoci, kdybych ti mohla prostě *vysvětlit*...“ Hlas jí na tom slově zakolísal a já si uvědomil, že nemá daleko k slzám.

„Co se děje?“

„Myslíš kromě toho, že mě otec nejspíš nepustí do domu, až mě uvidí v *News*? Vsadím se, že si nechá o víkendu vyměnit zámky. Pokud je už nevyměnil.“

Vzpomněl jsem si, jak Nate říkal, že se bál, že jeho matka uvidí jeho fotografii, jak ho zatýkají. Maminčina mazánka zabásli v Derry za to, že se promenádoval před Federální budovou bez povolení. Ach, ta hanba, ta hanba. A Carolin táta? Nebylo to úplně totéž, ale skoro. Carolin táta byl stálej kluk, který říkal lodi ahoj a nakonec se přidal k náá-áá-mořníkům.

„Třeba ten článek nebude čist,“ řekl. „A i kdyby jo, v novinách nejsou žádná jména.“

„*Ale fotka* ano.“ Mluvila trpělivě jako s někým, kdo je ne vlastní vinou nechápavý. „Copak jsi neviděl tu fotku?“

Už jsem chtěl říct, že tvář měla skoro úplně odvrácenou a to, co bylo vidět, bylo ve stínu. Pak jsem si vzpomněl na to její středoškolské sako s nápisem HARWICKSKÁ STŘEDNÍ ŠKOLA, svítící na zádech. Navíc to byl její otec, kristepane. Dokonce i když byla napůl otočená, pozná ji.

„Možná tu fotku neuvidí,“ řekl jsem chabě. „Damariscotta je pořádný kus od rajónu News.“

„Takhle chceš žít svůj život, Pete?“ Pořád mluvila trpělivě, ale trpělivost jí už docházela. „Dělat různé věci a doufat, že na to lidi nepřijdou?“

„Ne,“ řekl jsem. A mohl jsem se rozčilovat kvůli tomu, že to říká, když Annmarie Soucie pořád neměla ponětí, že tu žije Carol Cerberová? Asi ne. Carol a já jsme nebyli manželé nebo něco podobného, ale o manželství nešlo. „Ne, to ne. Ale Carol... přece mu nemusíš ty pitomé noviny rovnou strkat pod nos, ne?“

Zasmála se. V tom smíchu nebyla vůbec žádná radost, jakou jsem u ní slyšel dřív, ale pomyslel jsem si, že i žalostný smích je lepší než nic. „To nebudu muset. Zjistí to. On je prostě takový. Ale musím jít, Pete. A do toho Výboru pro odpor nejspíš vstoupím, i když George Gilman vždycky vypadá jako malý kluk, kterého právě nachytali, jak si vybírá holuby z nosu, a Harrymu Swirdowskému táhne z pusy jako nikomu na světě. Protože je to... ta věc je... víš...“ Nespokojeně mi odfoukla do ucha, protože to nedokázala vysvětlit. „Poslouchej, víš, kam chodíme o pauzách kouřit?“

„V Holyoke? K popelnicím, jasně.“

„Sejdeme se tam,“ řekla Carol. „Za čtvrt hodiny. Můžeš?“

„Ano.“

„Mám spoustu učení, takže se nemůžu dlouho zdržet, ale já... já prostě...“

„Budu tam.“

Zavěsil jsem a vyšel z budky. Mezi dveřmi salónku stál Ashley Rice, kouřil a trochu přešlapoval. Vyvodil jsem, že má pauzu mezi hrami. Ve tváři byl velmi bledý, černé strnisko mu vystupovalo na tvářích jako černé značky tužkou a košili měl víc než umolousanou; vypadala, že v ní žije. Měl v očích divoký pohled typu Nebezpečí – vysoké napětí, který jsem si později spojoval s těžkými kokainisty. A přesně tím ta hra byla: druhem drogy. Žádná kratochvíle, která vám vyžehlí náladu.

„Co říkáš, Pete?“ zeptal se. „Nechceš si zahrát pár kol?“

„Možná později,“ řekl jsem a zamířil chodbou pryč. Z koupelny se šinul Stoke Jones v otrhaném starém županu. Jeho berle

zanechávaly kulaté mokré stopy na tmavě červeném linoleu. Dlouhé, bláznivé vlasy měl mokré. Uvažoval jsem, jak to dělá ve sprše; určitě tam nebyla žádná madla, která se později stala běžným vybavením veřejných umýváren. Nevypadal však, že by chtěl o tomto tématu diskutovat. Ani o jiném tématu.

„Jak se vede, Stoke?“ zeptal jsem se.

Prošel kolem bez odpovědi, s hlavou skloněnou, s mokkými vlasy přilepenými k tvářím, mýdlo a ručník přimáčknuté pod paží, a potichu si mumlal: „Raz-dva, *raz-dva*.“ Vůbec se na mě nepodíval. Říkejte si o Stokeu Jonesovi, co chcete, ale pokud jste potřebovali trochu zkazit den, mohli jste se na něj spolehnout.

21.

Carol už u Holyoke byla, když jsem tam dorazil. Přinesla pár krabic od mléka z míst, kde byly seřazeny popelnice, a na jedné seděla, nohy zkřížené, cigaretu v ruce. Posadil jsem se na druhou krabici, objal ji a políbil. Na chvíli si položila hlavu na mé rameno a nic neříkala. To se jí moc nepodobalo, ale bylo to pěkné. Pořád jsem ji držel a díval se na hvězdy. Noc byla docela příjemná na to, že už byl pokročilý podzim, a venku se procházela spousta lidí, většinou párů, kteří počasí využili. Slyšel jsem jejich tlumený hovor. Shora z jídelny jsme slyšeli rádio, které hrálo Hang On, Sloopy. Nejspíš některý školník.

Carol nakonec zvedla hlavu a trochu se ode mě odtáhla – jen natolik, abych poznal, že můžu ruku zase spustit. To už se jí podobalo spíš. „Díky,“ řekla. „Potřebovala jsem, aby mě někdo objal.“

„Není zač.“

„Trochu se bojím setkání s tátou. Ne doopravdy, ale trochu.“

„To bude v pořádku.“ Neříkal jsem to proto, že bych si opravdu myslel, že to bude v pořádku – to jsem nemohl vědět –, ale protože se takové věci říkají, ne? Prostě to říkáte.

„Nešla jsem s Harrym a Georgem a ostatními kvůli tátovi. Není to žádná velká freudistická rebelie, nic takového.“

Zahodila cigaretu a my jsme sledovali spršku jisker, když nedopalek dopadl na dlažbu Bennetovy promenády. Pak zvedla z klína malou kabelku, otevřela ji, našla peněženku, tu také otevřela a probrala se přihrádkou fotek zastrčených do takových těch malých celuloidových okének. Zarazila se, jednu vytáhla a podala mi ji. Naklonil jsem se blíže, abych ji ve světle padajícím okny z jídelny, kde školníci asi vytírali podlahu, viděl.

Na fotografii byly tři jedenácti- nebo dvanáctileté děti, děvče a dva chlapi. Všichni měli na sobě modrá trička s nápisem z červených písmen STERLING HOUSE. Stáli kdesi na parkovišti a navzájem se drželi – jako bezvadní kamarádi až do smrti, a vypadali moc krásně. Dívka byla uprostřed. Ta dívka byla samozřejmě Carol.

„Který je Sully-John?“ zeptal jsem se. Trochu překvapeně se na mě podívala... ale usmívala se. Ale já jsem to už stejně asi věděl. Sully-John bude ten s těmi širokými rameny, širokým úsměvem a rozčuchanými vlasy. Připomněly mi Stokeovy vlasy, i když tento chlapec si svou kštici očividně pročísl hřebenem. Poklepal jsem na něj. „Je to on, že?“

„Je to Sully,“ souhlasila a pak se nehtem dotkla tváře druhého chlapce. Byl spíš spálený než opálený. Tvář měl užší, oči trochu blíže u sebe, vlasy červené jako mrkev a sestříhané na trávnick, se kterým vypadal jako kluk z obálky *Saturday Evening Post* s reprodukcí Normana Rockwella. Na čele měl slabou zamračenou vrásku. Sully měl na kluka svalnaté paže; ten druhý kluk měl tenké paže, tenké hůlkovité paže. Nejspíš to i dnes byly tenké hůlkovité paže. Na ruce, kterou nadržel Carol kolem ramenou, měl velikou hnědou baseballovou rukavici.

„To je Bobby,“ řekla. Hlas se jí jaksi změnil. Bylo v něm cosi, co jsem ještě nikdy neslyšel. Smutek? Ale pořád se usmívala. Pokud cítila smutek, proč se usmívala? „Bobby Garfield. To byl můj první kluk. První láska, dalo by se asi říct. On a Sully a já jsme byli tehdy nejlepší kamarádi. Není to tak dávno, v roce 1960, ale *zdá se* mi to dávno.“

„Co se s ním stalo?“ Nějak jsem si byl jist, že mi poví, že zemřel, ten kluk s úzkou tváří a zrzavým ježkem.

„Odstěhoval se s matkou. Nějakou dobu jsme si dopisovali, ale pak jsme ztratili kontakt. Víš, jaké jsou děti.“

„Pěkná baseballová rukavice.“

Carol se pořád usmívala. Viděl jsem, že jí do očí vstoupily slzy, když jsme tam tak seděli a prohlíželi si tu fotografii, ale pořád se usmívala. V bílém světle zářivek z jídelny vypadaly její slzy stříbrné – slzy pohádkové princezny.

„Tu měl Bobby nejradši ze všeho. Jeden baseballový hráč se jmenuje Alvin Dark, že?“

„Byl takový.“

„Právě takovou rukavici Bobby měl. Model Alvin Dark.“

„Já jsem měl Teda Williamse. Myslím, že ji máma před pár lety prodala.“

„Bobbymu ji ukradli,“ řekla Carol. Netuším, jestli věděla, že tam pořád jsem. Pořád se špičkou prstu dotýkala toho úzkého, mírně zamračeného obličje. Jako by sestoupila do své minulosti. Slyšel jsem, že hypnotizéři to s některými dobrými objekty dokážou. „Vzal ji Willie.“

„Willie?“

„Willie Shearman. Za nějaký rok jsem ho viděla, jak s ní hraje, na hřišti u Sterling House. Hrozně jsem zuřila. Máma a táta se tehdy pořád hádali, blížil se asi rozvod, a já jsem měla celou dobu vztek. Měla jsem vztek na ně, na učitele matematiky, na celý svět. Pořád jsem se Willieho bála, ale hlavně jsem na něj zuřila... a kromě toho jsem to ten den vůbec nebyla já. Tak jsem napochodovala rovnou k němu a řekla, že vím, že je to Bobbyho rukavice a že by mi ji měl dát. Že mám Bobbyho adresu v Massachusetts a že mu ji pošlu. Willie řekl, že jsem se zbláznila, že je to *jeho* rukavice, a ukázal mi na boku svoje jméno. Bobbyho vymazal – aspoň se o to snažil – a přepsal jeho jméno svým. Pořád jsem rozeznala *bby* z Bobby.“

Do hlasu se jí vkradlo jakési zvláštní rozhořčení. Zněl mlaději. A *vypadala* mlaději. Možná, že paměť se v tomto ohledu může mýlit, ale nemyslím si to. Jak jsme tak seděli na okraji bílého světla z jídelny, myslel jsem si, že vypadá na dvanáct. Nejvýš třináct.

„Nemohl ale vymazat podpis Alvina Darka, ani ho přepsat... a zrudl. Hrozně moc. Byl rudý jako růže. Potom – víš, co? – omluvil se

za to, co mi ještě se dvěma kamarády provedl. Byl jediný, který se mi omluvil, a myslím, že to vzal vážně. Ale o té rukavici lhal. Myslím, že ji ani nechtěl, byla stará a švy měla popraskané a vypadala na jeho ruce chatrně, ale lhal, aby si ji mohl nechat. Nechápu proč. Nikdy jsem to nepochopila.“

„Nerozumím tomu,“ řekl jsem.

„Proč bys měl? I *já* to mám v hlavě pomíchané, a to jsem tam *byla*. Matka mi jednou říkala, že se to stává lidem, kteří prožili nehodu nebo rvačku. Něco si pamatuji docela dobře – hlavně ty části s Bobbym –, ale skoro všechno ostatní vím z toho, co mi později řekli lidi.

Byla jsem v parku kousek od našeho domu, a přišli tam ti tři kluci – Harry Doolin, Willie Shearman a ještě jeden. Na jeho jméno se nepamatuju. Na tom stejně nezáleží. Zmlátili mě. Bylo mi teprve jedenáct, ale to je nezarazilo. Harry Doolin mě praštil baseballovou pálkou. Willie a ten druhý mě drželi, abych nemohla utéct.“

„Baseballovou pálkou? Děláš si srandu?“

Zavrtěla hlavou. „Nejdřív si ze mě asi utahovali, ale potom... potom už ne. Vykloubili mi rameno. Zaječela jsem a oni asi utekli. Seděla jsem tam a držela si ruku, strašně to bolelo a byla jsem v strašném šoku... než abych věděla, co dělat. Nebo jsem možná zkoušela vstát a pomoci si sama, ale nešlo to. Pak šel kolem Bobby. Odvedl mě z toho parku a pak mě zvedl a odnesl k nim do bytu. Celou cestu po Broad Street Hill a to byl zrovna nejparnější den v roce. Nesl mě v náručí.“

Vzal jsem jí fotku z rukou, podržel ji ve světle a sklonil se nad ní a prohlédl si chlapce s nakrátko ostříhanými vlasy. Díval jsem se na jeho paže tenké jako hůlky, pak jsem se podíval na dívku. Byla o pár centimetrů vyšší než on a širší v ramenou. Podíval jsem se na druhého chlapce, na Sullyho. S rozčuchanými černými vlasy a americkým úsměvem. Vlasy Stokea Jonese, úsměv Skipa Kirka. Dokázal jsem si představit, že ji nese na rukou Sully, to ano, ale ten druhý kluk –

„Já vím,“ řekla. „Nevypadá moc velký, že? Ale odnesl mě. Začala jsem omdlávat, tak mě odnesl.“ Vzala si fotku zase zpátky.

„A než tě odnesl, ten Willie, který tě pomáhal zmlátit, se tam vrátil a ukradl mu rukavici?“

Přikývla. „Bobby mě odnesl do bytu. V pokoji nad nimi bydlel jeden starý pán, Ted, ten vypadal, že ví trochu o všem na světě. Spravil mi to vykloubené rameno. Pamatuju si, že mi dal svůj opasek, abych se do něj zakousla, až to bude dělat. Nebo to byl možná Bobbyho opasek. Říkal, že můžu tu bolest chytit, a já ji chytila. Potom... potom se stalo něco zlého.“

„Ještě horšího, než je nakládačka baseballovou pálkou?“

„Svým způsobem ano. Nechci o tom mluvit.“ Otrhla si jednou rukou slzy, nejdřív na jedné straně a potom na druhé, a nespouštěla oči z fotografie. „Později, ještě než se s matkou odstěhoval z Harwiche, Bobby zmlátil kluka, který mě tou pálkou zbil. Harryho Doolina.“

Carol vrátila fotografii do příslušné přihrádky.

„Z toho dne si pamatuju nejlíp – jedinou věc, která *stojí* za zapamatování –, že se mě Bobby Garfield zastal. Sully byl větší a Sully by se mě *možná* taky zastal, kdyby tam byl, jenomže on tam nebyl. Bobby tam byl a nesl mě celou cestu do kopce domů. Udělal, co bylo správné. To je to nejlepší, nejdůležitější, co pro mě v životě někdo udělal. Chápeš to, Pete?“

„Jo, chápu.“

Chápal jsem ještě něco: říkala skoro přesně totéž, co ani ne před hodinou povídal Nate... jenomže ona pochodovala. Vzala jednu tu ceduli a pochodovala s ní. Natea Hoppenstanda samozřejmě nikdy nezmlátili tři kluci, kteří si nejdřív chtěli zašpásovat a pak si řekli, že to vezmou naostro. A možná v tom byl ten rozdíl.

„Odnesl mě nahoru do kopce,“ řekla. „Vždycky jsem mu chtěla říct, jak ho mám za to ráda a jak ho mám ráda za to, že ukázal Harrymu Doolinovi, že se musí platit za to, když ubližuje lidem, zvláště lidem, kteří jsou menší a nechtějí mu dělat nic zlého.“

„Tak jsi pochodovala.“

„Pochodovala jsem. Chtěla jsem někomu říct proč. Chtěla jsem to říct někomu, kdo porozumí. Můj otec neporozumí a matka nemůže. Volala mi její přítelkyně Rionda a říkala...“ Nedomluvila, jenom seděla na krabici od mléka a hrála si s kabelkou.

„Co řekla?“

„Ale nic.“ Mluvila vyčerpaně, zničeně. Chtěl jsem jí dát pus, aspoň ji vzít kolem ramenou, ale bál jsem se, že bych tím zkazil to, co se právě stalo. Protože cosi se stalo. V jejím příběhu bylo kouzlo. Ne přímo v něm, ale kdesi na okrajích. Cítil jsem to.

„Pochodovala jsem a myslím, že vstoupím i do Výboru odporu. Moje spolubydlící říká, že jsem cvok, že nikdy nedostanu práci, jestli se mi do záznamů dostane členství v komunistické studentské skupině, ale myslím, že to udělám.“

„A tvůj otec? Co on?“

„Seru na něj.“

Nastala poněkud otřesená chvilka, kdy jsme uvažovali o tom, co právě řekla, a pak se Carol zasmála. „Tak *tohle* je freudovské.“ Vstala. „Musím se vrátit a učit se. Díky, že jsi přišel, Pete. Ještě nikomu jsem tu fotku neukázala. Sama jsem se na ni nedívala už bůhví jak dlouho. Je mi líp. O hodně.“

„Dobře.“ Taky jsem vstal. „Ještě než odejdeš, pomůžeš ty mně?“

„Jasně, s čím?“

„Ukážu ti to. Nebude to trvat dlouho.“

Šel jsem s ní kolem Holyoke a pak jsme zamířili do kopce. Asi po dvou stech metrech bylo parkoviště Steam Plant, kde si museli nechávat auta mladší studenti, kteří ještě neměli nárok na parkovací nálepkou (prváci, druháci a většina třet'áků). Bylo to hlavní místo v kampusu, kde se to dělalo, jakmile se ochladilo, ale ten večer jsem to dělat vůbec nechtěl.

„Řekla jsi někdy Bobbymu, kdo vzal tu jeho baseballovou rukavici?“ zeptal jsem se. „Říkala jsi, žes mu psala.“

„Neviděla jsem důvod.“

Chvilí jsme šli mlčky. Pak jsem řekl: „S Annmarií to odpískám během Děkuvzdání. Už jsem jí chtěl volat, ale pak jsem to neudělal. Jestli to udělám, asi bych měl najít kuráž a udělat to osobně.“ Neuvědomoval jsem si, že jsem k nějakému takovému rozhodnutí dospěl, aspoň ne vědomě, ale asi to tak bylo. Rozhodně jsem to neříkal jen proto, abych potěšil Carol.

Přikývla, teniskami šoupala v listí, v jedné ruce držela kabelku, nedívala se na mě. „Já jsem musela zatelefonovat. Zavolala jsem S-J a řekla mu, že chodím s jedním klukem.“

Zastavil jsem se. „Kdy?“

„Minulý týden.“ Teď se na mě podívala. Dolíčky; mírně zakřivený spodní ret; ten úsměv.

„Minulý *týden*? A proč jsi mi to neřekla?“

„Byla to moje věc. Moje a Sullyho. Víš, není to tak, že by se chystal na tebe jít s...“ Odmlčela se na tak dlouho, abychom si oba stačili pomyslet: s *baseballovou pálkou*, a pak pokračovala: „Že by za tebou šel, nebo něco takového. No tak, Pete. Jestli máme něco udělat, tak to udělejme. Ale na projížďku nejedu. Opravdu se musím učit.“

„Žádná projížďka.“

Znovu jsme vykročili. Parkoviště mi tehdy připadalo obrovské – stovky aut parkovaly v desítkách řad osvětlených měsícem. Sotva jsem si dokázal vzpomenout, kde jsem nechal bratrovu starou fordku. Když jsem se byl naposledy podívat na univerzitu, parkoviště bylo třikrát, možná čtyřikrát větší, s tisícovkou parkovacích míst. Časy se mění a všechno je stále větší, kromě nás.

„Hele, Pete?“ Nezastavovala se. Dívala se znovu na svoje tenisky, i když už jsme byli zase na asfaltu a nemohla kopat do listí.

„Mhm.“

„Nechci, aby ses rozcházel s Annmarií kvůli mně. Protože mám pocit, že to mezi námi je... dočasné. Chápeš?“

„Jo.“ Byl jsem z jejích slov nešťastný – obyvatelé Atlantidy tomu říkali *průser* – ale vlastně mě to nepřekvapilo. „Asi to tak bude muset být.“

„Mám tě ráda a líbí se mi, že teď s tebou jsem, ale mám tě prostě ráda, nic víc, a nejlepší je být upřímný. Jestli chceš o tom mlčet, až pojeděš na svátky domů –“

„Nechat si ji v rezervě? Jako pneumatiku, až bychom tady ve škole píchli?“

Vypadala polekaně, ale pak se zasmála. „*Touché*,“ řekla.

„*Touché* co?“

„Ani nevím, Pete... ale *líbíš* se mi.“

Zastavila se, otočila se ke mně a vzala mě kolem krku. Chvilí jsme se líbali mezi dvěma řadami aut, líbali se, až mi docela slušně ztvrdl, a ona to určitě cítila. Pak mě naposledy d'obla na rty a znovu jsme vyrazili.

„Co Sully říkal, když jsi mu to pověděla? Nevím, jestli se mám zeptat, ale –“

„– ale chceš *informaci*,“ řekla bryskním tónem hlasu Číslo dvě. Pak se zasmála. Dost žalostně. „Čekala jsem, že dostane vztek nebo že se třeba i rozbere. Sully je velký a dokáže vyděsit protihráče ve fotbale k smrti, ale svoje pocity dává hrozně lehkou najevo. *Nečekala jsem*, že se mu uleví.“

„Uleví?“

„Uleví. Už asi měsíc chodí s jednou holkou v Bridgeportu... jenomže mámina kamaráda Rionda mi říkala, že je to vlastně žena, tak čtyřia- nebo pětadvacetiletá.“

„To zní jako recept na katastrofu,“ řekl jsem a jen jsem doufal, že mluvím dost odměřeně a zamyšleně. Ve skutečnosti mě to blažilo. Samozřejmě. A pokud se chudák starý měkkosrdce John Sullivan zaplet do písničky vod countryový zpěvačky Merle Haggardové, inu, čtyři sta miliónů rudých Číňanů po tom ani nevzdechne, a to mi jenom nahrávalo.

Dorazili jsem skoro k mému autu. Byla to jenom další stará šunka mezi ostatními, ale díky bratrovi byla moje. „Má v plánu mnohem víc než tu svoji novou lásku,“ řekla Carol. „Vstoupí do armády, až příští rok v červnu ukončí střední školu. Už mluvil s náborářem a zařídil si to. Nemůže se dočkat, až odjede do Vietnamu a začne svět zabezpečovat pro demokracii.“

„Hádala ses s ním kvůli válce?“

„Ne. K čemu by to bylo? Pokud jde o tohle, co bych mu řekla? Že pro mě je to všechno o Bobbym Garfieldovi? Že všechno, co Harry Swirdowski a George Gilman a Hunter McPhail říkají, vypadá jakou kouř a zrcadlení ve srovnání s tím, jak mě Bobby nesl do kopce po Broad Street Hill? Sully by si myslel, že jsem blázen. Nebo by řekl, že je to tím, že jsem moc chytrá. Sullymu je líto lidí, kteří jsou moc chytří. Říká, že přílišná chytrost je nemoc. A možná má

pravdu. Mám ho svým způsobem moc ráda, víš. Je milý. Je to taky kluk, který potřebuje někoho, kdo by se o něj staral.“

A já doufám, že někoho najde, pomyslel jsem si. Pokud to nebudeš ty.

Kriticky se zadívala na moje auto. „Tak jo,“ řekla. „Je ošklivé, *zoufale* potřebuje umýt, ale je to dopravní prostředek. Otázka zní, co tu děláme, když bych měla číst povídku od Flannery O’Connorové?“

Vytáhl jsem kapesní nůž a otevřel ho. „Máš v kabelce pilník na nehty?“

„Vlastně mám. Budeme se prát? Číslo dvě a Číslo šest se do toho pustí na parkovišti Steam Plant?“

„Nebud’ labuť. Prostě ho najdi a sleduj mě.“

Než jsme auto obešli, už se smála – ne tím žalostným smíchem, ale naplno se řehkala, stejně jako když po pohyblivém pásu přijel Skipův nadržžený párkový muž. Konečně pochopila, proč tu jsme.

Carol vzala samolepku na nárazníku z jedné strany, já z druhé. Setkali jsme se uprostřed. Pak jsme se dívali, jak útržky odhání vítr po makadamu. *Au revoir*, AuH20-4-USA. Sbohem, Bány. A smáli jsme se. Kámo, chechtali jsme se a nemohli přestat.

22.

Za pár dní si můj přítel Skip, který šel na vysokou s politickým vědomím měkkýše, pověsil na svou stranu pokoje, kde bydlel s Bradem Witherspoonem, plakát. Byl na něm usměvavý obchodník v obleku s vestičkou. Jednu ruku natahoval, jako by vám s ní chtěl potřást. Druhou schovával za zády, ale svíral v ní cosi, z čeho mu mezi stěvíce odkapávala krev. VÁLKA JE DOBRÝ OBCHOD, hlásal plakát. INVESTUJTE SVÉHO SYNA.

Dearie se zhrozil.

„Takže ty jsi teď proti Vietnamu?“ zeptal se, když ho uviděl. Pod tou svou hranatou sveřepostí byl náš milovaný proktor zřejmě otřesen. Skip byl přece jen prvotřídní středoškolský hráč baseballu. Čekalo se, že bude hrát i na vysoké. Dostal pozvání od Delta Tau Delta a Fí Gama, studentských spolků. Skip nebyl žádný nechutný

mrzák jako Stoke Jones (Dearie Dearborn také začal Stokeovi říkat Raz-dva), žádný podivín se žabíma očima jako George Gilman.

„Hele, tenhle plakát jenom znamená, že spousta lidí vydělává na jednom velikým krvavým svinstvu,“ řekl Skip. „McDonnell-Douglas. Boeing. GE. Dow Chemical a Coleman Chemicals. Pepsi Cola, sakra. Spousta dalších.“

Dearieho skelný pohled signalizoval (nebo se o to snažil), že o tomto tématu přemýšlel mnohem hlouběji, než to kdy Skip Kirk dokáže. „Dovol mi jednu otázku – myslíš, že bychom se měli prostě držet zpátky a nechat strýčka Ho, aby to tam zabral?“

„Nevím, *co* si myslím,“ řekl Skip, „ještě ne. Začal jsem se o tu věc zajímat teprve před pár týdny. Pořád se to snažím dohnat.“

To bylo v půl osmé ráno a kolem Skipových dveří se shromáždila skupinka lidí, kteří měli v osm přednášky. Viděl jsem Ronnieho (a Nicka Proutyho; tou dobou byli ti dva už nerozluční), Ashleyho Ricea, Lennieho Doriu, Billyho Marchanta, možná čtyři nebo pět dalších. Ve dveřích pokoje číslo 302 se opíral Nate v tričku a pyžamových kalhotách. Na schodišti se o berle opíral Stoke Jones. Očividně byl na cestě ven, ale otočil se, aby sledoval diskusi.

Dearie řekl: „Až se Vietkong dostane do Jižního Vietnamu, nejdřív půjdou po lidech, co nosí křížky, medailonky svatého Kryštofa, mariánské medailonky a takové věci. Zabíjejí katolíky. Zabíjejí lidi, kteří věří v *Boha*. Myslíš, že bychom se měli držet stranou, zatímco komouši zabíjejí lidi, co věří v *Boha*?“

„Proč ne?“ ozval se Stoke od schodiště. „Drželi jsme se stranou a nechali nacisty zabíjet židy šest let. Židi věří v *Boha*, aspoň tak mi to říkali.“

„Zasranej Raz-dva!“ zařval Ronnie. „Kdo po tobě doprdele chtěl, abys bříňkal na piáno?“

Ale to už Stoke Jones alias Raz-dva scházel po schodech dolů. Ozvěna úderů jeho berlí mi připomněla nedávný odchod Franka Stuarta.

Dearie se otočil zase ke Skipovi. Zařáté ruce měl v bok. Vpředu na bílém tričku mu viselo několik psích známek. Jeho otec je nosil ve Francii a Německu, jak nám vyprávěl; nosil je, když ležel za stromem a schovával se před kulometnou palbou, která zabila dva

muže v jeho rotě a zranila čtyři další. Co to mělo společného s vietnamským konfliktem, to nikdo z nás pořádně nevěděl, ale pro Dearieho to byla jasně velká věc, tak se nikdo neptal. Dokonce i Ronnie měl dost rozumu, aby držel klapačku.

„Jestli jim dovolíme zabrat Jižní Vietnam, zaberou Kambodžu.“ Dearieho pohled se přesunul od Skipa na mě a na Ronnieho... na nás všechny. „Potom Laos. Potom Filipíny. Jedno po druhém.“

„Jestli to dokážou, možná si zaslouží vítězství,“ řekl jsem.

Dearie se na mě šokovaně podíval. Já jsem byl taky trochu šokovaný, ale neodvolal jsem to.

23.

Před svátkem Díkůvzdání bylo ještě jedno kolo písemek a pro mladé učence z dvojky v Chamberlainu to byla katastrofa. To už většina z nás pochopila, že to my jsme účastníky katastrofy, že pácháme jakousi kolektivní sebevraždu. Kirby McClendon provedl tamtu ztřeštěnost a zmizel jako králík v klobouku. Kenny Auster, který při karetních maratonech obvykle sedával v rohu a dloubal se v nose, když se nemohl rozhodnout, kterou kartou hrát, se prostě jednoho dne zdejchl. Nechal po sobě na polštáři pikovou královnu s připsaným slovem: „Končím.“ George Lessard se přidal ke Stevu Oggovi a Jacku Fradymu, kteří se odstěhovali do Chadu, koleje inteligentů. Šest odpadlo, třináct pokračovalo.

Mělo to stačit. Sakra, už to, co se stalo chudákovi Kirbymu, mělo stačit; poslední tři nebo čtyři dny předtím, než mu přeskočilo, se mu tráslly ruce tak hrozně, že měl potíže zvednout kartu, a nadsakoval na židli pokaždé, když někdo na chodbě práskl dveřmi. Kirby měl stačit, ale nestačil. Ani můj čas strávený s Carol nebyl řešením. Když jsem byl skutečně s ní, ano, byl jsem v pohodě. Když jsem byl s ní, chtěl jsem jenom informace (a možná jí stáhnout punčochy). Ale když jsem byl na koleji, zvláště v tom zatraceném salónku v druhém patře, proměnil jsem se v jinou verzi Petera Rileyho. V tom salónku jsem byl sám pro sebe cizinec.

Když se blížilo Díkůvzdání, zmocnil se nás jakýsi slepý fatalismus. Nikdo z nás o tom ale nemluvil. Mluvili jsme o filmech nebo sexu („Poznal jsem víc zadků než kůň na kolotoči!“ hulákal často Ronnie, obvykle naprosto bez varování nebo souvislosti s probíhajícím rozhovorem), ale většinou jsme mluvili o Vietnamu... a srdcích. Naše karetní diskuse byly o tom, kdo byl v čele, kdo pozadu a kdo patrně nedokáže zvládnout několik prostých strategických figlů hry: zbavit se aspoň jedné barvy; předat srdce středních hodnot někomu, kdo chce riskovat; když musíte brát štych, berte vysoký.

Naši jedinou reakcí na blížící se třetí kolo písemek bylo, že jsme hru zorganizovali do jakéhosi nekonečného, opakovaného turnaje. Stále jsme hráli pětník za bod, ale už jsme hráli také o „zvláštní body“. Systém pro uznávání zvláštních bodů byl dost složitý, ale Randy Echolls a Hugh Brennan vypracovali během dvou horečných nocí probdělých u karet vyhovující vzoreček. Oba náhodou propadali z matematiky; ani jednoho nevzali zpátky při závěru podzimního semestru.

Třiatřicet let uplynulo od onoho kola písemek před Díkůvzdáním a muž, ve kterého se chlapec proměnil, se i dnes při té vzpomínce otřese. Nenapsal jsem žádnou kromě sociologie a úvodu do angličtiny. Nemusel jsem ani vidět známky, abych to věděl. Skip říkal, že prohučel vším kromě počtů, a i v nich to bylo o fous. Šel jsem s Carol ten večer do kina, bylo to naše rande před rozchodem (a poslední, ale to jsem tehdy ještě nevěděl), a cestou k autu jsem uviděl Ronnieho Malenfantu. Zeptal jsem se ho, jak si podle svého názoru vedl v testech; Ronnie se usmál, mrkl a řekl: „Všechno jsem zabil esem, kámo. Přesně jako v posraným *Kolejním poháru*. Jsem bez starosti.“ Ale ve světle parkovité jsem viděl, že se mu úsměv koutcích úst nepatrně chvěje. Pleť měl taky příliš bledou a akné, už tak dost zlé, když škola v září začínala, bylo mnohem horší. „A co ty?“

„Udělaljí ze mě děkana umění a přírodních věd,“ řekl jsem. „Říká ti to něco?“

Ronnie zařval smíchem. „Ty parchante zkurvená!“ Poplácal mě po rameni. Nadutý pohled v očích nahradil strach, který ho omladil. „Jedeš ven?“

„Jo.“

„Carol?“

„Jo.“

„Dobře děláš. Je to skvělý kuře.“ Na Ronnieho to byla skoro srdcervoucí upřímnost. „A jestli tě později neuvidím v salónku, tak si užij krocana.“

„Ty taky, Ronnie.“

„Jo. Jasně.“ Díval se na mě spíš po straně než zpřímá. Snažil se neztratit úsměv. „Tak nebo onak, řekl bych, že oba toho ptáka sežereme, co říkáš?“

„Jo. Myslím, že jsi to pěkně vystihl.“

24.

Bylo horko, i když byl motor zhasnutý a topení vypnuté, bylo horko, vyhřáli jsme vnitřek auta svými těly, okna se zamlžila, takže světlo z parkoviště, které padalo dovnitř, bylo rozptýlené jako světlo procházející mléčným sklem v okně koupelny, a rádio hrálo, Mocný John Marshal uváděl staré písničky, pokorný, leč mocný John hrál The Four Seasons a The Dovells a Jacka Scotta a Little Richarda a Freddieho „Boom Boom“ Cannona, všechny ty staré písničky, a ona měla rozepnutý svetr a podprsenka byla přehozená přes sedadlo a jedna přezka visela dolů, silná bílá přezka, podprsenková technologie v těch časech ještě neučinila ten velký skok vpřed, a ach bože, její kůže byla teplá, její bradavka v mých ústech hrubá, a ona pořád měla kalhotky, ale už jen tak trochu, byly celé shrnuté a měl jsem v ní nejdřív jeden prst a pak dva prsty, Chuck Berry zpíval Johnny B. Goode a The Royal Teens zpívali Short Shorts a její ruka byla v mém poklopci, prsty tahaly za pružnou látku mých šortek, a já ji číchal, ten parfém na krku a pot na spáncích těsně pod místem, kde začínají růst vlasy, a já ji slyšel, slyšel jsem živý puls jejího dechu, nehlasný šepot v mých ústech, když jsme se líbali, to všechno na předním sedadle v mém autě odsunutém do nejdál, a já nemyslel na zvorané písemky nebo válku ve Vietnamu nebo na LBJ s lei na krku nebo srdce nebo cokoli jiného, jenom jsem ji chtěl, hned tady a teď, a pak se najednou

narovnávala a taky mě narovnávala, s rukama položenýma na mém hrudníku, roztaženýma prsty mě odstrkovala zase k volant. Naklonil jsem se k ní a přejel jí rukou po stehně, ale ona řekla ostře, „Pete, ne!“ a sevřela nohy, kolena srazila k sobě tak hlasitě, že jsem slyšel, jak to cvaklo, jako zámeček, který znamená, že jste s tím skončili, ať se ti to líbí nebo ne. Nelíbilo se mi to, ale přestal jsem.

Opřel jsem hlavu o zamlžené okno na své straně a prudce oddechoval. Místo pind'oura jsem měl železnou tyč zastrčenou do trenýrek, tak tvrdou, až to bolelo. To brzy pomine – žádný tvrd'as nevydrží věčně, jak řekl myslím Benjamin Disraeli –, ale i když erekce pomine, modré koule zůstávají. To je fakt z pánského života.

Odjeli jsme z kina brzy – dávali nějaký opravdu strašlivý flák s Buřtem Reynoldsem – a vrátili se na parkoviště se stejnou myšlenkou v hlavě... aspoň jsem v to doufal. Myslím, že to *byla* stejná myšlenka, jenomže já doufal v něco víc, než co jsem dostal.

Carol si stáhla strany svetru k sobě, ale podprsenka jí pořád visela přes sedadlo a ona vypadala šíleně žádoucí s těmi prsy, které se jí pokoušely vykouknout mezerou ven a pŭlka bradavek jí byla v tom kalném světle vidět. Otevřela kabelku a roztrášenýma rukama šátrala po cigaretách.

„Páni,“ řekla. Hlas se jí třásl stejně jako ruce. „Teda, to bylo něco.“

„Vypadáš jako Brigitte Bardotová, když máš tak rozepnutý svetr,“ řekl jsem jí.

Podívala se na mě, překvapeně a – jak jsem si pomyslel – potěšeně. „Opravdu si to myslíš? Nebo je to jenom těmi světlými vlasy?“

„Vlasy? Sakra, to ne. Hlavně je to tím...“ Ukázal jsem jí na hrud'. Podívala se na sebe a zasmála se. Ale knoflíky si nezapnula, ani se nepokusila stáhnout si okraje svetru k sobě. Stejně by to asi ani nešlo – pokud se pamatuju, ten svetr byl nádherně upnutý.

„Když jsem byla malá, bylo kousek od nás v ulici kino, Asher Empire. Už ho zbourali, ale když jsme byli malí – Bobby a Sully-John a já –, zdálo se, že pořád dávají její filmy. Myslím, že jeden z nich, *A Bůh stvořil ženu*, určitě dávali aspoň tisíc let.“

Vyprskl jsem smíchy a vzal si svoje cigarety z přístrojové desky. „To byl vždycky třetí hlavní film v autokině v Gates Falls, v pátek a v sobotu večer.“

„Viděl jsi to někdy?“

„Děláš si srandu? Já jsem neměl ani *dovoleno* jet do autokina, pokud nedávali disneyovky. Myslím, že jsem musel vidět *Tonku* se Salem Mineo aspoň sedmkrát. Ale pamatuju si upoutávky. Brigitte v ručníku.“

„Já se do školy nevrátím,“ řekla a zapálila si cigaretu. Mluvila tak klidně, že jsem si nejdřív myslel, že pořád mluvíme o starých filmech nebo o půlnoci v Kalkatě nebo o čemkoli, co bylo nutné k tomu, abychom přesvědčili naše těla, že je čas jít spát, že čas činů pominul. Pak mi to došlo.

„Ty... říkalas...?“

„Řekla jsem, že se po svátcích do školy nevrátím. A nebude to nic moc strávit Díkůvzdání doma, ale co na tom.“

„Tvůj otec?“

Zavrtěla hlavou a potáhla z cigarety. Ve světle ohýnku byl její obličej plný oranžových světél a prohlubní z šedých stínů. Vypadala starší. Stále krásná, ale starší. V rádiu zpíval Paul Anka Dianu. Vypnul jsem ho.

„Můj otec s tím nemá nic společného. Vracím se do Harwiche. Pamatuješ, jak jsem se zmiňovala o matčině kamarádce Riondě?“

Trochu ano, tak jsem přikývl.

„Rionda dělala tu fotku, kterou jsem ti ukazovala, jak jsem na ní s Bobbym a S-J. Ona říká...“ Carol se podívala na sukni, kterou měla pořád vyhrnutou skoro k pasu, a začala si ji stahovat. Člověk nikdy neví, co lidi uvede do rozpaků; někdy jsou to vyměšovací funkce, jindy sexuální výstřelky u příbuzných, někdy extravagantní chování. A někdy samozřejmě pití.

„Řekněme to takhle, můj táta není jediný v rodině Cerberových, kdo má problémy s pitím. Naučil mou matku, jak zvedat loket, a ona byla pilná studentka. Dlouho se držela – myslím, že chodila na schůzky Anonymních alkoholiků –, ale Rionda říká, že znovu začala. Tak jedu domů. Nevím, jestli se o ni dokážu postarat nebo ne, ale

pokusím se. Za bráchu i za matku. Rionda říká, že Ian neví, jestli přijede, nebo odjede. To samozřejmě neví nikdy.“ Usmála se.

„Carol, možná to není tak dobrý nápad. Zahodit svoje vzdělání takovým způsobem –“

Zlostně se na mě podívala. „Chceš mi tu něco vykládat o zahazování *mého* vzdělání? Víš, co poslední dobou slýchám o té zasrané hře srdce, co se hraje na dvojce v Chamberlainu? *Že všichni na patře* do Vánoc vyletí včetně tebe. Penny Lang říká, že do začátku jarního semestru tam nezbude nikdo, jenom ten váš pitomej proktor.“

„Ale ne,“ bránil jsem se, „to je přehnané. Zbude Nate. Stoke Jones taky, jestli si nezláme krk, až někdy v noci půjde ze schodů.“

„Ty se chováš, jako by to byla legrace,“ řekla.

„Není to legrace,“ řekl jsem. Ne, to tedy nebyla.

„Tak proč toho nenecháš?“

Teď jsem začínal dostávat vztek já. Odstrčila mě a sklapla kolena, řekla mi, že odjede, zrovna když jsem ji začal nejen chtít, ale přímo potřebovat, nechala mě být s prvotřídně promodralými koulemi... a teď se najednou obouvá do mě. Teď jde jenom o karty.

„Já *nevím*, proč toho nenechám,“ řekl jsem. „Proč si nenajdeš někoho jiného, kdo by se ti postaral o matku? Proč to neudělá ta její kamarádka, Rawanda –“

„Ri-on-da.“

„– proč se o ni nepostará ona? Je to snad tvoje chyba, že je tvoje matka násoska?“

„*Moje matka není žádná násoska. Tak jí neříkej!*“

„No, určitě něco takového je, když chceš kvůli ní odejít ze školy. Jestli je to tak vážné, Carol, tak určitě něco takového je.“

„Rionda má práci a matku, se kterou má dost vlastních starostí,“ řekla Carol. Vztek z ní vyprechal. Mluvila vyčerpaně, lhostejně. Pamatoval jsem si to rozesmáté děvče, které stálo vedle mě a pozorovalo útržky goldwaterovské nálepky, jež vítr odfoukával po makadamu, ale zdálo se mi, že to byl někdo jiný. „Moje matka je moje matka. Může se o ni postarat jenom Ian nebo já, a Ian sotva prolézá střední školou. Kromě toho ještě zbývá univerzita v Connecticutu.“

„Chceš nějakou *informaci*?“ zeptal jsem se jí. Hlas se mi třásl, zadržával se. „Jednu ti dám, ať chceš nebo nechceš. Jasně? Ty mi tu lámeš srdce. To je ta *informace*. Lámeš mi to moje zatracený srdce.“

„Ale nelámu,“ řekla. „Srdce něco vydrží, Pete. Většinou se nelámou. Většinou se jenom ohnou.“

Jo, jo, a Konfucius říká, že žena, která se kácí, prožila záchvat. Rozbrečel jsem se. Ne moc, ale slzy mi vyrazily, to ano. Bylo to hlavně asi tím, že mě zaskočila tak naprosto nepřipraveného. A jasně, možná jsem brečel taky kvůli sobě. Protože jsem se bál. Propadal jsem nebo mi propadnutí hrozilo ze všech předmětů kromě jediného, jeden z mých přátel se chystal zmáčknout knoflík KATAPULT a já nemohl s těmi kartami přestat. Nic nešlo tak, jak jsem očekával, že to na vysoké bude, a byl jsem vyděšený.

„Nechci, abys odjela,“ řekl jsem. „Miluju tě.“ Pak jsem se pokusil o úsměv. „Prostě další drobná informace, ano?“

Podívala se na mě s výrazem, ve kterém jsem se nevyznal, pak stáhla okénko a vyhodila svou cigaretu ven. Zasunula okénko zpátky a natáhla ke mně ruce. „Pojď sem.“

Strčil jsem svou cigaretu do přetékájícího popelníku a přesunul se na její stranu sedadla. Do její náruče. Políbila mě, pak se mi podívala do očí. „Možná mě miluješ a možná že ne. Nikdy bych se nikomu nepokoušela vymluvit, že mě miluje, to ti můžu prozradit, protože milujících není nablízku nikdy dost. Ale ty jsi zmatený, Pete. Kvůli škole, kvůli srdcím, kvůli Annmarii, a taky kvůli mně.“

Už jsem chtěl říct, že ne, ale samozřejmě to tak bylo.

„Můžu chodit na connecticutskou univerzitu,“ řekla. „Jestli se matka dá dohromady, *budu* tam chodit. Jestli to nevyjde, můžu chodit na některé přednášky na Penningtonu v Bridgeportu, nebo po večerech dokonce na kursy CED ve Stratfordu nebo Harwichi. Mám takové možnosti, je mi dopřán luxus tohle dělat, protože jsem holka. Tohle je dobrá doba pro dívky, to mi věř. Lyndon Johnson se o to postaral.“

„Carol –“

Položila mi ruku jemně na ústa. „Jestli letos v prosinci vyletíš, příští prosinec můžeš být v džungli. Potřebuješ o tom přemýšlet, Pete. Sullymu se musí něco přiznat. On si myslí, že je to správné, a

chce tam jet. Ty nevíš, co chceš nebo co si myslíš, a nebudeš to vědět, dokud budeš hrát ty karty.“

„Hele, přece jsem sundal tu Goldwaterovu nálepku z auta, ne?“
Samotnému mi to znělo hloupě.

Nic neřekla.

„Kdy jedeš?“

„Zítra odpoledne. Mám lístek na autobus ve čtyři do New Yorku. Zastavuje v Harwichi asi tři bloky od našeho domu.“

„Vyjíždíš z Derry?“

„Ano.“

„Můžu tě odvézt na nádraží? Mohl bych tě vyzvednout na koleji koloni třetí.“

Uvažovala o tom, pak přikývla... ale viděl jsem jí v očích jakýsi stín. Těžko jsem ho mohl nepostřehnout, protože ty oči byly obvykle tak veliké a nezáludné. „To by bylo fajn,“ řekla. „Děkuju ti. A já ti přece nelhala, že ne? Říkala jsem ti, že to mezi námi bude dočasné.“

Vzdychl jsem. „Jo.“ Jenomže to bylo mnohem dočasnější, než jsem čekal.

„Tak, Číslo šest: Chceme... *informaci*.“

„Tu nedostanete.“ Bylo těžké znít tak drsně jako Patrick McGoohan v *Zajatci*, když mi bylo pořád do breku, ale snažil jsem se ze všech sil.

„I když pěkně poprosím?“ Vzala mou ruku a zasunula si ji pod svetr na levé ňadro. Část mého těla, která už začala ochabovat, se okamžitě postavila do pozoru.

„No...“

„Už jsi to někdy dělal? Myslím až do konce? To je ta informace, kterou chce.“

Zaváhal jsem. Tato otázka připadá většině kluků obtížná, řekl bych, a velmi často v odpovědi lžou. Já jsem Carol lhát nechtěl.

„Ne,“ řekl jsem.

Elegantně vyklouzla z kalhotek, hodila je na zadní sedadlo a chytila mě za zátylek. „Já ano. Dvakrát. Se Sullym. Myslím, že nebyl moc dobrý... ale nikdy nebyl na vysoké. Ty ano.“

V ústech mi strašně vyschlo, ale to určitě byla iluze, protože když jsem ji líbal, byla naše ústa mokrá; klouzala po sobě, jazyky a

rty a ostré zuby. Když jsem dokázal promluvit, řekl jsem: „Budu se snažit, abych se podělil o své vysokoškolské vzdělání.“

„Zapni rádio,“ řekla, rozepjala mi opasek a rozepnula džíny. „Zapni rádio, Pete, mám ráda staré písničky.“

Tak jsem pustil rádio a líbal ji a pak tu bylo jedno místo, jedno určité místo, její prsty mě k němu vedly a pak nastala chvíle, kdy jsem byl stejný starý stejný starý a pak se objevilo nové místo, kde jsem byl. Byla tam velmi horká. Velmi horká a velmi těsná. Zaseptala mi do ucha a její rty mě lechtaly na kůži: „Pomalů. Sněž každičkou zeleninku a možná dostaneš zákusek.“

Jackie Wilson zpíval *Lonely Teardrops* a já to dělal pomalu. Roy Orbison zpíval *Only the Lonely*, a já to dělal pomalu. Wanda Jackson zpívala *Let's Have a Party* a já to dělal pomalu. Mocný John udělal reklamu Branniganovi, nejzábavnějšímu klubu v Derry, a já to dělal pomalu. Potom Carol začala sténat a už mi nebořila do krku prsty ale nehty, a když začala pohybovat proti mně boky krátkými tvrdými přírážkami, už jsem to nemohl dělat pomalu, a potom byli v rádiu *The Platters*, zpívali *Twilight Time* a ona začala sténat, že nevěděla, že neměla *tušení*, ach ano, ach Pete, ach *ano*, ach *Ježíši*, *Ježíši Kriste*, Pete, a její rty se mi přísály k ústům a bradě a čelisti, líbala mě jako šílená. Slyšel jsem, jak sedadlo vrže, cítil jsem cigaretový kouř a borový osvěžovač vzduchu, který visel na zpětném zrcátku, a to už jsem taky sténal, nevím co, *The Platters* zpívali „Každý den se modlím, abych byl večer s tebou“, a pak se to začalo dít. V extázi se zapnula pumpa. Zavřel jsem oči, držel jsem ji s očima zavřenými a tak jsem do ní vešel, jak se to dělá, celý jsem se třásl, slyšel, jak mi podpatek boty bubnuje o dveře u řidiče v křečovitém rytmu, myslel si, že bych to dělal, i kdybych umíral, i kdybych umíral, i kdybych umíral; myslel si, že tohle je také informace. Pumpa se zapíná v extázi, karty padají, kam padají, světu neunikne jediný tep, královna se skrývá, královna je nalezena, a to vše byla informace.

25.

Druhý den ráno jsem měl krátkou schůzku se svým učitelem geologie, který mi řekl, že mi „hrozí velmi vážná situace“. *To není zrovna nová informace, Číslo šest*, řekl jsem mu málem, ale neudělal jsem to. Dnes ráno vypadal svět jinak – lépe a zároveň hůř.

Když jsem se vrátil do Chamberlainu, zastihl jsem Natea, jak se chystá k odjezdu domů. V ruce měl kufr. Byla na něm samolepka hlásající VYLEZL JSEM NA MT.WASHINGTON. Přes rameno měl přehozený pytel špinavých šatů. Také Nate vypadal jinak, jako všechno ostatní.

„Užij si Díkůvzdání, Nate,“ řekl jsem, otevřel skříň a začal namátkou vytahovat kalhoty a košile. „Sněž hodně nádivky. Seš přílišně hubenej.“

„Sním. Taky brusinkovou omáčku. Když se mi první týden stýskalo nejvíc, dokázal jsem myslet prakticky jenom na máminu omáčku.“

Sbalil jsem si kufr a pomyslel si, že bych mohl vzít Carol na autobusové nádraží v Derry a pak prostě pokračovat dál. Jestli nebude doprava na silnici číslo 136 moc hustá, mohl bych být před setměním doma. Možná bych se mohl dokonce zastavit ve Frankově fontáně na sklenici zázvorového piva, než se vydám po Sabbatus Road k domu. Najednou bylo mou hlavní prioritou to, abych odtud vypadl – z Chamberlain Hall a Holyoke, pryč z celé té zatracené univerzity. *Jsi zmatený, Pete*, řekla Carol včera večer v autě. *Nevíš, co chceš nebo co si myslíš, a nebudeš to vědět, dokud budeš hrát ty karty.*

No, teď jsem měl šanci těm kartám uniknout. Bolelo mě vědomí, že Carol odjíždí, ale lhal bych, kdybych tvrdil, že mi to zrovna v té chvíli nejvíc leželo na srdci. V té chvíli jsem myslel na to, jak se dostat pryč od salónku ve druhém patře. Pryč od té Mrchy. *Jestli letos v prosinci propadneš, příští prosinec budeš nejspíš v džungli.* Ozvi se, bejby, nashle, jak to obvykle říká Skip Kirk.

Když jsem zacvakl zámky kufru a rozhlédl se, Nate stál pořád mezi dveřmi. Poskočil jsem a trochu vyjekl překvapením. Jako by mě navštívil Banquoův duch, sakra.

„Hele, popojedem, vypadni,“ řekl jsem. „Čas nepočká, dokonce ani na pre-dentála.“

Nate tam jenom stál a díval se na mě. „Ty vyletíš,“ řekl.

Znovu mě napadlo, jak přízračně jsou si Nate a Carol podobní, skoro jako mužská a ženská strana téže mince. Pokusil jsem se usmát, ale Nate zůstal vážný. Tvář měl drobnou, bílou a špičatou. Dokonalý yankeeský obličej. Člověk vidí hubeného chlapíka, který se vždycky spálí, místo aby se opálil, jehož představa oblékání zahrnuje úzkou kravatu a řádnou dávku vitalisu, chlapíka, který vypadá, že se pořádně nevysral aspoň tři roky, a ten chlap se nejspíš narodil a vyrůstal severně od White Dive v New Hampshiru. A na smrtelné posteli budou jeho poslední slova znít „Brusinková omáčka“.

„Ale ne,“ odbyl jsem ho. „Nepřeháněj, Natie. Všechno je v pohodě.“

„Ty vyletíš,“ opakoval. Do tváří mu stoupala temná, cihlová červeň. „Ty a Skip jste nejlepší kluci, jaké znám, na střední škole nebyl nikdo takový jako vy, aspoň na mé střední škole, a vy vyletíte a to je tak *hloupé*.“

„Já nevyletím,“ řekl jsem... ale od včerejšího večera jsem se přistíhl, že se začínám smířovat s myšlenkou, že bych *mohl*. Ta vážná situace mi pouze *nehrozila*; kámo, já v ní byl. „Ani Skip. Máme to pod kontrolou.“

„Svět se hrouťí a vy dva vyletíte ze školy kvůli srdcím! Kvůli *pitomým kartám!*“

Než jsem stačil něco říct, byl pryč, zamířil za krocánem a máminou nádivkou. Možná i za ruční přeskalhotovou prací od Cindy. Hele, a proč ne? Bylo Díkůvzdání.

Nečtu svůj horoskop, málokdy se dívám na *Akta X*, nikdy jsem nevolal na horkou linku Přátel paranormálních jevů, ale přesto věřím, že všichni čas od času zažíváme záblesky vizí budoucnosti. Jeden jsem prožil toho odpoledne, kdy jsem zastavil před Franklin Hall v bratrově starém stejšnu: bylo mi jasné, že Carol už je pryč.

Šel jsem dovnitř. Hala, ve které obvykle čekalo a posedávalo na plastových židlích osm nebo devět pánských návštěvníků, vypadala podivně prázdná. Správcová v modré uniformě luxovala koberec. Dívka v recepci četla *McCall* a poslouchala rádio. Hráli tam ? and The Mysterians. Plač, plač, plač, baby, 96 slz.

26.

„Pete Riley, přišel jsem pro Carol Cerberovou,“ řekl jsem. „Můžeš jí brknout?“

Vzhlédla, odložila časopis a mile, soucitně se na mě podívala. Byl to pohled lékaře, který vám musí říct, jejdánánku, je mi líto, ale ten nádor se nedá operovat. Smůla, kámo, začněte se přátelit s Ježíšem. „Carol říkala, že musí odjet brzo. Odjela hned ráno autobusem do Deny. Ale říkala mi, že se tu staviš, a prý ti mám dát tohle.“

Podala mi obálku, na které bylo zepředu napsáno moje jméno. Poděkoval jsem jí a odešel s obálkou z Franklínu. Sešel jsem po chodníku a chvíli stál u auta a díval se na Holyoke, slavný Palác na pláních a domov nadržného parkového muže. Pod ním po Bennetově tahu vítr honil chrastivé hromádky listů. Jasně barvy z nich vyprchaly; zbyla jen listopadová tmavá hněď. Byl den před Dikůvzdáním, v Nové Anglii je to zádveří zimy. Svět byl plný větru a studeného slunce. Znovu jsem se rozbřečel. Poznal jsem to podle tepla na tvářích. 96 slz, baby; plač, plač, plač.

Nasedl jsem do auta, kde jsem předchozího večera ztratil panictví, a otevřel obálku. Uvnitř byl jediný list papíru. Stručnost je duší vtípu, jak tvrdí Shakespeare. Jestli je to pravda, pak byl Carolin dopis vtipný jako hrom.

Milý Pete,

myslím, že za naše rozloučení bychom měli považovat včerejší noc – mohlo to snad být lepší? Možná ti napíšu ze školy a možná taky ne, v této chvíli jsem tak zmatená, že prostě nevím (hele, možná se dokonce

rozmyslím a vrátím se!). Ale prosím tě, dovol, ať jsem to já, kdo se ozve, jo? Říkal jsi, že mě miluješ. Jestli ano, tak dovol, ať jsem to já, kdo se ozve. Já to udělám, slibuji.

Carol

P. S. Včera v noci se mi stala nejsladší věc v životě. Jestli se to může ještě zlepšit, tak nechápu, jak to lidi dokážou přežít.

P. P. S. Nech těch pitomých karet.

Napsala, že to byla nejsladší věc, která se jí v životě stala, ale nepřipsala dole „s láskou“, jenom podpis. Stejně... *jestli se to může ještě zlepšit, tak nechápu, jak to lidi dokážou přežít.* Věděl jsem, co míní. Natáhl jsem se a sáhl si na sedadlo, kde ležela. Kde jsme spolu leželi.

Zapni rádio, Pete, mám ráda staré písničky.

Podíval jsem se na hodinky. Dojel jsem ke koleji brzy (možná zafungovalo to polovědomé tušení), a zrovna byly tři. Mohl bych to klidně stihnout na nádraží do Derry, než odjede do Connecticutu... ale já to neudělám. Měla pravdu, nádherně jsme se rozloučili v mém starém stejnu; cokoli dalšího by byl krok zpět. Přinejlepším bychom zjistili, že procházíme po stejné půdě; v nejhorsím případě bychom včerejší noc pošpinili bahnem hádky.

Chceme informaci.

Ano. A dostali jsme ji. Bůh ví, že dostali.

Složil jsem dopis, zastrčil ho do zadní kapsy džínů a odjel domů do Gates Falls. Nejdřív jsem měl zamžené oči a musel jsem si je pořád utírat. Pak jsem si zapnul rádio a muzika všechno trochu vylepšila. Hudba tak funguje vždycky. Už je mi přes padesát a hudba pořád dokáže všechno vylepšit; to je slavný zákon.

27.

Do Gates jsem dojel kolem půl šesté, když jsem projížděl kolem Franka, zpomalil jsem, ale pak jsem jel dál. Tou dobou jsem se chtěl

dostat domů mnohem víc než si dát pivo a pokecat si s Frankem Parmelauem. Máma mi na uvítanou jako vždy oznámila, že jsem moc hubený, vlasy mám přerostlé a že jsem „nestál dost blízko u britvy“. Pak se posadila do houpacího křesla a trochu si poplakala nad návratem nezdárného syna. Táta mi dal pusu na tvář, jednou rukou mě objal a pak se odšoural k lednici pro sklenici mámina červeného čaje, hlavu přitom vystrkoval z průkrčníku starého hnědého svetru jako zvědavá želva.

Mysleli jsme si – tedy máma a já –, že mu zbývá dvacet procent zraku, možná trochu víc. Těžko se to dalo poznat, protože mluvil moc málo. To s ním provedla jedna nehoda, hrozný pád ze dvou pater. Na levé straně obličeje a krku měl jizvy; na lebce zůstalo promáčké místo, kde mu už nikdy nenarosily vlasy. Ta nehoda ho skoro připravila o zrak a cosi mu provedla s mozkiem. Ale nebyl „totální magor“, jak jsem jednou slyšel nějakého chytráka říkat u holiče Gendrona, ani nebyl němý, jak si asi mysleli někteří lidé. Devatenáct dní byl v komatu. Když se probral, moc už toho nenamluvil, to je pravda, a často byl hrozně popletený, ale někdy tu pořád byl, se vším všudy a dokonale. Když jsem přijel, byl s námi natolik, aby mi dal pusu a pořádně mě objal, tak mě objímal pokaždé, co se pamatuji. Měl jsem starého pána moc rád... a po semestru hraní karet s Ronniem Malenfantem jsem se poučil, že mluvení je nesmírně přečeňovaná dovednost.

Chvilí jsem s nimi poseděl, vyprávěl jim historky ze školy (samozřejmě ne o tom, jak honíme Mrchu), pak jsem šel ven. Za šera jsem shraboval listí – mrazivý vzduch působil na moje tváře blahodárně – mával na procházející sousedy a k večeři jsem snědl tři máminy hamburgery. Potom mi řekla, že půjde do kostela, kde Dámský klub připravuje slavnostní jídlo pro invalidy. Nemyslela si, že bych chtěl strávit první večer doma s hejnem starých slípek, ale pokud chci, jsem na slavnostním shromáždění vítán. Poděkoval jsem jí a řekl, že bych měl asi zavolat Annmarii.

„Tak to mě vůbec nepřekvapuje,“ řekla a odešla. Uslyšel jsem, jak startuje auto, a potom jsem se nijak radostně dovlekl k telefonu a zavolal Annmarii Soucie. Za hodinu přijela v otcově dodávce, usměvavá, s vlasy na ramena, pusu rozsvícenou rtěnkou. Ten úsměv

nevydržel dlouho, to si asi umíte představit, a za čtvrt hodiny poté, co vešla dovnitř, odcházela Annmarie z domu i z mého života. Ozvi se, baby, nashle. Někdy v době, kdy se konal Woodstock, se provdala za pojišťovacího agenta z Lewistonu a stala se Annmarii Jalbertovou. Měli tři děti a jsou pořád spolu. Myslím, že je to dobré, ne? A i když třeba ne, musíte přiznat, že je to zatraceně americké.

Stál jsem u okna nad kuchyňským dřezem a díval se, jak na silnici mizí koncová světla dodávky pana Soucieho. Styděl jsem se – kristepane, jak se jí rozšířily oči, jak jí zmizel ten úsměv a začala se jí třást pusa –, ale zároveň jsem se cítil k posrání spokojeně, nechutně se mi ulevilo; bylo mi tak lehké, že bych mohl tancovat po stěnách a po stropě jako Fred Astaire.

Ozvaly se za mnou šouravé kroky. Otočil jsem se a uviděl tátu, pomalu jako želva kráčel v bačkorách přes linoleum. Šel s jednou rukou nataženou před sebou. Kůže na té ruce začínala vypadat jako velká volná rukavice.

„Slyšel jsem zrovna nějakou mladou dámu, že nazvala jednoho mladého džentlmena zasraným blbem?“ zeptal se mírným konverzačním tónem.

„No... jo.“ Šoupl jsem nohou. „Asi jsi to slyšel.“

Otevřel lednici, zašátral v ní a vytáhl džbán červeného čaje. Pil ho bez cukru. Jednou jsem ho taky tak okusil, a můžu vám říct, že se jeho chuť nedá přirovnat skoro k ničemu. Podle mě si táta chodil pořád na ten červený čaj, protože to byla nejbarevnější věc v lednici a on vždycky věděl, co to je.

„To byla mladá Soucieová, že?“

„Jo, tati. Annmarie.“

„Všichni Soucieovi jsou strašně nedůtkliví, Pete. Bouchla dveřmi, že?“

Usmíval jsem se. Nemohl jsem si pomoci. Byl to div, že sklo v těch ubohých starých dveřích vydrželo. „To teda bouchla.“

„Vyměnil jsi ji na vysoké za novější model, co?“

To byla poměrně složitá otázka. Jednoduchá odpověď – a možná nakonec ta nejpravdivější – zněla, že ne. Takovou odpověď jsem mu taky dal.

Přikývl, postavil si největší sklenici z kredence vedle lednice, ale stejně se zdálo, že se chystá rozlít čaj po celé lince a taky svých nohou.

„Já ti to naleju,“ řekl jsem. „Můžu?“

Neodpověděl, ale odstoupil a nechal mě, abych mu nalil čaj. Vložil jsem mu sklenici plnou do tří čtvrtin do rukou a džbán zase do lednice.

„Je to dobré, tati?“

Nic. Jenom tam stál, svíral sklenici oběma rukama jako dítě a upíjel po malých doušcích. Čekal jsem, ale pak už jsem si myslel, že neodpoví, a vzal si kufr z rohu. Na šaty jsem si naházela učebnice a teď jsem začal vybalovat.

„Studovat o prvním volném večeru,“ pronesl táta, až jsem se lekl – skoro jsem zapomněl, že tu je. „Páni.“

„No, v několika předmětech jsem se trochu opozdil. Učitelé pokračují mnohem rychleji než na střední škole.“

„Vysoká,“ řekl. Na dlouho se odmlčel. „Jsi na vysoké.“ Zdálo se skoro, že je to otázka, tak jsem odpověděl: „Je to tak, tati.“ Chvilku tam ještě postával, zdálo se, že sleduje, jak si skládám knížky a sešity. Možná že sledoval. Nebo tam možná jenom tak stál. Nedalo se to poznat, ne s jistotou. Nakonec se začal šourat ke dveřím, krk natažený, tu obrannou ruku pozvednutou, druhou ruku – se sklenicí červeného čaje – přimáčknutou k hrudi. U dveří se zastavil. Neohlédl se, ale řekl: „Udělal jsi dobře, že seš té mladé Soucieové zbavil. Všichni Soucieové jsou hrozně prchliví. Můžeš si je krásnit, jak chceš, ale tím je nezměníš. Můžeš dopadnout líp.“

Vyšel ven, sklenici s čajem přitisknutou k hrudi.

28.

Než z New Gloucesteru přijel bratr s manželkou, skutečně jsem se učil, stihl jsem půlku látky ze sociologie a trochu jsem prolétl čtyřicet stránek geologie, to vše za tři hodiny tvrdého biflování. Když jsem si udělal přestávku a vařil si kafe, začal jsem cítit slabé šimrání naděje. Byl jsem pozadu, strašlivě pozadu, ale možná že ne *fatálně*

pozadu. Cítil jsem se jako hráč mimo pole, který sleduje míček dál a dál k hranici hřiště; stojí tam a dívá se vzhůru, ale *nevzdává* se, ví, že míček přeletí, ale také ví, že pokud si správně načasuje výskok, může ho při tom přeletu chytit. Já bych to mohl dokázat taky.

Tedy pokud se budu v budoucnu držet dál od salónku ve druhém patře.

Ve tři čtvrtě na deset přijel můj bratr, který nikdy nikam nepřijede, dokud je slunce nad obzorem, pokud je to v jeho silách. Jeho manželka v osmém měsíci, nádherná v kabátě s límcem z pravého norka, nesla chlebový pudink; Dave nesl mísu máslových fazolí. Ze všech lidí na zemi jenom mého bratra napadne převážet máslové fazole přes okresní hranice kvůli Děkuvzdání. Je to dobrý chlap, Dave, starší o šest let a v roce 1966 účetní u malého prodejního hamburgerového řetězce s půl tuctem „krámů“ po Maine a New Hampshire. Do roku 1996 to už bylo osmdesát „krámů“ a můj bratr ještě se třemi partnery byl majitelem společnosti. Jeho majetek čítá tři miliony dolarů – aspoň papírově – a má trojitý bypass. Co bypass, to milion, dalo by se asi říct.

V patách Daveovi a Katie přišla máma z dámského klubu, zaprášená od mouky, rozjařená dobrým dílem a rozradostněná tím, že má v domě oba syny. Nastalo veselé brebentění. Táta seděl v rohu a poslouchal nás a nijak se nezapojoval... ale usmíval se a ty jeho zvláštní oči s velkými zornicemi putovaly od Daveovy tváře k mé a pak zase k Daveově. Myslím, že jeho oči reagovaly na naše hlasy. Dave chtěl vědět, kde je Annmarie. Řekl jsem, že jsme se s Annmarií rozhodli, že si dáme na nějakou dobu pauzu. Dave se už chtěl zeptat, jestli to znamená, že jsme –

Než stačil otázku dokončit, matka i manželka mu uštědřily takový ten ostrý dloubanec, který znamená, *ted' ne, hochu, ted' ne*. Při pohledu do máminých vykulených očí jsem uhodl, že sama na mě bude mít později několik otázek. Nejspíš docela dost. Máma chtěla *informace*. To mámy chtějí vždycky.

Až na to, že mě Annmarie nazvala zasraným blbem a že jsem chvílemi vzpomínal, co asi dělá Carol Cerberová (hlavně jestli se nerozmyslela a nevrátí se do školy, a jestli je na Děkuvzdání se svým starým přítelem, armádě oddaným Sully-Johnem), to byly pěkné

svátky. Celá rodina se během čtvrtka nebo pátku chvílemi celá sešla, nebo se potulovala domem a okusovala krocaní stehna, dívala se v televizi na fotbal a řvala při každé povedené akci, sekala dřevo do kuchyňského sporáku (do neděle večer měla máma dost polen, aby mohla vytápět dům celou zimu, kdyby chtěla). Po večeři jsme jedli koláč a hráli scrabble. Nejzábavnější ze všeho bylo, že Dave a Katie se horkokrevně pohádali kvůli domu, který si chtěli koupit, a Katie hodila na mého bratra celou mísu zbytků. Během let jsem schytlal z Daveových rukou pár ran a moc se mi líbil pohled, jak se mu plastová miska odráží od hlavy. Páni, to byla sranda.

Ale pod vši tou pohodou, tou obyčejnou radostí, kterou člověk cítí, když je pohromadě celá rodina, jsem se bál toho, co se stane, až se vrátím do školy. Našel jsem si hodinku k učení ve čtvrtek pozdě večer, když se lednice nacpala až po strop zbytky a všichni ostatní šli spát, a ještě dvě hodinky v pátek odpoledne, když trochu polevil příliv příbuzných a Dave a Katie, kteří dočasně uzavřeli smír, si odešli „zdrímnout“, podle mě nesmírně hlučně.

Pořád jsem měl pocit, že bych to mohl dohnat – vlastně jsem to věděl –, ale zároveň jsem věděl, že to nedokážu sám, ani s Natem. Musel jsem se skamarádit s někým, kdo rozumí tomu sebevražednému vábení salónku ve druhém patře, a tomu, jak se krev zpění, když někdo začne hrát piky ve snaze vynutit si Mrchu. S někým, kdo rozumí primitivní radosti, když se podaří počastovat Ronnieho *la femme noire*.

Bude to muset být Skip, pomyslel jsem si. Dokonce i kdyby se Carol vrátila, ta by to nikdy nedokázala pochopit jako on. Musel to být Skip a já, vyplaveme z hluboké vody a zamíříme ke břehu. Myslel jsem si, že když budeme držet pohromadě, dokážeme oba prorazit. Ne že bych se tolik staral o jeho blaho. Takové přiznání mi nijak nelichotí, ale je to pravda. Do soboty o svátcích Díkůvzdání jsem značně pokročil ve zpytování duše a pochopil, že mám starosti hlavně o sebe, zajímá mě hlavně Číslo šest. Jestli mě Skip bude chtít využít, tak fajn. Protože já jsem ho rozhodně využít chtěl.

Do sobotního poledne jsem přečetl z geologie tolik, abych věděl, že potřebuji, aby mi s některou látkou někdo pomohl, a to rychle. V semestru byly jenom dvě velká zkoušková období: písemky a potom

závěrečné zkoušky. V obojích si budu muset vést opravdu dobře, abych si udržel stipendium.

Dave a Katie odjeli kolem sedmé v sobotu večer a pořád se dohadovali (ale už dobrosrdečněji) kvůli domu, který si chtěli koupit v Pownalu. Usadil jsem se u kuchyňského stolu a začal číst látku o mimoskupinových sankcích z učebnice sociologie. Zdálo se mi, že závěr zní, že i šprti musejí mít někoho, na koho by srali. Depresivní teorie.

V jednu chvíli jsem si uvědomil, že nejsem sám. Zvedl jsem hlavu a uviděl, že tam stojí máma ve starém růžovém županu, obličej strašidelně tlustě namazaný krémem Pond's. Nepřekvapilo mě, že jsem ji neslyšel; po pětadvaceti letech strávených v jednom domě věděla, kde co vrže a praská. Myslel jsem si, že se konečně přišla vyptat na Annmarii, ale ukázalo se, že můj milostný život bylo to poslední, co ji zajímalo.

„Jak velké máš problémy, Petere?“ zeptala se.

Napadla mě stovka různých odpovědí, ale pak jsem se rozhodl pro pravdu. „To opravdu nevím.“

„Jedná se o nějakou konkrétní věc?“

Tentokrát jsem jí pravdu neřekl a při pohledu zpět si uvědomuji, jaké to tehdy bylo, když jsem jí lhal: cosi ve mně, cosi, co odporovalo mým nejlepším zájmům, ale bylo to velmi mocné, si stále vyhrazovalo právo mě eskortovat k útesu... a pak mě z něj shodit.

Jo, mamí, jde o salónek ve druhém patře, tím problémem jsou karty – jenom pár partiček, to si pokaždé říkám, a když se podívám na hodiny, je tři čtvrtě na dvanáct a už jsem moc unavený, abych studoval. Sakra, jsem moc nabuzený, abych studoval. Kromě toho, že jsem hrál srdce, se mi letos na podzim podařilo akorát ztratit panictví.

Kdybych z toho řekl aspoň první část, myslím, že by to bylo jako hádat Rumplstilskinovo jméno a pak ho vyslovit nahlas. Ale já nic takového neřekl. Pověděl jsem jí, že je to jenom tím vysokoškolským tempem; že si musím znovu ověřit, co studium znamená, osvojit si pár nových návyků. Ale zvládnou to. Určitě to zvládnou.

Chvilku tam ještě stála s rukama založenýma na hrudi a dlaněmi zastrčenými do rukávů pláště – vypadala trochu jako čínský mandarin, když tak stála – a pak řekla: „Vždycky tě budu mít ráda, Pete. Tvůj otec taky. On to neříká, ale cítí to. Oba to cítíme. To přece víš.“

„Jo,“ řekl jsem, „vím to.“ Vstal jsem a objal ji. Rakovina slinivky, to ji dostalo. Aspoň že to bylo rychlé, ale ne dost. Myslím, že nic není dost rychlé, když jde o někoho, koho máte rádi.

„Ale musíš na studiích tvrdě pracovat. Chlapci, kteří tvrdě nestudují, umírají.“ Usmála se. Nebyl to moc veselý úsměv. „To jsi nejspíš věděl.“

„Zaslechl jsem nějaké zvěsti.“

„Pořád rosteš,“ zaklonila hlavu.

„To bych nemyslel.“

„Ale ano. Od léta jsi vyrostl nejméně o palec. A ty tvoje vlasy! Proč si je neostříháš?“

„Mně se to tak líbí.“

„Máš je dlouhé jako dívka. Dej na mou radu, Pete, ostříhej se. Musíš vypadat slušně. Přece jenom nejsi žádný Rolling Stone nebo Herman's Hermit.“

Vyprskl jsem smíchy. Nemohl jsem se ovládnout. „Budu o tom přemýšlet, mami, dobře?“

„To udělej.“ Znovu mě pořádně k sobě přitiskla a pak mě pustila. Vypadala unaveně, ale myslím, že vypadala taky docela krásně. „Za mořem zabíjejí chlapce,“ řekla. „Nejdřív jsem si myslela, že je pro to dobrý důvod, ale tvůj otec říká, že je to bláznovství, a já nevím, jestli nemá pravdu. Studuj ze všech sil. Jestli potřebuješ nějaké peníze na knížky – nebo učitele –, někde je vystracháme.“

„Díky, mami. Jsi zlatíčko.“

„Nejsem,“ řekla. „Jsem jenom stará kobyly s unavenýma nohama. Jdu do postele.“

Učil jsem se ještě hodinu, potom jsem začal všechna slova vidět dvojité a trojitě. Taky jsem si šel lehnout, ale nemohl jsem spát. Pokaždé, když jsem začal klimbat, uviděl jsem se, jak zvedám rozdané karty a začínám si je pořádat podle barev. Nakonec jsem nechal oči, aby se otevřely, a jenom jsem zíral na strop. *Chlapci,*

kteří tvrdě nestudují, umírají, řekla matka. A Carol, která mi říkala, že toto je dobrá doba pro dívky, Lyndon Johnson se o to postaral.

Honíme Mrchu!

Jedeme vlevo, nebo vpravo?

Ježíšikriste, ten hajzl Riley jede zostra.

Hlasy v hlavě. Zdálo se, že ty hlasy prosakují z okolního vzduchu.

Přestat hrát bylo jediné rozumné řešení mého problému, ale i když byl salónek v druhém poschodí sto třicet mil na sever od místa, kde jsem ležel, měl mě ve spárech, a nemělo to moc společného s rozumem nebo přičetností. Během turnaje jsem získal dvanáct bodů; přede mnou byl jenom Ronnie s patnácti. Neuměl jsem si představit, že bych se těch dvanácti bodů mohl vzdát, prostě odkráčel a nechat tomu nafoukanému Malenfantovi volnou ruku. Carol mi pomáhala udržet Ronnieho v jisté perspektivě, umožnila mi, abych v něm viděl odporného, úzkoprsého skřeta se špatnou pletí, kterým byl. Ale teď, když byla pryč –

Ronnie také za chvíli poletí, ozval se hlas rozumu. Jestli vydrží do konce semestru, bude to čistokrevný zážrak. To přece víš.

Pravda. A mezitím Ronnie neměl nic, jenom srdce, že? Byl neohrabaný, obtloustlý a se slabýma rukama, už teď z něj byl starý muž. Byl pořád naježený, aby aspoň trochu zakryl obrovské komplexy méněcennosti. Jeho chlubení ohledně dívek bylo směšné. Taky nebyl nijak chytrý jako někteří kluci, kterým momentálně hrozil vyhazov (například Skip Kirk). Srdce a prázdné chvástání, jenom v tom byl Ronnie dobrý, pokud jsem mohl soudit, tak proč nevykouvat a nenechat ho, aby honil karty a honil si tu nevymáchanou hubu, dokud může?

Protože se mi nechtělo, proto. Protože jsem chtěl vymazat úšklebek z toho jeho prázdného, podřobaného obličejce, a umlčet ten jeho rezavý chechtot. Bylo to zlé, leč pravdivé. Ronnieho jsem měl nejradši, když se kabonil, když na mě vztekle hleděl zpod umaštěných rozčuchaných vlasů visících do čela a když vystrkoval spodní ret.

Taky šlo o samotnou hru. Hrozně rád jsem hrál. Nemohl jsem na to přestat myslet ani tady, v posteli svého dětství, jak jsem si měl

udržet odstup od salónku, až se tam vrátím? Jak jsem si měl nevšímat Marka St. Pierrea, až na mě zařve, abych sebou hodil, že je tam prázdné místo, že všichni jsou na nule a hra právě začíná? Kristepane!

Byl jsem pořád vzhůru, když kukačkové hodiny v pokoji pod mnou odkukaly dvě hodiny. Vstal jsem, hodil jsem si přes spodky starý kostkovaný župan a sešel dolů. Nalil jsem si sklenici mléka a posadil se u kuchyňského stolu, abych si ji vypil. Nikde se nesvítilo, kromě zářivky nad sporákem, nikde se nic neozývalo, kromě topení, které šumělo podlahovými mřížkami, a otcova tichého chrápání ze zadní ložnice. Cítil jsem se trochu cvokle, jako by mi kombinace krocana a biflování spustila v hlavě menší zemětřesení. A jako bych příště mohl usnout až, řekněme, na den svatého Patricka.

Náhodou jsem pohlédl ke vchodu. Tam na jednom háčku nad botníkem viselo moje sako ze střední školy, s velkým bílým GF vyšitým na hrudi. Nic jiného, jenom tyto iniciály; nebyl jsem v žádném spolku. Když se mě Skip krátce po nástupu na vysokou ptal, jestli nosím nějaké iniciály, řekl jsem mu, že mám velké M jako masturbace – první liga, krátký záběr přes ruku je moje specialita. Skip se chechtal, až brečel, a možná že tehdy jsme se skamarádili. Vlastně si myslím, že jsem mohl dostat D jako debata nebo drama, ale za tohle se iniciály nedávají, že? Tehdy ani teď.

Střední škola vypadala té noci hluboko ponořená do minulosti, skoro v jiné planetární soustavě... ale bylo tam to sako, dárek k narozeninám od našich v roce, kdy mi bylo šestnáct. Přešel jsem ke dveřím a sundal sako z háčku. Zvedl jsem ho k obličejí, začichal a vzpomněl si na pátou hodinu s panem Mezensikem – hořké aroma hoblinek z ostrouhaných tužek, děvčata, která si šeptají a potichu se hihňají, slabě doléhající křik zvenku, kde děti při tělocviku hrály nápravný volejbal, jak tomu říkali špti. Všiml jsem si, že místo, za které bylo sako pověšeno, pořád vyvstávalo jako hrb; ten zatracený hadr nejspíš nikdo od dubna nebo května nenesil, ani moje matka, když šla v noční košili pro poštu.

Vzpomněl jsem si na Carol lapenou tečkami novinové fotografie, tvář zastíněnou nápisem USA PRYČ Z VIETNAMU!, ohon jí ležel na límci jejího středoškolského saka... a dostal jsem nápad.

Náš telefon, bakelitový dinosaurus s vytáčecím ciferníkem, ležel na stolku v přední chodbě. V šuplíku pod ním byl místní telefonní seznam, mámin adresář a nejrůznější psací potřeby. Taky černý značkovač prádla. Vzal jsem si ho ke kuchyňskému stolu a znovu se posadil. Rozprostřel jsem si svoje středoškolské sako na kolena a pak jsem na záda namaloval fixem velikou vrabčí stopu. Při té práci jsem cítil, jak mi ze svalů vyprchává nervózní napětí. Napadlo mě, že bych se mohl odměnit svou vlastní iniciálou, když chci, a něco takového jsem právě dělal.

Když jsem skončil, podržel jsem sako před sebou a podíval se. Ve slabém bílém světle zářivky vypadala moje kresba neuměle, pateticky a jaksi dětsky:



Ale ten znak se mi líbil. Líbil se mi ten parchant. Nevěděl jsem ani teď, co si mám o válce myslet, ale ta vrabčí stopa se mi dost líbila. A měl jsem pocit, že bych mohl jít konečně spát; aspoň to pro mě ta kresba udělala. Opláchl jsem sklenici a vyšel nahoru se sakem pod paží. Zastrčil jsem ho do skříně a pak si lehl. Vzpomněl jsem si na Carol, jak mi zasunovala ruku k sobě pod svetr, a na chuť jejího dechu v mých ústech. Vzpomněl jsem si, jak jsme byli jen sami sebou za zamlženými okny mého starého stejšnu, možná jsme byli tím nejlepším, čeho jsme byli schopni. A vzpomněl jsem si, jak jsem se smál, když jsem stáli a dívali se na útržky Goldwaterovy nálepky, které vítr hnal přes parkoviště Steam Plant. Přemýšlel jsem o tom, když jsem usnul.

Když jsem se v neděli chystal zase do školy, přibalil jsem si pozměněné středoškolské sako do kufru – přestože máma vyslovila

pochyby o válce pana Johnsona a pana McNamary, určitě by se moc vyptávala na tu vrabčí stopu a já jsem neměl žádnou odpověď, ještě ne.

Ale cítil jsem se dost vybaven na to, bych to sako nosil, a taky jsem to dělal. Pocítil jsem ho pivem a posypal cigaretovým popelem, poblil jsem ho, zakrvácel, schytl v něm dávku slzného plynu v Chicagu, kde jsem křičel z plných plic: „Celý svět se dívá!“ Dívky plakaly na to vyšité GF na levé straně hrudníku (než jsem došel do posledního ročníku, nebyly ty iniciály už bílé, ale špinavě šedé), a jedna dívka na něm ležela, když jsme se milovali. Dělalí jsme to bez ochrany, takže na prošité podšívce je nejspíš stopa po semenu. Než jsem se sbalil a v roce 1970 opustil LSD Acres, mírový znak, který jsem si nakreslil na záda u mámy v kuchyni, se proměnil v pouhý stín. Ale ten stín zůstal. Jiní ho možná neviděli, ale já vždycky věděl, kde je.

29.

V neděli po Děkuvzdání jsme se vrátili do školy v tomto pořadí: Skip v pět (bydlel v Dexteru, nejbliž z nás tří), já v sedm a Nate kolem deváté.

Zavolal jsem do Franklin Hall, ještě než jsem vybalil kufr. Ne, řekla dívka v recepci, Carol Cerberová se nevrátila. Očividně mi nechtěla říct nic víc, ale já žadonil. Prozradila mi, že na stole jsou dva růžové formuláře ODCHOD ZE ŠKOLY. Na jednom z nich je Carolino jméno a číslo pokoje.

Poděkoval jsem jí a zavěsil. Minutu jsem tam stál a zamořoval budku dýmem z cigarety, pak jsem se otočil. Na druhé straně chodby jsem zahlédl Skipa, který seděl u jednoho karetního stolu a zrovna sbíral rozházený balíček.

Někdy si říkám, jestli by bylo všechno jinak, kdyby se Carol přece jen *vrátila*, nebo kdybych Skipa zahnal pryč, kdybych měl šanci se k němu dostat dřív, než se k němu dostal salónek v druhém poschodí. Ale to se nestalo.

Stál jsem v telefonní budce, kouřil palmalku a litoval se. Potom kdosi z chodby zaječel: „*A sakra, to ne! Tomu doprdele nevěřím!*“

Načež Ronnie Malenfant (z místa, kde jsem v budce stál, jsem ho neviděl, ale jeho hlas byl nezaměnitelný, stejně jako zvuk pily prokousávající se sukem v borové větvi) radostně zahulákal: „Páni, koukněte na to – *Randy Echolls schytal první Mrchu v éře po Dikůvzdám!*“

Nechod' tam, říkal jsem si. *Budeš absolutně v prdeli, jestli tam půjdeš, v prdeli dokonale a navždy.*

Ale samozřejmě jsem tam šel. Stolky byly všechny obsazeny, ale kolem postávali tři další kluci – Billy Marchant, Tony DeLucca a Hugh Brennan. Mohli jsme si dřepnout do kouta, kdybychom chtěli.

Skip zvedl oči od svých karet a mávl na mě v zakouřeném ovzduší. „Vítej v blázinci, Pete.“

„Hele!“ otočil se Ronnie. „Koukněte, kdo přišel! Jediný pitomec v téhle díře, který to skoro umí hrát! Kdes byl, blboune?“

„V Lewistonu,“ řekl jsem, „šukal jsem tvou babičku.“

Ronnie se zasmál, až mu poďobané tváře zrudly.

Skip se na mě vážně díval a možná v jeho očích cosi bylo. Nevěděl jsem to určitě. Čas letí, Atlantida se noří do oceánu stále hlouběji a člověk má sklon si všechno přikrášlovat. Mytizovat. Možná jsem viděl, že se vzdal, že tam chce zůstat a hrát karty a pak podstoupit vše, co bude následovat; možná mi dával svolení, abych se vydal svou vlastní cestou. Ale mně bylo osmnáct a podobal jsem se Nateovi ve více směrech, než by se mi líbilo. Také jsem nikdy neměl přítele jako Skipa. Skip se nebál, Skip říkal kurva za každým druhým slovem, když Skip jedl v Paláci na pláních, děvčata z něj nemohla spustit oči. Byl to takový magnet na holky, jakým mohl Ronnie být jenom v těch nejmokřejších snech. Ale Skip měl v sobě také cosi neukotveného, jako úlomek kosti, která může i po letech neškodného putování propíchnout srdce nebo ucpat mozek. On to také věděl. Dokonce i tehdy, kdy mu střední škola čouhala ze všech pórů, i tehdy, kdy si stále myslel, že skončí jako učitel a kouč baseballu, to věděl. A já ho měl rád. Jak vypadal, jaký měl úsměv, jak chodil a mluvil. Měl jsem ho rád a nechtěl jsem ho opustit.

„Tak,“ řekl jsem Billymu, Tonymu a Hughovi. „Chcete, kluci, dostat za vyučenou?“

„Pětník za bod!“ řekl Hugh a smál se jako blázen. Sakra, on *byl* blázen. „Jdeme na to! Zamíchejte a rozdávejte!“

Za chvílku jsme byli v rohu, všichni čtyři jsme zuřivě kouřili a karty létaly. Pamatoval jsem se, jak jsem se o víkendu zoufale bifloval, pamatoval jsem se, jak mi matka říkala, že chlapci, kteří se ve škole netuží, v dnešní době umírají. Pamatoval jsem se na to, ale připadalo mi to vzdálené jako milování s Carol v autě, zatímco The Platters zpívali Twilight Time.

Jednou jsem zvedl hlavu a uviděl ve dveřích Stokea Jonese, opíral se tam o berle a díval se na nás se svým obvyklým výrazem odtazitého pohrdání. Černé vlasy měl rozčuchanější než jindy, přes uši a na límeček mu spadaly ještě bláznivější lokny než jindy. Neustále potahoval, z nosu mu kapalo a oči mu slzely, ale jinak nevypadal o nic nemocnější než před svátky.

„Stoke!“ řekl jsem. „Jak se vede?“

„Ale jo, kdo ví,“ řekl. „Líp než vám, možná.“

„Pojď dál, Raz-dva, přitáhni si dojačku,“ řekl Ronnie. „Naučíme tě to hrát.“

„Nevíte nic o tom, co bych se chtěl učit,“ řekl Stoke a oddusal pryč. Poslouchali jsme klepání berlí a krátký záchvat kašle.

„Ten mrzáckej teplouš mě miluje,“ řekl Ronnie. „Ale neumí to dát najevo.“

„Já ti dám něco najevo, jestli nerozdáš,“ řekl Skip.

„Bojím, bojím,“ pitvořil se Ronnie hlasem Elmera Fudda, který připadal zábavný jenom jemu. Položil si hlavu na paži Marka St. Pierrea, aby ukázal, jak moc se bojí. Mark paži prudce zvedl. „Odprejskni. Tohle je nová košile, Malenfante, a nechci ji mít celou zasranou od beďarů.“

Než se Ronniemu rozsvítila tvář pobavením a než se zachechtal, zahlédl jsem na okamžik zoufalou bolest. Nijak mě to nedojalo. Ronnie měl možná skutečné problémy, ale ty ho nijak nepolidšťovaly. Pro mě to byl prostě blbec, který uměl hrát karty.

„No tak,“ řekl jsem Billymu Marchantovi. „Dělej a rozdávej. Chci se potom ještě chvíli učit.“ Ale samozřejmě že se nikdo z nás

ten večer neučil. Horečka, místo aby přes svátky vyhořela, jen zesílila a páčila čím dál víc.

Kolem tři čtvrtě na deset jsem procházel chodbou, abych si vzal novou krabičku kuřiva, a poznal jsem, že se Nate vrátil, ještě když jsem byl na šestero dveří od nás. Z pokoje, kde bydlel Nick Prouty s Barrym Margeauxem, se ozývalo Love Grows Where My Rosemary Goes, ale kousek dál jsem slyšel Phila Ochse, který zpíval The Draft Dodger Rag.

Nate byl zanořený do skříně a věšel si šaty. Nejenže byl jedinou osobou na kolejích, která nosila pyžamo, ale byl také jediný, kdo používal ramínka. Jediná věc, kterou jsem si věšel, bylo moje sako ze střední školy. Teď jsem ho vytáhl a začal u něj prohledávat kapsy, jestli v nich nejsou cigarety,

„Hele, Nate, jak se máš? Dostal jsi dost brusinkové omáčky, abys vydržel?“

„Já jsem –“ začal, pak uviděl, co mám na zádech saka, a vyprskl smíchy.

„Co je?“ zeptal jsem se. „To je *taková* sranda?“

„Vlastně jo,“ řekl a naklonil se hlouběji do skříně. „Koukni.“ Vynořil se se starým námořním krátkým kabátem v rukou. Otočil ho, abych viděl záda. Na nich se skvěla vrabčí stopa, provedená mnohem úhledněji než má kresba z volné ruky. Nate si ji udělal jasně stříbrnou izolační páskou. To už jsme se smáli oba.

„Ike a Mike, mají stejný nápady,“ řekl jsem.

„Nesmysl. Velké mozky jsou naladěny na stejný kanál.“

„Myslíš, že je to tím?“

„No... aspoň si to rád myslím. Znamená to, že jsi změnil názor na válku, Pete?“

„Jaký názor?“ zeptal jsem se.

30.

Andy White a Ashley Rice se na vysokou vůbec nevrátili – takže to bylo mínus osm. Pro zbytek z nás došlo k očividné změně k horšímu během tří dnů před první zimní bouří. Očividné pro někoho

jiného, samozřejmě. Pokud jste byli v tom, rozpálení horečkou, vypadalo všechno skoro normálně.

Před svátkem Děkuvzdání se karetní čtveřice v salonku rozpadaly a formovaly během týdne; někdy na nějakou dobu úplně zanikly, když kluci chodili na přednášky. Teď se skupinky skoro ustálily, jediné změny nastávaly, když se někdo odpotácel do postele nebo změnil stůl, aby unikl Ronnieho obratnosti a neustálému sžíravému žvanění. K tomu ustálení došlo, protože většina hráčů z druhého patra se nevrátila ke studiu; Barry, Nick, Mark Harvey, a já nevím kdo ještě, se na vzdělání v podstatě vykašlali. Vrátili se, aby se vydali na lov naprosto bezcenných „zvláštních bodů“. Hodně kluků z dvojky v Chamberlainu teď studovalo hlavně srdce. Skip Kirk a já, jak musím s lítostí přiznat, jsme k nim patřili. V pondělí jsem zašel na pár vyučovacích hodin a pak si řekl, že se na to vykašlu, a na zbytek nešel. V úterý jsem vynechal všechny předměty, hrál jsem srdce i ve snu v úterý v noci (pamatuji si, že jsem v jednom útržku snu upustil Mrchu a uviděl, že má tvář Carol), pak jsem celou středu hrál doopravdy. Geologie, sociologie, historie... nic nemělo význam.

Ve Vietnamu letka B-52 napadla oblast Vietkongu před Dong Ha. Také se jim podařilo zasáhnout rotu amerických mariňáků, dvanáct jich zabili a čtyřicet zranili – sakra, do háje. A na čtvrtek hlásili husté sněžení, které bude odpoledne přecházet v déšť a mrznoucí déšť. Jen málokdo z nás si toho povšiml; rozhodně já neměl důvod si myslet, že ta bouřka změní směr mého života.

Ve středu jsem šel spát o půlnoci a usnul těžkým spánkem. Pokud se mi zdálo o srdcích a Carol Cerberové, nevzpomínám si na to. Když jsem se probudil ve čtvrtek v osm ráno, sněžilo tak hustě, že jsem sotva viděl světla Franklin Hall naproti přes cestu. Osprchoval jsem se a pak se odbelhal chodbou, abych se podíval, jestli se už začalo hrát. U jednoho stolku už jeli – Lennie Doria, Randy Echolls, Billy Marchant a Skip. Byli bledí, neoholení a unavení, jako by tam vasedávali celou noc. Nejspíš taky jo. Opřel jsem se ve dveřích a díval se, jak hrají. Venku ve sněhu se dělo něco mnohem zajímavějšího než karty, ale my jsme se to dozvěděli teprve později.

31.

Tom Huckabee bydlel v Kingu, druhé chlapecké koleji v našem komplexu. Bečka Aubertová bydlela ve Franklinu. Docela se během posledních tří čtyř týdnů skamarádili a chodili také spolu na jídlo. Tehdy za toho sněžného rána koncem listopadu se vraceli ze snídane, když uviděli, že na severní straně Chamberlain Hall je cosi napsáno. Na té straně, která byla otočena do kampusu... takže hlavně k East Annex, kde se konaly náborové pohovory velkých společností.

Přišli blíž, sešli z chodníku a vkročili do nového sněhu – to už napadlo skoro deset centimetrů.

„Podívej,“ řekla Bečka a ukazovala do sněhu. Byly tam divné stopy – žádné otisky nohou, ale většinou rýhy a hluboké díry, které ty rýhy lemovaly. Tom Huckabee řekl, že mu to připomíná stopy člověka, který má lyže a odráží se hůlkami. Ani jednoho nenapadlo, že by takové stopy mohl zanechat člověk s berlemi. Tehdy ještě ne.

Došli těsně ke stěně koleje. Písmena byla velká a černá, ale sněžilo tak hustě, že museli dojít na tři metry ke zdi, než slova přečetli, někdo je tam zřejmě nasprejoval... a ve stavu totální nasranosti, soudě podle rozháraného písma. (Znovu, nikoho nenapadlo, že by se někdo mohl pokoušet nasprejovat nápis na zeď a zároveň držet rovnováhu na berlích, takže moc úhledný ten výsledek nebyl.)

Nápis zněl:



DO PRDELE S JOHNSONEM.

PREZIDENT JE VRAH.

USA PRYČ Z VIETNAMU.

IHN !

32.

Četl jsem, že někteří zločinci – možná že docela velký počet zločinců – v podstatě chtějí, aby byli chyceni. Myslím, že to byl případ Stokea Jonese. Nevím, co přišel hledat na Maineskou univerzitu, ale nenacházel to. Jsem přesvědčen, že se rozhodl, že je čas odejít... a když už půjde, udělá největší gesto, jakého je kluk s berlemi schopen.

Tom Huckabee vykládal desítkám kluků o tom, co je na naší koleji nasprejováno; vyprávěla o tom i Bečka Aubertová. Jeden z lidí, kterým to vyprávěla, byla proktorka druhého patra na Franklinu, hubená pokrytecká holka, která se jmenovala Marjorie Stuttenheimerová. Marjorie se stala do roku 1969 v kampusu docela význačnou postavou, stala se zakladatelkou a předsedkyní Křesťanek za vysokoškolskou Ameriku. Klub podporoval válku ve Vietnamu a ve své budce ve Svazu veteránů prodával malé špendlíky s vlaječkou na klopu, které tak proslavil Richard Nixon.

Ve čtvrtek v poledne jsem měl jít pracovat do Paláce na pláních, a i když jsem školu flákal, vůbec mě nenapadlo, že bych přestal pracovat – nebyl jsem tak stavěný. Přenechal jsem židličku v salónku Tonymu DeLuccovi a zamířil asi v jedenáct do Holyoke na směnu u nádobí. Uviděl jsem ve sněhu docela velký hlouček studentů, kteří se dívali na cosi na severní straně mé koleje. Přešel jsem k nim, přečetl si nápis a okamžitě věděl, kdo ho tam napsal.

Na Bennetově silnici se k postrannímu vchodu Chamberlainu sunul modrý univerzitní sedan a jedno ze dvou univerzitních policejních aut. U dveří stála Margie Stuttenheimerová a kromě ní čtyři kampusoví policisté, děkan mužů a Charles Ebersole, univerzitní disciplinární úředník.

Skupinka se rozrostla možná na padesát lidí, když jsem se k ní zezadu připojil; během pěti minut už nás bylo pětasedmdesát. Když jsem ve čtvrt na dvě skončil s utíráním nádobí a zamířil zase do Chamberlainu, postávalo tam v hloučcích takových dvě stě lidí. Dnes je asi těžké uvěřit, že nějaké graffiti přitáhlo tolik pozornosti, zvláště za tak mizerného počasí, ale mluvíme o naprosto odlišném světě,

takovém, kde žádný časopis v Americe (až na velmi řídké *výjimky* v *Populárním fotografovi*) neukázal nahotu tak nahou, že by bylo vidět ochlupení, kde se žádné noviny neodvážily ani špitnout o sexuálním životě některého politika. To bylo předtím, než se Atlantida potopila; to bylo dávno předtím a daleko předaleko ve světě, kde byl nejméně jeden komik uvězněn za to, že na veřejnosti řekl doprdele, a další zjistil, že v *Show Eda Sullivana* člověk může vystrčit prst, ale nesmí si ukázat na penis. Byl to svět, kde byla některá slova stále šokující.

Ano, říkali jsme doprdele. Samozřejmě že ano, pořád: jdi do prdele, do prdele kudrnatý, udělej to do prdele své sestře. Ale tam bylo černými písmeny metr dvacet vysokými napsáno DO PRDELE S JOHNSONEM. Do prdele s *prezidentem Spojených států!* A PREZIDENT JE VRAH! Kdosi nazval prezidenta Spojených států amerických vrahem! Nemohli jsme tomu uvěřit.

Když jsem se vrátil z Holyoke, přijelo druhé kampusové policejní auto, takže tam bylo šest kampusových policistů – počítal jsem, že skoro plný počet – a snažili se zakrýt nápis velkým obdélníkem žlutého plátna. Dav mumlal, pak začal bučet. Policisté se na ně podrážděně podívali. Jeden na ně křikl, aby se rozešli, no tak, mají co na práci. To byla možná pravda, ale většině se zjevně líbilo právě tam, protože zástup moc nezřídil.

Policista, který držel levý konec plátna, ve sněhu uklouzl a skoro upadl. Několik přihlížejících zatleskalo. Policista, který uklouzl, se ohlédl po tom zvuku s výrazem nejčernější nenávisti, jež mu zkřivila celý obličej, a pro mě to byla právě ta chvíle, kdy se všechno opravdu začalo měnit, kdy se generace opravdu začaly vzdalovat.

Policista, který uklouzl, se otočil a začal znovu zápasit s kusem plátna. Nakonec se spokojili s tím, že zakryli první mírový znak a DO PRDELE S JOHNSONEM! A jakmile zmizelo to Opravdu Špatné Slovo, zástup se *začal* rozcházet. Sníh se měnil v plískanici a postávání venku už bylo nepřijemné.

„Radši se k těm policajtům neotáčej zády, když máš tohle sako,“ řekl Skip a já se ohlédl. Stál vedle mě v mikině s kapuci, ruce zastrčené hluboko do kapsy vpředu. Dech mu vycházel z úst jako zmrzlé obláčky; očima stále sledoval kampusové policisty a část

nápisu, který zůstal: JOHNSON! PREZIDENT JE VRAH! PRYČ Z VIETNAMU IHNED! „Budou si myslet, žes to udělal ty, nebo já.“

Skip se pousmál a otočil se. Na zádech mikiny měl jasně červeným inkoustem nakreslenou další vrabčí stopu.

„Ježíši,“ řekl jsem. „Kdys to udělal?“

„Dnes ráno,“ řekl. „Viděl jsem to u Natea.“ Pokrčil rameny. „Bylo to tak pěkné, že jsem se musel opičit.“

„Nebudou si myslet, že jsme to byli my. Ani na vteřinu.“

„Ne, to asi ne.“

Jediná otázka byla, proč už Stokea nevyslychali... ne že by mu museli dávat spoustu otázek, aby z něj dostali pravdu. Ale jestli Ebersole, disciplinární úředník a Garretsen, děkan mužů, s ním *nemluvili*, bylo to jenom tím, že ještě nemluvili s –

„Kde je Dearie?“ zeptal jsem se. „Víš to?“ Plískanice už byla pořádná, rachotila větvemi a bodala do každého centimetru holé kůže.

„Mladý a hrdinný pan Dearborn je venku ještě s tuctem kamarádů z vojenské přípravy a posypává pískem chodníky,“ řekl Skip. „Viděli jsme je ze salónku. Jezdí kolem v opravdovém vojenském nákladáku. Malenfant říkal, že asi mají čuráky tak tvrdé, že nebudou moct týden spát na břicho. Myslím, že to byl docela dobrý vtip, na Ronnieho.“

„Až se Dearie vrátí –“

„Nojo, až se vrátí.“ Skip pokrčil rameny, jako by říkal, že je to mimo naši kontrolu. „Mezitím se schováme před tím hnusným sněhem a zahrajeme si karty, co říkáš?“

Chtěl jsem toho říct spoustu o spoustě věcí... ale pak jsem zase mlčel. Vrátili jsme se dovnitř a odpoledne už hra znovu běžela na plné obrátky. Probíhalo pět čtyřpartičkových „podher“, pokoj se modral kouřem a kdosi přitáhl gramofon, abychom mohli poslouchat Beatles a Stones. Někdo jiný vytáhl poškrábaný singl 96 slz a ten se přehrával nejméně hodinu pořád dokola: plač, plač, plač. Z oken byl dobrý výhled na Bennetův tah a Bennetovu promenádu, a já se tam pořád díval a čekal, kdy uvidím Davida Dearborna a jeho khaki kamarády, jak hledí na severní stranu koleje a možná se dohadují, jestli mají jít za Stokem Jonesem s karabinami nebo ho prohnat

jenom bajonety. Samozřejmě že by nic takového neudělali. Možná skandovali „Zabijte Kong! USA, do toho!“, když cvičili na fotbalovém hřišti, ale Stoke byl mrzák. Rádi se spokojí s tím, že uvidí jeho prokomoušskou prdel letět z univerzity.

Nechtěl jsem, aby se to stalo, ale neviděl jsem možnost, jak by se to mohlo nestat. Stoke měl vrabčí stopu na zádech kabátu už od začátku školy, ještě než nám ostatním došlo, co to znamená, a Dearie to věděl. A Stoke se *přizná*. Vypořádá se s otázkami děkana a disciplinárního úředníka stejně, jako se oháněl svými berlemi – s rozmachem a plnou silou.

A navíc mi to celé začínalo připadat vzdálené, jasné? Stejně jako škola. Stejně jako Carol, když jsem pochopil, že skutečně odešla. Stejně jako představa, že mě odvedou a pošlou umřít do džungle. Skutečný a bezprostřední mi připadal hon na tu mizernou Mrchu nebo riskování jedné barvy a porážení spoluhráčů s šestadvacetibodovým náskokem. Skutečná mi připadala jenom srdce.

Ale pak se cosi stalo.

33.

Kolem čtvrté se plískanice změnila v déšť a v půl páté, kdy se začalo stmívat, jsme viděli, že na Bennetově tahu stojí skoro deset centimetrů vody. Chodník vypadal spíš jako kanál. Pod tou vodou byla ledová, tající, kluzká břevka.

Tempo hry se zpomalilo, protože jsme sledovali nešťastníky, kteří na trase mezi kolejemi a Palácem na pláních podnikali kros za jídlem. Někteří – ti moudřejší – to brali svahem a rychle tajícím sněhem. Ostatní scházeli po chodnicích, klouzali a ujížděli po zrádném, ledovém povrchu. Z mokré země se začala zvedat hustá mlha, takže lidi viděli ještě hůř, kam vlastně šlapou. Jeden kluk z Kingu potkal holku z Franklinu na místě, kde se chodníky spojovaly. Když se společně vydali po Bennettově promenádě, kluk uklouzl a chytil se dívky. Skoro šli spolu k zemi, ale podařilo se jim udržet rovnováhu. Všichni jsme zatleskali.

U mého stolku jsme začali hrát hru bez přibírání. Ronnieho mazaný přítelíček Nick mi rozdál neuvěřitelných třináct karet, možná nejlepší karty, jaké jsem tu dostal. Měl jsem parádní šanci: šest vysokých srdcí a žádné nízké, pikového krále a královnu, k tomu vysoké karty z druhých dvou barev. Měl jsem sedmu srdcovou, hraniční kartu, ale při téhle hře můžete lidi nachytat, že klimbají; nikdo nečeká, že se vám bude takhle dařit v situaci, kdy nemůžete rozdané karty nijak vylepšit.

Lennie Doria zahájil dvojkou. Ronnie se zbavil pikového esa, myslel si, že je to skvělé. Já taky; moje dvě vysoké pikové karty teď byly obě vítězné. Královna byla za třináct bodů, ale pokud jsem měl všechna srdce, já ty body nesežeru; to bude na Ronniem, Nickovi a Lenniem.

Nechal jsem Nicka, aby štych vzal. Odehráli jsme bez příhod další tři štychy – nejdřív Nick a potom Lennie nabrali káry – a potom jsem dostal desítku srdcovou vmíchanou do křížového štychu.

„Srdce jsou rozházený a Riley žere první!“ zatroubil Ronnie vesele. „Už se potápíš, balíku!“

„Možná,“ řekl jsem. Ale možná se Ronnie Malenfant bude brzy usmívat na druhé straně obličej, pomyslel jsem si. Jestli se mi to podaří, mohl bych toho idiota Nicka Proutyho dostat přes stovku a připravit Ronnieho o vítězství.

O tři štychy později už začínalo být jasné, co dělám. Jak jsem doufal, Ronnieho posměšky se změnilы ve výraz, který se mi na jeho tváři líbil – otráveně špulil rty.

„To nejde,“ řekl. „Tomu nevěřím. Nemůžeme přece dobírat karty. Nemáš na to sakra palivo.“ Ale věděl, že to je možné. Bylo mu to znát na hlase.

„No, uvidíme,“ řekl jsem a vynesl srdcové eso. Už jsem hrál otevřeně, ale proč ne? Jestli byla srdce rovnoměrně rozložena, mohl jsem vyhrát rovnou. „Uvidíme, co –“

„Koukněte!“ zavolal Skip od stolku nejbliž u okna. Hlas měl plný údivu a zároveň jakési úcty. „Ježíšikriste, to je sakra Stokely!“

Přestali jsme hrát. Všichni jsme se na židličkách otočili a podívali se z okna na zšeřelý, mokrý svět pod námi. Čtveřice kluků v rohu vstala, aby viděla. Staré tepané lampy na Bennetově promenádě

vrhaly slabé elektrické paprsky přízemní mlhou, a připomněly mi Londýn a Tyne Street a Jacka Rozparovače. Holyoke na kopci vypadala jako oceánský parník víc než jindy. Její obrysy se vlnily v dešti proudícím po okenních tabulkách v salónku.

„Sakra, Raz-dva je venku v *tomhle* svinstvu – já žasnu,“ vydechl Ronnie.

Stoke rychle scházel po cestičce, která vedla od severního vchodu do Chamberlainu k místu, kde se všechny asfaltové chodníky v nejnižším místě Bennettova tahu spojovaly. Měl na sobě svůj starý vlněný kabát a bylo jasné, že nevyšel zrovna z koleje; kabát měl naskrz promočený. Dokonce i přes to ubrečené sklo jsme viděli na jeho zádech mírový znak, černý jako slova, která byla nyní částečně zakryta kusem žlutého plátna (pokud ještě neodletělo). Divokou kšticí měl promáčenou tak, že zplihla.

Stoke se vůbec nepodíval po svém graffiti PREZIDENT JE VRAH, jenom se hnál k Bennetově promenádě. Šel rychleji, než jsem ho zatím vídal chodit, vůbec si nevšímal crčícího deště, stoupající mlhy ani čvachtanice pod berlemi. Chtěl upadnout? Pokoušel tu břечku, aby ho stáhla dolů? To nevím. Možná byl příliš zamyšlený, než aby věnoval pozornost rychlosti, jakou se pohybuje, nebo mizernému počasí. Každopádně se určitě daleko nedostane, pokud nezmírní tempo.

Ronnie se začal hihňat a jeho veselí se šířilo jako plamínky suchým troudem. Nechtěl jsem se přidat, ale nemohl jsem se ovládnout. Stejně jako Skip, jak jsem viděl. Částečně proto, že smích je nakažlivý, ale také proto, že to bylo skutečně směšné. Víím, jak nelaskavě to zní, samozřejmě to víím, ale zašel jsem už příliš daleko, než abych nepověděl o tom dnu pravdu... až dnes, skoro o půl života později. Protože mi to pořád připadá k smíchu, pořád se usmívám, když si vzpomenu, jak vypadal, jako horečně se pohybující hračka na klíček ve vlněném kabátě, lopotící se lijákem, a berle jí při tom cákají vodou. Věděli jsme, co se stane, prostě jsme to *věděli*, a to bylo nejlegračtější ze všeho – ta otázka, jak daleko se dostane, než se nevyhnutelně vymázne.

Lennie řval smíchy s rukou přimáčknutou k obličejí a hleděl ven mezi roztaženými prsty a z očí mu tekly slzy. Hugh Brennan se držel

za nezanedbatelné břicho a hýkal jako osel uvízlý v blátě. Mark St. Pierre nekontrolovaně vyl a říkal, že se počurá, že vypil moc coly a že si pomoci ty pitomý džíny. Já se smál tak strašně, že jsem nedokázal udržet karty; nervy v pravé ruce mi odumřely, prsty se uvolnily a těch několik posledních vítězných štychů mi padlo do klína. V hlavě mi bušilo a dutiny jsem měl ucpané.

Stoke došel k úpatí svahu, kde začínala Promenáda. Zastavil se a z nějakého důvodu udělal bláznivou otočku o tři sta šedesát stupňů, jako by balancoval na jedné berli. Druhou berli držel ve vzduchu jako samopal, jako by v duchu kropil celý kampus – Zabijte Kong! Povraždít proktory! Bodákem na ty povýšence!

„*A olympijští sudí mu dávají... samé desítky!*“ zvolal Tony DeLucca v dokonalé imitaci sportovního komentátora. To byla poslední kapka; salónek se najednou proměnil v blázinec. Všude poletovaly karty. Popelníky se převrhly a jeden skleněný (většinou tam byly jenom ty malé hliníkové tácky) se rozbil. Kdosi spadl ze židle a začal se válet, a přitom řval a kopal nohama. Kámo, chechtali jsme se jako blázni.

„Už je to tu!“ kvílel Mark. „Zrovna jsem si pochcal trenky! Nemohl jsem to zastavit!“ Nick Prouty za ním lezl po kolenou k oknu a slzy mu tekly po rozpáleném obličejí a ruce natahoval před sebou v bezhlasém prosebném gestu člověka, který chce říct, zastavte to, zastavte to dřív, než mi uprostřed mozku praskne nějaká zasaaná tepna a já na místě umřu.

Skip vstal, až převrhl židli. Já taky vstal. Chechtali jsme se jako cvoci, tápavě jsme se dostali k sobě a potáčeli se k oknu a drželi se kolem ramenou. Stoke Jones, který nic netušil o tom, že ho sleduje a chechtá se mu dvacítkou poblázněných karbaníků, byl kupodivu pořád ještě na nohou.

„Do toho, Raz-dva!“ začal skandovat Ronnie. „Do toho, Raz-dva!“ Nick se k němu přidal. Došel k oknu a opíral se čelem o sklo, a pořád se smál.

„Do toho, Raz-dva!“

„Do toho, chlape!“

„Do toho!“

„Dělej, Raz-dva, práskni do koní!“

„Zaber za ty zasraný berle, chlape jeden!“

„*Do toho, Raz-dva zasranej!*“

Bylo to jako při rozhodujícím fotbalovém zápase, jenomže všichni skandovali *Do toho, Raz-dva místo Blokuj ho* nebo *Přehod' ho. Skoro* všichni; já jsem neskandoval, a myslím, že ani Skip ne, ale chechtali jsme se. Smáli jsme se stejně hrozně jako ostatní.

Najednou jsem si vzpomněl na ten večer, kdy jsme s Carol seděli na krabicích od mléka za Holyoke, ten večer, kdy mi ukázala fotku, na které byla ona a její přátelé z dětství... a pak mi *vyprávěla* příběh o tom, co jí provedli ti druzí kluci. Co jí provedli baseballovou pálkou. *Nejdřív si ze mě asi utahovali*, řekla Carol. A smáli se? Nejspíš jo. Protože co člověk dělá, když vtipkuje? Baví se, tak se směje.

Stoke chvíli stál na místě, visel na těch berlích s hlavou skloněnou... a pak zaútočil na kopec jako mariňáci na pobřeží u Tarawy. Prudce vyrazil po Bennettově promenádě nahoru, rozkmitanými berlemi rozstříkával vodu daleko kolem sebe; bylo to jako pozorovat vzteklou kachnu.

Pokřik už byl ohlušující: „*Do toho, Raz-dva! Do toho, Raz-dva! Do toho, Raz-dva!*“

Nejdřív si ze mě utahovali, řekla Carol, když jsme seděli na krabicích od mléka a kouřili cigaretu. To už plakala, slzy měla stříbrné v tom bílém světle, které padalo z jídelny nad námi. *Nejdřív si ze mě utahovali a potom... potom už ne.*

To pomyšlení skoncovalo s mým vtipkáním na Stokeův účet – to vám přísahám. Ale stejně jsem se nemohl přestat smát.

Stokely se dostal asi do třetiny svahu k Holyoke, až skoro k holé dlažbě, než ho kluzká břečka nakonec dostala. Zabodl berle daleko před tělo – příliš daleko, i kdyby bylo sucho – a když se zhoupl vpřed, obě tyčky pod ním podjely. Nohy mu vylétly vzhůru jako gymnastovi, když provádí nějaký úžasný cvik na hrazdě, a dopadl na záda, až to ohromně cáklo. Slyšeli jsme to dokonce i v tom druhém patře v salónku. To byla poslední dokonalá tečka.

V salónku to vypadalo jako v blázinci, kde všichni chovanci zároveň dostali otravu jídlem. Potáceli jsme se bezcílně kolem, chechtali se a svírali si krk, z očí se nám hrnuly slzy. Visel jsem na

Skipovi, protože mě nohy už neunesly; kolena jsem měl jako z rosolu. Smál jsem se jako nikdy do té doby a asi jako nikdy potom, a stejně jsem pořád myslel na Carol, jak seděla vedle mě na krabici od mléka, nohu přes nohu, v jedné ruce cigaretu, v druhé ruce fotku, a říkala mi: *Harry Doolin mě praštil... Willie a ten druhý mě drželi, abych nemohla utéct... nejdřív si ze mě utahovali, asi, a potom... potom už ne.*

Venku na Bennettově promenádě se Stoke pokoušel posadit. Zvedl trup trochu z vody... ale pak si zase lehl jak dlouhý, tak široký, jako by ta ledová břecha byla postel. Zvedl obě ruce k nebi v gestu, jako by někoho vzýval, a pak nechal paže spadnout. Ty tři pohyby vystihovaly všechny poražené, co jich na světě bylo: pád na záda, pozvednuté paže, dvojí cáknutí, když paže padly volně zpět vedle těla. Bylo to konečné „kašlu na to, dělejte si, co chcete, já končím“.

„Pojďte,“ řekl Skip. Pořád se chechtal, ale přitom byl úplně vážný. Slyšel jsem tu vážnost v jeho rozchechtaném hlase a viděl ji v jeho hystericky pokřiveném obličejí. Byl jsem rád, že tu vážnost vidím, panebože, jak já byl rád. „Pojďte, než se ten blbec pitomá utopí.“

Skip a já jsme se protlačili dveřmi salónku zároveň a proběhli chodbou, odráželi se od sebe jako míčky a potáceli se, skoro jsme ztráceli balanc stejně jako Stoke na chodníku. Ostatní utíkali většinou za námi. Jediný, který určitě za námi neběžel, byl Mark; šel si do pokoje převléknout mokré džíny.

Na podestě prvního patra jsme potkali Natea – skoro jsme ho převálcovali. Stál tam s náručí knih v plastové tašce a díval se na nás trochu polekaně.

„Dobry bože,“ řekl. To byl Nate v nejlepší formě, *dobry bože*. „Co se to s váma děje?“

„Pojď,“ řekl Skip. Krk měl tak stažený, že to slovo zavrčel. Kdybych s ním předtím nebyl, myslel bych si, že zrovna přestál záchvat pláče. „S náma nic, ale s tím pitomým Jonesem. Sekl sebou. Potřebuje –“ Skip se odmlčel, protože smích – mohutný, bujarý smích – ho znovu přemohl. Padl zády na zeď, obrátil oči v sloup, jako by už rozjařením nemohl. Zavrtěl hlavou, jako by to popíral, ale

smích samozřejmě nejde popřít; když přijde, padne na vaši oblíbenou židli a zůstane tak dlouho, jak se mu chce. Schody nad námi začaly dunět kroky dalších karbaníků z druhého patra. „Potřebuje pomoci,“ vypravil ze sebe konečně Skip a utíral si oči.

Nate se na mě díval stále užasleji. „Jestli potřebuje pomoci, proč se, kluci, smějete?“

Nedokázal jsem mu to vysvětlit. Sakra, sám sobě jsem to nedokázal vysvětlit. Popadl jsem Skipa za paži a škulbl s ním. Zamířili jsme po schodech do přízemí. Nate šel za námi. Ostatní taky.

34.

První, co jsem uviděl, když jsme se vyhrnuli ven severními dveřmi, byl obdélník žlutého plátna. Ležel na zemi, plný vody a poletujícího mokrého sněhu. Potom mi voda stojící na chodníku začala prosakovat do tenisek a já přestal obhlížet krajinu. Mrzlo. Dešť mě bodal do kůže jako jehličky, které nebyly ještě úplně ledové.

Na Bennettově tahu bylo vody po kotníky a nohy jsem přestal chladem cítit. Skip uklouzl a já ho chytil za paži. Nate nás ustálil oba zezadu a udržel nás, abychom nepadli. Zepředu jsem slyšel ohavný zvuk, napůl kašel a napůl dušení. Stoke ležel ve vodě jako nasáklé poleno, vlněný kabát se mu vznášel kolem těla a ty dlouhé černé vlasy se mu vznášely kolem tváře. Kašel byl hluboký, z průdušek. Ze rtů mu při každém dusivém zakašlání odletovaly drobné kapky. Jedna berla ležela vedle něj, uvízla mu mezi paží a bokem. Druhá odplouvala směrem k Bennett Hall.

Přes Stokeův bledý obličej proudila voda. Kašel začal znít divně, chrčivě. Oči hleděly přímo do deště a mlhy. Nedal nijak najevo, že nás slyšel přijít, ale když jsem si klekl vedle něj a Skip z druhé strany, pokusil se nás rukama zahnat. Voda mu vtékala do úst a Stoke se začal zmítat. Topil se přímo před námi. Už mi nebylo do smíchu, ale možná jsem se pořád ještě neovládal. Nejdřív si ze mě

utahovali, řekla Carol. Nejdřív si ze mě utahovali. Zapni rádio, Pete, mám ráda staré písničky.

„Zvedni ho,“ řekl Skip a popadl Stokea zajedno rameno. Stoke se po něm slabě ohnal rukou jako od voskového panáka. Skip si toho nevšímal, možná to ani necítil. „Dělej, kristepane.“

Chytil jsem Stokea za druhé rameno. Cákl mi vodu do obličeje, jako bychom se plácali někde v bazénu na dvorku. Myslel jsem si, že mu bude stejná zima jako mně, ale z jeho kůže vyzařovalo chorobné horko. Podíval jsem se přes promáčené tělo na Skipa.

Skip na mě pokývl. „Připrav se... zaber... ted’.“

Zabrali jsme. Stoke se částečně zvedl z vody – od pasu nahoru –, ale to bylo všechno. Užasl jsem, jak je těžký. Košile se mu vytáhla z kalhot a vznášela se mu kolem pasu jako sukýnka baletky. Pod ní jsem viděl jeho bílou kůži a černou díрку pupku. Měl tam také jizvy, zhojené jizvy, propletené do sebe jako uzly utaženého provazu.

„Pomoz nám, Natie!“ zamručel Skip. „Podepři ho, sakra!“

Nate padl na kolena, všechny tři nás pocákal, a popadl Stokea zezadu, jako by ho objímal. Namáhavě jsme se ho pokoušeli postavit na nohy a dostat ho z té kaše, ale břečka na dlažbě byla strašně kluzká a my jsme v ní nedokázali zabrat najednou. A Stoke, i když pořád kašlal a byl napůl utopený, pracoval proti nám, snažil se ze všech sil, aby se nám vyprostil. Stoke se chtěl vrátit do té vody.

Konečně dorazili ostatní, Ronnie v čele. „Zasranej Raz-dva,“ funěl. Pořád se hihňal, ale vypadal trochu ustrašeně. „Tentokrát jsi to parádně posral, to nepochybuj.“

„Nestůj tam jako dřevo, pitomče!“ zařval Skip. „Pomoz nám!“

Ronnie ještě chvílku otálel, nezlobil se, jenom odhadoval, jak by to šlo nejlépe provést, pak se otočil, aby viděl, kdo je tam ještě. Uklouzl v břečce a Tony DeLucca – taky pořád rozesmátý – ho chytil a zadržel před pádem. Shlukli se na zatopené Promenádě, všichni moji karbanoví kamarádi ze salónku v druhém patře, a většinou se pořád ještě nedokázali uklidnit. Něco mi připomínali, ale nevěděl jsem co. Možná bych na to nikdy nepřišel, nebýt vánočního dárku od Carol... ale ten přišel samozřejmě později.

„Ty, Tony,“ řekl Ronnie. „Brad, Lennie, Barry. Vy ho chytíte za nohy.“

„A co já, Ronnie?“ zeptal se Nick. „Co já?“

„Ty seš moc malej, než abys ho zvedal,“ řekl Ronnie, „ale možná bys ho mohl rozveselit, kdybys mu ho vykouril.“

Nick ustoupil.

Ronnie, Rony, Brad, Lennie a Barry Margeaux proklouzali kolem nás z obou stran. Ronnie a Tony chytili Stokea za lýtka.

„Ježíšikriste!“ vykřikl Tony, znechucený a pořád rozesmátý. „Nic na něm není! Nohy má jako strašák!“

„Nohy má jako strašák, nohy má jako strašák!“ opičil se Ronnie zlomyslně. „Zvedni ho sakra, nimrode taliánskej, tohle není umělecká přehlídka! Lennie a Barry, vy ho chytíte pod tím jeho neukoženým zadkem, až tamti dva zvednou nohy. Pak ho zvednete –“

„– až ho zvednete vy ostatní,“ dokončil Lennie. „Chápu. A neříkej mému *paisan* taliáne.“

„Nechte mě být,“ kašlal Stoke. „Nechte toho, vypadněte... sráči podělaní...“ Znovu ho přemohl kašel. Začal vydávat děsivé dávivé zvuky. Ve světle lamp vypadaly jeho rty šedé a kluzké.

„Koukněte, kdo je tady sráč podělanej,“ řekl Ronnie. „Zasranej napůl chcíplej mrzáckej malej teplouš.“ Podíval se na Skipa, voda mu stékala z vlnitých vlasů přes poďobaný obličej. „Odpočítej to, Kirku.“

„Jedna... dvě... tři... teď!“

Zvedli jsme ho. Stoke Jones se vyloupl z vody jako zachráněná loď. Potáčeli jsme se ním sem a tam. Jedna jeho ruka se mi zakomíhala před obličejem; chvilku tam visela a pak dlaň na konci té paže opsala oblouk a tvrdě mě plácla přes tvář. Panejo! Začal jsem se znovu smát.

„*Položte mě dolů! Hajzlové, položte mě dolů!*“

Potáčeli jsme se, tancovali v rozbředlém sněhu, ze Stokea crčela voda, z nás crčela voda. „Echolls!“ zařval Ronnie. „Marchant! Brennan! *Ježíšikriste, mohli byste nám trochu pomoci, vy mozky vyjebaný, co říkáte?*“

Randy a Billy se procákali k nám. Ostatní – pokřik a čvachtání přilákalo další tři nebo čtyři, většinou to byli členové skupiny srdcí z druhého patra – se také chopili Stokea. Neohrabaně jsme ho otočili, nejspíš jsme při tom vypadali jako nejkřečovitější skupina

roztleskávaček na světě, která z nějakého důvodu nacvičuje sestavu v lijáku. Stoke se přestal zmítat. Ležel nám v rukou, po stranách těla mu visely paže dlaněmi nahoru, plnily se deštěm. Z kabátu a zadku kalhot mu crčely slábnoucí vodopády. *Zvedl mě a odnesl mě*, řekla Carol. Mluvila o chlapci s ježkem, chlapci, který byl její první láska. *Celou cestu po Broad Street a to byl nejparnější den v roce. Nesl mě v náručí*. Nemohl jsem z hlavy vyhnat její hlas. Svým způsobem se mi to nepodařilo nikdy.

„Na kolej?“ zeptal se Ronnie Skipa. „Odneseme ho na kolej?“

„Kriste, to ne,“ řekl Nate. „Na ošetřovnu.“

Jelikož se nám ho podařilo vyprostit z vody – to bylo to nejtěžší a bylo to za námi –, dávala ošetřovna smysl. Byla to malá cihlová budova za Bennett Hall, ani ne tři nebo čtyři sta metrů daleko. Jakmile jsme sešli z chodníku a dostali se na silnici, měli jsme pevnější půdu pod nohama.

Tak jsme ho odnesli na ošetřovnu – nesli jsme ho na ramenou jako zabitého hrdinu, kterého slavnostně odnášejí z bitevního pole. Někteří z nás se pořád uchechtávali a hihňali. Já taky. Jednou jsem si všiml, že Nate se na mě dívá, jako bych byl věc, která ani nestojí za pohrdání, a tak jsem se pokusil zarazit zvuky, které ze mě vycházely. Chvilí mi to šlo, ale pak jsem si vzpomněl, jak se točí kolem dokola na té berli (*Olympijští sudí mu dávají... samé desítky!*) a začalo to znovu.

Stoke promluvil jenom jednou, když jsme ho nesli po chodníku ke dveřím ošetřovny. „Nechte mě umřít,“ řekl. „Jednou ve svém hloupým sobeckým chamtivým životě udělejte něco pořádného. Položte mě na zem a nechte mě umřít.“

35.

Čekárna byla prázdná, v televizi v rohu dávali starý díl *Bonanzy*, ale nikdo se nedíval. V těch dobách ještě neuměli udělat pořádnou barevnou televizi, takže tvář Pa Cartwrighta měla barvu čerstvého avokáda. Museli jsme dělat randál jako stádo hrochů, kteří právě vylezli z bahniště, a sestra, která měla službu, přiběhla poklusem. Za

ní běžel pomocník (nejspíš pracující student jako já) a nějaký menší chlapík v bílém plášti. Na krku mu visel stetoskop a z koutku úst trčela cigareta. V Atlantidě kouřili i doktoři.

„Co se mu stalo?“ Lékař se zeptal Ronnieho, buď proto, že Ronnie vypadal velitelsky, nebo protože byl nejbliž po ruce.

„Vzal pochopa na Bennetově tahu, když šel do Holyoke,“ řekl Ronnie. „Skoro se utopil, sakra.“ Odmlčel se a dodal: „Je to mrzák.“

Jako by chtěl ten fakt zdůraznit, mávl Billy Marchant jednou Stokeovou berlou. Nikdo se očividně nenamáhal zachraňovat tu druhou.

„Polož to, chceš mi sakra vyrazit mozek?“ zasyčel Nick Prouty a shýbl se.

„Jakej mozek?“ optal se Brad a všichni jsme se zasmáli tak strašně, že jsme Stokea skoro upustili.

„Vyser se na to, vole blbej,“ řekl Nick, ale taky se smál.

Doktor se mračil. „Odneste ho sem a ty výrazy si nechte do šatny.“ Stoke se znovu rozkašlal, zhluboka, dávivě. Člověk by čekal, že mu z úst začnou vyletovat kapky krve a kousky tkáně, tak hrozný to byl kašel.

Odnesli jsme Stokea chodbou ve stejné sestavě, ale nemohli jsme ho tak pronést dveřmi. „Nechte mi ho,“ řekl Skip.

„Pustíš ho,“ namítl Nate.

„Ne,“ řekl Skip. „Nepustím. Jenom počkejte, až si ho pořádně chytím.“

Postavil se vedle Stokea, pak kývl nejdřív doprava na mě, potom doleva na Ronnieho.

„Spusťte ho níž,“ řekl Ronnie. Udělali jsme to. Skip zamručel, když na sebe vzal Stokeovu tíhu, a já viděl, jak mu na krku vystoupily žíly. Potom jsme couvli a Skip odnesl Stokea do pokoje a položil ho na vyšetřovací stůl. Tenký papír pokrývající kůži se okamžitě promočil. Skip ukročil. Stoke na něj hleděl, jeho obličej byl mrtvolně bledý, až na dvě rudé skvrny vysoko na lícních kostech – rudé jako růže, takové ty skvrny byly. Z vlasů mu stékaly čůrky vody.

„Promiň, kámo,“ řekl Skip.

Stoke odvrátil hlavu a zavřel oči.

„Ven,“ poručil doktor Skipovi. Cigaretu už někde odložil. Rozhlédl se po nás, houfu tak deseti kluků, většinou rozšklebených, promáčených na kůži. „Víš někdo, jaký druh postižení má? Můžeme to zohlednit při léčbě.“

Vzpomněl jsem si na ty jizvy, které jsem viděl, ty zauzlené provazce, ale nic jsem nerekł. Vlastně jsem pořádně nic nevěděl. A když teď pominulo to neovladatelné nutkání k smíchu, příliš jsem se styděl, než abych promluvil.

„Prostě ho něco zmrzačilo, ne?“ zeptal se Ronnie. Když stál tváří v tvář dospělému, odložil i tu svou nebetyčnou aroganci. Mluvil nejistě, možná dokonce ustrašeně. „Svalová obrna nebo mozková dystrofie?“

„Ty šašku,“ řekl Lennie. „To je svalová dystrofie a mozková –“

„Měl automobilovou nehodu,“ ozval se Nate. Všichni jsme se po něm pođivali. Nate pořád vypadal upraveně a naprosto důstojně, přestože byl promáčený. To odpoledne si vzal lyžařskou čepičku s nápisem Střední škola Fort Kent. Maineský fotbalový tým konečně zabodoval a osvobodil Natea od prvácké školní čepičky; do toho, Černí medvědi. „Před čtyřmi lety. Jeho otec, matka a starší sestra zahynuli. Jedině on z rodiny přežil.“

Rozhostilo se ticho. Pođival jsem se mezi Skipovým a Tonyho ramenem do vyšetřovny. Stoke ležel úplně mokřý na stole, hlavu otočenou na stranu, oči zavřené. Sestra mu měřila krevní tlak. Kalhoty se mu lepily na nohy a já si vzpomněl na průvod o Čtvrtém červenci, který jsme mívali doma v Gates Falls, když jsem byl malý kluk. Strýček Sam se procházel mezi školní kapelou a kluky z chrámu Anah na mrňavých motorkách a vypadal nejméně tři metry vysoký v tom hvězdičkováném modrém klobouku, ale pak zafoukal vítr a přilepil mu kalhoty k nohám, takže byl vidět ten trik. Přesně tak vypadaly Stokeovy nohy uvnitř promočených kalhot: jako trik, špatný vtíp, uřezané hůlky, na které kdosi zespodu nastrčil tenisky.

„Jak to víš?“ zeptal se Skip. „Řekl ti to, Natie?“

„Ne.“ Nate vypadal zahanbeně. „Řekl to Harrymu Swidrowskému, po jedné schůzi Výboru odporu. Oni – my – jsme byli v Medvědíím doupěti. Harry se ho rovnou zeptal, co se mu stalo s nohama, a Stoke mu to řekl.“

Pomyslel jsem si, že rozumím tomu výrazu na Nateově tváři. Po schůzi, řekl. Po. Nate nevěděl, co se říkalo *na* schůzi, protože Nate na ní nebyl. Nate nebyl členem Výboru odporu; Nate se přísně držel na lajnách. Možná souhlasil s jejich cíli a taktikou... ale musel myslet na matku. A na budoucnost dentisty.

„Spinální poranění?“ zeptal se doktor. Ostřeji než před chvílí.

„Myslím, že jo,“ řekl Nate.

„Dobrá.“ Doktor začal dělat rukama gesta, jako by zaháněl hejno hus. „Vraťte se na kolej. My se o něj dobře postaráme.“

Začali jsme couvat k recepci.

„Proč jste se smáli, když jste ho sem nesli?“ zeptala se sestra najednou. Stála vedle lékaře s manžetou tlakoměru v rukou. „Proč se culíte i teď?“ Mluvila rozzlobeně. Sakra, byla *vzteklá*. „Co je tak legračního na neštěstí toho chlapce, že se tomu smějete?“

Nemyslím, že chtěl někdo odpovědět. Jenom jsme tam stáli a dívali se na svoje přešlapující nohy a uvědomovali si, že jsme čtvrté třídě pořád asi mnohem blíže, než jsme si mysleli. Ale někdo *odpověděl*. Byl to Skip. Dokonce se na ni při tom dokázal podívat.

„Jeho neštěstí, paní,“ řekl. „Tomu jsme se smáli, máte pravdu. To jeho neštěstí bylo směšné.“

„To je strašné,“ řekla. V očích jí stály slzy. „Vy jste strašní.“

„Ano, paní,“ řekl Skip. „Myslím, že v tomhle máte taky pravdu.“ Odvrátil se od ní.

Šli jsme za ním do recepce, mokří a schlíplí. Nemůžu říct, že nejnižším bodem mé kariéry na vysoké bylo, že mě někdo nazval strašným („Jestli si z šedesátých let hodně pamatuješ, tak jsi tam nebyl,“ prohlásil jednou hipík zvaný Wavy Gravy), ale možná to tak bylo. Čekárna byla pořád prázdná. V televizi byl teď Malý Joe Cartwright, stejně zelený jako jeho táta. Michaela Landona také dostala rakovina slinivky – to měl s mou matkou společné.

Skip se zastavil. Ronnie s hlavou sklopenou se protlačil kolem něj ke dveřím, za ním šel Nick, Billy, Lennie a ostatní.

„Počkat,“ řekl Skip a oni se otočili. „Kluci, chci s váma o něčem mluvit.“

Shlukli jsme se kolem něj. Skip se ohlédl po dveřích vedoucích k vyšetřovně, ujistil se, že jsme sami, a rozpovídal se.

Za deset minut jsme se já a Skip vraceli sami na kolej. Ostatní odešli napřed. Nate se na nás chvíli lepil, ale pak musel zachytit vibrace, že chci se Skipem mluvit soukromě. Nate uměl vždycky dobře zachycovat vibrace. Vsadím se, že je dobrý dentista, hlavně děti ho určitě mají rády.

„Já přestanu hrát srdce,“ řekl jsem.

Skip nic neříkal.

„Nevím, jestli není moc pozdě, abych vytáhl známky dost vysoko, abych si udržel stipendium, ale aspoň to zkusím. A ani mě to až tak nezajímá. To pitomé štípko není hlavní.“

„Ne. Oni jsou to hlavní, že? Ronnie a ten spolek.“

„Myslím, že oni jsou jenom část.“ Venku byla hrozná zima, když se snášela tma – studená, mokrá a nepřátelská. Zdálo se, že už nikdy nebude léto. „Člověče, jak mně se stýská po Carol. Proč musela odjet?“

„To nevím.“

„Když sebou plácl, vypadalo to u nás nahoře jako ve cvokárně,“ řekl jsem. „Ne jako na koleji, ale v blbý cvokárně.“

„Ty ses taky smál, Pete. Já taky.“

„Já vím,“ řekl jsem. Možná bych se nesmál, kdybych byl sám, a Skip a já bychom se taky možná nesmáli, kdybychom tam byli jenom my dva, ale co můžeme vědět? Zůstane to tak, jak se to stalo. Pořád jsem myslel na Carol a ty kluky s baseballovou pálkou. A vzpomněl si na to, jak se na mě Nate díval, jako bych ani nestál za pohrdání.

„Já vím.“

Chvíli jsme šli mlčky.

„Myslím, že dokážu žít s tím, že jsem se mu smál,“ řekl jsem, „ale nechci skončit tím, že ve čtyřiceti se mě budou děti ptát, jaké to bylo na vysoké, a já si nedokážu vzpomenout na nic jiného než na Ronnieho Malenfantu, jak vykládá sprosté vtipy, a na toho chudáka pitomého McClendona, který se snažil spáchat sebevraždu dětským aspirinem.“ Vzpomněl jsem si na Stokea Jonese, otáčejícího se o jedné berli, a chtělo se mi smát; vzpomněl jsem si, jak leží

promáčený na vyšetřovacím stole, a chtělo se mi brečet. A víte co? Pokud vím, měl jsem pořád stejný pocit. „Je mi z toho prostě mizerně. Cítím se na hovno.“

„Já taky,“ řekl Skip. Pořád lilo, dešť nás máčel a studil. Světla Chamberlain Hall byla jasná, ale nijak útěšná. Viděl jsem, že na trávníku leží to žluté plátno, které přivezli policajti, a nad ním nezřetelné obrysy nasprejovaných písmen. Dešť je rozmazával; do zítřka budou skoro nečitelná.

„Když jsem byl malej kluk, vždycky jsem si hrál na hrdinu,“ řekl Skip.

„Sakra, já taky. Kterej malej kluk by si hrál, že někoho v davu lynčuje?“ Skip se díval na svoje promáčené boty, pak se podíval na mě. „Mohl bych se s tebou příštích pár týdnů učit?“

„Kdykoli budeš chtít.“

„Opravdu ti to nebude vadit?“

„Proč by mi to sakra mělo vadit?“ Přinutil jsem se mluvit naštvane, protože jsem nechtěl, aby poznal, jak se mi ulevilo, že jsem skoro nadšený. Protože by to mohlo vyjít. Odmlčel jsem se, potom jsem řekl: „To druhé... myslíš, že to zvládneme?“

„Nevím. Snad.“

Došli jsme skoro k severnímu vchodu a já ukázal na rozteklá písmena, než jsme zašli dovnitř. „Možná že děkan Garretsen a ten Ebersole nechají celou věc plavat. Barva, kterou Stoke použil, se nestačila vsáknout. Do rána to bude pryč.“

Skip zavrtěl hlavou. „Ti to nenechají plavat.“

„Proč ne? Jak to víš?“

„Protože Dearie jim to nedovolí.“

A samozřejmě měl pravdu.

37.

Poprvé po mnoha týdnech byl salónek ve druhém patře aspoň chvíli prázdný, protože promáčení karbaníci se sušili a převlékali se. Hodně z nich se také staralo o jistou věc, kterou Skip Kirk navrhoval v čekárně na ošetřovně. Když jsme se ale s Natem a Skipem vraceli

od večere, v salónku bylo rušno jako obvykle – u tří stolků se vesele hrálo.

„Hele, Riley,“ řekl Ronnie. „Twiller tady říká, že se musí učit. Jestli chceš jeho židli, naučím tě, jak se to pořádně hraje.“

„Dnes večer ne,“ řekl jsem. „Taky se musím učit.“

„Jo,“ ozval se Randy Echolls. „Umění samohany.“

„Správně, zlato, ještě pár týdnů tvrdé práce a dokážu střídat ruce bez vynechání doby, přesně jako ty.“

Už jsem zamířil pryč, ale Ronnie řekl. „Já tě zastavil, Riley.“

Otočil jsem se. Ronnie se opíral v židli a usmíval se tím svým nepříjemným úsměvem. Venku v tom dešti jsem nakrátko zahlédl jiného Ronnieho, ale tamten mladík se vrátil zase do úkrytu.

„Ne,“ řekl jsem, „nezastavil. Byla to hotovka.“

„Nikdo nedokáže vyhrát jednou barvou, když se nesmějí dobírat karty,“ řekl Ronnie a opíral se ještě pohodlněji. Poškrábal se na tváři a rozdrásal si několik beďarů. Vytekly z nich nitky žlutobílé tekutiny. „U mého stolu se to nestává. Zastavil jsem tě kříži.“

„Tys kříže *neměl*, pokud jsi při prvním štychu nešvindloval. Vynesl jsi pikové eso, když Lennie hrál královnou. A já měl v srdcích všechny vysoké karty.“

Ronnieho úsměv na okamžik zakolísal, ale pak se rozzářil v plné síle. Mávl rukou na zem, ze které byly všechny rozházené karty posbírány (špačky z převrácených popelníků zůstaly; většina z nás vyrostla v domovech, kde takový binec uklízely matky). „Takže všechny srdcový vysoký karty, co? To je škoda, že si to nemůžeme zkontrolovat.“

„Jo. Škoda.“ Znovu jsem se otočil k odchodu.

„Přijdeš o zvláštní body!“ zavolal za mnou. „To víš, ne?“

„Můžeš si vzít ty moje, Ronnie. Já už je nechci.“

Na vysoké jsem si nezahrál už ani jednu partičku srdcí. Po mnoha letech jsem tu hru naučil své děti a ty se jí chopily, jako by jí hrály odedávna. Každý srpen jsme na chatě pořádali turnaj. Nepočítáme žádné zvláštní body, ale máme trofej Atlantického přeboru – pěkný pohár.

Jednou jsem ho vyhrál a měl ho na stole, abych na něj viděl. Během šampionátu jsem dvakrát vyhrál barvou, ale ani jednou bez

dobírání. Jak jednou řekl můj dávný kamarád ze školy, nikdo nemůže vyhrát bez dobírání. To by člověk mohl rovnou čekat, že se Atlantida zdvihne z oceánu i s palmami rozvlněnými ve větru.

38.

V osm hodin večer toho dne seděl u mého stolu Skip Kirk, hluboko zabraný do antropologie. Prsty měl zabořené do vlasů, jako by ho hrozně bolela hlava. Nate seděl u svého stolu a dělal referát z botaniky. Já ležel na posteli a potýkal se se svou starou kamarádkou geologií. Z gramofonu zpíval Bob Dylan: „Byla to nejdívnější ženská, co jsem potkal, praprabába pana Čistýho.“

Na dveře kdosi prudce zaklepal: *buch-buch*. „Schůze patra!“ zakřičel Dearie. „Schůze patra ve společenské místnosti v devět hodin! Účast povinná!“

„Kristepane,“ řekl jsem. „Spalte tajné listiny a sněžte vysílačku.“

Nate ztlumil Dylana a pak jsme slyšeli, jak Dearie prochází chodbou, bouchá na každé dveře a ječivě oznamuje schůzi ve společenské místnosti. Většina pokojů, na které bušil, byla nejspíš prázdná, ale to nebyl problém; obyvatele najde dole v salónku, jak honí Mrchu.

Skip se na mě podíval. „Já ti to říkal.“

39.

Všechny koleje v našem komplexu byly postaveny ve stejné době a každá měla v suterénu velkou společenskou místnost a uprostřed každého patra salónek. Byl tam koutek s televizí, na které se o víkendech pouštěl hlavně sport a během týdne upíří mýdlová opera *Temné stíny*, koutek s občerstvením, kde stálo půl tuctu prodejních automatů; pingpongový stůl a několik šachovnic. Byla tam také schůzovní místnost, která měla před několika řadami skládacích dřevěných židliček řečnický pult. Na začátku roku jsme v ní měli schůzi našeho patra, na které Dearie vysvětloval kolejní řád a

chmurné následky neuspokojivých výsledků inspekcí na pokojích. Musím říct, že ty inspekce na pokojích byly Dearieho velkou specialitou. Kromě vojenské přípravy, samozřejmě.

Stál za malým dřevěným pultíkem, na který si položil tenké desky. Nejspíš v nich měl poznámky. Pořád měl na sobě mokré a zabláčené vojenské maskáče. Vypadal, že ho den plný přehazování písku vyčerpal, ale vypadal také vzrušeně... „napruženě“, jak bychom to řekli za rok nebo dva.

Dearie byl při první schůzi našeho patra sám; tentokrát měl posily. U zelené tvárnice zdi seděl s rukama v klíně a kolena pěkně u sebe Sven Garretsen, děkan mužů. Během schůze neřekl skoro nic a vypadal dobrotivě, i když ovzduší houstlo. Vedle Dearieho stál Ebersole, disciplinární úředník, měl na sobě černý plášť a pod ním uhlově šedý oblek, a tvářil se velmi zdatně.

Když jsme se usadili na židlích a ti, kdo kouřili, si zapálili, ohlédl se Dearie nejdřív po Garretsenovi, potom po Ebersoleovi. Ebersole se na něj pousmál. „Tak do toho, Davide. Prosím. Jsou to vaši chlapci.“

To mě trochu podráždilo. Možná jsem byl leccos, taky blbec, který se směje mrzákům, když upadnou do břečky, ale nebyl jsem žádný chlapec Dearieho Dearborna.

Dearie sevřel pultík a vážně se na nás zadíval, možná si myslel (kdesi v koutku duše vyhrazeném výhradně pro nejtajnější sny), že přijde den, kdy takto osloví své štábní důstojníky a uvede do pohybu záplavu vojáků směřujících na Hanoj.

„Chybí Jones,“ řekl nakonec. Znělo to zlověstně a zároveň hrozně otřepaně, jako z filmu s Charlesem Bronsonem.

„Je na ošetřovně,“ ozval jsem se a následně si mohl vychutnat překvapení na Dearieho obličeji. Ebersole vypadal taky překvapeně. Garretsen dál dobrotivě hleděl kamsi před sebe jako člověk po třetí dýmce.

„Co se mu stalo?“ zeptal se Dearie. To nebylo ve scénáři – ani v jednom, který s Ebersolem společně vypracovali – Dearie se začal mračit. Zároveň sevřel pultík pevněji, jako by se bál, že mu uletí.

„Hapal, udělal báb,“ řekl Ronnie a nafoukl se jako páv, když se lidé kolem něj zasmáli. „Taky si myslím, že dostal zápal plic nebo

oboustrannou bronchitidu nebo něco takového.“ Zachytil Skipův pohled a já měl dojem, že Skip lehce přikývl. Tohle byla Skipova show, ne Dearieho, ale jestli budeme mít štěstí – jestli *Stoke* bude mít štěstí –, ti tři před námi se to nikdy nedoví.

„Povězte mi to od začátku,“ řekl Dearie. Mračil se čím dál hrozivěji. Takhle vypadal, když zjistil, že mu někdo pomazal dveře pěnou na holení.

Skip vyprávěl Deariemu a jeho novým přátelům, jak z okna salóнку ve druhém patře viděl, že *Stoke* jde do Paláce na pláních, jak upadl do vody, jak ho zachránili a odnesli na ošetřovnu, jak doktor říkal, že *Stoke* je hodně nemocné štěňátko. Doktor nic takového nenkal, ale ani nemusel. Ti z nás, kdo se dotkli *Stokeovy* kůže, věděli, že má pořádnou horečku, a všichni jsme slyšeli ten strašný kašel. Skip neříkal nic o tom, jak rychle *Stoke* šel, jako by chtěl zabít celý svět a potom sám umřít, neříkal nic o tom, jak jsme se smáli, *Mark St. Pierre* tak strašně, že si načural do kalhot.

Když Skip domluvil, pohlédl Dearie nejistě na *Ebersolea*. *Ebersole* hleděl naprosto bez výrazu. Děkan *Garretsen* se za nimi dál usmíval jako malý Buddha. Jejich postoj byl jasný. Byla to Dearieho show. Tak už by měl představení zahájit.

Dearie se zhluboka nadechl a podíval se znovu na nás. „Jsme přesvědčeni, že *Stokely Jones* je zodpovědný za vandalství a veřejné pohoršení, kterého se dopustil na severní zdi *Chamberlain Hall* v dnešních ranních hodinách, které přesně neznáme.“

Opakuji přesně, co říkal, nevymyslím si ani slovo. Kromě „Nastala nutnost zničit tu vesnici, abychom ji zachránili“ to byla snad nejkryštalovější ukázka nabubřelých keců, jaké jsem v životě vyslechl.

Dearie určitě očekával, že všichni budeme vzdychat údivem jako diváci v soudní síni ve finále *Perryho Masona*, který začne sypat z rukávu jedno odhalení za druhým. Jenomže my jsme zůstali zticha. Skip se pozorně díval, a když viděl, že se Dearie nadechuje k dalšímu proslvu, řekl: „Proč si myslíš, že to byl on, Dearie?“

Nejsem si sice úplně jist – nikdy jsem se ho neptal –, ale jsem přesvědčen, že Skip tu zdobnělinu použil úmyslně, aby Dearieho ještě víc vyvedl z konceptu. Každopádně to zabralo. Dearie se

chystal spustit, podíval se na Ebersolea, ale pak se rozmyslel. Od límce mu stoupala červená hladina. Díval jsem se jako uhranutý, jak stoupá. Trochu se to podobalo disneyovce, kde se kačer Donald pokouší ovládnout vztek. Člověk ví, že to nedokáže; napětí pramení z toho, že nikdo neví, jak dlouho dokáže udržet aspoň zdání rozvahy.

„Myslím, že odpověď znáš, Skipe,“ řekl Dearie nakonec. „Stokely Jones nosí kabát, který má na zádech přesně stejný symbol.“ Zvedl složku, kterou si přinesl, vytáhl z ní list papíru, podíval se na něj a pak ho otočil, abychom na něj také viděli. Nikoho z nás moc nepřekvapilo, když jsme uviděli, co na něm je. „*Tento symbol*. Vymyslela ho komunistická strana těsně po skončení druhé světové války. Znamená to „vítězství infiltrací“ a podvrtné živly mu obvykle říkají zlomený kříž. Také se stal populární u městských radikálních skupin, jako jsou Černí muslimové a Černí panteré. Jelikož byl tento symbol vidět na Jonesově kabátě dávno předtím, než se objevil na stěně naší koleje, myslím, že člověk nemusí mít kdovíjak pronikavý intelekt, aby –“

„Davide, to jsou naprosté hovadiny!“ ozval se Nate a vstal. Byl bledý a třásl se, ale spíš vztekem než strachem. Slyšel jsem ho někdy předtím říct veřejně *hovadina*? Asi ne.

Garretsen se na mého spolubydlicího dobrotivě usmál. Ebersole povytáhl obočí, čímž vyjádřil zdvořilý zájem. Dearie vypadal ohromeně. Myslím, že Nate Hoppenstand byl poslední osoba, od které očekával potíže.

„Ten symbol je založen na britském semaforu a znamená jaderné odzbrojení. Vynalezl ho jeden slavný britský filozof. Myslím, že to byl dokonce rytíř. Tvrdit, že ho vymysleli Rusové! Proboha svatého! Tohle vás učí ve vojenské přípravce? Takové hovadiny?“

Nate zlostně hleděl na Dearieho, ruce založené v bok. Dearie na něj zíral, teď už nadobro vykolejený. Ano, tohle ho učili ve vojenské přípravce a on spolkl háček, vlasec i naviják. Člověka to přivedlo k otázce, co ještě kluci ve vojenské přípravce spolykali.

„Ta fakta o zlomeném kříži jsou nepochybně velmi zajímavá,“ vložil se Ebersole mírně do potyčky, „a taková informace určitě stojí za pozornost – tedy pokud je pravdivá –“

„Je pravdivá,“ řekl Skip. „Bert Russell, žádný Joe Stalin. Britská mládež ho nosila před pěti lety, když pochodovala na protest proti americkým ponorkám operujícím před přístavy na Britských ostrovech.“

„Do prdele s atomovkou!“ vykřikl Ronnie a máchl pěstí do vzduchu. Za nějaký rok Panteri – kteří nikdy mírový znak Bertranda Russella moc nepoužívali, pokud vím – dělali totéž na svých shromážděních. A samozřejmě za nějakých dvacet let to vymydlené děti šedesátých let dělaly na rockových koncertech. *Bruuu-uuuce! Bruuu-uuuce!*

„Do toho, kámo!“ zaskandoval Hugh Brennan se smíchem. „Do toho, Skipe! Do toho, velký Nate!“

„Pozor na jazyk, když je tu děkan!“ zakřičel Dearie na Ronnieho.

Ebersole si nevšímal nadávek a pokřiku odněkud z páté galerie. Pořád směřoval svůj mírně zaujatý, skeptický pohled na mého spolubydličího a na Skipa.

„I kdyby to všechno byla pravda,“ řekl, „pořád tu máme problém, ne? Řekl bych, že ano. Došlo tu k vandalismu a veřejnému pohoršení. A to v době, kdy se daňoví poplatníci dívají na univerzitní mládež ještě kritičtěji než jindy. A tato instituce je na daňových poplatnících závislá, pánové. Myslím, že by nám všem příslušelo –“

„O tom přemýšlet!“ zařval najednou Dearie. Tváře už měl skoro fialové; čelo mu hořelo divnými červenými tečkami jako cejchy a přímo mezi očima mu rychle pulsovala velká žíla.

Ještě než Dearie stačil říct víc – a očividně toho měl spoustu na srdci –, položil mu Ebersol ruku na hrudník a utiřil ho. Zdálo se, že Dearie splaskl. Dostal svou šanci, ale promarnil ji. Později si možná bude říkat, že to bylo tou únavou; zatímco my jsme celý den seděli pěkně v teple, mastili karty a dělali si díry do budoucnosti, Dearie venku odhazoval sněh a sypal chodníky pískem, aby křehcí staří profesori psychologie neupadli a nezlámali si kyčelní krčky. Byl unavený, při nástupu trochu pomalý a každopádně mu ten blb Ebersole nedal férovou šanci, aby se ukázal. Což mu nejspíš nijak nepomohlo v tom, co se právě teď dělo: byl odstrčen stranou. Velení se opět ujali dospělí. Táta to zařídí.

„Myslím, že nám všem přísluší odhalit jedince, který to provedl, a postarat se, aby byl přísně potrestán,“ pokračoval Ebersole. Díval se hlavně na Natea; tehdy mi to připadalo divné, ale Ebersole nejspíš považoval Natea za středobod odporu, který v místnosti vycítil.

Nate, Bůh požehnej jeho stoličkám a zubům moudrosti, na takové Ebersoly víc než stačil. Zůstal stát s rukama v bok a očima neuhnul ani na vteřinu, natož aby pohled sklopil k zemi. „Jak to navrhujete udělat?“ zeptal se Nate.

„Jak se jmenujete, mladý muž? Prosím.“

„Nathan Hoppenstand.“

„Nuže, Nathane, myslím, že pachatel už byl odhalen, ne?“ Ebersol mluvil trpělivým, učitelským tónem. „Spíš se odhalil sám. Dozvěděl jsem se, že ten nešťastník Stokely Jones byl chodící reklamou na ten symbol zlomeného kříže už –“

„Přestaňte tomu tak říkat!“ ozval se Skip a já sebou trhl, když jsem uslyšel jeho vztekle rezavý tón. „Není to nic zlomeného! Je to *mírový* znak, krucinál!“

„Jakpak se jmenujete vy, pane?“

„Stanley Kirk. Pro přátele Skip. Vy mi můžete říkat Stanley.“ Ozvalo se napjaté chichotání, ale Ebersole jako by neslyšel.

„Tak, pane Kirku, vaše sémantické slovíčkaření беру na vědomí, ale nic to nemění na faktu, že Stokely Jones – a *pouze* Stokely Jones – ukazoval tento symbol po celém kampusu od prvního dne letošního semestru. Pan Dearborn mi řekl –“

Nate se ozval: „Pan Dearborn ani neví, co ten mírový znak znamená a odkud pochází, takže si myslím, že by bylo nemoudré kdovíjak důvěřovat jeho řečem. Čirou náhodou mám jeden mírový znak na zádech svého saka, pane Ebersole. Tak jak víte, že jsem to nebyl já, kdo načmáral ten nápis?“

Ebersoleovi spadla brada. Ne moc, ale dost, aby si pokazil ten svůj soucitný úsměv a vzhled jako z reklamy v časopise. A děkan Garretsen se zamračil, jako by se mu předestírala nějaká teorie, které nerozumí. Dobrého politika nebo vysokoškolského úředníka málokdy něco naprosto zaskočí. Jsou to chvílky, které stojí za zapamatování. Jednu takovou si uchovávám ve vzpomínkách a dodnes se k ní vracím.

„To je lež!“ řekl Dearie. Vypadal spíš ublíženě než rozzlobeně. „Proč tak lžeš, Nate? Ty jsi poslední osoba na Trojce, u které bych čekal –“

„To není lež,“ opravil ho Nate. „Zajdi si ke mně do pokoje a vytáhni si ze skříně to moje sportovní sako, jestli mi nevěříš. Zkontroluj si to.“

„Jo, a můžeš si zkontrolovat i mě, když už tam budeš,“ řekl jsem a postavil se vedle Natea. „Moje staré sako ze střední školy. Určitě ho poznáš. Má na zádech ten mírový znak.“

Ebersole si nás prohlížel mírně přivřenýma očima. Potom se zeptal: „Kdy přesně jste si dali ten takzvaný mírový znak na záda svých kabátů, mládenci?“

Tentokrát Nate zalhal. Znal jsem ho dost dobře, abych věděl, jak ho to určitě bolelo... ale udělal to mistrovsky. „V září.“

To bylo něco pro Dearieho. *Vyletěl jako atomovka*, tak by to možná vyjádřily moje děti, jenomže by to nebylo přesné. Dearie vyletěl jako kačer Donald. Ne že by přímo poskakoval nahoru a dolů, máchal rukama a dělal *kva-kva-kva-kva* jako Donald, když se rozčilí, ale *vydal* jakýsi vzteklý skřek a praštil se do flekatého čela hranami dlaní. Ebersole ho znovu uklidnil, tentokrát tím, že ho chytil za paži.

„Kdo jste?“ zeptal se mě Ebersole. Spíš stroze než zdvořile.

„Pete Riley. Namaloval jsem si ten mírový znak na záda saka, protože se mi líbilo, jak na Stokeovi vypadá. Taky abych ukázal, že mám pár důležitých otázek ohledně toho, co děláme ve Vietnamu.“

Dearie se od Ebersolea odtáhl. Vystrčil bradu, rty stáhl tak daleko, že ukázal kompletní sadu zubů. „*Pomáháme našim spojencům, to děláme, ty magore!*“ zařval. „Jestli seš tak hloupej, než abys to chápal sám, navrhuju ti, abys zašel na přednášku úvodu vojenských dějin plukovníka Andersona. Nebo seš možná jenom další posera, kterej –“

„Ticho, pane Dearborne,“ pravil děkan Garretsen. Jeho klid byl kupodivu hlasitější než Dearieho řev. „Toto není místo pro debatu o zahraniční politice, ani zde není čas na osobní útoky. Právě naopak.“

Dearie sklopil rudý obličej, zahleděl se na podlahu a začal si kousat rty.

„Kdy jste si ten mírový symbol nakreslil na své sako vy, pane Riley?“ zeptal se Ebersole. Jeho hlas zůstal zdvořilý, ale v očích měl ošklivý pohled. Myslím, že už věděl, že Stoke vyvázne, a Ebersole byl z toho *velmi* nešťastný. Dearie byl jenom malá ryba ve srovnání s tímto pánem, který byl v roce 1966 v univerzitních kampusech v Americe novým zjevem. Čas volá muže, řekl Lao-C, a konec šedesátých let zavolal Charlese Ebersolea. Nebyl pedagog; byl to dozorce, který jako vedlejší obor vystudoval vztahy s veřejností.

Nelži mi, říkaly jeho oči. *Nelži mi, Riley. Protože jestli mi zalžeš a já na to přijdu, udělám z tebe salát.*

Ale co, sakra. Stejně budu do patnáctého ledna nejspíš pryč; do Vánoc 1967 možná budu v Phu Bai, kde budu zahřívát místečko pro Dearieho.

„V říjnu,“ řekl jsem. „Nakreslil jsem si to na sako někdy kolem Kolumbova výročí.“

„Já si to dal na sako a některé mikiny,“ přidal se Skip. „Všechny ty věci mám v pokoji. Ukážu vám je, jestli chcete.“

Dearie, který se pořád díval na podlahu a byl rudý až ke kořínkům vlasů, jednotvárně vrtěl hlavou. „Já jich má taky pár na mikinách,“ ozval se Ronnie. „Nejsem žádnéj bojovník za mír, ale je to pěkněj znak. Líbí se mi.“

Tony DeLuca řekl, že má taky jeden na zádech mikiny.

Lennie Doria oznámil Ebersoleovi a Garretsenovi, že si je načmáral na zadní stránku několika různých učebnic; má ho taky vpředu na sešitu, kam si píše obecné úkoly. Ukáže jim je, jestli se chtějí podívat.

Billy Marchant ho měl na saku.

Brad Witherspoon si ho nakreslil inkoustem na prváckou čapku. Čapku měl zastrčenou kdesi ve skříni, nejspíš pod prádlem, které zapomněl vzít domů mámě na vyprání.

Nick Prouty řekl, že si nakreslil mírový znak na své oblíbené desky: *Kick Out the Jams* od MC5 a *Wayne Fontána and the Mindbenders*. „Nikoho nedostanete, pindíci,“ zamumlal Ronnie a několik rukou hned zdusilo smích.

Několik dalších kluků ohlásilo, že má mírový znak na knížkách nebo nějakém oblečení. Všichni tvrdili, že to udělali dávno předtím,

než se na severní zdi Chamberlain Hall objevil ten nápis. Jako poslední surrealistická rána vstal Hugh, vystoupil do uličky a vyhrnul si nohavice džínů, abychom se mohli podívat na zažloutlé sportovní ponožky, které mu obepínaly chlupatá lýtka. Mírový znak byl na obou nakreslen značkovačem prádla, který paní Brennanová poslala do školy zároveň se svým chlapečkem – bylo to nejspíš poprvé, co ten krám za celý semestr použil.

„Takže vidíte,“ řekl Skip, když proslovy s ukázkami skončily, „mohl to být kdokoli z nás.“

Dearie pomalu zvedl hlavu. Z toho ruměnce zbývala jediná červená skvrna nad levým okem. Vypadala jako puchýř.

„Proč kvůli němu lžete?“ zeptal se. Počkal, ale nikdo neodpovídal. „Nikdo neměl žádný mírový znak na jediné věci ještě před Děkuvzdáním, na to bych přísahal, a vsadím se, že ještě dnes odpoledne ho neměla většina z vás. Proč kvůli němu lžete?“

Nikdo neodpovídal. Mlčení houstlo. Rostl v něm pocit čehosi mocného, nepochybné síly, kterou jsme všichni cítili. Ale komu patřila? Jim, nebo nám? To se nedalo poznat. Ani po všech těch letech to pořád není možné určit.

Potom vykročil k pultíku děkan Garretsen. Dearie ustoupil, jako by ho ani neviděl. Děkan se na nás podíval s tím svým mírným a veselým úsměvem. „Je to hloupost,“ řekl. „To, co pan Jones napsal na tu zeď, byla hloupost, a tohle lhaní je ještě hloupější. Povězte pravdu, chlapi. Vzmuzte se.“

Nikdo nic neřekl.

„Ráno budeme mluvit s panem Jonesem,“ řekl Ebersole. „Možná potom někteří z vás budou chtít svou výpověď pozměnit.“

„Panejo, já bych moc nedal na to, co vám Stoke poví,“ ozval se Skip.

„Jasně, starej Raz-dva je bláznivej jako hajzlová krysa,“ řekl Ronnie.

Na to se ozval podivně přátelský smích. „Hajzlová krysa!“ vykřikl Nick a oči mu zasvítily. Měl radost jako básník, který konečně našel *le mot juste*. „Hajzlová krysa, jo, to je starej Raz-dva!“ A potom, což bylo pravděpodobně konečné vítězství šílenství nad racionální debatou, Nick Prouty přízračně dokonale napodobil

Foghorna Leghorna a pronesl: „No ba, no ba, ten kluk je *cvoklej!* Chybí mu kolečko u toho jeho *kočárku!* Ztratil dvě tři karty ze svého *balíčku!* Tomu chlapovi chybí jedno pivo z kartónu! On je ...“

Nick si postupně uvědomil, že se na něj Ebersole a Garretsen dívají, Ebersole pohrdavě, Garretsen skoro se zájmem jako na novou bakterii, kterou zahlédl čökkami mikroskopu.

„... víte, trochu na hlavu,“ dokončil Nick už bez Leghornova přízvuku, jak se ho zmocnil ostych, ta zhouba všech velkých umělců. Rychle se posadil.

„Ne že by byl vyloženě nemocnej,“ pokračoval Skip. „Nemluvím ani o tom, že je to mrzák. Smrká, kašle a teče mu z nosu od chvíle, co sem přišel. Dokonce i ty sis toho musel všimnout, Dearie.“

Dearie neodpověděl, dokonce ani nezareagoval na zdrobnělinu svého jména. Musel být pořádně unavený, to tedy ano.

„Já jenom říkám, že může vykládat spoustu věcí,“ řekl Skip. „Možná tomu bude i věřit. Ale je mimo.“

Ebersoleův úsměv se objevil znovu, ale tentokrát bez humoru. „Doufám, že jsem pochopil jádro vašeho argumentu, pane Kirku. Chcete, abychom věřili, že pan Jones není zodpovědný za ten nápis na zdi, ale jestli se přizná, že to udělal, neměli bychom jeho tvrzení věřit.“

Skip se také usmál – tisíciwattovým úsměvem, při kterém poskočilo každé dívčí srdce. „Přesně tak,“ řekl, „to je jádro mého argumentu, správně.“

Na chvílku nastalo ticho a pak děkan Garretsen řekl něco, co by mohlo být epitafem našeho krátkého života. „Zklamali jste mě, chlapi,“ řekl. „Pojďme, Charlesi, už tu nemáme co dělat.“ Garretsen zvedl kuffík, otočil se na patě a zamířil ke dveřím.

Ebersole vypadal překvapeně, ale spěchal za ním. Takže zbýval Dearie a jeho svěřenci z druhého patra, kteří na něho hleděli s výrazem nedůvěry a výtky.

„Díky, kluci.“ David skoro brečel. „Díky, můžu se *posrat* vděčností.“ Vyplížil se s hlavou skloněnou a složkou v ruce ven. Příští semestr odešel z Chamberlainu a vstoupil do jednoho spolku. Když se to vezme kolem a kolem, bylo to asi to nejlepší, co se mohlo stát. Jak by možná řekl Stoke, Dearie ztratil důvěryhodnost.

40.

„Takže to jste taky ukradli,“ řekl Stoke Jones z postele na ošetřovně, když mohl konečně mluvit. Právě jsem mu odvyprávěl, že skoro všichni v Chamberlain Hall teď nosí vrabčí stopu nejméně na jednom tričku, a myslel jsem si, jak ho ta zpráva nerozveselí. Spletl jsem se.

„Jenom klid, kámo,“ poplácal ho Skip po rameni. „Ať se ti neudělá výron.“

Stoke se na něj ani nepodíval. Upíral své černé, vyčítavé oči pořád na mě. „Přičetli jste si to k dobru, pak jste si vzali ten mírový znak. Nedíval se mi někdo z vás do peněženky? Myslím, že jsem tam měl devět nebo deset dolarů. Ty jste si taky mohli vzít. Abyste to vzali načisto.“ Otočil hlavu na bok a slabě zakašlal. O tom chladném dni začátkem prosince 1966 vypadal sakra na víc než na osmnáct.

To bylo čtyři dny poté, co si Stoke zaplavával na Bennetově tahu. Druhý den se zdálo, že doktor – jmenoval se Carbury – přijal jako fakt, že většinou jsme Stokeovi kamarádi, bez ohledu na to, jak divně jsme se chovali, když jsme ho přinesli, protože jsme se každou chvílí zastavili a ptali se na něj. Carbury byl v kolejni ošetřovně, předepisoval tablety na bolení v krku a fixoval zápěstí vykloubená při softbalu, dělal to pořád dokola a nejspíš věděl, že chování mladých mužů a žen je většinou nevypočitatelné; možná vypadají dospělí, ale zároveň si ponechávají velkou porci svých dětských podivností. Například Nick Prouty a jeho představení Foghorna Leghorna před děkanem mužů – sebe vynechávám.

Carbury nám vůbec neřekl, jak zlé to se Stokem bylo. Jedna sestra (jsem přesvědčený, že při naší druhé návštěvě už byla do Skipa napůl zamilovaná) nám poskytla jasnější obrázek, i když jsme o něj zrovna nestáli. Skutečnost, že Carbury ho strčil na soukromý pokoj místo na mužské oddělení, vypovídala sama o sobě; skutečnost, že jsme na něj nesměli ani nakouknout prvních osmačtyřicet hodin, kdy tu byl, nám napověděla víc; skutečnost, že ho nepřevezli do Eastern Maine, které leželo jenom deset mil odtud, nám řekla nejvíc. Carbury se ho *neodvažoval* převézt ani univerzitní sanitkou. Stoke Jones byl

fakt v maléru. Podle té sestry měl zápal plic, počínající podchlazení z toho, jak se zmácel, a horečku, která vyšplhala na čtyřicítku. Zaslechla, jak Carbury mluví s někým po telefonu a říká, že kdyby Jonesova plicní kapacita byla jeho postižením dále umenšena – nebo kdyby mu bylo třicet nebo čtyřicet místo osmnácti –, skoro jistě by zemřel.

Skip a já jsme byli první návštěvníci, kteří mohli dovnitř. Každého jiného kluka na koleji by určitě navštívil aspoň jeden rodič, ale tohle se ve Stokeově případě nemohlo stát, jak jsme už věděli. A pokud měl jiné příbuzné, neobtěžovali se přijet.

Pověděli jsme mu všechno, co se tehdy večer dělo, s jednou výjimkou: nezmínili jsme se o tom chechtotu, který otřásal salónkem, když jsme viděli, jak se brodí za mohutného cákání Bennetovým tahem, a neustal, dokud jsme ho nedonesli napůl bezvědomého na ošetřovnu. Mlčky poslouchal, když jsem mu povídal o Skipově nápadu nakreslit si mírový znak na učebnice a šaty, aby to nebylo jenom na Stokea. Dokonce i Ronnie Malenfant se přidal a nezareptal ani slůvkem. Pověděli jsme mu to, aby mohl podle nás vypovídat; taky jsme mu řekli, aby chápal, že kdyby se teď snažil vzít tu slávu nebo ostudu s nápisem na sebe, dostal by do průšvihů nejen sebe, ale i nás. A nemuseli jsme mu to ani říkat naplno. Nemuseli jsme. Nohy mu sice nesloužily, ale ten materiál mezi ušima byl prvotřídní.

„Dej ze mě pryč tu ruku, Kirku.“ Stoke se od nás odtáhl, kam až mu to úzká postel dovolovala, a pak se znovu rozkašlal. Vzpomínám si, jak mě tehdy napadlo, že vypadá, jako by mu zbývaly čtyři měsíce života, ale v tom jsem se spletl; Atlantida se potopila, ale Stoke Jones se stále drží na hladině a dělá právníka v San Francisku. Černé vlasy mu zestříbrněly a je hezčí než dřív. Dostal červené kolečkové křeslo. V CNN se vyjímá moc dobře.

Skip se narovnal a založil si paže na hrudi. „Nečekal jsem kdovíjakou vděčnost, ale tohle je moc,“ řekl. „Tentokrát jsi to přehnal, Raz-dva.“

Oči mu zablýskly. „Neříkej mi tak!“

„Tak nám neříkej, že jsme zloději, protože jsme se ti snažili zachránit ten hubenej zadek. Sakra, my jsme ti ten hubenej zadek zachránili!“

„Nikdo to po vás nechtěl.“

„Ne,“ řekl jsem. „Ty vůbec nic po nikom nechceš, co? Myslím, že budeš za chvíli potřebovat větší berle, abys unesl tu svoji vzteklost.“

„Ta vzteklost je moje, blbče. Co máš ty?“

Spoustu zameškané látky, kterou jsem musel dohnat, to jsem měl. Ale to jsem Stokeovi neřekl. Kdoví proč jsem si nemyslel, že by se zrovna rozplýval soucitem. „Co si z toho dne pamatuješ?“ zeptal jsem se ho.

„Pamatuju se, že jsem namaloval na kolej ten nápis DO PRDELE S JOHNSONEM – plánoval jsem to už pár týdnů – a pak si pamatuju, že jsem šel na přednášku v jednu. Stejně jsem skoro celou hodinu přemýšlel o tom, co řeknu v děkanově kanceláři, až si mě zavolá. Jaké udělám *prohlášení*. Potom se mi všechno rozpadá do takových útržků.“ Hořce se zasmál a zakoulel očima v promodralých důlcích. Ležel v posteli už přes půl týdne a pořád vypadal nesmírně unaveně. „Mám pocit, že jsem vám říkal, abyste mě nechali umřít. Řekl jsem to?“

Neodpověděl jsem. Mlčel a čekal na odpověď, ale já využil svého práva mlčet.

Nakonec Stoke pokrčil rameny, jako by říkal, tak jo, necháme toho. Při tom mu andílek, jež měl na sobě, sjel z kostnatého ramene. Stáhl ho zpátky, musel opatrně – měl v ruce zapíchnutou infuzi. „Takže vy jste kluci objevili mírový znak, co? Skvělé. Můžete ho nosit, až se půjdete podívat na Neila Diamonda nebo na tu pitomou Petulu Clarkovou, až půjdete na zimní karneval. Já odtud padám. Tohle pro mě skončilo.“

„Jestli budeš chodit do školy na druhé straně států, myslíš, že dokážeš ty berle zahodit?“ zeptal se Skip. „Běhat stovku?“

Trochu jsem se lekl, ale Stoke se usmíval. Byl to opravdový úsměv, milý a nestrojený. „Na těch berlích nezáleží,“ řekl. „Času je moc málo, než abys ho marnil, *na tom záleží*. Lidi tady nevědí, co se děje, a nezajímá je to. Jsou to šedí lidé. Prostě si tak proplouvají. V Oronu v Maine se nákup desky od Rolling Stones považuje za revoluční čin.“

„Někteří lidé vědí víc než donedávna,“ řekl jsem... ale dělalo mi starosti pomyšlení na Natea, který se bál, že by jeho matka mohla uvidět jeho fotografii, jak ho zatýkají, a zůstal stát proto na chodníku. Tvář v pozadí, tvář šedého chlapce na silnici směřující do stomatologie dvacátého století.

Do místnosti strčil hlavu doktor Carbury. „Nejvyšší čas, abyste šli, pánové. Pan Jones musí hodně odpočívat, aby to dohnal.“

Vstali jsme. „Až si s tebou přijde promluvit děkan Garretsen,“ řekl jsem, „nebo ten Ebersole...“

„Dozvědi se jenom to, že jsem měl ten den okno,“ řekl Stoke. „Carbury jim může říct, že jsem měl od října bronchitidu a od Dikůvzdání zápal plic, takže to budou muset přijmout. Řeknu jim, že jsem ten den mohl udělat cokoliv. Kromě toho, že bych zahodil berle a zaběhl stovku, to víte.“

„My jsme ti ten znak opravdu neukradli, víš,“ řekl Skip. „My jsme si ho jenom půjčili.“

Zdalo se, že o tom Stoke přemýšlí, a pak vzdychl. „Není to můj znak.“

„Není,“ souhlasil jsem. „Už ne. Tak nashle, Stoke. Někdy se u tebe zastavíme.“

„Nemusíte to brát jako povinnost,“ řekl, a my jsme ho vzali za slovo, protože jsme za ním už nepřišli. Několikrát jsem ho zahlédl na koleji, ale jen několikrát, a měl jsem přednášku, když se odstěhoval, aniž dokončil semestr. Když jsem ho viděl příště, bylo to v televizních novinách skoro po dvaceti letech, mluvil na nějakém shromáždění Greenpeace těsně poté, co Francouzi vyhodili do vzduchu Rainbow Warrior. To bylo v roce 1984 nebo 1985. Od té doby ho vídám v televizi dost často. Shání peníze na kauzy týkající se životního prostředí, mluví v univerzitních kampusech z toho nesmírně elegantního červeného křesla, hájí ekoaktivisty u soudu, když potřebují obhájce. Slyšel jsem, že se mu říká obránce stromů, a já se vsadím, že má z toho radost. Pořád má v sobě tu vzteklost. Jsem rád. Jak říkal, je to jeho.

Když jsme došli ke dveřím, zavolal: „Hej!“

Ohlédli jsme se po tom úzkém bledém obličejí na bílém polštáři nad bílým prostěradlem, kde jediná opravdová barva byla jenom ta

jeho černá kštica. Obrysy nohou pod dekou mi připomněly strýčka Sama v průvodu o Čtvrtém červenci tehdy doma. A znovu jsem si pomyslel, že vypadá jako kluk, kterému zbývají čtyři měsíce života. Ale přidejte si k tomu obrázku taky pár bílých zubů, protože Stoke se usmíval.

„Co je?“ řekl Skip.

„Vy dva jste měli takovou starost, co řeknu Garretsenovi a Ebersoleovi... možná mám komplex méněcennosti nebo něco takového, ale dělá mi problémy uvěřit, že jste si tolik starostí dělali kvůli mně. Že byste se vy dva rozhodli, že se pro změnu pokusíte fakticky chodit do školy?“

„A kdyby, myslíš, že bychom to zvládli?“ zeptal se Skip.

„Mohli byste,“ řekl Stoke. „Něco si z té noci pamatuju. Docela jasně.“

Napadlo mě, že řekne, že si vzpomíná, jak jsme se mu smáli – Skip si to myslel taky, jak mi řekl později –, ale nebylo to tak.

„Pronesl jsi mě dveřmi na vyšetřovnu úplně sám,“ řekl Skipovi.

„A neupustil jsi mě.“

„To bych neudělal ani náhodou. Nevážíš moc.“

„Stejně... umírání je jedna věc, ale nikomu se nelíbí představa, že ho někdo upustí na zem. Je to nedůstojné. Protože jsi to neudělal, dám ti dobrou radu. Vyškrtni se ze sportovních programů, Kirku. Teda pokud ti na tom nezávisí nějaké stipendium, bez kterého se neobejdeš.“

„Proč?“

„Protože z tebe udělají něco jiného. Bude to možná trvat trochu déle, než vojenské přípravce trvalo udělat z Davida Dearborna Dearieho, ale nakonec by se jim to podařilo.“

„Co ty víš o sportech?“ zeptal se Skip mírně. „Co ty víš o tom, jaké to je, být v týmu?“

„Vím, že je zlá doba pro kluky v uniformách,“ řekl Stoke a pak si lehl na polštář a zavřel oči. Ale dobrá doba pro holky, řekla Carol. Rok 1966 byl dobrý pro dívky.

Vrátili jsme se na kolej a šli ke mně do pokoje studovat. Kus od nás Ronnie, Nick a Lennie a většina ostatních kluků honila Mrchu. Po chvíli Skip zavřel dveře, aby je neslyšel, a když to tak docela

nezabralo, pustil jsem Nateův malý gramofon Swingline a poslouchali jsme Phila Ochse. Ochs je už mrtvý – mrtvý jako moje matka a Michael Landon. Oběsil se na opasku zrovna v době, kdy se Stoke Jones zviditelňoval s Greenpeace. Počet sebevražd mezi přeživšími Atlantid'any byl pořádně vysoký. Myslím, že to nikoho nepřekvapuje; když se vám kontinent potopí rovnou pod nohama, pořádně vám to zamotá hlavu.

41.

Za nějaký den po návštěvě u Stokea na ošetřovně jsem zavolal matce a řekl, že pokud si opravdu může dovolit mi poslat nějaké peníze navíc, rád bych se zařídil podle jejího návrhu a sehnal si doučování. Moc se nevyptávala a nepeskovala mě – poznal jsem, že jsem opravdu v průšvihů, když mě máma nepeskuj – ale za tři dny jsem dostal poukázku na tři sta dolarů. K tomu jsem přidal svou výhru v srdcích – užasl jsem, že to nakonec bylo skoro osmdesát babek. To je spousta pětníků.

Nikdy jsem to mámě neřekl, ale za její tři stovky jsem si ve skutečnosti najal *dva* domácí učitele, jednoho absolventa, který mi pomohl s tajemstvím tektonických desek a kontinentálním driftem, druhý byl kuřák marihuany z King Hall, který pomáhal Skipovi s antropologií (a možná za něj napsal nějaký ten referát, ale to nevím jistě). Ten druhý kluk se jmenoval Harvey Brundage a byl to první člověk, který v mé přítomnosti pronesl: „Páni, kámo, to je průser!“

Se Skipem jsme zašli za děkanem umění a přírodních věd – v žádném případě jsme nemohli zajít za Garretsenem, po tom listopadovém střetu ve společenské místnosti v Chamberlainu – a vyložili mu problémy, kterým jsme čelili. Technicky vzato ani jeden z nás nespadal do jeho kompetence; jako prváci jsme ještě nemohli mít zvoleny hlavní předměty, ale děkan Randle nás vyslechl. Doporučil nám, abychom obešli jednotlivé učitele a problém jim vysvětlili... více méně se jim vydali na milost a nemilost.

Udělalí jsme to, i když se nám každá minuta té pouti hnusila; v té době z nás udělalo přátele mimo jiné to, že nás vychovávali v duchu

stejných yankeeských idejí, k nimž patřila zásada, že člověk nežádá o pomoc, pokud není absolutně vyhnutí, a možná ani potom ne. Jediná věc, která nám pomohla přestat to trapné kolečko, byl systém kamarádství. Když šel Skip ke svému učiteli, počkal jsem na něj na chodbě a kouřil jednu cigaretu za druhou. Když přišla řada na mě, čekal na mě on.

Celkem vzato byli učitelé mnohem soucitnější, než jsem předpokládal; většina se uvolila, že nám pomůže nejen projít, ale projít s takovými známkami, abychom si udrželi stipendium. Jenom Skipův učitel matematiky nebyl příliš chápavý, ale Skip si vedl dost dobře sám, aby to zvládl bez zvláštní pomoci. Po letech jsem si uvědomil, že pro hodně učitelů to byla spíš věc morálky než akademická záležitost: nechtěli číst jména svých bývalých studentů v seznamu obětí a uvažovat, jestli nenesou díl odpovědnosti; že rozdíl mezi čtyřkou a tři minus znamenal také rozdíl mezi klukem, který vidí a slyší, a klukem, který dřepí slepý a hluchý někde v nemocnici pro veterány.

42.

Po jedné takové schůzce a se závěrečnými semestrálními zkouškami na obzoru Skip zašel do Medvědího doupěte, aby se tam setkal s domácím učitelem antropologie na biflovací sezení napájené kafem. Já měl službu u nádobí v Holyoke. Když se pojízdný pás konečně pro to odpoledne zastavil, vrátil jsem se na kolej, abych se taky pustil do učení. Zastavil jsem se v hale a podíval se do své přihrádky na poštu, a v ní byl balíček s růžovou obálkou.

Balíček byl zabalený v hnědém papíru, ale oživovaly ho nalepené vánoční zvonky a cesmína. Zpáteční adresa mě udeřila do žaludku jako nečekaný hák: Carol Cerberová, 172 Broad Street, Harwich, Connecticut.

Nepokoušel jsem se jí zavolat, a nejen proto, že jsem měl dost práce se zachraňováním vlastní kůže. Myslím, že jsem si ten pravý důvod uvědomil teprve tehdy, když jsem uviděl na tom balíčku její jméno. Byl jsem přesvědčen, že se vrátila k Sully-Johnovi. Že ten

večer, kdy jsme se milovali v mém autě a k tomu nám hráli staré písničky, byl pro ni už dávná historie. Že já jsem dávná historie.

Phil Ochs se přehrával na Nateově gramofonu, ale Nate spal na posteli s otevřeným *Newsweekem* na obličejí. Na obálce byl generál William Westmoreland. Posadil jsem se ke stolu, položil balíček před sebe, natáhl se po provázku, ale pak jsem se *zarazil*. Třásly se mi prsty. *Srdce něco vydrží*, řekla tehdy. *Většinou se nezlomí. Většinou se jen ohnou*. Měla samozřejmě pravdu... ale mě srdce bolelo, jak jsem tam seděl a díval se na vánoční balíček, který mi poslala; bolelo moc. Phil Ochs se točil na talíři gramofonu, ale já jsem v duchu slyšel starší, sladší hudbu. V duchu jsem slyšel The Platters.

Přeřízl jsem provázek, roztrhl lepící pásku, rozbalil hnědý papír a nakonec jsem vyprostil malou bílou krabičku z obchodního domu. Uvnitř byl dárek zabalený do lesklého červeného papíru a s bílou saténovou mašlí. Byla na něm také čtvercová obálka s mým jménem napsaným známým rukopisem. Otevřel jsem obálku a vytáhl pohlednici od Hallmarka – když máte zájem, pošlete to nejlepší a tak dál. Byly na ní alobalové vločky a alobaloví andělé, kteří troubili na alobalové trumpety. Když jsem pohlednici otevřel, vypadl na dárek, který mi poslala, novinový výstřížek. Byl z harwichských novin, které se jmenovaly *Journal*. Na horní okraj, nad titulek, Carol připsala: *Tentokrát jsem to dokázala – fialové srdce! Neboj se, 5 stehů na pohot., a na večeri jsem byla doma*.

Titulek zněl: 6 ZRANĚNÝCH, 14 ZATČENÝCH, KDYŽ SE PROTESTY PŘED NÁBOROVOU KANCELÁŘÍ PROMĚNILY V ŠARVÁTKU. Fotografie byla v prudkém kontrastu vůči fotografii v derrykých *News*, kde všichni, dokonce i policisté a stavební dělníci, kteří zahájili svůj vlastní improvizovaný protiprotest, vypadali poměrně uvolněně. Na fotce v harwichském *Journalu* lidi vypadali vynervovaně, zmateně a takových dva tisíce světelných let vzdálení nějaké uvolněnosti. Byly tam dělnické typy s tetováním na svalnatých pažích a nenávisným šklebem na obličejí; byla tam vlasatá mládež, která na ně vzdorně a vztekle hleděla. Jeden mládenec natahoval paže k trojici rozšklebených mužů, jako by říkal, *Pojďte, chcete ze mě kus?* Mezi oběma skupinami stáli policisté, vypadali napjatě a ostražitě.

Nalevo (Carol tam nakreslila šipku, jako bych si toho jinak mohl nevšimnout) byl známý kabát s nápisem HARWICKSKÁ STŘEDNÍ ŠKOLA na zádech. Znovu měla hlavu otočenou, ale tentokrát k fotoaparátu, místo od něj. Viděl jsem až moc jasně, jak jí po tváři teče krev. Mohla kreslit veselé šipky a psát na okraj, jaké chtěla žoviální komentáře, mně to nepobavilo. Na tom obličejí neměla čokoládový sirup. Za paži ji držel policista. Zdálo se, že ta dívka na fotografii v novinách si nevšimá ani jeho, ani toho, že krvácí na hlavě (pokud v té chvíli vůbec *věděla*, že krvácí). Ta dívka na fotografii v novinách se usmívala. V jedné ruce držela nápis ZASTAVTE VRAŽDĚNÍ. Druhou natahovala k fotoaparátu, prsty naznačovala V. V jako vítězství, pomyslel jsem si, ale samozřejmě to tak nebylo. Do roku 1969 to V patřilo k vrabčí stopě jako šunka patří k vejci.

Prolétl jsem text na výstřižku, ale nebylo tam nic zvlášť zajímavého. Protest... odpůrci protestu... nadávky... házení kamením... několik pěstních soubojů... na místo dorazila policie. Článek byl napsán arogantním, znechuceným a zároveň nabádavým tónem; připomněl mi, jak vypadali Ebersole a Garretsen tehdy večer. *Zklamali jste mě, chlapi.* Kromě tří demonstrantů, kteří byli zatčeni, byli všichni později toho dne propuštěni a nikdo nebyl jmenován, takže pravděpodobně všichni byli mladší jedenadvaceti let.

Měla krev na tváři. A přesto se usmívala... přímo vítězně. Uvědomil jsem si, že Phil Ochs pořád zpívá – Musel jsem zabít milión lidí a oni mě teď chtějí zase zpátky – a po zádech mi přejel mráz.

Vzal jsem do rukou pohlednici. Byly na ní typické sentimentální rýmovánky; jsou všechny na jedno brdo, že? Veselé Vánoce, doufám, že neumřeš na Nový rok. Ani je nečtu. Na prázdnou stranu mi připsala vzkaz. Byl dost dlouhý, takže využila skoro všechno místo.

*Milé Číslo šest,
jenom jsem ti chtěla popřát ty nejveselejší veselé
Vánoce a říct ti, že se mám dobře. Nevrátila jsem se do
školy, i když se scházím s jistými školními týpký (viz*

přiložený výstřížek) a čekám, že se tam nakonec vrátím, nejspíš do podzimního semestru příštího roku. Máma si nevede moc dobře, ale snaží se, a brácha dělá zase to, co chtěl. Rionda také pomáhá. Několikrát jsem viděla Sullyho, ale není to stejné. Přišel se jednou večer podívat na televizi a jsme jako cizí... nebo to spíš myslím tak, že jsme jako staří známí, kteří sedí ve vlacích jedoucích různým směrem.

Stýská se mi po tobě, Pete. Myslím, že i naše vlaky jedou různým směrem, ale nikdy nezapomenu na dobu, kterou jsme strávili spolu. Byla nejmilejší a nejlepší (hlavně ten poslední večer). Můžeš mi napsat, jestli chceš, ale spíš si přeju, abys nepsal. Nemuselo by to být dobré ani pro jednoho z nás. To neznamená, že mě nezajímáš nebo že jsem zapoměla, naopak.

Vzpomínáš si na ten večer, kdy jsem ti ukazovala tu fotku a vykládala o tom, jak mě zmlátili? Jak se o mě postaral kamarád Bobby? Měl tehdy v létě jednu knížku. Dal mu ji ten pán od nich z domu. Bobby říkal, že je to nejlepší knížka, jakou v životě četl. To moc neznamená, když je člověku teprve jedenáct, já vím, ale viděla jsem ji znovu v knihovně na střední škole, to už jsem byla v posledním ročníku, a přečetla si ji, jenom abych viděla, jaká je. A myslím, že je rozhodně skvělá. Není nejlepší, jakou jsem v životě četla, ale je rozhodně skvělá. Myslela jsem, že bys ji třeba chtěl. I když byla napsána už před dvanácti lety, nějak mám pocit, že je o Vietnamu. A i když ne, je plná informací. Miluju tě, Pete. Veselé Vánoce.

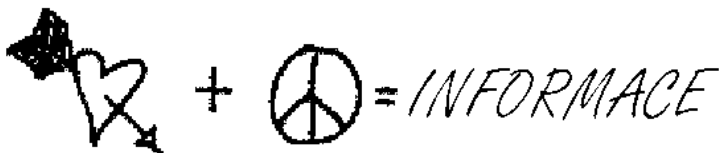
Carol

P. S.: Přestaň hrát ty hloupé karty.

Přečetl jsem si to dvakrát, potom výstřížek pečlivě složil a vrátil ho do pohlednice, a ruce se mi pořád trásly. Myslím, že tu pohlednici pořád někde mám... stejně jako „rudá Carol“ Cerberová má určitě pořád tu malou fotografii přátel z dětství. Tedy jestli stále žije. To není tak jisté; hodně z jejích tehdejších přátel už je po smrti.

Otevřel jsem balíček. Uvnitř – a byl to prudký kontrast ve srovnání s veselým vánočním papírem a bílou saténovou stuhou – leželo brožované vydání *Pána much* od Williama Goldinga. Na střední škole mi nějak ušel, v literatuře jsem se rozhodl radši pro *Separátní mír*, protože mi připadal trochu kratší.

Otevřel jsem knížku, protože jsem si myslel, že v ní třeba bude věnování. Bylo, ale úplně jiné, než jsem čekal. Tohle jsem našel na bílé stránce předsádky:



Oči se mi najednou nečekaně zalily slzami. Zakryl jsem si rukou pusku, abych zadržel vzlyk, který se mi chtěl vedrat do krku. Nechtěl jsem Natea vzbudit, nechtěl jsem, aby mě viděl brečet. Ale stejně jsem brečel. Seděl jsem u stolu a brečel kvůli ní, kvůli sobě, kvůli nám oběma, kvůli nám všem. Nevzpomínám si, že by mi někdy v životě bylo hůř než tehdy.

Srdce vydrží hodně, řekla, většinou se srdce nezlomí, a to je určitě pravda... ale co potom? Co ti, kým jsme tehdy byli? Co srdce v Atlantidě?

43.

V každém případě jsme Skip a já přežili. Dohnali jsme látku, prolezli závěrečnými zkouškami a v půlce ledna se vrátili do Chamberlain Hall. Skip mi řekl, že o prázdninách napsal dopis Johnu Winkinovi, trenérovi baseballu, a řekl, že se rozmyslel a za tým nenastoupí.

Do dvojky v Chamberlainu se vrátil Nate. Kupodivu také Lennie Doria – sice na akademickou podmínku, ale přece. Jeho *paisan* Tony DeLucca však odešel. Taky Mark St. Pierre, Barry Margeaux, Nick Prouty, Brad Witherspoon, Harvey Twiller, Randy Echolls a samozřejmě Ronnie. V březnu jsme od něj dostali lístek. Měl

lewistonské razítko a adresa zněla prostě Blbounům z Chamberlainu Dvě. Pověsili jsme ho v salónku nad židli, na které Ronnie nejčasteji při hře sedával. Na pohlednici byl Alfred E. Neuman, kluk z obálky časopisu *Mad*. Dozadu Ronnie napsal: Strýček Sam volá a já musím jít. V budoucnu mi kynou palmy a já na to s—u. Co bych si dělal vrásky. Skončil jsem s 21 zvláštními body. Takže jsem vítěz.“ Podepsal se „RON“. Se Skipem jsme se tomu smáli. Pokud šlo o nás, ten chlapeček s nevymáchanou hubou paní Malenfantové bude pořád Ronnie, dokud neumře.

Stoke Jones alias Raz-dva také odešel. Nějakou dobu jsem na něj skoro nepomyslel, ale jeho tvář a vzpomínka na něj se mi za rok a půl vybavily překvapivě (i když krátce) živě. Byl jsem tehdy ve vězení v Chicagu. Nevím, kolik nás policajti sebrali před mítinkovým střediskem tehdy večer, kdy byl nominován Hubert Humphrey, ale byla nás spousta a hodně zraněných – za rok zvláštní porota označila tu událost ve své zprávě za „policejní nepokoje“.

Skončil jsem v cele předběžného zadržení určené pro patnáct vězňů – maximálně dvacet – s asi šedesáti zplynovanými, dobitými, zdrogovanými, zmlácenými, zvochlovanými, zřezanými, zakrvácenými hipíky, někteří kouřili jointy, jiní brečeli, někteří zvraceli, další zpívali protest songy (z opačného rohu z nějakého kluka, kterého jsem vůbec neviděl, vycházela zfetovaná veriace na Už nebudu pochodovat). Bylo to jako přízračná vězeňská verze přečpané telefonní budky.

Já byl natlačený na mříže, snažil jsem si chránit kapsičku u košile (palmalky) a zadní kapsu (*Pán much*, kterého mi dala Carol, už hrozně ohmataný, přední stránka chyběla a vypadal z vazby), když mi najednou hlavou bleskla Stokeova tvář, jasně a zřetelně jako profesionální fotografie. Zdálo se, že se vynořila odnikud, možná jako výsledek spícího paměťového obvodu, který se na okamžik rozehrál, nastartovala ho možná rána pendrekem do hlavy nebo doušek slzného plynu. A s ním se vynořila otázka.

„Co ten mrzák sakrra dělal ve druhém patře?“ zeptal jsem se nahlas.

Nějaký malý kluk s mohutnou hřívou zlatých vlasů – zmenšený Peter Frampton, pokud vám to něco říká – se ohlédl. Tvář měl bledou

a poďobanou. Pod nosem a na tváři mu usychala krev. „Cože, kámo?“ zeptal se.

„Co ten mrzák sakra dělal ve druhém patře na koleji? Bez výtahu? Copak ho nemohli dát do přízemí?“ Pak jsem si vzpomněl, jak se Stoke hnal k Holyoke s hlavou skloněnou a vlasy spadlými do očí, jak si potichu mumlal „Raz-dva, raz-dva, raz-dva“. Stoke všude chodil, jako by všechno bylo jeho nepřítelem; dejte mu čtvrták a on se pokusí postřílet celý svět.

„Kámo, nějak ti nerozumím. Co –“

„Pokud jim o to sám neřekl,“ pokračoval jsem. „Možná že to přímo vyžadoval.“

„Přesně,“ ozval se ten malý kluk s vlasy Petera Framptona. „Máš jointa, kámo? Chci se dostat do vejšky. Tady je to na hovno. Chci jít do Hobitína.“

44.

Skip se stal umělcem a je svým způsobem slavný. Ne jako Norman Rockwell a nikdy nevidíte reprodukcii *Skipových* soch na tácu nabízenou Frankline Mintem, ale měl spoustu výstav – v Londýně, Římě, New Yorku, loni v Paříži – a pravidelně ho recenzují. Spousta kritiků sice tvrdí, že je nezralý, že se o něm za měsíc nebude vědět (někteří to tvrdí už pětadvacet let), že je to banální mysl komunikující prostřednictvím laciných artefaktů s jinými banálními mozky. Jiní kritici ho chválí za poctivost a energii. Můj názor je podobný, ale jinak to asi nejde; znal jsem ho už v dobách, kdy jsme společně prchali z toho velikého potápějíčího se kontinentu, a zůstal mým přítelem; jistým způsobem zůstal mým *paisan*.

Jsou také kritici, kteří komentovali vztek, který se v jeho práci často projevuje, vztek, který jsem poprvé jasně spatřil v tom papírovém tablu s vietnamskou rodinou, které zapálil před školní knihovnou za zesíleného rytmu *The Youngbloods* v roce 1969. No jo. Jo, něco na tom je. Některé Skipovy věci jsou legrační, jiné smutné a některé bizarní, ale většinou vypadají vztekle, většina jeho

lidí se ztuhlými rameny ze sádry, papíru a hlíny jakoby šeptala: *Zapal mě, ach zapal mě a poslouvej, jak křičím, opravdu je pořád rok 1969, pořád je to Mekong a pořád bude.* „Právě vztek Stanleyho Kirka dodává jeho práci cenu,“ napsal jeden kritik během výstavy v Bostonu a já mám pocit, že stejný vztek přispěl k jeho infarktu, který ho postihl před dvěma měsíci.

Zavolala mi jeho manželka a řekla, že mě Skip chce vidět. Lékaři byli přesvědčeni, že to nebyla vážná srdeční příhoda, ale Kapitán si dovolil nesouhlasit. Můj starý *paisan* Kapitán Kirk si myslel, že umírá.

Odletěl jsem do Palm Beach, a když jsem ho uviděl – bledá tvář, skoro bílé vlasy na bílém polštáři –, vybavila se mi vzpomínka, kterou jsem nemohl zprvu zařadit.

„Ty myslíš na Jonese,“ řekl dušeně a samozřejmě měl pravdu. Usmál jsem se a v té chvíli mi páteří projelo ledové zamrazení. Někdy se vám leccos vybaví, to je všechno. Někdy se leccos prostě vrátí.

Vešel jsem dovnitř a posadil se k němu. „To nebylo špatný, ó swami.“

„Nebylo to těžký,“ řekl. „Je to přesně jako tehdy na ošetřovně, až na to, že Carbury je nejspíš mrtvý a tentokrát jsem to já, kdo má v ruce zapíchnutou jehlu.“ Zvedl jednu svou talentovanou ruku, ukázal mi hadičku a pak ruku spustil. „Už si nemyslím, že umřu. Aspoň ne hned.“

„Dobře.“

„Pořád kouříš?“

„Nechal jsem toho. Někdy loni.“

Přikývl. „Moje žena tvrdí, že se se mnou rozvede, jestli to taky neudělám... takže to asi zkusím.“

„Je to nejhorší zlovyk.“

„Já si myslím, že život je nejhorší zlovyk.“

„Nech si ty hlubokomyslný žvásty pro *Readers Digest*, Kapitáne.“

Zasmál se, pak se zeptal, jestli jsem neslyšel o Natiem.

„Poslal pohlednici k Vánocům, jako vždy. S fotkou.“

„Sakra, ten Nate!“ Skip byl blažený. „Byla na ní jeho ordinace?“

„Jo. Letos má před ní scénku Zrození páně. Mágové vypadají, že by potřebovali k zubaři.“

Podívali jsme se na sebe a začali se smát. Než se Skip mohl pořádně rozřehtat, začal kašlat. Tak přízračně připomínal Stokea – chvílku dokonce *vypadal* jako Stoke – že mi znovu projel po zádech mráz. Kdyby Stoke byl mrtvý, myslel bych, že nás straší, ale on mrtvý nebyl. A svým způsobem byl Stoke Jones stejně výprodejový jako každý bývalý hipík, který se vypracoval z prodávání kokainu na prodávání bezcenných dluhopisů po telefonu. Miloval svoje televizní reportáže, a moc; když byl soud s O. J. Simpsonem, mohli jste každý večer chytit Stokea na některém programu jako dalšího supa, který krouží kolem mršiny.

Carol výprodejová asi nebyla. Carol a její přátelé, a co ti studenti chemie, které zabili svou bombou? Byl to omyl, o tom jsem přesvědčen z celého srdce – Carol Cerberová, kterou jsem znal, by neztrácela čas s ideou, že zdrojem vší moci je hlaveň pistole. Ta Carol, kterou jsem znal, by pochopila, že je to jenom další posraná verze výroku, že tu vesnici musíme zničit, abychom ji zachránili. Ale myslíte, že příbuzní těch dětí se zajímali o to, jestli to byla chyba, že bomba nevybuchla, kdy měla, promiňte? Myslíte, že otázka, kdo se prodává a kdo ne, má význam pro matky, otce, bratry, sestry, milence a přátele? Myslíte, že má význam pro lidi, kteří musejí sbírat ty střepy a nějak jít dál? Srdce se mohou zlomit. Ano. Srdce se mohou zlomit. Někdy si myslím, že by bylo lepší, kdybychom zemřeli, když se srdce zlomí, ale my neumřeme.

Skip se pokoušel popadnout dech. Monitor vedle postele ustaraně pípal. Dovnitř nahlédla sestra, ale Skip jen odmítavě mávl rukou. Pípaní se vracelo do původního rytmu, takže šla. Když zmizela, řekl Skip: „Proč jsme se tak hrozně smáli, když tehdy upadl? Ta otázka se mi nechce vykouřit z hlavy.“

„Ne,“ řekl jsem. „Mně taky ne.“

„Tak proč? Proč jsme se smáli?“

„Protože jsme lidé. Nějakou dobu, myslím, že to bylo mezi Woodstockem a Kentskou státní univerzitou, jsme si mysleli, že jsme něco jiného, ale nejsme.“

„Mysleli jsme, že jsme hvězdný prach,“ řekl Skip. S téměř vážným obličejem.

„Mysleli jsme, že jsme zlatí,“ souhlasil jsem se smíchem. „A musíme se vrátit zase na zahradu.“

„Sehni se ke mně, hipíku,“ řekl Skip a já poslechl. Viděl jsem, že můj starý kamarád, který přečural Dearieho a Ebersolea a děkana mužů, který obešel všechny své učitele a poprosil je, aby mu pomohli, který mě naučil pít pivo po džbáncích a říkat kurva deseti různými tóny hlasu, tak já viděl, že trochu brečí. Natáhl ke mně ruce. Trochu za ta léta pohubly a svaly na nich spíš visely, než se bouřily. Sklonil jsem se a objal ho.

„Zkusili jsme to,“ řekl mi do ucha. „Na to nikdy nezapomeň, Pete. *Zkusili jsme to.*“

Asi ano. Svým způsobem to Carol zkoušela usilovněji než kdokoli z nás a zaplatila nejvyšší cenu... tedy kromě těch, kdo zemřeli. A i když jsme zapomněli, jakým jazykem jsme v těch letech mluvili – ten jazyk je ztracený stejně jako zvonové džíny, batikované košile, kabátky typu Nehru a nápisy, které hlásaly ZABÍJET PRO MÍR JE JAKO ŠUKAT PRO CUDNOST – někdy se některé slovo vybaví. Informace, víte. Informace. A někdy ve snech nebo vzpomínkách (čím jsem starší, tím se mi oboje víc proplétá) vycítím místo, kde jsem tím jazykem mluvil se samozřejmým oprávněním: závan vůně půdy, vůně pomerančů a prchavá vůně květin.

1983: Pámbu požehnej nám
všem

SLEPÝ WILLIE

6:15

Probouzí se do muziky, vždycky do muziky; s pronikavým pípáním elektronického budíku se jeho mozek během těch prvních nejasných chviliek, kterými začíná den, nedokáže vypořádat. Zní to, jako když couvá popelářský vůz. Ale i rádio je v tuhle roční dobu dost zlé; stanice s nenáročnou hudbou, kterou si naladil na buzení, věčně omílá vánoční koledy, a dnes ráno se probouzí do jedné z dvou nebo tří, které nesnáší nejvíc, je to plné šepotavých hlasů a hraného úžasu. Chorál Hare Krišna nebo Andy Williams Singers nebo cosi takového. Slyšíte, co slyším já, zpívají šepotavé hlasy, když si sedá na posteli, ospale mžourá, vlasy mu trčí všemi směry. Vidíte, co vidím já, zpívají, a on přehazuje nohy přes pelest a šklebí se, když přechází po studené podlaze k rádiu a jednou ranou budík vypne. Když se otočí, Sharon zaujme svou obvyklou obrannou pozici – polštář přeložený přes hlavu, není vidět nic, jenom smetanová křivka jednoho ramene, ramínko krajkové košile a chomáč blond vlasů.

Jde do koupelny, zavírá dveře, shazuje pyžamové kalhoty, ve kterých spí, hází je do koše, zapíná elektrický strojek. Když si jím přejíždí přes obličej, pomyslí si: *Proč už neprojedete celý smyslový rejstřík, když už v tom jste, chlapci? Čicháte, co čichám já, chutnáte, co chutnám já, hmatáte, co hmatám já, hele, pusťte se do toho.*

„Humbuk,“ pronesl, když si roztáčel sprchu. „Všechno je to humbuk.“



O dvacet minut později, když se už oblékal (dnes ráno tmavě šedý oblek od Paula Stuarta a k tomu oblíbenou kravatu Sulka) se Sharon napůl probudila. Ne však natolik, aby jí rozuměl, co mu povídá.

„Ještě jednou,“ žádá ji. „Pochopil jsem vaječňák, ale zbytek byl jenom huhlublubla.“

„Ptala jsem se tě, jestli bys cestou domů vzal dvě lahve vaječného koňaku,“ říká. „Dnes večer přijdou Allenovi a Dubrayovi, nezapomněls?“

„Vánoce,“ říká a pečlivě si kontroluje v zrcadle účes. Už nevypadá jako ten vytřeštěný, popletený muž, který si sedá na posteli za zvuků hudby každé ráno pětkrát do týdne – někdy šestkrát. Teď vypadá jako všichni lidé, kteří s ním pojedou do New Yorku v sedm čtyřicet, a přesně to chce.

„Co je s Vánoce?“ ptá se Sharon s ospalým úsměvem. „Humbuk, vid?“

„Správně,“ souhlasí.

„Jestli si vzpomeneš, vezmi taky skořici –“

„Dobře.“

„– ale jestli zapomeneš na ten vaječňák, *vykuchám* tě, Bille.“

„Já si vzpomenu.“

„Já vím. Jsi velmi spolehlivý. Taky pěkně vypadáš.“

„Díky.“

Padne znovu na záda, pak se opře o loket, když si muž naposledy nepatrně upravuje kravatu, která je tmavě modrá. Nikdy v životě nenosil červenou vázanku a doufá, že se dokáže odebrat do hrobu, aniž by se ho tento virus dotkl. „Sehnala jsem tu lametu, co jsi chtěl,“ říká.

„Mmmm?“

„Tu *lametu*,“ říká. „Je na stole v kuchyni.“

„Aha.“ už si vzpomíná. „Díky.“

„No jo.“ Už zase leží a noří se do dřímoty. Nezávidí jí, že může zůstat v posteli až do devíti – sakra, klidně do jedenácti, jestli chce –, ale závidí jí tu schopnost probudit se, mluvit a pak znovu usnout. Dokázal to, když byl v džungli – to uměla většina chlapů –, ale džungle byla už věky vzdálená. *Terén*, to vždycky říkali ti noví dopisovatelé; pokud tam člověk nějakou dobu byl, byla to prostě džungle, nebo někdy křoví.

V džungli, jo.

Žena říká ještě něco, ale už jí znovu není rozumět. On stejně ví, co to je: měj se dnes dobře, zlato.

„Díky,“ říká a líbá ji na tvář. „Budu.“

„Vypadáš moc pěkně,“ zamumlá znovu, i když má oči zavřené.
„Miluju tě, Bille.“

„Já tě taky miluju,“ říká a vychází ven.



Jeho kufřík – Mark Gross, není sice špičkový, ale moc mu do toho nechybí – stojí v přední hale u věšáku na kabáty, kde visí jeho svrchník (od Tager's na Madison). Cestou vezme kufřík do ruky a odnese ho do kuchyně. Káva je hotová – Bůh žehnej Mr. Coffee – a tak si nalije šálek. Otevírá kufřík, který je úplně prázdný, a vezme klubko lamety, které stojí na kuchyňském stole. Chvíli je drží a dívá se, jak jiskří ve světle kuchyňských zářivek, a pak ho položí do kufříku.

„Slyšíte, co slyším já,“ pronese kamsi do neurčita a zavře kufřík, až to cvakne.

8:15

Za špinavým oknem po levé straně vidí, jak se město blíží. Šmouhy na skle působí, že město vypadá jako olezlá, gargantuovská ruina – možná mrtvá Atlantida, právě vyzvednutá na hladinu, aby pohlédla do šedivého nebe. Ten den měl v zásobě pořádný náklad sněhu, ale to mu starosti nedělalo; do Vánoc chybí jenom osm dní a obchody půjdou dobře.

Vagón čpí ranní kávou, ranním deodorantem, ranní vodou po holení, ranním parfémem a ranními žaludky. Skoro na každém sedadle je kravata – dokonce i některé ženy je dnes nosí. Tváře mají ten ranní napuchlý vzhled, oči mají výraz obrácený do sebe a zároveň bezbranný, hovor není tak docela srdečný. Je to hodina, ve které i lidé, kteří nepijí, vypadají na kocovinu. Lidé se většinou koukají do novin. Proč ne? Reagan je král Ameriky, akcie a dluhopisy se proměnily ve zlato, trest smrti je znovu v módě. Život je dobrý.

On má také před sebou otevřenou křížovku v *Timesech*, a i když vyplnil několik čtverečků, jde hlavně o obranné opatření. Nerad

mluví s lidmi v metru, nemá rád jakoukoli nezávaznou konverzaci a poslední, po čem na světě touží, je kamarád, který dojíždí jako on. Když začíná v některém vagóně vídat stejné tváře, když na něj lidé začínají kývat a říkat „Jak se dnes máte?“, zatímco se usazují, začne jezdit jiným vagónem. Není tak těžké zůstat neznámý, prostě další člověk, který dojíždí z connecticutského předměstí, člověk, který je podezřelý pouze tím, že tvrdošíjně odmítá nosit červenou kravatu. Možná kdysi chodil do církevní školy, možná kdysi držel plačící malou holku, zatímco ji některý jeho kamarád zas a znova mlátil baseballovou pálkou, a možná že kdysi strávil nějakou dobu v džungli. Nikdo v tomto vlaku o tom nic neví. To je na vlacích to dobré.

„Už máte na Vánoce všechno nachystáno?“ ptá se ho muž na sedadle přes uličku.

Vzhlédne, skoro se zamračí, pak se rozhodne, že to není podstatná poznámka, jenom takové to prázdné žvanění, ke kterému jsou někteří lidé patrně neodolatelně nuceni. Muž vedle něj je tlustý a nepochybně bude v poledne páchnout, bez ohledu na to, kolik speed sticku ráno použil... ale ten se na Billa sotva dívá, takže je to v pořádku.

„Ano, inu, to víte,“ říká a dívá se na kufřík mezi střevíci – kufřík, ve kterém je klubko lamety a nic jiného. „Nasávám atmosféru, kousek po kousku.“

8:40

Vychází z Grand Central s tisícovkou dalších mužů a žen v pláštích, většinou vedoucích pracovníků střední úrovně, štíhlých myši, které budou pilně běhat ve svých kolech ze všech sil, než se poledne přehoupne. Chvilku stojí, zhluboka se nadechuje chladného šedého vzduchu. Lexington Avenue je vystrojená vánočními světly a kousek dál zvoní na zvonec Santa Claus, který vypadá jako Portorikán. Drží hrnek na příspěvky a vedle stojí papírový oznamovatel. POMOZTE LETOS O VÁNOCÍCH BEZDOMOVČŮM, hlásá oznamovatel a muž v modré kravatě si pomyslí, *Co trochu pravdy do*

té reklamy, Santo? Co takhle nápis, kde by stálo: POMOZTE MI LETOS O VÁNOCÍCH PODPŮRIT MŮJ KOKAINOVÝ NÁVYK? Přesto vhodí několik dolarových bankovek do hrnce, když jde kolem. Má z dneška dobrý pocit. Je rád, že mu Sharon připomněla tu lametu – nejspíš by ji zapomněl přinést; nakonec vždycky na takové věci zapomene, na takové ozdůbky.

÷

Během deseti minut peší chůze se dostane do své budovy. Před dveřmi stojí černý mladík, snad sedmnáctiletý, má na sobě černé džíny a špinavou červenou mikinu s kapucí. Poskakuje z nohy na nohu, vyfukuje obláčky páry, často se usmívá, ukazuje zlatý zub. V jedné ruce drží mírně pomačkaný polystyrénový kelímek. Jsou v něm nějaké drobné, kterými neustále rachtá.

„Máte drobné navíc?“ ptá se kolemjdoucích, kteří proudí k otočným dveřím. „Dáte mi drobné, pane? Nemáte nějaké drobné, madam? Jenom se snažím sehnat něco na snídani. Děkuju vám, pámbu požehnej, veselý Vánoce. Máte drobný, pane? Třeba čtvrták? Děkuju vám. Máte drobné, paní?“

Když Bill prochází kolem, vhodí mladíkovi do kelímku pěták a dva desetníky.

„Děkuju vám, pane, pámbu požehnej, veselý Vánoce.“

„Vám taky,“ říká.

Žena vedle něj se zamračí. „Neměl byste je podporovat,“ říká.

Pokrčí rameny a stydlivě se pousměje. „O Vánocích je mi zatěžko někoho odmítnout,“ říká jí.

Vstupuje do haly v proudu ostatních, chvílku hledí za tou nepřející mrchou, která míří k novinovému stánku, pak jde k výtahům se staromódními ukazateli podlaží a číslu ve stylu art deco. Několik lidí tu na něj kývne a on při čekání s některými prohodí několik slov – není to tu přece jenom jako v metru, kde můžete přestoupit do jiného vagónu. Navíc je ta budova věkovitá; výtahy jsou staré a vrtohlavé.

„Jak se má manželka, Bille?“ ptá se hubený, věčně usměvavý muž ze čtvrtého patra.

„Carol se má fajn.“

„A co děti?“

394

„Obě se mají dobře.“ Nemá děti a jeho manželka se nejmenuje Carol. Jeho manželka se jmenuje Sharon Anne, dříve Donahueová, chodila na střední církevní školu sv. Gabriela, maturita rok 1964, ale to se ten hubený, věčně usměvavý chlapík nikdy nedoví.

„Vsadím se, že se nemůžou dočkat, až přijde ten velký den,“ říká hubený muž a jeho úsměv se šíří, až se proměňuje v cosi nepopsatelného. Billu Shearmanovi připomíná kreslený náčrtek smrtky, velikánské oči, mohutné zuby a napjatá lesklá kůže. Ten škleb mu připomene Tam Boi v údolí A Shau. Ti chlapi z druhého batalionu tam šli jako králové celého světa a vyšli jako připálení uprchlíci z pekelného dvorku. Objevili se s těma velikánskýma očima a vyceněnými zuby. Vypadali tak i v Dong Ha, kde se po několika dnech všichni trochu dali dohromady. V džungli se dávali lidi hodně dohromady. A taky rozletovali na kusy.

„Vůbec se nemůžou dočkat,“ souhlasí, „ale myslím, že Sarah začíná mít určité podezření, co se toho chlapíka v červeném plášti týče.“ Honem, ať ten výtah přijede, myslí si, Ježíši, uchraň mě před těmi pitomostmi.

„Jo, jo, to se stává,“ říká hubený muž. Úsměv na chvíli pohasne, jako by diskutovali o rakovině a ne o Santovi. „Kolik je Sarah roků?“

„Osm.“

„Připadá mi, že se narodila teprve před rokem nebo dvěma. Páni, ten čas opravdu letí, když si člověk užívá, že?“

„To můžete klidně zopakovat,“ říká a horečně doufá, že to ten hubený člověk *nezopakuje*. V té chvíli konečně jeden ze čtyř výtahů otevře dveře a všichni se nahnou dovnitř.

÷

Bill a hubený muž jdou společně kousek po chodbě ve čtvrtém poschodí, pak se hubený muž zastaví před staromódními dvoukřídlými dveřmi s nápisem KONSOLIDOVANÉ POJIŠTĚNÍ napsaným na jednom panelu z mléčného skla a AMERIČTÍ ODHADCI na druhém panelu. *Zpoza* dveří se *ozývá* tlumené klapání klávesnic a trochu hlasitější vyzvánění telefonů.

„Přeji pěkný den, Bille.“

„Vám taky.“

Hubený muž vchází do kanceláře a Bill na okamžik spatří velký věnec, pověšený na druhé straně místnosti. Také okna jsou vyzdobena jakoby sněhem, který se prodává ve spreji. Oťese se a pomyslí si, *Bůh nás ochraňuj, všechny.*

9:05

Jeho kancelář – jedna ze dvou, které v této budově má – je na opačném konci chodby. Dvě nejbližší kanceláře jsou temné a prázdné, a tato situace už trvá půl roku a jemu vyhovuje. Na mléčném skle jeho kancelářských dveří jsou slova ANALYTICI PŮDY ZÁPADNÍCH STÁTŮ. Na dveřích jsou tři zámky: první na nich byl, když se do budovy nastěhoval, a dva si pořídil sám. Vchází dovnitř, zavírá dveře, zastrkuje západku a pak zamkne policejní zámek.

Stůl má postavený v rohu místnosti, je zavalený papíry, ale žádný z nich nic neznamená; jsou to prostě záclonky kvůli úklidové službě.

Každou chvíli je rozháze a přerozdělí čerstvou zásilku. Uprostřed stolu stojí telefon, z kterého občas namátkově volá, aby si telefonní společnost nevšimla, že jeho linka je naprosto nečinná. Loni si koupil kopírku, ta vypadá velmi zdatně v rohu u dveří do druhé malé místnosti, ale nikdy ji nepoužil.

„Slyšíte, co slyším já, čicháte, co čichám já, chutnáte, co chutnám já,“ mumlá a jde ke dveřím vedoucím do druhé místnosti. Uvnitř jsou police nacpané dalšími zbytečnými papíry, dvě veliké kartotéky (na jedné leží walkman, na který se vymluví, když mu občas někdo zaklepe na zamčené dveře a on neotvírá), židle a schůdky.

Bill si odnese schůdky do hlavní místnosti a postaví je nalevo od stolu. Nahoru si položí kufřík. Potom vystoupí po prvních třech stupních schůdků, natáhne se nahoru (dolní půlka pláště se mu při tom roztáhne kolem nohou jako zvonec) a opatrně odsune jeden zavěšený stropní panel.

Nad ním je tmavý prostor, který se nedá tak docela nazvat užitkovým prostorem, i když jím prochází několik trubek a drátů.

Není tu žádný prach, aspoň ne v nejbližším okolí, a žádné stopy po myších – jednou za měsíc používá D-Con Mouse-Prufe. Chce si udržet šaty pěkné, když přechází sem a tam, samozřejmě, ale o to zase tak nejde. Důležité je respektovat svou práci a své pole. To se naučil v armádě, během služby v terénu, a někdy si myslí, že je to druhá nejdůležitější věc, jakou se v životě naučil. To nejdůležitější je, že jen pokání nahrazuje zpověď, a jedině pokání určuje identitu. To je lekce, kterou se začal učit v roce 1960, kdy mu bylo čtrnáct. To byl poslední rok, kdy mohl vejít do zpovědnice a říct: „Požehnej mi otče, jelikož jsem zhřešil,“ a potom všechno říct.

Pokání je pro něj důležité.

Pámbu požehnej, myslí si v té zatuchlé tmě užitkového prostoru. *Pámbu ti požehnej, pámbu požehnej i mně, pámbu požehnej nám všem.*

Nad tímto úzkým prostorem (věčně tu hučí strašidelný, jemný vítr, který s sebou přináší pach prachu a sténání výtahů) je podlaha pátého patra a jsou zde čtvercová padací dvířka o hraně asi pětasedmdesáti centimetrů. Instaloval je zde Bill osobně; je zručný, což je jedna z věcí, které na něm Sharon oceňuje.

Zvedne dvířka, vpustí dovnitř tiché světlo shora, pak chytí kufřík za rukojeť. Když strčí hlavu do prostoru mezi podlahami, asi deset nebo patnáct metrů na sever od jeho momentální pozice prohrčí silným odpadním potrubím voda. Asi za hodinu od této chvíle, až si lidé v budově začnou dělat přestávku na kávu, bude ten zvuk znít neustále a rytmicky jako vlny na pobřeží. Bill si ho sotva povšimne, stejně jako jiných zvuků z poschodí; je na ně zvyklý.

Opatrně vystoupí na poslední stupeň schůdků, pak se protáhne do své kanceláře v pátém poschodí a Billa nechá ve čtvrtém. Tady nahoře je znovu Willie, stejně jako na střední škole. Stejně jako byl ve Vietnamu, kde mu někdy říkali Baseballový Willie.

Tato horní kancelář vypadá bez debaty pracovně, na kovových policích jsou úhledně naskládány cívky, motory a ventilátory, a na jednom stole v rohu leží jakýsi filtr. *Je to však kancelář; stojí tu psací stroj, diktafon, košík na došlou a vypravenou poštu, plný papírů (rovněž záclonka kvůli úklidové službě, pravidelně ji obměňuje jako zemědělec osivo) a kartotéky. Spousta kartoték.*

Na jedné stěně je malba Normana Rockwella s rodinou, která se modlí nad večeří o Díkůvzdání. Za stolem je v rámečku fotografický portrét Willieho v první nadporučické uniformě (pořízena byla v Saigonu krátce předtím, než získal Stříbrnou hvězdu za akci na místě před Dong Ha, kde se zřítíl vrtulník) a vedle něj je zvětšenina jeho čestného propuštění, také v rámečku; jméno zní William Shearman, a jeho vyznamenání jsou řádně vypočítána. Cestou z vesnice zachránil Sullivanovi život. Stojí to v pochvale provázející Stříbrnou hvězdu, říkají to muži, kteří přežili Dong Ha, a což je důležitější, říká to Sullivan. Byla to první věc, kterou řekl, když oba skončili v San Francisku v nemocnici, které se říkalo Čičovej palác: *Zachránils mi život, člověče*. Willie seděl u Sullivana na posteli, Willie s jednou rukou pořád ovázanou a mastí kolem očí, ale v podstatě v pořádku, jo, jel pořád dál, to Sullivan to pořádně schytil. To byl den, kdy je vyfotil fotograf z AP, ta fotka se objevila v novinách po celé zemi... taky v harwichském *Journalu*.

Vzal mě za ruku, pomyslí si Willie, když se narovná ve své kanceláři v pátém patře, zatímco Bill Shearman zůstává o patro níž. Nad fotografickým portrétem a potvrzením o jeho propuštění visí plakát z šedesátých let. Není zarámovaný a začíná na okrajích žloutnout, a je na něm mírový znak. Pod ním byl červeně, bíle a modře vyveden slogan: STOPA VELKÉHO AMERICKÉHO KUŘETE.

Vzal mě za ruku, pomyslí si znovu. Ano, Sullivan to udělal a Willie málem vyskočil na nohy a začal pobíhat sem a tam po pokoji a křičet. Byl přesvědčen, že Sullivan řekne, *Já vím, co jsi udělal, ty a tvoji kamarádi Doolin a O'Meara. Myslel sis, že mi to neřekne?*

Sullivan nic takového nevyslovil. Privil: *Zachránils mi život, člověče, seš z mýho rodnyho města a zachránils mi život. Sakra, kdo by řekl, že je to možný? A my se kluků od svatýho Gáby tak báli*. Když to řekl, Willie s určitostí poznal, že Sullivan nemá tušení, co Doolin, O'Meara a on provedli Carol Cerberové. Ale v poznání, že je v bezpečí, nenašel žádnou úlevu. Žádnou. A když se usmál a zmáčkł Sullivanovi ruku, pomyslel si: *Dělals dobře, že ses bál, Sully. Dělals dobře*.

Willie položí Billyho kufřík na stůl, pak si lehne na břicho. Strčí hlavu a paže do větrné, olejem páchnoucí tmy mezi podlažími, a vrátí stropní panel na místo v kanceláři ve čtvrtém patře. Pevně zapadne; sice nikoho nečeká (to nikdy; Analytici půdy západních států nikdy neměli jediného zákazníka), ale jistota je jistota. Když máš jistotu, nikdy nelituješ.

Když uvede svou kancelář ve čtvrtém patře do pořádku, spustí Willie padací dvířka i zde. Tady nahoře jsou dvířka kryta malou rohožkou, která je ke dřevu přilepena lepidlem Superglue, takže se rohožka zvedá a pokládá, aniž by se posunula nebo plácla.

Vstane, opráší si ruce, pak se otočí ke kufříku a otevře ho. Vytáhne klubko lamety a postaví ji na diktafon, který stojí na stole.

„Pěkné,“ řekne a myslí znovu na Sharon, která je opravdu zlatá, když si vzpomene i na takové věci... a to dělá často. Znovu zacvakne kufřík a začne se svlékat, dělá to pečlivě a metodicky, vykonává v opačném pořadí kroky, které dělal v půl sedmé, pouští film pozpátku. Svlékne si všechno, dokonce spodky a černé podkolenky. Když je nahý, pověsí si svrchník, sako a košili pečlivě do skříně, kde visí už jenom jedna další věc – tlustý červený blejzr, ale ne dost tlustý, aby to byla vatovaná bunda. Pod ním je jakási krabice, příliš objemná, než aby se dala označit za kufřík. Willie vedle ní pokládá svůj kufřík Mark Cross, pak zavěšuje kalhoty do speciálního věšáku, dává si práci s puky. Kravata putuje na věšák přišroubovaný na zadní stranu dveří skříně, kde visí úplně sama jako dlouhý modrý jazyk.

Bosý a nahý přetřepká k jedné kartotéce. Nahoře leží popelník se znakem s nakrknutým orlem a slovy JESTLI ZEMŘU V BOJOVÉ ZÓNĚ. V popelníku leží pár psích známek na řetízku. Willie si je navlékne na krk, potom vytáhne spodní šuplík skříně. Uvnitř je prádlo. Nahoře jsou úhledně poskládané khaki trenýrky. Navlékne si je. Potom přijdou na řadu teplé ponožky, po nich bílé bavlněné triko – ke krku, s rukávy. Obrisy psích známek pod ním vystoupí, stejně jako bicepsy a prolákliny. Nejsou tak dobré jako tehdy v A Shau a Dong Ha, ale nejsou špatné na chlapa, kterému táhne na čtyřicítku.

A teď, než se dooblékne, je čas na pokání.

Jde k jiné kartotéce a vytáhne druhý šuplík. Rychle se probere svázanými spisy, projde rokem 1982, potom dojde k letošnímu roku.

Leden-duben, Květen-červen, Červenec, Srpen (v létě je vždycky v pokušení psát víc), Září-ríjen a nakonec aktuální svazek: Listopad-prosinec. Posadí se ke stolu, otevře deník a rychle zalistuje hustě popsanými stránkami. V rukopise jsou drobné odchylky, ale podstata je stále stejná: *Je mi to ze srdce líto*.

Dnes ráno píše jen asi deset minut, pero pilně skřípe, a upíná se na podstatu věci: *Je mi to ze srdce líto*. Podle svého nejlepšího odhadu to napsal víc než dvoumiliónkrát... a to teprve začíná. Zpověď by byla rychlejší, ale on si chce udělat zacházku.

Skončí – ne, neskončí nikdy, ale končí pro dnešek – a vrací aktuální deník mezi ty uzavřené a ty, které teprve budou vyplněny. Pak se vrací ke kartotékám, které mu slouží jako zásuvkové skříně. Když otevře tu nad svými ponožkami a spodky, začne si potichu broukat – žádné „Slyšíte, co slyším já“, ale The Doors, tu písničku o tom, jak den ničí noc, noc dělí den. Navléká si obyčejnou modrou bavlněnou košili, potom pracovní kalhoty. Zasune prostřední šuplík zpět a otevře horní. V něm je zápisník a pár bot. Vytáhne zápisník a chvíli se dívá na jeho červenou koženou vazbu. Vpředu je zlatými písmeny, která se již loupou, napsáno PAMĚTI. Je to laciný krám, takový zápisník. Mohl by si dovolit lepší, ale člověk nemá vždy právo na to, co si může dovolit.

V létě píše spíš o lítosti a vzpomínky jako by spaly. Ale v zimě, zvláště kolem Vánoc, se paměť probouzí. Potom se chce dívat do této knížky, která je plná výstřížků a fotografií, kde všichni vypadají neuvěřitelně mladě.

Dnes vrací zápisník znovu do zásuvky, aniž ho otevřel, a vytahuje boty. Jsou naleštěné do vysokého lesku a vypadají, jako by chtěly vydržet až do troubení k poslednímu soudu. Možná ještě déle. Není to standardní armádní výrobek, tohle ne – žádné seskokové boty, součást výstroje 101. aeromobilní. Ale to je v pořádku. Vlastně se nesnaží oblékat se jako voják. Kdyby se chtěl jako voják oblékat, udělal by to.

Není však důvodu, aby vypadal nedbale, stejně jako není důvodu nechat sedat prach v průlezu, a oblékání věnuje pozornost. Samozřejmě si kalhoty nezastrkuje do bot – míří na Pátou Avenue v prosinci, nikoli do Mekongu v srpnu, hadi a brouci nebudou dělat

problémy – ale přesto chce vypadat pořádně. Dobrý vzhled je pro něj stejně důležitý jako pro Billa, možná ještě důležitější. Úcta k cizí práci a k cizímu poli začíná koneckonců úctou k sobě samému.

Poslední dvě věci jsou vzadu v horní zásuvce skříně: tuba make-upu a sklenička vlasového gelu. Vymáčkne si trochu make-upu do levé dlaně, pak se jím začne natírat, postupuje od čela až tam, kde začíná krk. Jeho pohyby jsou lhostejně rychlé, prozrazují dlouhou zkušenost, a získává mírně opálený odstín. Když skončí, vetře si trochu gelu do vlasů a pak se přečeše, skryje pěšinku a vlasy si ulízne z čela rovnou dozadu. To je poslední tečka, ta nejmenší, ale možná je výmluvnější. Už není ani stopy po pracujícím, který vyšel před hodinou z metra v Grand Central; muž v zrcadle, pověšeném zezadu na dveřích malé komory, vypadá jako umytý žoldák. V tom opáleném obličejí je jakási mlčenlivá, napůl pokorná hrdost, na kterou se lidé nebudou dívat dlouho. Ten pohled by je bolel. Willie to ví; už to viděl. Neptá se, proč to tak je. Zařídil si život poměrně bez otázek, a tak ho má rád.

„Dobře,“ říká a zavře dveře skladiště. „Vypadáš dobře, vojáku.“

Vrací se do komory pro červenou bundu, která je oboustranná, a pro krabici. Prozatím přehodí bundu přes židli u stolu a položí krabici na stůl. Otevře západky a nadzdvihne víko na důkladných závěsech; teď vypadá trochu jako krabice, ve kterých pouliční prodavači vystavují svoje laciné hodinky a pochybné zlaté řetězy. Ve Willieho krabici je jenom několik věcí, některé jsou zlomené ve dvě, aby se vešly dovnitř. Je tam jakási cedule. Pár rukavic, jaké se nosí do studeného počasí, a třetí rukavice, kterou nosíval, když bylo teplo. Vytahuje ten pár (dneska je bude potřebovat, o tom nepochybuje) a potom tu ceduli na kusu tlustého provazu. Ten provaz je provlečen dírkami po obou stranách kartónového nápisu, aby si ho Willie mohl pověsit na krk. Zavře krabici, ani ji nezamyká, a pokládá ceduli na víko – stůl je tak přečpaný, může pracovat jenom na víku té krabice.

Pobrukuje si (sháněli jsme se po radostech, vykopávali poklady), otevře přitom široký šuplík uprostřed stolu, probere se tužkami a fixy a svorkami a poznámkovými útržky, a nakonec najde sešívačku. Potom rozmotá klubko lamet a pečlivě jimi olemuje obdélníkovou ceduli. Přebytečné kousky ustříhne a přišíje lesklou stuhu pevně na

místo. Chvilku ji podrží před sebou, nejdřív výsledek odhaduje, potom ho obdivuje.

„Dokonalé!“ říká.

Zazvoní telefon a on ztuhne, otočí se a podívá se na něj očima, které jsou najednou velmi malé, tvrdé a dokonale ve střehu. Telefon zazvoní jednou. Dvakrát. Třikrát. Při čtvrtém se přístroj zapojí a vlastním hlasem odpoví – tedy hlasem, který se používá v této kanceláři.

„Ahoj, dovolali jste se do Městského vytápění a chlazení,“ říká Willie Shearman. „Právě teď nikdo nemůže k telefonu, tak po pípnutí nechte vzkaz.“

Píp.

Napjatě poslouchá, stojí nad svou právě ozdobenou cedulí s rukama sbalenýma do pěsti.

„Ahoj, tady Ed z Nynexkých Zlatých stránek,“ říká hlas z telefonu a Willie vydechne, i když nevěděl, že dech zadržuje. *Začíná* uvolňovat pěsti. „Ať mi někdo z vaší firmy zavolá na číslo 1-800-555-1000, dozvíte se, o kolik můžete zvětšit prostor pro svoji reklamu v obou verzích Zlatých stránek a zároveň ušetřit ročně velké peníze. Přeju všem pěkné svátky! Díky.“

Cvak.

Willie se ještě chvíli dívá na záznamník, skoro jako by čekal, že znovu promluví – že mu bude vyhrožovat nebo ho i obviní ze všech zločinů, z nichž Willie obviňuje sám sebe –, ale nic se nestane.

„Připraven,“ zamumlá a vkládá ozdobenou ceduli zase do krabice. Když ji tentokrát zavře, zacvakne i zámky. Vpředu je nalepená samolepka, nápis je po stranách rámován malými americkými vlaječkami. Stojí na něm, SLOUŽIL JSEM S HRDOSTÍ.

„Připraven, hochu, to mi věř.“

Odchází z kanceláře, zavírá dveře s nápisem MĚSTSKÉ VYTÁPĚNÍ A CHLAZENÍ natisknutým na mléčném skle a zamyká všechny tři zámky.

9:45

V půli chodby zahlédne Ralph Williamsona, jednoho z obtloustlých účetních z Garowiczova finančního plánování (všichni účetní u Garowicze jsou tlustí, pokud Willie viděl). V Ralphově růžové ruce je klíč připoutaný řetízkem ke starému dřevěnému pádlu, a z toho Willie vydedukuje, že se dívá na účetního, který se potřebuje vymočit. Klíč na pádlu! Pokud vám takovým podělaný klíč na podělaném pádlu nepřipomene radosti církevní školy, všechny ty vousaté jeptišky a úderná tvrdá pravítka, pak už nic, pomyslí si Willie. A víte co? Ralph Williamson je nejspíš rád, že má klíč na pádlu, stejně jako se mu líbí mít mýdlo na provázku ve tvaru králíčka nebo cirkusového klauna, které visí z kohoutku s horkou vodou ve sprše u něj doma. No a co? Nesud'te, abyste sakra nebyli souzeni.

„Hele, Ralphie, jak se vede?“

Ralph se otočí, uvidí Willieho a rozzáří se. „Je, ahoj, veselé Vánoce!“

Willie se usměje, když uvidí výraz v Ralphieho očích. Ten malý tlust'och ho zbožňuje, a proč ne? Ralph se dívá na chlapa tak správného, až to bolí. To se ti musí líbit, zlato, to se ti musí líbit.

„Tobě taky, brácho.“ Natáhne ruku (už v rukavici, takže se nemusí bát, jestli není příliš bledá oproti obličejí), dlaň obrátí nahoru. „Dej mi pětku!“

Ralph se stydlivě usměje a plácne ho do dlaně.

„Dej mi desítku!“

Ralph zrůžoví, otočí baculatou ruku a nechá Willieho, aby ho plácl.

„Sakra dobře, takže to musím udělat znovu!“ zvolá Willie a přidá Ralphovi pětku navíc. „Už sis nakoupil na Vánoce, Ralphie?“

„Skoro,“ říká Ralph, usmívá se a houpe klíčem od záchodu. „Ano, skoro. A co ty, Willie?“

Willie na něj mrkne. „No jo, víš, jak to chodí, brácho. Mám dvě tři ženské a já je prostě nechám, aby mi koupily pár dárečků.“

Ralphův úsměv prozrazuje, že vlastně neví, jak to chodí, ale že by rád. „Musíš do služby?“

„Na celý den. Je sezóna, víš.“

„Zdá se, že ty máš sezónu vždycky. Obchody ti musejí šlapat dobře. Sotva se v kanceláři ohřeješ.“

„Proto nám Bůh dal záznamníky, Ralphie. Radši už běž, nebo si budeš muset pucovat mokrý flek na svých nejlepších gabardénových kalhotách.“

Ralph se chechtá (a taky trochu červená) a míří na pánský záchod.

Willie jde k výtahům, v ruce nese krabici a přesvědčuje se, jestli má brýle i to ostatní v kapse. Má. Je tam taky obálka, tlustá a nacpaná dvacetidolarovkami. Je jich patnáct. Je čas na malou návštěvu policisty Wheelocka; Willie ho čekal včera. Možná se ukáže až zítra, ale Willie vsází na dnešek... ne že by se mu to líbilo. Ví, že tak to na světě chodí, musíte mazat kolečka, jestli chcete, aby ta kára jela, ale stejně ho to štve. Často se stává, že si pomyslí, jak příjemné by bylo vpálit Jasperovi Wheelockovi kulku do hlavy. Tak se to stávalo v terénu, někdy. Tak se to *muselo* stávat. Například s Malenfantem. S tím bláznivým parchantem, s těmi jeho uhry a balíčkem karet.

Ach ano, v buši bylo všechno jiné. V džungli člověk někdy musel udělat něco špatného, aby zabránil ještě horšímu zlu. Takové chování ukazuje, že jste především na špatném místě, to nepochybně, ale jakmile se v té kaši ocitnete, musíte plavat. On a jeho muži z roty Bravo byli s kluky z roty Delta jenom pár dnů, takže Willie Malenfanta moc nezažil, ale ten jeho pronikavý, skřípavý hlas se těžko zapomíná, a Williemu se vybavuje, jak Malenfant ječival při těch svých nekonečných partičkách srdcí, když se někdo pokusil vzít zpátky kartu, kterou už položil: *V žádném případě, vole! Když jsi vynesl, musí ležet!*

Malenfant byl možná blbec, ale v tomhle měl pravdu. V životě to platí stejně jako v kartách, jakmile vynesesh kartu, musí zůstat ležet.

÷

Výtah se ve čtvrtém nezastaví, ale pomyšlení, že by se to mohlo stát, ho už neznervózňuje. Sjel do haly mnohokrát s lidmi, kteří pracují ve stejném patře jako Bill Shearman – také ten hubený piják vody z Konsolidovaného pojištění – a nepoznávají ho. Měli by, on

ví, že by *měli*, ale nepoznávají ho. Dřív si myslel, že to dělají jiné šaty a make-up, pak si řekl, že to je těmi vlasy, ale v hloubi duše ví, že nic takového nehraje roli. Ani ta jejich okoralá nečitelnost vůči světu, ve kterém žijí. To, co dělá, není zase tak radikální – maskáče, tábornické boty a trocha hnědého make-upu nedělá převlek. V žádném případě ty věci netvoří převlek. Neví přesně, jak to vysvětlit, a tak to většinou nechává být. Tuto techniku, stejně jako mnoho jiných, se naučil ve Vietnamu.

Mladý černoch pořád stojí před dveřmi do haly (už si nasadil kapuci té své staré odrbané mikiny) a potřásá pomačkaným kelímkem směrem k Williemu. Vidí, že ten frajer s opravářskou bednou v ruce se usmívá, a tak se jeho úsměv rozšíří ještě víc.

„Nemáte drobný?“ ptá se pana Opraváře. „Co říkáte, pane?“

„Jdi mi sakra z cesty, pitomče líná, to ti řeknu,“ praví Willie stále s úsměvem. Mladík couvne o krok a dívá se na Willieho vykulenýma polekanýma očima. Než stačí vymyslet nějakou odpověď, pan Opravář už je na půl bloku daleko a skoro se ztrácí v davech nakupujících, a jeho hranatá krabice se houpe v jeho ruce v rukavici.

10:00

Jde do hotelu Whitmore, projde halou a odjede výtahem do mezaninu, kde jsou veřejné umývárny. Je to jediná část dne, kdy bývá trochu nervózní, ale neví vlastně proč; rozhodně se tu před některou jeho zastávkou v hotelové koupelně, nebo během ní či po ní nikdy nic nestalo (střídá zhruba dva tucty hotelů v centru města). Stejně si je kdoví proč jist, že jestli se věci na něj někdy sesypou, stane se to v nějakém pitomém hotelu. Protože to, co se stane vzápětí, není zrovna proměna Billa Shearmana ve Willieho Shearmana; Bill a Willie jsou bratři, možná dokonce dvojčata, a přechod z jednoho do druhého mu připadá čistý a naprosto normální. Ale závěrečná proměna o pracovním dni – z Willieho Shearmana na slepého Willieho Garfielda – mu taková nikdy nepřipadala. Poslední proměna je jaksi temná, tajuplná, skoro jako by se proměňoval ve vlkodlaka. Dokud neskončí a neobjeví se znovu na ulici, kde

poklepává bílou holí před sebou, cítí se jako had, který se zbavil staré kůže a ta nová mu ještě nenarosila a nezpevněla.

Rozhlédne se a vidí, že pánský záchod je prázdný, až na pár nohou pod dveřmi ve druhé kóji v dlouhé řadě dalších dveří – určité jich je celkem deset. Ozve se tiché zakašláni. Zašustí noviny. Ozve se *fffft*, zdvořilý městský pšouk.

Willie jde až do poslední kóje v řadě. Odkládá krabici, zarýgluje dveře a sundává si červenou bundu. Obrací ji při tom naruby. Z druhé strany je olivově zelená. Jediným tahem paží se stala starou vojenskou polní bundou. Sharon, která má opravdu skvělé nadání, mu koupila tuto stranu bundy v prodejně armádních přebytků a vytrhla z ní podšívku, aby ji mohla snadno všít do červeného svršku. Než je však sešila, upevnila na ni nášivku prvního nadporučíka a k tomu černé proužky látky na místo, kam by přišla jmenovka a jednotka. Pak to oblečení nejméně třicetkrát vyprala. Odznak a označení jednotky už jsou samozřejmě pryč, ale místa, kde bývaly, jsou jasně znát – látka na rukávech a levé straně hrudníku je zelenější, jasně vyvstává ve vzorci, který každý veterán vojenské služby musí okamžitě poznat.

Willie si pověsí bundu na háček, spustí kalhoty, sedne si a pak zvedne krabici a položí si ji na stehna. Otevře ji, vytáhne rozloženou hůl, rychle sešroubuje její dvě části dohromady. Podrží ji skoro dole, natáhne se ze sedu vzhůru a pověsí rukojeť na háček přes bundu. Potom bednu zavře, vytáhne z role kus papíru, aby způsobil správný zvuk naznačující, že skončil (nejspíš to není nutné, ale jistota je jistota), a pak spláchne.

Než vyjde z kóje, vytáhne z kapsy bundy brýle, v kapse je také obálka s úplatkem. Brýle jsou obrovské; retro proti slunci, které si spojuje s motorkářskými filmy s Peterem Fondou. Ale skvěle mu vyhovují, částečně proto, že lidem jaksi ohlašují veterána, a částečně proto, že mu nikdo nevidí do očí, ani ze strany.

Willie Shearman zůstává v umývárkách v mezaninu hotelu Whitmore, stejně jako Bill Shearman zůstává v kanceláři Analytiků pudy západních států ve čtvrtém patře. Muž, který vychází – muž ve staré maskáčové bundě, velkých tmavých brýlích a lehce

poklepávající bílou holí před sebou –, je Slepý Willie, figurka z Páté Avenue už od doby Geralda Forda.

Když projde krátkou chodbou v mezaninu ke schodům (slepec bez doprovodu nikdy nejedí výtahem), uvidí ženu v červeném blejzru, která míří k němu. V temně zbarvených čočkách, které mezi nimi jsou, vypadá spíš jako nějaké exotická ryba, která pluje kalnou vodou. A samozřejmě to není jen těmi brýlemi; než budou dvě odpoledne, tak skutečně *bude* slepý, přesně jak neustále ječel, když jeho a Johna Sullivana a bůhví kolik dalších evakovali v sedmdesátém roce z provincie Dong Ha. *Jsem slepý*, ječel, i když zvedl Sullivana z chodníku, ale vlastně nebyl; skrz pálicí bělobu, která zůstala po oslepivém záblesku, viděl, jak se Sullivan válí a snaží se udržet v náruči vyhřezlé vnitřnosti. Zvedl Sullivana ze země, neohrabaně si ho přehodil přes rameno a tak s ním utíkal. Sullivan byl větší než Willie, mnohem větší, a Willie netušil, jak vůbec dokázal takovou váhu unést, ale nějak to dokázal, až na mýtinu, kde je bohudík nabraly vrtulníky – pámbu požehnej vrtulníkům, pámbu požehnej, ach pámbu požehnej každému z nich. Doběhl na mýtinu a tam byly vrtulníky a všude kolem něj hvízdaly kulky a na stezce se válely kusy těl made in Amerika, protože tam vybuchla mina nebo nášlapná past nebo kdovíjaké svinstvo.

Jsem slepý, křičel, nesl Sullivana, cítil, jak mu Sullivanova krev máčí uniformu, a Sullivan křičel taky. Kdyby Sullivan přestal křičet, shodil by Willie toho muže prostě z ramene a pokusil se sám uniknout z té léčky? Nejspíš ne. Protože tehdy už věděl, co je Sullivan zač, přesně to věděl, byl to Sully z jeho rodného města, Sully, který odešel s Carol Cerberovou ze starého rodného městečka.

Jsem slepý, jsem slepý, jsem slepý! To křičel Willie Shearman, když se potácel se Sullivanem na rameni, a je pravda, že svět byl skoro celý oslepivě bílý, ale stále si pamatuje, jak kulky cupovaly listí a vrážely se do kmenů stromů; pamatuje si, jak se jeden kluk, který byl chvíli před tím v té vesnici, chytá za hrdlo. Pamatuje si, že viděl krev, která prosakovala tomu klukovi mezi prsty, záplavu krve, která mu promáčela uniformu. Některý z dalších mužů z roty Delta dva dva – Pagano, tak se jmenoval – popadl toho kluka kolem pasu a hodil ho kolem potácejícího se Willieho Shearmana, který opravdu

moc vidět *nemohl*. Ječel *Jsem slepý, jsem slepý, jsem slepý* a číchal Sullivanovu krev, její pach. A ve vrtulníku bylo všechno čím dál bělejší. Obličej měl spálený, vlasy měl spálené, kůži na hlavě měl spálenou, svět byl bílý. Byl ožehnutý a kouřilo se z něj, prostě další takový, co utekl čertovi z kotle. Byl přesvědčený, že už nikdy nebude vidět, a byla to vlastně úleva. Ale pak samozřejmě viděl.

Časem viděl.

Žena v červeném blejzru došla k němu. „Mohu vám pomoci, pane?“ ptá se.

„Ne, paní,“ říká Slepý Willie. Neustále se pohybující hůl přestane oťukávat podlahu a vznáší se v prázdnotě. Kývá se sem a tam, mapuje hranice schodiště. Slepý Willie přikývne, potom opatrně, ale jistě jde vpřed, až rukou, ve které drží krabici, nahmatá zábradlí. Přehodí si krabici do ruky s holí, aby se mohl chytit zábradlí, pak se otočí k ženě. Dává si pozor, aby se neusmál přímo na ni, ale trochu nalevo. „Ne, děkuji vám – zvládnou to. Veselé Vánoce.“

Vydá se po schodech dolů, protukává si přitom cestu, velkou krabici drží snadno, i když má ještě hůl – krabice je lehká, skoro prázdná. Později bude samozřejmě všechno jinak.

10:15

Pátá Avenue je vyšňořená pro sváteční čas – třpyt a lesk, který on sotva vidí. Pouliční lampy jsou ověšeny girlandami cesmíny. Velké obchody se staly křiklavými vánočními balíčky ovázanými obřími červenými mašlemi. Seriózní bezovou fasádu Brooks Brothers zdobí věnec, který má určitě třináct metrů v průměru. Všude blikají světla. Ve výkladních skříních Sakse sedí rozkročmo na Harley-Davidsonu vysoce módní manekýna (se zpupným výrazem typu seru-na-vás, skoro žádná prsa ani boky). Má na sobě Santovu čepici, motorkovou bundu lemovanou kožešinou, kozačky po stehna a nic jiného. Z rukojetí motorky visí stříbrné zvonky. Někde poblíž koledníci zpívají Tichou noc, není to zrovna oblíbená melodie Slepého Willieho, ale mnohem lepší než Slyšíte, co slyším já.

Zastaví se na stejném místě jako vždy, před sv. Patrickem naproti Sakse, nechá před sebou proudit zástupy zákazníků ověšených balíčky. Jeho pohyby jsou nyní prosté a důstojné. Tíseň, kterou cítil v pánské umývárně – ten pocit nemotornosti a nahoty, která se brzy ukáže – pominula. Nikdy se necítí katolíkem víc, než když dorazí na toto místo. Přece jen chodil ke svatému Gábovi; nosil kříž, nosil komži a sloužil jako ministrant, klekával ve zpovědnici, v pátek jídal nenáviděnou tresku. V mnoha směrech je stále chlapcem od svatého Gáby, všechny tři jeho verze to mají společné, ta jeho část prošla všemi roky a všechno překonala, jak se říkávalo. Jenomže v těchto časech místo zpovědi činí pokání a jeho víra v nebe je pryč. V těchto časech může pouze doufat.

Dřepne si, odemkne krabici a otočí ji, aby si lidé, kteří sem jdou z města, mohli přečíst nálepku na víku. Potom vytáhne třetí rukavici, tu baseballovou rukavici, kterou má od léta roku 1960. Položí rukavici vedle krabice. Zjistil, že není nic dojemnějšího než slepec s baseballovou rukavicí; pámbu požehnej Americe.

Nakonec, ale nikoli v poslední řadě, vytáhne ceduli s odvážným lametovým lemováním a navlékne si provázek na krk. Cedule mu spočine vpředu na pracovní bundě.

**VYSLOUŽILÝ WILLIAM J. GARFIELD, ARMÁDA USA
SLOUŽIL V QUANG TRI, THUA THIEN, TAM BOI, A
SHAU**

**ZTRATIL JSEM ZRAK V PROVINCI DONG HA, 1970
OLOUPEN O PODPORU VDĚČNOU VLÁDOU V R. 1973
O DOMOV JSEM PŘIŠEL V R. 1975**

**STYDÍM SE, ŽE ŽEBRÁM, ALE MÁM SYNA NA ŠKOLE
SMÝŠLEJTE O MNĚ DOBŘE, JESTLI MŮŽETE**

Zvedne hlavu, aby to bílé světlo chladného dne, kdy se chystá sněžit, klouzalo po slepých bulvách jeho tmavých brýlí. Teď začíná práce a je těžší, než by si kdo pomyslel. Dá se stát určitým způsobem, není to tak úplně vojenských postoj, kterému se říká přehlídkový pohov, ale stojí dost podobně. Hlava musí být nahoře, musí se dívat na lidi a zároveň skrz ně, a těch lidí procházejí tisíce a

desetitisíce. Ruce musí být spuštěné rovně dolů, jsou v černých rukavicích, nehrají si s cedulí nebo s látkou kalhot nebo navzájem. Musí neustále vyzařovat pocit bolesti, pokorné hrlosti. Nesmí z něj být cítit stud nebo výčitky a hlavně ani náznak nepřičetnosti. Nikdy nepromluví, dokud není osloven, a i tehdy jenom v případě, že je osloven laskavě. Neodpovídá lidem, kteří se ho zlostně ptají, proč si nesežene pořádnou práci nebo co to znamená, že ho oloupili o podporu. Nehádá se s lidmi, kteří ho obviňují z podvodu nebo se pohrdavě vyjadřují o synovi, který dovolí, aby ho otec podporoval na škole žebrotou na rohu ulice. Pamatuje si, že toto železné pravidlo porušil jen jednou, za jednoho parného letního odpoledne v roce 1981. Na kterou školu váš syn chodí? zeptala se ho nějaká žena zlostně. On neví, jak ta žena vypadala, už byly čtyři hodiny a on byl slepý jako netopýr nejméně dvě hodiny, ale vycítil zlost, která z ní prýštila všemi směry, jako blechy vyskakující ze staré matrace. Svým způsobem mu připomněla Malenfantu s tím jeho pronikavým nepřeslechnutelným hlasem. Řekněte mi, na kterou, a já mu pošlu psí hovno. Neobtěžujte se, odpovídá a otáčí se po zvuku jejího hlasu. Jestli máte psí hovno, které chcete někam poslat, pošlete ho LBJ. Federální expresní pošta musí doručovat i do pekel, takže ho doručí kamkoli.

„Bůh vám žehnej, člověče,“ říká muž v kašmírovém plášti a jeho hlas se chvěje neobyčejným citem. Jenomže Slepého Willieho Garfielda to nepřekvapuje. Už všechno slyšel, a ještě mnohem víc. Překvapivý počet jeho zákazníků vkládá peníze pečlivě a vážně do otvoru baseballové rukavice. Muž v kašmírovém kabátě však vhodí svůj příspěvek do otevřené krabice, kam taky správně patří. Pětku. Pracovní den začal.

10:45

Zatím to jde dobře. Opatrně odkládá hůl, klekne si na jedno koleno a vysype obsah baseballové rukavice do krabice. Potom prohrábne rukou bankovky, i když je stále vidí docela dobře. Zvedá je – je toho celkem čtyři nebo pět set dolarů, to znamená, že to bude

třítisícový den, nic moc na tuto roční dobu, ale také žádný propadák – pak je sroluje a navlékne na ně gumičku. Pak stiskne knoflík uvnitř krabice, na pérech se vyklopí falešné dno a z něj se vysype hromádka drobných. Přidá k nim ruličku bankovek, aniž se pokouší skrývat, co dělá, ale nepočíná si nijak nejistě; dělá to celé roky a ještě ho nikdo neobral. Bůh pomoz pitomci, který se o to pokusí.

Pustí knoflík, takže se falešné dno zaklopí, a vstane. Na bedra se mu ihned přitiskne jakási ruka.

„Veselé Vánoce, Willie,“ říká majitel ruky. Slepý Willie ho poznává podle vůně kolínské.

„Veselé Vánoce, policisto Wheelocku,“ odpovídá Willie. Jeho hlava zůstává pozvednutá nahoru v mírně tázavém gestu; ruce má svěšené u boků; nohy v zářivě nablýskaných botách zůstávají rozkročené v postoji, který není tak široký, aby to byl přehlídkový pohov, ale nejsou dost blízko u sebe, aby stál v pozoru. „Jak se dnes máte, pane?“

„Jako v peřince, hajzle,“ říká Wheelock. „Znáš mě, já se mám vždycky jako v peřince.“

Přichází muž v plášti, má ho rozepnutý, pod ním jasně červený svetr. Vlasy má krátké, nahoře černé, na skráních šedivé. Tvář má ostře řezané rysy, které Slepý Willie okamžitě poznává. V rukou drží několik papírových tašek – jednu od Sakse, druhou od Ballyho. Zastaví se a přečte si ceduli.

„Dong Ha?“ ptá se najednou, ale nemluví jako člověk, který vyslovuje jméno nějakého místa, ale jako když poznává na rušné ulici dávného známého.

„Ano, pane,“ říká Slepý Willie.

„Kdo byl váš velící důstojník?“

„Kapitán Bob Brissum – píše se s u, ne o – a nad ním byl plukovník Andrew Shelf, pane.“

„O Shelfovi jsem slyšel,“ říká muž v rozepnutém plášti. Jeho tvář vypadá náhle jinak. Když kráčel k muži na rohu, vypadala ta tvář, jako by na Pátou Avenue patřila. Ale teď už ne. „Nikdy jsem se s ním ale nepotkal.“

„Ke konci mého turnusu jsme neviděli nikoho s vyšší hodností, pane.“

„Jestli jste vyšli z údolí A Shau, nepřekvapuje mě to. Jedeme po stejné koleji, vojáku?“

„Ano, pane. Než jsme zaútočili na Dong Ha, ze struktury velení moc nezbývalo. Dost jsem to měl na povel ještě s jiným nadporučíkem. Jmenoval se Dieffenbaker.“

Muž v červeném lyžařském svetru pomalu přikyvoval. „Vy jste tam byli, chlapi, když spadly ty vrtulníky, jestli se dobře pamatujete.“

„To souhlasí, pane.“

„Tak to jste tam museli být později, když...“

Slepý Willie mu nenapověděl, aby mohl dokončit větu. Cítil však Wheelockovu kolínskou silněji než jindy, a ten muž mu prakticky dýchal do ucha, jako nadržžený kluk ke konci žhavého rande. Wheelock mu tu šaškárnu nikdy nespokl, a i když si Slepý Willie platí výsadu, že může na tom rohu stát, Wheelock je pořád natolik policistou, aby doufal, že se prozradí. Něco ve Wheelockovi po tom stále pase. Ale Wheelockové tohoto světa nikdy nechápu, že to, co vypadá falešně, není vždy falešné. Někdy jsou věci trochu složitější, než vypadají na první pohled. To byla další věc, kterou ho musel naučit Vietnam. Ještě v letech před tím, než se stal politickým vtípem a berličkou pro řadové filmaře.

„Devětašedesátý a sedmdesátý, to byly ty těžké roky,“ říká šedivějící muž. Mluví pomalu, ztěžka. „Byl jsem na Hamburger Hill s 3/178, takže znám A Shau a Tam Boi. Pamatujete se na silnici číslo 922?“

„Ach, ano, pane. Cesta slávy,“ říká Slepý Willie. „Přišel jsem tam o dva kamarády.“

„Cesta slávy,“ říká muž v rozepnutém kabátě a zčistajasna vypadá tisíc let starý, ten jasně červený svetr vypadá přímo neslušně, jako věc, kterou pověsily na mumii v muzeu rozjívené děti, které jsou přesvědčeny, že tím projevují smysl pro humor. Jeho oči jsou kdesi v dálce za stovkou obzorů. Pak se zase vrátily, na tuto ulici, kde nedaleká zvonkohra přehrává písničku o tom, že slyším zvonit rolničky na saních. Muž si postaví papírové tašky na zem mezi drahé střevíce a vytáhne z vnitřní kapsy peněženku z vepřové kůže. Otevře ji a probere se pěkně silným svazkem bankovek.

„Syn je v pořádku, Garfielde?“ ptá se. „Dostává dobré známky?“

„Ano, pane.“

„Kolik je mu?“

„Patnáct, pane.“

„Veřejná škola?“

„Církevní, pane.“

„Výtečně. A pokud to bude Boží vůle, nikdy tu zasranou Cestu slávy neuvidí.“ Muž v rozepnutém kabátě vytáhne z peněženky bankovku. Slepý Willie cítí a zároveň slyší, jak Wheelock vyjekl, a ani se nemusí na bankovku dívat, aby poznal, že je to stovka.

„Ano, pane, to souhlasí, pokud to bude Boží vůle.“

Muž v kabátě se dotýká Willieho ruky bankovkou, vypadá překvapeně, když se ruka v rukavici odtáhne, jako by byla holá a dotklo se jí něco horkého.

„Položte to do té krabice nebo baseballky, pane, buďte tak hodný,“ říká Slepý Willie.

Muž v plášti se na něj chvíli trochu zachmuřeně dívá, obočí pozvednuté, pak se zdá, že pochopil. Shýbá se, strká bankovku do staré promaštěné rukavice se jménem GARFIELD napsaným modrým inkoustem na vnitřní straně, pak sáhne do přední kapsy a vytáhne hrst drobných. Pohodí je na tvář starého Bena Franklina, aby bankovku zatížil. Pak vstane. Oči má vlhké a zarudlé.

„Bylo by vám k něčemu, kdybych vám dal navštívenku?“ ptá se Slepého Willieho. „Mohu vás nasměrovat na několik veteránských organizací.“

„Děkuji vám, pane, o tom nepochybuji, ale s veškerou úctou musím odmítnout.“

„Většinu jste vyzkoušel?“

„Některé ano, pane.“

„Kde je vaše vysloužilecká správa?“

„V San Francisku, pane.“ Zaváhá, pak dodá: „V Čičovém paláci, pane.“

Muž v plášti se tomu srdečně zasměje, a když se mu obličej svraští, slzy, které mu stály v očích, stečou po ošlehaných tvářích. „Čičový palác!“ vykřikne. „To jsem neslyšel už deset let! Nočník pod každou postelí a nahatá sestra mezi vrstvami prostěradel, že? Nahatá, jenom s korálky, které si nechala na krku.“

„Ano, pane, to zhruba odpovídá, pane.“

„Nebo neodpovídá. Veselé Vánoce, vojáku.“ Muž v plášti jedním prstem naznačí zasalutování.

„Vám taky veselé Vánoce, pane.“

Muž v plášti znovu zvedne tašky a odchází. Neohlíží se. Slepý Willie by neviděl, kdyby se muž ohlédl; vidí už jen náznaky stínů a obrysů.

„To byla krása,“ mumlá Wheelock. Závan Wheelockova výdechu, který ucítí na uchu, je pro Slepého Willieho odporný – vlastně nesnesitelný –, ale nedopřeje tomu chlapovi potěšení z toho, že by pohnul hlavou byť jen o centimetr. „Ten starej páprda fakt *brečel*. To jsi určitě viděl. Ale žvanit umíš, Willie, to ti přiznávám.“

Willie nic neříká.

„Tak nějaká veteránská nemocnice se jmenovala Čičovej palác, co?“ ptá se Wheelock. „To zní podle mého gusta. Kde seš o tom dočetl, *žoldáku*?“

Nad otevřenou krabicí se sklání stín ženy, tmavší stín v temném dni, a cosi háže dovnitř. Ruka v rukavici se dotkne Willieho ruky v rukavici a krátce stiskne. „Bůh vám žehnej, příteli,“ říká žena.

„Děkuji vám, paní.“

Stín se vzdaluje. Závany dechu na ucho Slepého Willieho však neustávají.

„Máš pro mě něco, kámo?“ ptá se Wheelock.

Slepý Willie sahá do kapsy bundy. Vytahuje obálku a nastrčí ji do vzduchu, pročísne jí mrazivý vzduch. Wheelock mu ji vyškubne z prstů, jakmile ji nahmátne a chytí.

„Ty pitomče!“ V policistově hlase je cítit strach i vztek. „Kolikrát jsem ti to říkal, schovej ji v dlani, v *dlani*!“

Slepý Willie nic neříká. Myslí na baseballovou rukavici, jak z ní vymazal BOBBY GARFIELD – jak jen se dá z kůže vymazat inkoust – a pak místo něj napsal jméno Willieho Shearmana. Později, po Vietnamu a zrovna když začínal novou kariéru, mazal podruhé a napsal tam tiskacími písmeny jediné jméno, GARFIELD. Místo po straně rukavice Alvina Darka, kde prováděl všechny ty změny, bylo roztržené a prodřené. Když myslí na tu rukavici, když se soustředí na to prošoupané místo a vrstvu jmen, dokáže se pravděpodobně

ovládnout, aby neudělal nějakou hloupost. To přece Wheelock chce, a chce to mnohem víc než ten umouněný podělaný úplateček: aby Willie provedl nějakou hloupost, aby se prozradil.

„Kolik?“ ptá se Wheelock po chvíli.

„Tři sta,“ říká Slepý Willie. „Tři sta dolarů, policisto Wheelocku.“

Nato se rozhostí krátké zamyšlené ticho, ale Wheelock ustoupí od Slepého Willieho a závany dechu do ucha se trochu rozptýlí. Slepý Willie je vděčný i za drobné radosti.

„To je v pořádku,“ říká Wheelock konečně. „*Protentokrát*. Ale blíží se Nový rok, kámo, a tvůj kámoš Jasper, policejní šmudla, má nahoře v New Yorku kus pozemku, na kterém by si chtěl postavit malou chatičku. Kapiš? Sázka v pokeru stoupá.“

Slepý Willie nic neříká, ale naslouchá velmi, velmi pozorně. Pokud je to všechno, všechno dobře dopadne. Ale z Wheelockova hlasu cítit, že to všechno není.

„Vlastně o tu chatičku ani tak nejde,“ pokračuje Wheelock. „Jde o to, že potřebuju lepší náhradu, jestli se budu muset obírat takovým mizerným hajzlem, jako jsi ty.“ Do hlasu se mu vkrádá skutečný vztek. „Jak to můžeš dělat každý den – dokonce o *Vánocích* – páni, to nechápu. Lidi, co žebrají, to je jedna věc, ale chlap jako ty... ty nejseš o nic slepější než já.“

Ach, ty jsi *mnohem* slepější, pomyslí si Slepý Willie, ale stále zachovává klid.

„A daří se ti, že jo? Asi ne tak dobře jako těm zrasanejm muzikantům v metru, ale musíš si přijít na... kolik? Tisícovku denně, v tuhle roční dobu? Dvě tisícovky?“

Je hluboko pod realitou, ale jeho špatný odhad je hudbou pro uši Slepého Willieho Garfielda. Znamená to, že jeho tichý parťák ho nesleduje příliš bedlivě ani moc často... aspoň zatím. Ale nelíbí se mu vztek ve Wheelockově hlasu. Vztek je jako divoká karta v pokeru.

„Ty nejsi o nic slepější než já,“ opakuje Wheelock. Očividně ho nejvíc vzrušuje právě tohle. „Hele, kámo, víš co? Měl bych tě někdy večer sledovat, až půjdeš z práce, víš? Omrknout, co děláš.“ Odmlčí se. „V koho se proměníš.“

Slepý Willie na okamžik skutečně přestane dýchat... pak zase začne.

„To radši nedělejte, policisto Wheelocku,“ říká.

„Radši ne, jo? Pročpak, Willie? Proč ne? Leží ti na srdci moje blaho, že jo? Bojíš se, že bych mohl zabít tu prdel, která mi snáší zlatý vejce? Hele, z tebe sice za rok něco dostanu, ale vůbec to není tolik, aby to vyvážilo pochvalu a možná povýšení.“ Odmlčí se. Když promluví znovu, mluví zasněným tónem, který Williemu připadá skutečně hrozivý. „Mohl bych se objevit v *Postu*. STATEČNÝ POLICISTA ZNEŠKODNIL CYNICKÉHO FALEŠNÉHO ŽEBRÁKA NA PÁTÉ AVENUE.“

Ježíši, pomyslí si Willie. *Svatý Ježíši, on to myslí vážně.*

„Na ty tvý rukavici stojí Garfield, ale vsadím se, že ty se ve skutečnosti Garfield nejmenuješ. Vsadil bych dolary proti koblihám.“

„Takovou sázku byste prohrál.“

„To říkáš ty... ale na boku té rukavice to vypadá, že tam někdo napsal víc jmen.“

„Ukradli mi ji, když jsem byl malý.“ Nemluví příliš? Těžko říct. Wheelock ho dokázal zaskočit, ten parchant. Nejdřív zvoní telefon, zrovna když je v kanceláři – starý dobrý Ed z Nynexu – a teď tohle. „Ten kluk, který mi ji ukradl, si ji podepsal, dokud ji měl. Pak jsem ji dostal zpátky, jeho jméno jsem vymazal a znovu si tam napsal sebe.“

„A šla do Vietnamu s tebou?“

„Ano.“ To je pravda. Kdyby Sullivan viděl tu odřenou rukavici Alvina Darka, poznal by v ní majetek svého dávného kamaráda Bobbyho? Nejspíš ne, ale kdo ví? Sullivan ji nikdy *neviděl*, aspoň ne v terénu, takže tím se celá otázka posouvala do teoretické roviny. Policista Jasper Wheelock však pokládal všechny možné otázky, z nichž *žádná* nebyla teoretická.

„Šla s tebou do toho Údolí Acu, co?“

Slepý Willie neodpovídá. Wheelock se ho teď snaží vést, ale na světě neexistuje místo, na které by Willie Garfield s Wheelockem rád šel.

„Šla s tebou do toho Tomboye?“

Willie nic neříká.

„Kámo, myslel jsem, že tomboy je milý zvířátko, co rádo lozí po stromech.“

Willie pořád nic neříká.

„Ten Post,“ sní Wheelock a Willie matně vidí, jak ten blbec pozvedá ruce a šermuje jimi před sebou, jako by rámoval obrázek. „STATEČNÝ POLICISTA.“ Možná ho provokuje... ale Willie si není jist.

„Byl byste v *Postu*, to ano, ale žádná pochvala by nebyla,“ říká Slepý Willie. „Ani povýšení. Ve skutečnosti byste skončil na ulici, policista Wheelocku, a hledal byste si práci. Ale bezpečnostní agentury byste mohl rovnou vynechat – člověku, který vezme úplatek, se nedá věřit.“

Teď přestal dýchat Wheelock. Když znovu začne, závany dechu na uchu Slepého Willieho se stanou vichřicí; policista se skoro dotýká ústy jeho kůže. „Jak to myslíš?“ šeptá. Na rukávu polní bundy Slepého Willieho spočine ruka. „Okamžitě mi řekni, jak to sakra myslíš?“

Ale Slepý Willie dál mlčí, ruce u boků, hlavu mírně pozvednutou, pozorně se dívá do tmy, která se nerozplyne, dokud denní světlo skoro všechno nevyprchá, a na tváři nemá vůbec žádný výraz, což tolik kolemjdoucích chápe jako zlomenou hrdost, pošlapanou, leč stále nedotčenou statečnost.

Radši si dej pozor, policista Wheelocku, myslí si. Led pod tebou začíná praskat. Možná jsem slepý, ale ty musíš být hluchý, pokud to praskání pod nohama neslyšíš.

Ruka na paži s ním mírně zatřese. Wheelockovy prsty se do něj znovu boří. „Máš kámoše? Je to tak, ty hajzle? Proto jsi držel tu zasranou obálku tak okatě? Máš kámoše, který mě fotí? Je to tak?“

Slepý Willie stále nic neříká; Jasperovi policejnímu šmudlovi káže mlčením. Lidé jako policista Wheelock si budou vždycky myslet to nejhorsí, pokud jim to dovolíte. Musíte jim k tomu jen poskytnout dost času.

„Neradím ti, abys se mě pokoušel přechcat,“ říká Wheelock zlověstně, ale v jeho hlase zní nepatrný ustaraný podtón, a ruka na paži Slepého Willieho povoluje sevření. „Zvedneme to na čtyři

stovky měsíčně počínaje lednem, a jestli se pokusíš se mnou hrát nějakou hru, ukážu ti, na který hřiště patříš. Rozumíš mi?“

Slepý Willie nic neříká. Závany vzduchu přestanou dorážet na ucho, takže ví, že Wheelock se chystá odejít. Ale ještě ne, bohužel; ty odporné závany se ještě vracejí.

„Budeš se smažit v pekle za to, co děláš,“ říká mu Wheelock. Mluví s velkou, téměř vášnivou upřímností. „Tím, že беру ty tvoje špinavý prachy, páchám lehký hřích – ptal jsem se kněze, takže to vím určitě –, ale ty tvoje hříchy jsou smrtelné. Půjdeš do pekla, uvidíme, co si vyžebraš tam.“

Slepý Willie si vzpomene na bundu, kterou Willie a Bill Shearman občas zahlédne na ulici. Na zádech má mapu Vietnamu, obvykle taky roky, která tam majitel bundy strávil, a nápis: AŽ UMŘU, PŮJDU ROVNOU DO NEBE, PROTOŽE V PEKLE UŽ JSEM BYL. Mohl by se o tento názor podělit s policistou Wheelockem, ale nebylo by to k ničemu. Mlčení je lepší.

Wheelock odchází a Willieho napadne něco – že ho rád vidí odcházet –, při čem se usměje, což je vzácné. Úsměv se objeví a zmizí jako zbloudilý paprsek slunce za podmračeného dne.

13:40

Třikrát smotal bankovky do roličky a drobné nasypal na dno krabice (to mělo skutečně úložnou funkci, nepokoušel se nic ukrývat), a pracoval už pouze po hmatu. Už na peníze neviděl, nerozeznal dolar od stovky, ale vycítil, že má opravdu velmi dobrý den. Ale v tom poznání ho nic netěšilo. Nikdy nemá dost, potěšení ke Slepému Williemu nepatří, ale i pocit jistého úspěchu, který by za jiného dne okusil, zkalil jeho rozhovor s policistou Wheelockem.

Ve tři čtvrtě na dvanáct vychází od Sakse mladá žena s pěkným hlasem (Slepému Williemu připomíná Dianou Rossovou) a dává mu šálek horké kávy, jak to dělá skoro každý den touto dobou. Ve čtvrt na jednu mu jiná žena – tato není tak mladá a je to nejspíš běloška – přináší hrnek horké kuřecí polévky s nudlemi. Oběma jim poděkuje.

Ta postarší běloška ho políbí na tvář měkkými rty a popřeje mu ty nejveselejší Vánoce.

Ale den má také stinné stránky; tak je tomu skoro vždy. Kolem jedné hodiny se ze tmy po levé straně Slepého Willieho ozve nějaký mladý kluk v doprovodu bandy kamarádů, chechtají se, vtipkují a halekají, říkají, že je hnusný parchant, pak se ptají, jestli nosí rukavice, protože si upálil prsty, když se snažil přechíst si opékač vaflí. Kluci odcházejí a řvou směchy nad tím prastarým vtipem. Asi tak za čtvrt hodiny ho kdosi kopne, ale to mohla být náhoda. Avšak pokaždé, když se shýbne nad krabicí, zjistí, že tam pořád leží. Je to město plné pasáků, násilníků a zlodějů, ale krabice zůstává na místě, jako vždycky.

A celou tu dobu přemýšlí o Wheelockovi.

S policistou, který tu byl před Wheelockem, nebyly potíže; ten, který přijde, až Wheelock buď odejde od sboru, nebo ho přeloží z centra, možná taky nebude dělat problémy. Wheelock nakonec vyšumí, zmizí nebo se rozsype, to se Slepý Willie naučil v džungli, ale do té doby se musí ohýbat jako třtina ve větru. Jenže i ta nejpružnější třtina se zlomí, pokud vítr zaduje moc prudce.

Wheelock chce víc peněz, ale to muži v tmavých brýlích a armádním kabátu nedělá starosti; dřív nebo později všichni chtějí víc peněz. Když na tomto rohu začínal, platil policistovi Hanrattymu sto dvacet pět. Hanratty byl typ člověka, který žije a nechává žít, byla z něj cítit voda po holení Old Spice a whiska, stejně jako z George Raymera, místního pochůzkáře, kterého si Willie Shearman pamatoval z dětství, ale pohodový Eric Hanratty stejně vyšrouboval sazbu na dvě stovky za měsíc, než v roce 1978 odešel do důchodu. A hlavní je – pochopte, bratři –, že Wheelock byl dnes ráno rozzlobený, rozzlobený, a prozradil, že mluvil s knězem. Dělá mu to starosti, ale nejvíc starostí mu dělaly Wheelockovy řeči o sledování. *Podívat se, co děláš. V koho se proměníš. Ve skutečnosti se nejmenuješ Garfield. Vsadil bych dolary proti koblihám.*

Otravovat skutečného kajičníka je chyba, policisto Wheelocku, pomyslí si Slepý Willie. Mnohem bezpečnější by pro vás bylo, kdybyste mi otravoval ženu, než abyste se rýpal v mém jméně, to mi věřte. Mnohem bezpečnější.

Wheelock by to však mohl udělat – co by mohlo být jednoduššího než sledovat slepce, nebo i člověka, který vidí sotva víc než stíny? Sledovat ho, jak vchází do nějakého hotelu a mizí ve veřejných umývárkách? Sledovat, jak vchází do kóje jako Slepý Willie Garfield a vychází jako Willie Shearman. Co kdyby Wheelock dokázal dokonce vystopovat Willieho až k Billovi?

Takové myšlenky mu znovu přivolají ranní nervozitu, pocit, že je právě svlečený had. Strach, že ho někdo fotografoval, když bral úplatek, bude Wheelocka nějakou dobu držet zpátky, ale když má dost velký vztek, těžko předvídat, co udělá. A to je děsivé.

„Bůh ti zehnej, vojáku,“ ozve se hlas ze tmy. „Škoda, že nemůžu udělat víc.“

„To není nutné, pane,“ říká Slepý Willie, ale v duchu je stále u Jaspera Wheelocka, který páchne lacinou kolínskou a mluví s knězem o slepci s cedulí, o slepci, který podle Wheelockova názoru vůbec slepý není. Jak to říkal? *Půjdeš do pekla, uvidíš, kolik si vyžebraš tam.* „Přeji vám moc veselé Vánoce, pane, děkuju, že jste mi pomohl.“

A den ubíhá.

16:25

Začal se mu vracet zrak – vidí sice kalně, nezřetelně, ale přece jenom. Je to znamení, že by se měl začít balit a jít.

Pokleká, záda má ztuhlá jako dřevo, a pokládá hůl znovu za krabici. Smotá poslední bankovky, uloží je i s posledními mincemi do dvojitého dna krabice, pak dovnitř dá baseballovou rukavici a ceduli lemovanou lametou. Zavře krabici a vstane, v druhé ruce drží hůl. Krabice je teď těžká, táhne mu paži mrtvou vahou všeho toho dobře míněného kovu. Těžce to zařinčí, jak se lavina mincí přesypává do nové polohy, a potom znehybní jako ruda skrytá hluboko v zemi.

Vydá se po Páté Avenue, krabice mu visí na levé ruce jako kotva (po tolika letech si na její váhu zvykl, dokázal by ji odnést mnohem dál, než dnes odpoledne potřeboval, pokud by to okolnosti

vyžadovaly), v pravé ruce drží hůl a poklepává jí opatrně po dlažbě před sebou. Ta hůl je kouzelná, otevírá před ním prázdný prostor jako kapku na chodníku přečpaném strkajícími se lidmi. Než se dostane na Pátou a Čtyřicátou třetí, tak ten prostor skutečně vidí. Vidí také na semaforu u Čtyřicáté druhé blikat znamení Stůj, ale on stejně jde a nechá dobře oblečeného muže s dlouhými vlasy a zlatými řetězy, aby natáhl ruku a chytil ho za rameno, aby ho zastavil.

„Pozor, pane,“ říká dlouhovlasý muž. „Jezdí tu auta.“

„Děkuji vám, pane,“ odpovídá Slepý Willie.

„Není zač – veselé Vánoce.“

Slepý Willie přejde, mine lvy, kteří drží hlídku u Veřejné knihovny, a jde ještě kolem dvou bloků, kde zabočí k Šesté Avenue. Nikdo ho neobtěžuje; nikdo kolem něj nelelkoval a nesledoval ho, jak celý den sbírá peníze, a pak ho nesledoval a nečekal na příležitost, aby mu bednu sebral a utekl (mnoho zlodějů by s ním v *tomto* případě *nedokázalo* utíkat). Jednou, kdysi v létě roku 1979, dva nebo tři mladí kluci, možná černí (to nevěděl určitě; *připadali* mu černí, ale zrak se mu toho dne vracel pomalu, vždycky to bylo pomalejší za teplého počasí, kdy byly dny dlouho jasné), ti ho otravovali a začali s ním mluvit způsobem, který se mu moc nelíbil. Nebyli jako ti kluci dnes odpoledne, kteří vtipkovali o četbě vaflovače a jak vypadá v Brailleově písmu středová dvoustrana *Playboye*. Byli jemnější a jaksí děsivě laskaví – vyptávali se, kolik u sv. Pata utržil a jestlipak by nebyl tak štědrý a nepřispěl na jakousi Polovou rekreační ligu a neuvítal by doprovod na autobus, vlak nebo kam vlastně jde. Jeden z nich, možná budoucí sexuolog, se ho ptal, jestli by jednou za čas neuvítal nějakou malou mladou číču. „To vás nabudí,“ říkal hlas po jeho levé straně skoro toužebně. „Jo, pane, *tomu* musíte věřit, sakra.“

Cítil se asi stejně jako myš, se kterou si kočka jenom hraje, drápy ještě nevytáhla a je jenom zvědavá, co myš udělá a jak rychle umí utíkat, a jaké zvuky bude vydávat, když bude čím dál vystrašenější. Slepý Willie však vystrašený nebyl. Báł se, to ano, dá se říct, že se bál, ale pořádně vystrašený nebyl od toho posledního týdne, který strávil v terénu, od toho týdne, který začal v údolí A Shau a skončil v Dong Ha, týdne, kdy je Vietkong neustále hnal na západ, ne sice

přímo na ústup, ale zároveň je tiskl z obou stran a hnal je jako dobytek uličkou, neustále ječel z džungle, někdy se z té džungle smál, někdy střílel, někdy v noci křičel. Malí lidi, kteří tam nejsou, tak jim říkal Sullivan. Tady nic takového není a i za nejslepějšího dne na Manhattanu není tak černo jako za nocí poté, kdy ztratili Kapitána. Věděl, že je to jeho výhoda a pro tyhle mladé kluky chyba. Jenom zvýšil hlas, promluvil jako člověk, který oslovuje velkou místnost plnou starých přátel. „Haló!“ zvolal za stinnými obrysy, které kolem něj pomalu pluly po chodníku. „Haló, vidí tu někdo policistu? Myslím, že mě tito mladíci chtějí okrást.“ A to stačilo, jako když vytáhnete jeden dílek z pomeranče; mladíci, kteří ho obklopovali, najednou zmizeli jako studený vítr.

Jenom litoval, že stejně snadno nemůže vyřešit problém s policistou Wheelockem.

16:40

Sheraton Gotham na Čtyřicáté a Broadwayi je jeden z největších prvotřídních hotelů na světě, a jeho rozlehlou halou proudí sem a tam pod obřím lustrem tisíce lidí. Honí se za radostmi a shánějí své poklady, nevšímají si vánoční hudby, proudící z reproduktorů, hovorů ze tří různých restaurací a pěti barů, malebných výtahů, klouzajících nahoru a dolů v drážkovaných šachtách jako píсты pohánějící nějaký exotický skleněný stroj... ani slepého muže, který ťuká mezi nimi a míří k sarkofágovým pánským umývárnam velkým skoro jako stanice metra. Samolepku na krabici má teď otočenou dolů a je anonymní, jak jen slepec může být. V tomto městě to znamená velkou anonymitu.

Stejně, myslí si, když vstupuje do jedné kóje a stahuje si bundu a zároveň ji obrací naruby, jak to, že mě za všechny ty roky nikdy nikdo nesledoval? Nikdo si nikdy nevšiml, že ten slepec, který vchází dovnitř, a muž, který vychází ven, jsou stejně velcí a nesou stejnou krabici?

Inu, v New Yorku si málokdo všimá něčeho, co se netýká přímo jeho záležitostí – svým způsobem jsou všichni slepí jako Slepý

Willie. Vycházejí v proudech z kanceláří na chodníky, hromadí se na stanicích metra a v laciných restauracích, je na nich cosi odpudivého a zároveň smutného; jsou jako krtci, která vyorala farmářova radlice. Viděl tu slepotu zas a znovu a ví, že je jedním z důvodů jeho úspěchu... ale rozhodně ne jediným. Všichni nejsou jako krtci a on už hází kostkami moc dlouho. Chová se ostražitě, to ano, podniká spoustu ochranných kroků, ale stejně nastávají chvílky (jako teď, kdy tu sedí s kalhotami spuštěnými, rozšroubovává bílou hůl a strká ji zase do krabice), kdy by ho snadno mohl někdo chytit, snadno okrást, snadno odhalit. Wheelock má s tím *Postem* pravdu; pro lidi by byl hrdina. Pověsili by Willieho výš než Hamaná. Nikdy by nepochopili, ani by *nechtěli* pochopit nebo vyslyšet jeho verzi. *Jakou verzi? A proč se nic z toho nikdy nestalo?*

Protože je Bůh, o tom je přesvědčen. Protože Bůh je dobrý. Bůh je tvrdý, ale Bůh je dobrý. Nedokáže se přimět ke zpovědi, ale zdá se, že Bůh rozumí. Náprava a pokání zabere čas, ale on ten čas dostal. Bůh s ním byl na každém kroku té cesty.

V kóji, stále v prostoru mezi svými identitami, *zavírá* oči a modlí se – nejdřív vzdává díky, potom prosí o to, aby byl veden, potom znovu děkuje. Končí jako vždycky šeptem, který slyší jen on a Bůh. „Jestli zemřu v bojové zóně, sbal mě do pytle a odvez domů. Jestli zemřu v hříchu, přivři oči a vezmi mě k sobě. Jo. Amen.“

Vyjde z kóje, odchází z koupelny, odchází z hučení a zmatku Sheratonu Gotham, a nikdo k němu nepřistoupí a neptá se: „Promiňte pane, ale nebyl jste ještě před chvílí slepý?“ Nikdo se na něj dvakrát nepodívá, když vychází na ulici a nese hranatou krabici, jako by vážila deset kilo místo padesáti. Bůh se o něj stará.

Začalo sněžit. Kráčí pomalu, už zase Willie Shearman, často si přehazuje krabici z ruky do ruky, je z něj prostě další unavený mužský na konci dne. V knize Matoušově je verš, který se mu podařilo zapamatovat si. *Slepi vedou slepé*, stojí tam. *A když vede slepý slepého, oba spadnou do jámy*. Pak existuje to staré rčení, že v království slepých je jednooký králem. Je on jednookým? Bez ohledu na Boha, nebylo tohle *praktickým* tajemstvím jeho úspěchu po všechna ta léta?

Možná ano, možná ne. Každopádně *byl* chráněn... a v žádném případě nevěří, že může nebrat na Boha ohled. Bůh ví svoje. Bůh si ho označil v roce 1960, kdy nejdřív pomáhal Harrymu Doolinovi zlobit Carol a pak ji pomohl Harrymu zmlátit. Tento hřích se mu nikdy nevykouřil z hlavy. To, co se stalo v lesíku poblíž hřiště B, je symbolem všeho. Dokonce má rukavici Bobbyho Garfielda, aby si to lépe pamatoval. Willie neví, kde teď Bobby je, a nezajímá ho to. Carolin život sledoval, dokud mohl, ale na Bobbym mu nezáleží. Bobby přestal být důležitý, když jí pomohl. Willie ho viděl, jak jí pomáhá. Neodvážil se vylézt a sám pomoci – bál se, co by mu pak udělal Harry, bál se kluků, kterým by to Harry třeba pověděl, bál se, že bude poznamenaný – ale *Bobby* se odvážil. Bobby jí tehdy pomohl, Bobby později toho léta Harryho Doolina potrestal, a tím, že to všechno udělal (nejspíš hlavně díky tomu prvnímu skutku) se Bobbymu dařilo dobře, Bobby přežil. Udělal to, čeho se Willie neodvážil, šlapal dál a přežil to, přežil to dobře, a Willie teď musí udělat ten zbytek.

A je toho spousta. Lítost je práce na plný úvazek, ba ještě víc. Páni, i když na tom pracují všichni tři, sotva to stačí.

Přesto nemůže říct, že žije ve smutku. Někdy si vzpomene na toho dobrého zloděje, který se přidal ke Kristovi v ráji zrovna tu noc. V pátek odpoledne krvácíte na kamenném vrchu Golgoty; v pátek večer si dáváte čaj a lívance s králem. Někdy do něj někdo kopne, někdy do něj někdo strčí, někdy se bojí, že ho okradou. A co? Copak tam nestojí jako symbol všech, kteří mohou stát jen ve stínu a dívat se, jak se škoda šíří? Copak nežebrá i za něj? Copak v roce 1960 nevzal Bobbyho baseballku model Alvin Dark kvůli nim? Vzal. Pámbu požehnej, vzal. A teď do ní strkají peníze a on stojí bez očí před katedrálou. Žebrá za ně.

Sharon to ví... co vlastně Sharon ví? Něco ano. Ale kolik, těžko říct. Určitě dost na to, aby mu koupila lametu; dost na to, aby mu řekla, že vypadá pěkně v obleku Paula Stuarta a modré kravatě Sulka; dost na to, aby mu popřála dobrý den a připomněla mu, aby přinesl vaječný koňak. To stačí. Ve Willieho světě je všechno dobré, až na Jaspera Wheelocka. Co udělá s Jasperem Wheelockem?

Možná bych tě měl někdy večer sledovat, šeptá mu Wheelock do ucha, když si Willie přehazuje stále těžší bednu z ruky do ruky. Bolí ho už obě paže; bude rád, až dojde do domu. Podívat se, co děláš. Podívat se, v koho se proměníš.

Co přesně udělá s Jasperem, policejním šmudlou? Co může dělat?

To neví.

17:15

Ten mladý žebrák ve špinavé červené mikině je dávno pryč, jeho místo zabral další pouliční Santa. Willie bez potíží pozná obtlouklého mladíka, který právě háže dolar Santovi do hrnce.

„Hej, Ralphie!“ vykřikne.

Ralph Williamson se otočí, obličej se mu rozzáří, když poznává Willieho, a zvedne ruku v rukavici. Sněží hustěji; Ralph, obklopený zářivými světly se Santa Clausem po boku vypadá jako ústřední postava na vánoční pohlednici. Nebo možná moderní Bob Cratchit.

„Hej, Willie! Jak se vede?“

„Jako když hoří barák,“ říká Willie a jde k Ralphovi s klidným úsměvem na tváři. Postaví krabici na zem, zamručí, zaloví v kapse kalhot a najde dolar do Santova hrnce. Nejspíš je to další podvodník a jeho čepice je moly prožraný hadr, ale co, sakra.

„Co v tom máš?“ ptá se Ralph, dívá se na Willieho krabici a upravuje si šálu. „Cinká to, jako bys vyloupil nějakému děcku prasátko.“

„Né, to jsou jenom topné spirály,“ říká Willie. „Mám jich tam tak tisícovku.“

„Ty děláš až do Vánoc?“

„Jo,“ říká a najednou mu hlavou bleskne nápad ohledně Wheelocka. Jenom jiskřička, rozsvítila se a zmizela, ale aspoň má začátek. „Jo, až do Vánoc. Hříšníci neodpočívají, to víš.“

Ralphův široký a příjemný obličej se roztáhne v úsměvu. „Pochybuji, že jsi kdovíjaký hříšník.“

Willie se také usměje. „Nevíš, jaké zlo číhá v srdci topenáře, Ralphie. Ale po Vánocích si asi vezmu pár dní volno. Myslím, že by to mohl být docela dobrý nápad.“

„Pojedeš na jih? Třeba na Floridu?“

„Na jih?“ Willie vypadá překvapeně, pak se zasměje. „Ale ne,“ říká. „*Tohle* teda ne. Mám spoustu práce na baráku. Člověk si musí udržovat dům v pořádku. Jinak by mu jednoho dne spadl na hlavu, sotva by zafoukalo.“

„To asi jo.“ Ralph si přitahuje šál výš k uším. „Uvidíme se zítra?“

„To si piš,“ říká Willie a natahuje ruku v rukavici. „Dej mi pětku.“

Ralphie mu dá pětku, pak otočí dlaň. Usmívá se stydlivě, ale také dychtivě. „Dej mi deset, Willie.“

Willie mu dá deset. „Jaké to bylo, Ralfičku?“

Stydlivý úsměv toho muže se promění v chlapeckou radost. „Tak zatraceně dobrý, že to musím udělat znovu!“ zvolá a plácne Willieho do ruky s veškerou rozhodností.

Willie se chechtá. „Ty seš chlap, Ralphe. *Vydržels.*“

„Ty seš taky chlap, Willie,“ odpovídá Ralph s přehnanou vážností, která je trochu legrační. „Veselé Vánoce.“

„Tobě taky.“

Chvilí zůstává stát na místě a dívá se, jak se Ralph brodí sněhem pryč.

Pouliční Santa vedle něj zvoní jednotvárně zvoncem. Willie zvedá bednu a zamíří ke dveřím budovy. Pak ho cosi upoutá, takže se zastaví.

„Máš nakřivo fousy,“ říká Santovi. „Jestli chceš, aby v tebe lidi věřili, tak si ty fousy sakra sprav.“

Vchází dovnitř.

17:25

Ve skladu Městského vytápění a chlazení leží velká lepenková krabice. Je plná látkových pytlíků, takových, do kterých banky

ukládají volné mince. Na takových sáčcích jsou obvykle natištěna jména různých bank, ale na těchto ne – Willie si je objednal přímo od společnosti v Moundsville, Západní Virginie, která je vyrábí.

Otevře svou krabici, rychle odstrčí roličky bankovek (ty si odnese domů v kufříku Mark Gross), pak naplní čtyři pytlíky mincemi, V opačném rohu skladu stojí otlučená stará kovová skříňka s jednoduchým označením SOUČÁSTKY. Willie ji otevře – není tu nutno překonávat žádný zámek – a odhalí další stovku sáčků plných mincí. Tucetkrát za rok se Sharon obejdou kostely v centru a nastrkají obsah pytlíků otvory v kasičkách nebo ve dveřích, pokud se tam vejdou, a když nevejdou, prostě je nechají u dveří. Lví podíl jde vždycky sv. Patovi, kde tráví své dny s tmavými brýlemi na očích a s cedulí.

Ale ne *každý* den, myslí si a svléká se. Nemusím tam být *každý* den, a znovu si pomyslí, že Bill, Willie a Slepý Willie Garfield si možná vezmou po Vánocích týden volno. V tom týdnu by se mohla naskytnout možnost, jak se vypořádat s policistou Wheelockem. Jak ho donutit k odchodu. Jenomže...

„Nemůžu ho zabít,“ říká tiše a utrápeně. „Budu v prdeli, jestli ho zabiju.“ Jenomže být v prdeli by nebylo to nejhorší. Starosti mu dělá *zatracení*. Zabíjení bylo ve Vietnamu něco jiného, aspoň to tak vypadalo, ale tohle není Vietnam, tohle není džungle. Copak vršil všechny ty roky pokání jen proto, aby je znovu strhl? Bůh ho zkouší, zkouší, zkouší. Existuje přece odpověď. Ví, že existuje, musí. Jenom je příliš – ha, ha, odpusťte tu slovní hříčku – příliš slepý, aby ji viděl.

Dokáže vůbec toho nafoukaného parchanta *najít*? Sakra že jo, to není problém. Jaspera, policejního šmudlu dokáže najít, o tom není pochyb. Kdykoli se mu zachce. Vystopuje ho až tam, kde odkládá pistoli a boty a pokládá nohy na polštářek. Ale co potom?

Dumá nad tím, zatímco si pleťovým krémem stírá líčení, a pak starosti zažene. Vytáhne ze zásuvky deník Listopad-prosinec, posadí se ke stolu a dvacet minut píše *Je mi ze srdce líto, že jsem ublížil Carol*. Popíše celou stránku, shora dolů a zleva doprava. Vrátí deník na místo, pak se obleče do šatů Billa Shearmana. Když uklízí boty Slepého Willieho, zrak mu padne na notes s červenými koženými

deskami. Vytáhne ho, položí ho na kartotéku a obrátí vrchní stránku s jediným zlatě vytištěným slovem – PAMĚTI.

Na první stránce je rodný list – William Robert Shearman, narozen 4. července 1946 – a jeho drobounké šlápoty. Na dalších stránkách jsou fotografie, na kterých je on s matkou, on s otcem (Pat Shearman se usmívá, jako by nikdy svého syna nepřehnul přes vysokou židli ani neuhodil manželku pivní lahví), on a jeho kamarádi. Harry Doolin je obzvláště hojně zastoupen. Na jedné fotografii se osmiletý Harry snaží sníst kus Willieho narozeninového dortu a má při tom pásku na očích (určitě to byl trest v nějaké hře). Harry má celou pusu umazanou od čokolády, směje se a vypadá, jako by v hlavě neměl jedinou zlou myšlenku. Willie se otřese při pohledu na ten rozesmátý, umouněný, oslepený obličej. Při tom pohledu se zatřese skoro vždycky.

Zalistuje dál, víc dozadu, kam si naskládal fotografie a výstřižky o Carol Cerberové, které sbíral celá léta: Carol s matkou, Carol se svým zbrusu novým bratříčkem v náručí a s nervózním úsměvem na rtech, Carol s otcem (ten je v námořnický modré uniformě a kouří cigaretu, ona k němu vzhlíží velkýma udivenýma očima), Carol jako členka družstva roztleskávaček v prvním ročníku harwichské střední, vyfotografovali ji ve skoku, jak se jednou rukou rozmachuje a druhou si stahuje skládanou sukni, Carol s Johnem Sullivanem na staniolových trůnech na harwichské střední v roce 1965, kdy byli na plese zvoleni Sněhovou královnou a Sněhovým králem. Vypadají jako pár na svatebním dortu, pomyslí si Willie pokaždé, když se podívá na ten starý zažloutlý výstřižek. Carol má na sobě šaty bez rukávů, její ramena jsou bez chyby. Nezůstalo ani stopy po tom, že bylo nebylo, kdysi měla levé rameno strašlivě znetvořené, že jí vyčnívalo jako čarodějnický hrb. Křičela před tou poslední ranou, hodně křičela, ale pouhý křik na Harryho Doolina nestačil. Naposledy se rozmáchl vši silou a rána, která se ozvala, když ji zasáhl, zněla jako palička dopadající na napůl rozmrazený řízek, a *potom* se rozječela, křičela tak hlasitě, že Harry utekl a ani se neohlížel, jestli Willie a Richie O'Meara utíkají za ním. Vzal nohy na ramena, to udělal Harry Doolin, utíkal jako zajíc. Ale co kdyby neutekl? Co kdyby místo utíkání Harry řekl: *Podržte ji, kluci, já to*

nebudu poslouchat, já jí zavřu hubu, a znovu by se rozmáchl ze všech sil a tentokrát jí zamířil na hlavu? Drželi by ji i *pak*? Drželi by ji před ním i v té chvíli?

Viš, že ano, pomyslí si tupě. *Činiš pokání kvůli tomu, čeho jsi byl ušetřen, stejně jako kvůli tomu, co jsi skutečně udělal. Je to tak?*

Tady je Carol Cerberová v maturitních šatech; *Jaro 1966*, tak je fotografie označena. Na další stránce je novinový výstřižek z harwichského *Journalu* nadepsaný Podzim 1966. Na průvodní fotografii je znovu ona, ale tato Carol vypadá milióny let vzdálená té mladé dámě v maturitních šatech, mladé dámě s diplomem v ruce, s bílými střevíci na nohou a očima stydlivě sklopenýma. Tato dívka je rozpálená a usměvavá, dívá se přímo do aparátu. Zdá se, že si neuvědomuje krev, která jí teče po levé tváři. Prsty naznačuje znamení míru. Tato dívka už je na cestě do Danbury, tato dívka už má nazuté danburyské taneční střevíce. V Danbury zemřeli lidé, létala tam střeva, holka, a Willie nepochybuje, že za to taky trochu může. Dotýká se toho rozpáleného úsměvu krvácející dívky, která drží ceduli s nápisem ZASTAVTE VRAŽDĚNÍ (jenomže místo aby ho zastavila, stala se jeho součástí), a ví, že nakonec záleží pouze na její tváři, její tvář je duchem té doby. Rok 1960 je kouř; zde je oheň. Zde je Smrt s krví na její tváři a úsměvem na jejích rtech a znamením v její ruce. Zde je to staré dobré danburyské šílenství.

Další výstřižek, to je celá přední strana danburyských novin. Složil ji natřikrát, aby se mu do deníku vešla. Na největších čtyřech fotografiích je křičící žena, která stojí uprostřed ulice a zvedá zakrvácené ruce. Za ní je cihlová budova, prasklá jako vajíčko. *Léto 1970*, napsal si vedle.

6 MRTVÝCH, 14 ZRANĚNÝCH PŘI PUMOVÉM ÚTOKU V DANBURY

*K odpovědnosti se přihlásila radikální skupina
„Nechtěli jsme nikoho zranit,“ prohlásila žena v
telefonátu policii.*

Ta skupina – Militantní studenti za mír, tak si říkali – položila bombu do přednáškové síně v kampusu Connecticutské univerzity v

Danbury. V den, kdy vybuchla, se tam mezi desátou ráno a čtvrtou odpoledne konaly náborové pohovory s Coleman Chemicals. Bomba měla zřejmě vybuchnout v šest ráno, když byla budova prázdná. Nestalo se tak. V osm hodin a potom znovu v devět kdosi (nejspíš někdo z Militantních studentů) zavolal kampusovou ostrahu a ohlásil, že v přízemí přednáškové síně je bomba. Zběžně to tam prohledali a nikoho neevakuovali. „Byla to osmdesátá třetí pohružka bombou v tomto roce,“ vyjádřil se neznámý člen kampusové ostrahy. Žádnou bombu nenašli, i když ten Militantní student později vehementně tvrdil, že udal přesné místo – klimatizace vedená po levé straně síně. Existoval důkaz (přesvědčivý důkaz, aspoň pro Willieho Shearmana, pokud pro nikoho jiného), že ve čtvrt na jednu, když se pracovní pohovory měly přerušit kvůli obědu, se nějaká mladá žena pokusila – přičemž vážně riskovala život a zdravé údy – najít bombu sama. Strávila snad deset minut v dočasně vyprázdněné síni, než ji, protestující, odvedl mladý muž s dlouhými černými vlasy. Školník, který je viděl, později v tom muži poznal Raymonda Fieglera, vůdce Militantních studentů. V mladé ženě poznal Carol Cerberovou.

Odpoledne, za deset minut dvě, bomba konečně vybuchla. Pámbu požehnej živým; pámbu požehnej mrtvým.

Willie otáčí stránku. Zde je titulek z *Oklahomanu* z Oklahoma City. Duben 1971.

3 RADIKÁLOVÉ ZABITÍ PŘI STŘELBĚ NA ZÁTARASU

„Velké ryby“ možná unikly o vlas, říká zvláštní agent FBI Thurman

Ty velké ryby byli John a Sally McBrideovi, Charlie „Kačer“ Golden, Nepolapitelný Raymond Fiegler... a Carol. Jinými slovy zbývající členové Militantních studentů za mír. McBrideovi a Golden za půl roku zemřeli v Los Angeles, kdosi v domě stále střílel a házel granáty, i když všechno hořelo. Fiegler ani Carol ve vypáleném domě nebyli, ale policejní technici našli spoustu krve typu AB pozitivní. Vzácná skupina. Skupina Carol Cerberové.

Mrtvá, nebo živá? Živá, nebo mrtvá? Neuplyne jediný den, aby si tu otázku Willie nepoložil.

Otočí na další stránku, ví, že by měl přestat, že by měl jít domů, Sharon si bude dělat starosti, jestli jí aspoň nezavolá (samozřejmě *zavolá*, zavolá jí ze spodní kanceláře, má pravdu, je velmi spolehlivý), ale ještě s tím nepřestane.

Nadpis nad fotografií se zuhelnatělou lebkou z domu na Benefit Street je z losangeleských *Times*:

3 Z „DANBURYSKÝCH 12“ ZEMŘELI VE VÝCHODNÍM L. A.

Policie se domnívá, že jde o smlouvu o vraždě a sebevraždě

Pouze Fiegler, Cerberová pohřešování.

Jenomže policisté byli přesvědčeni, že aspoň Carol je mrtvá. V článku to bylo řečeno jasně. Tehdy byl také Willie přesvědčen, že to tak je. Tolik krve. Ale teď...

Mrtvá, nebo živá? Živá, nebo mrtvá? Někdy mu srdce našeptávalo, že na té krvi nezáleží, že unikla z toho malého domku dávno předtím, než tam došlo k posledním šíleným činům. Jindy věří tomu, čemu věří policie – že ona a Fiegler vyklouzli od ostatních už po prvních ranách, než byl dům obklíčen; že Carol zemřela buď na zranění utrpěná při té přestřelce, nebo ji zavraždil Fiegler, protože ho zdržovala. Podle tohoto scénáře je ta rozpálená dívka s krví na obličeji a znamením v ruce nejspíš jen uzlíkem kostí, rozpadajícím se v poušti někde na východ od slunce a *západně* od Tonopah.

Willie se dotýká fotografie vypáleného domu na Benefit Street... a najednou se mu vybaví jedno jméno, jméno muže, který možná zabránil tomu, aby se Dong Wa stalo dalším My Lai nebo My Khe: Slocum. Tak se jmenoval, ano. Jako by mu to pošeptaly zčernalé trámy a rozbitá okna.

Willie zavírá knížku výstřížků a odkládá ji, cítí mír. Dokončí vše, co je potřeba v kanceláři Vytápění a chlazení dokončit, pak opatrně proleze padacími dvířky a vstoupí na horní stupátko schůdků ve spodní kanceláři. Chytí ucho kufříku a protáhne ho s sebou.

Sestoupí na třetí stupeň, pak spustí padací dvířka na místo a zasune stropní panel tam, kam patří.

Policistovi Wheelockovi nemůže provést nic... nic *trvalého*... ale Slocum by mohl. No jistě, *Slocum* by mohl. Slocum byl samozřejmě černý, ale co má být? Ve tmě jsou všechny kočky černé... a pro slepého žádné barvy nejsou. Je opravdu tak daleko od Slepého Willieho Garfielda ke Slepému Williemu Slocumovi? To jistě ne. Je to snadné jako dýchání, opravdu.

„Slyšíte, co slyším já,“ zpívá si potichu, když skládá schůdky a ukládá je na místo, „cítíte, co cítím já, chutnáte, co chutnám já?“

Za pět minut *zavírá* dveře Analytiků pudy západních států pevně za sebou a zamyká na tři zámky. Potom se vydá chodbou ven. Když přijede výtah a on nastoupí, pomyslí si: *Vaječný koňak. Nezapomeň. Allenovi a Dubrayovi.*

„Taky skořici,“ řekne nahlas. Tři lidé ve výtahu se po něm ohlédnou a Bill se rozpačitě usměje.

Venku zabočí ke Grand Central a registruje jedinou myšlenku, když se mu vítr se sněhem naplno opře do tváře a když si zvedá límec: ten Santa před budovou si správil fousy.

PŮLNOC

„Share?“

„Hmmm?“

Mluví ospale, z velké dálky. Dlouho a pomalu se milovali, když Dubrayovi v jedenáct konečně odešli, a Sharon už dřímá. To je v pořádku; on dřímá taky. Má pocit, že všechny jeho problémy se řeší samy... nebo že je řeší Bůh.

„Možná si po Vánocích vezmu tak na týden volno. Budu dělat inventuru. Rozhlédnu se po pár nových místech. Přemyslím o tom, že bych změnil místa.“ Nemusí vědět, co bude Willie Slocum možná dělat během týdne před Novým rokem; nemohla nic dělat, jen se strachovat – možná ano, možná ne, nevidí důvod, proč by to měl zjišťovat – a cítit se provinile.

„Dobře,“ říká. „Podívej se na nějaké filmy, když už v tom budeš, nechceš?“ Zatape rukou ve tmě a krátce ho pohladí po paži. „Pracuješ moc tvrdě.“ Odmlčí se. „Taky sis vzpomněl na ten vaječný koňak. Opravdu jsem si myslela, že zapomeneš. Mám z tebe moc velkou radost, zlato.“

Willie se tomu do tmy usměje, nemůže jinak. To je celá Sharon.

„Allenovi jsou fajn, ale Dubrayovi jsou nudní, že?“ ptá se.

„Trochu,“ souhlasí s ní.

„Kdyby si ten výstřih ještě víc prohloubila, mohla by dělat v baru nahoře bez.“

Na to nic neřekne, ale znovu se usměje.

„Byl to příjemný večer, ne?“ ptá se ho. Tentokrát nemluví o večírku.

„Ano, skvělý.“

„Jak seš měl přes den? Ani jsem se tě nestačila zeptat.“

„Bylo to fajn, Share.“

„Miluju tě, Bille.“

„Já tě taky miluju.“

„Dobrou noc.“

„Dobrou noc.“

Když už skoro usíná, vzpomene si na muže v tom jasně červeném lyžařském svetru. Aniž o tom ví, přejde tu vzpomínku a bez námahy ji přetavuje v sen. „Devětašedesátý a sedmdesátý, to byly tvrdé roky,“ říká muž v červeném svetru. „Byl jsem na Hamburger Hill s 3/178. Ztratili jsme spoustu dobrých chlapů.“ Pak se rozzáří. „Ale dostal jsem tohle.“ Z levé kapsy kabátu vytahuje bílého medvídku, který visí na provázku. „A tohle.“ Z pravé kapsy vytahuje pomačkaný polystyrénový kelímek, kterým potřese. Na dně zachrastí několik mincí jako zuby. „Tak vidíte,“ říká a už vybledá, „i ten nejslepější život má určité dobré stránky.“

Pak se sen rozplyne a Bill Shearman hluboce spí až do čtvrt na sedm ráno, kdy ho rádiový budík probudí do tónů písně Malý bubeníček.

1999: Když někdo umře,
přemýšlíte o minulosti

PROČ JSME BYLI VE VIETNAMU

Když někdo umře, začnete přemýšlet o minulosti. Sully to věděl určitě už roky, ale teprve v den, kdy měl Pags pohřeb, se mu to zformovalo v hlavě jako vědomý postulat.

Uplynulo dvacet šest let od chvíle, kdy vrtulníky odvezly poslední náklad uprchlíků (někteří fotogenicky viseli z přistávacích lyží) ze střechy amerického velvyslanectví v Saigonu, a skoro třicet od chvíle, kdy jeden Huey evakuoval Johna Sullivana, Willieho Shearmana a možná tucet dalších z provincie Dong Ha. Sully-John a jeho známý z dětství, kterého našel jako kouzlem, byli hrdiny toho rána, kdy se z nebe vyloupily vrtulníky; odpoledne byli už cosi jiného. Sully si pamatuje, jak ležel na dunící podlaze Huey a křičel, aby ho někdo zabil. Pamatuje si, že Willie křičel taky. *Jsem slepý*, to Willie křičel. *Ach kurva Ježíši, jsem slepý!*

Nakonec mu došlo – dokonce i když mu střeva visela z břicha jako šedivé provazce a větší část koulí mu ustřelili –, že nikdo neudělá, oč prosí, a že tu práci sám nesvede. Aspoň ne dost brzy, aby mu to vyhovovalo. Tak kohosi požádal, aby ho zbavili té *mamasan*, to by snad mohli udělat, ne? Vyložit ji nebo ji sakra vyhodit ven, proč ne? Copak už nebyla mrtvá? Protože se na něj pořád *koukala*, a co je moc, to je moc.

Když ho se Shearmanem a půl tuctem ostatních – nejhorších případů – hodili do evakuace na shromaždišti, kterému všichni říkali Čuráلكov (piloti vrtulníků byli určitě sakra rádi, že se jich zbavili, když tak řvali), začínal si Sully uvědomovat, že nikdo z ostatních neviděl starou *mamasan* přikrčenou v kokpitu, starou bělovlasou *mamasan* v zelených kalhotách a oranžové haleně a s těmi příšernými křiklavými čínskými teniskami, které vypadaly jako boty Chucka Taylora, zářivě červené, páni. Se starou *mamasan* chodil Malenfant, byla to velká láska pana Karetního žraloka. Malenfant ten den vběhl na mýtinu zároveň se Sullym, Dieffenbakerem, Slyem Slocumem a ostatními, bez ohledu na to, že po nich žluté huby pálily z džungle, bez ohledu na ten strašlivý týden plný minometů, ostřelovačů a pastí, z Malenfanta bude hrdina a ze Sullyho bude taky hrdina, ale teď, helemese, Ronnie Malenfant je vrah a naopak kluk, kterého se Sully kdysi v dětství hrozně bál, mu zachránil život a je

slepý, a Sully leží na podlaze vrtulníku a vnitřnosti mu vlají ve větru. Jak vždycky říkal Art Linkletter, je dokázáno, že lidi jsou divní.

Zabijte mě někdo, ječel za toho jasného a strašného odpoledne. *Zastřelte mě někdo, pro lásku Boží, nechte mě umřít.*

Ale nezemřel, doktorům se podařilo zachránit mu jedno potrhané varle a teď nastávají dokonce i dny, kdy je víceméně rád, že je naživu. Hlavně při západu slunce se tak cítí. Rád chodí dozadu na parkoviště, kde stojí auta, která vzali do prodeje, ale ještě nebyla opravena, a tam postává a dívá se, jak slunce zapadá. Kýčovitá ptákovina, to nepochybně, ale stejně to bylo pěkné.

Willie byl v San Francisku na stejném oddělení a často ho navštěvoval, dokud armáda ve své moudrosti neposlala prvního nadporučíka Shearmana jinam; povídali si celé hodiny o dávných dobách v Harwichi a lidech, které oba znali. Jednou dokonce dostali fotografii, kterou pořídil nějaký fotograf z AP – Willie sedí u Sullyho na posteli, oba se smějí. Williemu se tou dobou už oči zlepšily, ale pořád nebyly v pořádku; Willie se Sullymu svěřil, že se bojí, že *nebudou* v pořádku nikdy. Článek, ke kterému fotka patřila, byl hodně pitomý, ale jestli jim přivolal dopisy? Kristepane! Víc, než jich oba dokázali přečíst! Sully dokonce dostal bláznivý nápad, že by se mu možná mohla ozvat Carol, ale to se samozřejmě nestalo. Bylo jaro roku 1970 a Carol Cerberová nepochybně pilně šlukovala marjánku a kouřila je protiválečným hipíkům, zatímco jejímu klukovi ze střední školy na opačné straně světa málem ustřelili koule. Správně, Arte, lidi jsou divní. Taky že děti říkají strašné věci.

Když Willie odjel, stará *mamasan* zůstala. Stará *mamasan* se potloukala pořád nablízku. Během sedmi měsíců, které Sully strávil v sanfranciské nemocnici pro veterány, přicházela každý den a každou noc, byla jeho nejčastějším návštěvníkem v té nekonečné době, kdy snad celý svět páchl močí a srdce bolelo jako hlava. Někdy se objevovala v *muumuu* jako hosteska v nějakém bláznivém *lau*, jindy přicházela v příšerné zelené golfové sukni a blůze bez rukávů, ve které jí byly vidět hubené paže... ale většinou měla na sobě totéž, co v den, kdy ji Malenfant zabil – zelené kalhoty, oranžovou halenu a červené tenisky s čínskými znaky.

Jednou v létě rozevřel sanfranciské noviny *Chronicle* a uviděl, že jeho dávná kamarádka se dostala na přední stránku. Jeho dávná kamarádka a její hipíčtí kámoši zabili v Danbury spoustu mladých lidí a náborářů. Jeho dávná kamarádka teď byla „Rudou Carol“. Jeho dávná kamarádka byla slavná. „Ty píčo,“ řekl, když papír trhal nejdřív napůl, potom natřikrát, potom na proužky. „Ty pitomá, zkurvená píčo.“ Zmuchlal papír do koule a chtěl jím mrsknout na druhou stranu pokoje, ale tam byla jeho *nová* kamarádka, na druhé posteli seděla stará *mamasan*, dívala se na Sullyho černýma očima a Sully se při pohledu na ni docela zhroutil. Když přišla sestra, Sully jí nemohl nebo nechtěl říct, proč brečí. Věděl jenom, že celý svět zešilel a že chce injekci a sestra nakonec našla doktorka, který mu injekci dal, a to poslední, co Sully viděl, než usnul, byla *mamasan*, ta stará zasraná *mamasan*, která seděla na vedlejší posteli se žlutýma rukama v zeleném polyesterovém klíně, seděla tam a dívala se na něj.

Pak s ním jela přes celou zemi, držela se ho až do Connecticutu, jako černý pasažér seděla na druhé straně uličky v turistické třídě letu United Airlines 747. Seděla vedle obchodníka, který ji neviděl, stejně jako ji neviděla posádka Huey, ani Willie Shearman nebo personál Čičového paláce. V Dong Ha s ní chodil Malenfant, ale teď s ní chodil John Sullivan, a ona z něj nespouštěla černé oči. Její žluté, vrásčité prsty pořád spočívaly složené v klíně a oči neustále upírala na něj.

Třicet let. Páni, to byla dlouhá doba.

Ale jak roky mýjely, vídal ji Sully stále méně. Když se na podzim roku 1970 vrátil do Harwiche, stále vídal starou *mamasan* skoro každý den – pojídala párek v parku Commonwealth u hřiště B nebo stála pod železnými schody vedoucími k vlakovému nádraží, kam proudili a mizeli cestující, nebo se jen procházela po Main Street. Vždycky se na něj dívala.

Jednou, nebylo to dlouho poté, co dostal svou první práci po Vietnamu (prodával auta, samozřejmě; byla to jediná věc, kterou opravdu uměl), uviděl, že stará *mamasan* sedí na sedadle spolujezdce Fordu LTD ročník 1968 s nápisem NA PRODEJ! na čelním skle.

Časem jí začnete rozumět, řekl mu psychiatr v San Francisku a odmítal říct víc, i když na něj Sully naléhal. Doktor chtěl slyšet o

vrtulnicích, které se srazily a spadly z nebe; doktor chtěl vědět, proč Sully tak často mluví o Malenfantovi jako o „tom parchantským karbaníkovi“ (Sully mu to neřekl); doktor chtěl vědět, jestli má Sully stále sexuální fantazie, a pokud ano, jestli nejsou znatelně víc násilnické. Sully měl toho chlapa docela rád – jmenoval se Conroy –, ale to nic neměnilo na faktu, že to byl pitomec. Jednou, ke konci pobytu v San Francisku, už skoro doktorovi Conroyovi pověděl o Carol. Nakonec byl rád, že to neudělal. Nevěděl, co si má o své dávné přítelkyni *myslet*, natož jak o ní mluvit (*konflikt*, tak by Conroy jeho stav označil). Nazval ji pitomou zkurvenou pičou, ale copak celý zatracený svět nebyl v těchto časech zkurvený? A pokud někdo věděl, jak snadno se může násilnické chování urvat ze řetězu a prostě utéct, pak to byl John Sullivan. Jistý si byl jenom nadějí, že ji snad policie nezabije, až ji nakonec i s těmi jejími kumpány chytí.

Doktor Conroy, ať už byl pitomec nebo ne, se tak docela nemýlil v tom, že Sully časem staré *mamasan* porozumí. Nejdůležitější bylo pochopit – tedy vnitřně pochopit –, že tam stará *mamasan* není. Pochopit rozumem takový základní fakt bylo snadné, ale útroby se učily pomaleji, možná proto, že mu je rozpárali v Dong Ha, a taková příhoda prostě musí chápaní zpomalit.

Půjčil si od doktora Conroye nějaké knížky a v nemocniční knihovně si objednal další u meziknihovnické výpůjčkové služby. Podle těch knih stará *mamasan* v zelených kalhotách a oranžové haleně byla „zformovaná představa“, která sloužila jako „krycí mechanismus“, který mu pomáhá vyrovnat se s „vinou toho, kdo přežil“ a „post-traumatickým stresovým syndromem“. Jinými slovy to byla jen fantazie.

Bez ohledu na důvody se jeho názor na ni měnil, když se zjevovala stále méně často. Místo aby cítil odpor nebo jakýsi pověřivý strach, když se objevila, začal být skoro šťastný, když ji uviděl. Tak se člověk cítí, když uvidí starého přítele, který odjel z města, ale občas se vrací na krátkou návštěvu.



Bydlel teď v Milfordu, městečku asi dvacet mil na sever od Harwiche po mezistátní silnici 1-95, a v mnoha ohledech na světelné roky daleko. Harwich býval příjemné, zelené předměstí, když tam

Sully jako kluk žil, kamarádil se s Bobbym Garfieldem a Carol Cerberovou. Teď se jeho rodné městečko stalo místem, kam se v noci nechodí, prostě další špinavé předměstí Bridgeportu. Stále tam trávil většinu času, na parkovišti nebo v kanceláři (Sullivan Chevrolet už byl čtvrtým rokem nositelem Zlaté hvězdy v dealerství), ale večer v šest, nejvýš v sedm většinou mizel, uháněl na sever do Milfordu ve svém výstavním Caprice. Obvykle odjížděl s nepříznaným, ale velmi zřetelným pocitem vděčnosti.

Onoho letního dne odjel na jih z Milfordu po silnici 1-95 jako obvykle, ale v pozdější dobu a nevyjel po Exitu 9, ASHER AVENUE HARWICH. Dnes uháněl s novým autem pořád na jih (byl modrý s černými pneumatikami a neustále ho bavilo, jak se před ním rozsvěcují brzdová světla, když si ho lidé všimli ve zpětném zrcátku – mysleli si, že je policista) a ujížděl až do New York City.

Nechal auto v prodejně Arnioho Mossberga na West Side (když prodáváte chevrolety, nikdy nemáte problém s parkováním; to byla jedna z výhod), trochu se cestou po městě podíval po výlohách, dal si steak v Palm Too, pak šel na Paganův pohřeb.

Pags byl jeden z kluků, kteří byli na místě, kde se zřítily tehdy dopoledne vrtulníky, jeden z kluků, kteří byli odpoledne ve vesnici. Také jeden z kluků, kteří padli do poslední léčky na stezce, léčky, která se spustila, když Sully buď šlápl na minu nebo roztrhl drát a odpálil nastroženou nálož připoutanou ke stromu. Drobní muži v černých pyžamech byli pořádně vyzbrojení a páni, ti to rozbali. Pags na stezce chytil Wolenského, když to Wollensky dostal do krku. Dotáhl Wollenského na mýtinu, ale to už byl Wollensky mrtvý. Pags byl celý od krve z Wollenského (Sullivan si vlastně nevzpomínal, jestli to viděl; prožíval si tehdy své vlastní peklo), ale určitě to byla pro toho člověka jistá úleva, protože překrývala jinou krev, stále ještě nezaschlou. Pagano stál dost blízko, aby ho to ošplíchl, když Slocum zastřelil Malenfantova kámoše. Ošplíchl ho Clemsonova krev, ošplíchl ho Clemsonův mozek.

Sully nikdy neřekl ani slovo tom, co se v té vesnici stalo Clemsonovi, neřekl to ani doktorovi Conroyovi nebo někomu jinému. Zblbnul. Všichni zblbli.

Pags umřel na rakovinu. Pokaždé, když umřel některý Sullyho starý kamarád z Vietnamu (nu dobře, nebyli to *kamarádi*, většinou byli blbí jako tága a Sully by je nenazval skutečnými *kamarády*, ale bylo to slovo, které používali, protože jiné slovo nebylo vynalezeno pro to, čím pro sebe navzájem byli), vypadalo to, že jde každé o rakovinu, drogy nebo sebevraždu. Rakovina začala obvykle v plicích nebo mozku a pak se rozlezla všude, jako by ti muži zanechali svůj imunitní systém v džungli. U Dicka Pagana to byla rakovina slinivky – u něj a Michaela Landona. Byla to nemoc hvězd. Rakev byla otevřená a starý Pags nevypadal nijak sešle. Jeho manželka přiměla pohřebního zřízence, aby ho oblékl do obyčejného pracovního obleku, ne uniformy. Nejspíš ji ani nenapadlo, že by mohla vzít uniformu, přes všechna ta vyznamenání, která Pagano získal. Pags nosil uniformu jenom dva nebo tři roky, ty roky byly jako nějaká úchylka, jako doba, kterou člověk stráví v nějakém okresním zapadáku, protože provedl cosi zcela bezcharakterního při ojedinělé mizerné příležitosti, pravděpodobně v opilosti. Snad zabil chlapa při hospodské rvačce nebo si vzal do hlavy, že spálí kostel, kde bývala manželka učí v nedělní škole. Sully si nevzpomínal na jediného muže, se kterým sloužil, včetně sebe, který by chtěl být pohřben ve vojenské uniformě.

Dieffenbaker – Sully na něj pořád myslel jako na toho nového nadporučíka – také přišel na pohřeb. Sully už dlouho Dieffenbakera neviděl a měli si dost co povídat... i když mluvil hlavně Dieffenbaker. Sully si nebyl jist, jestli mluvení někdy něco změnilo, ale pořád myslel na to, co Dieffenbaker říkal. Jak *vztekle* Dieffenbaker skoro pořád vypadal. Celou zpáteční cestu do Connecticutu o tom přemýšlel.

Ve dvě hodiny už byl na Triborough Bridge a uháněl znovu na sever, měl velký náskok před dopravní špičkou. „Na Triborough a na klíčových bodech podél LIE je doprava plynulá,“ říkali v dopravním hlášení z vrtulníku. K tomu v dnešní době vrtulníky byly; aby měřily hustotu dopravy, proudící americkými městy.

Když kousek před Bridgeportem začal provoz houstnout, Sully si toho nevšímal. Přepnul rádio ze zpráv na staré písničky a pohroužil se do přemýšlení o Pagsovi a jeho harmonikách. Bylo to klišé z

válečného filmu, zarostlý voják s foukací harmonikou, ale Pagano, panebože, Pagano dokázal člověka sakra vytočit až k nepřičetnosti. Ve dne v noci na ně hrál, až mu jeden z kluků – možná Hexley nebo dokonce Garrett Slocum – řekl, že jestli toho nenechá, tak se jednou ráno probudí s prvním pískajícím rektálním implantátem na světě.

Čím víc o tom uvažoval, tím víc byl Sully přesvědčen, že mu tím rektálním implantátem vyhrožoval Sly Slocum. Obrovský černoch z Tulsa považoval Sly and the Family Stone za nejlepší skupinu na světě, proto ta přezdívka, a odmítal věřit, že další skupina, kterou obdivoval, Rare Earth, je bílá. Sully si pamatoval, jak Deef (to bylo předtím, než se Dieffenbaker stal novým nadporučíkem a kývl na Slocuma, což bylo asi nejdůležitější gesto, které Dieffenbaker udělal a v životě ještě udělá) vykládal Slocumovi, že ti kluci jsou bílí stejně jako ten zsranej Bob Dylan („ten folkařskej běloch“, tak říkal Slocum Dylanovi). Slocum si to promyslel a pak nebývale vážně odpověděl: *To jsou pitomý kecy. Rare Earth, kámo, to jsou černí kluci. Nahrávaj u Motownu, kurva, a všechny motownský skupiny jsou černý, to ví každej. Supremes, Temps, kurva, Smokey Robinson a Miracles. Já si tě vážím, Deefe, máš určitě přehled a ledaskde jsi byl, o tom nepochybuj, kámo, ale jestli budeš dál hlásat takový bludy, tak ti vrazím jednu do zubů.*

Slocum nenáviděl harmoniku. Ta hudba mu připomínala toho folkařského bělocha. Pokud se mu člověk pokoušel vysvětlit, že Dylanovi není válka ukradená, Slocum se zeptal, jak je teda možný, že ten hejkal zasraná sem nepřijel s Bobem Hopem. *Já ti povím, proč,* říkal Slocum. *Je podělanej strachy, proto. Posranej fajnovej hejkal harmonikářská!*

Dumal o Dieffenbakerovi, jak mele o šedesátých letech. Vzpomínal na ta dávná jména, dávné tváře a dávné dny. Nevšímal si, že tachometr caprice klesá z devadesátky na sedmdesát a na šedesát, že doprava začíná váznout ve všech čtyřech pružích směřujících na sever. Vzpomínal, jaký býval Pags tehdy v džungli – hubený, černovlasý, tváře pořád poseté posledními postpubertálními vrídky, pušku v ruce a dvě hohnerky (jednu laděnou v C, druhou v G) nacpané za opasek maskáčů. Před třiceti lety, tehdy to bylo. Když se ubere ještě deset, byl Sully klukem, který vyrůstal v Harwichi,

kamarádil se s Bobbym Garfieldem a přál si, aby se Carol Cerberová podívala na něj, Johna Sullivana, aspoň jednou tak, jak se dívala na Bobbyho.

Časem se na něj samozřejmě *podívala*, ale nikdy ne úplně stejně. Bylo to tím, že už jí nebylo jedenáct, nebo tím, že on nebyl Bobby. To Sully nevěděl. Ten pohled byl tajemství sám o sobě. Jako by říkal, že Bobby ji zabíjí, ale že je ráda, že tak bude umírat, dokud nebudou hvězdy padat z nebe a řeky nepotečou do kopce a nebudou známa všechna slova k „Louie Louie“.

Co se stalo s Bobbym Garfieldem? Odešel do Vietnamu? Přidal se ke květinovým dětem? Oženil se, stal se otcem, umřel na rakovinu slinivky? Sully nevěděl. S jistotou věděl jenom to, že Bobby se v létě roku 1960 nějak změnil – tehdy Sully vyhrál týden zadarmo v táboře YMCA na Lake George – a odjel s matkou z města. Carol tam chodila ještě na střední školu, a i když se na něj nikdy nedívala tak docela jako na Bobbyho, byl její první a ona jeho. Jednou večer na venkově za kravínem nějakého newburského mlékaře plným bučících krav. Sully si pamatoval, jak čichal sladký parfém na jejím krku, když se udělal.

Proč to podivné spojení mezi Paganem v rakvi a kamarády z dětství? Možná proto, že Pagano vypadal trochu jako Bobby tehdy v těch dávných dobách. Bobby měl vlasy tmavě *zrzavé* a ne černé, ale jinak byl stejně kostnatý a měl hranatý obličej... a stejné pihy. Jo! Pags a Bobby měli po tvářích a nose stejnou spršku pih jako Opie Taylor! Nebo to možná bylo tím, že když někdo umře, člověk myslí na minulost, na minulost, na tu zatracenou minulost.

Caprice už jel pouhých třicet kilometrů za hodinu a doprava kousek vpředu úplně zatuhla, těsně před Exitem 9, ale Sully si toho stále nevšímal. V rádiu na stanici WKND hráli staré písničky, a ? and The Mysterians zpívali 96 slz a on myslel na to, jak šel středovou uličkou kaple, před ním Dieffenbaker, došel až k rakvi, tam se poprvé podíval na Pagana a z reproduktorů se linuly žalmy. „Věrný zůstaň,“ takový popěvek se zrovna vzdychlavě vznášel nad Paganovou mrtvolou – nad Pagsem, který byl dokonale spokojený, když celé hodiny seděl s padesátkou opřenou vedle sebe a batohem

na klíně a balíčkem winstonek zastrčeným za řemínek helmy, a hrál pořád dokola Kráčím touhle zemí.

Veškerá podoba s Bobbym Garfieldem dávno zmizela, jak Sully uviděl, když pohlédl do rakve. Pohřební zřízenec odvedl docela dobrou práci, aby mohla být rakev otevřena, ale Pags stejně měl ten vyzábělý, ostrý vzhled tlustého člověka, který posledních pár měsíců prodělával rakovinovou dietu, o které se nikdy v *National Enquirer* nepíše, protože se skládá z ozařování, injekcí chemických jedů a hromad bramborových lupínků, co hrdlo ráčí.

„Pamatuješ na ty harmoniky?“ zeptal se Dieffenbaker.

„Pamatuju,“ řekl Sully. „Pamatuju se na všechno.“ Vyznělo to divně a Dieffenbaker se na něj podíval.

Sullymu se najednou zcela zřetelně, pronikavě vybavilo, jak Deef vypadal tehdy v té vesnici, kdy Malenfant, Clemson a další blbci zčistajasna začali oplácet tu dopolední hrůzu... hrůzu celého týdne. Chtěli to někam strčit, to vytí v noci a nečekané rány z minometu a nakonec hořící vrtulníky, které spadly na zem a ještě se jim točily rotory a po dopadu tak rozháněly kouř vlastní smrti. Ty tedy padaly, páni! A ti muži v černých pyžamech stříleli na Delta dva dva a Bravo dva jedna z džungle, sotva Američané vyběhli na mýtinu. Sully utíkal s Williem Shearmanem po pravém boku a nadporučíkem Packerem před sebou; potom nadporučík Packer schytl dávku do obličeje a před Sullym nikdo nebyl. Ronnie Malenfant byl nalevo a ječel tím svým pronikavým hlasem, ječel pořád dokola, vypadal jako šílený prodavač po telefonu s vysokým tlakem nacpaný amfetaminem: *Tak dělejte, vy zasranci zkurvení! Tak dělejte, vy pizdy šikmovoký! Zastřelte mě, vy čuráci! Vy čuráci vyjebaní! Vy netrefíte ani hovno!* Pagano byl za nimi a Slocum byl vedle Pagse. Pár kluků z Brává, ale většinou byli z Delty, to si pamatoval. Willie Shearman ječel na svoje kluky, ale ti se hodně opozdili. Delta dva dva se neopozdila. Clemson tam byl, i Wollensky a Hackermeyer, užasl, jak si zapamatoval jejich jména; jména a pach toho dne. Pach džungle a pach benzínu. Pohled na nebe, modré nad zelenou džunglí, a ach bože, jak stříleli, jak ti malí hajzlové *stříleli*, člověk nikdy nezapomene, jak stříleli, nebo jak těsně okolo proletěla střela, a Malenfant ječel, *Zastřelte mě, vy zkurvenci posrani!*

Teplouši vyjebaní slepí jako hovno, já jsem tady! A chlapi v rozbitých vrtulnicích řvali, tak je vytahali ven, nastříkali na oheň pěnu a vytahali je ven, jenomže to už nebyli chlapi, to by se nedalo nazvat lidmi, byly to spíš řvoucí kusy sekané, sekané s očima a přezkama a chřestivýma roztaženýma prstama, kterým stoupal kouř z roztavených nehtů, jo, přesně tak, takové věci se nedají vykládat lidem, jako je doktor Conroy, nedá se vykládat o tom, že když člověk zatáhl, tak kus těla upadl, jakoby *sklouzl*, jako křupavá kůže na čerstvě upečeném krocanovi sklouzne po horkém zkapalnělém tuku těsně pod ní, přesně tak, a celou tu dobu je cítit džungle a benzín, to všechno se děje, je to fakticky pořádná sou, jak říkával Ed Sullivan, a to všechno se děje na *našem* jevišti a člověk se může akorát snažit to vydržet, nějak to přežít.

To bylo ráno, to byly ty vrtulníky, a něco takového se muselo *někde* projevit. Když se odpoledne dostali do té podělané vesničky, pořád cítili v nose smrad zuhelnatělých kluků z vrtulníků, dřívější nadporučík byl mrtvý a někteří kluci – Ronnie Malenfant a jeho kamarádi, jestli to chcete s podrobnostmi – se poněkud zcvokli. Dieffenbaker byl novým nadporučíkem a zčistajasna velel klukům, kteří chtěli zabít každého, koho zahlédli – děti, starce, staré *mamasan* v červených čínských teniskách.

Vrtulníky spadly v deset. Přibližně ve dvě hodiny a pět minut Ronnie Malenfant nejdřív zarazil bajonet do břicha té staré ženy a pak oznámil svůj záměr odříznout té zasrané svini hlavu. Přibližně ve čtvrt na pět, co by kamenem dohodil, svět vybuchl Johnu Sullivanovi do obličeje. To byl jeho velký den v provincii Dong Ha, jeho fakticky velká šou.

Když Dieffenbaker tak stál mezi dvěma chýšemi na začátku jediné ulice ve vesnici, vypadal jako vyděšený šestnáctiletý kluk. Ale nebylo mu šestnáct, bylo mu pětadvacet, byl o řadu let starší než Sully a většina ostatních. Jediný další muž Deefova věku a hodnosti byl Willie Shearman, ale Willie nevypadal, že by se mu chtělo zakročít. Možná ho vyčerpala ta záchranná operace ráno. Nebo si možná všiml, že to jsou znovu kluci z Delta dva dva, kteří vedou útok. Malenfant řval, že až ti zasraní zkurvenci z Kongu uvidí pár desítek hlav napíchnutých na klacky, pořádně si rozmyslí, jestli

budou otravovat Deltu Blesk. Řval pořád dokola tím pronikavým, protivným tónem prodavače po telefonu. Ten karbaník. Pan karetní žralok. Pags měl svoje harmoniky; Malenfant měl balíček těch podělaných karet. Srdce, to byla Malenfantova hra. Desetník za bod, když ho dokázal usmlouvat, a když nedokázal, tak pětník. *No tak, chlapci!* řval tím pronikavým hlasem, Sully by přísahal, že by ten hlas dokázal spustit krev z nosu a zabíjet kobylinky na tahu. *No tak, makejte, honíme Mrchu!*

Sully si pamatoval, jak stál na té ulici a díval se na bledý, vyčerpaný, zmatený obličej nového nadporučíka. Pamatoval si, jak si myslel: *Ten to nesvede. To, co je zapotřebí udělat, aby se to zarazilo dřív, než se to fakticky rozjede, ten to nesvede.* Ale pak se Dieffenbaker vzpamatoval a kývl na Slye Slocuma. Slocum neváhal ani chvíli. Slocum, který stál na ulici vedle převrácené kuchyňské židle s chromovanými nohama a červeným sedákem, přiložil k rameni pušku, zacílil a čistě ustřelil hlavu Ralphu Clemsonovi. Pagano, který stál poblíž a zíral na Malenfanta s otevřenou hubou, si asi sotva uvědomoval, že ho to ošplíchlo od hlavy k patě.

Clemson padl mrtev na ulici a tím ten večírek zarazil. Hra skončila, hochu.



Dnes měl Dieffenbaker pořádné břicho a bifokální brýle. Taky ztratil skoro všechny vlasy. Sully se nad tím podivil, protože Deef byl před pěti lety ještě pořádně vlasatý, na srazu jednotky na jerseyjském pobřeží. To bylo naposledy, přísahal si Sully, co se s těmi kluky sešel. Nebyli o nic lepší. Nebyli o nic zralejší, sakra. Každý sraz se podobal spíš náboru na obsazení dílu *Seinfeldu* o opravdu zmažené partě šilenců.

„Nechceš jít ven a zakouřit si?“ zeptal se nový nadporučík. „Nebo jsi toho nechal jako všichni ostatní?“

„Nechal jsem toho jako všichni ostatní, to souhlasí.“ Stáli kousek nalevo od rakve, aby truchlíci mohli nakouknout a pak kolem nich projít. Mluvili tichými hlasy, reprodukováná hudba se tiše linula nad jejich hlasy, nasládlý doprovod o spáse. Momentálně hráli Ten starý odřený kříž, domníval se Sully.

Rekl: „Myslím, že Pagsovi by se víc líbilo –“

„Kráčím touhle zemí, nebo Pustíme se do práce,“ dokončil Dieffenbaker a usmál se.

Sully se také usmál. Byla to taková nečekaná chvílka, jako když nakrátko vysvitne slunce, i když jinak celý den prší, kdy bylo správné na něco si vzpomenout – jedna z těch chviliek, kdy jste kupodivu skoro rádi, že jste tam byli. „Nebo možná Bum bum od Animals,“ řekl.

„Pamatuješ, jak Šly Slocum říkal Pagsovi, že mu tu harmoniku strčí do zadku, jestli jí Pags nedá pokoj?“

Sully přikývl a pořád se usmíval. „Říkal, že když mu ji zastrčí dost hluboko, mohl by Pags hrát Údolí Červený řeky, až bude pšoukat.“ Laskavě se ohlédl po rakvi, jako by čekal, že Pagano se při té vzpomínce také usměje. Pagano se neusmíval. Pagano tam prostě ležel, make-up na tváři. Pagano to měl za sebou. „Něco ti povím – půjdu ven a budu se dívat, jak kouříš.“

„Dohodnuto.“ Dieffenbaker, který kdysi dal pokyn jednomu svému vojákovi, aby zabil jiného jeho vojáka, zamířil postranní uličkou v kapli, plešatá hlava mu svítila různými barvami, když procházel pod barevnými okny. Za ním kulhal – kulhal už víc než půl života, takže si toho už nevšímal – John Sullivan, prodavač chevroletů, nositel Zlaté hvězdy.

Doprava na 1-95 se zpomalovala, až se nakonec zastavila, jen chvílemi se v některém pruhu auta posunula. V rádiu přestali hrát ? and the Mysterians a začal Sly and the Family Stone – Dance to the Music. Ten zatracený Slocum by určitě začal poskakovat na sedadle, vrtěl by sebou jako derviš. Sully caprice zastavil a ťukal si do rytmu na volant.

Když písnička začala utichat, podíval se napravo a na sedadle vedle řidiče seděla stará *mamasan*, neposkakovala, ale stejně tam seděla se žlutýma rukama v klíně a s těmi bláznivě červenými teniskami, těmi botami Chucka Taylora, které měla postaveny na vyndavací plastové rohožce s nápisem SULLIVAN CHEVROLET OCEŇUJE VAŠI PRÁCI.

„Ahoj, ty mrcho stará,“ řekl Sully spíš potěšeně než vylekaně. Kdy naposledy mu ukázala svou tvář? Možná na silvestrovském

večírku u Tacklinů, kdy se Sully naposledy skutečně opil. „Proč jsi nebyla Pagsovi na pohřbu? Nový nadporučík se po tobě ptal.“

Neodpověděla, ale copak někdy něco řekla? Seděla tam jenom s rukama složenýma a nespouštěla z něj černé oči, halloweenská vidina v zelené, oranžové a červené. Stará *mamasan* se však nepodobala žádnému duchovi z hollywoodského filmu; nebylo skrz ni vidět, nikdy neměnila tvar, nikdy nevybledla. Na jednom hubeném žlutém zápěstí měla pletený náramek, jaký nosí děti na nižší střední škole. A i když byl vidět každý záhyb na náramku a každá vráska na její staré tváři, nebyla cítit, a když se jí jednou Sully pokusil dotknout, zmizela mu. Byla duch a jeho hlava byla strašidelným domem, kde bydlela. Jen tu a tam (obvykle bez bolesti a vždycky bez varování) ji jeho hlava vyvrhla ven, aby se na ni mohl podívat.

Neměnila se. Neztrácela vlasy, nedělaly se jí žlučnickové kameny ani nepotřebovala bifokální brýle. Nezemřela jako Clemson a Pags a Packer a kluci v havarovaných vrtulnicích (i ti dva, které vytáhli z té mýtiny pokryté pěnou jako sněhuláky, zemřeli, byli příliš popálení, než aby žili, a všechno to bylo k ničemu). Nezmizela ani jako Carol. Ne, stará *mamasan* dál zaskakovala občas na návštěvu a nezměnila se ani trochu od doby, kdy Instant Karma byla hitem v hitparádě. Musela kdysi zemřít, to je pravda, musela ležet v blátě, když jí Malenfant nejdřív zaryl bajonet do břicha a pak oznámil svůj úmysl, že jí odřízne hlavu, ale od té doby byla absolutně volná.

„Kde jsi byla, drahoušku?“ Kdyby se někdo v jiném autě náhodou ohlédl (jeho caprice byl nyní obklopen auty ze všech stran, jako v krabici) a uviděl, že se mu pohybují rty, nejspíš by předpokládal, že si zpívá s rádiem. I kdyby si mysleli něco jiného, koho to sakra zajímá? Koho sakra zajímá, co si lidi okolo myslí? Viděl spoustu věcí, *strašných* věcí, v neposlední řadě hromadu vlastních střev ležících na krvavé rohožce vlastního ochlupení, a jestli někdy vidí toho starého ducha (a mluví s ním), tak co má být, sakra? Co bylo komu do toho, kromě něj?

Sully se podíval na cestu, snažil se zhlédnout, co ucpalo silnici (nic neviděl, člověk to nikdy nevidí, musí prostě čekat a plazit se po kouskách dopředu, když se auto před vámi taky odplazilo kousek dopředu), a pak se ohlédl. Někdy zmizela, když to udělal. Tentokrát

ne; tentokrát se jen převlékla. Červené tenisky byly stejné, ale teď měla na sobě uniformu ošetřovatelky: bílé nylonové kalhoty, bílou blůzu (s připíchnutými malými zlatými hodinkami, moc pěkný doplněk), bílou čapku s tenkým černým proužkem. Ruce však měla pořád složené v klíně a pořád se na něj dívala.

„Kde jsi byla, mama? Chybělas mi. Víím, že je to divné, ale je to tak. Mama, ležíš mi v hlavě. Měla jsi vidět toho nového nadporučíka. Fakt, je to zvláštní. Vstoupil do fáze solárního sex-kolektoru. Je nahoře úplně plešatý, fakt má *bleskovku*.“

Stará *mamasan* neřekla nic. Sullyho to nepřekvapilo.

÷

Vedle pohřební kaple byla ulička a v ní stála po straně zeleně natřená lavička. Po stranách lavičky byly koše s pískem plné nedopalků. Dieffenbaker se posadil k jednomu koši, strčil si cigaretu do úst (byla to dunhilka, všiml si Sully, dosti působivé), pak nabídl balíček Sullymu.

„Ne, fakt jsem toho nechal.“

„Výtečně.“ Dieffenbaker si zapálil zippem a Sully si uvědomil divnou věc: nikdy neviděl nikoho, kdo byl ve Vietnamu, že by si zapaloval cigaretu zápalkami nebo těmi plynovými zapalovači na jedno použití; veteráni z Vietnamu snad všichni měli zippo. Samozřejmě to nemohla být tak docela pravda. Nebo ano?

„Pořád dost kulháš,“ poznamenal Dieffenbaker.

„Jo.“

„Celkem bych řekl, že se ti to zlepšilo. Když jsem tě posledně viděl, skoro ses potácel. Zvlášť když jsi do sebe vrazil pár panáků.“

„Pořád chodíš na srazy? Pořádají je vůbec, pikniky a takové blbosti?“

„Myslím, že pořád, ale nebyl jsem tam už tři roky. Je to moc depresivní.“

„Jo. Lidi, kteří nemají rakovinu, jsou strašní alkoholici. A komu se podařilo zbavit se chlastu, je na prozacu.“

„Všiml sis toho.“

„Sakra dobře jsem si toho všiml.“

„Ani mě to nepřekvapuje. Nikdy jsi nebyl nejchytřejší kluk na světě, Sully-Johne, ale měl jsi sakra dobrej čuch. Už tehdy.

Každopádně jsi na to kápl – chlast, rakovina a deprese, to jsou hlavní problémy, jak se zdá. Jo, a zuby. Nikdy jsem nepotkal veterána z Vietnamu, kterej by neměl zuby na sračku... teda pokud mu nějaký zůstaly. A co ty, Sully? Jak se mají tvoje klofáky?“

Sully, který po Vietnamu přišel o šest zubů (nemluvě o bezpočtu kořenů), zavrtěl dlaní v gestu *comme ci, comme ça*.

„A jiný problémy?“ zeptal se Dieffenbaker. „Jak seš na tom?“

„Přijde na to,“ řekl Sully.

„Na co?“

„Na to, co budu považovat za problém. Byli jsme na třech těch posraných srazech –“

„Čtyřech. Byl jsem nejmíň na jednom, na který jsi nešel. Ten rok po tom, co se konal na jerseyjském pobřeží. Na něm Andy Hackermeyer říkal, že se zabije, že skočí ze sochy Svobody.“

„Udělal to?“

Dieffenbaker si zhluboka potáhl z cigarety a podíval se na Sullyho pohledem nadporučíka. I po všech těch letech ho svedl. Bylo to svým způsobem podivuhodné. „Kdyby to udělal, četl bys o tom v *Postu*. Copak nečeš *Post*?“

„Každé slovo.“

Dieffenbaker přikývl. „Veteráni z Vietnamu mají trable se zubama a všichni čtou *Post*. Tedy pokud jsou v dosahu *Postu*. Co myslíš, že dělají, když nejsou?“

„Poslouchají Paula Harveye,“ řekl Sully okamžitě a Dieffenbaker se zasmál.

Sully se na Hacka pamatoval, byl tam také v ten den, kdy se konaly vrtulníky a ta vesnice a ta léčka. Blondatý kluk s nakažlivým smíchem.

Nechal si fotku své holky zalaminovat, aby mu v tom vlhku neshnila, a pak ji nosil na krku na tenkém stříbrném řetízku. Hackermeyer byl napravo hned vedle Sullyho, když vešli do vesnice a začalo střelení. Oba se dívali, jak stará *mamasan* vyběhla ze své chatrče s rukama nad hlavou a cosi brebentila, brebentila na Malenfanta a Clemsona a Peasleyho a Mimse a ostatní, kteří se pokoušeli vesnici vystřílet. Mims vpálil dávku nějakému malému klukovi do lýtka, možná náhodou. Kluk zůstal ležet na zemi před

jednou tou špinavou chatrčí a řval. Stará *mamasan* došla k závěru, že tu velí Malenfant – proč taky ne? Malenfant ječel nejmíc –, a běžela k němu a pořád mávala rukama ve vzduchu. Sully by jí řekl, že dělá velkou chybu, starý karetní žralok měl mizerné ráno a vůbec, to měli všichni, ale Sully vůbec neotevřel pusy. Stál tam s Háčkem a dívali se, jak Malenfant zvedá pažbu pušky a bere tu ženskou přes obličej, jak ji sráží k zemi a tím zarazí to její brebentění. Willie Shearman stál asi dvacet metrů od něj, Willie Shearman z jeho rodného města, jeden z těch malých katolíků, kterých se s Bobbym trochu báli, a z Willieho obličej se nedalo nic vyčíst. Willie Baseball, tak mu říkali někteří jeho lidi, a bylo znát, že ho mají rádi.

„Tak co je tvůj problém, Sully-Johne?“

Sully se vrátil z vesnice v Dong Ha do uličky vedle pohřební kaple v New Yorku... ale šlo mu to pomalu. Některé vzpomínky byly jako Asfaltové dítě v tom starém příběhu o Bratru Lišákovi a Bratru Králíkovi: člověk se na ně přilepil. „Myslím, že přijde na to. Jaký problém že to mám?“

„Říkal jsi, že ti ustřelili koule, když nás přepadli před tou vesnicí. Říkal jsi, že tě potrestal Bůh za to, že jsi nezarazil Malenfanta dřív, než se nadobro zcvokl a zabil tu starou paní.“

Zcvokatění, to nebylo to pravé slovo, Malenfant tam stál rozkročený nad tou starou ženskou a vrážel do ní bajonet a celou dobu mlel. Když začala téct krev, vypadalo to její oranžové triko jako batikované.

„Trochu jsem přeháněl,“ řekl Sully, „jak už to opilci dělají. Část šourku zůstala a dá se s ní počítat a někdy se mi nastartují pumpy. Zvláště co máme viagru. Pámbu zaplat' za to svinstvo.“

„Přestal jsi chlastat, když už jsi přestal kouřit?“

„Občas si dám pivo,“ řekl Sully.

„Prozac?“

„Ještě ne.“

„Rozvod?“

Sully přikývl. „A ty?“

„Dvakrát. Ale pomýšlím na to, že se do toho pustím znovu. Mary Theresa Charltonová, je moc milá. Do třetice všeho dobrého, to je moje heslo.“

„Víš co, Loote?“ zeptal se Sully. „Odhalili jsme tady některé jasné odkazy vietnamské zkušenosti.“ Vztyčil prst. „Veteráni z Vietnamu dostávají rakovinu, obvykle plic nebo mozků, ale také něčeho jiného.“

„Jako Pags. Pags měl slinivku, ne?“

„Správně.“

„Všechnu tu rakovinu způsobil Orange,“ řekl Dieffenbaker. „Nikdo to nemůže dokázat, ale všichni to víme. Agent Orange, ten dárek, který pořád dostáváme.“

Sully vztyčil druhý prst – šukáček, jak by ho nepochybně nazval Ronnie Malenfant. „Veteráni z Vietnamu dostávají deprese, opíjejí se na večírcích, vyhrožují, že seskočí z národních památek.“ Vztyčil třetí prst. „Veteráni z Vietnamu mají mizerné zuby.“ Malíček. „Veteráni z Vietnamu se rozvádějí.“

Sully se v té chvíli odmlčel, matně zaslechl reprodukovanou varhanní hudbu, která sem pronikala pootevřeným oknem, a podíval se na své čtyři vztyčené prsty a potom na palec, pořád přitisknutý k dlani. Veteráni byli narkomani. Veteráni byli rizikovní dlužníci, velkou většinou; každý bankovní úředník by vám to řekl (v letech, kdy Sully rozjížděl dealerství, mu to řekla spousta bankéřů). Veteráni přetahovali svoje kreditky, vyhazovali je z kasin, brečeli při písničkách od George Straita a Patty Loveless, šli po sobě s nožem při bowlingu v baru, kupovali si silná auta na úvěr a pak je bourali, mlátili manželky, mlátili děti, mlátili i psy, sakra, a při holení se nejspíš řezali častěji než lidé, kteří se k džungli nedostali blíž než v *Apokalypse* nebo v té pitomé sračce *Lovec jelenů*.

„Co ten palec?“ zeptal se Dieffenbaker. „No tak, Sully, hrozně mě napínáš.“

Sully se podíval na založený palec. Podíval se na Dieffenbakera, který nosil bifokály a měl pořádné břicho (veteráni z Vietnamu mu obvykle říkali „dům, který postavil Bud“), ale který měl možná kdesi uvnitř pořád toho hubeného mladého muže s voskově bledou pletí. Pak se podíval zase na palec a vztyčil ho, jako by se snažil chytit stopa.

„Veteráni z Vietnamu nosí zippo,“ řekl. „Aspoň než přestanou kouřit.“

„Nebo dokud nedostanou rakovinu,“ souhlasil Dieffenbaker. „V kterémžto bodě jim je manželky nepochybně vyrvou ze slábnoucích ochromených rukou.“

„S výjimkou těch, kteří jsou rozvedení,“ řekl Sully a oba se znovu zasmáli. Před kaplí jim bylo dobře. No, možná že ne úplně *dobře*, ale líp než uvnitř. Varhanní hudba uvnitř byla mizerná, lepkavá vůně květin ještě horší. Vůně těch kytek Sullymu připomněla deltu Mekongu. „Divočina,“ říkali teď lidé, ale on si nevzpomínal, že by takový výraz tehdy slyšel.

„Takže jsi přece jenom nepřišel o celé koule,“ poznamenal Dieffenbaker.

„Ne, nikdy jsem to nedotáhl až do země Jakea Barnese.“

„Koho?“

„To je fuk.“ Sully moc nečetl, to nedělal nikdy (jeho kamarád Bobby býval velký čtenář), ale rehabilitační knihovník mu dal *Slunce také vychází* a Sully knížku přímo zhltl, ne jednou, ale třikrát. Tehdy mu to připadalo důležité – stejně důležité jako byl *Pán much* pro Bobbyho, když byli malí. Teď mu Jaké Barnes připadal vzdálený, plechový muž s falešnými problémy. Prostě další umělá věc.

„Ano?“

„Jo. Můžu mít ženskou, když ji opravdu chci – děti ne, ale ženskou mít můžu. Chce to teda dost velké přípravy, a většinou mi to připadá jako příliš velká otrava.“

Dieffenbaker chvíli nic neříkal. Seděl a díval se na ruce. Když zvedl hlavu, Sully si pomyslel, že řekne něco o tom, že by měli jít, rychle se rozloučit s vdovou a pak se vrátit do války (Sully byl toho názoru, že v případě nového nadporučíka byl tou dnešní válkou prodej počítačů se zabudovaným kouzlem zvaným Pentium), ale Dieffenbaker nic takového neřekl. Zeptal se: „A co ta stará paní? Pořád ji vídáš, nebo je pryč?“

Sully pocítil, jak se mu v koutku duše pohnul strach – nezformovaný, ale velký. „Jaká stará paní?“ Nevzpomínal si, že by o ní Dieffenbakerovi vyprávěl, nevzpomínal si, že by o ní *vůbec někomu* vyprávěl, ale určitě to udělal. Sakra, mohl navykládat Dieffenbakerovi na těch srazech cokoliv; ty pikniky byly v jeho paměti jenom černé díry páchnoucí kořalkou, všechny.

„Stará *mamasan*,“ řekl Dieffenbaker a znovu vytáhl cigarety. „Ta, kterou zabil Malenfant. Říkal jsi, že jsi ji vídal. „Různě se převléká, ale pokaždé je to ona“, říkal jsi. Pořád ji vidíš?“

„Můžu si taky jednu dát?“ zeptal se Sully. „Nikdy jsem dunhilku nekouřil.“



Donna Summer zpívala v rádiu o špatné holce, špatné holce, seš zlobivá špatná holka, bíp-bíp. Sully se otočil ke staré *mamasan*, která měla znovu oranžovou halenu a zelené kalhoty, a řekl: „Malenfant nebyl nikdy očividně blázen. Aspoň o nic větší než ostatní... možná až na ty srdce. Pořád hledal tři kluky, kteří by s ním hráli srdce, a to přece není opravdová cvokařina, nemyslíš? Není to o nic trhlejší než Pags s těmi harmonikami a je to mnohem slabší než kluci, kteří po nocích šňupali heroin. Ronnie taky pomáhal tahat ty kluky z vrtulníků. V džungli muselo být aspoň tucet žlutých hub, možná dva tucty, a všichni stříleli jako šílení, zabili nadporučíka Packera a Malenfant určitě viděl, jak se to stalo, byl přímo u toho, ale vůbec nezaváhal.“ Stejně jako Fowler, Hack, Slocum, Peasley nebo sám Sully. I když Packer padl, pokračovali dál. Byli to stateční kluci. A pokud se jejich statečnost vyčerpala ve válce, kterou si vymysleli vybrakovaní dědci, znamenalo to, že se ta statečnost nepočítá? Byl v tomto ohledu případ Carol Cerberové špatný, protože bomba vybuchla v nesprávnou chvíli? Sakra, ve Vietnamu vybuchla spousta bomb v nesprávnou chvíli. Co byl Ronnie Malenfant jiného, když jste se dostali až na dřevě věci, než bomba, která vybuchla v nesprávnou chvíli?

Stará *mamasan* se na něj dál dívala, jeho staříčká bělovlasá dívka, která seděla vedle něj s rukama v klíně – žluté ruce měla složené tam, kde se oranžová halena stýkala se zelenými polyesterovými kalhotami.

„Stříleli na nás skoro čtrnáct dní,“ řekl Sully. „Sotva jsme vyšli z údolí A Shau. Vyhráli jsme u Tam Boi, a když člověk vyhraje, má postupovat, aspoň to jsem si vždycky myslel, jenomže my jsme ustupovali, ne postupovali. Sakra, jeden krok z cesty to byl, a rozhodně jsme se jako vítězové dlouho necítili. Neměli jsme žádnou

podporu, zůstali jsme prostě viset ve vzduchu. Zasraná vietnamizace! To byl teda fůr!“

Na okamžik ztichl a díval se na ni, a ona mu klidně oplácěla pohled. Kolem nich se strnulá auta třpytila jako v horečce. Nějaký netrpělivý tirák zmáčkl klakson a Sully nadskočil jako člověk, který se probudil z dřimoty.

„Tehdy jsem se setkal s Williem Shearmanem, víš – když jsme utíkali z údolí A Shau. Případal mi povědomý a byl jsem si jistý, že už jsem ho někde viděl, ale nemohl jsem přijít na to kde. Lidi se mezi čtrnáctým a čtyřicátým rokem strašně změní, víš. Pak jednou odpoledne seděl s partou kluků z roty Bravo, kecali, bavili se o holkách a Willie řekl, že první francouzák dostal na tanečku sv. Terezy Avliského bratrstva. A já si pomyslel, sakra, to byly holky od svatého Gáby. Sel jsem k němu a řekl: Vy jste kluci byli možná králové Asher Avenue, ale dali jsme vám na prdel pokaždé, když jste hráli s harwichskou střední fotbal. Páni, toho to teda vzalo! Willie vyskočil tak rychle, až jsem si myslel, že uteče jako zajíc. Jako by viděl ducha nebo co. Pak se zasmál a natáhl ruku a já viděl, že nosí školní prsten svatého Gáby! A víš, co to všechno dokazuje?“

Stará *mamasan* nic neřekla, to nedělala nikdy, ale Sully jí viděl na očích, že ona ví, co to všechno dokazuje: lidi jsou divní, děti říkají hrozné věci, vítězové nikdy nepřestanou a ti, kdo přestanou, nikdy nezvítězí. Také Bůh žehnej Americe.

„Každopádně nás celý týden honili a začínalo být jasné, že na nás dotírají... mačkají se na nás z boku... měli jsme čím dál víc padlých a člověk se vůbec nevyspal kvůli raketám a vrtulníkům a vytí, se kterým nedali pokoj celou noc. A pak se na člověka vyhrnuli, víš... dvacet jich bylo, tři tucty jich bylo... vyběhli a stáhli se, vyběhli a stáhli, takhle to dělali... a dělali takovou tu věc...“

Sully si olízl rty, uvědomil si, jak mu vyschlo v ústech. Teď litoval, že na Pagsův pohřeb chodil. Pags byl dobrý kluk, ale ne dost dobrý, aby stál za návrat takových vzpomínek.

„Umístili v džungli pár minometů... po našem boku, víš... a vedle každého minometů postavili do řady osm nebo devět chlapů, každého s nábojem. Ty mužiky v černých pyžamech, seřazené jako kluky u automatu na vodu v základní škole. A když přišel rozkaz,

každý chlap vhodil náboj do hlavně minometů a pak utíkal co nejrychleji dopředu. Tím, že utíkali tím směrem, zaměstnali nepříteli – nás – na stejnou dobu, která byla potřeba, aby ty náboje dopadly. Vždycky mi to připomnělo něco, co nám jednou, když jsme si házeli balónem u Bobbyho před domem vyprávěl ten chlap, který bydlel nad Bobbym Garfieldem. Bylo to cosi o jednom hráči baseballu, kterého mívali Dodgers. Ted říkal, že ten chlap byl tak strašně rychlý, že dokázal odpálit míček na domácí metě, pak vyběhnout a sám míček chytit. Bylo to... dost o nervy.“

Ano. Stejně jako to bylo o nervy i teď, byl trochu vyděšený jako kluk, který dělá tu chybu a vypráví si strašidelné historky potmě.

„Ta palba, kterou spustili na tu mýtinu, kam mířily vrtulníky, byla totéž v bledě modrém, to mi věř.“ Jenomže to nebyla tak docela pravda. Kong spustil na plné obrátky; vytočil hlasitost na jedenáct a pak zmáčkl všechny páky, jak rád říkal Mims. Ta střelba z okolní džungle na hořící vrtulníky byla jako liják místo přeháňky.

V přihrádce na rukavice u caprice byly cigarety, starý balíček winstonek, který si tam Sully nechával pro případ nouze, přendával ho z jednoho auta do druhého, kdykoli přesedlal. Ta cigareta, kterou vyžebrel od Dieffenbakera, probudila tygra, a teď se natáhl kolem staré *mamasan*, otevřel přihrádku, prohrabal se papíry a balíček našel. Cigareta bude chutnat po zatuchlině a bude v krku pálit, ale to bylo v pořádku. Přesně to chtěl.

„Čtrnáct dní po nás stříleli a dusili nás,“ řekl jí a zmáčkl zapalovač. „Klepali jsme se a smažili a nemělo cenu hledat ty posrané ARVN, hochu, protože ti mají asi pokaždé něco lepšího na práci. Kurvy, večírky a turnaje v bowlingu, jak říkával Malenfant. Pořád jsme měli ztráty, vzdušné krytí nikdy nebylo tam, kde mělo být, nikdo se nevyspal a zdálo se, že čím víc dalších kluků z A Shau je s námi spojeno, tím je to horší. Pamatuju se, že jeden kluk od Willieho – Havers nebo Haber, tak nějak – to dostal rovnou do hlavy. Dostal to sakra do hlavy a pak ležel prostě na pěšině a oči měl otevřené a snažil se mluvit. Krev se mu valila z díry rovnou tady...“ Sully si poklepal prstem na lebku nad uchem. „... a my jsme nemohli uvěřit, že je pořád naživu, že se snaží mluvit. Pak ta věc s těmi vrtulníky... to bylo jako z filmu, tolik kouře a střelby, *bap-bap-bap-*

bap. Ta nás zavedla – víš, do té tvé vesnice. Přišli jsme tam a páni... na ulici ležela ta židle, jako kuchyňská židle s červeným sedákem a ocelovými nohama, který trčely do nebe. Vypadalo to tam prostě *svinsky*, je mi líto, ale je to tak, nestálo to tam za život, natož aby kvůli tomu člověk umřel. Chlapi z ARVN, ani oni nechtěli pro takový díry umírat, tak proč bychom měli my? Smrdělo to tam, smrdělo to tam jako hovno, ale tak to bylo všude. Aspoň to tak vypadalo. Ale mě ten smrad moc nezajímal.

Myslím, že mě hlavně dostala ta židle. Ta jediná židle říkala všechno.“

Sully vytáhl zapalovač a už chtěl přiložit třešňově červenou spirálu ke konci cigarety, ale pak si vzpomněl, že je v ukázkovém autě. Mohl v něm kouřit – sakra, bylo z jeho vlastního parkoviště –, ale jestli některý prodavač ucítí kouř a dojde k závěru, že šéf dělá to, co je pro jiného důvodem k vyhazovu, nedělalo by to dobrotu. Člověk musí maširovat správným krokem a říkat správné věci... aspoň pokud si chce získat trochu respektu.

„*Excusez-moi*“, řekl staré *mamasan*. Vystoupil z auta, jehož motor pořád běžel, zapálil si cigaretu, pak se shýbl do okna a zašoupl zapalovač zpátky do přihrádky v přístrojové desce. Byl horký den a čtyřproudové moře vrnicích aut to vedro snad ještě zvyšovalo. Sully cítil všude kolem sebe netrpělivost, ale bylo slyšet jenom jeho rádio; všichni ostatní byli za sklem, zakuklení ve svých malých klimatizovaných kokonech, a poslouchali stovky druhů hudby, od Liz Phair po Williama Ackermana. Podle jeho názoru každý veterán, který uvízne v zácpě, pokud nemá na CD Allman Brothers nebo na pásku Big Brother and the Holding Company, nejspíš také poslouchá stanici WKND, na které minulost nikdy neumřela a budoucnost nikdy nepřišla. Tu-tut, bíp-bíp.

Sully se protáhl ke kapotě svého auta a postavil se na špičky, zastínil si oči proti slunci odrážejícího se od chrómu a zapátral, v čem je problém. Samozřejmě nic neviděl.

Děvky, večírky a turnaje v bowlingu, pomyslel si a ta myšlenka mu zazněla v hlavě pronikavým, rezavým Malenfantovým hlasem. Tím přízračným hlasem pod tou modří a daleko od zelené džungle.

Dělejte, kluci, kdo má královnu? Jsem na devadesáti a jde mi to, není nazbyt, tak tuhle zasranou šou trochu rozjedem!

Zhluboka si potáhl z winstonky, pak vykašlal zatuchlý horký kouř. V jasném odpoledni najednou zatancovaly černé tečky a Sully se podíval na cigaretu mezi prsty s výrazem skoro směšné hrůzy. Co to dělá, začíná s tím svinstvem znovu? Je snad blázen? Inu tak, *samozřejmě* byl blázen, každý, kdo vidí mrtvé staré dámy vedle sebe v autě, *musí* být blázen, ale to neznamenal, že musí s tím svinstvem znovu začínat. Cigarety byly Agent Orange, za který se platí. Sully winstonku zahodil. Připadalo mu to jako správné rozhodnutí, ale stejně tím nezpomalil zrychlující se tep srdce ani pocit – který si tak dobře pamatoval z hlídek, jež držel –, že ústa mu vysychají a stahují se, vraští se a vrásní jako spálená kůže. Někteří lidé se bojí davu – říká se tomu agorafobie, strach z tržiště –, ale Sullyho se zmocňoval ten pocit *příliš mnoho* jen v takovýchto chvílích. Nevadily mu výtahy a přeplněné chodby o přestávkách a špička na vlakových nástupištích, ale když doprava kolem něj zhoustla a zarazila se, cvokatěl. Přece jenom tady nebylo kam utéct, hochu, nebylo kam se schovat.

Z klimatizovaných lusků se vylouplo dalších pár lidí. Nějaká žena ve stroze hnědém kostýmu stála vedle stroze hnědého BMW, zlatý náramek a stříbrné náušnice lapaly letní slunce, netrpělivostí skoro poklepávala kordovánovým střevícem na vysokém podpatku. Zachytila Sullyho pohled, obrátila zraky k nebi, jako by říkal, *To je přece typické*, a mrkla na hodinky (také zlaté, také třpytivé). Nějaký muž sedící rozkročmo na zelené rozkrokové raketě Yamaha vypnul pobublávající motor, zvedl motorku na stojan, sundal helmu a položil si ji na asfalt umaštěný olejem vedle nožního pedálu. Na sobě měl černé motorkové šortky a tričko bez rukávů s nápisem MAJETEK PRAVÝCH NEWYORČANŮ. Sully odhadoval, že tento džentlmen přijde přibližně o sedmdesát procent kůže, pokud se náhodou na své rozkrokové raketě vymázne v rychlosti větší než sedm kilometrů za hodinu, když má na sobě takový úbor.

„Průser, kámo,“ řekl motorkář. „Musela to být nehoda. Doufám, že nic radioaktivního.“ A zasmál se, aby ukázal, že jen žertuje.

Vpředu v úplně levém pruhu – to by byl pruh pro rychlá auta, pokud by se provoz na tomto úseku skutečně pohyboval – stála nějaká žena v tenisově bílém úboru vedle toyoty s nálepkou ŽÁDNÉ A-BOMBY nalevo od poznávací značky a napravo s nálepkou KOČKA DOMÁCÍ: TO DRUHÉ BÍLÉ MASO. Sukni měla velmi krátkou, stehna velmi dlouhá a hnědá, a když si posunula sluneční brýle výš až do vlasů se světlými prameny, podíval se jí Sully do očí. Byly veliké a modré a jaksi polekané. Byl to pohled, který v člověku vzbudí chuť pohladit ji po tváři (nebo ji třeba bratrsky jednou paží obejmout) a povědět jí, aby se nebála, všechno bude v pořádku. Byl to pohled, který si Sully dobře pamatoval. Takový pohled ho obracel naruby. Tam vpředu byla Carol Cerberová, Carol Cerberová v kečkách a tenisovém úboru. Neviděl ji od toho večera koncem roku 1966, kdy zašel k ní domů a pak seděli na pohovce (i s Carolinou matkou, ze které silně táhlo víno) a dívali se na televizi. Nakonec se pohádali kvůli válce a on odešel. *Vrátím se a zajdu za tebou, až budu mít jistotu, že dokážu zachovat klid*, myslel si tehdy, když odjížděl pryč ve svém starém chevroletu (už tehdy to byla jeho značka). Ale nikdy to neudělal. Koncem roku 1966 už byla až po zadek v těch protiválečných sračkách – aspoň to se naučila během semestru v Maine – a už jenom když na ni myslel, začínal zuřit. Pitomá malá blbá káča, nic jiného nebyla, spolykala tu komunistickou protiválečnou propagandu i s háčkem a navijákem. Potom se samozřejmě přidala k té bláznivé skupině, k těm Militantním studentům, a tím to podělala úplně.

„Carol!“ zavolal a zamířil k ní. Prošel kolem hlenově zelené rozkrokové rakety, protáhl se mezi zadním nárazníkem dodávky a sedanem, na chvíli ji ztratil z dohledu, když spěchal kolem rachotícího nákladáku, a pak ji znovu uviděl. „Carol! Hej, Carol!“ Ale když se k němu otočila, podivil se, co to s ním sakra je, co ho to popadlo. Kdyby byla Carol pořád naživu, muselo by jí už táhnout na padesátku, stejně jako jemu. Tato žena vypadala tak na pětatřicet.

Sully se zastavil, zbýval mezi nimi pruh. Všude rachotila auta a nákladáky. A vzduchem zazněl divný svištivý zvuk, který nejdřív považoval za vítr, ale odpoledne bylo naprosto bezvětrné a horké.

„Carol? Carol Cerberová?“

Svistot byl stále hlasitější, znělo to, jako když někdo mrská jazykem mezi našpulenými rty, jako když pár mil odtud letí vrtulník. Sully zvedl hlavu a uviděl, že z mléčně modrého nebe se řítí v kotrmelcích stínítko lampy a letí přímo na něj. Instinktivním polekaným pohybem couvl, ale celou školní docházku provozoval nejrůznější sporty, a i když hlavu odtahoval, vymrštil před sebe ruku. Chytil stínítko docela obratně. Byl na něm obrázek kolesového parníku plujícího po řece na pozadí křiklavého západu slunce. NA MISSISSIPPI SE NÁM VEDE DOBŘE, stálo nad lodí krouceným, starodávným písmem. Pod lodí bylo stejným písmem napsáno: JAK JE V BAYOU?

Odkud to sakra je? pomyslel si Sully a potom ta žena, která vypadala jako dospělá verze Carol Cerberové, zajechla. Zdvihla ruce, jako by si chtěla upravit brýle vysunuté do vlasů, ale pak jí strnuly ve výši ramen a třásly se jako ruce vyčerpaného dirigenta symfonického orchestru. Tak vypadala stará *mamasan*, když vyběhla z té své špinavé pitomé kuči na tu špinavou pitomou ulici té špinavé pitomé vesnice v provincii Dong Ha.

Krev stékala po ramenou bílých tenisových šatů, nejdřív v kapkách, potom v úplné záplavě. Stékala jí po opálených pažích a kapala jí z loktů.

„Carol?“ zavolal Sully hloupě. Stál mezi dodávkou Dodge Ram a mackem, na sobě měl tmavě modrý oblek, který nosil na pohřby, v ruce držel stínítko k lampě jako suvenýr od Mississippi (jak je v Bayou) a díval se na ženu, které cosi trčelo z hlavy. Když potácivě vykročila, modré oči pořád dokořán, pozvednuté ruce stále roztřesené, uvědomil si Sully, že je to bezdrátový telefon. Poznal to podle trčící antény, která se zahoupala při každém kroku, který udělala. Z nebe spadl bezdrátový telefon, padal bůhvíkolik tisíc metrů, a teď jí trčel z hlavy.

Udělal další krok, vrazila do kapoty tmavě zeleného buicku a začala pomalu klesat za něj, protože se jí podlomila kolena. Jako když se potápí ponorka, pomyslel si Sully, jenomže až zmizí z dohledu, nebude nahoru trčet periskop, ale tlustá anténa bezdrátového telefonu.

„Carol?“ zašeptal, ale nemohla to být ona; nikdo, koho znal z dětství, nikdo, s kým kdy spal, určitě nebyl odsouzen k smrti na zranění způsobené padajícím telefonem.

Lidé začínali křičet, ječet a řvát. V tom křiku zněly hlavně otázky. Houkaly klaksony. Motory startovaly, jako by mohly někam odjet. Řidič macku vedle Sullyho přidával plyn mohutnými, rytmickými záběry. Kdesi začal hýkat alarm. Někdo zavyl bolestí nebo překvapením.

Kapoty tmavě zeleného buicku se držela roztřesená bílá ruka. Na zápěstí měla tenisový nátepník. Ta ruka a nátepník pomalu sklouzly Sullymu z dohledu. Prsty té ženy, která vypadala jako Carol, chvilku svíraly okraj kapoty, ale pak zmizely. Z nebe padalo se svistotem cosi dalšího.

„K zemi!“ zařval Sully. „Doprdele, všichni k zemi!“

Svistot zesílil do pronikavého, ohlušivého hvízdotu, který přestal, protože padající předmět narazil na kapotu buicku, promáčkl ji jako pěst a pod čelním sklem ji vybouřil. Z motorového prostoru buicku trčela zřejmě mikrovlnná trouba.

Všude kolem něj se ozývaly zvuky padajících předmětů. Jako by se ocitl uprostřed zemětřesní, které se kdoví proč odehrávalo nad zemí a ne v ní. Kolem něj dopadla neškodná sprška časopisů – *Seventeen* a *Rolling Stone* a *Stereo Review*. S rozevřenými třepotavými stránkami vypadaly jako postřelení ptáci. Napravo od něj vypadla z modrého nebe kancelářská židle, ještě se otáčela. Dopadla na střechu stejšnu Ford. Čelní sklo vozu se rozlétlo na tisíc mléčných kousků. Židle se odrazila do vzduchu, naklonila se a přistála na kapotě vozu. Na pomalejší pruh a potom na odstavný pruh padala přenosná televize, plastový koš na prádlo, potom cosi, co vypadalo jako hromádka fotoaparátů se zacuchanými řemínky, gumová domácí meta. Za domácí metou následovala baseballová pálka, vypadala na typ Louisville Slugger. V třpytivých střepech se roztránil stroj na popcorn, když dopadl na silnici.

Ten kluk v newyorském triku, ten na té hlenovitě zelené rozkrokové raketě viděl dost. Rozběhl se úzkou uličkou mezi auty nastavenými v třetím pruhu a auty nastavenými v rychlém pruhu, kličkoval jako při slalomu, aby se vyhnul trčícím bočním zrcátkům,

nad hlavou držel ruku jako člověk, který přebíhá ulici, když zrovna prší. Sully, který pořád držel stínítko, si pomyslel, že by ten kluk udělal mnohem líp, kdyby popadl helmu a nasadil si ji, ale když se kolem člověka začnou sypat takové věci, začal být zapomnětlivý a ze všeho nejdřív zapomněl na to, co je v jeho nejlepším zájmu.

Teď padalo zase cosi, padalo to blízko a bylo to velké – rozhodně větší než mikrovlnka, která rozbila kapotu buicku. Tentokrát to ani nehvízdlo jako bomba nebo granát minometu, ale byl to zvuk, jako když padá letadlo, vrtulník nebo i dům. Ve Vietnamu byl Sully u toho, když takové věci padaly z nebe (tedy ten dům byl na kusy), ale stejně se ten zvuk dnes významně lišil: zněl také *melodicky*, jako největší zvonkohra na světě.

Byl to klavír, bílý se zlatým kováním, na jakém by měla vysoká krásná žena v černých šatech vybrnkávat Noc a den – v dopravní zácpě, v tichu mého osamělého pokoje, tut-tut, bíp-bíp. Bílý klavír padal z connecticutského nebe a zněl větrnou hudbou, jak se vítr proháněl jeho otáčející se skříňovou ozvučnicí plnou strun, a klávesy se vlnily jako pod prsty klavíristy, a zamlžené slunce pomrkávalo na pedálech.

Padal a líně se přitom obracel, a sílicí hučení provázející jeho pád znělo jako nekonečné chvění v plechovém tunelu. Padal na Sullyho, jeho zneklidňující stín se začínal rýsovat a vykreslovat, a zdálo se, že jeho cílem je Sullyho obličej otočený vzhůru.

„*Přistávají!*“ zařval Sully a rozběhl se. „*Přistáááávají!*“

Klavír se řítí na dálnici, bílá lavice padala hned za ním a za lavicí vlál ohon listů partitur, singlových desek s velkými dírami uprostřed a malých přístrojů, plácající žlutý kabát, který vypadal jako chránič proti prachu, korouhvička, kartotéka a šálek na čaj, na kterém bylo z boku napsáno NEJLEPŠÍ BABIČKA NA SVĚTĚ.

÷

„Můžu si jednu vzít?“ zeptal se Sully Dieffenbakera před pohřební kaplí, ve které ležel Pags v bedně vystlané hedvábím. „Nikdy jsem neměl dunhilkku.“

„Cokoli, co hrdlo ráčí.“ Dieffenbaker vypadal pobaveně, jako by v životě nebyl podělaný strachy.

Sully se pořád pamatoval, jak Dieffenbaker stál na té ulici u té převrácené kuchyňské židle: jak byl bledý, jak se mu třásly rty, jak jeho šaty byly cítit kouřem a palivem z vrtulníků. Dieffenbaker se díval na Malenfantu a tu starou ženu a pak na ostatní, kteří začali pálit do těch chatrčí, na toho řvoucího kluka, kterého postřelil Mims; pamatoval se, jak se Deef podíval na nadporučíka Shearmana, ale od něho se nedočkal pomoci. Pamatoval se také, jak Slocum hleděl na Deefa, Deef byl nadporučík, teď když byl Packer po smrti. A Deef se nakonec podíval na Slocuma. Sly Slocum nebyl důstojník – dokonce ani jeden z těch velkohubých terénních generálů, kteří bývají po boji nejchytřejší – a ani se jím nestal. Slocum byl prostě základní E-3 nebo E-4, který si myslel, že skupina, která zní jako Rare Earth, musí být černá. Jinými slovy prostě pěšák, ale takový, který je schopen udělat věci, které ostatní nedokážou. Slocum se stále díval do zdvičených očí nového nadporučíka a jen mírně pootočil hlavu k ostatním, k Malenfantovi, Clemsonovi, Peasleymu, Mimsovi a ostatním samozvaným strážcům zákona, jejichž jména si už Sully nepamatoval. Potom se Slocum znovu naplno zahleděl Dieffenbakerovi do očí. Celkem se jim tam pomátlo šest nebo osm mužů, šlapali po rozbahněné ulici kolem řvoucího krvácejícího kluka a mířili do té mizerné vesničky a hulákali – fotbalové hlášky, pokřiky ze základního výcviku, refrén z Hang On Sloopy, takové blbosti – a Slocum očima říkal, *Hele, co chceš? Ty seš teď šéf, tak co chceš?*

A Dieffenbaker přikývl.

Sully uvažoval, jestli by také dokázal přikývnout. Nejspíš ne. Kdyby to bylo na něm, Clemson, Malenfant a ostatní zmagořenci by nejspíš zabíjeli, dokud by jim nedošla munice – copak to nebylo skoro stejné jako to, co provedlo mužstvo pod Calleyem a Medinou? Ale Dieffenbaker nebyl žádný William Caley, to se musí nechat. Dieffenbaker byl toho nepatrného kývnutí schopen. Slocum také přikývl, pak zvedl pušku a ustřelil Ralphu Clemsonovi hlavu.

Tehdy si Sully myslel, že kulku schytl Clemson proto, že Slocum znal Malenfantu moc dobře, Slocum a Malenfant spolu vykourili nejednu trávu a o Slocumovi se taky vědělo, že aspoň část volného času tráví s hráči srdcí na lovu Mrchy. Ale jak tu tak Sully seděl a převaloval mezi prsty Dieffenbakerovu dunhilku, napadlo ho,

že Slocum na Malenfantu a jeho trávu kašlal a na Malenfantovu nejoblíbenější hru taky. Slocum si vybral Clemsona, protože kdyby zastřelil Malenfantu, nemělo by to ten účinek. Malenfant, který vyřvával ty kraviny o tom, že nabodá hlavy na klacky, aby ukázal Vietkongu, co se stane s lidmi, kteří naserou komando Delta, byl příliš daleko, než aby si ho všimli chlapi, kteří čvachtali a cákali a stříleli cestou po té rozbahněné ulici. A stará *mamasan* už byla mrtvá, tak sakra co, ať ji dranzíruje.

Teď byl z Deefa Dieffenbaker, plešatý prodavač počítačů, který přestal chodit na srazy. Připálil Sullymu zapalovačem Zippo, pak se díval, jak Sully hluboko šlukuje a pak kašle.

„Už je to nějakou dobu, co?“ zeptal se Dieffenbaker.

„Dva roky, víceméně.“

„Víš, co je děsivý? Jak rychle se ti to zase vybavilo.“

„Já jsem ti o té staré paní vyprávěl, co?“

„Jo.“

„Kdy?“

„Myslím, že na tom posledním srazu, na který jsi přišel... ten byl na jerseyském pobřeží, jak tam Durgin strhl servírce blůzu. To byla hnusná scéna, člověče.“

„Opravdu? To si nepamatuju.“

„To už jsi byl zlískanej.“

Samozřejmě že byl, to se stalo pokaždé. Když se tak člověk nad tím zamyslí, všechny srazy byly vždycky stejné. Byl tam diskžokej, který obyčejně odešel brzo, protože ho někdo chtěl zmlátit za to, že nepouští správnou muziku. Do té chvíle se z reproduktorů linuly věci jako *Bad Moon Rising* a *Light My Fire* a *Gimme Some Lovin* a *My Girl*, písničky z filmů o Vietnamu, které byly natočeny na Filipínách. S tou muzikou to bylo tak, že většina pešáků, které si Sully pamatoval, si libovala v *The Carpenters* nebo *Angel of the Morning*. To byly ty skutečné písničky z džungle, věčně se hrály, když si chlapi posílali kuřivo a fotky svých dívek, opíjeli se a lkali nad *One Tin Soldier*, v džungli obecně známým jako „Písnička ze zkurvenýho Billyho Jacka“. Sully si nevzpomínal, že by ve Vietnamu třeba jenom jednou slyšel *The Doors*; byli to vždycky *The Strawberry Alarm Clock* s písní *Incense and Peppermints*. Kdesi v hloubi duše

věděl, že válka byla prohraná, jakmile tu zasranou písničku poprvé uslyšel z jukeboxu v jídelně.

Srazy začínaly hudbou a vůni opečeného masa (ta vůně vždycky Sullymu matně připomněla hořící palivo z vrtulníku) a plechovkami piva v kýblech s drceným ledem a to bylo všechno v pořádku, tato část byla docela pěkná, ale potom zčistajasna bylo další ráno a světlo pálilo do očí a hlava byla jako jeden nádor a břicho bylo plné jedu. Sully si neurčitě a neochotně vzpomínal, že jednoho takového rána nutil diskžokeje, aby hrál Oh! Carol! od Neila Sedaky pořád dokola a vyhrožoval mu zabitím, jestli přestane. Jindy se Sully probudil vedle bývalé manželky Franka Peasleyho. Chrápala, protože měla zlomený nos. Polštář měla celý od krve, tváře měla taky od krve, ale Sully si nemohl vzpomenout, jestli jí ten nos zlomil on, nebo jestli to udělal ten blbec Peasley. Sully chtěl, aby to byl Peasley, ale věděl, že to mohl být on; někdy, zvláště v dobách P.V. (před viagrou), když zažíval stejný počet sexuálních úspěchů jako neúspěchů, propadal šílenství. Naštěstí se dáma probudila a ukázalo se, že ani ona si nic nepamatuje. Pamatovala si však, jak vypadal bez spodního prádla. „Jak to, že máš jenom jednu?“ zeptala se ho.

„Mám štěstí, že mám aspoň tu,“ odpověděl Sully. Hlava mu třeštila k nesnesení.

„Co jsem říkal o té staré paní?“ zeptal se Dieffenbakera, když tak pokuřovali v uličce vedle kaple.

Dieffenbaker pokrčil rameny. „Jenom že ji vídáš. Říkals, že mívá různé šaty, ale vždycky je to ona, ta stará *mamasan*, kterou zmasakroval Malenfant. Musel jsem tě uklidňovat.“

„Doprdele,“ řekl Sully a zajel si rukou, ve které držel cigaretu, do vlasů.

„Taky jsi říkal, že se to zlepšilo, když seš vrátil na východní pobřeží,“ pokračoval Dieffenbaker. „Ale koukni, co je na tom tak špatného, že jednou za čas vidíš nějakou starou paní? Někteří lidi vidí létající talíře.“

„Ale ne lidi, kteří dluží dvěma bankám skoro milión dolarů,“ řekl Sully. „Kdyby věděli...“

„Kdyby věděli, tak co? Já ti to povím. Nic. Dokud splácíš, Sully-Johne, dokud jim nosíš ty čaromocné měsíční hromádky, nikoho

nezajímá, co vidíš, když zhasneš světlo... nebo co vidíš, když ho necháš rozsvícené, když na to přijde. Nezajímá je, jestli si oblíkáš dámské prádlo nebo jestli mlátíš ženu nebo skáčeš na labradora. Kromě toho, nemyslíš, že v těch bankách nejsou chlapi, kteří svýho času byli v džungli?“

Sully potáhl z dunhilky a podíval se na Dieffenbakera. Pravda byla, že o takové věci *nikdy* neuvažoval. O úvěru jednal se dvěma úředníky, kteří byli v tom správném věku, ale ti o tom nikdy nemluvili. On samozřejmě taky ne. *Až je příště uvidím*, pomyslel si, *budu se jich muset zeptat, jestli mají zippo. To víš, musím polehoučku.*

„Čemu se usmíváš?“ zeptal se Dieffenbaker.

„Ale ničemu. A co ty, Deefe? Máš nějakou starou paní? Nemyslím tvou přítelkyni, myslím nějakou starou paní. Mamasan.“

„Hele, kámo, neříkej mi Deefe. Tak už mi neříká nikdo. Nikdy se mi to nelíbilo.“

„Tak máš nějakou?“

„Moje *mamasan* je Ronnie Malenfant,“ řekl Dieffenbaker. „Občas ho vidím. Ne tak jako ty tu svou, jako že je tu doopravdy, ale vzpomínka je taky skutečná, ne?“

„Jo.“

Dieffenbaker pomalu zavrtěl hlavou. „Jako by paměť byla všechno, víš? Jako by byla *všechno*.“

Sully mlčky seděl. Varhany v kapli teď hrály cosi, co neznělo jako žalm, ale obyčejná hudba. Závěrečná, tak se tomu říkalo. Muzikální způsob, jak pozůstalým naznačit, aby vypadli. Běž domů, Jo-Jo. Máma tě čeká.

Dieffenbaker řekl: „Je paměť a pak je to, co v duchu skutečně vidíš. Jako když čteš knížku od opravdu dobrého autora a ten popisuje pokoj a ty ten pokoj vidíš. Budu sekat trávník nebo sedět u konferenčního stolku a poslouchat prezentaci nebo číst vnukovi pohádku před spaním nebo se třeba muchlovat s Mary na gauči, a bum, je tu Malenfant, ten zatracený poďobaný spratek s vlnitými vlasy. Pamatuješ, jak se mu vlnily vlasy?“

„Jo.“

„Ronnie Malenfant, věčně mluvil o tom, jak je zasraný tohle a zasraný tamhleto a všechno byl zasraný a zkurvený. Etnické vtipy pro každou příležitost. A ten pytlík. Pamatuješ se?“

„Jasně. Kožený pytlík, který nosil na opasku. Nosil v něm karty. Dva balíčky. ‚Hej, proženeme trochu Mrchu, chlupci! Pěták za bod! Kdo se přidá?‘ A už se hrnuli.“

„Jo. Pamatuješ se. *Pamatuješ*. Ale já ho vidím, Sully, i s těma jeho žlutejma uhrama na bradě. Slyším ho, cítím i ten zasraný *fet*, který kouřil... ale většinou ho vidím, jak ji srazil a ona ležela na zemi, pořád mu hrozila pěstmi, pořád cosi mlela –“

„Nech toho.“

„– a já nemohl uvěřit, že se to stane. Myslím, že ani Malenfant tomu nejdřív nevěřil. Prostě do ní pro začátek párkrát dloubl bajonetem, pošťouchl ji špičkou, jako by to byla blbina... ale pak se rozmáchl a udělal to, vrazil ho do ní. Doprdele, Sully; *doprdele zkurvený*. Ječela a začala se celá klepat a on, pamatuješ, byl nad ní rozkročený a ostatní utíkali, Ralph Clemson a Mims a já nevím, kdo ještě. Vždycky jsem toho malého spratka Clemsona nesnášel, ještě víc než Malenfanta, protože Ronnie aspoň nebyl podrazák, u něho jsi věděl, na čem seš. Clemson byl cvok a *navíc* podrazák. Byl jsem k smrti vyděšeněj, Sully, kurva vyděšeněj na chcípnutí. Věděl jsem, že bych to měl *zarazit*, ale bál jsem se, že mi zakrouťí krkem, jestli to zkusím, že se na mě všichni vrhnou, *vy* že se na mě vrhnete, protože přesně v tom momentu jste tam byli *vy* a pak jsem tam byl já. Shearman... nic proti němu, šel na tu mýtinu, kam se zřítily ty vrtulníky, jako by už od života nic nečekal, ale v té vesnici... podíval jsem se na něj a nic jsem neviděl.“

„Později mi zachránil život, když jsme padli do té pasti,“ řekl Sully potichu.

„Já vím. Sebral tě a nesl tě jako zasranej Superman. Měl to na té mýtině, vrátilo se mu to na té stezce, ale mezitím, v té vesnici... nic. V té vesnici to padlo na mě. Jako bych tam byl jediný dospělý, jenomže jsem se jako dospělý necítil.“

Sully se ani nenamáhal mu opakovat, aby toho nechal. Dieffenbaker si musel říct svoje. Jedině prudká rána do zubů by ho od toho úmyslu odvrátila.

„Pamatuješ, jak řvala, když to do ní vrazil? Ta stará paní? A Malenfant nad ní stál a mlel hubou, zkurvenci sem a zasnanci tam. Díky Bohu za Slocuma. Podíval se na mě a to mě donutilo něco udělat... jenomže jsem mu akorát řekl, aby střílel.“

Ne, pomyslel si Sully, neudělal jsi ani to, Deefe. Jenom jsi kývl hlavou. Kdybys byl u soudu, taková sračka by ti neprošla; donutili by tě promluvit nahlas. Donutili by tě učinit prohlášení do protokolu.

„Myslím, že nám Slocum ten den zachránil duši,“ řekl Dieffenbaker. „Věděl jsi, že to skoncoval sám, ne? Jo. V šestaosmdesátým.“

„Myslel jsem, že měl nehodu s autem.“

„Jestli je náraz do mostního pilíře stovkou za hodinu za jasného večera dopravní nehoda, tak to byla nehoda.“

„A co Malenfant? Víš o něm něco?“

„No, ten na žádný sraz nikdy samozřejmě nepřišel, ale posledně jsem se doslechl, že žije. Andy Brannigan ho viděl v jižní Kalifornii.“

„Jezevec ho viděl?“

„Jo, Jezevec. Víš, kde to bylo?“

„Ne, samozřejmě že nevim.“

„To se podrž, Sully-Johne, zůstaneš z toho pať. Brannigan je u Anonymních alkoholiků. Je to jeho náboženství. Říká, že mu zachránili život, a tomu klidně věřím. Pil hůř než my všichni, možná hůř než my všichni dohromady. Takže teď si zvykl na AA místo tequila. Chodí asi na deset schůzí týdně, je v GSR – mě se neptej, je to nějaká politická funkce v tom jejich spolku – a má na starosti horkou linku. A každý rok chodí na národní sjezd. Asi tak před pěti lety se ti opilci sešli v San Diegu. Padesát tisíc alkoholiků stálo ve sjezdovém paláci v San Diegu a zpívalo Modlitbu klidu. Umíš si to představit?“

„Tak trochu,“ řekl Sully.

„Ten vůl Brannigan se koukne nalevo a koho nevidí jako Ronnieho Malenfanta. Nevěří vlastním očím, ale je to Malenfant, no jo. Po tý velký schůzi popadne Malenfanta a oba se jdou napít.“ Dieffenbaker se odmlčel. „Alkoholici to snad dělají taky. Limonádička a sodovka a tak. A Malenfant vykládá Jezevcovi, že už

je skoro dva roky čistej a střízlivěj, že našel vyšší moc, kterou se rozhodl nazývat Bůh, že se znovu narodil, že všechno je naprosto růžový, žije, jak se má žít, všechno plyne a Bůh se na to dívá, takový vedli řeči. A Brannigan, ten si nemůže pomoci. Ptá se Malenfanta, jestli učinil Pátý krok, to se člověk vyzpovídá z toho, co udělal špatně, a tím je naprosto připravenej k nápravě. Malenfant nehne brvou, jenom řekne, že Pátěj krok udělal před rokem a je mu mnohem líp.“

„Doprdele práce,“ ulevil si Sully, ale překvapilo ho, jak hrozně se rozzlobil. „Stará *mamasan* by určitě moc ráda slyšela, že to Ronnie překonal. Povím jí to, až ji příště uvidím.“ Samozřejmě nevěděl, že ji později toho dne skutečně spatří.

„To udělej.“

Ještě chvíli seděli, moc toho nenapovídali. Sully požádal Dieffenbakera o další cigaretu a Dieffenbaker mu ji dal, znovu cvakl starým zapalovačem Zippo. Zpoza rohu k nim doléhaly útržky hovoru a tichý smích. Pags už měl po pohřbu. A kdesi v Kalifornii Ronnie Malenfant možná četl svou bibli Anonymních alkoholiků a dostával se do blízkosti té bájně vyšší moci, kterou se rozhodl nazývat Bůh. Možná byl Ronnie také GSR, ať už je to blbost, jaká chce. Sully si přál, aby byl Ronnie mrtvý. Sully si přál, aby Ronnie Malenfant chcipl v nějaké vietkongské díře, s nosem plným boláků a smradu z krysích hoven, s vnitřním krvácením a se zvratky zahuštěnými kusy žaludeční sliznice. Malenfant s tím svým váčkem a kartami, Malenfant s tím svým bajonetem, Malenfant rozkročený nad starou *mamasan* v zelených kalhotách a oranžovou halenou a červenými teniskami.

„Proč jsme vůbec byli ve Vietnamu?“ zeptal se Sully. „Když vynecháme všechnu filozofii a vůbec, přišel jsi na to někdy?“

„Kdo řekl: ‚Ten, kdo se nepoučí z minulosti, je odsouzen ji opakovat‘?“

„Richard Dawson, moderátor *Family Feud*.“

„Jdi do prdele, Sullivane.“

„Já nevím, kdo to řekl. Záleží na tom?“

„Sakra že jo,“ řekl Dieffenbaker. „Protože jsme z toho vůbec nevylezli. Vůbec jsme z té džungle nevylezli. Naše generace tam chcípala.“

„To zní trochu –“

„Trochu co? Trochu nabubřele? To souhlasí. Trochu hloupě? Souhlasí. Trochu sobecky? Jo. Ale jsme to my. To jsme my všichni. Co jsme udělali od Vietnamu, Sully? Ti z nás, kdo šli, ti z nás, kdo pochodovali a protestovali, ti z nás, kdo jenom seděli doma a dívali se na Dallaské kovboje a popíjeli pivo a prdli do gauče?“

Tváře nového nadporučíka pomalu rudly. Vypadal jako člověk, který našel svého oblíbeného koně a už na něj nasedá, nemůže jinak než na něm rajtovat. Zvedl ruce a začal vztyčovat prsty stejně, jako to dělal Sully, když mluvil o odkazu vietnamské zkušenosti.

„No, tak se na to podíváme. Jsme generace, která vynalezla Super Mario Brothers, ATV, laserem naváděné střely a crack. Objevili jsme Richarda Simmonse, Scotta Pecka a *Martha Stewart Living*. Velká změna životního stylu je podle nás koupě psa. Holky, které pálily podprsenky, si teď kupují prádlo od Victoria's Secret a kluci, kteří nebojácně šukali za mír, jsou teď tlustí chlapi, kteří sedí před počítačovou obrazovkou pozdě do noci a tahají se za pudink a koukají se při tom na obrázky nahatých osmnáctek na internetu. To jsme my, bratře, rádi se díváme. Na filmy, videohry, záznamy automobilových závodů, rvačky v *Jerry Springer Show*, Marka McGwirea, Světovou federaci wrestlingu, výsledky při obvinění prezidenta, nezajímá nás to, my se prostě rádi díváme. Ale byly doby... nesměj se, ale byly doby, kdy jsme to všechno opravdu měli v rukou. Víš to?“

Sully přikývl, myslel na Carol. Ne na tu její verzi, která s ním a se svou ovíněnou matkou seděla na pohovce, ne na tu, která ukazovala fotoaparátům znamení míru, zatímco jí po tváři tekla krev – to už byla moc daleko a moc bláznivá, to bylo vidět z toho jejího úsměvu, z toho nápisu, ve kterém ta křičící slova odmítala jakoukoli diskusi. Spíš myslel na Carol z toho dne, kdy je matka všechny vzala do Savin Rock. Jeho kamarád Bobby vyhrál trochu peněz na jednom šejdíři se třemi kartami a Carol na pláži měla na sobě modré plavky a občas se na Bobbyho podívala tím pohledem, který říkal, že pro něj

hyne a smrt je sladká. Tehdy to *bylo* v jejich rukou; byl si tím docela jist. Ale děti ztratí všechno, děti mají kluzké prsty a dřevé kapsy a všechno poztrácejí.

„Nacpali jsme si peněženky na burze a šli do tělocvičny a objednali se na terapii, abychom našli spojení sami se sebou. Jižní Amerika hoří, Malajsie hoří, ten podělanej *Vietnam* hoří, ale my jsme nakonec překonali tu nenávist vůči sobě samým, nakonec jsme začali mít rádi sami sebe, takže *tohle* je v pořádku.“

Sully si vzpomněl na Malenfantu, jak nachází spojení sám se sebou, učí se mít rád toho Ronnieho skrytého uvnitř, a málem se oťrásl.

Dieffenbaker měl všechny prsty vztyčené před obličejem; Sullymu připomínal Ala Jolsona, který se chystá zpívat Mammy. Zdálo se, že si to Dieffenbaker uvědomil zároveň se Sullym, a ruce spustil. Vypadal unaveně, roztržitě a nešťastně.

„Mám rád spoustu lidí svého věku jako jednotlivce,“ řekl, „ale svoji generaci si hnusím a pohrdám jí, Sully. Měli jsme příležitost všechno změnit. Skutečně měli. Místo toho jsme se spokojili se značkovými džínami, dvěma lístky na Mariah Careyovou v Rádio City Music Hall, slevami za nalétané kilometry, *Titanikem* Jamese Camerona a penzijním portfoliem. Jediná generace, která se nám podobá v té čiré, sobecké sebestřednosti, je takzvaná ztracená generace z dvacátých let, a z nich měla většina aspoň tu slušnost, že zůstala opilá. My nedokážeme ani to. Člověče, jsme k zblití.“

Sully si všiml, že nový nadporučík má slzy na krajíčku. „Deefe –“

„Víš, za jakou cenu se prodává budoucnost, Sully-Johne? Nikdy nemůžeš doopravdy minulost opustit. Nikdy ji nemůžeš mít za sebou. Moje teorie zní, že ve skutečnosti vůbec nejsi v New Yorku. Jsi v Deltě, opíráš se o strom, seš zhulenej a drbeš si zátylek poštípanej broukama. Packer je pořád naživu, protože je pořád rok 1969. Všechno, na co myslíš jako na svůj ‚pozdější život‘, je jenom velikej zrasanej podfuk. A je to tak lepší. Vietnam je lepší. Proto tam zůstáváme.“

„Myslíš?“

„Rozhodně.“

Zpoza rohu vykoukla tmavovlasá hnědooká žena v modrých šatech a řekla: „Tak tady jste.“

Dieffenbaker vstal, když k nim zamířila, pomalu a pěkně si vykračovala na vysokých podpatcích. Sully taky vstal.

„Mary, to je John Sullivan. Sloužil se mnou a s Pagsem. Sully, to je moje dobrá přítelkyně Mary Theresa Charltonová.“

„Rád vás poznávám,“ řekl Sully a natáhl ruku.

Stisk měla pevný a jistý, dlouhé chladné prsty se ocitly v jeho ruce, ale ona se dívala na Dieffenbakera. „Chce tě vidět paní Paganová, zlato. Můžeš?“

„No jistě,“ řekl Dieffenbaker. Už chtěl odejít ke kapli, ale pak se otočil k Sullymu. „Počkej ještě chvíli,“ řekl. „Zajdeme si na panáka. Slibuju, že nebudu kázat.“ Ale uhnul očima, když to říkal, jako by věděl, že ten slib nemůže dodržet.

„Díky, Loote, ale opravdu bych měl jet zpátky. Chci se vyhnout zácpě.“



Jenomže zácpě se nakonec nevyhnul a teď na něj padal klavír, svítil ve slunci a za letu zvučel sám pro sebe. Sully padl na břicho a skulil se pod auto. Klavír dopadl ani ne metr a půl od něj, vybuchl a rozhodil klávesy jako zuby.

Sully se vysoukal zpod auta, spálil si přitom krk od horkého výfuku, a vyhrabal se na nohy. Podíval se na sever podle silnice a užasle vytřeštil oči. Z nebe padalo celé vetešnictví: magnetofony a rohožky a motorové sekačky, kterým se pod krytem otáčely čepele ulepené trávou, a akvárium, ve kterém stále plavaly rybičky. Viděl nějakého starého muže s hřívou rozevlátých šedivých vlasů, který běžel po odstavném pruhu, ale pak na něj padl kus schodiště, utrl mu levou paži a srazil ho na kolena. Padaly hodiny a stoly a kávové stolky a řítily se sem výtah s lanem vlajícím jako mastná přetržená pupeční šňůra. Na parkoviště nedalekého průmyslového komplexu dopadla hromada účetních knih; jejich plácající obálky zněly jako potlesk. Na nějakou běžící paní dopadl kožich a úplně ji lapil, a pak na ní přistála pohovka a rozmáčkla ji. Vzduch se zaplnil bouří světla, protože z nebe začaly padat veliké skleníkové tabule. Jednu dodávku rozmáčkla socha vojáka z občanské války. Žehlicí prkno zasáhlo

zábradlí nadjezdu vpředu a pak se zřítilo na auta pod sebou jako roztočený šroub. Na korbu pick-upu dopadl vycpaný lev. Všude pobíhali a křičeli lidé. Všude stála auta s pomačkanými střechami a rozbitými okny; Sully uviděl, že jednomu mercedesu trčí ze střešního okna nepřírozně růžové nohy figuríny z obchodu. Vzduch se třásl hvízdodem a kvílením.

Padl na něj další stín, a i když se shýbl a zvedl ruku, věděl, že je pozdě, jestli je to žehlička nebo topinkovač nebo něco takového, rozbije mu to lebku. Jestli to bylo něco většího, zbude z něj na dálnici jenom mastný flek.

Padající předmět ho udeřil do ruky, ale vůbec mu neublížil, odrazil se a přistál mu u nohou. Díval se dolů nejdřív překvapeně, potom stále užasleji. „Panenko skákavá,“ řekl.

Sully se shýbl a zvedl baseballovou rukavici, která z nebe spadla, a okamžitě ji poznal i po tolika letech: ten hluboký škrábanec na malíku a komicky propletené uzly v mřížce z kůže byly jasné jako otisky prstů. Podíval se na stranu, kam si Bobby napsal své jméno. Pořád tam bylo, ale písmena vypadala čerstvější, než by měla, a kůže v těch místech vypadala roztrpená, vybledlá a odřená, jako by na stejné místo někdo napsal inkoustem jiná jména a pak je vymazal.

Když ji přistrčil blíž k obličejí, ucítil vůni rukavice, omamnou a neodolatelnou. Sully si ji navlékl na ruku, a když to udělal, cosi mu zapraskalo pod malíčkem – byl tam zastrčený kus papíru. Nevšímal si toho. Zakryl si rukavicí obličej, zavřel oči a vdechoval. Kůže, paznehtový olej, pot a tráva. Všechna horká léta, která byla. Například léto roku 1960, kdy se vrátil po týdnu na táboře a zjistil, že se všechno změnilo – Bobby byl zamlklý, Carol vzdálená a pobledlá a zamyšlená (aspoň chvíli), a ten bezvadný starý chlápek, který bydlel ve druhém patře u Bobbyho v domě – Ted –, byl pryč. Všechno se změnilo... ale pořád bylo léto, pořád mu bylo jedenáct a všechno ještě vypadalo...

„Věčné,“ zamumlal do rukavice a znovu zhluboka vdechl její vůni a zatím se nedaleko tříštila o střechu pekařského vozu prosklená krabice s motýly a do odstavného pruhu se zabodla dopravní značka jako vržený oštěp, až zadrnčela. Sully si vzpomněl na svou pátku s míčkem a svoje černé kecky a chuť Pezu přímo z hlavně, na to, jak

sladké drobký narážely na pŕnebí v ústech a pak se na jazyku rozprskávaly; vzpomněl si, jaké to bylo, když měl na tváři masku chytače, a na šepotání postřikovačů trávníku na Broad Street a na to, jak strašně se paní Conlanová rozčilovala, když šel někdo moc blízko kolem jejích vzácných květin, a na paní Godlowovou z kina Asher Empire, která chtěla vidět rodný list, pokud si myslela, že je kluk moc velký na to, aby dostal slevu pro dvanáctileté, a na plakát s Brigitte Bardotovou

(Jestli je to veteš, tak chci být vetešníkem)

v ručníku, a jak si hráli s pistolkami a s míčem a jak hráli Kariéru a dělali rukama psoukavé zvuky v zadním lavicích čtvrté třídy u paní Sweetserové a –

„Hej, Američane.“ Jenomže řekla *Amelicane* a Sully věděl, koho uvidí, ještě než zvedl hlavu z Bobbyho rukavice model Alvin Dark. Byla to stará *mamasan*, stála mezi motorkou, kterou rozmáčkla mraznička (z rozbitých dveří se vysypaly zmrazené kusy baleného masa), a subaru, kterému se do střechy zabodl umělý plameňák. Stará *mamasan* v zelených kalhotách a oranžové haleně a červených teniskách, stará *mamasan* rozsvícená jako barový poutač v pekle.

„Hej, Američane, pojď sem, já tě ochráním.“ A natáhla paže.

Sully šel k ní tím hvízdavým krupobitím padajících televizorů a zahradních bazénů a kartonů cigaret a střeviců s vysokými podpatky včetně velkého stojacího fénu a telefonního automatu, který po dopadu vyvrhl hromadu čtvrtáků. Šel k ní s pocitem úlevy, s pocitem, který člověk má, jenom když se vrací domů.

„Já tě ochráním.“ Znovu natáhla ruce. „Chlapče ubohý, já tě ochráním.“ Sully vstoupil do jejího mrtvého objetí a lidé křičeli a pobíhali a všechny americké věci padaly z nebe a zasypávaly silnici 1-95 severně od Bridgeportu třpytivým přívalem. Objala ho.

„Já tě ochráním,“ opakovala a Sully seděl v autě. Auta stála všude kolem něj, všechny čtyři pruhy byly plné. Rádio hrálo na stanici WKND. The Platters zpívali Twilight Time a Sully nemohl dýchat. Vypadalo to, že z nebe nic nepadá, kromě dopravní zácpy všechno vypadalo v pořádku, ale jak to? Jak to, když měl na ruce pořád starou baseballovou rukavici Bobbyho Garfielda?

„Já tě ochráním,“ opakovala stará *mamasan*. „Ubohý chlapče, ubohý americký chlapče, já tě ochráním.“

Sully nemohl dýchat. Chtěl se na ni usmát. Chtěl jí říct, že je mu to líto, že někteří z nich to aspoň mysleli dobře, ale neměl na to dech a byl moc unavený. Zavřel oči a pokusil se naposledy zvednout Bobbyho rukavici, naposledy se zlehka nadechnout té olejnaté, letní vůně, ale ruka byla moc těžká.



Dieffenbaker stál druhý den ráno u kuchyňské linky, na sobě měl jen džíny a nic jiného, a naléval si šálek kávy, když z obývacího pokoje přišla Mary. Měla na sobě mikinu s nápisem MAJETEK DENVERSKÝCH MUSTANGŮ a v ruce newyorský Post.

„Myslím, že mám pro tebe špatné zprávy,“ řekla, ale pak se zamyslela. „*Poněkud* špatné zprávy.“

Ostražitě se k ní otočil. Špatné zprávy by měly vždycky přicházet až po obědě, pomyslel si. Člověk byl na špatné zprávy aspoň trochu připravený, když se naobědval. Po ránu všechno zanechávalo modřiny. „Co se stalo?“

„Ten chlap, co jsi mi ho představoval včera na tom pohřbu tvého kamaráda – říkal jsi, že prodává auta v Connecticutu, že?“

„Správně.“

„Chtěla jsem se přesvědčit, protože John Sullivan není, víš, zrovna nejoriginálnější a nejzvláštnější –“

„O čem to mluvíš, Mary?“

Podala mu noviny přeložené na stránku, jejíž půlku zabírala fotografie.

„Prý se to stalo, když byl na cestě domů. Je mi to líto, zlato.“

Určitě se spletla, to byla jeho první myšlenka; lidi nemůžou umřít, když jste je před chvílí viděli a mluvili s nimi, to mu připadalo jako základní pravidlo.

Ale byl to on, ano, a v trojím vydání: Sully ve středoškolském baseballovém dresu s maskou chytače posunutou na temeno, Sully ve vojenské uniformě s četařskými proužky na rukávu a Sully v pracovním obleku, který určitě pocházel z konce sedmdesátých let. Pod řadou fotografií byl titulek, který je možno najít jenom v *Postu*:

DOBOJOVAL!

VETERÁN Z VIETNAMU, NOSITEL STŘÍBRNÉ HVĚZDY, ZEMŘEL V DOPRAVNÍ ZÁCPĚ V CONN.

Dieffenbaker rychle prolétl článek a padl na něj ten neklid a pocit zrady jako vždy, když četl úmrtní oznámení o někom ve svém věku, o někom, koho znal. *Jsme ještě moc mladí na přirozenou smrt*, pomyslel si pokaždé, ale věděl, že je to hloupá myšlenka.

Sully zemřel nepochybně na infarkt, když uvízl v dopravní zácpě způsobené velkým tahačem, který zatarasil vozovku. Možná zemřel na dohled svého obchodu s chevrolety, lamentoval článek. Takové objevné perly bylo možno, stejně jako ten nadpis, najít jedině v *Postu*. *Times* byly dobré noviny, pokud byl člověk chytrý; *Post* byly noviny pro opilce a básníky.

Sully nezanechal manželku ani děti. Pohřeb zařizuje Norman Olliver z První connecticutské banky.

Pohřbívá ho banka! pomyslel si Dieffenbaker a ruce se mu roztráslly. Neměl tušení, proč se při tom pomyšlení tak zhrozil, ale stalo se. *Ta jeho zasraná banka! Panebože!*

„Zlato?“ Mary se na něj dívala trochu nervózně. „Není ti něco?“

„Ale ne,“ odpověděl. „Umřel v dopravní zácpě. Možná k němu ani nedojeli sanitou. Možná ho našli, teprve když se ta zácpa zase uvolnila. Kristepane.“

„Nech toho,“ řekla a noviny mu vzala.

Sully dostal tu Stříbrnou hvězdu samozřejmě za záchranu – toho vrtulníku. Žlutáci stříleli, ale Packer a Shearman stejně vedli americké vojáky dál, hlavně Delta dva dva. Deset nebo dvanáct vojáků z roty Bravo zahájilo zmatenou a nejspíš nijak moc účinnou krycí palbu, když byla záchranná operace zahájena... a kupodivu dva muži z rozbitých vrtulníků byli skutečně naživu, aspoň když je vytáhli na mýtinu. John Sullivan odnesl jednoho do bezpečí úplně sám, chlap z vrtulníku mu řval v náruči a byl celý od hasicí pěny.

Malenfant vyběhl na tu mýtinu taky – držel hasicí přístroj jako velké červené mimino a řval na Vietkong v džungli, aby ho zastřelili, jestli můžou, jenomže to oni nemůžou, on ví, že nemůžou, je to

jenom banda slepejch zasyflenejch vopičáků a nedokážou se trefit, netrefí ani vrata od stodoly. Malenfant byl také navržen na Stříbrnou hvězdu, a i když to Dieffenbaker nevěděl jistě, tak ji ten uhrovatej zasranej vrah nejspíš dostal. Věděl to Sully, nebo to uhodl? Nezmínil by se o tom, když spolu seděli před pohřební kaplí? Možná ano, možná taky ne. Medaile jaksi s uplývajícím časem pozbývaly na významu, stále víc se podobaly ceně, kterou jste dostali na nižší střední za naučenou básničku, nebo pochvale, kterou jste dostali na střední škole za zaběhnutý závod a zablokování domácí mety, když přišla přihrávka. Prostě věc, kterou si schováváte na polici. Byly to věci, kterými staří mužové provokují kluky. Věci, které před vámi drželi, aby vás přiměli skočit výš, běžet rychleji, vrhnout se vpřed. Dieffenbaker si pomyslel, že svět by asi byl lepší místo, nebýt starých mužů (tento objev se dostavil, zrovna když se také chystal stát se starým mužem). Staré ženy ať žijí, staré ženy obvykle nikomu neubližovaly, ale staří muži byli nebezpečnější než vztekli psi. Všechny postřílet, pak polít jejich těla benzínem a zapálit. Ať se dětičky chytí za ruce a tancují kolem ohně a zpívají posměšné písničky Crosbyho, Stillse a Nashe.

„Opravdu ti nic není?“ starala se Mary.

„Kvůli Sullymu? Ale nic. Neviděl jsem ho spoustu let.“ Ustrkl kávu a přemýšlel o té staré paní v červených teniskách, kterou zabil Malenfant a jež chodila na návštěvu k Sullymu. Už k Sullymu chodit nebude; aspoň to. Návštěvní dny staré *mamasan* skončily. Tak asi doopravdy končí války, řekl si Dieffenbaker – ne u stolu, kde se podepisuje příměří, ale na onkologiích, v úřednických kantýnách a dopravních zácpách. Války končily kousek po kousku a každý kousek zapadl jako vzpomínka, ztratil se jako ozvěna, která utichá mezi větrnými kopci. Nakonec i válka vyvěsila bílý prapor. Aspoň doufal. Doufal, že se válka nakonec vzdala.

1999: No tak, ty parchante, pojd'
domů

NEBESKÉ STÍNY NOCI P ADAJÍ

Jednou odpoledne koncem léta před rokem 2000 se Bobby Garfield vrátil do Harwiche v Connecticutu. Nejdřív jel na Západní hřbitov, kde se u rodinného hrobu Sullivanových odbýval pohřeb. Starého Sully-Johna přišla vyprovodit spousta lidí; článek v Postu jich přivábil davy. Několik malých dětí se vyděsilo k slzám, když čestná stráž Americké legie vypálila salvu. Po pohřbu byla hostina v místní síni Amerických veteránů. Bobby se tam z povinnosti ukázal – pobyl dost dlouho, aby dostal kus koláče a šálek kávy a pozdravil se s panem Oliverem –, ale neviděl nikoho známého a on si chtěl zajít ještě jinam, dokud bylo dost světla. Nebyl v Harwichi skoro čtyřicet let.

V místě, kde stávala Steadfastská vyšší a střední škola sv. Gabriela, se objevil obchodní dům Nutmeg. Místo staré pošty zůstala prázdná parcela. Vlakové nádraží dál vévodilo náměstí, ale podpěrné pilíře kamenného nadjezdu byly počmárané graffiti a novinový stánek pana Burtona byl zatlučený prkny. Mezi River Avenue a Housatonic byla stále travnatá prostranství, ale kachny zmizely. Bobby si pamatoval, jak jednu tu kačenu hodil na muže ve žlutém obleku – podivné, ale pravdivé. *Dám ti dva dolary, jestli mi dovolíš, abych ti ho vykouřil*, řekl ten muž, a Bobby po něm mrskl kachnu. Teď už se nad tím mohl zasmát, ale ten blbec ho vyděsil k smrti, a ze spousty důvodů.

Na místě, kde stávalo kino Asher Empire, bylo veliké běžové skladiště UPS. Dál směrem k Bridgeportu, kde Asher Avenue ústila na Puritan Square, zmizel rovněž restaurant Gril William Penn, místo něj se tam objevila Pizza Uno. Bobby přemýšlel, jestli nemá zajít dovnitř, ale neměl chuť. Jeho žaludku bylo padesát, stejně jako zbytku těla, a s pizzou se už tak dobře nesnášel.

Jenže to nebyl ten pravý důvod. Příliš snadno by si představoval různé věci, v tom byl ten problém – *příliš snadno by viděl* veliká vulgární auta před restaurací, s lakem tak křiklavým, že skoro řve.

A tak odjel zpátky do Harwiche a ať se propadne, jestli Colony Diner nebyl pořád tam, kde vždycky stával, a ať se propadne, jestli nebyly na jídelním lístku pořád grilované klobásy. Ty byly stejně špatné jako ta zatracená pizza, možná horší, ale k čemu byl sakra prilosec, když ne pro občasnou gastronomickou projížďku uličkou

vzpomínek? Dal si jeden a zajedl ho dvěma klobásami. Pořád je podávali v těch malých umaštěných papírových rukávcích a pořád chutnaly nebesky.

Na klobásy si dal koláč a la mode, pak vyšel ven a chvíli postál u auta. Rozhodl se, že ho tam nechá – chtěl se zastavit ještě na dvou místech, ale mohl se tam dostat pěšky. Vzal z vedlejšího sedadla kabelu a pomalu prošel kolem bývalého Spicerova obchodu, který se proměnil v 7-Eleven s benzínovými stojany vpředu. Když procházel kolem, dolehly k němu hlasy, hlasy duchů z roku 1960. Hlasy Sigsbyových dvojčat.

Máma a táta se hádají.

Máma říkala, abychom zůstaly venku.

Proč jsi to udělal, hloupý Bobby Garfielde?

Hloupý Bobby Garfield, ano, takový byl. Možná za ta léta trochu zmoudřel, ale asi ne moc.

V půli Broad Street Hill zahlédl na chodníku vybledlého panáka nakresleného křídou. Klekl si na jedno koleno a důkladně si ho v slábnoucím světle prohlížel, přejížděl špičkami prstů po čtvercích.

„Pane? Není vám něco?“ Byla to mladá žena s taškou ze 7-Eleven v náručí. Dívala se na Bobbyho starostlivě a zároveň nedůvěřivě.

„Je mi dobře,“ řekl, vstal a oprášil si ruce. Byla to pravda. Vedle panáka nebyl jediný mšíc, nemluvě o kometě. Po městě neviděl ani vývěsky o ztracených kočkách a psech. „Je mi dobře.“

„No, tak to vám přeju,“ řekla mladá žena a odspěchala svou cestou. Neusmála se. Bobby se za ní díval a pak také vykročil, uvažoval přitom, co se stalo se Sigsbyovými dvojčaty, kde teď jsou. Vzpomněl si, jak jednou Ted Brautigan mluvil o čase, řekl, že je to starý plešatý podvodník.

Dokud na vlastní oči neviděl dům číslo 149 v Broad Street, neuvědomoval si Bobby, jak byl přesvědčen, že se z něj stala videopůjčovna nebo rychlé občerstvení nebo možná nóbl sídliště. Jenomže dům byl úplně stejný, kromě omítky, ta byla krémová a ne zelená. Na verandě stálo kolo a on si vzpomněl, jak zoufale kolo chtěl chtěl to poslední léto v Harwichi. Dokonce měl sklenici, do které si strádal peníze, s nápisem Na kolo, nebo tak nějak.

Jak tak stál a jeho stín se dlužil do ulice, dolehly k němu další hlasy duchů.

Kdybychom byli Gotrockovi, nemusel by sis půjčovat ze své pokladničky, když chceš pozvat svou dívku na houpačky.

To není moje dívka! To není žádná moje dívka! Ve vzpomínkách to řekl matce nahlas, vlastně to na ni *zakřičel*... ale pochyboval, že je ta vzpomínka přesná. Neměl matku, na kterou je možno křičet. Pokud si chcete zachovat skalp.

A kromě toho, Carol *byla* jeho dívka, ne? *Byla*.

Chtěl se zastavit ještě na jednom místě, než se vrátí k autu, a když se naposledy dlouze zadíval na dům, kde bydlel s matkou až do srpna 1960, vyrazil zpátky po Broad Street Hill, a v jedné ruce houpal kabelou.

To léto tehdy mělo kouzlo, ani v padesáti o tom nepochyboval, ale už nevěděl, jaké kouzlo to bylo. Možná jen zažil dětství podle Raye Bradburyho, jaké prožije tolik dětí na malém městě, nebo si je tak aspoň pamatoval; dětství, kde se skutečný svět a svět snů někdy překrývaly a tím jaksi čarovaly.

Ano, ale... inu...

Byly tu ty růžové lístky, no jistě, které mu přeposlala Carol... ale znamenaly něco? Kdysi mu to tak připadalo – tomu osamělému, skoro ztracenému chlapci, kterým byl –, ale ty růžové lístky už byly pryč. Ztratil je někdy v době, kdy uviděl fotografii vypáleného domu v Los Angeles a uvědomil si, že Carol Cerberová je mrtvá.

Její smrt zrušila nejen kouzlo, ale přímo smysl dětství, jak Bobbymu připadalo. K čemu bylo dětství dobré, když vás dovádělo k takovým věcem? Mizerné oči a mizerný krevní tlak byly jedna věc; mizerné ideje, mizerné sny a mizerné konce zase jiná. Po nějaké době se člověku chtělo říct Bohu: ale no tak, velké kluku, *nech* toho. Ztratil jsi nevinnost, když jsi vyrostl, no dobře, to věděli všichni, ale musel jsi ztratit také naději? K čemu bylo dobré v jedenácti líbat dívku na Ferrisově kole, když jsi měl o jedenáct let později otevřít noviny a dozvědět se, že uhořela v nějakém opuštěném baráku na nějaké opuštěné slepé ulici? K čemu bylo dobré pamatovat si její krásné polekané oči nebo jak jí slunce svítilo ve vlasech?

Ještě před týdnem by tohle všechno řekl, a mnohem víc, ale pak se k němu natáhl úponek toho starého kouzla a dotkl se ho. No *tak*, zašeptal. No *tak, Bobby, no tak, ty parchante, pojd' domů*. A tak tu byl, zpátky v Harwichi. Vzdal čest starému příteli, prohlédl si pamětihodnosti starého města (a ani jednou se mu nezamžily oči) a teď už byl skoro čas jít. Ale ještě předtím ho čekala poslední zastávka.

Byl čas večere a park Commonwealth byl skoro prázdný. Bobby došel k drátěnému pletivu za domácí metou hřiště B, opačným směrem ho minuli tři pozdní hráči. Dva nesli vybavení ve velkých červených sportovních pytlích; třetí nesl stereo, ze kterého naplno řvali The Offspring. Všichni tři se na něj nedůvěřivě podívali, žili v době, kdy všichni jemu podobní byli podezřelí. Nepokusil se všechno zhoršit tím, že by na ně kývl, zamával jim nebo řekl nějakou hloupost, třeba *Jak se vám hrálo, kluci?* Odešli svou cestou.

Zůstal stát s prsty zaháknutými do drátěných ok plotu, díval se, jak pozdní červené světlo šikmo svítí na travnaté hřiště, odráží se od hlásné tabule a nápisů ZŮSTAŇTE VE ŠKOLE A PROČ MYSLÍTE, ŽE TOMU ŘÍKAJÍ FET. A znovu pocítil ten tichý závan kouzla, pocit, že svět je tenký pláštík rozprostřený po čemsi jiném, co je jasnější a zároveň temnější. Ty hlasy teď byly všude, vířily jako spirály na vlčku.

Neříkej, že jsem hloupá, Bobby-O.

Neměla byste Bobbyho bít, není jako ti muži.

Opravdu, zlato, hrál tu písničku od Jo Stafforda.

Je to ka... a ka je osud.

Mám tě rád, Tede...

„Mám tě rád, Tede.“ Bobby pronesl ta slova, ne že by je deklamoval, ale ani nešeptal. Potězkával je. Nemohl si ani vzpomenout, jak Ted Brautigan vypadal, vůbec si ho zřetelně nevybavoval (jenom ty chesterfieldky a nekonečnou řadu názvorových limonád), ale ta slova ho stále hřála.

Ozval se ještě jiný hlas. Když promluvil, ucítil Bobby, že mu do koutků očí vstoupily slzy, poprvé od chvíle, kdy se sem vrátil.

Nevadilo by mi, kdybych se stal kouzelníkem, až vyrostu, Bobby, víš? Cestovat s poutí nebo cirkusem, nosit černý oblek a cylindr...

„A tahat z klobouku králíky a různé srágoty,“ řekl Bobby a odvrátil se od hřiště B. Zasmál se, utřel si oči, jednou rukou si přešel po temeni. Neměl tam už vlasy; o poslední přišel přesně podle jízdního řádu asi před patnácti lety. Přešel jeden chodník (v roce 1960 štěrkový, nyní asfaltový a označený malými nápisy POUZE BICYKLY ŽÁDNÉ KOLEČKOVÉ BRUSLE!) a posadil se na jednu lavičku, možná stejnou, na které seděl v den, kdy ho Sully zval do kina a on odmítl, protože chtěl dočíst *Pána much*. Položil kabelu na lavičku vedle sebe.

Přímo před ním byl lesík. Bobby si byl docela jist, že je to ten, kam ho Carol zavedla, když se rozbřečel. Udělala to, aby nikdo neviděl, že bulí jako děčko. Nikdo kromě ní. Držela ho v náručí, dokud se nevybřečel? Nevěděl to jistě, ale asi to udělala. Jasněji si pamatoval, jak je ti tři kluci od svatého Gáby později skoro zmlátili. Zachránila je přítelkyně Caroliny matky. Nevzpomínal si, jak se jmenovala, ale nachomýtl se tam v pravou chvíli... přesně tak, jak se nachomýtl ten chlap od námořnictva, aby na konci *Pána much* zachránil Ralfovi zadek.

Rionda, tak se jmenovala. Řekla jim, že to poví knězi a kněz to řekne jejich rodičům.

Ale Rionda nebyla nablízku, když ti kluci znovu chytili Carol. Uhořela by Carol v Los Angeles, kdyby ji Harry Doolin a jeho kamarádi nechali na pokoji? To nebylo jisté, ale Bobby si myslel, že odpověď zní nejspíš ne. A i teď cítil, jak se mu svírají ruce při pomyšlení: *Ale tebe jsem dostal, Harry, že? To teda jo.*

Ale to už bylo pozdě. To už se všechno změnilo.

Rozepnul kabelu, přehrabal se jejím obsahem a vytáhl bateriové rádio. Nebylo vůbec tak velké jako stereo, které před chvilkou prošlo kolem něj směrem k šatnám, ale stačilo pro jeho potřebu. Musel je akorát zapnout; už bylo naladěno na WKND, domov starých písniček jižního Connecticutu. Troy Shondell zpíval Tentokrát. To Bobbymu vyhovovalo.

„Sully,“ řekl a zadíval se na lesík, „byls fešáckej parchant.“

Ze zadu se ozval velmi upjatý ženský hlas: „Jestli budeš mluvit sprostě, nebudu s tebou chodit.“

Bobby se otočil tak prudce, že mu rádio spadlo z klína a skutálelo se do trávy. Neviděl té ženě do tváře; byla jen siluetou s červeným nebem rozprostřeným po bocích jako křídla. Pokusil se promluvit, ale nešlo to. Dech se mu zarazil a jazyk se přilepil na patro. Kdesi hluboko v mozku se mu vylíhla myšlenka: *Tak takové to je vidět ducha.*

„Bobby, nestalo se ti něco?“

Pohybovala se rychle, obešla lavičku a to červené zapadající slunce ho naplno udeřilo do očí. Bobby zalpal po dechu, zvedl ruku a zavřel oči. Ucítil parfém... nebo to byla letní tráva? Nevěděl. A když oči znovu otevřel, stále nic neviděl, jenom ten ženský obrys; před očima mu zůstal falešný sluneční obraz tam, kde by měla mít obličej.

„Carol?“ promluvil tázavě. Chraptivě a rozřeseně. „Panebože, jsi to opravdu ty?“

„Carol?“ opáčila žena. „Žádnou Carol neznám. Jmenuji se Denise Schoonoverová.“

Ale byla to ona. Bylo jí jenom jedenáct, když ji naposledy viděl, ale věděl to. Horečně si promnul oči. Z rádia v trávě promluvil diskžokej: „Toto je WKND, kde je vaše minulost stále přítomností. A máme tu Clyde McPhatera. Má Milencovu otázku.“

Věděl jsi, že pokud je naživu, přijde. Věděl jsi to.

Samozřejmě; cožpak proto sem nepřišel? Určitě ne kvůli Sullymu, tedy jenom kvůli němu. A přesto si byl zároveň tak jist, že Carol je po smrti. Od okamžiku, kdy uviděl fotku toho vypáleného domu v Los Angeles, o tom byl přesvědčen. A jak ho nad tím bolelo srdce, nějakoby ji naposledy viděl před čtyřiceti lety pobíhat po Commonwealth Avenue, ale jako by stále zůstávala jeho dívkou, bydlící kousek od něj v ulici.

Zatímco se snažil vymrkat z očí ten falešný sluneční obraz, který se mu vznášel před očima, políbila ho žena pevně na ústa a pak mu zašeptala do ucha: „Musím jít domů. Musím dělat salát. Co je to?“

„Poslední věc, kterou jsi mi řekla, když jsme byli malí,“ odpověděl a otočil se k ní. „Tys přišla. Jsi živá a přišla jsi.“

Zapadající slunce jí osvětlovalo tvář a ten falešný obraz vybledl natolik, aby ji konečně uviděl. Byla krásná, přestože měla jizvu,

kteřá jí začínala v koutku pravého oka a táhla se až k bradě jako krutý rybářský hák... či možná právě kvůli ní. U očí měla drobné vějířky vrásek, ale žádné rýhy na čele nebo kolem nenalíčených úst.

Bobby uviděl, že má vlasy skoro úplně šedivé.

Jako by mu četla myšlenky, natáhla ruku a pohladila ho po hlavě. „Je mi to tak líto,“ řekla... ale on měl pocit, že jí vidí v očích tancovat ty dávné rarášky. „Měl jsi nádherné vlasy. Rionda říkávala, že jsem do tebe zamilovaná z půlky kvůli nim.“

„Carol –“

Natáhla ruku a položila mu prst na ústa. Bobby si všiml, že má jizvy i na ruce, a malíček měla znetvořený, jakoby roztavený. To byly jizvy po spáleninách.

„Říkala jsem ti, že žádnou Carol neznám. Jmenuji se Denise. Jako v té staré písničce od Randyho a The Rainbows.“ Zabroukala úryvek. Bobby tu písničku znal dobře. Znal všechny staré písničky. „Kdyby ses mi podíval do dokladů, uviděl bys Denisu Schoonoverovou odshora až dolů. Viděla jsem tě na pohřbu.“

„Já tě neviděl.“

„To umím dobře, nedat se vidět,“ řekla. „To je trik, který mě kdysi dávno kdosi naučil. Trik, jak se *zamlžit*.“ Trochu se otřásla. Bobby čítal o tom, jak se lidé otřesou – většinou v mizerných románech –, ale ještě nikoho to neviděl udělat ve skutečnosti. „A když dojde na davové scény, umím se držet celou dobu vzadu. Chudák Sully-John. Pamatuješ na tu jeho pátku s míčkem?“

Bobby přikývl a usmál se. „Pamatuju si, jak se jednou snažil dělat s ní velkého frajera, odpaloval míček mezi nohama, rukama a za zády. Pořádně se praštil do koulí a my jsme málem umřeli smíchy. Kolem zrovna běžela parta holek – ty jsi tam byla taky, to vím docela určitě – a ony chtěly vědět, co se stalo, ale my jsme nic neřekli. Strašně jste se zlobily.“

Usmála se a rukou si zabloudila k ústům, a v tom dávném gestu Bobby zřetelně spatřil to dítě, kterým bývala.

„Jak ses dozvěděla, že umřel?“ zeptal se Bobby.

„Přečetla jsem si to v newyorském *Postu*. Byl tam strašlivý titulek, jak je u nich zvykem – DOBOJOVAL! – a jeho fotky. Bydlím v

Poughkeepsie, kde je Post běžně k dostání.“ Odmlčela se. „Učím na Vassaru.“

„Učíš na Vassaru a čteš *Post*?“

Pokrčila s úsměvem rameny. „Každý má nějakou neřest. Co ty, Bobby? Četl jsi to v *Postu*?“

„Já *Post* nedostávám. Pověděl mi to Ted. Ted Brautigán.“

Jen se na něj nehybně dívala a úsměv pomalu mizel.

„Pamatuješ na Teda?“

„Myslela jsem, že už nikdy nebudu mít tu ruku zdravou, a Ted ji spravil jako zázrakem. Samozřejmě že si ho pamatuju. Ale Bobby –“

„Věděl, že tu budeš. Myslel jsem si to, jakmile jsem otevřel ten balíček, ale asi jsem tomu doopravdy nevěřil, dokud jsem tě tu neviděl.“ Natáhl k ní ruku a nesměle jako dítě jí přešel prstem po jizvě na tváři. „K tomu jsi přišla v L. A., že? Co se stalo? Jak seš dostala ven?“

Zavrtěla hlavou. „O takových věcech nemluvím. Nikdy jsem nemluvila o tom, co se dělo v tom domě. A nikdy nebudu. Byl to jiný život. Byla to jiná dívka. Ta dívka umřela. Byla velmi mladá, velmi idealistická a byla podvedena. Pamatuješ na toho kartáře v Savin Rock?“

Přikývl a pousmál se. Vzal ji za ruku a ona mu tu ruku pevně stiskla. „Nahoru a dolů, dokola kolem, sem a tam, tam a sem, tak mi pověz, kde se skrývá? Jmenoval se McCann nebo McCausland nebo tak nějak.“

„Na jménu nesejde. Ale vždycky uměl člověku vnutit jistotu, kde ta královna leží. Vždycky uměl člověku vnutit pocit, že vyhraje. Je to tak?“

„Správně.“

„Ta dívka se zapletla s podobným člověkem. Uměl míchat karty trochu rychleji, než by člověk považoval za možné. Hledal pár zmatených, rozzlobených mladých lidí a našel je.“

„Měl žlutý kabát?“ zeptal se Bobby. Nevěděl, jestli žertuje, nebo mluví vážně.

Dívala se na něj trochu zamračeně, a on pochopil, že tohle si nepamatuje. Řekl jí vůbec o těch ničemech? Snad ano, měl pocit, že jí řekl skoro všechno, ale ona si nevzpomněla. Možná že události v

L. A. jí vypálily několik děr do paměti. Bobby chápal, že takové věci se můžou stát. A nebyla by jediná, že? Spousta lidí jejího věku usilovně pracovala na tom, aby zapomněla, kdo byli a v co věřili v letech mezi vraždou Johna Kennedyho v Dallasu a vraždou Johna Lennona v New Yorku.

„To nic,“ řekl. „Pokračuj.“

Zavrtěla hlavou. „Řekla jsem všechno, co o tom hodlám povídat. Všechno, co můžu. Carol Cerberová zemřela v Benefit Street v Los Angeles. Denisa Schoonoverová bydlí v Poughkeepsie. Carol nenáviděla matematiku, nepochopila ani zlomky, ale Denise matiku učí. Jak by to mohly být stejné osoby? To je směšná představa. Případ je uzavřen. Chci vědět, jak jsi to myslel s tím Tedem. *Nemůže* být pořád naživu, Bobby. Bylo by mu přes stovku. Hodně přes.“

„Myslím, že čas moc neznamená, pokud jsi Bořitel,“ řekl Bobby. Stejně jako neznamenal mnoho na WKND, kde zrovna zpíval Jimmy Gilmer Shugar Shack za sborového doprovodu, který zněl jako sladká brambora.

„Bořitel? Co to –“

„Nevím a nezáleží na tom,“ přerušil ji Bobby. „Ale na tomhle by záleženť mohlo, tak dobře poslouvej. Souhlasíš?“

„Jasně.“

„Bydlím ve Filadelfii. Mám skvělou ženu, která je profesionální fotografkou, tři skvělé dospělé děti, skvělého starého psa s nemocnými kyčlemi a dobrou povahou a starý dům, který každou chvíli zoufale potřebuje nějakou opravu. Moje žena říká, že je to tím, že kovářova kobyla vždycky chodí bosá a tesařův dům má vždycky dřavou střechn.“

„To děláš? Tesaře?“

Přikývl. „Bydlím v Redmont Hills, a když si vzpomenu na noviny, kupuji si filadelfský Inquirer.“

„Tesař,“ zamyslela se. „Vždycky jsem si myslela, že skončíš jako spisovatel nebo něco takového.“

„To jsem taky dělal. Ale prošel jsem taky obdobím, kdy jsem si myslel, že skončím v connecticutském státním vězení, a to se nikdy nestalo, takže se všechno do jisté míry srovnalo.“

„Co bylo v tom balíčku, o kterém jsi mluvil? A co má společného s Tedem?“

Sáhl znovu do kabely a vytáhl ošoupanou starou baseballovou rukavici. Položil ji do klína ženy, která seděla vedle něj na lavici. Okamžitě ji zvedla a podívala se na jména, napsané inkoustem na boku.

„Panebože,“ řekla. Hlas měla nevýrazný, ohromený.

„Neviděl jsem ji ode dne, kdy jsem tě našel tamhle mezi těmi stromy s vykloubeným ramenem. Myslím, že šel kolem nějaký kluk, uviděl ji ležet v trávě a prostě ji ztopil. I když nebyla už tehdy v moc dobrém stavu.“

„Ukradl ji Willie,“ řekla skoro neslyšně. „Willie Shearman. Myslela jsem, že je to hodný kluk. Vidíš, jak se člověk v lidech mýlí? Už tehdy.“

Díval se na ni mlčky a užasle, ale ona jeho pohled neviděla; hleděla na starou rukavici model Alvin Dark, tahala za propletené kožené řemínky, které stále držely rukavici pohromadě. A potom ho oblažila a dojala gestem, které také udělal, když otevřel tu krabici a uviděl, co je uvnitř: zvedla tu rukavici a nadýchla se sladké vůně oleje a kůže. Jenomže on si ji nejdřív navlékl na ruku, úplně bez přemýšlení. To bylo baseballové gesto, klukovské, přirozené jako dýchání. Norman Oliver musel být kdysi kluk, ale zřejmě nikdy nehrál baseball, protože nenašel ten kus papíru zastrčený hluboko do malíku rukavice – ten prst měl ve staré kůži hluboký škrábanec. Papír našel Bobby. Dloubl do něj nehtem malíku a papír zapraskal.

Carol rukavici položila. Bez ohledu na šedivé vlasy vypadala znovu mladě a plná života. „Povídej.“

„Sully ji měl na ruce, když ho našli mrtvého sedět v autě.“

Oči měla veliké a vykulené. V tom okamžiku nejenže vypadala jako malá holka, která jela s ním na Ferrisově kole v Savin Rock; ona tou malou holkou *byla*.

„Podívej se na zápěstí té rukavice, vedle podpisu Alvina Darka. Vidíš?“

Světlo už rychle pohasínalo, ale uviděla to dobře.

B.G.

**1464 Dupon Circle Road
Redmont Hills, Pensylvánie
Zóna 11**

„Tvoje adresa,“ zamumlala. „Tvoje *dnešní* adresa.“

„Ano, ale podívej se na tohle.“ Poklepal na slova **Zóna 11**. „Pošta přestala užívat členění na zóny v šedesátých letech. Ověřil jsem si to. Ted to buď nevěděl, nebo zapomněl.“

„Možná to tak napsal schválně.“

Bobby přikývl. „To je možné. Každopádně Oliver tu adresu přečetl a rukavici mi poslal – říkal, že nepovažoval za nutné nechávat starou rukavici soudně protokolovat. Hlavně chtěl, abych věděl, že Sully umřel, pokud jsem se to nedozvěděl jinak, a že v Harwichi bude pohřeb. Určitě chtěl, abych přijel, aby slyšel historii té rukavice. Ale s tím jsem mu moc nepomohl. Carol, víš určitě, že Willie –“

„Viděla jsem ho, jak ji nosil. Říkala jsem mu, aby ti ji vrátil, abych ti ji mohla poslat, ale on nechtěl.“

„Myslíš, že ji dal potom Sully-Johnovi?“

„Nejspíš ano.“ Ale moc pravděpodobně jí to neznělo; měla pocit, že pravda musí být podivnější. Willieho postoj k té záležitosti s rukavicí byl také divný, ale už si přesně nepamatovala proč.

„V každém případě je to Tedovo písmo,“ poklepal na adresu na rukavici. „To vím určitě. Pak jsem strčil dovnitř ruku a cosi jsem našel. Proto jsem vlastně přijel.“

Sáhl do kabely potřetí. Červená barva už ze světla vybledala; zbytky dne růžověly do odstínu šípkových růží. Rádio, které pořád leželo v trávě, hrálo Don'tcha Just Know It od Huey „Piano“ Smithe a The Clowns.

Bobby vytáhl pomačkaný kus papíru. Na několika místech byl špinavý od propocené výstelky rukavice, ale jinak vypadal pozoruhodně čistě a bíle. Podal papír Carol.

Zvedla ho ke světlu a kousek dál od očí – Bobby pochopil, že oči už nemá tak dobré jako kdysi. „To je titulní stránka z nějaké knížky,“ řekla a pak se zasmála. „*Pán much*, Bobby! Tvoje oblíbená!“

„Podívej se dolů,“ řekl. „Přečti si, co tam je.“

„Faber and Faber, Limited... 24 Russel Square... Londýn.“
Tázavě se na něj podívala.

„Je to z brožovaného Faberova vydání z roku 1960,“ řekl Bobby.
„To je vzadu. Ale podívej se na ten papír, Carol! Vypadá zbrusu nový. Myslím, že ta knížka, ze které ta stránka pochází, byla v roce 1960 možná před pár *týdny*. Ta rukavice ne, ta je *mnohem* roztrhanější, než když jsem ji našel, ale ta titulní stránka.“

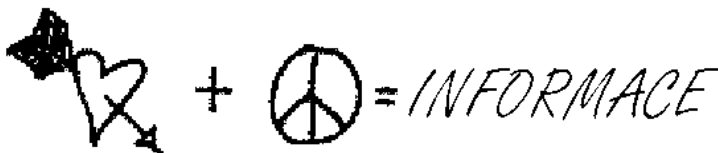
„Bobby, všechny staré knížky nežloutnou, když se dobře uloží. Dokonce i stará brožura by mohla –“

„Obrat' to,“ řekl. „Podívej se na druhou stranu.“

Carol poslechla. Pod upozorněním *Veškerá práva vyhrazena* stálo toto: *Pověz jí, že byla statečná jako lev.*

„V té chvíli jsem věděl, že musím přijet, protože *on* si myslel, že tu budeš, že jsi pořád naživu. Nemohl jsem tomu věřit, bylo lehčí věřit v něj, než věřit – Carol? Co se děje? To tě tak vzal ten nápis dole? Co ta věc úplně dole *znamená*?“

Už plakala a plakala hrozně, držela vytrženou stránku v ruce a dívala se na cosi na opačné straně, na cosi vmáčknutého do prázdného místečka pod upozorněním na podmínky prodeje:



„Co to znamená? Víš to? Ty to víš, že?“

Carol vrtěla hlavou. „Na tom nesejde. Je to speciálně pro mě, nic víc. Speciálně pro mě, stejně jako je ta rukavice speciálně pro tebe. Na tak starého chlapa rozhodně ví, jak zmáčknout ty správné knoflíky, co?“

„To asi jo. Možná právě to Bořitel dělá.“

Podívala se na něj. Stále plakala, ale nebyla doopravdy nešťastná, jak Bobby viděl. „Bobby, proč by to dělal? A jak věděl, že přijedeme? Čtyřicet let je dlouhá doba. Lidé rostou a rostou a ty děti, kterými bývali, nechávají za sebou.“

„Opravdu?“

Dál se na něj dívala a den se šel. Stíny v lesíku za nimi houstly. A v lesíku – mezi stromy, kde jednoho dne plakal a druhého dne ji tam našel zraněnou a osamělou – už byla skoro tma.

„Někdy se kousek kouzla udrží,“ řekl Bobby. „To si myslím. Přijeli jsme, protože stále slyšíme některé správné hlasy. Slyšíš je? Ty hlasy?“

„Někdy,“ řekla skoro neochotně. „Někdy ano.“

Bobby si od ní rukavici vzal. „Omluvíš mě na vteřinku?“

„Jistě.“

Bobby odešel do lesíka, klekl si pod nízkou větev a položil tu starou baseballovou rukavici do trávy dlaní vzhůru k tmavnoucímu nebi. Potom se vrátil k lavičce a znovu se posadil vedle Carol. „Tam patří,“ řekl.

„Některý kluk zítra půjde kolem a sebere ji, to víš, ne?“ Zasmála se a otřela si oči.

„Možná,“ souhlasil. „Nebo bude možná pryč. Zpátky tam, odkud přišla.“

Poslední růžové denní světlo bledlo na popel, Carol si položila hlavu Bobbymu na rameno a on ji jednou paží objal. Seděli tak a nemluvili, a z rádia u jejich nohou začali zpívat The Platters.

AUTOROVA POZNÁMKA

V Oronu samozřejmě existuje Maineská univerzita. Vím to, protože jsem na ni chodil v letech 1966 až 1970. Postavy v tomto příběhu jsou však naprosto vymyšlené a rozložení kampusu, jak jsem je popsal, z velké části neexistovalo. Harwich je také vymyšlený, a i když Bridgeport je skutečný, v mé knižní verzi nikoli. Šedesátá léta však vymyšlená nejsou, i když se tomu nechce věřit; skutečně se stala.

Také jsem si dovolil trochu kouzlit s časem, nejnápadněji ohledně „Zajatce“, kterého jsem zařadil do příběhu o dva roky dříve, než se skutečně ve Spojených státech vysílal – ale snažil jsem se zůstat věrný duchu doby. Je to vůbec možné? To nevím, ale snažil jsem se.

Jedna časnější a velmi odlišná verze „Slepého Willieho“ se objevila v časopise *Antaeus*. Vyšel v roce 1994.

Chci poděkovat Chucku Verrillovi, Susan Moldowové a Nan Grahamové za to, že mi pomohli najít odvahu napsat tuto knihu. Chci také poděkovat své ženě. Bez ní bych to nikdy nepřekonal.

S. K.
22. prosince 1998

✈️ + ☮️ = INFORMATION

